PASAULINIS BESTSELERIS **NR. 1**

JUSSI ADLER-OLSEN

MOTERIS NARVE

JUSSI ADLER-OLSEN

MOTERIS NARVE

Romanas

Iš anglų kalbos vertė
VAIVA LEŠINSKAITĖ

UDK 821.113.4-31
Ad36

Versta iš: Jussi Adler-Olsen
Mercy
Pengvin, 2011

ISBN 978-609-403-562-3

PROLOGAS

Ji draskė lygias sienas tol, kol pirštai pasruvo krauju, o nuo daužymo kumščiais į storą stiklą nutirpo rankos. Kokius dešimt kartų apgraibomis ėjo prie plieninių durų ir bandė jas atplėšti sukišusi pirštus į plyšį, bet durys nė nekrustelėjo, o jų briauna buvo aštri.

Kai nagai atsilupo iki mėsos, ji, sunkiai alsuodama, vėl suklupo ant šaltų grindų. Kurį laiką išplėtusi akis spoksojo į akliną tamsą, o širdis trankėsi kaip pašėlusi. Paskui suklįko. Klykė tol, kol pradėjo spengti ausyse ir balsas daugiau jos nebeklausė.

Atlošusi galvą vėl pajuto gaivaus oro gūsį iš viršaus. Jei tik būtų kur įsibėgėti, galbūt jai pavyktų pašokti iki lubų ir už ko nors užsikabinti. Gal iš to kas nors išeitų.

Tikrai, gal bent taip prisikviestų tuos šunsnukius užeiti vidun.

O tada galėtų pulti ir iškabinti jiems akis. Jei tik veiktų greitai, nedvejodama, galbūt šis planas pavyktų. Gal taip jai pasisektų ištrūkti.

Kurį laiką ji čiulpė kruvinus pirštus, paskui, pasiremdama į grindis, atsisėdo.

Jos tuščias žvilgsnis nukrypo į lubas. Kažin ar išeitų taip aukštai pašokti? Kažin ar ten yra už ko užsikabinti? Reikia pabandyti. Kas gi jai daugiau beliko?

Nusivilkusi striukę rūpestingai pasidėjo ją kampe, kad neužkliūtų. Tada kiek galėdama aukščiau pašoko į viršų ištiesusi rankas, bet nieko nepasiekė. Dar porą kartų pabandžiusi atsitraukė atgal iki tolimiausios sienos ir akimirką stabtelėjo, mėgindama susikaupti. Paskui įsibėgėjo ir iš visų jėgų pašoko į tamsą, beviltiškai mosikuodama rankomis. Krisdama ji slystelėjo ant lygut lygutėlių grindų ir visu šonu tėškėsi ant žemės. Garsiai aiktelėjo, susitrenkusi petį į betoną, o dar po akimirkos, kai nuo smūgio galva į sieną net sužaibavo akyse, ji suriko iš skausmo.

Ilgą laiką ji gulėjo nė nekrustelėdama ir norėjo tik verkti. Tačiau neverkė. Išgirdę verksmą jos kalėjimo sargai neteisingai suprastų. Pamanytų, kad ji pasiduoda, bet taip nėra. Ji nė nemano pasiduoti.

Ji laikysis ir rūpinsis savimi. Jie įkalino ją narve, bet tik ji pati nuspręs, koks bus tas narvas. Jos mintys klaidžios po platų pasaulį ir padės išvengti beprotybės. Jie niekada jos nepalauš. Ji pažadėjo tai sau gulėdama ant grindų, varstoma peties skausmo ir jusdama, kaip nuo sutrenkimo merkiasi vis labiau tinstanti akis.

Vieną dieną ji iš čia ištrūks.

1 SKYRIUS

2007-ieji

Žengęs prie veidrodžio Karlas perbraukė pirštu sau per smilkinį, kur matėsi kulkos palikta žymė. Žaizda užgijo, bet labai norėdamas galėjai aiškiai įžvelgti po plaukais likusį randą.

Koks kvailys čia į jį žiūrės, pagalvojo Karlas, įdėmiai tyrinėdamas save.

Jis pasikeitė, ir tai buvo akivaizdu. Raukšlės aplink burną buvo dar gilesnės, paakiai patamsėję, o veido išraiška bylojo apie visišką abejingumą. Karlas Mjorkas jau nebebuvo tas patyręs kriminalinės policijos detektyvas, kuriam darbas buvo visas gyvenimas. Nebepriminė to aukšto elegantiško vyriškio iš Jutlandijos, kuriuo visi stebėdavosi ir žavėdavosi. Bet koks dabar, po velnių, skirtumas?

Užsisagstęs marškinius ir apsivilkęs švarką jis išmaukė kavos likučius ir išeidamas trinktelėjo durimis taip, kad kiti namo gyventojai suprastų, jog laikas ropštis iš lovos. Pakeliui jo žvilgsnis užkliuvo už durų lentelės su pavardėmis. Pats laikas būtų ją pakeisti. Jau labai seniai Viga čia nebegyveno, ir nors juodu dar nebuvo oficialiai išsiskyrę, viskas tarp jų baigta.

Apsisukęs Karlas patraukė link Hestestino. Jei suspės į traukinį per dvidešimt minučių, dar gerą pusvalandį galės pabūti ligoninėje su Hardžiu prieš pasirodydamas policijos štabe.

Žiūrėdamas į raudonų plytų bažnyčios bokštą, kyšantį virš plikų medžių šakų, jis stengėsi save įtikinti, kad, nepaisant visko, jam vis dėlto pasisekė. Juk tik colis į dešinę, ir Ankeris tebebūtų gyvas. Tik pusė colio į kairę, ir jis pats būtų lavonas. Jei ne tie kaprizingi coliai, dabar jis ilsėtųsi kitapus štai šito prieš akis plytinčio žalio lauko, už kelių šimtų jardų, kur stūkso šalti kapai.

Karlas mėgino visa tai suprasti, bet jam nesisekė. Jis nedaug ką težinojo apie mirtį. Tik tiek, kad ji kartais trenkdavo netikėtai kaip žaibas ir po savęs palikdavo begalinę tylą.

Kita vertus, jis labai gerai suprato, kokia žiauri ir beprasmiška gali būti mirtis. Net pernelyg gerai.

Pirmąją žmogžudystės auką Karlas išvydo praėjus vos dviem savaitėms po policijos akademijos baigimo. Tas vaizdas amžiams įsirėžė jo atmintyje. Smulkutė gležna moteris, pasmaugta savo vyro, gulinti ant grindų sustingusiomis akimis, – prisiminus išraišką jos veide Karlą pykino dar kelias savaites. Paskui žmogžudysčių bylos ėjo viena po kitos. Kiekvieną rytą jis nusiteikdavo blogiausiam. Kruviniems drabužiams, vaškiniams veidams, sustingusiems kadrams nuotraukose. Kasdien jis girdėdavo žmones meluojant ir išsisukinėjant. Kasdien susidurdavo su naujais nusikaltimais, ir šie vis mažiau ir mažiau jį sukrėsdavo. Dvidešimt penkeri metai policijoje ir dešimt žmogžudysčių skyriuje Karlą užgrūdino.

Tokia buvo kasdienybė iki tos dienos, kai viena žmogžudystės byla pralaužė jo šarvus.

Karlas, Hardis ir Ankeris buvo pasiųsti į vieną lūšnyną tolimame purviname užkampyje, kur jų laukė dar vienas lavonas su sava istorija.

Kaip dažniausiai ir pasitaikydavo, policiją iškvietė smarvės nebeištvėrę kaimynai. Rastoji auka buvo kažkoks atsiskyrėlis, ramiai išleidęs paskutinį girtą atodūsį savo paties šiukšlyne. Bent jau taip atrodė iš pirmo žvilgsnio, kol paaiškėjo, kad jo kaukolėje styro pneumatiniu vinių pistoletu iki pusės suvaryta vinis. Tai jau buvo priežastis pranešti žmogžudysčių skyriui.

Tą dieną buvo kaip tik Karlo komandos eilė, ir jis su savo dviem asistentais neprieštaraudamas ėmėsi šio reikalo, nors, kaip visada, nepraleido progos pasiskųsti per dideliu darbo krūviu ir kitų komandų dykinėjimu. Ar kas galėjo numanyti, koks lemtingas pasirodys esąs šis skambutis? Kas galėjo žinoti, kad vos po penkių minučių nuo tos akimirkos, kai jie įžengs į kambarį su dvokiančiu lavonu, Ankeris gulės ant grindų kraujo klane, Hardis žengs paskutinius žingsnius, o Karlo krūtinėje užges ugnis – toji liepsna, kuri gyvybiškai reikalinga detektyvui, dirbančiam Kopenhagos policijos žmogžudysčių skyriuje.

2 SKYRIUS

2002-ieji

Bulvarinė spauda be galo mėgo demokratų pirmininko pavaduotoją Meretę Liungor ir viską, kas su ja susiję. Jos kalbos folketingo, Danijos parlamento, tribūnoje buvo aštrios. Ji nerodė pagarbos ministrui pirmininkui ir jo padlaižiams. Kartu ji buvo labai moteriška, šelmiškomis akimis ir su viliokiškomis duobutėmis skruostuose. Spauda mėgo ją už jos jaunystę ir sėkmingą karjerą, bet labiau už viską žurnalistams patiko tai, kad ji suteikdavo daug peno apkalboms – kodėl gi tokia šauni ir graži moteris dar nė karto nepastebėta viešumoje su vyriškiu?

Meretės Liungor vardas padėdavo parduoti velniškai daug laikraščių egzempliorių. Nepaisant to, ar ji buvo lesbietė, ar ne, Meretė buvo gardus kąsnelis žurnalistams.

Ir ji pati puikiai tai žinojo.

– Kodėl tau nenuėjus kur nors su Tage Bagesenu? – pasiūlė Meretei sekretorė, kai juodvi, laviruodamos tarp balučių, žingsniavo per

parlamento nariams skirtą Kristiansborgo rūmų automobilių stovėjimo aikštelę link Meretės mažos mėlynos „Audi“. – Aišku, yra daug norinčiųjų tave kur nors nusivesti, bet šis vyrukas visiškai pametęs galvą. Kiek kartų jis jau tave kvietė? Ar bent skaičiavai, kiek raštelių yra palikęs ant tavo stalo? Iš tikrųjų, net ir šiandien vieną paliko. Suteik žmogui galimybę, Merete.

– Tai gal tu pati su juo kur nors nueik? – nepakeldama akių Meretė švystelėjo ant galinės automobilio sėdynės krūvelę aplankų. – Ką aš veikčiau su Transporto komiteto pirmininku ir dar Centro radikalų partijos nariu, kaip manai, Mariana? Kas aš tau, gal koks eismo žiedas gūdžioj provincijoj?

Prie Karališkojo ginklų muziejaus stovėjo vyras šviesiu lietpalčiu ir fotografavo pastatą. Ar jis ką tik nufotografavo ir ją? Meretė nejučiomis papurtė galvą – tas jausmas, kad ją kažkas stebi, jau ėmė erzinti. Paranoja, ne kitaip. Tikrai būtų ne pro šalį pailsėti.

– Tagei Bagesenui tik trisdešimt penkeri, ir jis žiauriai simpatiškas, – nenurimo Mariana. – Na, nebent galėtų numesti vieną kitą kilogramą, bet užtat turi vilą Vaibyje. Be to, man atrodo, dar Jutlandijoje porą. Tau ką, blogai?

Meretė papurtė galvą nė kiek nesusižavėjusi.

– Kurgi ne. Trisdešimt penkeri, ir gyvena su motina. Žinai ką, Mariana, pasiimk jį sau. Kažkaip keistai pradėjai elgtis. Čiupk jį, į sveikatą!

Ištraukusi sekretorei iš rankų likusius popierius Meretė nušveitė juos ant galinės sėdynės prie kitų. Laikrodis ant prietaisų skydelio rodė pusę šešių. Ji jau vėlavo.

– Folketinge tavęs šįvakar pasiges, Merete.

– Tikriausiai, – atsakė ši, truktelėjusi pečiais. Nuo pat pirmųjų žingsnių politikos pasaulyje ji buvo tvirtai sutarusi su demokratų pirmininku, kad darbus baigs ne vėliau kaip šeštą, nebent pasitai-

kytų balsavimas ar neatidėliotinų komiteto reikalų. „Jokių problemų“, – atsakė tuomet pirmininkas, puikiai žinodamas, kiek rinkėjų balsų surinkusi Meretė. Vadinasi, problemų neturėtų kilti ir dabar.

– Na, kam tie slapukavimai, Merete. Pasakyk gi, ką suki. – Jos sekretorė smalsiai pakreipė galvą į šoną. – Koks jo vardas?

Meretė paskubomis jai nusišypsojo ir užtrenkė dureles. Jau būtų pats laikas susirasti kitą žmogų vietoj Marianos Koch.

3 SKYRIUS

2007-ieji

Žmogžudysčių skyriaus viršininko Markuso Jakobseno kabinetas rodė jį esant tikrą apsileidėlį, bet jis pats dėl to nė kiek nesijaudino. Po išorine netvarka slėpėsi smulkmeniškai tvarkingas charakteris. Šio žmogaus galvoje viskas buvo kruopščiai surikiuota, ir nė menkiausia detalė nepraslysdavo pro jo akis. Net po dešimties darbo metų jo protas ir žvilgsnis nestokojo aštrumo.

Tik tokiose situacijose kaip ši, kai sausakimšame kambaryje susirinkę itin mandagūs kolegos buvo priversti atsargiai laviruoti tarp nuzulintų lentynėlių su ratukais ir šūsnies bylų bei dokumentų, Markusui šmėstelėdavo šioks toks nerimas dėl gyvatyno kabinete.

Pakėlęs prie lūpų puodelį su įskilusiais kraštais ir Šerloko Holmso atvaizdu jis truktelėjo gerą gurkšnį atšalusios kavos ir jau kokį dešimtą kartą šįryt pagalvojo apie puspilnį pakelį cigarečių, gulintį jo švarko kišenėje. Rūkyti nebebuvo galima netgi išėjus į kiemą, po paraliais. Sušikta tvarka.

– Dabar toks reikalas, – tarė Markusas Jakobsenas, atsisukęs į savo pavaduotoją Larsą Bjorną, kuris, jo prašymu, pasiliko kabinete

po bendro pasitarimo. – Jei ir toliau taip dirbsim, Valbiu parke nužudyto dviratininko byla išeikvos visus mūsų resursus.

Larsas Bjornas linktelėjo.

– Būtent todėl blogesnio laiko Karlui Mjorkui grįžti į komandą ir pasiimti keturis geriausius mūsų detektyvus nė nesugalvosi. Žmonės dėl jo skundžiasi, ir kaip manai, kam tenka tai išklausyti? – Larsas bakstelėjo sau į krūtinę, tarsi tik jis vienintelis būtų turėjęs klausytis žmonių burbėjimo. – Jis pasirodo darbe kelias valandas pavėlavęs, – tęsė Larsas, – nesiskaito su savo darbuotojais, knaisiojasi po suverstas bylas, niekam neperskambina. Jo kabinete velnias sprandą nusisuktų, o geriausia – tu nepatikėsi – net iš ekspertizių laboratorijos man skambino pasiskųsti, kaip jis kalba telefonu. Laboratorijos darbuotojai – tu gali patikėti? Nežinau, kaip reikia pasielgti, kad išvestum juos iš kantrybės. Ką nors turim daryti su tuo Karlu, Markai, kad ir kokia velniava jam nutiko. Kitaip aš nežinau, ar skyrius galės normaliai dirbti.

Markusas suraukė antakius, mintyse regėdamas Karlą. Šis vyrukas jam visai patiko, bet tas amžinai skeptiškas požiūris ir kandžios replikos galėjo užknisti bet ką, tikra tiesa.

– Gerai, tu teisus. Hardis ir Ankeris buvo turbūt vieninteliai, galėję jį pakęsti ir su juo dirbti. Bet ir jie patys kažkokie keistuoliai.

– Markai, paklausyk. Gal niekas tiesiai šviesiai to ir nepasakys, bet Karlas yra gryniausia rakštis subinėj, ir iš tikrųjų visada toks buvo. Jam nesiseka čia dirbti. Mes čia pernelyg priklausomi vienas nuo kito. Nuo pat pirmos dienos jis buvo niekam tikęs kolega. Kaip tu apskritai sugalvojai jį čia perkelti iš Belahojaus?

Markusas įsistebeilijo į Larsą.

– Jis buvo ir tebėra puikus detektyvas, Larsai. Štai tau atsakymas.

– Gerai, gerai. Žinau, kad negalim jo taip paprastai išmesti, ypač tokioje situacijoje, bet mums reikia rasti kokį nors sprendimą, Markai.

– Dar tik savaitė, kai jis grįžo į darbą po nedarbingumo. Gal suteikim jam galimybę? Gal pabandom kurį laiką elgtis su juo švelniau?

– Sakai? Per šias kelias savaites atsirado tiek bylų, kad nebegalim susitvarkyti. Kai kurios iš jų labai rimtos, ir tu pats puikiai tai žinai. Mirtinas gaisras Amerikos gatvėje, o gal tyčinis padegimas. Banko apiplėšimas Tomsgoro gatvėje – nužudytas vienas klientas. Išprievartavimas Tornbiu – mergina mirė. Kruvinas gaujų susibadymas Siudhauno rajone; nužudytas dviratininkas Valbiu parke. Toliau vardyti? Apie senas bylas jau net nebekalbu. Nagrinėdami kai kurias iš jų nepasistūmėjom nė per plauką. Ir štai tokiomis aplinkybėmis komandai vadovaus Mjorkas. Tas susiraukęs tinginys, nemandagus, amžinai nepatenkintas, apskritai nesiskaitantis su kolegomis. Kas liks iš tos komandos? Jis mums kaip šuniui penkta koja, Markusai. Liepk Karlui susirinkti skudurus ir vietoj jo įsileidžiam šviežio kraujo. Grubiai pasakiau, bet tokia mano nuomonė.

Žmogžudysčių skyriaus viršininkas linktelėjo. Jis ir pats buvo atkreipęs dėmesį į kolegų elgesį per ką tik pasibaigusį pasitarimą. Visi buvo tylūs, paniurę ir išsekę. Mažiausiai vyrukams dabar trūko, kad kas nors dar lietų ant jų savo pagiežą.

Markuso pavaduotojas nužingsniavo prie lango ir pažvelgė į pastatus kitapus gatvės.

– Man atrodo, turiu vieną sprendimą. Aišku, gali būti, kad sulauksim kritikos iš profsąjungos, nors labai tuo abejoju.

– Po velnių, Larsai. Aš nenusiteikęs stoti prieš profsąjungą. Jei tu galvoji apie Karlo pareigų pažeminimą, tai jie tą pačią minutę sudraskys mus į skutelius.

– Ne, atvirkščiai. Mes jį paaukštinsim.

– Hmm, – tai išgirdęs Markusas pats sau priminė, kad būtų atsargus. Jo pavaduotojas buvo velniškai geras detektyvas, turintis didelę patirtį ir daugybę išaiškintų bylų savo sąskaitoje, tačiau personalo valdymo srityje jam dar buvo kur tobulėti. Čia, valdyboje, negalėjai kada sugalvojęs stumdyti žmonių į aukštesnes ar žemesnes pareigas, neturėdamas pateisinamos priežasties. – Tai tu siūlai suteikti Karlui aukštesnį postą, ar aš teisingai supratau? Kaip tu tai įsivaizduoji? Ir kas, tavo manymu, maloniai sutiks užleisti savo kėdę Karlui?

– Aš suprantu, kad tu beveik visą naktį nemiegojai, – atšovė Larsas Bjornas, – ir visą rytą dirbai prie tos šūdinos žmogžudystės Valbiu, dėl to turbūt ir atsilikai nuo paskutinių naujienų. Tikrai negirdėjai, kas šįryt nutiko parlamente?

Žmogžudysčių skyriaus viršininkas papurtė galvą. Tikra tiesa, nuo to laiko, kai dviratininko žmogžudystės Valbiu parke tyrimas pasisuko netikėta linkme, jis turėjo darbų iki kaklo. Dar prieš dieną policija turėjo liudininkę – gerą, patikimą liudininkę – ir buvo akivaizdu, kad ji gali nemažai papasakoti. Visi manė, jog siūlo galas jau čia pat. Paskui liudininkė nei iš šio, nei iš to nutilo. Kažkam iš jos artimųjų rato neabejotinai buvo pagrasinta. Policija klausinėjo tol, kol ta liudininkė visiškai išseko, paskui apklausė ir jos dukras bei motiną. Niekas nieko negalėjo pasakyti. Visa šeima buvo persigandusi. Markusui tai buvo bemiegės naktys. Todėl apie aplinkinį pasaulį jis težinojo tiek, kiek skelbė rytinių laikraščių antraštės.

– Ar Danijos partija vėl nerimsta? – pasiteiravo jis.

– Būtent. Jų oficialus atstovas vėl pristatė siūlomą policijos veiklos įstatymo pataisą, ir šį kartą dauguma pritars. Pataisa bus priimta, Markusai. Pju Vestegor pasieks, ko norėjo.

– Juokauji?!

– Ji stovėjo tribūnoje ir suokė skambiomis frazėmis geras dvidešimt minučių, o valdančiosios partijos ją, aišku, palaikė, nors konservatoriai galbūt šiek tiek ir muistėsi.

– Ir ką?

– O kaip tu manai? Ji priminė keturis pavyzdžius, kai buvo atidėtos sukrečiančios bylos. Jos nuomone, tokie neišaiškinti atvejai daro žalą visuomenei. Ir čia dar ne visos jos pateiktos staigmenos, patikėk manim.

– Jėzus Marija! Gal ji galvoja, kad mes tas bylas vilkinam savo malonumui?

– Ji davė suprasti, jog tam tikrais atvejais tai visai tikėtinas dalykas.

– Eina šikt! Kokiais dar atvejais?

– Ji paminėjo bylas, kuriose nusikaltimų aukos buvo Danijos ir Liberalų partijų nariai. Visos šalies mastu.

– Ta kalė visai nuprotėjo!

Markuso pavaduotojas papurtė galvą.

– Tau taip atrodo? Žinok, čia buvo tik apšilimas. Paskui ji, savaime suprantama, prabilo apie dingusių be žinios vaikų bylas, o tada – atvejus, kai politinės organizacijos susidūrė su teroristiniais išpuoliais. Žodžiu, paminėjo baisiausius atvejus.

– Aišku, bando susirinkti balsų, ir tiek.

– Žinoma, bando, antraip juk nebūtų kėlusi šio klausimo folketingo rūmuose. Kita vertus, visi daro tą patį, dabar kaip tik ir vyksta derybos Teisingumo ministerijoje. Visi reikiami dokumentai tuoj pasieks Finansų komitetą. Net neabejoju, kad per dvi savaites bus priimtas sprendimas.

– Ir kas mums iš viso to – trumpai?

– Bus įsteigtas naujas kriminalinės policijos skyrius. Ji pasiūlė pavadinti jį „Q“, nes taip pažymėta Danijos partija rinkimų biulete-

nyje. Nežinau, ar čia buvo pokštas, bet kad viskas baigsis labai juokingai, tai tikrai, – Larsas sarkastiškai nusijuokė.

– O ko visu tuo siekiama? Kaip ir anksčiau?

– Taip. Vienintelio tikslo – ištirti, kaip jie sako, „ypatingo kruopštumo reikalaujančias bylas".

– „Tirti ypatingo kruopštumo reikalaujančias bylas", – linktelėjo Markusas. – Tipiška Pju Vestegor frazė. Labai įspūdingai skamba. O kas turėtų nuspręsti, kurios bylos atitinka tokį apibūdinimą? Gal ji ir apie tai pagalvojo?

Pavaduotojas tik truktelėjo pečiais.

– Žodžiu, ji prašo dirbti darbą, kurį ir taip dirbame. Na ir ką? Kuo čia mes dėti?

– Planuojamą skyrių prižiūrės Valstybinė policijos komisija, bet, administraciniu požiūriu, jis greičiausiai bus priskirtas Kopenhagos policijos žmogžudysčių skyriui.

Tai išgirdęs Markusas net išsižiojo.

– Tu gal juokauji? Kaip suprasti „administraciniu požiūriu"?

– Mes planuosim biudžetą, tvarkysim buhalteriją, skirsim darbuotojus. Ir patalpas naujam biurui.

– Tai tu nori pasakyti, kad Kopenhagos policija nuo šiol dar turės spręsti pasenusias bylas, surinktas iš visų policijos apygardų kiekviename užkampyje? Regionai taip paprastai mums jų neatiduos. Jie reikalaus, kad skyriuje dirbtų jų atstovai.

– Nebūtinai. Visas šis reikalas bus pristatytas kaip pagalba apygardoms, o ne kaip papildomas darbo krūvis.

– Ar tu bent suvoki, ką šneki? Mūsų skyrius, matote, dabar turės surinkti skraidantį būrį beviltiškoms byloms spręsti! Mano žmonės taps kažkieno padėjėjais. Dar ko užsimanys, po velnių, tikrai ne!

– Markai, apsiramink ir paklausyk. Tereikės skirti keletą valandėlių ir kelis darbuotojus. Nieko čia tokio.

– Nepasakyčiau, kad nieko tokio.

– Gerai, tada tiesiai šviesiai paaiškinsiu, kaip aš matau situaciją. Klausai?

Žmogžudysčių skyriaus viršininkas tylėdamas pasikasė kaktą. Lyg jis turėtų iš ko rinktis.

– Markai, čia juk kalbama ir apie pinigus. – Larsas trumpam nutilo ir prieš tęsdamas įsmeigė akis į savo bosą. – Ne kažkiek, bet pakankamai, kad galėtume išlaikyti vieną darbuotoją ir apie porą milijonų kronų nusisiurbti į savo skyrių. Čia juk papildomai skiriama lėšų, o ne biudžetas perskirstomas.

– Pora milijonų? – Markusas supratęs palinksėjo. – Čia jau kitas reikalas!

– Tai va, puikumėlis, ar ne? Markai, tą skyrių mes galim įkurti nors ir dabar pat. Visi tikisi, kad mes kategoriškai nepritarsim tokiam pasiūlymui, bet nieko panašaus. Mes kaip tik maloniai pritarsim ir pateiksim tokį biudžeto planą, kuris neįpareigotų įgyvendinti jokių konkrečių tikslų. O naujajam skyriui vadovauti paskirsim Karlą Mjorką, ir niekas per daug nepasikeis, nes jis dirbs pats vienas. Per saugų atstumą nuo visų kitų, tikrai galiu tai pažadėti.

– Karlas Mjorkas – „Q“ skyriaus viršininkas! – Markui nebuvo sunku tai įsivaizduoti. Tokiam skyriui išlaikyti per akis užtektų milijono kronų per metus, įskaitant kelionės išlaidas, laboratorinius tyrimus ir visa kita. Jei policija šiam skyriui išlaikyti paprašytų penkių milijonų per metus, liktų pakankamai pinigų dar porai tyrimo komandų žmogžudysčių skyriuje. Būtų galima dirbti praktiškai tik su senesnėmis bylomis. Gal ne su „Q“ skyriaus bylomis, bet panašiomis. Svarbiausia nenusibrėžti sau griežtų ribų. Tikrai, puikumėlis. Geriau ir nesugalvosi.

4 SKYRIUS

2007-ieji

Hardis Heningsenas buvo aukščiausias žmogus, koks tik kada nors dirbo kriminalinės policijos valdyboje. Jo karinės įskaitos asmens byloje užregistruotas ūgis buvo du metrai ir šeši su puse centimetro. Kiekvieną kartą ką nors areštuojant kalbėdavo būtent Hardis, kad įtariamieji turėtų gerokai atlošti galvas, klausydamiesi vardijamų savo teisių. Daugumai žmonių tai palikdavo neišdildomą įspūdį.

Užtat dabar Hardžio ūgis nebuvo joks privalumas. Kiek tik Karlas matydavo, jo ilgos paralyžiuotos kojos niekada nebūdavo visiškai ištiestos. Jis buvo siūlęs seselei nuimti lovos kojūgalį, bet, matyt, tai buvo ne jos kompetencijos sritis.

Hardis dar nebuvo ištaręs nė vieno žodžio. Jo palatoje televizorius veikė kiaurą parą, žmonės ateidavo ir išeidavo, bet jis į nieką nereaguodavo. Tiesiog gulėjo čia, Hornbeko nugaros smegenų traumų klinikoje, ir kovojo už išlikimą. Stengėsi gerai sukramtyti maistą ir šiek tiek pajudinti petį, nes tai buvo vienintelė žemiau kaklo esanti jo kūno dalis, kurią dar galėjo valdyti. Visa kita, vargdamos su gremėzdišku Hardžio kūnu, darė seselės. Jis spoksodavo į lubas, kol jos

prausdavo jam kirkšnis, badydavo adatomis ir keisdavo maišelį su išmatomis. Hardis, kai pagalvoji, ir nebeturėjo ką pasakyti.

– Grįžau į darbą, Hardi, – tarė jam Karlas, tiesindamas patalų klostes. – Valdyboje su mūsų byla pareigūnai dirba išsijuosę. Kol kas dar nieko nerado, bet žinau, kad išsiaiškins, kas į mus šaudė.

Užkritę Hardžio vokai nė nekrustelėjo. Jis nesiteikė pažvelgti nei į Karlą, nei į televizorių, per antrojo kanalo žinias rodantį dramatiškai sutirštintą reportažą, kaip iškraustomi jaunuoliai, nelegaliai gyvenę „Jaunimo namuose“. Hardis atrodė viskam abejingas. Netgi pykčio nebuvo nė lašo. Karlas jį suprato geriau nei bet kas kitas. Juk ir jam pačiam buvo ant visko nusišikt, nors Hardžiui neketino to parodyti. Nebuvo absoliučiai jokio skirtumo, kas į juos šaudė. Kokia būtų nauda, jei ir išsiaiškintų? Jei ne tas, tai anas. Padugnių aplink sočiai, nors vežimu vežk.

Nešina lašeline įėjo slaugytoja, Karlas jai šaltai linktelėjo. Paskutinį kartą, kai buvo čia atėjęs, ji liepė jam išeiti už durų ir netrukdyti dirbti. Tuomet nesulaukusi iš Karlo supratingumo, slaugytoja dar ir dabar akivaizdžiai ant jo griežė dantį.

– Kaip matau, jūs ir vėl čia, – niūriai tarė ji, žiūrėdama į laikrodį.

– Man tokiu laiku patogiau, mat važiuoju į darbą. Ar negalima?

Slaugytoja ir vėl žvilgtelėjo į laikrodį. Kurgi ne, lyg būtų jos reikalas, kad Karlas darbe pasirodo vėliau nei visi normalūs žmonės.

Paėmusi Hardžio ranką slaugytoja apžiūrėjo prie jos prijungtą lašelinę. Netrukus palatos tarpduryje pasirodė ir pirmoji fizioterapeutė. Prieš akis laukė daugybė procedūrų.

Karlas patapšnojo antklodę toje vietoje, kur manė esant dešinę Hardžio ranką.

– Tos žiežulos nori likti su tavim vienos, tai aš jau ir eisiu, Hardi. Rytoj ateisiu ankstėliau, kad galėtume pasišnekėti. Neliūdėk, seni.

Lydimas stipraus vaistų tvaiko jis išėjo į koridorių ir atsirėmė į sieną. Prakaitas, nuo kurio kiaurai šlapi marškiniai jau buvo prilipę prie nugaros, toliau tekėjo iš pažastų žemyn upeliais. Po to susišaudymo nedaug ir tereikėdavo.

Hardis, Karlas ir Ankeris, kaip įprastai, atvyko į nusikaltimo vietą Amagerio priemiestyje anksčiau už kitus, ir jie jau buvo su baltais vienkartiniais kombinezonais, kaukėmis, pirštinėmis bei plaukų tinkleliais, kokius privaloma dėvėti pagal darbo taisykles. Senyvas vyras su vinimi galvoje buvo rastas vos prieš pusvalandį. Kelionė iš policijos būstinės ilgai netruko.

Tą dieną, prieš atiduodami lavoną apžiūrai, jie turėjo marias laiko. Žmogžudysčių skyriaus viršininkas, jų žiniomis, aptarinėjo kažkokius reorganizacinius klausimus su policijos komisaru, bet turėjo atvykti iškart, kai tik atsilaisvins, kartu su teismo medicinos ekspertu. Jokie tarnybiniai kivirčai nebūtų sutrukdę Markusui Jakobsenui prisistatyti į žmogžudystės vietą.

– Bent jau kieme įvykio vietos tyrėjai kažin ar ką suras, – tarė Ankeris, kapstydamas pėda žemę, dar minkštą ir dumbliną po vakarykščio lietaus.

Karlas apsidairė. Aplink pastatą – tiksliau, vieną iš tų kareiviškų barakų, kurie septintajame dešimtmetyje buvo išparduoti žmonėms, – nesimatė jokių pėdsakų, išskyrus kaimyno klumpių žymes. Anuomet šie barakai gal buvo visai padorūs, bet dabar tikrai negalėjai to pasakyti, bent jau apie šią lūšną. Stogo gegnės įlūžusios, danga skylėta kaip rėtis, fasade nė vienos sveikos lentos; drėgmė akivaizdžiai atlikusi savo darbą. Netgi lentelė su juodu žymekliu užrašytu vardu „Georgas Madsenas“ buvo pusiau sutrūnijusi. Galiausiai ta

negyvėlio smarvė, besiskverbianti pro kiekvieną plyšį. Šūdinų šūdiniausia skylė, ne kitaip.

– Einu paklausinėti kaimyno, – Ankeris pasisuko eiti link žmogaus, čia laukiančio jau pusvalandį. Jo nediduko kotedžo terasa buvo ne toliau kaip už penkių metrų. Kai tik nugriaus tuos barakus, šiam žmogeliui vaizdas pro langus turėtų ryškiai pagerėti.

Hardis buvo pavydėtinai atsparus lavonų smarvei. Gal todėl, kad buvo aukštesnis, ir pati bjaurastis jo nepasiekdavo, o galbūt jo uoslė nebuvo tokia aštri kaip visų kitų. Dvokas šįkart buvo itin stiprus.

– Bet ir kvapelis, – burbtelėjo Karlas, kol jie prieškambaryje movėsi ant batų mėlynus plastikinius maišelius.

– Atidarysiu langą, – tarė Hardis, eidamas į kambarį šalia ankšto koridoriaus.

Karlas patraukė prie durų, vedančių į mažą svetainę. Blausi šviesa skverbėsi vidun pro užtrauktą užuolaidą, bet ir tiek užteko, kad įžvelgtum kampe sėdinčią figūrą su pilkai žalsva oda ir veidu, nusėtu sutrūkinėjusiomis pūslėmis. Iš nosies sruveno rausvas skystis, o marškinių sagos vos laikėsi spaudžiamos išpurtusio kūno. Į niekur žvelgė vaškinės akys.

– Vinis suvaryta į galvą iš pneumatinio firmos „Paslode“ vinių pistoleto, – pasigirdo Hardžio balsas iš už nugaros. – Guli ant stalo kitam kambary. Ten yra ir elektrinis atsuktuvas, dar neišsikrovęs. Primink, kad reikia sužinoti, kiek ilgai laiko įkrauta baterija.

Juodu stovėjo ir žvalgėsi, kai po sekundėlės į vidų įėjo Ankeris.

– Kaimynas čia atsikraustė sausio šešioliktąją, – pranešė jis, – taigi praėjo dešimt dienų, o velionio išeinant iš namo nė karto taip ir nematė. – Parodęs pirštu į lavoną Ankeris apsidairė. – Žmogelis sėdėjo savo terasoje, mėgavosi globaliniu atšilimu ir pajuto smarvę. Vargšas visas persigandęs. Gal reikėtų paprašyti, kad medikas ir jį apžiūrėtų, kai ištirs kūną.

To, kas nutiko paskui, Karlas niekada nesugebės tiksliai atpasakoti, ir vadovybei teks su tuo susitaikyti. Šiaip ar taip, jis juk ne viską ir suvokė, bent jau taip tikėjo dauguma žmonių. Tik tai nebuvo tiesa. Karlas pernelyg aiškiai prisiminė viską, kas nutiko. Jis tiesiog nenorėjo leistis į detales.

Išgirdęs kažką įeinant pro virtuvės duris Karlas neatsisuko. Galbūt dėl tvyrančios smarvės, o gal dėl to, kad pamanė pagaliau atvykus įvykio vietos tyrėjus.

Po kelių sekundžių akies krašteliu jis pastebėjo artyn judantį siluetą su raudonais languotais marškiniais. Pamanė, kad reikėtų išsitraukti ginklą, bet to nepadarė. Jo instinktai jį nuvylė. Kita vertus, jis kuo puikiausiai pajuto tą virpesį, kai orą perskrodė pirmasis šūvis, pataikęs Hardžiui į nugarą ir patiesęs jį ant žemės taip, kad griūdamas šis užkliudė Karlą ir prispaudė jį po savimi. Milžiniškas kulkų suvarpytas Hardžio kūnas, užkritęs visu svoriu, smarkiai sužalojo Karlui stuburą ir kelį.

Toliau pasipylę šūviai pataikė Ankeriui į krūtinę ir kliudė Karlo smilkinį. Jis labai aiškiai prisiminė, kaip gulėjo prispaustas paklaikusiai švokščiančio Hardžio ir matė šio kraują, kuris sunkėsi pro kombinezoną ir lašėdamas ant grindų maišėsi su jo paties krauju. Kai kažkur šone sušmėžavo užpuolikų kojos, Karlo galvoje vis sukosi mintis, kad reikia greičiau čiupti ginklą.

Už jo ant grindų gulėjo Ankeris ir rangydamasis visu kūnu bandė pasisukti, kol užpuolikai kalbėjosi gretimame kambarėlyje. Po akimirkos jie jau vėl buvo svetainėje. Karlas išgirdo Ankerį liepiant jiems nejudėti. Kaip vėliau sužinojo, jis buvo išsitraukęs ginklą.

Užuot atsakius į Ankerio paliepimą nuaidėjo dar vienas šūvis, sudrebinęs grindis ir pataikęs jam tiesiai į krūtinę.

Viskas įvyko akimirksniu. Užpuolikai paspruko pro virtuvės duris, o Karlas tebegulėjo. Tysojo ant grindų nė nekrustelėdamas. Net

kai atvyko medicinos ekspertai, jis nerodė jokių gyvybės ženklų. Vėliau ir jie, ir žmogžudysčių skyriaus viršininkas prisipažino pamanę, kad Karlas išties negyvas.

Ilgą laiką jis taip ir gulėjo, tarsi netekęs sąmonės, paskendęs juodžiausiose mintyse. Užčiuopę pulsą, jį išvežė kartu su abiem kolegomis. Tik ligoninėje Karlas pagaliau pramerkė akis. Jo žvilgsnis, pasak aplinkinių, atrodė kaip lavono.

Visi manė, kad tai dėl sukrėtimo, bet iš tiesų Karlui buvo gėda.

– Gal galėčiau kuo padėti? – pasiteiravo Karlo baltai apsirengęs vyriškis, kuriam buvo ne daugiau kaip trisdešimt penkeri.

Karlas atšlijo nuo sienos ir išsitiesė.

– Buvau užsukęs aplankyti Hardžio Heningseno.

– A, taip, Hardžio. Jūs – jo šeimos narys?

– Ne, mes kolegos. Aš buvau komandos, kurioje dirbo Hardis, vadas žmogžudysčių skyriuje.

– Supratau.

– Kas bus su Hardžiu? Ar jis galės vaikščioti?

Jaunasis gydytojas vos pastebimai atsitraukė atgal. Atsakymo nė nereikėjo. Jo paciento būklė buvo ne Karlo reikalas.

– Deja, apie tai galiu kalbėti tik su jo šeimos nariais. Esu tikras, kad mane suprantate.

Karlas čiupo jam už rankovės.

– Aš buvau kartu, kai viskas įvyko, ar tu supranti? Aš irgi buvau sužeistas. Vienas iš mūsų žuvo. Buvom visi kartu, todėl ir noriu žinoti. Ar jis vaikščios? Ar gali man tai pasakyti?

– Apgailestauju, – nustūmė Karlo ranką gydytojas. – Negaliu suteikti jums tokios informacijos, bet neabejoju, kad jūsų pareigos leis

jums tai išsiaiškinti. Kiekvienas turime dirbti savo darbą, kaip mums atrodo geriausia.

Jis tai pasakė su pranašumo gaidele balse, pabrėžtinai aiškiai tardamas balsius ir šiek tiek pakėlęs antakius, kaip būdinga visiems gydytojams, tačiau Karlas užsiplieskė taip, lyg kas būtų šliūkštelėjęs žibalo į ugnį. Nedaug trūko, kad žiebtų jam į snukį kumščiu, bet susitvardęs tik čiupo už apykaklės ir prisitraukė artyn.

– Savo darbą? – iškošė pro dantis. – Tu per daug nesusireikšmink, nes gausi į savo išsišiepusią kaimietišką marmūzę, vaike. Aišku tau? – Karlas dar smarkiau sugniaužė pirštais apykaklę, ir gydytojo veidą perkreipė išgąstis. – Kai tavo dukra nepareis namo po dešimtos, kas, jei ne mes, turės jos ieškoti? O kai išprievartaus tavo žmoną arba aikštelėje neberasi savo sušikto smėlio spalvos BMW, ar ne mums skambinsi? Mes visada atvažiuojam, net jei tegalim tik paguosti. Aišku tau, asile? Dar kartą klausiu – ar Hardis galės vaikščioti?

Kai Karlas pagaliau jį paleido, gydytojas giliai alsavo, gaudydamas orą.

– Aš vairuoju mersą, – atsakė jis pagaliau atgavęs kvapą, – ir neturiu žmonos.

Pažvelgus šiai baltai apsirengusiai būtybei į akis, Karlui Mjorkui tapo aišku – vyrukas mano puikiai žinantis, kas dedasi Karlo viduje. Matyt, bus išmokęs šio to per psichologijos kursą, įspraustą į tvarkaraštį tarp anatomijos paskaitų. „Lėkštas humoras paprastai sušvelnina įtemptą situaciją“, – turbūt taip jiems buvo kalama į galvas, tik Karlo tokie dalykai neveikė.

– Progai pasitaikius nukulniuok pas sveikatos ministrą ir pasimokyk tikros arogancijos, snargliau, – patarė Karlas ir nustūmęs jį į šalį patraukė laukan. – Tau dar toli gražu.

Savo kabinete Karlo jau laukė Markusas Jakobsenas, žmogžudysčių skyriaus viršininkas, o su juo ir tas idiotas Larsas Bjornas. Nekoks ženklas. Ar tik jų ausų nebus pasiekęs gydytojo verkšlenimas pro storas klinikos sienas? Karlas akimirką tyrinėjo abiejų veidus. Ne, iš tų biurokratiškų fizionomijų tryško kažkoks keistas entuziazmas. Jis pastebėjo, kaip tuodu susižvalgė. Nejaugi tuoj teks išklausyti pamokslą, kaip elgtis ištikus krizei? Ar jį vėl įkalbinės apsilankyti pas psichologą, kur mokys įveikti potrauminį stresą? Ar vėl koks nors specialistas su įdubusiomis akimis bandys prasibrauti iki tamsiausių Karlo sielos užkaborių ir sužinoti, ką šis nutylėjo? Verčiau jau negaištų laiko, nes Karlas ir taip turi ką veikti. Pokalbiais jo problemų neišspręsi. Jau ilgai viskas viduje kaupėsi, o tas įvykis Amageryje buvo paskutinis žingsnis į beprotybę.

Tegul jie visi pabučiuoja jam į subinę.

– Na, Karlai, – pradėjo Jakobsenas, galvos mostu parodęs Karlui sėstis, – mudu su Larsu aptarinėjome tavo situaciją ir nusprendėme, kad, šiaip ar taip, priėjome kryžkelę..

Panašu, kad jį žada išmesti iš darbo. Karlas ėmė barbenti pirštais į stalą, įsmeigęs žvilgsnį kažkur virš boso galvos. Nejaugi tikrai sugalvojo jį atleisti? Ką gi, tuomet jis pasistengs, kad jiems taip lengvai neišdegtų.

Karlas žvelgė į Tivolio parką tolumoje, į danguje besikaupiančius pilkus lietaus debesis, žadančius tuoj prapliupti. Jeigu atleis, reiks paskubėti išsinešdinti, kol nepradėjo pilti. Jis nė neketino ieškoti profesinės sąjungos atstovo – eis tiesiai į jų biurą Hanso Kristiano Anderseno bulvare. Sugalvoti atleisti puikų kolegą, kai šis vos prieš kelias savaites buvo sužeistas, neteko dviejų artimų komandos draugų ir tik prieš savaitę grįžo į darbą? Taip negalima. Seniausia pasau-

lyje policijos profesinė sąjunga turės progą įrodyti, jog ne veltui tiek metų gyvuoja.

– Aš suprantu, Karlai, kad kiek netikėta, bet mes nusprendėm, jog tau nepakenks truputį pakeisti aplinką, kad galėtume geriau išnaudoti tavo įgūdžius ir profesionalumą. Trumpiau kalbant, ketiname tave paskirti naujojo „Q“ skyriaus vadovu. Šis skyrius tirs atidėtas ir neišaiškintas, bet itin svarbias visuomenės labui bylas. Galima sakyti, ypatingo kruopštumo reikalaujančias bylas.

Kokia čia velniava, pamanė Karlas, iš nuostabos atsilošęs kėdėje.

– Turėsi tvarkytis skyriuje vienas pats, bet kas gi geriau tai padarytų už tave?

– Turbūt bet kas, – atšovė Karlas, spoksodamas į sieną.

– Karlai, paklausyk. Nelengva tau buvo pastaruoju metu, o šis darbas yra kaip tik tai, ko reikia, – ėmė tikinti viršininko pavaduotojas.

Ne tau suprasti, bukas padare, pagalvojo Karlas.

– Absoliučiai niekas nesikiš į tavo darbus. Mes tik parinksim keletą bylų, pasitarę su rajonų policijos komisarais, o tu jau pats nuspręsi dėl jų eiliškumo ir darbo metodų. Tavo kelionių išlaidos bus apmokamos, tik turėsi kas mėnesį pateikti ataskaitas, – pridūrė jo bosas.

Karlas susiraukė.

– Rajonų policijos komisarai? Ar aš teisingai išgirdau?

– Taip, tau priklausys bylos visos šalies mastu, todėl tu nebedirbsi vienoje komandoje su savo buvusiais kolegomis. Mes įsteigėm naują skyrių čia pat, valdybos būstinėje, bet formaliai tai bus atskira įstaiga. Tavo biuras jau įrenginėjamas.

Gudriai sugalvota – nuo šiol jiems nebereikės klausytis mano bambėjimo, pamanė Karlas, tačiau garsiai to nepasakė.

– Tikrai? Kurgi bus tas mano biuras, jei jau taip? Gal atiduosit man savo? – tepaklausė jis.

Šypsena boso veide bylojo, kad jis jaučiasi kiek nejaukiai.

– Tavo biuras... na, šiuo metu jis įrenginėjamas rūsyje, bet ateityje galbūt galėsime jį perkelti kur kitur. Pirmiau pažiūrėkime, kaip viskas seksis. Jei tavo išaiškintų bylų procentas bus bent pusė velnio, gal ir galėsim ką nors galvoti.

Karlo žvilgsnis ir vėl nukrypo į debesis. Vadinasi, rūsyje. Mat koks jų planas. Užsimanė jį visai nustekenti. Numes vieną kitą kaulelį, kad nelotų, ir atskirs nuo visų toliau depresuoti rūsyje. Kai pagalvoji, net ir nėra skirtumo, kur – ar čia viršuje, ar apačioje. Jis vis tiek veiks, ką panorėjęs, kitaip tariant, visiškai nieko.

– Tiesa, o kaip laikosi Hardis? – po mandagios pauzės pasiteiravo Jakobsenas.

Karlas pažvelgė į savo bosą. Pirmą kartą girdėjo šį klausimą iš jo lūpų.

5 SKYRIUS

2002-ieji

Vakarais Meretė Liungor tapdavo savimi. Sulig kiekvienu balto punktyro brūkšneliu, prašvilpiančiu po mašinos ratais kelyje namo, ji tarsi nusimesdavo po dalelę savęs, nederančią prie jos tikrojo gyvenimo Maglebiu, kukmedžių apsuptyje. Tą pačią akimirką, kai pasukdavo link apsnūdusių Stevnso apylinkių ir pravažiuodavo tiltą per Triugeveldės upę, ji pasijusdavo kitu žmogumi.

Ufė, kaip visuomet, sėdėjo priešais televizorių, apšviestas jo ekrano; ant stalelio krašto jis buvo pasidėjęs puodelį šaltos arbatos ir padidinęs garsą iki maksimumo. Pastačiusi mašiną garaže ir patraukusi prie galinių durų Meretė jį aiškiai matė pro langus, išeinančius į kiemą. Ufė buvo toks pat kaip visada. Nebylus ir sustingęs.

Įžengusi į katilinę ji nusispyrė aukštakulnius, švystelėjo portfelį ant krosnelės viršaus, prieškambaryje pasikabino paltą ir pasidėjo visus savo popierius darbo kambaryje. Tada nusivilko firminį „Filippa K“ kelnių kostiumėlį, padėjo jį ant kėdės greta skalbimo mašinos,

nusikabino chalatą ir įsispyrė į šlepetes. Viskas stojo į savo vietas. Ji nebuvo iš tų žmonių, kurie vos tik įžengę pro duris skuba palįsti po dušu, kad nusiplautų dienos rūpesčius.

Pasiknaisiojusi plastikiniame pirkinių krepšelyje ji susirado maišelį „Hopjes“ saldainių. Tik tada, kai pajusdavo liežuviu saldumą ir cukraus kiekis kraujyje padidėdavo, ji būdavo pasirengusi sukaupti dėmesį ir žengti į svetainę.

Štai ir dabar.

– Labas, Ufe! Aš jau grįžau, – šūktelėjo ji. Diena iš dienos kartojosi tas pats ritualas. Ji žinojo, kad Ufė pamatydavo mašinos šviesas vos tik jai pakilus į kalvą, bet nė vienas iš jų neskubėdavo bendrauti, kol ateidavo tinkamas laikas.

Prisėdusi priešais Meretė gaudė jo žvilgsnį.

– Sveikas, ponaiti, vėl žiūri televizorių ir varvini seilę į tą gražutę diktorę Trinę Syk?

Ufė suraukė nosį ir prisimerkė taip, kad raukšlelės apie akis įsirėžė iki pat smilkinių, bet žvilgsnis tebebuvo įsmeigtas į ekraną.

– Ar žinai, kad tu tikras išdykėlis? – Ji paėmė jį už rankos. Delnas, kaip visada, buvo šiltas ir švelnus. – Juk tau labiau patinka Lotė Mailhedė. Manai, nepastebėjau?

Ufės veide pamažu atsirado šypsena. Kontaktas užmegztas. Tikrai taip, po savo kiautu tebebuvo tas pats Ufė. Ir jis kuo puikiausiai žinojo, ko nori iš gyvenimo.

Meretė pasisuko į televizoriaus ekraną pažiūrėti dviejų paskutinių reportažų per vakaro žinias. Pirmasis buvo apie Maisto tarnybos prašymą uždrausti pramoninę transriebiųjų rūgščių gamybą, antrasis – apie nevykusią valstybės finansuotą Danijos paukštininkystės asociacijos reklaminę kampaniją. Abi temos jai buvo pernelyg gerai pažįstamos. Dėl jų teko paaukoti porą vakarų intensyviai dirbant iki vėlumos.

Atsisukusi į Ufę ji pataršė jam plaukus, atidengdama didelį randą ant galvos.

– Na, tinginy, einam, pažiūrėsim, ką turim vakarienei, – kita ranka pačiupusi sofos pagalvėlę ji pliaukštelėjo ja Ufei per sprandą ir nesiliovė tol, kol jis ėmė spygauti iš juoko, mosikuodamas rankomis ir kojomis. Tada, palikusi ramybėje jo plaukus, žvitriai it kalnų ožka Meretė stryktelėjo per sofą ir išbėgo iš svetainės į koridorių. Šis triukas visuomet pasiteisindavo. Šūkaudamas ir kikendamas iš džiaugsmo Ufė energingai pasileido iš paskos lipdamas jai ant kulnų. Tarsi du sukabinti traukinio vagonai jie lakstė laiptais į viršų ir žemyn, į lauką ir vėl į svetainę, kol galiausiai atsidūrė virtuvėje. Netrukus abu jau sėdėjo priešais televizorių ir valgė vakarienę, kurią jiems buvo paruošusi ir palikusi namų tvarkytoja. Vakar juodu žiūrėjo „Poną Byną". Užvakar – komediją su Čarliu Čaplinu. Šiandien ir vėl „Poną Byną". Meretės bei Ufės videotekoje buvo tik tie filmai, kuriuos mėgo žiūrėti Ufė. Dažniausiai jis ištempdavo apie pusvalandį, paskui užmigdavo. Meretė užklodavo jį pledu ir palikdavo ant sofos. Vėliau prabudęs jis pats užlipdavo į miegamąjį. Susirasdavo jos ranką ir kažką suniurnėdavo prieš užmigdamas šalia jos dvigulėje lovoje. Kai pagaliau pasigirsdavo tylus miegančio Ufės švilpimas, Meretė įjungdavo šviesą ir imdavo ruoštis rytojaus dienai.

Taip praeidavo visi vakarai ir naktys. Būtent taip, kaip patikdavo Ufei – jos mažajam gerajam broliukui. Mielajam, nebyliajam Ufei.

6 SKYRIUS

2007-ieji

„Q“ skyriaus egzistavimą patvirtino varinė durų lentelė su iškaltu užrašu, bet pačios durys buvo nukeltos nuo vyrių ir atremtos į karšto vandens vamzdžius, išvagojusius visą ilgą rūsio koridorių. Vidury patalpos, kur atseit turėjo būti Karlo kabinetas, tebestovėjo koks dešimt puspilnių kibirų, smarkiai atsiduodančių dažais. Keturios palubėje kabančios dienos šviesos lempos skleidė šviesą, nuo kurios gana greitai įsiskaudėdavo galva. Normalios buvo tik sienos, ir tai išskyrus spalvą. Norom nenorom į galvą lindo palyginimas su ligonine, kokių būna Rytų Europoje.

– Šlovė Markusui Jakobsenui, – suurzgė Karlas, bandydamas suvokti situaciją.

Koridorius rūsyje buvo toks ilgas, kad eidamas juo tolyn Karlas jau senokai nematė nė gyvos dvasios. Čia, į patį galą, nepatekdavo nei žmonės, nei oras, nei dienos šviesa – niekas, iš ko galėtum atskirti šią vietą nuo „Gulago archipelago“. Geriausiai ją apibūdintų palyginimas su ketvirtuoju pragaro ratu.

Karlas pažvelgė į jam skirtus du naujutėlaičius kompiuterius, prie kurių buvo prijungtas pluoštas laidų. Matyt, per vieną galėjai jungtis prie vidinio tinklo, o per kitą – prie viso likusio pasaulio. Jis švelniai patapšnojo per tą antrąjį. Va dabar bent bus galima sėdėti ir naršyti internete tiek, kiek tik širdis geidžia. Jokių atsibodusių saugaus naršymo taisyklių ir centrinių serverių apsaugos reikalavimų, čia jau šis tas. Karlas apsidairė, akimis ieškodamas peleninės, ir išsitraukė iš pakelio cigaretę. „Rūkyti labai pavojinga Jums ir aplinkiniams", – skelbė užrašas ant jo. Karlas vėl apsižvalgė. Tiems tarakonpalaikiams, kurių čia turbūt pilna, neturėtų labai pakenkti. Prisidegęs cigaretę jis giliai įtraukė. Vis dėlto esama tam tikrų privalumų, kai vadovauji nuosavam skyriui.

„Atsiųsim tau atrinktas bylas", – buvo pažadėjęs Markusas Jakobsenas, bet kol kas ant stalo tegulėjo vienintelis A5 formato lapiūkštis. Lentynos buvo tuščios. Turbūt jie nori duoti šiek tiek laiko įsikurti. Juo geriau Karlui – vis tiek jis neketina nieko dirbti, nebent netyčia užeitų koks įkvėpimas.

Jis prisistūmė kėdę šonu į stalą ir atsisėdęs susikėlė kojas ant stalo krašto. Lygiai taip pat Karlas prasėdėjo didžiąją dalį laiko namie, kai turėjo nedarbingumo pažymėjimą. Kelias pirmąsias savaites tiesiog spoksodavo į lubas, rūkydamas ir kovodamas su mintimis apie sunkų paralyžiuoto Hardžio kūną ar mirštančio Ankerio gargaliavimą. Paskui įniko naršyti internete. Šiaip sau, be jokio tikslo, tik tam, kad užblokuotų smegenis. Tą patį ketino daryti ir dabar. Karlas pažvelgė į laikrodį – prieš akis buvo penkios valandos, kurias reikės kaip nors prastumti, o tada bus galima eiti namo.

Karlo namai buvo Alerodo rajone, kurį kadaise išsirinko jo žmona. Ten juodu pragyveno dvejus metus – iki tol, kol palikusi Karlą ji išsikraustė į nuomojamą vasarnamį sodų bendrijoje Isleve. Užmetusi

akį į Zelandijos salos žemėlapį ji greitai susivokė, kad norint kaip reikiant pagyventi, reikia turėt apvalią sumelę banke; kitas variantas buvo kraustytis į Alerodą. Tai buvo gražus nedidukas miestelis, pro kurį ėjo miesto traukinių linija, o aplink plytėjo laukai ir miškeliai, kaip sakoma, „lengvai pasiekiami pėstute". Čia netrūko mielų krautuvėlių, buvo teatras ir kino teatras, veikė įvairios bendruomenės ir, prie viso to, jų namas stovėjo Roneholto parko kvartale. Karlo žmona iš laimės netvėrė savame kailyje. Už padorią kainą juodu įsigijo erdvų šlakbetonio blokų kotedžą, kuriame vietos buvo užtektinai ir jiems, ir jos sūnui. Kiti privalumai – teniso aikštelė, uždaras baseinas, bendruomenės centras, javų laukai, pelkė ir velniškai daug puikių kaimynų aplink. Karlo žmona buvo prisiskaičiusi, kad Roneholto parke visi vieni kitais rūpinasi. Anuomet Karlui tai anaiptol nebuvo didelis privalumas. Kas apskritai tiki tokiomis nesąmonėmis? Tik vėliau paaiškėjo, kaip tai iš tikrųjų svarbu. Jei ne draugai Roneholto parke, Karlui būtų buvusi šikna – visomis prasmėmis. Iš pradžių jį paliko žmona. Maža to, ji nusprendė, kad nenori skyrybų, tačiau persikėlė gyventi į sodo namelį. Paskui vienas po kito pasipylė jaunesni meilužiai, ir, lyg to dar būtų negana, ji kažkodėl skambindavo Karlui apie kiekvieną iš jų pasipasakoti. Jos sūnus po kiek laiko atsisakė gyventi su ja vasarnamyje ir grįžo pas Karlą, kartu parsinešdamas visas lytinės brandos problemas. Galiausiai užklupusi nelaimė Amageryje nuo žemės paviršiaus nušlavė viską, už ko Karlas laikėsi įsikabinęs: tvirtą gyvenimo tikslą ir porą šaunių kolegų, kuriems buvo vienodai, kuria koja jis šiandien išlipo iš lovos. Tikrai, jei ne Roneholto parkas ir jo gyventojai, Karlas būtų įklimpęs į šūdą iki ausų.

Grįžęs namo Karlas atrėmė dviratį į pašiūrę priešais virtuvės langus. Kiti du gyventojai aiškiai buvo namie. Karlo nuomininkas

Mortenas Holandas, kaip visada, apačioj visu garsu buvo pasileidęs operą, o pro viršutinio aukšto langą sklido litavimo lempos garsus primenantis sunkusis metalas, kokį siųsdavosi jo posūnis. Labiau nederančio tarpusavyje garsų kratinio nebūtum išgirdęs visoje planetoje.

Įsiveržęs vidun į šį pragaro šėlsmą Karlas porą kartų pastukseno kojomis į grindis. Rūsyje siautėjantis „Rigoletas“ buvo akimirksniu prigesintas. Vaikinuko viršuje, deja, taip paprastai nepavykdavo sutramdyti. Trimis šuoliais atsidūręs laiptų viršuje Karlas net nesivargino pasibelsti į kambario duris.

– Džesperai, gal apsiraminsi?! Nuo tavo muzikos Pušų gatvėje išdužo du langai. Galėsi pats ir mokėti už naujus! – kiek galėdamas garsiau šūktelėjo jis.

Vaikinukas tai buvo girdėjęs ryškiai nebe pirmą kartą, tad nė nekrustelėjo ir toliau sėdėjo įsikniaubęs į klaviatūrą.

– Girdi?! – suriko Karlas jam tiesiai į ausį. – Primažink, arba nupjausiu interneto kabelį.

Čia jau buvo kita kalba.

Virtuvėje Mortenas jau buvo išdėliojęs ant stalo lėkštes. Kažkas iš kaimynų jį pakrikštijo surogatine 73-iojo namo motina, bet tai buvo netiesa. Mortenas nebuvo surogatinis, jis buvo tikrų tikriausia namų šeimininkė – geresnės Karlas dar gyvenime nebuvo sutikęs. Mortenas pirkdavo maistą, skalbdavo, gamindavo ir tvarkydavo namus, o iš jo jausmingų lūpų liedavosi operų arijos. Be viso to, jis dar ir nuomą mokėdavo.

– Buvai šiandien nuėjęs į universitetą? – pasiteiravo Karlas, jau žinodamas atsakymą. Mortenui buvo trisdešimt treji, ir pastaruosius trylika metų jis praleido stropiai mokydamasis pačių įvairiausių dalykų, išskyrus tuos, kurie buvo tiesiogiai susiję su trimis jo oficialiai studijuojamomis programomis. Jis stulbinamai gerai išmanė apie

viską, tik ne apie tuos mokslus, už kuriuos gaudavo finansinę paramą ir kurie ateityje turėjo uždirbti jam duoną.

Išgirdęs klausimą Mortenas atsuko Karlui plačią, stambią nugarą ir įsispoksojo į puode ant viryklės kunkuliuojančią masę.

– Aš nusprendžiau studijuoti politikos mokslus.

Karlas jau buvo tai girdėjęs ir anksčiau; tebuvo laiko klausimas, kada Mortenas panorės išbandyti ir šią sritį.

– Jėzau, Mortenai, ar tu nenori pirmiau pabaigti savo ekonomikos studijų? – nesusilaikė nepaklausęs.

Mortenas įbėrė į puodą žiupsnį druskos ir ėmė maišyti.

– Beveik visi ekonomistai balsuoja už valdančiąsias partijas, o man tai nepriimtina.

– Iš ko, po galais, taip nusprendei? Juk tu net nelankai paskaitų, Mortenai.

– Vakar buvau nuėjęs. Papasakojau bendrakursiams juokelį apie Kariną Jensen.

– Apie tą politikę, kuri iš pradžių buvo arši kairioji, o galiausiai įstojo į liberalų partiją? Bepigu apie ją juokelius skaldyt.

– Pasakiau, kad ji – geras pavyzdys, kaip aukšta kakta gali užmaskuoti neandertalietį, tačiau niekas nesijuokė.

Mortenas buvo kitoks nei visi. Jis panėšėjo į peraugusį paauglį, neaiškios lyties skaistuolį, kurio asmeniniai santykiai apsiribodavo bendravimu su nepažįstamaisiais prekybos centre aptarinėjant prekes – pavyzdžiui, stoviniuojant prie šaldytuvo ir diskutuojant, ar špinatai skanesni su grietinėlės padažu, ar be jo.

– Na ir kas, kad nesijuokė, Mortenai? Maža kodėl jie nesijuokė. Aš irgi nenusijuokiau, o juk nebalsuoju už valdančiąsias partijas, jei nori žinoti, – papurtė galvą Karlas, nors suprato, kad tik veltui aušina burną. Tiek jau to – kol vaikis bent jau gauna padorią algą vaizdo įrašų parduotuvėje, jokio skirtumo, kokį velnią jis ten studijuos ar

nestudijuos. – Tai sakai, politikos mokslai? Skamba žiauriai nuobodžiai.

Truktelėjęs pečiais Mortenas supjaustė porą morkų ir įmetė į puodą. Kurį laiką vaikinas taip ir tylėjo, o tai jam buvo visai nebūdinga. Karlas jau nujautė, ką netrukus išgirs.

– Skambino Viga, – pagaliau tarė Mortenas su rūpesčio gaidele balse. Tokiais atvejais jis paprastai dar pridurdavo angliškai: „Don't shoot me. I'm just the piano player." Tik šį kartą nutylėjo.

Tylėjo ir Karlas. Jei Vigai ko nors prireikė, galėjo bent palaukti, kol jis grįš namo.

– Man rodos, ji šąla tame savo vasarnamyje, – išdrįso pridurti Mortenas, sukdamas šaukštą puode.

Karlas atsisuko ir pažvelgė į jį. Kad ir kas tame puode virė, kvepėjo velniškai skaniai. Jau seniai jis bejautė tokį apetitą.

– Šąla? Tai gal tegul įmeta į židinį porą savo nusipenėjusių meilužių?

– Apie ką šnekat? – pasigirdo Džespero balsas tarpduryje. Viršuje ir vėl visu garsu trankėsi muzika, drebindama koridoriaus sienas jam už nugaros.

Net keista, kaip jie dar vienas kitą girdėjo.

Kitas tris dienas Karlas praleido pakaitomis spoksodamas tai į „Google", tai į savo rūsio kabineto sienas. Koridoriaus atkarpa, vedanti iki tualeto, jau buvo spėjusi įkyrėti iki gyvo kaulo. Keista, bet jis jautėsi pailsėjęs kaip niekad. Lipdamas į trečią aukštą pas buvusius kolegas iš žmogžudysčių skyriaus Karlas suskaičiavo keturis šimtus penkiasdešimt dvi pakopas. Jis ketino pareikalauti, kad darbininkai pagaliau baigtų tvarkyti rūsį ir įdėtų atgal duris. Reikia juk turėti ką trankyti, jei užeitų toks noras. Tarp kita ko, jis dar atsargiai primins,

kad žadėtosios bylos taip ir neatkeliavo. Primins, aišku, ne todėl, kad kur nors skubėtų, – tiesiog nesinorėtų prarasti darbo dar nė nepradėjus dirbti.

Žengdamas į žmogžudysčių skyriaus patalpas Karlas buvo pasiruošęs smalsiems buvusių kolegų žvilgsniams: ar jo nervai visiškai pakrikę? Ar amžinai paniuręs veidas galutinai prarado savo spalvą? Jis tikėjosi jų akyse išvysti ir smalsumą, ir pašaipą, bet tikrai nesitikėjo, kad jam pasirodžius visi kaip vienas ners į savo kabinetus sutartinai trinktelėdami durimis.

– Kas čia vyksta? – užėjęs į artimiausią kabinetą paklausė Karlas nepažįstamo vyruko, kuris traukė savo daiktus iš sustatytų dėžių.

Šis ištiesė ranką.

– Piteris Vestervigas. Iš centrinės nuovados. Nuo šiol dirbsiu Vigo komandoje.

– Vigo komandoje? Vigo Brinko? – perklausė Karlas. Kažin nuo kada Vigas turėjo savo komandą? Matyt, tik vakar bus paskyrę.

– Taip, teisingai. O tu kas būsi? – savo ruožtu pasiteiravo vyrukas.

Karlas prisivertė spustelėti jam ranką, bet nieko neatsakė, tik apsižvalgė po kabinetą. Jame buvo dar du jam nepažįstami žmonės.

– Ar jie irgi dirbs Vigo komandoje?

– Tas, kur prie lango, – ne.

– Matau, turit naujų baldų?

– Taip, ką tik atvežė. Ar tu kartais ne Karlas Mjorkas?

– Kažkada buvau, – atšovė šis ir nužygiavo tiesiai į Markuso Jakobseno kabinetą.

Durys buvo praviros, bet net ir užvertos nebūtų sutrukdžiusios Karlui įsiveržti vidun.

– Tai pasamdei daugiau žmonių, Markusai? – paklausė be jokių ceremonijų pertraukdamas susirinkimą.

Žmogžudysčių skyriaus viršininkas atsidusęs žvilgtelėjo į savo pavaduotoją ir vieną iš asistenčių.

– Na štai, Karlas Mjorkas ištrūko iš požemio. Pratęsim po pusvalandžio, – tarė jis, dėdamas į šalį pluoštą popierių.

Karlas niūriai nusišypsojo praeinančiam Jakobseno pavaduotojui, o šis metė atgal ne mažiau kandžią šypseną. Ką ir bepridursi – Larsas Bjornas, dešinioji vado ranka, visuomet mokėjo sušvelninti įtemptus jų tarpusavio santykius.

– Na, Karlai, kaip tau ten sekasi? Ar pavyksta po truputį surikiuoti bylas pagal svarbą?

– Galima sakyti, taip. Bent jau tas, kurias iki šiol esu gavęs. – Karlas mostelėjo ranka rodydamas sau už nugaros. – Kas čia dedasi?

– Tu nori žinoti, suprantama, – kilstelėjo antakius Markusas ir pataisė griūvančiu Pizos bokštu kolegų pramintą šūsnį naujų bylų ant savo stalo. – Dėl didžiulio darbo krūvio mums teko surinkti dar dvi operatyvines grupes.

– Vietoj maniškės? – kreivai šyptelėjo Karlas.

– Taip. Ir dar papildomai sudaryti dvi naujas.

Karlas susiraukė.

– Tai iš viso keturias? Iš kokių pinigų žadat jas išlaikyti?

– Gavom tam skirtų lėšų. Kaip tu jau žinai, jas paskyrė tam, kad galėtume įgyvendinti policijos reformą.

– Pirmą kartą girdžiu!

– Ar tu pas mane užėjai su konkrečiu reikalu, Karlai?

– Taip, bet matau, kad reikalai palauks. Pirmiau noriu kai ką išsiaiškinti. Iki greito.

Niekam nebuvo paslaptis, kad daugelis Konservatorių partijos narių bičiuliavosi ne tik darbo reikalais ir šoko pagal prekybinin-

kų dūdelę. Ir tik vienas Dievas žinojo, kodėl apsukriausia Danijos politinė partija visuomet traukė policijos pareigūnus bei kariškius. Karlas pažinojo dvi tokias personas, buvusius pareigūnus, kurie dabar dirbo parlamente dėl konservatorių įtakos. Vienas iš jų buvo tikra darbo bitė, greit užkopusi karjeros laiptais policijoje ir taip pat greitai iš ten dingusi; kitą, malonų pagyvenusį policijos komisaro pavaduotoją, Karlas pažinojo nuo tų laikų, kai dirbo Randerse, Jutlandijoje. Jis nebuvo itin konservatyvių pažiūrų, bet jo gyvenamoji vieta kaip tik sutapo su rinkimų apygarda, o darbas, be abejo, buvo neblogai mokamas. Taip Kurtas Hansenas iš Randerso atsidūrė parlamente ir tapo Konservatorių partijos atstovu bei Teisėjų komiteto nariu. Karlui jis buvo geriausias informacijos šaltinis bet kokiais su politika susijusiais klausimais. Kurtas nesileisdavo į diskusijas apie viską iš eilės, tačiau jei reikalas būdavo bent kiek įdomus, jį nesunkiai pavykdavo iškvosti. Šį kartą Karlas nebuvo dėl to tikras.

– Ar turiu garbės kalbėti su ponu komisaro pavaduotoju Kurtu Hansenu? – pasiteiravo Karlas, kai Kurtas pakėlė ragelį.

Tai išgirdęs jo pašnekovas griausmingai nusikvatojo.

– O kaipgi! Seniai nieko negirdėt iš tavęs, Karlai. Smagu, kad paskambinai. Girdėjau, į tave šovė?

– Niekis, Kurtai. Man viskas gerai.

– O tavo kolegoms ne taip pasisekė. Ar bylos tyrimas bent kiek pasistūmėjo?

– Po truputį juda.

– Smagu girdėt. Nuoširdžiai sakau. Kaip tik dabar dirbam ties vienu įstatymu, kuris penkiasdešimčia procentų išplės bausmės skyrimo kriterijų sąrašą tais atvejais, kai valstybės pareigūnai užpuolami darbo metu. Tai turėtų duoti naudos. Jūs juk dirbat anapus barikadų, todėl turim jus palaikyti.

– Neblogos žinios, Kurtai. Girdėjau, kad ir Kopenhagos žmogžudysčių skyrių nusprendėt palaikyti skirdami jam paramą.

– Kad ne, nieko panašaus lyg ir nedarėm.

– Na, gal ne žmogžudysčių skyriui, bet kažkam kitam policijos valdyboje. Juk tai ne paslaptis, ar ne?

– Sakai, slėptumėm tokį dalyką kaip finansinė parama? – savo ruožtu paklausė Kurtas, iš širdies juokdamasis. Ko jam nesijuokti, kai prieš akis laukė soti pensija.

– Tai kam konkrečiai skyrėte lėšų, jei galima paklausti? Kokiam nors Valstybinės policijos skyriui?

– Taip, jis iš esmės priklauso Danijos kriminalinių tyrimų centrui, bet mes nenorėjom, kad tie patys žmonės ir vėl imtųsi tirti tas pačias bylas, todėl buvo nuspręsta steigti nepriklausomą padalinį, valdomą žmogžudysčių skyriaus. Ten keliaus bylos, reikalaujančios „ypatingo kruopštumo", bet tu ir pats viską žinai.

– Tu kalbi apie „Q" skyrių?

– Ar čia taip jį pavadinot? Geriau nesugalvosi.

– Kiek pinigų jam paskirta?

– Labai tikslaus skaičiaus dabar nepasakysiu, bet bus kokie šeši ar aštuoni milijonai kronų kasmet dešimčiai ateinančių metų.

Karlas apsidairė, nužvelgdamas blausiai žalias savo rūsio kabineto sienas. Na štai, dabar aišku, ko Jakobsenas su Bjornu taip spirgėjo ištremti jį į šią niekieno žemę. Vadinasi, šeši ar aštuoni milijonai. Tiesiai į žmogžudysčių skyriaus kišenę.

Kurgi ne, teks gudručiams ją šiek tiek papurtyti.

Žmogžudysčių skyriaus viršininkas atidžiai pažvelgė į Karlą pro akinių viršų, paskui juos nusiėmė. Boso veido išraiška buvo tokia

pat, kokią galėjai išvysti jam tyrinėjant nusikaltimo vietą, kai nepavykdavo užsikabinti už jokio įkalčio.

– Prašai manęs atskiro automobilio? Gal pamiršai, kad Kopenhagos policija neskiria darbuotojams asmeninių transporto priemonių? Teks, kaip ir visiems kitiems, kreiptis į transporto skyrių ir prašyti automobilio, kai prireiks. Tokia tvarka, Karlai.

– Aš nebesu Kopenhagos policijos darbuotojas. Tu tik administruoji mano skyrių.

– Karlai, juk puikiai supranti, kad kiti pareigūnai pakels skandalą, jei suteiksim tau tokią privilegiją. Kas tau šovė į galvą – automobilio ir dar šešių darbuotojų tavo skyriui?

– Aš tik noriu sutvarkyti „Q“ skyrių, kad jis galėtų atlikti jam pavestus darbus. Argi ne tam esu paskirtas? Nemenkas darbelis aprėpti visą Daniją, manau, tu puikiai supranti. Tai neduosi man šešių žmonių?

– Po velnių, aišku, kad ne.

– Keturis? Tris?

Žmogžudysčių skyriaus vadas papurtė galvą.

– Tai aš vienas pats turėsiu atlikti visą darbą?

Vadas linktelėjo.

– Taigi tokiu atveju, pats supranti, man visą laiką reikės transporto priemonės. Ką aš darysiu, jei prireiks važiuoti į kokį Olborgą arba Nestvedą? Darbo juk bus nemažai. Iš tikrųjų, dar nežinia, kiek bylų bus užkrauta ant mano galvos, ar ne? – atsisėdęs priešais bosą Karlas įsipylė kavos į pavaduotojo paliktą puodelį. – Žodžiu, šiaip ar taip, man reikės asistento, visų galų meistro. Kad turėtų vairuotojo pažymėjimą ir galėtų tvarkyt reikalus. Pavyzdžiui, siųsti faksus, valyti patalpas ir taip toliau. Man vienam ir taip bus daug darbo, Markai. O rezultatus parodyti mums juk reikės, ar ne taip? Folketingas norės ką nors pamatyti mainais už savo pinigus, sutinki? Kiek ten jie skyrė, ar tik ne aštuonis milijonus kronų? Velniškai dideli pinigai.

7 SKYRIUS

2002-ieji

Joks darbo kalendorius nebūtų sutalpinęs tiek susitikimų, kiek tekdavo aťlaikyti demokratų parlamentinės grupės vicepirmininkei. Nuo septynių ryto iki penkių vakaro Meretė Liungor sudalyvaudavo keturiolikoje įvairiausių susitikimų su specialiųjų interesų grupėmis. Būdama Sveikatos komiteto pirmininkė ji kasdien susipažindavo su mažiausiai keturiasdešimt naujų žmonių, ir dauguma iš jų tikėdavosi, kad ji žinos jų biografijos faktus, užimamas pareigas, ateities planus ir profesinius pasiekimus. Jei pas Meretę tebebūtų dirbusi Mariana, jai padedant pagrįstai būtų galima tikėtis viską įveikti, tačiau naujoji sekretorė Sosė Norup tokiu žvitrumu nepasižymėjo. Kita vertus, ji bent jau buvo taktiška. Per visą mėnesį, kiek čia jau dirbo, nė karto nepaklausė nieko asmeniško. Ji buvo tikras robotas, tik turėjo per mažai operatyviosios atminties.

Štai ir dabar priešais Meretę sėdėjo vienos organizacijos atstovai, visais keliais atkakliai siekiantys tikslo. Pirmiausia aplankę valdančiąsias, paskui – didžiausias opozicijos partijas, galiausiai, kaip ir turėjo būti, atsidūrė jos kabinete. Atstovai atrodė puolę į neviltį, ir

buvo dėl ko, nes mažai kam vyriausybėje rūpėjo klausimai, nesusiję su Farume kilusiu skandalu ir aršia šio miesto mero kritika kai kurių ministrų adresu.

Delegacija padarė viską, kas įmanoma, stengdamasi išaiškinti Meretei apie galimą nanodalelių žalą sveikatai, magnetiniu būdu valdomą jų transportavimą į kūną, imuninės sistemos gynybą, molekulių stebėjimą ir placentos tyrimus. Pastarajam klausimui jie skyrė itin daug dėmesio.

– Mes puikiai žinome visus su tuo susijusius etinius niuansus, – kalbėjo delegacijos vadas, – todėl suprantam ir tai, kad vyriausybės partijos atstovauja gyventojų grupėms, ypač prieštaraujančioms placentų kaupimui dideliu mastu, bet mes vis tiek turime aptarti šią problemą.

Grupės vardu kalbantis atstovas buvo elegantiškas vyriškis, jau seniai susikrovęs milijonus šioje srityje. Jo įkurta garsi farmacijos įmonė „Basic-Gen" dažniausiai atlikdavo tyrimus užsakovėms – didesnėms farmacijos kompanijoms. Šis žmogus Sveikatos komiteto biure išdygdavo kaskart, kai tik jo galvoje gimdavo nauja idėja. Likusių delegacijos narių Meretė nepažinojo, tačiau jos dėmesį atkreipė vienas jaunas vyras, įdėmiai į ją žiūrintis vadui iš už nugaros. Jis pernelyg nesikišo į pokalbį, galbūt buvo atėjęs tik stebėti susitikimo.

– A, taip, susipažinkite – Danielis Heilas, mūsų šauniausias kolega ir partneris bendradarbiaujant su laboratorijomis. Lai šis angliškai skambantis vardas jūsų neapgauna – Danielis yra tikrų tikriausias danas, – pridūrė delegacijos vadovas, kol Meretė sveikinosi su kiekvienu iš jų.

Spausdama Heilui ranką ji pajuto jo delno karštį.

– Danielis Heilas, taip? – pasiteiravo ji.

Jis nusišypsojo. Sekundėlę ji nusuko akis, neatlaikiusi jo žvilgsnio, ir susigėdo. Apsidairė ieškodama savo sekretorės, neutraliausios

būtybės šioje patalpoje. Jei čia būtų buvusi Mariana, ji dabar slėptų klastingą šypsenėlę po pluoštu popierių, kuriuos visuomet nešiodavosi su savimi. Naujosios sekretorės veide nebuvo matyti nė menkiausios užuominos į šypseną.

– Jūs dirbate laboratorijoje? – vėl paklausė Meretė.

Jai nespėjus išgirsti atsakymo, į pokalbį įsikišo delegacijos vadas, skubantis išnaudoti kiekvieną brangią jam paskirto susitikimo sekundę. Už Meretės Liungor durų jau laukė kita delegacija, ir kas žino, ar dar kada pasitaikys tokia proga. Ant klaustuko buvo pakibusios nemažos investicijos – ir laiko, ir pinigų.

– Danielis turi įkūręs puikią nedidelę laboratoriją, kurios filialai veikia visoje Skandinavijoje. Na, dabar, kai įsigijote naujų pastatų, ji jau nebe tokia ir maža, – pridūrė jis, atsisukęs į savo kolegą, kuris šypsodamasis linktelėjo. Toji šypsena buvo labai žavi. – Mes norėtume, jums leidus, pateikti šią ataskaitą, – tęsė delegacijos vadas, vėl atsisukęs į Meretę. – Galbūt jums, kaip Sveikatos komiteto pirmininkei, bus įdomu ją turint laiko atidžiai peržiūrėti. Būsimųjų kartų gerovei labai svarbu, kad šis klausimas būtų nedelsiant rimtai apsvarstytas.

Ji nesitikėjo vėl išvysti Danielį Heilą „Snapstinget" restorane. Dar labiau nustebo pamačiusi, kad jis, regis, jos laukė. Paprastai Meretė valgydavo pietus savo biure, bet penktadieniais jau keletą metų eidavo pietauti kartu su kolegėmis sveikatos komitetų pirmininkėmis iš Socialistų ir Centro radikalų partijų. Visos trys buvo aršios moterys, mokančios kaip reikiant įsiutinti Danijos partijos narius. Jau vien faktas, kad jos viešai susitikusios plepėdavo prie kavos, daugumai nebuvo priimtinas.

Jis buvo vienas. Sėdėjo pusiau pasislėpęs už kolonos, ant vardinės Kaspero Salto dizaino kėdės krašto, pasidėjęs prieš save puodelį ka-

vos. Jai įžengus pro stiklines duris, jų akys sekundėlei susitiko, ir visą likusį laiką, kol ten buvo, Meretė daugiau apie nieką kitą neįstengė galvoti.

Kai baigusios plepėti moterys pakilo, jis taip pat atsistojo ir priėjo prie jos.

Meretė matė aplinkinių žvilgsnius ir girdėjo juos kuždantis, tačiau buvo užhipnotizuota jo žvilgsnio.

8 SKYRIUS

2007-ieji

Darbininkai zujo po rūsį nuo pat ryto, o Karlas stovėjo koridoriuje, taisėsi kavą ant vieno iš staliukų su ratukais, traukė iš pakelio cigaretę po cigaretės ir jautėsi daugmaž patenkintas. Dabar ant jo vadinamojo „Q" skyriaus biuro grindų buvo patiesta kiliminė danga, o dažų skardinės ir visos kitos šiukšlės sukrautos į didžiulius plastikinius maišus. Durys pagaliau atsidūrė savo vietoje, kabinete atsirado plokščiaekranis televizorius, ant sienų buvo pakabintos rašymo ir skelbimų lentos, o į lentynas sugulė sena Karlo teisinė literatūra, kurią jau buvo taikęsi pasiglemžti kiti. Kišenėje gulėjo rakteliai nuo tamsiai mėlyno „Peugeot 607", kurį neseniai buvo nurašiusi žvalgybos tarnyba, mat nenorėjo, kad jų asmens sargybiniai lydėtų karalienės ekipažą vairuodami mašiną su keliais įbrėžimais. Šis „Peugeot" tebuvo nuvažiavęs tik keturiasdešimt penkis tūkstančius kilometrų ir dabar priklausė „Q" skyriui. Bus ką pademonstruoti Magnolijų gatvės automobilių aikštelėje, vos už dvidešimt metrų nuo miegamojo lango.

Po poros dienų turėjo atsirasti ir žadėtasis asistentas. Karlo paliepimu, darbininkai iškuopė ir nediduką kabinetą tiesiai priešais jo duris. Jame buvo sukrauti aplamdyti šalmai ir skydai, kuriuos civilinės saugos pajėgos naudojo per riaušes, kilusias iškraustant „Jaunimo namų" gyventojus. Dabar čia atsidūrė stalas, kėdė, spinta su valymo reikmenimis ir visos dienos šviesos lempos, kurias Karlas išgrūdo lauk iš savo kabineto. Markusas Jakobsenas suprato jo prašymą pažodžiui ir pasamdė žmogų valyti ir kitiems reikalingiems darbams atlikti, tik su sąlyga, kad jis valys ir visas kitas rūsio patalpas. Šią smulkmenėlę Karlas ketino ištaisyti kada nors vėliau, ko Jakobsenas, be abejonės, ir tikėjosi. Visa tai panėšėjo į savotiškas virvės tempimo varžybas, kurios turėjo nulemti valdžios pasiskirstymą. Tiksliau sakant, šis pasiskirstymas tebuvo laiko klausimas. Juk kaip bežiūrėsi, būtent Karlui teko kraustytis į tamsias rūsio gelmes, kai kiti viršuje tuo metu grožėjosi Tivolio parko vaizdu. Užtat reikėjo ne vieno kompromiso, kad būtų išlaikyta atsvara.

Tą pačią dieną apie pirmą valandą popiet pagaliau atvyko dvi sekretorės iš administracijos, nešinos bylomis. Jos paaiškino, kad bylose sudėti tik bendrieji dokumentai ir jei Karlas norės gauti papildomos medžiagos, turės atsiųsti užklausos formą. Dabar jis bent jau turėjo porą žmonių iš senojo skyriaus, į kuriuos galėjo kreiptis. Na, bent jau vieną iš dviejų sekretorių – Lizą, mielą šviesiaplaukę su viliokiškai vienas ant kito užlipusiais priekiniais dantukais. Su ja Karlas mielai būtų nuveikęs šį tą daugiau, nei aptarinėjęs darbo reikalus.

Jis paprašė jų sudėti atneštas šūsnis aplankų ant stalo krašto, vieną iš vienos, kitą iš kitos pusės.

– Ar tavo akys kažkaip labiau spindi, ar tu visada taip fantastiškai atrodai, Liza? – užklausė Karlas šviesiaplaukės.

Kita kolegė pažvelgė į ją tokiu žvilgsniu, nuo kurio kvailiu būtų pasijutęs net Einšteinas. Matyt, pačiai jau seniai niekas nebuvo sakęs nieko panašaus.

– Karlai, mielasis, – kaip visuomet atsakė šviesiaplaukė Liza, – mano spindinčios akys priklauso mano vyrui ir vaikams. Kada su tuo susitaikysi?

– Nebent tada, kai diena aptems, o amžina tamsa praris mane ir visą mūsų žemę, – išpyškino Karlas, nė pats dorai nesupratęs, ką pasakė.

Sekretorėms dar net nespėjus nutolti koridoriumi iki laiptų, Karlo ausis pasiekė brunetės garsiai reiškiamas pasipiktinimas.

Praėjus porai valandų Karlas dar nebuvo pažvelgęs į bylas, nors sukaupti jėgas ir suskaičiuoti aplankus jam pavyko. Tai juk, galų gale, irgi buvo darbas. Aplankų buvo daugiau kaip keturiasdešimt, bet atverti bent vieną Karlas neskubėjo. Tam laiko juk turi sočiai. Mažų mažiausiai maždaug dvidešimt metų, iki išeis į pensiją, mintyse primetė jis, pradėdamas naują „Spider Solitaire" partiją. Jei šį kartą laimės, galbūt ir žvilgtels į tą aplankų krūvelę, gulinčią jam iš dešinės.

Sužaidus gal du tuzinus partijų, suskambo mobilusis. Karlas pažvelgė į ekraną, bet numerio neatpažino – 3545 ir dar kažkokie skaičiai. Tai buvo Kopenhagos numeris.

– Taip, – atsiliepė jis, tikėdamasis išgirsti pasaldintą Vigos balselį. Jai visuomet pavykdavo surasti kokį geraširdį, kuris paskolindavo savo mobilųjį. „Nusipirk telefoną, mama, – nuolat zyzdavo jai Džes-

peras, – žiauriai užknisa skambinėti tavo kaimynams ir prašyti, kad tave pakviestų."

– Alio, sveiki, – ragelyje pasigirdo balsas, visai nepanašus į Vigos. – Jums skambina Birtė Martinsen. Esu Hornbeko nugaros smegenų traumų klinikos psichologė. Noriu jums pranešti, kad viena mūsų slaugė padėjėja šį rytą davė Hardžiui Heningsenui atsigerti vandens, o jis mėgino įtraukti jo į plaučius. Viskas baigėsi laimingai, bet jis labai prislėgtas ir prašė pakviesti jus. Ar galėtumėte atvykti jo aplankyti? Manau, jam tai padėtų.

Karlui buvo leista pasilikti palatoje su Hardžiu vienam, nors psichologė aiškiai būtų norėjusi pasiklausyti jų pokalbio.

– Tai ką, seni, viskas įgriso iki gyvo kaulo, ką? – tarė Karlas, imdamas Hardžio ranką. Joje pulsavo vos apčiuopiama gyvybė. Karlas buvo tai pastebėjęs ir anksčiau. Hardžio smiliaus ir vidurinio piršto galiukai šiek tiek užsilenkė, tarsi kviesdami Karlą artyn.

– Ką nori pasakyt, Hardi? – paklausė jis, lenkdamasis prie kolegos.

– Pribaik mane, Karlai, – sušnibždėjo šis.

Karlas atšoko ir įdėmiai pažvelgė jam į akis. Tokių mėlynų akių, kaip šio milžino, neturėjo niekas kitas, ir štai dabar tos akys buvo pilnos sielvarto, abejonių bei atkaklaus prašymo.

– Dėl Dievo, Hardi, – taip pat pašnibždomis atsakė Karlas. – Juk žinai, kad negaliu. Tau reikia vėl atsistoti ant kojų. Privalai atsikelti ir vėl vaikščioti. Juk turi sūnų, kuriam reikia tėvo. Ar supranti, Hardi?

– Jam jau dvidešimt. Jis nepražus, – tyliai tarė Hardis.

Tai buvo jam būdingi žodžiai. Hardis buvo kuo aiškiausio proto ir žinojo, ką sako.

– Negaliu to padaryt, Hardi. Turėsi iškęsti. Tu pasveiksi.

– Aš paralyžiuotas, ir liksiu toks visą gyvenimą. Gydytojai šiandien man pasakė. Jokių vilčių pasveikti, nė mažiausios sušiktos galimybės.

– Spėju, Hardis Heningsenas prašė jūsų padėti jam nusižudyti, – tarė Karlui psichologė. Jos manieros dvelkė profesionalumu ir nereikalavo atsakymo. Ji neabejojo, kad yra teisi, – tokių atvejų buvo pasitaikę ir anksčiau.

– Ne, neprašė.

– Nejaugi? Aš maniau, kad prašys.

– Kas, Hardis? Ne, jis norėjo visai ne to.

– Tuomet man būtų be galo įdomu sužinoti, ką jis jums pasakė, jei jūs neprieštaraujate.

– Gal ir galėčiau pasakyti, – sučiaupęs lūpas Karlas pažvelgė pro langą į Uosto gatvę. Nesimatė nė vieno žmogaus. Velniškai keista.

– Bet nesakysit?

– Jūs nuraustumėt iš gėdos, jei pakartočiau jo žodžius. Negaliu moterims sakyti tokių dalykų.

– Na, pabandykit.

– Ne, geriau nereikia.

9 SKYRIUS

2002-*ieji*

Meretė dažnai girdėdavo apie nedidelę kavinukę Nanseno gatvėje, pavadinimu „Bankerat“, kur buvo pilna keistų gyvūnų iškamšų, bet iki šio vakaro jai dar nebuvo tekę ten apsilankyti.

Įėjusią vidun ją pasitiko žmonių šurmulys, šilta šypsena ir taurė šalto baltojo vyno. Tokia vakaro pradžia daug žadėjo.

Meretė kaip tik pasakojo apie išvyką į Berlyną, kurią buvo suplanavusi kitam savaitgaliui, – juodu su broliu ten važiuodavo kasmet ir apsistodavo netoli zoologijos sodo, – kai suskambo jos mobilusis. „Ufė labai piktas“, – išgirdo ragelyje namų tvarkytojos balsą.

Sekundėlę Meretė sėdėjo sustingusi, užmerkusi akis, bandydama nuryti burnoje staiga sukilusį kartėlį. Ji taip retai leisdavo sau kur nors išeiti. Kodėl jis turėjo viską sugadinti?

Nepaisydama slidžių kelių Meretė grįžo namo greičiau nei per valandą.

Beveik visą vakarą Ufė drebėjo ir verkė. Taip retkarčiais nutikdavo, kai ji negrįždavo namo įprastu laiku. Ufė nebendraudavo žodžiais, todėl būdavo sunku suprasti, kas vyksta jo galvoje. Kartais netgi atrodydavo, kad jo viduje tuščia, kad tame kūne nieko nėra, bet tai buvo netiesa. Ufė buvo gyvas ir tikras.

Nelaimei, namų tvarkytoja buvo aiškiai patyrusi šoką. Meretė suprato, jog nebegalės ja pasikliauti.

Ufė nustojo verkti tik tada, kai Meretė prikalbino jį užlipti viršun į miegamąjį ir uždėjo jo mėgstamą beisbolo kepuraitę, bet vis dar tebebuvo liūdnas. Jo akys atrodė susirūpinusios. Meretė stengėsi jį nuraminti pasakodama apie visus restorane buvusius žmones ir keistas ant sienų kabančias gyvūnų iškamšas. Ji smulkiai atpasakojo viską, ką tądien veikė ir galvojo, matydama, kaip jos žodžiai jį ramina. Tokiose situacijose Meretė visuomet elgdavosi lygiai taip pat, nuo tada, kai Ufei tebuvo dešimt ar vienuolika metų. Ufės verksmas visada prasiveržsaid giliai iš pasąmonės. Tokiomis akimirkomis jo viduje susipindavo praeitis ir dabartis, tarsi jis būtų prisiminęs savo gyvenimą prieš nutinkant nelaimei, kai dar buvo normalus berniukas, kaip ir visi. Ne, tai netiesa. Jis niekada nebuvo normalus. Anksčiau jis buvo neeilinis, nuostabiai protingas berniukas, pilnas puikiausių idėjų ir galintis daug pasiekti ateityje. Ufė buvo nepaprastas berniukas. Iki tol, kol užklupo nelaimė.

Kitas porą dienų Meretė buvo paskendusi darbuose. Kad ir kaip dažnai jos mintys kažkur nuklysdavo, niekas kitas negalėjo nudirbti visko už ją. Kasdien šeštą ryto ji jau būdavo biure, o po sunkios dienos skubėdavo autostrada, kad namo grįžtų ne vėliau nei šeštą. Viskam apgalvoti nė nelikdavo laiko.

Tad didžiulė puokštė gėlių, kurią ji rado paliktą ant savo stalo, anaiptol nepadėjo susikaupti.

Meretės sekretorė buvo akivaizdžiai nepatenkinta. Danijos teisininkų ir ekonomistų asociacijoje, kur ji anksčiau dirbo, žmonės, matyt, geriau mokėjo nubrėžti ribą tarp darbo ir asmeninio gyvenimo. Jei pas Meretę tebedirbtų Mariana, pamačiusi šias gėles ji alptų ir aikčiotų taip, tarsi jos būtų deimantinės.

Ne, iš naujosios sekretorės Meretė mažiausiai galėjo tikėtis palaikymo asmeniniais klausimais, bet gal tai buvo tik į naudą.

Kitą dieną iš „Telegrams Online“ atėjo Valentino dienos sveikinimas. Tai buvo pirmasis gyvenime jos gautas Valentino dienos atvirukas, tik jis atrodė kiek keistai, nes nuo vasario keturioliktosios jau buvo praėjusios kone dvi savaitės. Ant atviruko buvo nupieštos lūpos su užrašu „Linkėjimai ir bučkiai Meretei“. Jį jai perdavė pasipiktinusi sekretorė.

Viduje buvo telegrama, joje parašyta: „Mums reikia pasikalbėti!“

Kurį laiką moteris taip ir sėdėjo, linguodama galva ir spoksodama į lūpas atviruke.

Paskui mintimis grįžo į tą vakarą „Bankerat“ kavinukėje. Prisiminimai sužadino viduje šiltus jausmus, tačiau ji žinojo, kad nieko iš to neišeis. Vienintelis teisingas sprendimas buvo padėti tašką ir viską nutraukti užbėgant įvykiams už akių.

Apgalvojusi, ką nori pasakyti, Meretė surinko jo numerį ir palaukė, kol įsijungs balso paštas.

– Labas, čia Meretė, – išbėrė ji. – Aš daug galvojau ir manau, kad nieko gero nebus. Mano darbas ir brolis atima pernelyg daug laiko, ir greičiausiai tai niekada nepasikeis. Man labai gaila. Prašau man atleisti.

Padėjusi ragelį ji paėmė nuo stalo savo darbo kalendorių ir užbraukė jo numerį telefonų skiltyje.

Tą akimirką į kabinetą įėjo jos sekretorė ir demonstratyviai atsistojo prie stalo priešais ją.

Pakėlusi galvą Meretė jos veide išvydo šypseną, kokios anksčiau niekad nebuvo mačiusi.

Jis stovėjo lauke ant laiptų prie parlamento vienmarškinis ir laukė. Buvo žvarbu, jo veidas atrodė pablyškęs. Nepaisant šiltnamio efekto, oras vasarį dar nebuvo tiek sušilęs, kad galėtum daug laiko praleisti lauke. Maldaujamu žvilgsniu žiūrėdamas į Meretę jis nepastebėjo spaudos fotografo, tik ką įėjusio pro rūmų aikštės vartus.

Ji pabandė įsitempti jį į vidinį kiemą, bet vyras buvo jai per stambus ir iš nevilties stovėjo kaip įbestas.

– Merete, – ištarė suimdamas ją už pečių, – nesielk taip. Tu mane žudai.

– Atleisk, – purtydama galvą tepasakė ji. Jo veido išraiška staiga pasikeitė. Moteris vėl išvydo tą gilų skvarbių jo akių žvilgsnį, kuris ją vėrė kiaurai.

Už jo nugaros fotografas jau kėlė kamerą sau prie skruosto. Velnias. Ko jau ko, o judviejų nuotraukos bulvarinėje spaudoje jai dabar mažiausiai trūko.

– Bijau, kad niekuo negaliu jums padėti! – garsiai riktelėjo ji ir pasileido link savo mašinos. – Tai tiesiog neįmanoma.

Ufė su nuostaba žiūrėjo į ją, verkiančią prie vakarienės stalo, bet neatrodė, kad jį tai pernelyg jaudintų. Brolis lėtai, kaip visada, kilno-

damas savo šaukštą šypsojosi sulig kiekvienu kąsniu. Jis nenuleido akių nuo jos lūpų, bet pats buvo kažkur toli.

– Po velnių! – trenkusi kumščiu į stalą sukūkčiojo Meretė, žvelgdama į Ufę ir gniauždama kažkur giliai širdyje kirbantį pyktį bei nusivylimą. Deja, pastaruoju metu tas jausmas prasiverždavo vis dažniau ir dažniau.

Ji prabudo nuo sapno, įsirėžusio į jos sąmonę – tokio ryškaus, šiurpaus ir neapleidžiančio.

Toji diena prasidėjo nuo gražaus ryto. Lauke spaudė šaltukas ir buvo vos pasnigę, pats tas šventiškai nuotaikai sustiprinti. Visi buvo gerai nusiteikę ir pilni energijos. Meretė tuomet buvo šešiolikos, Ufė – trylikos. Jų tėvai po kartu praleistos nakties krovė daiktus į mašiną ir svajingai žvilgčiojo vienas į kitą iki pat tos akimirkos, kai viskas baigėsi. Buvo rytas prieš Kūčių vakarą – keistas ir smagus žodžių junginys, kupinas gražiausių vilčių. Ufė čiauškė apie kompaktinių diskų grotuvą, kurį ketino pirkti. Tai buvo paskutinis jo gyvenime aiškiai išreikštas noras.

Paskui jie laimingi pajudėjo. Meretė ir Ufė juokėsi. Visi jų jau laukė atvykstant.

Sėdėdamas šalia ant galinės sėdynės Ufė ją kumštelėjo. Jis buvo kokiais dvidešimt kilogramų lengvesnis už savo seserį, bet įkyrus tarsi mažas išdykęs šuniukas, besigrūdantis pro savo broliukus, kad gautų pažįsti. Meretė stumtelėjo jį atgal ir nusiėmė savo kepurę su ausinėmis, kad turėtų su kuo minkštai tvoti jam per pakaušį. Tada viskas ir prasidėjo.

Ties posūkiu važiuojant miško keliuku Ufė vėl jai trinktelėjo, ir Meretė sugriebė brolį norėdama pasodinti jį atgal. Jis spardėsi, stū-

gavo ir spygavo iš juoko, kol Meretė bandė jį priversti atsisėsti. Tą akimirką, kai jų tėtis juokdamasis ištiesė ranką atgal, mėgindamas jiems pliaukštelėti, Meretė ir Ufė pakėlė akis. Jų mašina lenkė kitą automobilį. Šalia lekiančios raudonos „Ford Sierra" durelės buvo purvinos nuo druskų. Priekyje žvelgdami į kelią sėdėjo maždaug keturiasdešimties metų vyras ir moteris. Ant galinės sėdynės sėdėjo berniukas bei mergaitė, labai panašūs į juos pačius, ir Ufė su Merete jiems nusišypsojo. Berniukas trumpai kirptais plaukais atrodė gal porą metų jaunesnis už Meretę. Pagavęs jos linksmą žvilgsnį jis žiūrėjo, kaip Meretė nustumia tėčio ranką ir juokdamasi vėl atsisuka, nė nepastebėjusi, kad tėtis nebevaldo automobilio; ji atsitokėjo tik pamačiusi, kaip berniuko veido išraiška persimainė tarp eglių kamienų mirguliuojančioje šviesoje. Dar sekundę jo persigandusios akys buvo įsmeigtos į ją, paskui jis dingo.

Pasigirdusį metalo džeržgesį tuoj pat nustelbė šalimais dūžtančių kitos mašinos langų garsas. Smūgis nubloškė joje sėdėjusius vaikus nuo sėdynės tuo pat metu, kai Ufė užvirto ant Meretės. Jai už nugaros pasipylė dūžtančio stiklo šukės, o priekyje vienas į kitą trankėsi du tamsūs siluetai. Meretė dorai nė nesuprato, kuri iš mašinų skriedama išvartė pakelėje augančius medžius, tik pajuto, kaip Ufės kūnas vėl persivertė ir kaklą apsivijęs saugos diržas ėmė jį smaugti. Paskui pasigirdo kurtinantis trenksmas, pirma iš anos, paskui ir iš jų mašinos. Ant apmušalų ir priekinio stiklo trykštantis kraujas maišėsi su miško sniegu ir purvais, o Meretės blauzdą pervėrė medžio šaka. Lūžęs kamienas trenkėsi į mašinos dugną taip, kad ši akimirką pakibo ore ir su trenksmu bloškėsi priekiu į žemę. Tuo pat metu pasigirdo ir šaižus į medį besitrenkiančios „Ford Sierra" garsas. Jų mašina krestelėjusi apsivertė ir šonu nučiuožė į miško tankmę. Ufės rankos maskatavo ore, o kojas buvo prispaudusi iš vietos išplėšta mamos sėdynė. Nei tėčio, nei mamos Meretė nematė. Ji matė tik Ufę.

Meretė prabudo nuo savo pačios širdies plakimo – ši daužėsi taip, kad net maudė krūtinę. Ją krėtė ledinis šaltis ir pylė prakaitas.

– Merete, nusiramink, – garsiai paliepė pati sau ir kaip galėdama giliau įkvėpė oro. Pridėjo ranką prie krūtinės, tarsi bandydama nubraukti blogus prisiminimus. Tik sapnuose ji taip ryškiai regėdavo baisiausias detales. Anuomet ji visko nė nespėjo aiškiai suvokti, tik išgyveno nelaimės akimirką. Regėjo šviesos blyksnius, girdėjo klyksmą, matė kraują, tamsą ir vėl šviesos blyksnius.

Dar kartą giliai įkvėpusi ji pažvelgė žemyn. Lovoje greta jos gulėjo Ufė, vos girdimai švilpdamas per miegus. Jo veidas dvelkė ramybe. Lauke į stogo latakus tyliai barbeno lietus.

Ištiesusi ranką Meretė atsargiai paglostė brolio plaukus, tvirtai sučiaupusi lūpas, kad užgniaužtų besiveržiančią raudą.

Ačiū Dievui, kad šis sapnas kamuodavo ją labai retai.

10 SKYRIUS

2007-ieji

– Sveiki, aš esu Asadas, – tarė vyriškis. Iš plaukuotos rankos, kurią jis ištiesė Karlui sveikindamasis, galėjai spėti, kad šis žmogus yra ragavęs visokiausio darbo.

Karlas ne iš karto susivokė, kur esąs ir kas su juo sveikinasi. Rytas vis dėlto buvo ne iš lengvųjų. Tiesą sakant, jis ką tik buvo kietai įmigęs, susikėlęs kojas ant stalo, ant kelių pasidėjęs sudoku galvosūkių žurnalą ir sukišęs smakrą į marškinių apykaklę, kuri paprastai būdavo standžiai išlyginta, o dabar veikiau priminė širdies kardiogramos zigzagą. Paskubomis nukėlęs nuo stalo vis dar užtirpusias nuo miego kojas, Karlas įsispoksojo į priešais stovintį žemaūgį tamsaus gymio vyruką. Jis aiškiai buvo vyresnis ir gimęs tikrai ne toje šalyje, kurią Karlas vadino tėvyne.

– Asadas, supratau, – vangiai pakartojo Karlas. Kas jam, po velnių, iš to?

– Jūs esate Karlas Mjorkas, kaip parašyta kitoje pusėje ant durų. Man sakė, jog aš turėčiau padėti jums. Ar teisingai supratau?

Karlas net prisimerkė, bandydamas atspėti, ką turėjo reikšti šie žodžiai. Padėti?

– Jo, reikia manyti, kad taip, – tesugebėjo atsakyti.

Na štai, pats prisiprašė ir įkliuvo į spąstus, gerai neapgalvojęs savo reikalavimų. O juk galėjo ir anksčiau susiprasti, kad turėdamas asistentą čia pat, kitapus koridoriaus, bus suvaržytas. Visų pirma, reikės prigalvoti jam darbo, antra, teks ir pačiam ką nors dirbti, bent jau dėl akių. Ką besakyti, tikrai neapgalvotas ėjimas. Kur čia pamiegosi per dieną, kai aplink trinsis šis vyrukas. O juk asistentas turėjo palengvinti gyvenimą. Turėjo dirbti kaip bitutė, kol Karlas bus užsiėmęs ir stums valandas užmerktomis akimis. Reikėjo juk plauti grindis, daryti kavą, dėlioti į aplankus bylų dokumentus, o paskui sukrauti viską kur nors toliau nuo jo akių. Darbų bus per akis, tik spėk suktis, bent jau iš pradžių Karlas taip manė. Bet štai dabar, tepraėjus vos porai gerų valandų, viskas jau buvo švaru, gražu ir tvarkinga, o vyrukas sėdėjo bei žiūrėjo į jį išplėtęs akis. Netgi lentyna už Karlo nugaros buvo sutvarkyta ir prikrauta žinynų, išrikiuotų abėcėlės tvarka, o visi segtuvai sunumeruoti bei paruošti – tik imk ir naudokis. Per dvi su puse valandos žmogus nudirbo visus jam skirtus darbus, ką čia ir bepridursi.

Dėl manęs jis drąsiai gali eiti namo, kad ir dabar pat, pagalvojo Karlas.

– Ar turi vairuotojo pažymėjimą? – pasiteiravo jis Asado su viltimi, kad Markusas Jakobsenas bus pamiršęs šią smulkmeną. Jeigu taip, bus galima apsvarstyti klausimą dėl šio vyruko įdarbinimo.

– Galiu vairuoti ir taksi, ir mašiną, ir sunkvežimį, ir tanką T-55, taip pat T-62, ir šarvuotuosius automobilius, ir motociklus su priekabomis arba be jų.

Taigi Karlui neliko nieko kito, kaip tik pasiūlyti Asadui prisėsti ir porą valandų tyliai paskaityti kokią nors knygą iš lentynos. Atsisukęs jis pačiupo pirmą po ranka pasitaikiusį tomą ir ištiesė jį savo asistentui. Tai buvo detektyvo A. Haslundo išleistas „Nusikaltimo vietos tyrėjo vadovas". Na, kodėl gi ne.

– Kai skaitysi, atkreipk dėmesį į sakinių sandarą, Asadai, – patarė Karlas. – Iš jos galima daug ko išmokti. Ar daug skaitai danų kalba?

– Perskaičiau visus laikraščius, ir dar konstitucijas, taip pat visus kitus.

– Visus kitus? – pakartojo Karlas. Panašu, kad su juo nebus lengva. – Gal ir sudoku spręsti mėgsti? – pridūrė, tiesdamas Asadui galvosūkių žurnalą.

Popiet Karlui jau buvo įsiskaudėję nugarą nuo tiesaus sėdėjimo. Asado ruošta kava suveikė kaip reikiant, tad negana to, kad Karlas nebeturėjo galimybės nusnūsti, jo organizmas buvo sukrėstas geros dozės kofeino. Jausmas, kaip kraujas teka gyslomis, buvo erzinančiai įkyrus. Nebežinodamas ko griebtis Karlas ėmė sklaidyti aplankus su bylomis.

Kai kurias iš jų jis jau žinojo kaip savo penkis pirštus, tačiau didžioji dauguma kitų bylų buvo suplaukusios iš įvairių apygardų, o pora – netgi iš tų laikų, kai Karlas dar nedirbo kriminalinių tyrimų skyriuje. Visas jas iš esmės siejo milžiniškas tyrimui sugaištų darbo valandų skaičius ir išpūstas spaudos dėmesys. Kelios bylos buvo susijusios su visuomenei gerai žinomais asmenimis. Galiausiai visų jų tyrimas užstrigo, atsidūręs aklavietėje.

Grubiai suskirsčius šias bylas pagal pobūdį, būtų išėjusios trys savotiškos kategorijos. Pirmoji ir didžiausia kategorija – tai paprastos

žmogžudystės, kurių motyvai buvo išaiškinti ir įtikinami, tik įtariamųjų rasti nepavyko. Antrosios kategorijos bylos buvo susijusios su kiek sudėtingesnėmis žmogžudystėmis. Ne visada pavykdavo tiksliai nustatyti motyvą arba aukų būdavo daugiau nei viena. Net ir paskelbtas nuosprendis remdavosi daugiausia antraeiliais įkalčiais, o tikrieji nusikaltimo organizatoriai arba gaujos vadeivos taip ir likdavo neišaiškinti. Pati žmogžudystė neretai taip pat atrodydavo tarsi atsitiktinė ir kai kuriais atvejais priskiriama impulsyviam nusikaltimui. Tokias bylas išspręsti padėdavo nebent grynas atsitiktinumas – pro šalį ėjęs liudininkas, kitam nusikaltimui panaudotas tas pats automobilis, visiškai su byla nesusijusiomis aplinkybėmis gauta informacija ir panašiai. Jei ne žiupsnelis sėkmės, tyrėjams šios bylos būtų buvusios per kieti riešutėliai.

Trečia ir paskutinė kategorija buvo bylų kratinys, sudarytas iš žmogžudysčių ar įtariamų žmogžudysčių, susijusių su pagrobimais, išprievartavimais, padegimais, apiplėšimais, turinčiais mirtinų pasekmių, taip pat finansiniais ir kartais net politinį atspalvį turinčiais nusikaltimais. Visas šias bylas tyrusi policija buvo bejėgė, o kai kuriuos atvejus netgi galėjai pavadinti smūgiu pačiai „teisingumo“ sąvokai. Pavyzdžiui, iš vežimėlio dingęs kūdikis, pensininkų bendruomenės gyvenvietėje savo paties bute pasmaugtas senolis, Karupo kapinėse rastas nužudytas vienos gamyklos savininkas ar zoologijos sode užpulta diplomatė. Kad ir kaip Karlas nenorėjo pripažinti, Pju Vestegor gražbyliavimas nebuvo iš piršto laužtas, net jei po juo slypėjo paprasčiausias noras pritraukti rinkėjų balsų. Tokioms byloms nebūtų likęs abejingas nė vienas savo uniformos vertas policininkas.

Prisidegęs dar vieną cigaretę Karlas žvilgtelėjo į priešais sėdintį Asadą. Atrodo ramus žmogus, pamanė. Jei tik pats susirastų, ką veikti, ir sėdėtų sau tyliai, kaip dabar, gal juodu visai neblogai sutartų.

Karlas padėjo tris krūveles bylų ant stalo prieš save ir pasižiūrėjo į laikrodį. Dar pusvalandis sėdėjimo sukryžiavus rankas ant krūtinės ir užmerkus akis. Paskui abu galės eiti namo.

– O tai kokios čia bylos pas tave sudėtos?

Akies krašteliu Karlas pažvelgė į juodus Asado antakius, neįstengdamas nė dorai atsimerkti. Vyrukas stovėjo palinkęs virš stalo, rankoje tebelaikydamas „Nusikaltimo vietos tyrėjo vadovą". Vietoj žymeklio tarp puslapių įspraustas pirštas rodė, kad jis gan nemažai pasistūmėjo į priekį. Nors gal tik žiūrinėjo paveiksliukus, juk daug žmonių šitaip daro.

– Žinai ką, Asadai? Tu išblaškei mano mintis, – vos sulaikydamas žiovulį tarė Karlas. – Tiek to, ką dabar padarysi. Tai štai, su šiomis bylomis mes dirbsime. Čia yra senos bylos, kurių niekam nepavyko išaiškinti. Ar supranti?

Asadas susidomėjęs pakėlė antakius.

– Labai įdomu, – pasakė imdamas aplanką nuo viršaus. – Niekas nežino, kas ką padarė, ir taip toliau, ar ne?

Karlas rąžydamasis ištiesė kaklą ir metė žvilgsnį į laikrodį. Dar nebuvo nė trijų. Paėmęs iš Asado aplanką permetė jį akimis.

– Apie šią bylą nieko negirdėjau. Čia rašo kažką apie kasinėjimus Sprogo saloje, kai buvo kasamas Didžiojo Belto sąsiauris tarp Funeno ir Zelandijos. Ten kasdami rado lavoną, ir tuo viskas pasibaigė. Šią bylą tyrė Slagelsės policija. Dykaduonių kompanija.

– Dykaduonių? – supratingai linktelėjo Asadas. – Ar šita tau svarbiausia?

Karlas žiūrėjo į jį nesuprasdamas.

– Nori paklausti, ar šitos bylos imsimės pirmiausia? Ar tai turėjai galvoje?

– Taip. Tai šitos?

Karlas susiraukė. Per daug klausimų vienu kartu.

– Man reikia viską peržiūrėti, kad galėčiau nuspręsti.

– Ar čia labai slapta? – Asadas atsargiai padėjo aplanką atgal ant krūvelės viršaus.

– Šitie dokumentai? Taip, juose, ko gero, yra informacijos, kurios negalima žinoti bet kam.

Juodukas minutėlei nuščiuvo. Dabar jis priminė berniuką, kuriam nenupirko ledų, bet jis tikisi, kad galbūt vis tiek jų gaus, jei atkakliai stovės laukdamas. Juodu taip ir spoksojo vienas į kitą, kol Karlui tapo nejauku.

– Kas yra? – paklausė jis. – Ar nori dar ko nors paklausti?

– Kadangi esu čia ir pažadu laikyti liežuvį už dantų, nieko nepasakoti, ką perskaitysiu, ar galiu pavartyti bylas?

– Tai ne tavo darbas, Asadai.

– Ne, bet koks dabar mano darbas? Aš perskaičiau tik keturiasdešimt penkis knygos puslapius, ir dabar mano galvai reikia ko nors kito.

– Mat kaip. – Karlas apsidairė, ieškodamas Asadui kokio darbelio, jei ne galvai, tai bent tvirtoms rankoms. Išties darbų nelabai ir buvo. – Na, jei duodi garbės žodį, kad su niekuo kitu, išskyrus mane, neaptarinėsi to, ką perskaitei, tuomet gerai. – Jis pastūmė vieną aplankų krūvelę link Asado. – Čia trys atskiros krūvos, nesumaišyk jų. Aš sukūriau tobulą sistemą, sugaišau tam labai daug laiko. Ir nepamiršk, Asadai – niekam nieko apie bylas negalima pasakoti. – Karlas pasisuko į savo kompiuterį. – Tiesa, dar vienas dalykas. Visos šios bylos mano, taigi turiu nemažai darbo. Pats matai, kiek jų čia daug. Todėl nesitikėk, kad aptarinėsiu jas su tavimi. Tavo darbas valyti, daryti kavą ir pavežti mane, kai reikės. Jei neturi ką veikti, nieko tokio,

gali sau paskaitinėti bylas. Bet tai neturi nieko bendro su tavo darbu, sutarėm?

– Sutarėm, taip. – Asadas akimirką stovėjo ir žiūrėjo į vidurinę šūsnį. – Čia tokios ypatingos bylos guli sudėtos. Manau, suprantu. Paimsiu tris viršutinius aplankus. Aš jų nesumaišysiu. Jos bus sudėtos pagal aplankus mano kabinete. Kai tau jų reikės, tada pašauk, aš vėl atnešiu.

Karlas žvilgsniu nulydėjo išeinantį Asadą, po pažastimi nešiną trimis aplankais ir skaityti paruoštu „Nusikaltimo vietos tyrėjo vadovu". Visa tai jį išties neramino.

Nepraėjus nė valandai Asadas vėl išdygo prie Karlo stalo. Šis tuo metu kaip tik galvojo apie Hardį. Vargšelis Hardis. Prašė savo kolegos, kad jį pribaigtų. Argi Karlas galėtų taip pasielgti? Tokios mintys prie gero nepriveda.

Asadas padėjo vieną aplanką Karlui prieš nosį.

– Šitą vieną bylą aš pats sau prisimenu. Kaip tik tada lankiau danų kalbos pamokas ir mes skaitėme apie tai laikraščiuose. Tada pagalvojau, kad byla labai įdomi. Ir dabar taip manau.

Karlas žvilgtelėjo į jam ištiestą popierių.

– Tai tu atvažiavai į Daniją du tūkstančiai antraisiais?

– Ne, tūkstantis devyni šimtai devyniasdešimt aštuntaisiais. Bet pamokas lankiau du tūkstančiai antraisiais. Ar tu tada tyrei šią bylą?

– Ne, tai buvo Greitojo reagavimo būrio byla, dar prieš reorganizuojant policijos pajėgas.

– Dėl to, kad reikėjo ištirti greitai?

– Ne, todėl, kad... – buvo beaiškinąs Karlas, tačiau pamatęs įsitempusį iš smalsumo Asado veidą nutilo. – Tiksliau, taip, – skubiai

pasitaisė. Kam varginti nieko neišmanantį vyruką policijos darbo tvarkos peripetijomis?

– Man atrodo, ta Meretė Liungor buvo daili mergina, – kreivai šyptelėjo savo bosui Asadas.

– Daili? – Karlas pažvelgė į gražią, energija trykštančią moterį nuotraukoje. – Taip, tikrai buvo.

11 SKYRIUS

2002-*ieji*

Per kitas dvi dienas susikaupė krūva neperžvelgtų pranešimų. Meretės sekretorė stengėsi neparodyti susierzinimo ir toliau elgėsi maloniai. Kai manydavo, kad jos bosė nemato, ji slapčiomis ją stebėdavo. Kartą net pasiūlė Meretei kartu pažaisti sieninį savaitgalį, bet ši atsisakė, nes neturėjo jokio noro bičiuliautis su savo darbuotojais.

Po to karto jos sekretorė vėl tapo niūri ir abejinga, kaip įprastai.

Penktadienio vakarą Meretė susirinko paskutines neperskaitytas žinutes, kurias sekretorė buvo palikusi ant stalo, ir pasiėmė su savimi namo. Kelis kartus perskaičiusi išmetė visas į šiukšliadėžę, ištraukusi užrišo šiukšlių maišą ir išnešė jį lauk į konteinerį. Reikėjo viską užbaigti kartą ir visiems laikams.

Kad ir kaip šlykščiai ji dėl to jautėsi.

Namų tvarkytojos paliktas troškinys stovėjo ant stalo. Kai baigę lakstyti po namus Meretė su Ufe susėdo valgyti, jis dar buvo truputį

šiltas. Šalia indo su troškiniu gulėjo vokas, o ant jo – dar kažkoks raštelis.

„Tik ne tai, – pagalvojo Meretė, imdama raštelį. – Ji iš mūsų išeina."

Raštelyje buvo parašyta: „Kažkoks vyriškis buvo atėjęs ir perdavė laišką. Tikriausiai iš ministerijos."

Meretė atplėšė voką. „Geros kelionės į Berlyną." Tik tiek.

Šalia jos sėdintis Ufė buvo pasidėjęs tuščią lėkštę ir šypsojosi, nekantriai uosdamas gardų maisto aromatą. Meretė pakabino troškinio ir įdėjo broliui tvirtai suspaudusi lūpas, kad nepravirktų balsu.

Šniokščiantis rytų vėjas vis stiprėjo ir čaižė bangas, o šios putodamos taškėsi į laivo šonus. Ufei be galo patikdavo stovėti denyje ir stebėti, kaip apačioje banguoja vanduo, o virš galvos išskleidę sparnus sklando kirai. Meretei savo ruožtu patikdavo matyti jį laimingą. Šio savaitgalio ji išties laukė. Gerai, kad vis dėlto nusprendė važiuoti: – juk Berlynas – toks nuostabus miestas.

Denio priekyje atsisukusi į jų pusę stovėjo senyva pora, o už jų, netoli kamino, ant vieno iš staliukų išsidėliojusi savo termosus ir sumuštinius, sėdėjo šeima. Vaikai jau buvo užkandę, ir Meretė jiems nusišypsojo. Tėtis, pažvelgęs į laikrodį, kažką pasakė savo žmonai. Visi sukruto rinkti ir pakuotis pietų likučius.

Ji prisiminė, kaip važiuodavo į panašias išvykas su savo tėvais. Tai buvo taip seniai. Meretė apsisuko. Žmonės palengva skirstėsi nuo denio ir traukė žemyn, kur stovėjo jų mašinos. Keltas už kokių dešimties minučių turėjo pasiekti Putgardeno uostą, bet kai kurie keleiviai dar neskubėjo. Laivagalyje, prie didžiulių panoraminių langų, stypsojo du šalikais apsimuturiavę vyrai ir tylomis žvelgė į jūrą.

Vienas iš jų atrodė silpnas ir išvargęs. Mintyse išmatavusi atstumą tarp jų Meretė nusprendė, kad jie nepažįstami.

Nė pati nesuvokdama kodėl, ji išsitraukė iš kišenės laišką ir dar kartą perskaitė tuos keturis žodžius. Paskui įdėjo jį atgal į voką ir iškėlė viršun. Sekundėlę palaikė žiūrėdama, kaip jis plazdena vėjyje, tada paleido. Kartu su vėjo gūsiu vokas pakilo, o paskui nėrė žemyn ir pradingo kažkur laivo šono kiaurymėje žemiau denio. Vos spėjusi pagalvoti, kad teks leistis žemyn jo paimti, Meretė staiga vėl išvydo voką, blaškomą bangų. Kelis kartus apsisukęs jis dingo baltose putose. Pasigirdo Ufės juokas. Visą tą laiką stebėjęs voką, dabar jis džiugiai suspigo, nusiėmė savo beisbolo kepuraitę ir taip pat nušveitė į bangas.

– Ką darai! – tespėjo riktelėti Meretė, o kepuraitė jau grimzdo į jūros gelmes.

Tai buvo Kalėdų dovana ir brangiausias Ufės turtas. Tą pačią sekundę, kai kepuraitė paniro, jis suprato, ką padaręs. Buvo akivaizdu, kad Ufė tuoj šoks iš paskos jos susigrąžinti.

– Ufe, ne! – suriko Meretė. – Negalima, ji nuskendo!

Bet šis jau buvo užkėlęs koją ant metalinės užtvaros ir, pavojingai persisvėręs per turėklus, žliumbė.

– Baik, Ufe! Pamiršk tą kepurę, – vėl riktelėjo Meretė, bet Ufė buvo daug stipresnis ir į jos riksmą nekreipė dėmesio. Jo mintys buvo ten žemai, bangose, kur dingo per Kalėdas gauta kepuraitė. Paprasto, beprasmio Ufės gyvenimo simbolis.

Tada, apimta nevilties, Meretė jam trenkė. Pirmą kartą gyvenime ji trenkė Ufei per veidą, ir iškart išsigandusi atšoko. Ufė nesuvokė, kas vyksta. Pamiršęs kepuraitę jis susiėmė už skruosto ir stovėjo priblokštas. Jau daug metų nebuvo jutęs skausmo, todėl nieko nesuprato. Paskui pažvelgė į seserį ir trenkė jai atgal. Stipriau, nei kada nors buvo trenkęs.

12 SKYRIUS

2002-ieji

Žmogžudysčių skyriaus viršininkas Markusas Jakobsenas jau kelintą naktį beveik nemiegojo.

Valbiu parke nužudyto dviratininko bylos liudininkė mėgino nusižudyti išgėrusi didelę dozę migdomųjų. Jakobsenui galvoje netilpo, koks velnias ją galėjo tam pastūmėti. Juk ji turėjo vaikų ir mylinčią motiną. Kas galėjo šią moterį taip įbauginti, kad ji prieitų iki kraštutinumo? Policija jai buvo siūliusi liudininkų apsaugos programą ir visą kitą jų galioje esančią pagalbą. Liudininkė buvo prižiūrima kiaurą parą. Iš kur, po galais, ji dar gavo tų piliulių?

– Gal tu eik namo ir bent kiek pamiegok, – tarė jam pavaduotojas, kai Markusas grįžo iš įprasto susitikimo su policijos viršininku, kuris vykdavo kiekvieną penktadienio rytą posėdžių salėje.

Markusas linktelėjo.

– Taip ir padarysiu, bent porai valandų. O tu su Baku nueik į Respublikinę ligoninę ir pažiūrėk, gal ką išpeši iš tos moters. Ir būtinai kartu nusivesk jos mamą su vaikais, kad juos pamatytų. Reikia ją kaip nors grąžinti į realybę.

– Aha, arba kuo toliau nuo jos, – atsakė Larsas Bjornas.

Suskambo telefonas, nors visi skambučiai turėjo būti peradresuoti kitiems. „Nejunk manęs su niekuo, nebent skambintų pati karalienė arba princas Henrikas“, – savo sekretorei buvo paliepęs Markusas. Vadinasi, skambino jo žmona.

– Kas? – paklausė jis, staiga pajutęs neapsakomą nuovargį.

– Komisarė, – sušnibždėjo Bjornas, pridengęs ragelį, ir perdavęs jį Markusui tyliai išsliūkino iš kabineto.

– Markusai, – pasigirdo ragelyje valdingas policijos komisarės balsas, – skambinu tau pranešti, kad teisingumo ministras su komitetais greitai viską sutvarkė. Papildomos lėšos jau patvirtintos.

– Puiku, – atsakė Markusas, mintyse jau svarstydamas, kaip paskirstys biudžetą.

– Taip, na, tu pats žinai visą tvarką. Šiandien Pju Vestegor ir Danijos Teisėjų komitetas susitiko su teisingumo ministru, taigi reikalai tuoj pajudės. Policijos departamento viršininkas paprašė generalinio komisaro sužinoti, ar jau įkūrėte naująjį skyrių, – pridūrė ji.

– Taip, – patikino Markusas ir prisiminęs išvargusį Karlo veidą susiraukė. – Manau, kad įkūrėme.

– Labai gerai. Taip jiems ir pasakysiu. O kurios bylos pirmiausia imsitės?

Išgirdęs šį klausimą Markusas pasijuto dar labiau išsekęs.

Karlas kaip tik ruošėsi eiti namo. Laikrodis ant sienos rodė 16.36, tačiau jo vidinis laikrodis tiksėjo keliomis valandomis į priekį. Todėl Markuso Jakobseno skambutis ir žinia, kad jis nori nusileisti žemyn pasikalbėti, Karlą neapsakomai nuvylė. „Aš turiu pateikti ataskaitą už tavo darbus“, – telefonu pasakė jis.

Atsidusęs Karlas pažvelgė į tuštutėlę skelbimų lentą ir virtinę nešvarių kavos puodelių, išrikiuotų ant nediduko posėdžių stalo.

– Duok man dvidešimt minučių, Markai, ir tada galėsi užsukti. Mes dabar kaip tik šiuo bei tuo užsiėmę.

Tai pasakęs padėjo ragelį ir išpūtė skruostus. Paskui lėtai iškvėpė, atsistojo ir patraukė prie durų kitapus koridoriaus, kur buvo jaukiai įsikūręs Asadas.

Ant jo mikroskopinio stalo stovėjo dvi įrėmintos fotografijos, kuriose matėsi būrys žmonių. Ant sienos virš stalo kabojo plakatas su arabiškais rašmenimis ir gražiu egzotišku pastatu, kurio Karlas negalėjo įvardyti. Ant durų buvo pakabinta ruda striukė, išėjusi iš mados maždaug tuo pat metu kaip ir blauzdinės. Palei toliausią sieną stovėjo tvarkingai sudėti Asado valymo reikmenys: kibiras, grindų šluostė, siurblys ir gausybė buteliukų su visokiausiais chemikalais. Ant knygų lentynos gulėjo pora guminių pirštinių ir mažytis radijas su kasečių grotuvu, iš kurio sklindantys prislopinti garsai priminė šurmuliuojantį Suso turgų. Greta radijo dar buvo padėta užrašinė, pluoštelis popieriaus lapų, pieštukas, Korano egzempliorius ir keletas arabiškų žurnalų. Ant grindų priešais lentyną gulėjo patiestas margas kilimėlis melstis, iš pažiūros gerokai per mažas Asadui. Bendras kabineto vaizdas išties buvo spalvingas.

– Asadai, – tarė Karlas, – yra skubus reikalas. Po dvidešimties minučių pas mus užsuks žmogžudysčių skyriaus viršininkas, todėl turim pasiruošti. Kai jis ateis, gal galėtum plauti grindis anam koridoriaus gale? Suprantu, kad bus šiek tiek viršvalandžių, bet gal nieko tokio.

– Turiu pripažint, visai neblogai, Karlai, – tarė Markusas Jakobsenas, pavargusiu žvilgsniu rodydamas į skelbimų lentą. – Apsitvarkei čia kaip reikiant. Grįžti į vėžes po truputį?

– Į vėžes? Na, kaip čia pasakius, stengiuosi. Bet žinok, dar praeis šiek tiek laiko, kol atgausiu formą.

– Jei norėsi dar kartą pasikalbėti su krizių konsultantu, sakyk. Tokios traumos gali pridaryt rimtų bėdų, nežiūrėk į tai pro pirštus.

– Manau, kaip nors susitvarkysiu.

– Gerai, Karlai, bet jei ką – sakyk, nesikuklink. – Jakobsenas apsisuko ir nužvelgė sieną kabineto gale. – O, ir teliką pasikabinai, – įsispoksojo į keturiasdešimties colių ekraną, kuris rodė žinias per „TV2".

– Aha, juk reikia sekti įvykius pasaulyje, – atsakė Karlas, mintyse dėkodamas Asadui, kuris sugebėjo pakabinti ir prijungti tą griozdą per penkias minutes. Matyt, ir čia turėjo nemažai patirties. – Tiesa, ką tik sužinojau, kad ta dviratininko žmogžudystės liudininkė bandė nusižudyti.

– Ką? Kaip, po velnių, įmanoma taip greit paskleisti informaciją? – negalėjo patikėti Markusas. Ši žinia, regis, jį galutinai pribaigė.

Karlas tik truktelėjo pečiais. Žmogaus, vadovaujančio žmogžudysčių skyriui jau dešimt metų, lyg ir nebeturėtų stebinti tokie dalykai.

– Suskirsčiau bylas į tris kategorijas, – bakstelėjęs pirštu į krūveles ant stalo tarė jis. – Čia visos rimtos, komplikuotos bylos. Ne vieną dieną sugaišau, kol perskaičiau medžiagą. Daug laiko teks praleisti prie jų, Markusai.

– Darbuokis tiek, kiek tik reikės, Karlai, – atitraukė žvilgsnį nuo televizoriaus Jakobsenas. – Tik bent ką nors mums kartkartėmis parodyk. Jei prireiks, kad kas nors iš mūsiškių viršuje tau padėtų, pasakyk. – Jis pabandė išspausti šypseną. – Tai kurios bylos imsies pirmiausia?

– Hm, na, dabar renkuosi tarp kelių. Bet turbūt pirmiausia atversim Meretės Liungor bylą.

Jakobseno veidas nušvito.

– Aha, tikrai, tas atvejis labai keistas. Taip imk ir prapulk tu man iš kelto pakeliui į Putgardeną, vieną minutę dar ten, kitą – jau nebėr. Ir niekas nieko nematė.

– Toj byloj labai daug keistų detalių, – pritarė Karlas, bandydamas bent vieną prisiminti.

– Kiek pamenu, jos brolį buvo apkaltinę, kad išstūmė ją už borto, bet vėliau kaltinimus panaikino. Gal nuo to ir pradėsi tyrimą?

– Galbūt. Nežinau, kur tas brolis dabar, todėl pirmiausia reikėtų jį susirasti. Nors yra ir kitų minčių, nuo ko būtų galima pradėti.

– Lyg ir prisimenu kažkokį dokumentą, kuriame buvo nurodyta, kad Meretės brolis perkeltas į ligoninę Šiaurės Zelandijoje, – toliau garsiai svarstė Jakobsenas.

– Taip, taip. Bet gali būti, jog dabar jis jau kitur, – dėjosi susimąstęs Karlas. Keliauk atgal į savo kabinetą, ponuli, pamanė jis. Kiek gi galima klausinėti. Jis juk viso labo teturėjo penkias minutes permesti bylą akimis.

– Jis dabar kažkokioje „Egelio“ įstaigoje, Frederiksundo mieste, – tarpduryje pasigirdo balsas. Ten, pasirėmęs ant plaušinės šluotos, stovėjo Asadas. Su žaliomis guminėmis pirštinėmis, ilgu chalatu ir baltutėle šypsena jis atrodė kaip iš kitos planetos.

Žmogžudysčių skyriaus viršininkas apstulbęs spoksojo į šią egzotišką būtybę.

– Hafezas al-Asadas, – prisistatė jis, tiesdamas gumine pirštine apmautą ranką.

– Markusas Jakobsenas, – sveikindamasis atsakė šis. Tada atsisuko ir klausiamai pažvelgė į Karlą.

– Čia mūsų naujasis skyriaus asistentas, Asadas. Girdėjo mane kalbant apie bylą, – Karlas metė į Asadą reikšmingą žvilgsnį, kurio šis apsimetė nepastebėjęs.

– Aišku, – tarė Jakobsenas.

– Taip, ponas inspektoriaus pavaduotojas Mjorkas tikrai daug dirbo, sunkiai. Aš tik truputį padėjau šen ir dar ten, kur galima, – plačiai šypsodamasis išpyškino Asadas. – Tik nesuprantu vieno dalyko, kodėl Meretės Liungor kūno taip ir nerado jūroje. Pas mus Sirijoje plaukioja daug ryklių, kurie sudrasko lavonus, bet jei palei Daniją neplaukioja tiek ryklių, tai lavonus kažkada vis tiek turėtų rasti. Lavonai išsipučia kaip balionai, nes viduje viskas pradeda pūti.

Žmogžudysčių skyriaus viršininkas bandė šypsotis.

– Na, kaip čia pasakius. Jūra aplink Danijos krantus yra didelė ir gili. Gana dažnai nepavyksta rasti nuskendusio žmogaus kūno. Tiesą sakant, tuose vandenyse nemažai žmonių paskęsta iškritę iš keleivinio laivo, o kūnų dažnai ir nesurandame.

– Asadai, – žiūrėdamas į laikrodį tarė Karlas, – jau gali eiti namo. Iki rytojaus.

Asadas klusniai linktelėjo ir pasiėmęs nuo grindų savo kibirą dingo. Kitapus koridoriaus pasigirdo barškesys, ir po minutėlės jis vėl įkišo nosį atsisveikinti.

– Labai savotiškas tipas tas Hafezas Asadas, – pastebėjo Jakobsenas, kai vyruko žingsniai nutolo koridoriumi.

13 SKYRIUS

2007-ieji

Atėjęs į darbą po savaitgalio Karlas rado Markuso pavaduotojo paliktą raštelį.

Pasakiau Bakui, kad dirbi su Meretės Liungor byla. Jis irgi ties ja dirbo prieš pat tyrimo pabaigą, kai buvo Greitojo reagavimo būryje, todėl nemažai žino. Dabar Bakas užsikasęs prie tos dviratininko žmogžudystės, bet galės aptarti su tavim bylą, ir būtų gerai tai padaryti nedelsiant.

Larsas Bjornas

Karlas net prunkštelėjo. „Būtų gerai tai padaryti nedelsiant." Kas jis mano esąs, tas Bakas, veidmainis kalės vaikas? Susireikšminęs, norintis pasirodyti esąs teisuolis. Tokio biurokrato ir padlaižūno dar reikėtų paieškoti. Jo žmona, prieš glamonėdama jį žemiau juosmens, turbūt pildo paraišką trimis egzemplioriais.

Vadinasi, Bakas tyrė bylą, kuri *nebuvo* išaiškinta. Kaip šaunu. Karlas beveik pajuto norą imti ir sėkmingai užbaigti tyrimą.

Paėmęs nuo stalo aplanką jis paprašė Asado padaryti kavos.

– Žiūrėk, kad nebūtų tokia stipri kaip anąkart, – pridūrė, prisiminęs atstumą iki tualeto.

Meretės Liungor bylos aplankas buvo pats tvarkingiausias ir išsamiausias iš visų, kuriuos Karlui buvo tekę regėti. Jame buvo surinkta viskas: jos brolio Ufės sveikatos būklės išrašai, policijos apklausų stenogramos, bulvarinių laikraščių ir paskalų skilčių iškarpos, keletas vaizdajuosčių su įrašytais Meretės interviu bei išsamūs jos kolegų ir kelto keleivių, mačiusių Meretę su broliu ant denio, parodymai. Taip pat denio ir turėklų nuotraukos, iš kurių buvo matyti atstumas iki vandens, pirštų atspaudai, paimti iš dingimo vietos, ir daugybės keleivių, kurie, plaukdami keltu „Scandline“, fotografavosi denyje, nuotraukos. Be visų kitų dokumentų, aplanke galėjai rasti net laivo žurnalo kopiją, kurioje buvo užfiksuota kapitono reakcija į šį įvykį. Ir vis dėlto nebuvo nieko, nuo ko Karlas galėtų atsispirti.

Reikia peržiūrėti vaizdajuostes, pamanė jis, perskaitęs surinktą medžiagą, ir nepatenkintas žvilgtelėjo į kabinete stovintį DVD grotuvą.

– Asadai, turiu tau darbelio, – pranešė Karlas, kai padėjėjas grįžo nešinas garuojančiu puodeliu kavos. – Užlipk iki žmogžudysčių skyriaus trečiame aukšte, ten, kur žalios durys, ir eik raudonu koridoriumi iki vestibiulio, o ten...

– Vestibiulio? – išpūtė akis Asadas. Jo ištiestas puodelis skleidė aromatą, kuris net ir iš tolo Karlui nieko gero nežadėjo.

– Na taip, kur raudonas koridorius taps platesnis. Eik tiesiai prie šviesiaplaukės moters. Jos vardas Liza, ji normali. Pasakyk, kad Karlas Mjorkas prašė vaizdajuosčių grotuvo. Mes su ja puikiai sutariam, – mirktelėjo Karlas Asadui, o šis supratingai mirktelėjo jam atgal. – Tik jeigu pamatysi tamsiaplaukę, o daugiau nieko nebus, apsisuk ir grįžk.

Asadas klusniai linktelėjo.

– Nepamiršk paimt adapterio, – dar šūktelėjo Karlas, Asadui jau žingsniuojant dieninėmis lempomis apšviestu koridoriumi.

– Ten buvo tik tamsiaplaukė moteris, – pranešė grįžęs Asadas. – Ji man davė du vaizdo aparatus ir pasakė, kad nereikia atiduoti. – Jis plačiai išsišiepė. – Be to, ji dar buvo graži.

Karlas netikėdamas papurtė galvą. Matyt, bus pasikeitusios darbuotojos.

Pirmojoje vaizdajuostėje buvo įrašyta 2001 m. gruodžio 21 d. televizijos žinių laida. Joje Meretė Liungor kalbėjo apie neoficialią Londone vykusią konferenciją sveikatos ir klimato klausimais, kurioje buvo dalyvavusi. Didžiąją dalį pokalbio sudarė jos diskusija su senatoriumi Briusu Jansenu apie amerikiečių požiūrį į Pasaulio sveikatos organizacijos veiklą ir Kioto protokolą. Meretės nuomone, tai buvo pagrindas žvelgti į ateitį optimistiškai.

„Įdomu, ar lengva ją apkvailinti“, – mintyse svarstė Karlas. Tačiau, nepaisant šiokio tokio naivumo, dėl kurio neabejotinai buvo kaltas jos amžius, kitais atžvilgiais Meretė Liungor atrodė profesionali, šaltakraujiška ir aiškiai dėstanti mintis. Ji nustelbė net naująjį vidaus reikalų ir sveikatos ministrą, kuris stovėjo šalia ir atrodė taip, lyg parodijuotų mokytoją, nužengusį iš septintojo dešimtmečio kino filmo.

– Labai elegantiška ir graži ponia, – pastebėjo Asadas, stovėdamas tarpduryje.

Kitoje vaizdajuostėje buvo įrašyta 2002 m. vasario 20 d. laida. Savo partijos aplinkosaugos atstovo vardu Meretė komentavo skeptišką pasipūtėlio Bjarkės Ernfelto ataskaitą Mokslinių apgaulių priežiūros komitetui.

„Ir sugalvok tu man tokį pavadinimą komitetui", – pamanė Karlas. Nors kai pagalvoji, bet ką Danijoje galėjai taip kafkiškai pavadinti.

Ekrane šmėžuojanti Meretė šį kartą atrodė visiškai kitokia. Joje buvo daugiau tikro žmogiškumo nei politiškumo.

– Ji čia labai labai graži, – vėl tarė Asadas.

Karlas į jį žvilgtelėjo. Moterų išvaizda aiškiai užėmė ypač svarbią vietą šio žmogaus pasaulėžiūroje. Ir vis dėlto negalėjai su juo nesutikti. Duodama šį interviu Meretė išties švytėjo. Ji tiesiog tryško tuo ypatingu žavesiu, kokį sugeba skleisti kiekviena moteris, kai jų gyvenime viskas klostosi puikiai. Tai buvo daug sakantis ir kartu dar didesnę painiavą keliantis faktas.

– Ar ji tada buvo nėščia? – paklausė Asadas. Sprendžiant iš jo šeimos narių skaičiaus nuotraukose, ši moters būsena jam buvo gana neblogai pažįstama.

Karlas prisidegė cigaretę ir vėl ėmė sklaidyti į bylą susegtus dokumentus. Dėl savaime suprantamų priežasčių skrodimo duomenų, kurie galėtų atsakyti į šį klausimą, joje nebuvo. Kūno surasti nepavyko. Versdamas laikraščių iškarpas Karlas pastebėjo rėksmingas paskalų skyrelio užuominas apie Meretės abejingumą vyrams, nors tai, žinoma, nebūtų sutrukdę jai pastoti. Patyrinėjus straipsnius atidžiau, paaiškėjo, kad apskritai niekas nebuvo matęs Meretės su kuo nors artimiau bendraujant – nei vyrais, nei moterimis.

– Turbūt ji buvo neseniai įsimylėjusi, – nusprendė Asadas, ranka vėdindamas cigaretės dūmus. Jis buvo priėjęs taip arti ekrano, kad, regis, ketino į jį sulįsti. – Va kokia raudona dėmė čia ant jos skruosto. Žiūrėk!

– Garantuoju, kad tada buvo kokie du laipsniai, ne daugiau. Duodami interviu lauke politikai visada atrodo sveikesni, Asadai.

Dėl ko, tu manai, jie dar kankintųsi? – paprieštaravo Karlas, nors Asadas buvo teisus. Skirtumas tarp šio ir ano interviu buvo akivaizdus. Per tą laiką Meretei kažkas buvo nutikę. Bjarkė Ernfeltas, tas psichas lobistas, kurio specializacija buvo narstyti faktus apie stichines nelaimes iki paskutinio kaulelio, niekaip nebūtų privertęs Meretės Liungor taip dailiai nurausti.

Kurį laiką Karlas sėdėjo, įsmeigęs žvilgsnį į tuštumą. Kiekviena byla prieidavo iki tokio taško, kuriame detektyvas iš visos širdies apgailestaudavo, kad nebuvo sutikęs aukos gyvos. Šį kartą tai nutiko kaip niekad anksti.

– Asadai, paskambink į tą įstaigą, „Egelį“, kur uždarytas Meretės brolis, ir susitark dėl susitikimo vyresniojo inspektoriaus pavaduotojo detektyvo Mjorko vardu.

– Vyresniojo inspektoriaus pavaduotojo detektyvo Mjorko? Kas jis toks?

Karlas pabaksnojo pirštu sau į smilkinį. Gal jis visai kvailas, ar ką?

– O kaip tau atrodo?

– Na, – papurtė galvą Asadas, – aš maniau, kad tu esi vyresniojo policijos inspektoriaus pavaduotojas. Argi ne taip dabar, po naujosios policijos reformos, vadinasi?

Karlas tik atsiduso. Ta sušikta policijos reforma. Į subinę tegul ją susikiša.

„Egelio“ direktorius, perskambinęs po dešimties minučių, net nebandė slėpti smalsumo. Asadas, matyt, buvo leidęs sau šiuo klausimu paimprovizuoti, bet ko daugiau ir tikėtis iš asistento, turinčio daktaro laipsnį guminių pirštinių bei plastikinių kibirų srityje. Galų gale, niekas negimsta mokėdamas.

Pažvelgęs į savo padėjėją, pakėlusį akis nuo sudoku žurnalo, Karlas padrąsinamai jam linktelėjo.

Paaiškinti reikalą Karlui teprireikė pusės minutės, o direktoriaus atsakymas buvo trumpas ir aiškus. Ufė Liungoras visiškai nekalba, tad vyresniojo inspektoriaus pavaduotojas detektyvas nieko nepeš bandydamas su juo pasišnekėti. Be to, nors Ufė ir nebylys bei sunkiai bendraujantis, teisiškai jis neturi jokio globėjo, o kadangi pats nėra davęs leidimo jokiam jų įstaigos atstovui kalbėti jo vardu, *jie* ir negali daugiau nieko pasakyti.

Čia tai bent mįslės keturgyslės.

– Aš puikiai suprantu jūsų darbo specifiką ir jokiais būdais neketinu laužyti konfidencialumo. Tiesiog man pavesta ištirti jo sesers dingimo aplinkybes, todėl manau, kad Ufei gali būti labai naudinga pasikalbėti su manimi.

– Bet jis nekalba. Aš jums ką tik sakiau.

– Žinote, labai daug žmonių per mūsų apklausas nekalba, bet mes susitvarkome. Mūsų „Q" skyriaus darbuotojai puikiai moka šifruoti neverbalinius ženklus.

– „Q" skyriaus?

– Taip, mes esame elitinė tyrimų komanda, įsikūrusi policijos valdybos būstinėje. Kada galiu pas jį atvykti?

Ragelyje pasigirdo atodūsis. Vyrukas buvo nekvailas. Tokius kietakakčius, matyt, pažinojo kaip nuluptus.

– Pažiūrėsiu, kuo galiu padėti. Aš jums perskambinsiu, – galiausiai pasakė.

Padėjęs ragelį Karlas užsipuolė Asadą.

– Ko prišnekėjai paskambinęs tam vyrui, Asadai? – riktelėjo jis.

– Tam vyrui? Pasakiau, kad tu nori kalbėtis tik su viršininku, o ne su direktoriumi.

– Direktorius ir *yra* viršininkas, Asadai.

Karlas giliai įkvėpė, atsistojo ir priėjo prie savo asistento, žiūrėdamas jam į akis.

– Nejaugi nežinai žodžio „direktorius“? Direktorius yra tas, kuris vadovauja. – Abu vienas kitam linktelėjo. Tvarka. – Asadai, rytoj turėsi paimti mane iš namų Alerode, aš ten gyvenu. Turėsim kai kur nuvažiuot. Ar aišku?

Asadas linktelėjo.

– Kol būsim išvažiavę, tikiuosi, nekils problemų dėl šito? – Karlas parodė pirštu į kilimėlį.

– Galiu jį susivynioti.

– Gerai. Iš kur tu žinai, kurioj pusėj Meka?

Asadas bakstelėjo sau į galvą, tarsi smilkinyje turėtų įmontuotą navigacijos sistemą.

– Va, o jeigu žmogus vis tiek nelabai žino kur, tai yra dar šitas, – pakėlęs nuo lentynos vieną žurnalą parodė po juo padėtą kompasą.

– Matai kaip, – tarė Karlas, žvelgdamas į milžinišką metalinių vamzdžių raizgalynę, einančią per lubas. – Tik tiek, kad tavo kompasas čia apačioje neveiks.

Asadas ir vėl pabaksnojo savo galvą.

– Vadinasi, tu tiesiog klausai savo nuojautos. Turbūt nereikia labai tiksliai žinoti, ar ne?

– Alachas didis. Jo pečiai labai platūs.

Karlas susiraukęs prikando lūpą. Žinoma, kad platūs. Kokie kvaili klausimai.

Karlui pravėrus operatyvinės grupės vado Bako kabineto duris, į jį atsisuko keturios poros akių su tamsiais ratilais. Ir asilas būtų supratęs, kad visa komanda įtemptai dirba. Ant sienos kabėjo Valbiu parko žemėlapis, kuriame buvo pažymėtos svarbiausios tiriamos

bylos detalės: nusikaltimo vieta, žmogžudystės įrankio – senoviško skustuvo – radimo vieta, taip pat vieta, kurioje liudininkė matė auką bei galimą nusikaltėlį kartu, ir, galiausiai, kelias, kuriuo liudininkė ėjo per parką. Viskas buvo kruopščiai išmatuota, išanalizuota, tačiau nedavė jokios naudos.

– Turėsim šiek tiek atidėt mūsų pokalbį, Karlai, – tarė Bakas, timpčiodamas savo juodo odinio švarko rankovę. Šį švarką jis buvo paveldėjęs iš buvusio žmogžudysčių skyriaus viršininko ir brangino kaip didžiausią lobį, savo neapsakomo šaunumo įrodymą, todėl retai kada nusivilkdavo. Nesvarbu, kad radiatoriai plieskė net burbuliuodami ir kabinete buvo apie keturiasdešimt laipsnių. Galbūt žmogus norėjo būti pasiruošęs bet kurią minutę išeiti pro duris.

Karlas nužvelgė nuotraukas, sukabintas ant skelbimų lentos jiems už nugarų. Vaizdelis buvo ne iš maloniųjų. Žudikas sudarkė aukos kūną. Gilios pjautinės žaizdos krūtinėje, pusiau nupjauta ausis. Ant baltų marškinių jo paties krauju nupieštas kryžius. Veikiausiai piešta nupjauta ausimi. Apšerkšnijusi žolė aplink dviratį buvo visiškai ištrypta, o pats dviratis – taip suniokotas, kad priekiniame rate nesimatė nė vieno sveiko stipino. Ant žemės gulėjo numesta aukos kuprinė, o aplink ją mėtėsi verslo mokyklos vadovėliai.

– Sakai, šiek tiek atidėt? Gerai. Tik prieš tai gal galėtum trumpam įjungti savo išdžiūvusias smegenis ir pasakyti man, ką jūsų pagrindinė liudininkė papasakojo apie tą žmogų, kurį ji matė kalbantį su auka prieš pat žmogžudystę?

Visi keturi vyrai žiūrėjo į Karlą taip, tarsi šis būtų išniekinęs kapą. Pavargusios Bako akys buvo visiškai tuščios.

– Čia ne tavo byla, Karlai. Pasikalbėsim vėliau. Tikėk netikėk, bet mes tikrai labai užsiėmę.

Karlas pritardamas linktelėjo.

– Taip taip, matau iš jūsų nupenėtų veidų. Aišku, kad užsiėmę. Tikriausiai jau išsiuntėt žmones apieškoti liudininkės gyvenamosios vietos, kai tik ją paguldė į ligoninę, ar ne?

Vyrai susižvalgė. Irzliai, bet sykiu ir klausiamai.

Vadinasi, neapieškojo. Puikumėlis.

Markusas Jakobsenas buvo vos spėjęs prisėsti savo kabinete, kai Karlas pas jį įsibrovė. Viršininkas, kaip visuomet, buvo rūpestingai prisižiūrėjęs. Plaukai perskirti tobulai lygiai, akys budrios ir dėmesingos.

– Markai, ar apieškojot liudininkės namus po jos bandymo nusižudyti? – paklausė Karlas, rodydamas į bylos aplanką, gulintį ant Jakobseno stalo.

– Kaip suprasti?

– Juk nupjautos ausies galiuko neradot, ar ne?

– Ne, dar ne. Nori pasakyt, jis gali būti aukos namuose?

– Tavo vietoj nueičiau ir paieškočiau, šefe.

– Jeigu jį ir atsiuntė liudininkei, manau, ši bus išmetusi lauk.

– Tuomet apieškokit konteinerius kieme. Ir gerai apžiūrėkit tualetą.

– Jau seniausiai bus nuleistas į kanalizaciją, Karlai.

– Ar niekad nesi girdėjęs apie šūdą, kuris vis iškildavo, kad ir kiek kartų būdavo nuleidžiamas vanduo?

– Gerai, Karlai. Aš apsvarstysiu tai.

– Skyriaus pasididžiavimas, ponas Bakas padlaižūnas, nenorėjo su manim kalbėtis.

– Ką gi, tada turėsi palaukti, Karlai. Tavo bylos niekur nepabėgs.

– Tik pasakiau, kad žinotum. Per jį aš atsiliksiu nuo savo grafiko.

– Patarčiau tuo metu panagrinėti kokią kitą bylą. – Paėmęs parkerį Markusas pabarbeno juo į stalą. – Tiesa, dėl to keistuolio, kuris dirba pas tave apačioj... Tikiuosi, tu neduodi jam jokių su tyrimu susijusių darbų?

– Kaip čia tau pasakius, valdant tokį didelį skyrių kaip mano, mažai tikėtina, kad jis ką nors nugirs.

Jakobsenas švystelėjo parkerį ant kažkokių dokumentų krūvelės.

– Karlai, tu davei pareigūno priesaiką, o tas vyrukas nėra policijos pareigūnas. Nepamiršk to.

Karlas linktelėjo. Čia aš sprendžiu, kada ir apie ką kalbėti, pamanė.

– Iš kur tu apskritai ištraukei Asadą? Radai per darbo biržą? – paklausė boso.

– Net neįsivaizduoju. Paklausk Larso Bjorno arba jo paties.

– Tarp kitko, – pakėlė pirštą Karlas, – man reikėtų gauti rūsio grindų planą, pagal mastelį, ir kad būtų nurodytos kompaso kryptys.

Jakobseno veide vėl sušmėžavo nuovargis. Nedaug kas drįsdavo prašinėti jo tokių nesąmonių.

– Gali atsispausdinti tą grindų planą prisijungęs prie vidinio tinklo, Karlai. Labai lengva.

– Štai, – tarė Karlas, bakstelėjęs pirštu į grindų planą, išskleistą Asadui prieš akis. – Štai čia parodyta šita siena, o čia tu pasidėjęs savo kilimėlį. Ši rodyklė rodo šiaurę. Dabar galėsi pasidėti kilimėlį tiksliai ten, kur reikia.

Į jį pakeltos akys žvelgė su pagarba. Panašu, kad iš jų išeis nebloga komanda.

– Du žmonės tau skambino telefonu. Aš abiem pasakiau, jog tu mielai jiems kada nors paskambinsi.

– O kas manęs ieškojo?

– Tas vyras, kuris yra Frederiksundo direktorius, ir ponia, kalbėjusi panašiai, kaip staklės metalą pjauna.

Karlas iš nevilties atsiduso.

– Viga. Mano žmona.

Vadinasi, ji jau sužinojo jo naująjį telefono numerį. Visos viltys gyventi ramiai ir tyliai buvo palaidotos.

– Žmona? Tu turi žmoną?

– Ai, Asadai, painus reikalas, gal dabar nesigilinkim į tai. Geriau mudu susipažinkim.

Tvirtai sučiaupęs lūpas Asadas linktelėjo. Jo rimtu veidu šmėstelėjo užuojautos šešėlis.

– Pasakyk, kaip tu gavai šį darbą?

– Aš pažįstu Larsą Bjorną.

– Jūs pažįstami?

– Taip, – šyptelėjo Asadas, – pažįstami. Aš visą mėnesį kiekvieną dieną ateidavau į jo kabinetą, kad gaučiau darbą.

– Tai Larsas neapsikentęs tave įdarbino?

– Taip, man labai patinka policija.

Karlas paskambino Vigai tik tada, kai parvažiavo į Roneholto parką ir įžengęs į savo namų svetainę užuodė Morteno čirškinamos mėsos bei daržovių kvapą, kartu su jausmingomis operos arijomis sklindantį iš virtuvės. Mortenas buvo suvertęs į keptuvę viską, kas pasitaikė, įskaitant kadaise buvusį šviežią Parmos kumpį iš „Super-Best“ parduotuvės.

Vigą buvo galima toleruoti tik tol, kol ji per daug nelįsdavo į akis ir kol Karlas galėdavo pats kontroliuoti, kiek jie bendraus. Tai niekad nebūdavo lengva, bet jai išėjus, nusistovėjo tam tikros taisyklės.

– Kas tau yra, Viga? – pasakė jis į ragelį. – Mane nervina, kai skambini į darbą. Juk žinai, kad mes užsiėmę.

– Karlai, brangusis, ar Mortenas tau nesakė, kad aš baigiu čia sušalti?

– Nesistebiu, taigi ten sodo namelis, Viga. Suręstas iš visokių nuolaužų. Tos lentos ir dėžės jau tūkstantis devyni šimtai keturiasdešimt penktaisiais buvo sukriošusios bei metamos lauk. Negali persikraustyti kitur?

– Atgal pas tave aš nesikraustysiu, Karlai.

Jis giliai įtraukė oro.

– Aš labai tikiuosi, kad ne. Būtų sunkoka sugrūsti tave ir visą tavo gvardiją nepilnamečių meilužių į pirtelę apačioje pas Morteną. Bet yra daugybė kitų namų ir butų, kurie turi centrinį šildymą.

– Aš sugalvojau labai gerą sprendimą.

Kad ir ką ji turėjo galvoje, vien iš jos žodžių galėjai numanyti, jog tai brangiai kainuos.

– Labai geras sprendimas būtų skyrybos, Viga, – tarė Karlas. Anksčiau ar vėliau tai turėjo nutikti, o tada ji būtų pareikalavusi pusės jų namo vertės, kuri per kelerius pastaruosius metus gerokai išaugo, kadangi nenormaliai pakilo gyvenamųjų būstų rinka, nepaisant visų ekonomikos svyravimų. Reikėjo jam pareikalauti skyrybų, kol namai tekainavo pusę to, ko yra verti dabar. Tikrai reikėjo. Bet dabar buvo jau per vėlu, ir už jokius pinigus jis iš čia nesikraustys.

Karlas pakėlė akis į lubas, kurios vibravo nuo muzikos Džespero kambaryje. Net jei paimčiau paskolą mums išsiskyrus, mano išlaidos nebūtų didesnės nei dabar, pamanė jis. Juk tokiu atveju Viga turėtų pati rūpintis savo sūnumi. Karlas nė neabejojo, kad jis gauna didžiausią sąskaitą už elektrą visame rajone. Džesperas turėjo būti jų energijos tiekėjų elitinis auksinis klientas.

– Skyrybos? Ne, Karlai, aš nenoriu skyrybų. Jau buvau išsiskyrusi, ir nieko iš to gero, juk pats žinai.

Karlas palingavo galva. O kas, po velnių, gero iš to, kaip jie gyvena kelerius pastaruosius metus?

– Aš noriu atidaryti galeriją, Karlai. Noriu turėti nuosavą galeriją.

Na štai, ir paaiškėjo. Mintyse Karlas regėjo Vigos piešinius, kitaip tariant, metro aukščio rožines ir bronzines tepliones. Kokia dar galerija? Nebent jei ji nori atlaisvinti vietos savo sodo namuke.

– Sakai, nori galerijos? Aš įsivaizduoju, kad joje turėtų būti didžiulė krosnis, – tada galėtum sėdėti prie jos visą dieną ir šildytis, o milijonai patys plauktų tau į kišenes. – Karlas kiaurai permatė jos gudrybę.

– Tu, kaip visada, labai kandus, – atsakė Viga ir nusijuokė. Tas jos viliokiškas juokas jį ypač erzindavo. – Bet juk tai puiki idėja, Karlai. Kiek daug galimybių, turint savo galeriją. Nejaugi negali įsivaizduoti? Gal vieną dieną Džesperas galės pasigirti, kad turi garsią mamą. Argi nesmagu būtų?

Labiau tiktų sakyti „liūdnai pagarsėjusią“, – pamanė Karlas, bet nutylėjo.

– Tai tu tikriausiai jau nusižiūrėjai patalpas, ar ne? – paklausė jis.

– Oi, Karlai, tiesiog nuostabias. Ir Huginas jau susisiekė su savininku.

– Huginas?

– Taip, Huginas. Labai talentingas dailininkas.

– Spėju, jo talentas geriau atsiskleidžia lovoje nei ant drobės.

– Karlai, baik, – vėl nusijuokė Viga. – Būk geras.

14 SKYRIUS

2002-*ieji*

Meretė stovėjo denyje šalia restorano ir laukė. Prieš Ufei dingstant vyrų tualete ji dar spėjo šūktelėti, kad šis paskubėtų. Tik kavinukės padavėjai tebestovėjo kitame kelto gale; visi keleiviai jau buvo nusileidę į apačią prie savo mašinų. Verčiau jau Ufė paskubėtų, pagalvojo ji, nors jų „Audi“ stovėjo pačiame eilės gale.

Tai buvo paskutinė jos sąmoningai suformuluota mintis.

Ją užpuolė iš už nugaros, ir taip netikėtai, kad ji nė neturėjo laiko surikti. Akyse tik sušmėžavo ranka, medžiagos skiaute užgniaužusi jos nosį ir burną, o paskui, jau nebe taip aiškiai, moteris pamatė kažką spaudžiant juodą mygtuką ir atsiveriant duris, už kurių buvo laiptai į mašinų stovėjimo denį. Po sekundėlės tesigirdėjo kažkur tolumoje aidintys garsai, į vieną susiliejo besisukantys metaliniai laiptai, ir galiausiai viskas aptemo.

Kai prabudo, po savimi pajuto stingdantį betoninių grindų šaltį. Pakėlė galvą, smarkiai tvinkčiojančią iš skausmo. Vos įstengė pakelti

ir pečius, o kojos buvo sunkios lyg švininės. Sutelkusi visas jėgas ji atsisėdo ir pabandė ką nors įžvelgti aklinoje tamsoje. Jau ketino rėkti, bet neišdrįso, tik giliai įkvėpė neišleisdama nė garso. Tada atsargiai ištiesė rankas tikrindama, kas yra aplink, bet aplink nieko nebuvo.

Ilgą laiką ji taip ir sėdėjo, kol pagaliau, visa įsitempusi, išdrįso atsistoti. Buvo pasiruošusi pulti, vos tik išgirs menkiausią krebždesį. Ketino trenkti iš visų jėgų; smūgiuoti rankomis ir kojomis. Nuojauta sakė, kad be jos čia daugiau nieko nėra, bet ji galėjo ir klysti.

Po kurio laiko, kai galva pradėjo blaiviau mąstyti, atsėlino baimė. Ėmė pilti karštis, širdis daužėsi vis tankiau ir smarkiau. Tamsos apakintos akys nervingai trūkčiojo. Ji buvo mačiusi ir skaičiusi tiek daug siaubingų dalykų apie dingusias moteris.

Ištiesusi rankas baugščiai žengė į priekį. Galbūt šiose grindyse žioji skylė, kuria ji nugarmės į bedugnę. Galbūt kur nors guli aštrūs įrankiai arba stiklai. Tačiau nieko neaptiko, o pėdos tvirtai tebesirėmė į grindis. Staiga ji stabtelėjo ir sustingo.

Ufė. Nuo šios minties pajuto, kaip virpa žandikaulis. Kai visa tai nutiko, Ufė juk buvo laive.

Mintyse nusipiešti grindų planą jai prireikė kelių valandų. Patalpa, regis, buvo stačiakampio formos, kokių dvidešimties ar dvidešimt penkių pėdų ilgio ir mažiausiai penkiolikos pėdų pločio. Braukdama pirštais per šaltas sienas ant vienos ji aptiko porą langų, panašių į du milžiniško dydžio iliuminatorius. Smarkiai pastukseno į juos batu, atšokdama nuo kiekvieno smūgio, tačiau stiklas nedužo. Šalia apčiuopė kažkokias briaunas, kurios jai pasirodė panašios į arkos formos išėjimą, tik durų rankenos niekur nebuvo. Ji beviltiškai braukė sienas, vildamasi rasti rankeną ar bent jau šviesos jungiklį, bet apčiuopė tik lygų ir šaltą paviršių.

Paskui nuosekliai ištyrinėjo patalpą. Atsargiai nužingsniavo iš vieno galo į kitą, apsisuko, žengė žingsnį į šoną ir grįžo atgal. Taip darė tol, kol apėjo visą kambarį, o tada suprato, kad, be sauso oro, jame daugiau nieko nėra.

Reikia palaukti čia, prie tos duris primenančios arkos, pamanė ji. Atsisėsti kuo žemiau, kad per langus jos nesimatytų, ir kai tik kas nors įeis vidun, čiupti už kojų bei pargriauti, o tada stipriai keletą kartų spirti į galvą.

Ji pajuto įsitempusius raumenis ir lipnų prakaitą. Galbūt teturi tik vieną progą ištrūkti.

Kai prasėdėjo tiek, kad visas kūnas nutirpo, o pojūčiai atbuko, ji vėl atsistojo, nuėjo į tolimiausią kampą ir pritūpė nusišlapinti. Reikėjo įsidėmėti šį kampą ir naudoti jį kaip tualetą. Kitame kampe ji sėdės ir lauks prie durų, o trečiame miegos. Tuščioje patalpoje pasklidęs šlapimo kvapas buvo aitrus. Paskutinį kartą ji gėrė laivo kavinukėje, nuo to laiko galbūt jau praėjo kelios valandos. Aišku, galėjo būti, kad be sąmonės ji pragulėjo tik valandą ar dvi, bet lygiai taip pat galėjo praeiti ir diena ar net daugiau. Ji visiškai nesuvokė laiko. Suprato tik tai, kad nebuvo alkana, tik ištroškusi.

Atsistojusi ir užsimovusi kelnes pabandė viską prisiminti.

Be jos ir Ufės, prie tualetų daugiau nebuvo nė vieno žmogaus. Jie, ko gero, buvo paskutiniai keleiviai visame denyje. Na, bent jau tų dviejų vyrų, stovėjusių prie panoraminių langų, jiems praeinant tikrai nebebuvo. Ji prisiminė, kaip linktelėjo iš kavinukės išėjusiai padavėjai ir nulydėjo akimis porą vaikų, kurie, nuspaudę išėjimo mygtuką, dingo kitapus durų. Daugiau žmonių aplink nebuvo. Moteris nepastebėjo nieko, kas būtų galėjęs prieiti taip arti. Jos galvoje tuo metu sukosi vienintelė mintis – kad Ufei reikia paskubėti ir neužtrukti tualete.

Dieve mano, Ufė! Kur jis dabar? Vargšelis taip nesmagiai jautėsi jai trenkęs. Be to, taip liūdėjo dėl savo kepurės. Net einant į tualetą jo skruostai tebeplieskė raudoniu. Baisu ir pagalvoti, ką jis išgyvena dabar.

Kažkur viršuje pasigirdo spragtelėjimas, privertęs ją instinktyviai susigūžti. Atsitokėjusi apgraibomis suskubo grįžti į kampą, kur buvo apčiuopusi arkos formos duris. Jei kas įeitų, ji turi būti pasiruošusi. Dar vienas spragtelėjimas. Širdis, rodėsi, tuoj iššoks. Tik tada, kai įsijungė palei lubas įtaisytas ventiliatorius, ji kiek lengviau atsikvėpė. Spragsėjo, matyt, koks nors nuotolinis jungiklis.

Ji išsitiesė, visu kūnu siekdama šilto oro. Jis buvo gaivinantis. Kas daugiau šią akimirką galėjo ją paguosti?

Meretė taip ir stovėjo, kol ventiliatorius išsijungė, atimdamas vienintelį jos ryšį su pasauliu, esančiu ten, išorėje. Stipriai užmerkusi akis ji stengėsi susitvardyti, kad neišsprūstų besiveržianti rauda. Mintis, besisukanti jos galvoje, buvo siaubinga. Ir vis dėlto tai galėjo būti tiesa. Galbūt ji taip ir liks įkalinta čia visą amžinybę. Nuo visų paslėpta ir pasmerkta mirti. Niekas, net ji pati, nežinojo, kur esanti. Gal už kelių valandų kelio nuo uosto, gal Danijoje, gal Vokietijoje, o gal dar toliau, bet kur. Vienas Dievas težino.

Kuo toliau, tuo aiškiau matė mirtį, kuri atrodė visai tikėtina pabaiga šiam scenarijui; įsivaizdavo, kaip negailestingai ją sunaikina alkis ir troškulys. Lėta, kankinanti mirtis po truputį ardo jos kūną, vieną po kito atjungdama visus nuotolinius savisaugos jungiklius. Galiausiai ji išsilaisvina, užmigusi apatišku paskutiniu miegu.

Nedaug kas manęs ir pasiges, galvojo. Pirmiausia, žinoma, Ufė. Jis tikrai pasiges jos, vargšelis. Kita vertus, ji pati nieko artyn neprisileido, išskyrus brolį. Visiems kitiems buvo užtrenkusi duris ir gyveno savo pačios susikurtame narve.

Nebeįstengdama sulaikyti ašarų pagaliau pasidavė. Ar tik tiek jai buvo lemta gyvenime patirti? Ar viskas taip ir pasibaigs? Nesusilaukus vaikų, nepasidžiaugus laime, neišnaudojus galimybės įgyvendinti viską, apie ką svajojo tuos ilgus metus, praleistus dviese su Ufe? Neatlikus pareigos, kurią sau prisiėmė netekusi tėvų?

Prislėgta kartėlio ir draskoma neapsakomos vienatvės ji pratrūko tyliai raudoti. Mintis apie Ufę, likusį vienui vieną visame pasaulyje, ją dar labiau gniuždė; tai buvo baisiausias dalykas, kokį tik galėjo įsivaizduoti. Kurį laiką apie nieką kitą galvoti ir neįstengė. Ji mirs čia viena, kaip koks gyvulys, tyliai dingusi be žinios, o Ufė ir visi kiti gyvens nieko nenumanydami.

Tik kai ašaros galiausiai išseko, ją aplankė mintis, kad galbūt tai dar ne viskas. Pabaiga galėjo būti dar blogesnė. Galbūt jos mirtis bus žiauri. Gal jos laukiantis likimas toks siaubingas, kad mirtis ateis kaip vienintelis išsigelbėjimas, nutrauksiantis skausmą ir žvėriškas kančias. Ji buvo daug girdėjusi apie išnaudojimą, prievartavimą bei kankinimą; galbūt ir dabar per infraraudonųjų spindulių kameras anapus stiklo ją stebi kieno nors akys, norinčios nuskriausti. Galbūt kas nors nenuleidžia nuo jos akių ir klausosi.

Ji pažvelgė į lango pusę stengdamasi atrodyti rami.

– Prašau, pasigailėkite, – tyliai sušnabždėjo į tamsą.

15 SKYRIUS

2007-ieji

„Peugeot 607“, šiaip jau gana tylus automobilis, anaiptol toks neatrodė stebint pašėlusius Asado manevrus gatvėje po Karlo miegamojo langais.

– Šakės, – sumurmėjo Džesperas, žiūrėdamas pro langą. Karlas vargiai beprisiminė, kad jo posūnis kada būtų bent žodį ištaręs tokį ankstyvą rytą. Nors pastaba šiuo atveju buvo velniškai taikli.

– Palikau tau raštelį nuo Vigos, – šūktelėjo Mortenas Karlui beeinant pro duris. Bet jokių Vigos raštelių šis nenorėjo matyti akyse. Dabar jam mažiausiai rūpėjo perskaityti kokį nors kvietimą apžiūrėti galerijas kartu su perdžiūvusiu menininku Huginu, paišančiu ant drobės savo tepliones.

– Labas, – pasisveikino Asadas. Jis stovėjo atsirėmęs į vairuotojo dureles, pasipuošęs kažkokia kupranugario vilnos kepuraite, ir nė per kur neatrodė panašus į asmeninį kriminalinės policijos skyriaus vairuotoją, jei tokios pareigos apskritai egzistavo.

Karlas pažvelgė į dangų. Jis buvo melsvas ir giedras. Oras atrodė visai pakenčiamas.

– Aš labai gerai žinau „Egelio“ vietą, – tarė Asadas, rodydamas į navigacijos sistemą, kai Karlas įsitaisė keleivio vietoje. Abejingai dėbtelėjęs į ekraną šis pamatė raide „X“ pažymėtą tašką netoli Roskildės fiordo – vieta buvo pakankamai nutolusi nuo vandens, kad slaugos namų gyventojai nepaskęstų, ir kartu pakankamai arti, kad jų direktorius pro langą galėtų grožėtis visais puikiausiais šiaurinės Zelandijos dalies vaizdais, jei tik jis apskritai kada nors žiūri pro langą. Dauguma sutrikusios psichikos pacientams skirtų įstaigų būdavo įkurtos būtent tokiose vietose. Kieno labui taip būdavo stengiamasi – vienas Dievas težino.

Užvedęs variklį Asadas įjungė atbulinę pavarą ir visu greičiu prasinešė Magnolijų gatve atgal, stabtelėdamas tik tada, kai mašina užvažiavo ant žaliuojančios pievelės krantinėje kitapus Roneholto parko gatvės. Prilipusiam prie sėdynės Karlui nebuvo kada nė sureaguoti, kai permetęs pavaras jo vairuotojas įsibėgėjo iki devyniasdešimties kilometrų per valandą, nors leistinas greitis tebuvo penkiasdešimt.

– Pristabdyk, po velnių! – užriko Karlas, prieš nosį išvydęs eismo žiedą gatvės gale. Tačiau Asadas tik metė į jį šelmišką žvilgsnį, lyg koks Beiruto taksi vairuotojas, ir užgulęs vairą pasuko dešinėn. Po sekundės juodu jau skriejo link autostrados.

– Kokia greita mašina! – šūktelėjo Asadas, sukdamas į autostrados privažiavimą ir spausdamas greičio pedalą iki dugno.

Gal užsmaukęs kepurę ant to džiūgaujančio veido jį kiek atvėsinčiau, pagalvojo Karlas.

Baltas „Egelio“ pastatas išdidžiai bylojo apie savo paskirtį. Niekas niekada čia nebuvo atsidūręs savo noru, o ir ištrūkti retai kam pavyk-

davo. Iš tolo matėsi, kad šioje vietoje renkamasi ne pirštais tapyti ar mokytis groti gitara – čia turtingieji ir įtakingieji įkurdindavo silpnuosius savo šeimų narius.

Privatūs slaugos namai buvo tikras šalies valdymo sistemos atspindys.

Direktoriaus kabinetas puikiai atitiko bendrą įspūdį, o jis pats – griežtas, kaulėtas ir išblyškęs vyriškis – tobulai papildė interjerą tarsi specialiai jam sukurta detalė.

– Ufės Liungoro išlaikymo išlaidos yra apmokamos iš Liungorų patikos fondo lėšų, – tarė jis, atsakydamas į Karlo klausimą. Šis nužvelgė knygų lentyną, pilną aplankų; ant daugumos iš jų buvo užrašas „fondas“.

– Aišku. O kaip konkrečiai buvo įsteigtas šis patikos fondas?

– Ufės tėvai žuvo automobilio avarijoje, kurioje buvo sužalotas ir jis pats. Fondo lėšas sudaro jo tėvų ir, žinoma, jo sesers palikimas.

– Ji buvo parlamento narė, tai turbūt tie pinigai nėra labai dideli?

– Ne, bet, ačiū Dievui, teismo įsakymu paskelbus mirties prezumpciją buvo parduotas jų namas, už kurį gauti du milijonai kronų. Patikos fondo turtas šiuo metu siekia maždaug dvidešimt du milijonus kronų, bet neabejoju, kad jūs ir pats tai žinote.

Karlas net švilptelėjo. Jis to tikrai nežinojo.

– Dvidešimt du milijonai su penkių procentų palūkanomis... Tiek turbūt užtenka Ufės išlaidoms padengti, ar ne?

– Na, taip, maždaug tiek ir reikia, su mokesčiais.

Karlas ironiškai į jį žvilgtelėjo.

– Sakote, per visą tą laiką, kai jis čia, Ufė nė karto neužsiminė apie sesers dingimą?

– Ne, po tos avarijos jis nėra ištaręs nė vieno žodžio, bent jau man taip buvo pasakyta.

– O jūs ką nors darėte, kad jam pagelbėtumėte?

Išgirdęs šį klausimą slaugos namų direktorius nusiėmė akinius ir iš po savo vešlių antakių įdėmiai pažvelgė į Karlą. Tikras rimtumo įsikūnijimas.

– Ufės Liungoro būklė buvo atidžiai ištirta. Jo smegenų žievės srityje, kuri atsakinga už kalbą, yra po kraujoplūdžio likusių randų, ir tai paaiškina jo nebylumą. Avarijoje jis patyrė labai stiprią traumą. Žuvo jo tėvai, ir jis pats buvo sužeistas. Kaip galbūt žinote, gana smarkiai.

– Taip, skaičiau ataskaitoje, – pamelavo Karlas. Iš tiesų jis neskaitė, užtat Asadas buvo perskaitęs ir visą kelią važiuojant šiaurinės Zelandijos autostradomis kalbėjo apie tai neužsičiaupdamas. – Jis penkis mėnesius pragulėjo ligoninėje dėl smarkaus vidinio kraujavimo kepenyse, blužnyje ir plaučių audiniuose. Taip pat susilpnėjo ir jo regėjimas.

Direktorius linktelėjo.

– Taip. Ufės Liungoro išraše pažymėta, kad jis kelias savaites buvo apakęs dėl didžiulio kraujo išsiliejimo akies tinklainėje.

– O kaip dabar? Ar fiziologiniu požiūriu jo kūnas funkcionuoja normaliai?

– Visi požymiai rodo, kad taip. Jis – jaunas tvirtas vyrukas.

– Jam jau beveik trisdešimt ketveri, vadinasi, tokios būklės jis jau dvidešimt vienerius metus?

Blyškiaveidis direktorius vėl linktelėjo.

– Dabar tikriausiai suprantate, kodėl nieko iš jo neišpešite.

– Tai jūs neleisite man su juo pasikalbėti?

– Aš nematau jokios prasmės.

– Jis buvo paskutinis, matęs Meretę Liungor gyvą. Norėčiau jį aplankyti.

Direktorius atsilošė. Jo žvilgsnis įsmigo kažkur į fiordą, kaip Karlas ir buvo numatęs.

– Nemanau, kad galiu jums tai leisti.

Dievaži, tokius pasipūtusius idiotus tik pasmeigti atšipusiu peiliu.

– Turbūt nepasitikite manimi, o turėtumėte.

– Kodėl gi?

– Ar jūs bent ką nors žinote apie policiją?

Direktorius atsigręžė. Jo veidas atrodė kone pelenų pilkumo, antakiai suraukti. Ilgi metai, praleisti prie stalo savo kabinete, jį išvargino, tačiau protas dar nebuvo atbukęs. Kad ir ką Karlas turėjo omenyje, užduodamas tokį klausimą, ignoruoti jį būtų buvę nenaudinga.

– Ką norite tuo pasakyti?

– Mes, policininkai, esam smalsūs žmonės. Kartais, kai jau įsikalam ką nors į galvą, duodamės tol, kol randam atsakymą. Pavyzdžiui, kaip dabar.

– Ir kas būtent jums dabar rūpi?

– Iš kur jūsų pacientai gauna pinigų? Penki procentai nuo dvidešimt dviejų milijonų, suprantama, atskaičius mokesčius, tėra tik lašas jūroje. Ar pacientai gauna, už ką sumokėję, ar tokia kaina pernelyg didelė, pridėjus dar ir valstybės finansavimą? Ar visi moka po lygiai? – Tarsi pats sau kalbėjo Karlas, linguodamas galva ir mėgaudamasis nuo fiordo atsklindančia šviesa. – Kai negauni atsakymo į tą klausimą, kuris iš pradžių rūpėjo, galvoje kyla šimtas naujų. Taip jau yra su tais policininkais, nieko nepadarysi. Gal čia tokia liga, bet žinok dabar žmogus, kur čia kreiptis dėl gydymo.

Direktoriaus veidas, regis, pamažu ėmė įgauti spalvą.

– Panašu, kad šioje vietoje nepasieksim jokio kompromiso.

– Paprasčiausiai leiskit man pamatyti Ufę Liungorą. Tarp mūsų kalbant, juk čia nieko blogo, ar ne? Nebent laikot jį užrakinę kokiam smirdančiam narve, ar ką?

Iš Meretės Liungor byloje surinktų fotografijų susidarytas įspūdis apie jos brolį Ufę buvo ne visai teisingas. Visur – policijos nuotraukose, pirminės apklausos užrašuose, laikraščių iškarpose – buvo matyti susikūprinęs, išblyškęs vaikinas, atrodantis taip, kaip ir turėjo atrodyti emociškai nestabilus, pasyvus, nenuovokus jaunuolis. Tikrovėje vaizdas buvo visiškai kitoks.

Ufė sėdėjo jaukiame kambaryje, kurio sienas puošė paveikslai, o panorama pro langą buvo ne ką prastesnė nei direktoriaus kabinete. Tvarkingai paklota lova, išblizginti batai, švarūs ir ligoninės nė iš tolo neprimenantys drabužiai. Pats Ufė buvo tvirtų rankų ir plačių pečių, ilgais šviesiais plaukais. Be to, galėjai spėti jį esant nemažo ūgio. Tai anaiptol nebuvo apsiseilėjęs ar apgailėtinos išvaizdos vaikinas – daug kas būtų jį pavadinęs patraukliu.

Direktorius bei vyriausioji slaugė stovėjo tarpduryje ir akylai stebėjo Karlą, vaikštinėjantį po kambarį, tačiau šis neturėjo jokių paslėptų kėslų. Jis ketino sugrįžti šiek tiek vėliau, nors ir neturėjo tam didelio entuziazmo. Kitą kartą atvyks geriau pasiruošęs ir būtinai pasikalbės su Ufe. Kol kas šis reikalas gali palaukti. Ufės kambaryje ir taip yra ką apžiūrėti. Štai besišypsančios jo sesers nuotrauka. Apsikabinę ir besijuokiantys tėvai. Paveikslai ant sienų, visai nepanašūs į vaikiškus piešinius, kokie paprastai kabo panašiose įstaigose. Šie piešiniai spinduliavo laime. Juose nebuvo nieko, kas bylotų apie siaubingą įvykį, atėmusį Ufei kalbos dovaną.

– Ar yra ir daugiau jo piešinių? Gal ten? – paklausė Karlas, rodydamas į spintą bei komodą.

– Ne, – atsakė slaugė. – Čia būdamas Ufė nieko nenupiešė. Visi paveikslai atgabenti iš jo namų.

– O ką jis čia būdamas šiaip veikia per dieną?

Slaugė šyptelėjo.

– Daug ką. Eina pasivaikščioti lydimas darbuotojų, bėgioja parke. Žiūri televizorių. Jam labai patinka.

Toji slaugė atrodė maloni. Kitą kartą atvažiavęs Karlas eis tiesiai pas ją.

– O ką jis žiūri?

– Viską, ką tik rodo.

– Ar jis kaip nors reaguoja į televizijos laidas?

– Kartais. Jis mėgsta pasijuokti. – Atlošusi galvą slaugė dar plačiau nusišypsojo.

– Jis juokiasi?

– Taip, juokiasi kaip vaikas. Visai nesidrovėdamas.

Karlas žvilgtelėjo į direktorių, lediniu veidu tebestovintį tarpduryje, paskui atsisuko į Ufę. Šis neatitraukė akių nuo Karlo vos tik jam įžengus į kambarį, ir Karlas tai pastebėjo. Ufė įdėmiai stebėjo aplinką, bet atidžiau įsižiūrėjęs, galėjai pastebėti, kad jo žvilgsnis nebuvo visiškai sąmoningas. Akys atrodė gyvos, tačiau tai, ką jos matė, regis, neprasiskverbdavo gilyn. Karlui knietėjo jį išgąsdinti, kad pažiūrėtų, kaip reaguos, bet ir šį planą jis susitvardęs atidėjo. Užuot tai daręs, atsistojo prie lango ir pamėgino sugauti Ufės žvilgsnį. Meretės brolis aiškiai suvokė jį supančią aplinką, tik ne iki galo suprato regimus vaizdus. Jis buvo ir čia, ir kažkur kitur vienu metu.

– Persėsk į kitą pusę, Asadai, – paliepė Karlas savo asistentui, laukiančiam prie vairo.

– Į kitą pusę? Tai tu nenori, kad aš vairuočiau? – paklausė šis.

– Norėčiau kuo ilgiau pasinaudot šia mašina, Asadai. Ji turi antiblokavimo sistemą bei vairo stiprintuvą, aš labai norėčiau, kad taip ir liktų.

– O ką tada reiškia tai, ką dabar pasakei?

– Kad tu sėdėsi šalia manęs ir stebėsi, kaip kitą kartą reikės vairuoti. Jei tas kitas kartas apskritai bus.

Nekreipdamas dėmesio į arabiškų žodžių laviną, pasipylusią Asadui iš burnos, kol šis kėblino aplink mašiną persėsti į keleivio vietą, Karlas įvedė į navigaciją kitą kelionės tikslą.

– Ar tu apskritai esi vairavęs automobilį Danijoje? – pasiteiravo jis, kai abu jau lėkė Stevnso link.

Asado tyla buvo gana aiškus atsakymas.

Jų ieškomas namas stovėjo Maglebiu, pačiame kelio gale, kur aplink plytėjo laukai. Jis išsiskyrė iš daugumos čia esančių ūkininkų sodybų bei senų rekonstruotų namų – tai buvo autentiškas mūrinis namas, dar iš tų laikų, kai pastatų fasadai atspindėdavo jų dvasią. Net ir tankios kukmedžių giraitės apsuptyje jis dunksojo aiškiai matomas. Jei ši nuosavybė išties buvo parduota už du milijonus kronų, tuomet kažkam labai pasisekė, o kažkas kitas liko smarkiai apgautas.

Nors lentelė ant durų skelbė: „Piteris ir Erlingas Moler-Hansenai, antikvarai", jas atidaręs žmogus buvo panašesnis į aristokratą: skaistaus veido, ryškiai mėlynų akių, visas išsikvėpinęs. Atvykėliams jis buvo svetingas ir mandagus. Paslaugiai paėmęs iš Asado kepurę jis pakvietė abu į prieškambarį, apstatytą ampyro stiliaus baldais ir dekoruotą įvairiomis puošniomis senienomis.

Ar jie pažinoję Meretę Liungor arba jos brolį? Ne, tikrai ne. Tiksliau, ne asmeniškai, nors didžioji dalis šių žmonių asmeninio turto, kuris neturėjo didelės vertės, atitekę jiems kartu su namu.

Tai pasakęs vyriškis pasiūlė Karlui bei Asadui žaliosios arbatos iš plonyčių porcelianinių puodelių, o pats prisėdo ant sofos krašto, suglaudęs kelius, išskėtęs pėdas ir pasiruošęs kuo geriau atlikti atsakingo piliečio vaidmenį.

– Koks siaubas šitaip nuskęsti. Kokia baisi mirtis. Kartą mano vyras vos nežuvo po siaubingu kriokliu Jugoslavijoje, tai buvo šiurpi patirtis.

Pastebėjęs sumišimą Asado veide, išgirdus frazę „mano vyras", Karlas skubiai metė į jį iškalbingą žvilgsnį, ir to užteko. Asadas akivaizdžiai dar daug ko nežinojo apie danų šeimyninio gyvenimo ypatumus.

– Policija pasiėmė visus Liungorų dokumentus, bet gal jūs vėliau radote dar kokių dienoraščių, laiškų, fakso pranešimų ar žinučių? – paklausė Karlas. – Ko nors, kas galėtų pakreipti tyrimą kita linkme?

Vyras papurtė galvą.

– Nieko tokio nebebuvo likę, – atsakė, plačiu rankos mostu rodydamas visą svetainę. – Radome tik baldų, bet juose nieko ypatingo, vien kanceliarinės priemonės ir keletas suvenyrų stalčiuose, iškarpų albumų su lipdukais, kelios nuotraukos ir panašiai. Man regis, jie buvo labai paprasti žmonės.

– O su kaimynais kalbėjote? Ar jie pažinojo Liungorus?

– Na, matote, mes nedaug tebendraujame su kaimynais, o ir jie patys čia neseniai tegyvena. Lyg ir minėjo grįžę į Daniją iš užsienio. Bet, rodos, Liungorai irgi mažai bendraudavo su kitais miestelio gyventojais. Daugelis net nežinojo, kad Meretė turi brolį.

– Tai nežinote nė vieno žmogaus, kuris būtų juos pažinojęs?

– Žinau, žinoma – Helė Andersen. Ji prižiūrėjo brolį.

– Ji yra namų tvarkytoja, – įsiterpė Asadas. – Policija ją apklausė, bet moteris nieko negalėjo pasakyti. Tik tiek, kad buvo atėjęs laiškas. Laiškas Meretei Liungor. Jis atėjo dieną prieš tai, kai ji nuskendo. Namų tvarkytoja jį gavo.

Iš nuostabos Karlas pakėlė antakius. Velnias, reikia greičiau peržiūrėti tą prakeiktą bylą pačiam.

– Ar policija rado tą laišką, Asadai?

Šis papurtė galvą.

– Ar ta Helė Andersen gyvena kur nors netoli? – vėl atsisukęs į šeimininką paklausė Karlas.

– Ne, Holtuge, kitoje Giorslevo pusėje. Bet ji bus čia už kokių dešimties minučių.

– Čia, jūsų namuose?

– Taip. Mano vyras serga, – nuleido akis šeimininkas. – Sunkiai serga. Ji ateina mums padėti.

„Žiopliams irgi sekasi“, – mintyse apsidžiaugė Karlas ir paklausė, ar būtų galima apžiūrėti namą.

Šeimininko vedžiojami juodu žvalgėsi po keistų baldų ir milžiniškų paauksuotų rėmų karalystę; matyt, ilgus metus dirbant aukcione, neišvengiamai susikaupia šitiek turto. Tiesa, virtuvė buvo visiškai nauja, čia neseniai perdažytos sienos ir sudėtos naujos grindys. Ko gero, vienintelis dalykas, likęs dar nuo tada, kai čia gyveno Meretė Liungor, buvo ant tamsių vonios grindų šmirinėjanti sidabrinė avižėlė.

– Tas Ufė buvo labai mielas berniukas. – Helė Andersen buvo stambaus veido moteriškė putliais, įraudusiais skruostais ir tamsiais ratilais apie akis. Visa kita dengė šviesiai mėlynas chalatas, tokio dydžio, kokio nelabai būtum radęs paprastoje drabužių parduotuvė-

je. – Nesąmonė, kad jis būtų galėjęs nuskriausti savo seserį, taip ir pasakiau policijai. Didesnės kvailystės nė nesugalvosi.

– Bet yra liudininkų, mačiusių, kaip jis jai trenkė, – pastebėjo Karlas.

– Kartais jo elgesys būdavo nevaldomas. Bet jis niekada nieko neskriausdavo tyčia.

– Tačiau Ufė juk stambus, stiprus vyrukas. Gal netyčia įstūmė ją į vandenį?

Helė Andersen pavartė akis.

– Neįmanomas daiktas. Ufė buvo švelnumo įsikūnijimas. Tik kartais jis taip dėl ko nors supykdavo, kad supykdydavo ir mane, bet nedažnai.

– Jūs jiems gamindavote maistą?

– Aš daug kuo rūpinausi. Prižiūrėdavau namus, kad Meretė grįžusi rastų švarą ir tvarką.

– Ar dažnai ją matydavote?

– Retkarčiais.

– O prieš jai nuskęstant buvote susitikusios?

– Taip, žinoma. Vieną vakarą kaip tik prižiūrėjau Ufę, tačiau jis ėmė labai nerimauti, kaip kad jums jau pasakojau. Turėjau skambinti Meretei ir pasakyti, kad grįžtų namo. Ji taip ir padarė. Tą kartą tikrai buvo labai blogai.

– Ar tą vakarą nutiko kas nors neįprasto?

– Tik tiek, kad Meretė negrįžo namo šeštą, kaip paprastai. Ufei tai nepatikdavo. Jis nesuvokė, jog mes dėl to buvome iš anksto sutarusios.

– Bet ji buvo parlamento narė – reikia manyti, tokių atvejų dažnai pasitaikydavo?

– Ne, nepasakyčiau. Tik retkarčiais, kai jai prireikdavo kur nors išvykti. Ir tai tik vieną ar du vakarus.

– Tai tą vakarą ji buvo kažkur išvykusi?

Čia Asadas vėl papurtė galvą, eilinį kartą suerzindamas Karlą, kad tiek daug žino.

– Ne, ji buvo išėjusi pavakarieniauti, – atsakė Helė.

– Aišku. O su kuo ji vakarieniavo? Gal žinote?

– Ne, šito niekas nežino.

– Ar ir šis faktas paminėtas byloje, Asadai?

Tas linktelėjo.

– Sosė Norup, naujoji Meretės sekretorė, matė ją užsirašant restorano pavadinimą savo darbo knygoje. Vienas restorano darbuotojas prisiminė ją ten matęs, tik negalėjo pasakyti, su kuo.

Karlui aiškiai bus ką veikti studijuojant visas tas ataskaitas.

– Asadai, koks tai buvo restoranas?

– Man atrodo, jis vadinasi „Café Bankerat". Ar yra toks?

Karlas vėl atsigręžė į namų tvarkytoją.

– Gal Meretė buvo nuėjusi į pasimatymą? Ar ji ten susitiko su savo vaikinu?

Moters skruoste pasirodė duobutė.

– Visko gali būti. Bet ji man nieko apie tai neužsiminė.

– O kai grįžo, irgi nieko nepasakojo? Na, kai jai paskambinote.

– Ne, aš išėjau namo. Ufė buvo labai nusiminęs.

Po šių žodžių kažkas tarkštelėjo, ir į kambarį įžengė namų šeimininkas. Jo veido išraiška buvo tokia didinga, tarsi ant arbatos padėkliuko jis būtų nešęsis didžiausią kulinarijos paslaptį.

– Naminiai, – išdidžiai tepasakė, į sidabrines lėkštutes dėdamas mažyčius pudingus primenančius pyragaičius.

Tie pyragaičiai sužadino prisiminimus iš prarastos vaikystės. Ne itin gerus, bet vis dėlto prisiminimus. Šeimininkas padalijo juos svečiams, ir Asadas tuoj pat išreiškė savo dėkingumą.

– Hele, ataskaitoje paminėta, kad dieną prieš Meretei dingstant kažkas perdavė jums laišką. Gal galėtumėte papasakoti apie tai plačiau?

Ataskaitoje, be abejo, buvo užrašyti išsamūs jos parodymai, bet Karlui reikėjo pačiam viską išgirsti.

– Man perdavė geltoną voką, o popierius buvo labai panašus į pergamentinį.

– Kokio dydžio?

Ji parodė rankomis. Panašu, kad laiškas buvo A5 formato.

– Ant voko kas nors buvo? Antspaudas ar vardas?

– Ne, nieko nebuvo.

– O kas jį padavė? Ar pažinote tą žmogų?

– Ne, nepažinau. Paskambino į duris, aš atidariau ir pamačiau jį stovintį lauke. Tada jis padavė man voką.

– Kaip keista, ar ne? Juk laiškai paprastai atkeliauja paštu.

Lyg sąmokslininkė ji švelniai kumštelėjo Karlą.

– Taip, mes juk turime paštininką. Bet tas žmogus atėjo vėliau. Tuo metu per radiją buvo kaip tik įpusėjusios žinios.

– Vidurdienio?

Ji linktelėjo.

– Padavė man voką ir nuėjo.

– Nieko nepasakęs?

– Pasakė, jog laiškas Meretei Liungor, ir viskas.

– Kodėl negalėjo įdėti jo į pašto dėžutę?

– Man atrodo, tai buvo skubu. Gal jis bijojo, kad ji nepažiūrės į pašto dėžutę vos tik grįžusi.

– Bet Meretė turėjo žinoti, kas perdavė laišką, ar ne? Ką ji pasakė jį pamačiusi?

– Nežinau, nes manęs jau nebebuvo.

Asadas dar kartą linktelėjo. Vadinasi, ir tai užfiksuota ataskaitoj. Karlas žvilgtelėjo į savo asistentą nutaisęs eksperto veido išraišką, kuri turėjo reikšti: „Tokius klausimus užduoti daug kartų yra įprasta darbo dalis." Lai gudruolis pamąsto.

– O aš maniau, kad Ufės nebuvo galima palikti namie vieno, – tarė jis namų tvarkytojai.

– Galima, galima, – atsakė ši, – tik ne vėlų vakarą.

Tą akimirką Karlas panūdo grįžti į savo kabinetą rūsyje. Jau daugybę metų jis taip traukdavo informaciją iš žmonių lūpų, tad galiausiai pasijuto be galo pavargęs. Dar pora klausimų, ir jie keliaus sau. Meretės Liungor byla tiesiog beviltiška. Ji iškrito iš laivo ir nuskendo, tokie dalykai ne naujiena.

– Jei nebūčiau padėjusi to voko gerai matomoje vietoje, gal būtų buvę per vėlu, – staiga pridūrė Helė.

Karlas pastebėjo, kaip akimirką jos žvilgsnis kažkur nuklydo. Kažkur, bet tikrai ne į tuos mažyčius pyragaičius.

– Ką norite tuo pasakyti?

– Na, juk kitą dieną ji jau buvo mirusi, ar ne?

– Bet jūs juk ne tą turėjote omenyje?

– O ką gi daugiau.

Greta Karlo įsitaisęs Asadas taip pat padėjo savo pyragaitį ant stalo. Keista, bet ir jis pastebėjo, kad ji išsisukinėja.

– Jūs kažką kita galvojote, aš matau. Ką turėjote omenyje sakydama, jog būtų buvę per vėlu?

– Tą, ką ir pasakiau. Kad kitą dieną ji buvo mirusi.

Karlas atsisuko į šeimininką, vis dar besidžiaugiantį savo pyragaičiais.

– Gal galėčiau pasikalbėti su Hele Andersen akis į akį?

Vyriškiui tai nelabai patiko, kaip ir pačiai Helei. Ji pasitaisė savo chalatą, bet išsisukti jau buvo per vėlu.

– Kalbėkit, Hele, – palinko prie jos Karlas, kai šeimininkas išėjo iš kambario. – Jei ką nors žinote, ko anksčiau nepasakėte, dabar pats laikas man tai pasakyti. Suprantate?

– Nėra ką pasakyti.

– Ar turite vaikų?

Jos lūpų kampučiai nusviro. Kaip tai buvo susiję su byla?

– Na, juk jūs atplėšėte voką, ar ne?

Sunerimusi Helė atlošė galvą.

– Žinoma, kad ne.

– Tai vadinama melagingais parodymais, Hele Andersen. Jūsų vaikams kurį laiką teks pagyventi be jūsų.

Kaip apkūni kaimo mergina, ji sureagavo stebėtinai vikriai. Rankos pridengė burną, pėdos akimirksniu pasislėpė po sofa, o pilvas buvo staigiai įtrauktas, tarsi tai padėtų išlaikyti saugų atstumą nuo šio pavojingo policijos grobuonies.

– Aš jo neatplėšiau, – paskubomis išpyškino ji, – tik perskaičiau palaikiusi prieš šviesą.

– Kas buvo parašyta laiške?

Helės antakiai kone lipo vienas ant kito.

– Tik keli žodžiai: „Geros kelionės į Berlyną."

– Ar žinote, ką ji ketino veikti Berlyne?

– Jie turėjo važiuoti kartu su Ufe, ne pirmą kartą abu ten keliavo.

– Kam galėjo būti taip svarbu palinkėti jai geros kelionės?

– Aš nežinau.

– O kas galėjo žinoti apie jų kelionę, Hele? Kaip suprantu, Meretė su Ufe gyveno itin uždarą gyvenimą.

Helė gūžtelėjo pečiais.

– Gal kas nors iš folketingo. Aš nežinau.

– Ar kolegos nebūtų paprasčiausiai atsiuntę elektroninio laiško?

– Aš tikrai nežinau. – Helė akivaizdžiai jautėsi priremta prie sienos. Galbūt melavo, o gal tiesiog jautriai reagavo į spaudimą. – Gal kas nors iš tarybos narių? – pabandė spėti. Padėtis buvo beviltiška.

– Tai laiške tebuvo parašyta: „Geros kelionės į Berlyną"? Daugiau nieko?

– Nieko. Tik tiek. Tikrai.

– Niekas nepasirašė?

– Ne. Tik tie žodžiai.

– O kaip atrodė laišką perdavęs žmogus?

Helė sekundėlę įsikniaubė veidu į rankas.

– Pastebėjau tik tai, kad jis dėvėjo labai dailų lietpaltį, – tarė prislopintu balsu.

– Ir daugiau niekas jums nekrito į akis? Negali būti.

– Tikrai. Jis buvo aukštesnis už mane, nors ir stovėjo ant laiptų žemiau. Buvo apsivyniojęs žalią šaliką. Jis dengė apatinę vyriškio veido dalį, bet lauke lijo, tai tikriausiai todėl. Iš balso buvo panašu, jog šiek tiek sloguoja.

– Jis čiaudėjo?

– Ne, tik kalbėjo taip, lyg būtų peršalęs. Na, žinote, šiek tiek pro nosį.

– Kokios buvo jo akys? Rudos ar mėlynos?

– Sakyčiau, kad mėlynos. Bent jau man taip atrodo. Galbūt pilkos. Jei dar kartą pamatyčiau, tikrai atpažinčiau.

– Kokio amžiaus buvo tas vyras?

– Manau, maždaug mano metų.

Tarsi tokia informacija Karlui ką nors sakytų.

– O kiek jums metų?

Helė pažvelgė į Karlą kone pasipiktinusi.

– Tuoj bus trisdešimt penkeri, – atsakė, nudelbusi akis į grindis.

– Kokia buvo jo mašina?

– Kiek mačiau, jis neturėjo mašinos. Bent jau prie gatvės nestovėjo jokia mašina.

– Nejaugi manote, kad tokį kelią jis atėjo pėsčiomis?

– Ne, turbūt ne.

– Ir nematėte, kaip jis nuėjo?

– Ne. Reikėjo paruošti Ufei pietus. Jis visuomet pietaudavo tuo laiku, kai aš klausydavau žinių per radiją.

Važiuodami juodu kalbėjosi apie tą laišką. Asadas nieko daugiau apie jį nežinojo. Policijos tyrimas šioje vietoje taip pat buvo priėjęs akligatvį.

– Kodėl, po velnių, buvo taip svarbu perduoti tokią nereikšmingą žinutę? Ką ji galėtų reikšti? Dar suprasčiau, jei laišką siųstų kokia nors moteris, o vokas būtų su gėlytėmis ir visas iškvėpintas. Bet tik ne toks anoniminis laiškas be jokio parašo.

– Man atrodo, ta Helė, ji nieko daug nežino, – pasakė Asadas jiems pasukus į Bjelkerupo gatvę, kur buvo įkurtas Stevnso savivaldybės Socialinės paramos skyrius.

Karlas nužvelgė pastatus. Prieš čia einant būtų neprošal turėti kišenėje teismo orderį.

– Palauk čia, – paliepė jis Asadui, kurio veidas net švytėjo iš pasitenkinimo.

Paklausinėjęs žmonių Karlas susirado direktorės kabinetą.

– Taip, teisingai, Ufei Liungorui buvo paskirta namų slaugos grupės priežiūra, – patvirtino ji, pamačiusi Karlo atkištą pareigūno ženklelį. – Tik šiuo metu nesutvarkyti mūsų archyvai, dėl visokių savivaldybės reformų, pats suprantate.

Ši moteris daugiau nieko negalėjo pasakyti apie Liungoro atvejį. Karlui reikėjo kreiptis į kokį kitą žmogų. Kuris nors darbuotojas tikrai turėjo prisiminti Ufę Liungorą ir jo seserį. Net ir menkiausia informacija galėjo būti naudinga. Gal kas nors daug kartų lankėsi jų namuose ir buvo pastebėjęs kokią smulkmeną, užvesiančią jį ant kelio.

– Galbūt galėčiau pasikalbėti su žmogumi, kuris buvo atsakingas už jo priežiūrą?

– Deja, ta darbuotoja jau išėjusi į pensiją.

– Gal pasakytumėte jos pavardę?

– Apgailestauju, bet ne. Tik esami savivaldybės skyrių darbuotojai gali teikti informaciją apie buvusius atvejus.

– Bet niekas iš jų nieko nežino apie Ufę Liungorą, jei aš teisingai supratau?

– Na, kažkas tikriausiai žino. Bet, kaip ir sakiau, mums draudžiama teikti informaciją.

– Kaip suprantu, čia kalbame apie konfidencialumą, o mano žiniomis, Ufė Liungoras nebėra globojamas valstybės. Tokį kelią atvažiavau ne tam, kad grįžčiau tuščiomis. Gal galite man parodyti jo asmens bylą?

– Jūs puikiai žinote, jog negaliu to padaryti. Jei norėtumėte pasikalbėti su mūsų teisininku, prašom. Šiuo metu bylos bet kokiu atveju neprieinamos. Be to, Ufė Liungoras šioje apylinkėje jau nebegyvena.

– Tai visi dokumentai perduoti į Frederiksundą?

– Man draudžiama teikti tokią informaciją.

Tai bent valdinga kalė.

Išėjęs iš jos kabineto Karlas sekundėlę stabtelėjo koridoriuje ir apsidairė.

– Atleiskite, – pakalbino priešais ateinančią moterį, kuri atrodė pernelyg pavargusi, kad veltųsi į ginčą. Išsitraukęs policininko ženklelį jis prisistatė. – Gal jūs galėtumėte man padėti sužinoti vardą vieno žmogaus, kuris buvo atsakingas už Maglebiu apylinkės gyventojus prieš dešimt metų?

– Paklauskite čia, – atsakė moteris, rodydama į kabinetą, iš kurio Karlas ką tik išėjo.

Vadinasi, teks gauti teismo orderį, pildyti dokumentus, skambinti, laukti ir vėl skambinti. Karlas neturėjo jokio noro to daryti.

– Prisiminsiu, kai kitą kartą jums prireiks mano pagalbos, – tarė jis, kukliai jai nusilenkdamas.

Paskutinė jų išvykos stotelė buvo Hornbeko nugaros smegenų traumų klinika.

– Nuvažiuosiu ten vienas, Asadai, – pasakė Karlas. – Gal gali grįžti namo traukiniu? Pamėtėsiu tave iki Kiogės, nuo ten iki centrinės stoties važiuoja greitasis traukinys.

Asadas linktelėjo, tačiau neatrodė baisiai patenkintas. Karlas neturėjo supratimo, kur jis gyvena. Kada nors reikės pasiteirauti.

– Ryt imsimės kitos bylos, Asadai, – pridūrė, žvelgdamas į savo keistąjį kompanioną. – Iš šitos daugiau nieko gero neišpešim.

Bet net ir šis pažadas nesukėlė jokių teigiamų emocijų Asado veide.

Hardis buvo perkeltas į kitą palatą ir atrodė nekaip. Odos spalva dar pusė velnio, tačiau mėlynos akys buvo visai apniukusios. Karlas uždėjo ranką jam ant peties.

– Galvojau, ką pasakei anąkart, Hardi. Tačiau nieko nebus. Atsiprašau, bet aš negaliu to padaryti. Ar supranti mane?

Hardis tylėjo. Aišku, kad suprato. Ir sykiu visiškai negalėjo suprasti.

– O jeigu verčiau aš tavęs paprašyčiau šiek tiek pagelbėti? Duosiu tau visą medžiagą, o tu neskubėdamas apmąstysi. Man, žinok, visai nepakenktų, jei prisidėtum prie tyrimo. Šiaip absoliučiai nusišikt man ant tos bylos, bet jeigu ir tu su ja susipažinsi, bent jau turėsim iš ko abu pasijuokt.

– Ar man jau juoktis, Karlai? – paklausė Hardis ir nusisuko.

Diena šūdina kaip niekad, ką čia ir bepridursi.

16 SKYRIUS

2002-ieji

Tamsoje buvo visiškai išnykęs laiko pojūtis, o kūnas nebeturėjo jokio vidinio ritmo. Diena ir naktis tapo neatskiriamos tarsi Siamo dvyniai. Meretei tebuvo likęs vienintelis atskaitos taškas – spragtelėjimas, su kuriuo atsiverdavo liukas arkos formos duryse.

Kai pirmą kartą per traškančius garsiakalbius pasigirdo žmogaus balsas, šokas buvo toks stiprus, kad net guldama miegoti Meretė vis dar drebėjo. Ir vis dėlto, jei nebūtų jo išgirdusi, būtų mirusi iš troškulio bei alkio, ji tą puikiai žinojo. Tik neaišku, ar tokia mirtis nebūtų buvęs geresnis pasirinkimas.

Troškulį ir sausumą burnoje ji jautė vis mažiau, o alkį nustelbė didžiulis nuovargis. Baimę pakeitė širdgėla, o po jos apėmė kone raminantis susitaikymas su artėjančia mirtimi. Dėl to ji ramiai gulėjo ir laukė, kol galutinai pasiduos jos kūnas. Tą laukimą sudrumstė gergždžiantis balsas, privertęs ją suvokti, kad yra ne viena ir kad jos likimas priklausys nuo kažkieno kito valios.

– Merete, – staiga pasigirdo moters balsas iš niekur, – mes tuoj tau perduosime plastikinį kibirą. Dabar išgirsi spragtelėjimą, ir kampe atsidarys liukas. Matėm, kad jau radai, kur jis yra.

Meretei, ko gero, pasirodė, jog kažkas įjungė šviesą, nes ji stipriai užmerkė akis, stengdamasi sutramdyti šoką, nutvilkiusį kiekvieną jos kūno nervą. Jokios šviesos kambaryje nebuvo.

– Girdi mane? – užriko balsas.

Sunkiai gaudydama kvapą ji linktelėjo. Tik dabar Meretė pastebėjo, kokia ji sušalusi. Koks sulysęs ir išdžiūvęs jos kūnas. Kokia ji silpna.

– Atsakyk man!

– Taip. Taip, girdžiu. Kas tu? – Meretė įsispoksojo į tamsą.

– Kai išgirsi spragtelėjimą, iškart eik prie liuko. Nemėgink lįsti vidun, tau nepavyks. Kai pasiimsi pirmąjį kibirą, atsiųsim kitą. Vieną galėsi naudoti kaip tualetą, kitame bus maisto ir vandens. Kasdien atidarysim liuką ir pakeisim kibirus. Ar supratai?

– Ką jūs darote? – Meretės balsas aidėjo patalpoje. – Ar čia pagrobimas? Ar jums reikia pinigų?

– Paimk pirmą kibirą.

Kampe kažkas sugirgždėjo, paskui pasigirdo tylus švilpesys. Priėjusi prie tos vietos, iš kur sklido garsas, Meretė pamatė, kaip sienoje prasiveria arkinių durų apačia ir pasirodo plastikinis indas, maždaug šiukšlių kibiro dydžio. Vos jai įtraukus jį vidun ir pastačius ant žemės, liukas užsidarė, o po dešimties sekundžių vėl atsivėrė. Šį kartą iš jo išlindo kiek aukštesnis kibiras, kuris tikriausiai turėjo būti jos tualetas.

Meretės širdis ėmė daužytis. Jei jie taip greitai pakeitė kibirus, vadinasi, kažkas turėjo stovėti kitapus durų. Visai arti jos buvo kitas žmogus.

– Prašau pasakyti, kur aš esu? – Ji prišliaužė keliais iki tos vietos, kur manė viršuje esant įtaisytus garsiakalbius. – Kiek laiko aš jau čia? Ko iš manęs norite? – pridūrė kiek pakeltu balsu.

– Prie maisto rasi ritinėlį tualetinio popieriaus. Kas savaitę gausi po naują. Kai norėsi nusiprausti, antrajame kibire yra indas vandens. Tik nepamiršk ištraukti prieš sėsdama ant tualeto. Kambaryje nėra jokios kanalizacijos, todėl prauskis pasilenkusi prie kibiro.

Meretės kaklo sausgyslės paskaudo nuo įtempimo. Pyktis maišėsi su ašaromis, lūpos virpėjo, o nosis ėmė varvėti.

– Ar aš turėsiu sėdėti čia... tamsoje... visą laiką? – pravirko ji. – Ar galėtumėt įjungti šviesą? Nors minutei... prašau!

Vėl pasigirdo spragtelėjimas, švilpesys, ir liukas užsivėrė.

Paskui nesuskaičiuojamą daugybę dienų ji tegirdėdavo kas savaitę įsijungiantį ventiliatorių ir kasdienį liuko durelių trinktelėjimą. Kartais laiko tarpas tarp jų atrodydavo lyg visa amžinybė, o kartais ji, regis, vos spėdavo pavalgyti ir prigulti, kai pasirodydavo nauji kibirai. Maistas buvo vienintelė paguoda jos kūnui, nors ir visada vienodas, neturintis jokio skonio: kelios bulvės, pervirtos minkštos daržovės ir gabalėlis mėsos. Kiekvieną dieną tas pats. Tarsi kažkur ten, šviesoje, pasaulyje anapus neperžengiamos sienos, burbuliuotų niekad neišsenkantis troškinio puodas.

Ji tikėjosi, kad praėjus kuriam laikui akys pripras prie tamsos ir kambario detalės taps įžiūrimos, bet taip nenutiko. Tamsa buvo neįveikiama lyg aklumas. Įnešti šviesos į šią varganą egzistenciją galėjo tik jos pačios mintys, bet tai reikalavo didelių pastangų.

Ilgą laiką ją persekiojo baimė, kad išprotės. Bijojo tos dienos, kai viskas galutinai išslys jai iš rankų. Mintyse piešdavo pasaulį, šviesą ir

gyvenimą anapus sienų. Ieškojo saugaus prieglobsčio tolimiausiuose savo sąmonės kampeliuose, kurie paprastai būna užversti ambicijomis ir nereikšmingomis kasdienėmis smulkmenomis. Pamažu ėmė atgyti praeities prisiminimų nuotrupos – ją laikančios rankos, švelnūs bei raminantys žodžiai. Bet kartu su jais pabudo ir prisiminimai apie vienatvę, ilgesį bei nuolatinę kovą.

Paskui jos gyvenimas įgavo savotišką ritmą – dienos ir naktys ėmė slinkti miegant, valgant, medituojant ir bėgiojant po patalpą. Ji lakstydavo tol, kol nuo pėdų aido įsiskaudėdavo ausis arba kūną įveikdavo nuovargis.

Kas penktą dieną ji gaudavo švarius apatinius, o senuosius sumesdavo į panaudotą tualetą. Mintis, kad svetimi žmonės liečia jos drabužius, buvo šlykšti. Viršutinių drabužių jie nepakeisdavo, tad ji kaip įmanydama saugojo tuos, kuriuos turėjo. Atsargiai sėsdavosi ant kibiro ar guldavo ant grindų, rūpestingai perbraukdavo juos ranka, kai persirenginėdavo apatinius, ir praskalaudavo vandeniu tas vietas, kurias manė esant bent kiek suteptas. Ji džiaugėsi, kad tądien vilkėjo išties geros kokybės drabužius: pūkinę striukę, šaliką, palaidinę, apatinius, kelnes ir storas kojines. Bet laikui bėgant kelnės vis labiau smuko, o batų padai vis labiau trynėsi. „Reikia bėgioti basomis“, – pamanė ji ir sušuko į tamsą:

– Gal bent truputėlį įjungtumėt šildymą? Prašau!

Tačiau lubose įrengtas ventiliatorius jau senokai nebuvo išleidęs nė garso.

Šviesa įsijungė tą dieną, kai kibirai buvo pakeisti šimtas devynioliktąjį kartą. Nuo ryškaus balto pliūpsnio iš viršaus staigiai užsimerkusi ji net atšoko atbula; iš akių kampučių tryško ašaros. Tai buvo

tarsi sprogimas, išdeginęs tinklainę ir skausmo banga nuvilnijęs iki pat smegenų. Ji atsitūpė bei užsidengė rankomis akis.

Po kelių valandų, iš lėto jas atitraukusi nuo veido, ji vos vos prasimerkė. Šviesa vis dar buvo akinanti. Ji baiminosi, kad bus nuo jos jau apakusi arba apaks dabar, jei pernelyg greitai atsimerks, todėl taip ir sėdėjo susigūžusi, kai per garsiakalbį vėl nugriaudėjo moters balsas, antrą kartą nutvilkydamas ją lyg elektra. Jos kūnas į garsą reagavo taip, tarsi būtų staigiai viršun šovusi prietaiso rodyklė. Kiekvienas žodis varstė kiaurai; o ir tai, ką ji išgirdo, buvo siaubinga.

– Su gimimo diena, Merete Liungor. Sveikinimai sulaukus trisdešimt dvejų metų amžiaus. Taip, šiandien yra liepos šeštoji. Tu sėdi čia jau šimtą dvidešimt šešias dienas, o mūsų dovana tau gimtadienio proga yra ta, kad paliksime šviesą įjungtą visus metus.

– Viešpatie, ne... prašau. Už ką jūs man šitaip?– suvaitojo Meretė ir prisidengusi akis atsistojo. – Jei norite mane mirtinai nukankinti, ko dar laukiate?! – suriko ji.

Moters balsas buvo šaltas kaip ledas ir kiek žemesnis nei anąkart.

– Nusiramink, Merete. Mes nenorim tavęs nukankinti. Atvirkščiai – mes suteiksim tau progą išvengti didesnės bausmės. Tau tik reikia atsakyti į labai svarbų savo pačios klausimą: už ką visa tai? Kodėl mes tave uždarėm kaip gyvulį narve? Atsakyk į savo pačios klausimą, Merete.

Meretė atlošė galvą. Koks siaubas. Galbūt jai verčiau patylėti. Verčiau atsisėsti kamputyje. Tegul jie kalba, ką tik nori.

– Atsakyk į klausimą, Merete, antraip tau bus tik blogiau.

– Aš nežinau, ką jūs norite iš manęs išgirsti! Ar tai kaip nors susiję su politika? Gal jūs ką nors šantažuojate, kad sumokėtų? Aš nežinau. Pasakykit!

Balsas pro gergždžiantį garsiakalbį tapo dar šaltesnis.

– Atsakymas neteisingas, Merete. Dėl to tavęs laukia bausmė. Nieko baisaus, tu ją nesunkiai ištversi.

– Viešpatie, negali būti, – pravirko Meretė ir suklupo.

Nuo liuko durelių pusės pasigirdęs pažįstamas švilpesys peraugo į šnypštimą. Ji iškart pajuto iš lauko plūstantį šiltą orą, kuris dvelkė javais, suartu lauku ir žalia žole. Ar tokia jos bausmė?

– Padidinsim oro slėgį tavo kambaryje iki dviejų atmosferų. Pažiūrėsim, ar galėsi atsakyti į klausimą kitais metais. Nežinia, kokį slėgį gali atlaikyti žmogaus organizmas, bet bėgant laikui tai išsiaiškinsime.

– Dieve brangus, – sušnibždėjo Meretė, pajutusi cypiantį spaudimą ausyse. – Nereikia, prašau. Prašau.

17 SKYRIUS

2007-ieji

Įkaušę balsai ir butelių tarškėjimas, girdimas jau nuo automobilių stovėjimo aikštelės, Karlui buvo aiškus įspėjimas. Gyvenimas jo name virė.

Čia susirinkusį ant grotelių keptų kepsnių gerbėjų būrelį sudarė keletas aplink gyvenančių pamišėlių, kurie, matyt, buvo įsitikinę, kad jautienos kepsniai būna daug skanesni tada, kai mėsa paguli ant grotelių tiek, kad jos skonis nebeprimena nei kepsnio, nei jautienos. Būrelis rinkdavosi ištisus metus, kai tik pasitaikydavo kokia proga, ir buvo itin pamėgęs Karlo kiemelį. Karlui ši draugija patiko. Jie buvo linksmi, bet jautė saiką, o tuščius butelius visuomet išsinešdavo su savimi.

Kenas, kepsninės prižiūrėtojas, pasitikęs Karlą apkabino jį ir padavė šaltutėlę skardinę alaus. Įsidėjęs lėkštėn vieną iš tų mėsos nuodėgulių Karlas patraukė į svetainę, jusdamas sau už nugaros atlaidžius žvilgsnius. Jie niekada nieko neklausinėdavo, jei tik pats Karlas nepradėdavo kalbėti, – tai buvo viena iš priežasčių, dėl kurios jis išties vertino savo kaimynus. Kai jo smegenis apsėsdavo kokia nors

byla, būtų buvę lengviau susisiekti su savo darbą gerai išmanančiu vietiniu politiku, nei užmegzti kontaktą su Karlu, ir visi tą puikiai žinojo. Tik šį kartą jį apnikusios mintys nebuvo susijusios su byla; vienintelis dalykas, neduodantis jam ramybės, buvo Hardis.

Karlo širdį draskė dvejonės.

Galbūt, mąstė jis, jam reikėtų iš naujo apsvarstyti situaciją. Juk tikrai galėtų rasti būdą, kaip padėti Hardžiui išeiti nesukeliant jokio nereikalingo triukšmo. Į lašelinę galėtų patekti oro, arba paprasčiausiai galima užspausti burną ranka. Hardis nesipriešintų, tad viskas įvyktų labai greitai.

Tik ar jis galėjo taip pasielgti? Ar norėjo? Čia tai dilema, velniai rautų. Padėti ar nepadėti? Ar tokia turėtų būti pagalba? Gal Hardžiui būtų daugiau naudos, jei Karlas susiimtų, nueitų pas Marką ir pareikalautų grąžinti jį dirbti su senosiomis bylomis? Gerai pagalvojus, Karlui jokio skirtumo, su kokiais žmonėmis dirbti, ir juo labiau jo nejaudino, ką *jie* apie tai galvoja. Jei tik Hardžiui palengvėtų, sučiupus tuos išgamas, kurie šaudė Amageryje, tuomet jis imsis jų ieškoti. Nors pačiam dėl to nebebuvo nei šilta, nei šalta. Kad ir surastų, nušautų velniop, ir tiek. Kas iš to gero? Bent jau Karlui tai tikrai nieko.

– Karlai, gali paskolint šimtinę? – Karlo minčių vingius nutraukė įsiveržęs Džesperas. Vaikis ryškiai jau buvo susiruošęs kažkur lėkti. Jo draugeliai iš Lingbio žinojo, kad pakvietus Džesperą yra didelė tikimybė sulaukti ir alaus. Džesperas kaimynystėje turėjo bičiulių, kurie parduodavo alų nepilnamečiams, – kainuodavo truputį brangiau, bet koks skirtumas, kai už vakarėlį gali sumokėti patėvis.

– Ar tik ne trečias kartas per šią savaitę, Džesperai? – paklausė Karlas, traukdamas šimto kronų banknotą iš piniginės. – Rytoj bet kokiu atveju eini į mokyklą, supratai?

– Gerai, – atsakė Džesperas.

– Namų darbai paruošti?

– Paruošti, paruošti.

Vadinasi, ne. Karlas susiraukė.

– Baik jaudintis, Karlai. Aš nebenoriu dešimtos klasės lankyti Engholme. Pereisiu į Alerodą.

Tai buvo menka paguoda. Jei pereis, Karlui teks dar ir prižiūrėti, kad posūnis gerai mokytųsi.

„Nenustok šypsotis", – dainuodamas panosėje link dviračių sandėliuko jau ėjo Džesperas.

Kurgi ne, pamanė sau Karlas.

– Ar ta Liungor byla neduoda tau ramybės, Karlai? – paklausė Mortenas, rinkdamas paskutinius tuščius butelius. Jis niekuomet neidavo gulti, prieš tai neišblizginęs virtuvės. Žmogus žinojo savo ribas. Kitą rytą jo galva bus didelė ir jautri kaip koks ministro pirmininko ego, tad jei jau reikia ką nors sutvarkyti, verčiau tą padaryti dabar.

– Man labiau rūpi Hardis, o ne ta Liungor byla. Visos pėdos seniai ataušusios, ir šiaip visiems į tai nusispjaut. Man irgi.

– Tai nejaugi tos bylos neišaiškino? – vėl pasiteiravo Mortenas šniurkščiodamas. – Ji nuskendo, ar ne? Ką ten dar galima tirti?

– Hmm, tu taip manai? O kodėl ji nuskendo? Man niekaip neišeina iš galvos šis klausimas. Audros nebuvo, jūra rami, o ji, rodos, žydinti moteris. Neturinti finansinių problemų, patrauklios išvaizdos, kopianti karjeros laiptais. Gal kiek vieniša, bet kada nors ir tą problemą būtų išsprendusi.

Karlas papurtė galvą pats sau prieštaraudamas. Ką jis bandė apgauti? Aišku, kad ši byla jį domino. Kaip ir visos kitos bylos, kuriose klausimai rikiuojasi vienas po kito.

Jis prisidegė cigaretę ir pasiėmė dar vieną skardinę alaus, kurią kažkas iš svečių buvo pradaręs ir palikęs. Alus buvo sušilęs ir išsivadėjęs.

– O labiausiai mane erzina tai, kad ji buvo labai protinga. Kai nusikaltimo aukos tokios protingos kaip ji, bylos visada būna painios. Aš nematau jokios normalios priežasties, kodėl ji būtų turėjusi žudytis. Rimtų priešų neturėjo, brolis ją mylėjo, tai kur jos problema? Ar tu, Mortenai, tokiomis aplinkybėmis šoktum skandintis?

Mortenas pažvelgė į Karlą paraudusiomis akimis.

– Nelaimingas atsitikimas, Karlai. Nejaugi tau nesisuka galva, kai persisveri per laivo kraštą ir pažvelgi žemyn į jūrą? Bet jeigu tai iš tikrųjų buvo žmogžudystė, tai, sakyčiau, arba jos brolis, arba kas nors politiniais sumetimais pasidarbavo. Nejaugi perspektyvi demokratų lyderė, ir dar taip atrodanti, negali turėti priešų? – Mortenas linktelėjo, vos begalėdamas pakelti apsunkusią galvą. – Visi jos nekentė, nejaugi tau neaišku? Visi, kuriuos ji pralenkė: ir jos pačios partijos, ir valdančiųjų partijų nariai. Gal, manai, ministrui pirmininkui ir jo draugeliams labai patikdavo matyti, kaip ta pupytė susišluoja sau visą eterio laiką? Pats juk sakei, kokia neeilinė ji buvo. – Išgręžęs šluostę Mortenas pakabino ją ant čiaupo. – Visi žinojo, kad ji per kitus rinkimus formuos opozicinę koaliciją. Mergaitė mokėjo susirinkti balsus. Po velnių, – jis nusispjovė į kriauklę, – kad aš daugiau gerčiau tą Siuserės retsiną. Ir iš kur jis gauna pirkti to myžalo? Man gerklėj nuo jo kaip dykumoj.

Apskritame kiemelyje Karlas susidūrė su keliais namo skubančiais kolegomis. Už kolonų prie pačios tolimiausios sienos stovėjo Bakas ir apie kažką įtemptai kalbėjosi su vienu savo komandos na-

riu. Pamatę Karlą abu pažvelgė į jį taip, lyg šis būtų ant jų nusispjovęs ir įžeidęs jų garbę.

– Klounų pasitarimas? – nesutriko Karlas ir atsukęs nugarą nuėjo, palydėtas į kolonas atsimušusio savo žodžių aido.

Viską paaiškino Bentė Hansen iš buvusios Karlo komandos, kai juodu susitiko vestibiulyje.

– Teisingai sakei, Karlai. Liudininkės bute rado nupjautos ausies galiuką. Sveikinu, seni!

Puiku. Bent jau šis tas pajudėjo dviratininko žmogžudystės byloje.

– Bakas su savo vyrais ką tik buvo Valstybinėje ligoninėje, bandė priversti liudininkę išstenėti visą teisybę, – pridūrė ji. – Tik nieko nepešė. Ji persigandusi.

– Tuomet gal ne su ja reikėtų kalbėtis.

– Gal ir ne. O su kuo?

– Kas turėtų nutikti, kad nuspręstum žudytis? Ar tave paveiktų nežmoniškas spaudimas, ar žinojimas, jog tai vienintelis būdas apsaugoti savo vaikus? Aš sakyčiau, kad reikalas sukasi apie jos vaikus.

– Vaikai nieko nežino.

– Tai aišku, jog nežino, bet gal žino liudininkės motina.

Karlas pakėlė akis į bronzinės spalvos šviestuvus ant lubų. Gal jam reikėtų paprašyti, kad leistų susikeisti bylomis su Baku. Tada tai jau tikrai reikalai pakrutėtų šitam gigantiškam pastate.

– Taigi, Karlai. Visą laiką aš čia vaikštinėjau ir mąsčiau. Manau, kad ir toliau mums reikėtų tirti šią bylą.

Asadas jau buvo pastatęs garuojantį puodelį kavos priešais Karlą. Šalia bylų krūvos buvo išvynioti ir ant to paties popieriaus padėti

pyragaičiai. Aiškiausias bandymas apsukti smegenis. Šiaip ar taip, kabinetas buvo sutvarkytas, o ant stalo gulėjo išrikiuoti keli iš bylos ištraukti dokumentai, tarsi Karlas turėtų perskaityti juos tam tikra tvarka. Panašu, kad Asadas darbavosi nuo kokių šešių ryto.

– Ką čia man suradai? – paklausė Karlas, rodydamas į dokumentus.

– Štai čia banko sąskaitos išrašas, kur parašyta, kiek Meretė išleido per paskutines savaites. Bet nieko nesumokėta už maistą jokiame restorane.

– Kas nors už ją sumokėjo, Asadai. Gražios moterys tokiais atvejais dažniausiai pigiai prasisuka.

– Taip, būtent, Karlai. Gudriai sakai. Tai kažkas kitas sumokėjo už ją. Aš manau, kad galbūt koks politikas ar šiaip vyrukas.

– Tai aišku. Tik būtų nelengva išsiaiškinti, kas toks.

– Taip, aš žinau, Karlai. Viskas vyko prieš penkerius metus. – Asadas bakstelėjo į kitą dokumentą. – Čia sąrašas daiktų, kuriuos policija paėmė iš jos namų. Nematau jokios darbo knygos, kurią ta moteris, jos nauja sekretorė, minėjo. Ne. Bet gal toji knyga yra Kristiansborgo rūmuose. Gal ten parašyta, su kuo ji tada ėjo susitikti į restoraną.

– Jos užrašų knyga greičiausiai buvo rankinėje, Asadai. O rankinė dingo kartu su Merete, ar taip?

Asadas šiek tiek nusivylęs linktelėjo.

– Taip, bet Karlai... Gal tada galėtume paklausti jos sekretorės. Yra jos parodymų perrašas. Tada ji nieko nepasakė apie žmogų, su kuriuo Meretė vakarieniavo, todėl manau, kad dabar turėtume vėl jos paklausinėti.

– Ne perrašas, o stenograma, Asadai! Bet vis tiek, tai buvo prieš penkerius metus. Jeigu ji tada nieko svarbaus neprisiminė, aš garantuoju, kad nieko neprisimins ir dabar.

– Gerai. Bet čia parašyta, kad ji prisiminė, jog Meretė Liungor gavo telegramą su Valentino diena, tik po kurio laiko, taigi štai. Man atrodo, apie tokį dalyką galima pasidomėti, ar ne?

– Telegramos jau nebėra, o tikslios datos mes neturim. Todėl nelabai ką ir išsiaiškintume, juk net nežinom, per kokią įmonę buvo siųsta ta telegrama.

– Per „Telegrams Online".

Karlas įsistebeilijo į Asadą. Ar gali būti, kad šis vyrukas – nešlifuotas deimantas? Sunku pasakyti, ypač kol jis dėvi tas žalias gumines pirštines.

– Iš kur žinai, Asadai?

– Pažiūrėk ten, – šis bedė pirštu į stenogramą. – Sekretorė prisiminė, jog ant telegramos buvo parašyta „Linkėjimai ir bučkiai Meretei", ir dar nupieštos lūpos. Raudonos lūpos.

– Ir ką?

– Na, tai telegrama išsiųsta per „Telegrams Online". Jie visada atspausdina vardą ant viršaus. Taip pat visada būna tos raudonos lūpos.

– Parodyk.

Asadas spustelėjo klavišą Karlo kompiuterio klaviatūroje, ir ekrane nušvito „Telegrams Online" svetainės langas. Jame buvo matyti atvirukas, lygiai toks, kaip nupasakojo Asadas.

– Gerai. Ir tu įsitikinęs, kad tik jie vieni siunčia štai tokias telegramas?

– Tikrai įsitikinęs, taip.

– Bet tu vis tiek nežinai datos, Asadai. Telegrama išsiųsta prieš ar po Valentino dienos? Ir nuo ko ji buvo?

– Galime jų pasiklausti. Gal turės sąrašą, kada buvo siųstos telegramos į Kristiansborgo rūmus.

– Visa tai policija turėjo padaryti iškart, kai pradėjo tyrimą, nejaugi ne?

– Byloje apie tai nieko neparašyta. Bet gal tu geriau žinai?

Asado veide pasirodė pašaipi šypsena, kurią jis pačiu laiku sutramdė.

– Gerai, Asadai. Supratau. Gali jų paklausinėti. Toks darbas bus tau pats tas. Aš dabar šiek tiek užsiėmęs, tai gal tu paskambink jiems iš savo kabineto.

Paplekšnojęs Asadui per petį Karlas išstūmė jį lauk. Uždaręs duris prisidegė cigaretę, pasiėmė Liungor bylos aplanką ir įsitaisė kėdėje, susikėlęs kojas ant stalo.

Pats laikas ir jam apsišviesti.

Byla buvo absurdiška ir pilna nesutapimų. Policija ieškojo visur, kur galėjo, neturėdama jokių aiškių prioritetų. Trumpiau tariant, nerasdama jokios įtikinamos teorijos, jokio aiškaus motyvo. Jei Meretės mirtis buvo savižudybė, tuomet kokia galėjo būti to priežastis? Vienintelis tikrai žinomas dalykas buvo tas, kad jos automobilis stovėjo apatiniame denyje, pačiame eilės gale. Ir dar tas, jog Meretė Liungor dingo be žinios.

Paskui tyrėjai susiprotėjo, kad ji keliavo ne viena. Pora liudininkų pasakė ją matę denyje besipykstant su kažkokiu jaunuoliu. Tą patvirtino atsitiktinai nufotografuota nuotrauka, kurią padarė garbaus amžiaus pora, plaukusi apsipirkti į Heiligenhafeną. Paviešinus tą nuotrauką, iš Didžiosios Hedingės savivaldybės atskriejo žinia, kad jaunuolis nuotraukoje yra Meretės Liungor brolis.

Tiesą sakant, Karlas ir pats viską gana gerai prisiminė. Brolio egzistavimą pražiūrėję policijos pareigūnai tuomet gavo papeikimus.

Tada iškilo naujų klausimų: jei ją nužudė brolis, tai dėl kokios priežasties? Ir kur dingo jis pats?

Iš pradžių buvo manoma, kad Ufė taip pat iškrito už borto, bet po kelių dienų jį, išsekusį ir nesiorientuojantį, surado kažkur toli Fėmerno lygumose. Ufę atpažino vienas budrus vokiečių policijos pareigūnas iš Oldenburgo. Niekas taip ir neišsiaiškino, kaip Meretės brolis sugebėjo taip toli nuklysti. O pats Ufė tyrimo taip pat nepalengvino.

Jei jis ką ir žinojo, niekada neprasitarė.

Tolesnis šiurkštus policijos elgesys su Ufe Liungoru puikiai parodė, kaip giliai į mėšlą buvo įklimpę Karlo kolegos. Išklausęs porą kasečių su apklausų įrašais jis įsitikino, kad Ufė tylėjo it kapas. Pirmiausia pareigūnai išbandė „geriečio ir blogiuko“ gudrybę, bet ji nesuveikė. Tada buvo iškviesti du psichiatrai, paskui dar vienas psichologas iš Farumo, besispecializuojantis šioje srityje. Buvo pakviesta netgi Karen Mortensen, Stevnso savivaldybės socialinė darbuotoja, kad pabandytų ištraukti iš Ufės informacijos.

Viskas veltui.

Ir vokiečių, ir danų pareigūnai išnaršė visus vandenis. Paieškai buvo pasitelkti policijos narai. Į krantą išmestas kūnas buvo atšaldytas, paskui atliktas skrodimas. Žvejams buvo prisakyta atkreipti dėmesį į visus daiktus, kuriuos pastebės plūduriuojančius vandenyje: drabužius, rankines, bet ką. Deja, niekas neaptiko nieko, kas galėtų priklausyti Meretei Liungor, o žiniasklaida dar labiau sužvėrėjo. Kone mėnesį Meretė buvo pirmuosiuose puslapiuose. Į viešumą iškilo senos mokyklos laikų nuotraukos iš kelionės, kur ji pozuoja su aptemptu maudymosi kostiumėliu. Vadinamieji gyvenimo būdo ekspertai analizavo puikius jos universiteto studijų rezultatus. Atgimusi tema apie jos seksualinę pakraipą net ir visai padorius žurnalistus

paskatino neatsilikti nuo savo bulvarinių kolegų. O pačiu didžiausiu peno šaltiniu pigiems rašeivoms tapo jos brolio atradimas.

Daugelis iš artimiausių Meretės kolegų ėmė veblenti niekus apie tai, kad jie visada kažką nujautė. Kad jos asmeniniame gyvenime visuomet buvo kažkas, ką ji norėjo nuslėpti. Aišku, jie negalėję numanyti, jog tas kažkas bus neįgalus brolis, bet vis dėlto įtarimai pasitvirtino.

Kai susidomėjimas šia byla jau buvo pradėjęs slūgti, pirmuosiuose laikraštpalaikių puslapiuose pasirodė avarijos, kurioje žuvo Meretės tėvai ir buvo suluošintas Ufė, nuotraukos. Žiniasklaidai nebuvo nieko švento. Meretė buvo puikus kąsnelis žurnalistams ir gyva, ir mirusi. Rytinių televizijos laidų vedėjai vos įstengė nuslėpti savo džiaugsmą. Karas Bosnijoje, savitvardą praradęs karalienės vyras, provincijos mero piktnaudžiavimas raudonuoju vynu, nuskendusi parlamento narė – koks gi skirtumas, kad tik būtų gerų nuotraukų parodyti žiūrovams.

Ir jie rodė dideles Meretės Liungor namuose stovinčios dvigulės lovos nuotraukas. Neaišku, kas jas padarė, bet antraštės spaudoje buvo žiaurios. Ar brolis su seserimi turėjo lytinių santykių? Ar tai tapo jos mirties priežastimi? Kodėl tokiame milžiniškame name tebuvo viena didelė lova? Kiekvieną Danijos gyventoją žiniasklaida privertė susimąstyti, kaip tai keista.

Kai ir ši tema buvo išsunkta iki paskutinio lašo, žurnalistai ėmėsi spėlioti, kodėl Ufė buvo paleistas. Ar todėl, kad buvo panaudoti griežti policijos metodai? Ar tai buvo teismo klaida? Gal brolis per lengvai išsisuko? Gal teismų sistema per silpna ir byla nebuvo deramai ištirta? Dar keliskart cyptelėjus spaudoje apie Ufės išsiuntimą į „Eglę“, visos kalbos galiausiai nutilo. Atėjus du tūkstančiai antrųjų metų vasarai žiniasklaida aprimo ir sutelkė visą dėmesį į orą, Danijos princo gimimą bei pasaulio futbolo čempionatą.

Kurgi ne, juk Danijos spauda geriausiai žinojo, kas domina eilinį skaitytoją. Meretė Liungor jau buvo nusibodusi tema.

Praėjus šešiems mėnesiams, policija šios bylos tyrimą faktiškai nutraukė. Kitų darbų užteko per akis.

Karlas susirado du popieriaus lapus ir ant vieno tušinuku užrašė:

ĮTARIAMIEJI:
1) Ufė
2) laiškanešys (laiškas apie Berlyną)
3) vyras / moteris iš kavinės „Bankerat"
4) „kolegos" iš Kristiansborgo rūmų
5) plėšikas – kiek pinigų ji turėjo rankinėje?
6) išprievartavimas

Ant kito lapo pasižymėjo:

PATIKRINTI:
socialinės rūpybos darbuotoja iš Stevnso
telegrama
sekretorės iš Kristiansborgo rūmų
liudininkai, plaukę keltu į Šlėzvigą-Holšteiną

Sekundėlę pažiūrėjęs į tai, ką parašė, antrojo puslapio apačioje Karlas pridėjo:

Globėjų šeima po avarijos; kurso draugai iš universiteto. Ar ji buvo linkusi į depresiją? Ar buvo nėščia? Įsimylėjusi?

Jam užverčiant bylą suskambėjo telefonas – iš viršaus buvo pranešta, kad Markusas Jakobsenas nori matyti jį konferencijų salėje.

Praeidamas pro mažą Asado kabinetą Karlas savo asistentui linktelėjo. Šis buvo prilipęs prie telefono ragelio, atrodė rimtas ir baisiai

susikaupęs. Visai ne toks, koks būdavo, kai stovėdavo tarpduryje su savo žaliomis guminėmis pirštinėmis. Dabar jis atrodė visai kitas žmogus.

Salėje buvo susirinkę visi, kas tik dirbo prie dviratininko žmogžudystės tyrimo. Markusas Jakobsenas parodė Karlui paliktą vietą prie konferencijų stalo, ir šiam atsisėdus, Bakas pradėjo pasakoti.

– Mūsų liudininkė Anelisė Kvist pagaliau paprašė liudininkų apsaugos. Dabar jau žinome, kad jai buvo grasinama žiauriai susidoroti su jos vaikais, jei išplepės, ką mačiusi. Visą šį laiką ji bandė nuslėpti informaciją ir sykiu savotiškai bendradarbiavo. Ji nuolat suteikdavo mums užuominų, jog galėtume tęsti bylos tyrimą, bet esminės informacijos taip ir neatskleidė. Paskui ji sulaukė grasinimų ir visiškai nutilo.

Noriu apibendrinti: nusikaltėlis perpjovė gerklę aukai Valbiu parke maždaug dešimtą valandą vakaro. Buvo šalta, tamsu, parkas buvo tuščias. Bet vis dėlto Anelisė Kvist matė nusikaltėlį besikalbantį su auka vos dešimt minučių prieš pat įvykdant nusikaltimą. Tai suteikia mums pagrindo manyti, kad nusikaltimas nebuvo iš anksto apgalvotas. Priešingu atveju Anelisės Kvist pasirodymas tikriausiai būtų pakreipęs įvykius kita linkme.

– Kodėl Anelisė Kvist tuo metu vaikščiojo parke? Kodėl ji nevažiavo dviračiu? Iš kur ji ėjo? – paklausė vienas iš naujosios komandos narių. Jis dar nežinojo, kad Bakui vadovaujant susirinkimui, klausimus galima užduoti tik paskui.

Bakas atsakė jam susierzinusiu žvilgsniu.

– Ji lankėsi pas draugę, o dviračio padanga buvo nuleista. Todėl moteris stūmė jį per parką. Mes žinome, kad jos matytas asmuo tikrai buvo nusikaltėlis, nes aplink nusikaltimo vietą tebuvo dviejų

žmonių pėdos. Apklausdami Anelisę Kvist įdėjome daug pastangų, kad surastume bent kokį įtartiną faktą jos gyvenimo istorijoje, bet ką, kas paaiškintų jos elgesį prasidėjus apklausoms. Šiuo metu žinome, jog anksčiau ji priklausė baikerių gaujai, bet taip pat sąlygiškai esame tikri, kad tarp jų žudiko nerasime.

Nužudytasis buvo Karlo Brandto brolis, o pastarasis – vienas iš aktyviausių baikerių Valbiu rajone, turintis visiškai „švarią reputaciją“, nors retkarčiais ir pardavinėdavo narkotikus. Iš šito Karlo Brandto taip pat sužinojome, kad nužudytasis buvo Anelisės Kvist draugas, ir kurį laiką, regis, juodu buvo pora. Šiuo metu renkame apie tai informaciją. Vienaip ar kitaip, priėjome išvadą, jog visos aplinkybės patvirtina ją pažinojus ir auką, ir žudiką.

Grįžtant prie grasinimų, jos motina mums prasitarė, kad Anelisė ir anksčiau yra patyrusi fizinį smurtą. Nors jis ir nebuvo labai žiaurus, apsiribojo sumušimu, gąsdinimu ir panašiai, Anelisę jis smarkiai paveikė. Pasak jos motinos, dėl to niekas kitas nekaltas, nes pati Anelisė daug laiko praleidžia baruose ir nelabai žiūri, ką vedasi namo. Bet, kiek mes galime spręsti, jos seksualinis bei socialinis gyvenimas nelabai skiriasi nuo daugumos kitų jaunų moterų.

Tai, kad Anelisės tualete radome nupjautą ausį, parodo, jog žudikas žino, kas ji tokia ir kur gyvena, bet, kaip minėjau, kol kas mums nepavyko jos įkalbėti atskleisti nusikaltėlio vardą.

Anelisės vaikai išsiųsti pas giminaičius, gyvenančius pietinėje Kopenhagos dalyje, ir dėl to ji kiek apsiraminusi. Nebėra jokių abejonių, kad tada, kai neva bandė nusižudyti, ji buvo apsvaigusi nuo narkotikų. Atlikus tyrimus jos skrandyje rasta įvairių psichotropinių medžiagų, prarytų tabletėmis.

Beveik visą šį laiką Karlas klausėsi užmerkęs akis. Jis negalėjo žiūrėti į Baką, stovintį ir nuobodžiai pilstantį iš tuščio į kiaurą, antraip

užvirdavo kraujas. Verčiau jau nematyti jo akyse. O ir ko žiūrėti, jei visa tai ne jo reikalas? Karlo vieta apačioje, rūsyje, ir reikia to nepamiršti. Žmogžudysčių skyriaus viršininkas jį čia pasikvietė tik tam, kad paplekšnotų per petį už šiek tiek pasistūmėjusį tyrimą, ir tiek. Kitą kartą jis patylės ir pasilaikys savo nuomonę sau.

– Tablečių buteliuko mes neradome, tad greičiausiai jos ir nebuvo niekur supiltos, galimas daiktas, kad jas atsinešė ir per prievartą sugrūdo į gerklę tas pats žudikas.

Pagaliau, bent jau tiek sugebėjo išsiaiškinti.

– Visi požymiai rodo, jog buvo nesėkmingai bandyta nužudyti. Grasinimai susidoroti su liudininkės vaikais verčia ją tylėti, – toliau porino Bakas.

Čia įsikišo Markusas Jakobsenas. Matydamas, kaip naujosios komandos nariai nekantrauja užduoti savo klausimus, jis nusprendė, kad bus geriau užbėgti jiems už akių.

– Anelisei Kvist, jos motinai ir vaikams bus suteikta liudininkų apsauga, kaip ir dera šioje byloje, – tarė jis. – Pirmiausia mes juos perkelsim į kitą vietą, o tada, esu tikras, ji prabils. Taip pat turime pasitelkti ir narkotikų kontrolės skyriaus pareigūnus. Kiek žinau, liudininkės kūne rastas nemenkas kiekis sintetinio tetrahidrokanabinolio, greičiausiai marinolio, kuris yra labiausiai paplitusi hašišo rūšis tablečių pavidalu. Tarp perpardavinėtojų jis gana populiarus, todėl turim išsiaiškinti, kur šiose apylinkėse jo galima nusipirkti. Be to, mano žiniomis, dar aptikta ir metamfetamino bei metilfenidato pėdsakų. Visiškai neįtikėtinas mišinys.

Karlas papurtė galvą. Akivaizdu, kad žudikas labai lankstus. Vienai aukai perrėžia gerklę parke, paskui švelniai sugrūda tabletes kitai. Kodėl jo kolegos tiesiog nepalaukia, kol ta moteris pati ką nors prasitars? Pramerkęs akis Karlas sutiko žmogžudysčių skyriaus viršininko žvilgsnį.

– Matau, purtai galvą, Karlai. Gal turi ką geriau pasiūlyti? Gal pasiūlysi kokį kūrybišką sprendimą, už kurio galėtume užsikabinti? – nusišypsojo Markusas, bet jo pavyzdžiu niekas nepasekė.

– Žinau tik tiek, kad prarijęs tetrahidrokanabinolio kartu su dar kokiais nors neaiškiais dalykais žmogus apsivems. Taigi vyrukas, sugrūdęs jai tabletes, turbūt tikrai išmanė reikalą, ar taip nemanot? Gal jūs verčiau palaukit, kol Anelisė Kvist pati papasakos, ką mačiusi. Plius minus pora dienų nieko nepakeis. O mums ir taip yra ką veikt. – Karlas nužvelgė savo kolegas. – Na, bent jau man.

Sekretorės, kaip visada, buvo paskendusios darbuose. Liza sėdėjo prie kompiuterio, užsidėjusi ausines, ir beldė į klaviatūrą lyg koks roko grupės būgnininkas. Karlas apsidairė, ieškodamas tos naujosios tamsiaplaukės, bet nė viena neatitiko Asado apibūdinimo. Vienintelę Lizos kolegę, tikrų tikriausią Vilkės Ilzės kopiją, kurią jos bendradarbiai kažkodėl vadino ponia Sorensen, buvo galima laikyti brunete. Karlas prisimerkė. Gal jos paniurusiame veide Asadas įžvelgė kažką, kas kitiems buvo nematoma.

– Mums reikėtų normalaus kopijavimo aparato į rūsio kabinetą, Liza, – paprašė Karlas, kai ši nustojo tarškinti klavišais ir plačiai jam nusišypsojo. – Gal galėtum pasirūpint, kad gautume jį dar šiandien popiet? Žinau, Valstybinių tyrimų centre yra vienas atliekamas. Net neišpakuotas.

– Pažiūrėsiu, ar galiu kuo pagelbėt, Karlai, – atsakė Liza, ir jis neabejojo, kad viskas bus padaryta.

– Aš pas Markusą Jakobseną, – pasigirdo išraiškingas kažkieno balsas Karlo pašonėje. Atsisukęs jis išvydo prieš save nepažįstamos moters veidą. Į jį žvelgė rudos akys. Tokių iš koto verčiančių rudų

akių jis dar kaip gyvas nebuvo matęs. Į jas žiūrint kone keliai linko. Paskui nepažįstamoji nusisuko į sekretores.

– Ar jūs Mona Ibsen? – pasiteiravo ponia Sorensen.

– Taip, – atsakė ji.

– Laukėme jūsų.

Moterys viena kitai nusišypsojo, ir Mona Ibsen pasitraukė, leisdama poniai Sorensen parodyti kelią. Prikandęs lūpą Karlas stebėjo ją, nueinančią koridoriumi. Ji vilkėjo trumpais kailinukais, tad Karlas galėjo apžiūrėti apatinę jos užpakaliuko dalį. Neprasta, nors ir nejauna, sprendžiant iš apvalumų. Kodėl, po velnių, jis neįsižiūrėjo į jos veidą, o pastebėjo tik akis?

– Kas ta Mona Ibsen? – stengdamasis nutaisyti abejingą balsą paklausė Lizos. – Čia dėl tos dviratininko žmogžudystės?

– Ne, ji – mūsų naujoji krizių konsultantė. Psichologė. Nuo šiandien pradės dirbti su visų valdybos skyrių darbuotojais.

– Tikrai? – Karlas net pats išsigando savo kvailo balso tono.

Sutramdęs jaudulį jis patraukė link Jakobseno kabineto ir nepasibeldęs atlapojo duris. Jei viršininkas jį aprėks, tai bent jau tegul bus už ką.

– Markai, atsiprašau, – tarė Karlas, – nežinojau, kad pas tave kažkas yra.

Ji sėdėjo taip, kad jis matė tik jos profilį – švelnią odą ir raukšleles ties lūpų kampučiais, kurios greičiau buvo atsiradusios nuo juoko nei iš nuobodulio.

– Užsuksiu vėliau. Atsiprašau už sutrukdymą, – pridūrė jis.

Girdėdama nuolankų Karlo veblenimą ji atsisuko. Charakteringa burna, putlios lūpos su ryškiu Kupidono linkiu. Jai buvo aiškiai per penkiasdešimt. Nuo vos pastebimai jos veide šmėstelėjusios šypsenos Karlui, didžiai jo paties nuostabai, nutirpo kojos.

– Ko norėjai, Karlai? – paklausė Markusas.

– Tik norėjau pasakyt, kad, man atrodo, jums reikėtų paklausti Anelisės Kvist, ar jos nesieja kokie santykiai su žmogžudžiu.

– Jau klausėm, Karlai. Nesieja.

– Ne? Na, tada, mano nuomone, jums reikėtų paklausti, kuo žudikas užsiima. Ne kas jis toks, bet kuo užsiima.

– Savaime suprantama, kad ir tai bandėme, bet ji atsisako ką nors pasakoti. Ar tu manai, jog jie kartu dirbo?

– Galbūt, o gal ir ne. Vienaip ar kitaip, ji turi būti kaip nors priklausoma nuo to vyro ir jo veiklos.

Jakobsenas linktelėjo. Kol liudininkė bei jos šeima nebus išgabenti į saugią vietą, tol jie nieko nepeš. Tai buvo ir taip akivaizdu, bet Karlas bent jau turėjo laiko gerai apžiūrėti šią Moną Ibsen.

Kaip krizių konsultantė ji buvo velniškai daili.

– Tai tiek, – šypsodamasis užbaigė Karlas. Jo šypsena buvo plati ir nuoširdi kaip niekad, tačiau į ją nebuvo atsakyta tuo pačiu. Staiga pajutęs duriantį skausmą jis susiėmė už krūtinės. Kokia čia velniava. Koks nemalonus jausmas, tarsi nurijus oro.

– Karlai, ar kas negerai? – paklausė Markusas.

– Ai, nieko baisaus. Žinai, šiokios tokios pasekmės. Viskas gerai, – pamelavo Karlas. Iš tiesų tas skausmas krūtinėje buvo nieko gero.

– Tiesa, Mona, atleiskite man – taip ir nesupažindinau jūsų su Karlu Mjorku. Prieš porą mėnesių jis pateko į bjaurų susišaudymą, per kurį žuvo vienas jo kolega.

Mona linktelėjo Karlui, besistengiančiam suimti save į rankas. Jos akys kiek prisimerkė. Žinoma, tai buvo grynai profesinis susidomėjimas, bet ir tai jau geriau nei nieko.

– Karlai, čia Mona Ibsen. Mūsų naujoji krizių konsultantė. Gal turėsite progos artimiau susipažinti. Būtų gerai, kad vieną iš geriausių mūsų kolegų pavyktų visiškai pastatyti ant kojų.

Žengęs į priekį Karlas paspaudė jai ranką. Artimiau susipažinti, tai jau tikrai. Dar ir kaip.

Kai leisdamasis žemyn į rūsį Karlas susidūrė su Asadu, vis dar buvo tarsi pakerėtas.

– Karlai, man pagaliau pavyko prisiskambinti, – pranešė šis.

Karlas bandė išmesti iš galvos Moną Ibsen, bet ji atkakliai tebestovėjo jam prieš akis.

– Kam prisiskambinti? – paklausė jis.

– Skambinau į „Telegrams Online“ mažiausiai dešimt kartų ir pavyko tik prieš penkiolika minučių, – paaiškino Asadas Karlui, vis dar paskendusiam savo mintyse. – Gal jie galės mums pasakyti, kas nusiuntė telegramą Meretei Liungor. Bent jau pabandys išsiaiškinti.

18 SKYRIUS

2003-ieji

Meretė gana greitai prisitaikė prie pasikeitusio slėgio. Kelias dienas šiek tiek ūžė ausyse, bet paskui praėjo. Oro slėgis jai nebuvo pats blogiausias dalykas.

Baisiausia buvo šviesa.

Amžinai deganti šviesa buvo tūkstančius kartų blogiau už amžiną tamsą. Šviesoje pasimatė apgailėtinos jos gyvenimo sąlygos – šaltas kambarys, pilkšvos sienos, aštrūs kampai. Pilki kibirai. Bespalvis maistas. Šviesa negailestingai atskleidė visą šaltį ir bjaurastį. Ji privertė suprasti, kad iš šios šarvuotos dėžės ištrūkti nepavyks. Kad įtraukiamos liuko durys, vienintelis galimas kelias į laisvę, jai yra neįveikiamos. Kad šis betono pragaras yra jos karstas bei kapas. Ji jau nebegalėjo kada tik panorėjusi užsimerkti ir atsiriboti. Šviesa skverbėsi net pro užmerktus vokus. Pabėgti nuo jos pavykdavo tik tada, kai apimdavo visiškas nuovargis ir ji užmigdavo.

Laikas išsitęsė iki begalybės.

Kasdien suvalgiusi savo maistą ji apsilaižydavo pirštus ir įbedusi akis į tuštumą mintyse skaičiuodavo dienas. „Šiandien yra 2002-ųjų liepos dvidešimt septintoji. Man trisdešimt dveji metai ir dvidešimt viena diena. Esu čia šimtą keturiasdešimt septynias dienas. Mano vardas Meretė Liungor, jaučiuosi gerai. Mano brolio vardas Ufė, jis gimęs 1973-iųjų gegužės dešimtąją." Ji visuomet nuo to pradėdavo. Kartais dar paminėdavo savo tėvų ar kitų žmonių vardus. Kiekvieną dieną be išimties iš naujo juos pasikartodavo, kaip ir begalę kitų dalykų. Ji galvodavo apie mėlyną dangų, žmonių kvapus, šuns lojimą. Apie viską, kas nukreipdavo jos mintis ir leisdavo atitrūkti nuo šito šalto kambario.

Ji žinojo, kad vieną dieną paprasčiausiai išprotės. Tai leistų išsivaduoti nuo visų rūškanų minčių, kurios nepaliaujamai sukosi galvoje. Bet kol kas Meretė iš visų jėgų kovojo, kad taip nenutiktų. Dar negalėjo susitaikyti su tokia pabaiga.

Dėl to ji stengėsi laikytis atokiau nuo tų dvimetrinių iliuminatorių, kuriuos buvo atradusi dar tada, kai tamsoje braukė pirštais per sienas. Jie buvo akių lygyje ir turėjo veidrodinius stiklus, todėl nesimatė nieko, kas anapus. Kai akys pagaliau apsiprato su šviesa, ryžosi atsargiai atsistoti, kad neišsigąstų sujudėjusio savo pačios atspindžio. Tada, iš lėto pakėlusi akis, pagaliau pažvelgė į save. Tai, ką išvydo veidrodyje, ją persmelkė iki pat sielos gelmių, o kūnu perbėgo šiurpas. Vaizdas buvo toks sukrečiantis, jog ji net turėjo minutėlei užsimerkti, – ne todėl, kad būtų atrodžiusi baisiai, kaip tikėjosi. Ne, tikrai ne dėl to. Ją išgąsdino ne susivėlę ir riebaluoti plaukai, ne išblyškusi oda.

Ji išsigando atvaizdo, kuris priklausė pasmerktam žmogui. Žmogui, kurio laukė mirtis. Nepažįstamajam, kuris buvo visiškai vienas šiame pasaulyje.

– Tu esi Meretė, – ištarė ji balsu, stebėdama, kaip juda lūpos. – Ten stoviu aš, – pridūrė, trokšdama, kad tai būtų netiesa. Ji jautėsi atskirta nuo savo kūno, bet vis dėlto suprato, jog atvaizdas jos. Šis jausmas varė į neviltį.

Nusisukusi nuo iliuminatorių moteris vėl atsitūpė. Pabandė dainuoti, bet balsas skambėjo taip, lyg būtų ne jos. Galiausiai susirietė embriono poza ir ėmė melstis. Baigusi vieną maldą pradėjo kitą; meldėsi, kol jos siela išsilaisvino iš šios beprotiškos transo būsenos ir perėjo į naują. Ji ieškojo prieglobsčio sapnuose ir prisiminimuose, pasižadėdama, kad daugiau niekada nestovės prieš šį veidrodį ir nežiūrės į save.

Laikui bėgant išmoko skaityti savo kūno siunčiamus signalus. Skrandis jai pranešdavo, kai maistas užtrukdavo ilgiau, nei visada, pajusdavo svyruojantį slėgį, žinodavo, kada geriausia miegoti.

Kibirai tebebuvo keičiami gana reguliariai. Ji pabandė sekundėmis paskaičiuoti, kiek laiko praeidavo nuo tada, kai ji pajusdavo alkį, iki tol, kol jie atkeliaudavo. Maitinimo laikas skirdavosi daugių daugiausia pusvalandžiu, tad jei ir toliau gautų maisto kartą per dieną, tai jau būtų šioks toks režimas.

Ši mintis sykiu ir guodė, ir varė į neviltį. Guodė, nes bent taip leido pajusti išorinio pasaulio dienotvarkę ir ritmą, o varė į neviltį lygiai dėl tos pačios priežasties. Ten, lauke, buvo vasara, ruduo, o paskui žiema; čia, viduje, nebuvo nieko. Ji įsivaizdavo, kaip vasaros lietus permerkia ją iki paskutinio siūlelio, nuplaudamas pažeminimą ir tvaiką. Mintyse regėjo vidurvasario naktyje blyksinčius laužus ir visu gražumu spindinčią Kalėdų eglutę. Nepraleisdavo nė vienos dienos, per kurią vis kas nors vykdavo. Ji sekė datas ir galvodavo apie tai, ką jos reiškia. Kokios jos pasaulyje anapus sienų.

Sėdėdama vienui viena ant plikų grindų sutelkdavo visas savo mintis į gyvenimą išorėje. Tai buvo nelengva. Labai dažnai jos imdavo kažkur pleventi, bet ji ryžtingai jas saugojo. Kiekviena diena buvo svarbi.

Tądien, kai Ufei turėjo sukakti dvidešimt devyneri su puse, ji, atsirėmusi į šaltą sieną, įsivaizdavo, kaip sveikina jį ir glosto jo plaukus. Nusprendė mintyse iškepti ir nusiųsti jam pyragą. Pirmiausia ji nupirks visus reikiamus produktus. Štai velkasi paltą ir eina, nepaisydama rudens vėtrų. Apsipirkinės ten, kur tik panorės. Pavyzdžiui, „Magasin“ universalinės parduotuvės apatinio aukšto kulinarijos skyriuje. Pirks, ką panorėjusi. Tokią ypatingą dieną Ufę buvo galima kaip reikiant palepinti.

Skaičiuodama dienas Meretė mąstė, kas galėjo būti jos pagrobėjai ir kokie jų tikslai. Kartais jai atrodydavo, jog kitapus vieno veidrodinio lango mato šmėstelint neryškų šešėlį, ir iš baimės pajusdavo krečiantį šiurpą. Stengdavosi prisidengti, kai prausdavosi. Nusisukdavo, kol būdavo nuoga. Tualeto kibirą laikė pastačiusi tarp abiejų langų, kad pro juos nesimatytų, kai ant jo sėdi.

Ji žinojo, kad jie ją stebi. Kitaip nebūtų buvę tikslo ją laikyti įkalintą. Kurį laiką bandė juos kalbinti, bet paskui nustojo. Vis tiek nesulaukdavo jokio atsakymo. Buvo prašiusi atsiųsti higieninių paketų, bet jų taip ir negavo. Tomis dienomis, kai gausiai kraujuodavo, visada pritrūkdavo tualetinio popieriaus, bet reikėdavo išsiversti su tuo, ką turėdavo. Negavo ir prašyto dantų šepetėlio, ir tai ją labai neramino. Vietoj jo ji masažuodavo dantenas smiliumi, o tarpdančius bandė išvalyti liežuviu, bet iš to buvo maža naudos. Pridėjusi delną prie burnos ji jusdavo, kad kvapas eina vis blogyn ir blogyn.

Vieną dieną ji prakrapštė pakietintą savo pūkinės striukės gobtuvą ir ištraukė stangrią nailoninę juostelę. Juostelė buvo pakankamai kieta, bet per stora, kad būtų galima naudoti kaip dantų krapštuką, tad ji nulaužė galiuką ir pabandė nudildyti jį priekiniais dantimis. „Atsargiai, kad tarp dantų neužstrigtų plastiko, – iš lėto darbuodamasi perspėjo pati save, – antraip niekada jo neiškrapštysi."

Kai pagaliau pirmą kartą per ištisus metus ji išsivalė tarpdančius, pajuto didelį palengvėjimą. Mažytis pagaliukas staiga tapo jos didžiausiu lobiu, kurį reikėjo kruopščiai saugoti kartu su likusia juostelės dalimi.

Balsas per garsiakalbius prabilo kiek anksčiau, nei ji tikėjosi. Tądien, kai turėjo būti jos trisdešimt trečiasis gimtadienis, ji prabudo, nors kūnas sakė, kad dar tebėra naktis. Ji sėdėjo ir spoksojo į veidrodinius langus, kaip jai atrodė, valandų valandas, spėliodama, kas bus toliau. Jau buvo daugybę kartų mąsčiusi apie užduotą klausimą ir ieškojusi atsakymo. Galvoje vis sušmėžuodavo vardai, įvykiai bei motyvai, tačiau ir dabar ji težinojo ne ką daugiau nei prieš metus. Galbūt tai susiję su pinigais, o gal su internetu. Gal kas nors vykdo eksperimentą. Koks nors pamišėlis, užsibrėžęs parodyti, ką gali atlaikyti žmogaus kūnas ir siela.

Tokiems eksperimentams pasiduoti ji nė neketino. Jokiu būdu.

Balsas užklupo ją netikėtai. Pilvas dar nesiuntė ženklų, kad metas valgyti, tad išgirdusi balsą ir vėl išsigando, tik šį kartą labiau nuo įtampos nei nuo tylą staiga perskrodusio garso bei šoko.

– Su gimtadieniu, Merete, – tarė moteris. – Sveikiname trisdešimt trečiojo gimtadienio proga. Kaip matome, laikaisi puikiai. Šiemet buvai gera mergaitė. Lauke šviečia saulė.

Saulė! Dieve, geriau jai to negirdėti.

– Ar mąstei, ką atsakysi į klausimą? Kodėl mes laikom tave kaip gyvulį narve? Už ką tau tenka visa tai kentėti? Ar sugalvojai atsakymą, Merete, ar mums vėl teks tave nubausti? Kas tavęs laukia – bausmė ar gimtadienio dovana?

– Duokite bent kokią nors užuominą! – apimta nevilties sušuko ji.

– Nesupratai žaidimo taisyklių, Merete. Tu turi pati tai išsiaiškinti. Dabar mes atsiųsim kibirus, o tuo metu pagalvok, kodėl esi čia, ir atsakyk. Laiko nebedaug.

Tik dabar Meretė aiškiai suvokė, kad už šio balso slypi žmogus. Su ja kalbanti moteris tikrai nebuvo jauna. Jos tarimas bylojo apie puikų išsilavinimą ir seniai baigtus mokslus. Moteris kalbėjo pabrėždama balses „a“ sodriau nei įprastai.

– Čia ne žaidimas, – paprieštaravo Meretė. – Jūs mane pagrobėte ir įkalinote. Ko norite? Pinigų? Kaip aš galiu paimti pinigus iš fondo, jei sėdžiu čia? Nejaugi nesuprantate?

– Žinai, brangioji, – atsakė moteris, – jei mums reikėtų pinigų, būtume viską sutvarkę kitaip. Nemanai?

Nuo liuko pusės pasigirdo švilpesys, ir išlindo pirmasis kibiras. Traukdama jį vidun Meretė laužė galvą, ką pasakyti, kad laimėtų šiek tiek laiko.

– Aš nieko blogo nepadariau per visą savo gyvenimą. Nenusipelniau tokio elgesio. Kaip jūs nesuprantate?

Vėl švilpesys, ir dar vienas kibiras.

– Po truputį artėji prie pačios reikalo esmės, kvaile tu. Dar ir kaip tu šito nusipelnei.

Meretė jau žiojosi prieštarauti, bet moteris ją nutraukė.

– Verčiau patylėk, Merete. Tu ir taip sau nė kiek nepagelbėjai. Geriau pažiūrėk, kas kibire. Noriu pamatyt, ar apsidžiaugsi gavusi gimtadienio dovaną.

Lėtai, lyg bijodama išvysti viduje tupinčią kobrą, išpūtusią kaklą, pritvinkusią nuodų ir pasirengusią pulti, Meretė pakėlė kibiro dangtį. Tai, ką jame pamatė, buvo dar blogiau.

Kibire gulėjo kišeninis žibintuvėlis.

– Labos nakties, Merete. Saldžių sapnų. Padidinsim tau slėgį dar viena atmosfera. Pažiūrėsim, gal tai padės susigrąžinti atmintį.

Nuo liuko vėl atskriejo švilpesys, o kartu su juo ir dvelksmas iš lauko. Tas kvapas jai priminė gėles bei šviečiančią saulę.

Paskui vėl stojo visiška tamsa.

19 SKYRIUS

2007-ieji

Kopijavimo aparatas, kurį jie gavo iš VTC (Valstybinio tyrimų centro – taip dabar vadinosi Valstybinės policijos Greitojo reagavimo būrys), buvo naujut naujutėlis, duotas su sąlyga vėliau grąžinti. Jie aiškiai nepažinojo Karlo – jei jau kas patekdavo pas jį į rūsį, tai ten ir likdavo.

– Padaryk visų šios bylos dokumentų kopijas, Asadai, – paliepė jis, rodydamas į kopijavimo aparatą. – Kad ir visą dieną užtruksi, man vienodai. Kai baigsi, nuvažiuok į Hornbeko nugaros smegenų traumų kliniką ir papasakok apie šią bylą mano senam kolegai Hardžiui Heningsenui. Jis turbūt nekreips į tave jokio dėmesio, bet neimk į galvą. Jo atmintis gera kaip dramblio, o klausa ne prastesnė nei šikšnosparnio. Pirmyn.

Asadas tyrinėjo koridoriuje stovinčią velnio mašiną su daugybe mygtukų ir piešinukų.

– O tai kaip su ja dirbti? – paklausė.

– Ar niekada nesi kopijavęs dokumentų?

– Su tokiu aparatu, kur tiek piešinukų, tai ne.

Sunku patikėti. Čia tas pats žmogus, kuris prijungė televizorių greičiau nei per penkias minutes?

– Jėzus, Asadai, žiūrėk. Čia įdedi dokumentą, o paskui paspaudi šį mygtuką.

Tiek, regis, jis suprato.

Surinkus Bako numerį įsijungė balso paštas ir, kaip buvo galima tikėtis, ėmė šūdmaliauti kažką apie tai, kad vyresniojo inspektoriaus pavaduotojas detektyvas Bakas šiuo metu negali atsiliepti, nes tiria žmogžudystės bylą.

Mieloji sekretorė Liza su išsikišusiu dantuku patikslino, jog Bakas ir dar vienas kolega išvažiavo į Valbiu kažko suimti.

– Pranešk man, kai tas asilas grįš, Liza, gerai? – paprašė Karlas. Po pusantros valandos ji taip ir padarė.

Karlas įgriuvo į tardymo kabinetą kaip tik tuo metu, kai Bakas su savo partneriu jau buvo pradėję apklausą. Antrankiais surakintas įtariamasis atrodė visiškai paprastas vyrukas – jaunas, pavargęs ir kaip reikiant peršalęs.

– Išsipūsk nosį, – tarė Karlas, rodydamas į vyruko lūpomis tekančius snarglius. Jei būtų jo vietoje, nieku gyvu nepasiduotų ir nepravertų burnos.

– Gal tu nesupranti žmoniškai, Karlai? – Bako veidas šį kartą net paraudo iš pykčio. Nedažnai pavykdavo jį taip išvesti iš kantrybės. – Eik ir palauk. Ir gyvenime daugiau netrukdyk kolegų vidury tardymo. Aišku tau?

– Tik penkios minutės ir dingstu. Garbės žodis.

Tai, jog penkios minutės užtruko pusantros valandos, buvo ne jo problema – juk pats Bakas užsivedė aiškinti, kad toji Liungor byla

Karlui atiteko pavėluotai ir kad jis nė velnio nesigaudo. Kas liepė jam kalbėti per aplinkui?

Bent tiek, kad galiausiai Karlas gavo Karen Mortensen telefono numerį. Ji dirbdama Stevnse, prieš išeidama į pensiją, buvo atsakinga už Ufę. Kitas išpeštas numeris priklausė policijos viršininkui Klesui Damsgorui, kuris tuo metu buvo vienas iš Greitojo reagavimo būrio vadų. Dabar jis vadovavo policijos pajėgoms centrinėje ir vakarinėje Jutlandijoje, kaip paaiškino Bakas. Ar nebūtų paprasčiau pasakyti, kad žmogus dirba Roskildėje?

Kitas tuo metu operatyvinei grupei vadovavęs pareigūnas jau buvo miręs. Vos porą metų išgyveno išėjęs į pensiją. Tikra tiesa, taip jau būdavo su tais į pensiją išėjusiais Danijos policininkais.

Tokią statistiką būtų galima įtraukti į Gineso rekordų knygą.

Policijos viršininkas Klesas Damsgoras buvo visiška Bako priešingybė. Malonus, draugiškas ir dėmesingas. Jis patikino girdėjęs apie „Q“ skyrių ir juo labiau jį patį, Karlą Mjorką. Ar tik Karlas nėra tas pats pareigūnas, išaiškinęs Femorene paskendusios mergaitės bylą ir dar tą sumautą žmogžudystę Nordveste, kai pro langą buvo išmesta senutė? O taip, dar kartą patvirtino Klesas, jis tikrai pažįsta Karlą, tiksliau, yra apie jį girdėjęs. Kur čia nežinosi apie gerų pareigūnų nuopelnus. Jis mielai lauksiąs Karlo atvykstant į Roskildę pasikalbėti. Liūdnas atvejis ta Liungor byla, ir jei tik galėtų kuo padėti, Karlui tereikia paprašyti.

Visai nieko vyriokas, dar spėjo pagalvoti Karlas, nes Klesas čia pat pranešė, kad teks palūkėti tris savaites, mat dabar jis su savo žmona, dukra ir žentu išvyksta į Seišelių salas. Paskui, smagiai nusikvatojęs, pridūrė, jog nori suspėti ten apsilankyti, kol salų dar nepaskandino tirpstantys ledkalniai.

– Kaip sekasi? – pasiteiravo Karlas, nužvelgdamas po visą koridorių iki pat laiptų tvarkingai Asado išrikiuotas dokumentų kopijų šūsnis. Bene toje byloje iš tikrųjų buvo tiek dokumentų?

– Atsiprašau, kad taip ilgai užtrunka, Karlai, bet tie žurnalai... baisu.

Karlas vėl pažvelgė į sustatytas šūsnis.

– Tu gal kopijuoji visus žurnalus?

Asadas pakreipė galvą į šoną kaip šunytis, svarstantis, ar jau laikas sprukti šalin. Dieve brangiausias.

– Paklausyk manęs, Asadai. Kopijuoti tereikia tik tuos puslapius, kuriuose kas nors paminėta apie bylą. Hardžiui turbūt vienodai rodo, koks princas kokį fazaną nušovė per medžioklę Smorumbavelse, nemanai?

– Ką tokį nušovė?

– Vienu žodžiu, kopijuok tai, kas susiję su byla, o visus kitus puslapius mesk velniop. Tau puikiai sekasi.

Palikęs Asadą toliau tvarkytis su ūžiančia mašina Karlas prisėdo prie savo stalo ir surinko į pensiją išėjusios Stevnso socialinės darbuotojos, prižiūrėjusios Ufę, numerį. Gal ji bus ką nors pastebėjusi ir duos už ko užsikabinti.

Sprendžiant iš balso, Karen Mortensen buvo maloni moteris. Karlas mintyse regėjo ją sėdinčią supamojoje kėdėje ir neriančią arbatinuko papuošimus. Prie tokio balso dar tobulai būtų tikęs senelio laikrodžio tiksėjimas. Panašiai būdavo, kai Karlas skambindavo namo savo šeimai į Brionderslevą.

Bet kitas jos sakinys privertė Karlą greitai apsigalvoti. Sieloje ši moteris tebebuvo valstybės tarnautoja. Vilkas avies kailyje.

– Nieko negaliu pasakoti nei apie Ufę Liungorą, nei apie jokį kitą valstybės globotinį. Jums reikia kreiptis į Didžiosios Hedingės socialinę rūpybą.

– Jau bandžiau. Paklausykite, Karen, aš viso labo stengiuosi išsiaiškinti, kas nutiko Ufės seseriai.

– Visi kaltinimai Ufei buvo atšaukti, – nukirto ji.

– Taip, taip, žinau, aš ne dėl to. Galbūt Ufė žino ką nors, kas neiškilo į viešumą?

– Jo sesuo mirusi, tai koks gi skirtumas? Ufė nuo pat avarijos neištarė nė žodžio, tad jis niekuo negalės jums padėti.

– Gal galėčiau pas jus atvykti? Ar sutiktumėte atsakyti į kelis klausimus?

– Jei jie bus susiję su Ufe, tuomet ne.

– Klausykit, aš jūsų nesuprantu. Visi žmonės, su kuriais tik kalbėjausi apie Meretę Liungor, paminėjo, kad ji visuomet apie jus labai gerai atsiliepdavo. Meretė sakydavo, jog be jūsų pagalbos juodu su Ufe būtų pražuvę. – Karen bandė įsiterpti, bet Karlas tęsė, neleisdamas jai išsižioti. – Argi jums sunku bent jau pasistengti apginti gerą Meretės vardą, kai ji pati to nebegali padaryti? Jūs tikriausiai žinote, kad visi mano ją nusižudžius. O ką, jeigu tai netiesa?

Dabar kitame laido gale tesigirdėjo tik pritildytas radijas. Karen vis dar galvojo apie žodžius „labai gerai atsiliepdavo“. Tegul galvoja.

Po gerų dešimties sekundžių pagaliau vėl prabilo.

– Kiek aš žinau, Meretė niekam nieko nepasakojo apie Ufę. Tik mes, socialinės rūpybos skyriaus darbuotojai, apie jį žinojome.

Moters žodžiai nederėjo prie aiškų aiškiausiai girdimos dvejonės jos balse.

– Taip, žinoma, jūs teisi. Iš esmės taip ir buvo, bet pamiršote apie kitus giminaičius. Aišku, jie gyveno Jutlandijoje, tačiau, šiaip ar taip, giminių ji turėjo.

Karlas akimirkai nutilo, kad šie žodžiai sukeltų didesnį efektą, o pats tuo metu svarstė, kokius giminaičius būtų galima išgalvoti, jei Karen imtų apie juos klausinėti. Bet ji jau buvo užkibusi ant kabliuko. Karlas tai jautė.

– Ar jūs pati asmeniškai lankydavote Ufę? – pasiteiravo jis.

– Tik policijos pageidavimu. Bet per visus tuos metus aš buvau atsakinga už jo priežiūrą.

– Ar jums buvo susidaręs įspūdis, jog bėgant laikui Ufės būklė vis blogėjo?

Ji dvejojo. Reikėjo tvirtai imti reikalą į rankas, kad ji ir vėl neišsisuktų.

– Klausiu jūsų todėl, kad, mano manymu, dabar yra tikimybė jį prakalbinti, bet aš galiu ir klysti, – paaiškino Karlas.

– Jūs jį matėte? – Karen atrodė nustebusi.

– Taip, mačiau. Labai simpatiškas jaunuolis, ypač kai šypsosi. Sunku ir suvokti, kad su juo kažkas negerai.

– Daugelis lygiai taip pat galvodavo ir anksčiau. Bet su žmonėmis, patyrusiais smegenų traumas, taip jau yra. Meretė nusipelnė didžiulės pagarbos, nes jis visiškai neužsisklendė savyje tik jos dėka.

– Tai jūs manote, kad taip galėtų nutikti?

– Žinoma. Bet, kaip ir sakote, sprendžiant iš veido, jis atrodo visai guvus vaikinas. Atsakant į jūsų ankstesnį klausimą, aš nemanau, jog bėgant laikui Ufės būklė bent kiek pablogėjo.

– Kaip manot, ar jis suprato, kas nutiko seseriai?

– Ne, manau, kad ne.

– Ar jums tai nekeista? Na, juk jis labai pykdavo, jei ji grįždavo namo vėliau. Pradėdavo verkti ir taip toliau.

– Aš sakyčiau, kad jis tikrai nematė savo sesers įkrintant į jūrą. Tikrai nemanau. Jei būtų matęs, būtų puolęs į isteriją, netgi galbūt būtų šokęs jai iš paskos. O dabar dienų dienas klajojo kažkur Fėmar-

ne. Turėjo daugybę laiko išsiverkti, supanikuoti ir bandyti ieškoti sesers. Kai jį surado, iš Ufės nekas tebuvo likę, jis sulyso beveik penkiais kilogramais, matyt, nebuvo nei valgęs, nei gėręs nuo tada, kai išlipo iš laivo.

– Bet gal jis netyčia įstūmė Meretę į vandenį ir suprato, kad padarė kažką blogo?

– Klausykit, pone Mjorkai! Taip ir maniau, kad link ten sukate. – Karlas pajuto joje prabudusią dantis šiepiančią vilkę, tad turėjo būti atsargus. – Bet nenumesiu ragelio, nors tikrai norėčiau, verčiau papasakosiu jums šį tą, kad šiek tiek pamąstytumėte.

Karlas nejučia tvirčiau suspaudė ragelį.

– Jūs žinote, jog Ufė matė, kaip žuvo jo tėvas ir motina, taip? – paklausė Karen.

– Taip.

– Mano manymu, nuo to laiko jis paprasčiausiai skrajoja. Niekas negali atstoti jo ryšio su tėvais. Meretė bandė, bet ji ne tėvas ir ne motina, o tik vyresnioji sesuo. Juodu kartu žaisdavo, ir tiek. Kai jis verkdavo jai laiku negrįžus namo, tai ne dėl to, kad jautėsi nesaugus, o iš nusivylimo, jog jo žaidimų draugė jį pamiršo. Giliai viduje jis vis dar yra mažas berniukas, tebelaukiantis sugrįžtant tėčio ir mamos. Dėl Meretės, visi vaikai anksčiau ar vėliau susitaiko su draugo netektimi. O dabar papasakosiu, ką žadėjau.

– Įdėmiai klausau.

– Vieną kartą užsukau pas juos prieš tai nepranešusi. Paprastai taip nedarydavau, bet tą kartą buvau netoliese ir sugalvojau trumpam aplankyti. Eidama per sodą pastebėjau, kad niekur nematyti Meretės mašinos. Ji grįžo netrukus, po kelių minučių. Buvo nuvažiavusi šio to nusipirkti iki artimiausios krautuvės palei sankryžą, kurios dabar ten jau nebėra.

– Turite galvoje tą maisto prekių parduotuvę Maglebiu?

– Taip. Taigi, sustojusi išgirdau kažką tyliai kalbant. Balsas sklido iš tos pusės, kur stovėjo šiltnamis. Toks nerišlus klegesys, tarsi vaiko. Tik priėjusi artyn ir pamačiusi Ufę supratau, kieno jis. Ufė sėdėjo kiemelyje ant žvyro krūvelės ir pats sau kažką murmėjo. Nesupratau nė vieno žodžio, jei tai apskritai buvo žodžiai. Užtat supratau, ką jis veikė.

– Ar jis jus pastebėjo?

– Taip, iškart mane pamatė, bet nespėjo paslėpti to, ką buvo pastatęs.

– Ir kas tai buvo?

– Žvyre ant grindinio plokščių jis buvo iškasęs griovelį, iš abiejų pusių įsmeigęs medžio šakeles, o tarp jų pastatęs mažą medinę kaladėlę.

– Ir ką?

– Nejaugi nesuprantate, kas tai buvo?

– Bandau.

– Žvyras ir šakelės buvo kelias ir medžiai. Kaladėlė buvo jo tėvų mašina. Ufė norėjo atkurti avariją.

Dievuliau švenčiausias, pagalvojo Karlas.

– Mat kaip. Ir jis nenorėjo, kad jūs tai pamatytumėte?

– Jis viską nušlavė vienu rankos mostu. Tada man neliko jokių dvejonių.

– Dėl ko?

– Dėl to, kad Ufė viską prisimena.

Akimirką stojo tyla. Kitoje laido pusėje staiga vėl pasigirdo radijas, tarsi jį kas būtų pagarsinęs.

– Ar kai grįžo Meretė, papasakojote jai apie tai? – paklausė Karlas.

– Taip, bet jos manymu, aš pernelyg viską sureikšminau. Ji patikino, kad Ufė dažnai sėdėdavo ir žaisdavo su bet kuo, ką tik turėdavo prieš save. O aš greičiausiai jį išgąsdinau, todėl taip ir sureagavo.

– Ar paaiškinote, jog jums susidarė įspūdis, lyg jis elgtųsi tarsi netikėtai pričiuptas?

– Taip, bet ji vis tiek buvo įsitikinusi, kad tai iš išgąsčio.

– O jūs su tuo nesutinkate?

– Aš sutinku, jog jis išsigando, bet tai dar ne visas paaiškinimas.

– Tai Ufė supranta daugiau, nei mes manome?

– Nežinau. Žinau tik tiek, kad jis prisimena avariją. Gal tai ir viskas, kas likę jo atmintyje. Nėra jokios garantijos, jog jis prisimintų Meretės dingimo aplinkybes. Net negalėčiau garantuoti, kad apskritai dar prisimena savo seserį.

– Bet jį buvo bandoma apklausti dingus Meretei, ar ne?

– Su Ufe nelengva. Kai jį suėmė, bandžiau padėti policijai ką nors išgauti. Stengiausi, kad prisimintų, kas nutiko tame kelte. Ant sienos iškabinome laivo denio nuotraukas, ant stalo išdėliojome mažytes žmonių figūrėles, laivo modelį ir indą su vandeniu. Manėm, kad gal jis ims su jais žaisti. Ufei nežinant stebėjome jį su vienu psichologu, bet laivo jis taip ir nepaėmė į rankas.

– Jis nieko neprisiminė, nors buvo praėjusios vos kelios dienos?

– Nežinau.

– Būtų gerai kaip nors prisikasti iki Ufės atminties. Net mažiausia smulkmena, kuri padėtų suprasti, kas nutiko kelte, leistų man pasistūmėti į priekį.

– Taip, aš suprantu.

– Ar papasakojote policijai apie tą nutikimą su medine kaladėle?

– Taip, papasakojau vienam pareigūnui iš Greitojo reagavimo būrio, Borgei Bakui.

Tai pasirodo, Bako vardas yra Borgė? Tai jau labai daug ką paaiškina.

– Aš jį puikiai pažįstu, tik neprisimenu, kad būčiau matęs ką nors apie tai paminėta jo ataskaitoje. Gal žinote, kodėl jis neįtraukė šios informacijos?

– Ne, tikrai nežinau. Daugiau šio fakto nebeaptarinėjome. Gal jis užfiksuotas psichologų ir psichiatrų ataskaitoje? Nežinau, neskaičiau.

– Psichiatrų ataskaita, ko gero, saugoma „Egelio“ ligoninėje, kur buvo perkeltas Ufė, ar ne?

– Tikriausiai taip, bet abejoju, ar ji padėtų daugiau sužinoti apie Ufę. Dauguma psichologų sutiko su mano nuomone, kad tą žaidimą su medine kaladėle greičiausiai paskatino koks nors momentinis impulsas. Buvo nuspręsta, jog Ufė iš tiesų nieko neprisimena, tad jį gąsdindami mes neišpešim nieko, kas padėtų tirti Meretės Liungor dingimo bylą.

– Taigi, kaltinimai Ufei buvo panaikinti.

– Taip, taip ir buvo.

20 SKYRIUS

2007-ieji

– Taigi, Markusai, nežinau, ką mums, po velnių, dabar daryt. – Larsas Bjornas žvelgė į savo bosą taip, tarsi būtų ką tik sužinojęs, kad jo namas sudegė.

– Ar tikrai žurnalistai nenori pasikalbėti su manimi arba atstovu spaudai? – perklausė žmogžudysčių skyriaus viršininkas.

– Jie aiškiai paprašė leidimo pakalbinti Karlą. Prieš tai kalbėjosi su Pju Vestegor. Ji ir pasiūlė į jį kreiptis.

– Kodėl tu negalėjai pasakyti, kad jis serga, yra kur nors išvažiavęs arba nenori bendrauti su žurnalistais? Reikėjo ką nors sugalvoti. Negalim taip imti ir pasiųsti jį į spąstus. Tie valstybinės televizijos reporteriai Karlą suės gyvą.

– Žinau.

– Turim jį įtikinti, Larsai, kad neduotų interviu.

– Man atrodo, tu geriau nei aš tai sugebėsi.

Po dešimties minučių surūgęs Karlo veidas pasirodė tarpduryje.

– Na, Karlai, – kreipėsi į jį žmogžudysčių skyriaus viršininkas, – ar bent kiek pasistūmėjai?

Karlas truktelėjo pečiais.

– Galiu pasakyti, kad Bakas nė velnio neraukia apie Meretės Liungor bylą.

– Mat kaip. Keista. O tu?

Karlas įėjo į kabinetą ir išsidrėbė ant kėdės.

– Stebuklų nesitikėk.

– Tai, kaip suprantu, apie bylą nieko konkretaus ir nėra ką pasakyti?

– Kol kas ne.

– Vadinasi, galiu perduoti televizijos žinių reporteriams, kad dar per anksti tave kalbinti?

– Geriau padvėsiu, nei eisiu kalbėtis su reporteriais.

Markusas pajuto nukrintant nuo krūtinės akmenį ir neištvėręs nusišypsojo, gal kiek per daug akivaizdžiai.

– Puikiai suprantu, Karlai. Kai tyrimas dar tik įsibėgėja, kur čia kvaršinsi galvą su tais interviu. Štai mes, dirbantys su naujais tyrimais, neturim pasirinkimo, turim gerbti visuomenę, bet tokioms byloms kaip taviškės reikia ramybės bei susikaupimo. Taip ir pasakysiu jiems, Karlai. Aš nieko prieš.

– Ar galėtum parūpinti man Asado duomenų kopijas iš personalo skyriaus?

Nuo kada Markusas dirbo už sekretorę savo paties pavaldiniams?

– Žinoma, Karlai, – teatsakė jis. – Paprašysiu Larso, kad tuo pasirūpintų. Ar jis gerai dirba?

– Bus matyt. Kol kas viskas gerai.

– Spėju, jog tu įtraukei jį į bylos tyrimą?

– Gerai spėji, – vangiai šyptelėjo savo bosui Karlas.

– Tai tu duodi jam konkrečių užduočių?

– Galiu pasakyt, kad šiuo metu Asadas kaip tik Hornbeke, nusivežė keletą dokumentų kopijų pas Hardį. Juk tu nieko prieš, ką? Pats žinai, Hardis kartais išmąsto daugiau negu mes, o ir šiek tiek nukreipsim jo mintis.

– Na, gal ir gerai, – sutiko Markusas. Jis bent jau norėjo tuo tikėti. – Kaip Hardis?

Karlas vėl truktelėjo pečiais. To Markusas ir bijojo. Kaip liūdna. Juodu linktelėjo vienas kitam. Pokalbis buvo baigtas.

– Ai, tiesa, – jau eidamas pro duris stabtelėjo Karlas, – kai duosi už mane interviu, prašau neminėti, kad naujajame skyriuje tėra pusantro darbuotojo. Asadas labai nuliūstų tai išgirdęs. Juo labiau nusimintų finansavimą skyrę žmonės, bent jau man taip atrodo.

Karlas buvo teisus. Sušikta situacija.

– Tai va, ir dar vienas dalykas, Markusai.

Šis pakėlė antakį tyrinėdamas klastingą Karlo veido išraišką. Kas dabar?

– Kai sutiksi tą krizių konsultantę, perduok, kad Karlui Mjorkui praverstų jos pagalba.

Markusas žvelgė į šį amžiną ramybės drumstėją. Neatrodė, jog jis galėtų palūžti. Veide žaidžianti šypsenėlė nelabai derėjo prie temos rimtumo.

– Mane persekioja mintys apie Ankerio žūtį. Gal todėl, kad dažnai lankausi pas Hardį. Gal ji man patars, kaip turėčiau elgtis.

21 SKYRIUS

2007-ieji

Kitą dieną Karlas tik ir tegirdėjo apie žmogžudysčių skyriaus viršininko Markuso Jakobseno pasirodymą televizijoje. Apie tai tauškė visi iš eilės – traukinio pakeleiviai, pagalbos tarnybų skyriaus darbuotojai ir visi, kas tik dirbo trečiajame aukšte ir teikėsi su juo kalbėtis. Visi buvo matę tą laidą, išskyrus patį Karlą.

– Sveikinu! – per visą valdybos kiemą šūktelėjo viena sekretorė. Kiti, regis, jo vengė. Karlui tai pasirodė labai keista.

Kyštelėjęs galvą į Asado kambariūkštį jis buvo pasitiktas šypsena nuo ausies iki ausies. Vadinasi, Asadas taip pat viską žinojo.

– Tai ar labai džiaugiesi dabar? – pasiteiravo jis, linksėdamas Karlui.

– Dėl ko?

– Kaip tai! Markusas Jakobsenas taip gražiai kalbėjo apie mūsų skyrių ir apie tave. Labai gražiai nuo pat pradžių iki pabaigos. Galim itin didžiuotis, ir tu, ir aš, mano žmona irgi taip sakė. – Asadas mirktelėjo. Labai nekoks įprotis. – Tai va, o tu dabar būsi vyresnysis inspektorius.

– Ką?

– Gali paklausti ponios Sorensen. Ji tau paruošė kažkokius dokumentus, aš tik dabar atsiminiau, kad turiu tai pasakyti.

Asadas galėjo ir nesivarginti, nes koridoriuje jau girdėjosi artėjančios furijos kulniukų kaukšėjimas.

– Sveikinu, – prisivertė ištarti Karlui ponia Sorensen. Asadui ji maloniai nusišypsojo. – Reikia užpildyti šiuos dokumentus. Mokymai prasideda nuo pirmadienio.

– Kokia miela moteris, – tarė Asadas, kai toji ragana išsinešdino. – Kokie čia bus mokymai, Karlai?

Šis atsiduso.

– Kad būtum vyresnysis inspektorius, pirma reikia išeiti mokymus.

Asadas patempė lūpą.

– Tai tu išvažiuosi?

Karlas papurtė galvą.

– Verčiau padvėsiu, nei kur nors važiuosiu.

– Tai aš tada nesuprantu.

– Vėliau suprasi. Dabar geriau papasakok, kaip tau sekėsi vakar pas Hardį.

Asadas išplėtė akis.

– Man nepatiko. Stambus vyras, visas užklotas, gulėjo nejudėdamas. Tik veidas buvo iškištas, kad matyčiau.

– Kalbėjai su juo?

Asadas linktelėjo.

– Buvo nelengva, nes jis pasakė, kad aš išeičiau. Tada atėjo slaugė ir norėjo išmesti mane pro duris. Bet paskui viskas buvo gerai. Ji iš tikrųjų netgi labai graži. – Jis nusišypsojo. – Man atrodo, slaugė suprato, ką aš galvoju, todėl išėjo.

Karlas spoksojo į jį bereikšmiu žvilgsniu. Kartais jis užsisvajodavo apie pabėgimą į Timbuktu.

– O kaip Hardis? Aš juk tavęs klausiau apie Hardį! Jis ką nors sakė? Ar perskaitei jam bent ką nors, ką buvai nukopijavęs?

– Taip, dvi su puse valandos skaičiau. Bet paskui jis visai užmigo.

– Ir?

– Na, tada ir miegojo.

Karlas mintyse save perspėjo, kad už žmogaus pasmaugimą baudžiama įstatymų numatyta tvarka.

– Aš kitą kartą vėl pas jį nuvažiuosiu, – nusišypsojo Asadas. – Slaugė labai gražiai pasakė „viso gero“, kai išėjau.

Karlas vos laikėsi.

– Kad jau taip sugebi bendrauti su visokiomis furijomis, nueik į viršų ir dar kartą pasimeilink sekretorėms.

Asado veidas nušvito. Šis darbas jam aiškiai buvo mielesnis už trainiojimąsi aplink su žaliomis pirštinėmis.

Kurį laiką Karlas sėdėjo sustingęs prie savo stalo ir spoksojo į niekur. Jo mintyse vis sukosi pokalbis su Karen Mortensen. Ar egzistavo koks kelias prisikasti iki Ufės minčių? Ar jam pavyktų jį rasti? Ar išeitų paspausti teisingą mygtuką, kad paaiškėtų, kur dingo Meretė Liungor? Gal jis galėtų surasti tą mygtuką pasinaudojęs Ufės patirta avarija? Reikia tai išsiaiškinti, nes kito kelio nėra.

Kai jo asistentas jau buvo beeinąs pro duris, Karlas jį sustabdė.

– Asadai, dar štai kas. Reikia, jog surinktum visą informaciją, kokią tik rasi, apie avariją, kurioje žuvo Meretės ir Ufės tėvai. Viską, kas tik įmanoma. Iki paskutinio siūlo. Nuotraukas, policijos ataskaitas, laikraščių iškarpas. Paprašyk, kad sekretorės tau padėtų. Man reikia šios informacijos *asap*.

– *Asap*?

– Tai reiškia kuo skubiau. Yra toks žmogus, vardu Ufė, ir aš norėčiau su juo truputį šnektelėti apie tą avariją.

– Su juo šnektelėti? – susimąstęs tyliai sumurmėjo Asadas.

Per pietų pertrauką Karlo laukė susitikimas, kurį jis mielai būtų atšaukęs. Viga buvo išzyzusi, kad jis ateitų apžiūrėti jos nuostabiosios galerijos. Toji galerija buvo Nanseno gatvėje, visai neblogoje vietelėje, kita vertus, nuoma ten kainavo nežmoniškus pinigus. Nežinia kas turėjo nutikti Karlui, kad jis parodytų bent kiek entuziazmo ir noriai iškratytų kišenes tam, jog kažkoks apsisnargliavęs dailininkas, vardu Huginas, galėtų iškabinti savo darbus greta Vigos urvų tapybos šedevrų.

Išeidamas iš valdybos pastato Karlas kone kaktomuša susidūrė su Markusu. Šis spėriai žingsniavo koridoriumi tiesiai priešais jį, įsmeigęs žvilgsnį į mozaikines grindis, išpuoštas svastikų raštais. Markusas puikiai žinojo, kad Karlas jį pastebėjo. Pastabesnio žmogaus už Markusą Jakobseną nebūtum radęs visoje policijos valdyboje. Pažvelgęs į jį galbūt nepasakytum, bet taip jau buvo. Viršininko pareigas jis pelnė ne šiaip sau.

– Girdėjau, kad gyrei mane išsijuosęs, Markusai, ar ne? Jei tiksliau, kokį skaičių paminėjai žurnalistams, kai jie pasiteiravo, kiek jau tyrimų mes pastūmėjom į priekį „Q“ skyriuje? Rodos, minėjai, jog vieną iš jų jau beveik išaiškinom? Tu net neįsivaizduoji, kaip man smagu tai girdėt. Džiaugiuos iš viso širdies!

Žmogžudysčių skyriaus viršininkas pakėlė į Karlą akis, žvilgsniu reikalaudamas pagarbos. Aišku, kad Markusas suprato šiek tiek persistengęs, bet jis tam turėjo savų priežasčių. Ir būtent tai jis dabar paaiškino Karlui vienu žvilgsniu. Pirmiausia jam buvo policijos dar-

buotojai, o pinigai – tik priemonė tikslui pasiekti. Koks tas tikslas, Markusas turėjo teisę spręsti pats.

– Na ką, – tepasakė Karlas, – Matyt, jau eisiu, kad spėčiau iki pietų sėkmingai užbaigti dar vieną kitą tyrimą.

Kai buvo jau beveik prie durų, jis stabtelėjo ir atsisuko.

– Markusai, o kiek konkrečiai bus padidintas mano atlyginimas? – šūktelėjo jis viršininkui, kuris jau tolo tarp bronzos spalva nudažytų kėdžių, išrikiuotų palei sienas. – Tiesa, ir kaip ten dėl tos krizių konsultantės, gal jau pakalbėjai su ja?

Išėjęs pro duris į šviesą Karlas trumpam sustojo, mirksėdamas nuo ryškios saulės. Niekas jam nenurodinės, kiek auksinių juostelių turi būti ant jo paradinės uniformos. Žinant Vigą, ji turbūt jau girdėjo apie paaukštinimą, o tai reiškė, kad ir tas padidintas atlyginimas jau praktiškai išleistas. Koks kvailys jo vietoje dar eitų lankyti kažkokius mokymus?

Patalpose, kurias ji buvo nusižiūrėjusi, kadaise buvo įsikūrusi mezginių krautuvėlė, paskui leidykla, spaustuvė, užsienietiškų meno dirbinių galerija ir kompaktinių diskų parduotuvė. Dabar vienintelis likęs autentiškas dalykas buvo lubos iš baltojo stiklo. Ploto čia buvo ne daugiau kaip trisdešimt penki kvadratiniai metrai, bet pati vieta turėjo savito žavesio – tiek netgi Karlas suprato. Didžiuliai langai išėjo į kelią, vedantį link ežerų, pro juos buvo matyti netoliese esanti picerija, o iš kitos pusės – vaizdas su šiokia tokia žaluma. Visai šalia galerijos buvo ir „Café Bankerat“, kur Meretė Liungor susitiko su kažkuo prieš pat savo mirtį. Nanseno gatvė, pilna kavinių ir kitokių pasilinksminimo vietų, tikrai nebuvo nuobodi. Čia buvo tikras paryžietiško stiliaus rojus.

Apsidairęs Karlas iškart pamatė Vigą, žygiuojančią pro kepyklos vitriną kartu su savo vaikinu. Jos didybė ir pasitikėjimas savimi švietė iš tolo, ji priminė matadorą, stovintį priešais bulių arenoje. Drabužiai, kaip ir dera menininkams, mirgėjo visomis vaivorykštės spalvomis. Viga visuomet mėgo linksmą gyvenimą. Tokia jau ji buvo. To negalėjai pasakyti apie jos ligotos išvaizdos kompanioną, apsitempusį juodais drabužiais. Jo kreidos baltumo oda ir tamsūs ratilai aplink akis būtų kuo puikiausiai atrodę švininiame karste iš filmo apie Drakulą.

– Branguuusis, – sučiulbėjo Viga, eidama per Alefelto gatvę.

Panašu, kad teks pakratyti kišenes kaip reikiant.

Kol tas išsekęs vaiduoklis matavo patalpas, Viga bandė suminkštinti Karlo širdį. Jam, esą, tereikės mokėti tik du trečdalius nuomos kainos. Likusią dalį ji susimokės pati.

– Karlai, – netvėrė kailyje Viga, – pamatysi, pinigai byrės į kišenes saujom.

Aišku, kurgi ne. Gal greičiau byrės iš jų lauk, pagalvojo Karlas, mintyse primetęs, kad jo dalis bus maždaug du tūkstančiai šeši šimtai kronų per mėnesį. Turbūt reikės dar gerai pasvarstyti apie tuos sušiktus mokymus dėl inspektoriaus karjeros.

Stovėdamas „Bankerat“ kavinukėje, kur jie prisėdo perskaityti nuomos sutarties, Karlas apsižvalgė. Čia kažkada buvo atėjusi ir Meretė Liungor. Nepraėjus nė dviem savaitėms ji dingo be pėdsakų.

– Kas savininkas? – paklausė Karlas vienos iš merginų, dirbančių prie baro.

– Žanas Ivas, stovi štai ten, – parodė ji į gana solidžios išvaizdos vyriškį. Jis neatrodė nei perdėm rafinuotas ar pretenzingas, nei labai prancūziškas.

Karlas pakilo.

– Gal galėčiau paklausti, ar seniai jums priklauso ši puiki vieta? – pasiteiravo, traukdamas savo policininko ženklelį. Sprendžiant iš draugiškos šypsenos vyruko veide, galima buvo apsieiti ir be jo, bet juk reikėjo nors retkarčiais išsitraukti šį ženklelį, kad nesudūlėtų.

– Perėmiau šį verslą du tūkstančiai antraisiais metais.

– Gal pamenate tiksliau?

– Ką turite omenyje?

– Tais metais dingo parlamento narė Meretė Liungor. Turbūt prisimenate?

Vyrukas linktelėjo.

– Ji čia lankėsi prieš pat mirtį. Ar tuo metu kavinė priklausė jums?

Šis papurtė galvą.

– Perėmiau ją iš vieno savo draugo du tūkstančiai antrųjų metų kovo pirmąją. Bet prisimenu, kad policija jo teiravosi, ar kas nors iš darbuotojų pamena, su kuo ji vakarieniavo. Niekas negalėjo to pasakyti. – Jis šyptelėjo. – Jei aš tuo metu būčiau čia buvęs, gal būčiau prisiminęs.

Karlas taip pat jam šyptelėjo. Taip, galbūt. Žmogus išties atrodė nežioplas.

– Jūs pavėlavote vieną mėnesį. Kartais taip jau būna, – tarė Karlas ir, paspaudęs jam ranką, atsisveikino.

Tuo metu Viga jau buvo pasirašiusi visus dokumentus. Ji visuomet žarstydavo savo parašą kairėn ir dešinėn.

– Gal duokit man viską peržiūrėti, – Karlas ištraukė iš Hugino rankų popierius ir demonstratyviai paskleidė juos visus ant stalo priešais save.

Tai buvo standartinė sutartis, surašyta sunkiai įskaitomomis smulkiomis raidėmis, nuo kurių Karlui mirgėjo akyse. Kiek daug

tokių žmonių, kurie visiškai nekreipia dėmesio į tai, kas jiems gali nutikti, pamanė jis. Ir Meretė Liungor sėdėjo šiame restorane, žvelgdama pro langą bei smagiai leisdama laiką vieną šaltą du tūkstančiai antrųjų vasario vakarą.

Ar ji iš savo gyvenimo dar ko nors tikėjosi? Ar tikrai gali būti, kad jau tada numanė po kelių dienų pražūsianti niūriuose, šaltuose Baltijos jūros vandenyse?

Kai Karlas grįžo į darbą, jo asistentas vis dar buvo užsiėmęs sekretorėmis trečiajame aukšte, bet jis dėl to nė kiek nenuliūdo. Tas neigiamas emocinis krūvis po susitikimo su Viga bei jos gyvu vaiduokliu buvo išsiurbęs visas jėgas. Reikia trumpam nusnūsti susikėlus kojas ant stalo ir pailsinti mintis sapnų karalystėje, antraip nieko nebus.

Tebuvo praėję gal dešimt minučių jam šitaip sėdint, kai gilius Karlo apmąstymus nutraukė jausmas, iki skausmo pažįstamas kiekvienam policijos detektyvui. Moterys jį vadino intuicija. Kažkur pasąmonėje ėmęs kunkuliuoti detalių kratinys virto į supratimą, kad keli konkretūs įvykiai visada neišvengiamai duoda tam tikrą rezultatą.

Atmerkęs akis Karlas žvilgtelėjo į pastabas, kurias buvo pasižymėjęs lentoje. Tada atsistojo ir išbraukė punktą „socialinės rūpybos darbuotoja iš Stevnso“, užrašytą antrajame lape. Po žodžiu „Patikrinti“ dabar teliko punktai „telegrama“, „sekretorės iš Kristiansborgo rūmų“ ir „liudininkai, plaukę keltu į Šlėzvigą-Holšteiną.

Gal Meretės Liungor sekretorė buvo kaip nors susijusi su ta telegrama? Iš tikrųjų, kas galėjo paimti Valentino dienos telegramą, atėjusią į Kristiansborgo rūmus? Kodėl jis nusprendė, kad ji iškart atkeliavo pas pačią Meretę? Juk tuo metu ji turbūt buvo užsiėmusi labiau už bet kokį kitą parlamento narį. Savaime suprantama, jog

telegrama pirmiausia turėjo patekti į sekretorės rankas. Žinoma, frakcijos vicepirmininkės sekretorė nebūtinai turėjo kaišioti nosį į asmeninius savo bosės reikalus. Bet juk galėjo būti ir taip ar ne?

Toks variantas nedavė Karlui ramybės.

– Jau turim atsakymą iš „Telegrams Online“, Karlai, – paskelbė Asadas, išdygęs tarpduryje.

Karlas pakėlė akis.

– Jie negalėjo man pasakyti, kas buvo parašyta telegramoje, bet surado įrašą, kas ją išsiuntė. Kažkoks juokingas vardas. – Asadas pasižiūrėjo į popierėlį. – Tagė Bagesenas. Turiu telefono numerį, kuriuo jis užsakė telegramą. Jie sakė, kad numeris iš Folketingo pastato. Tai tiek norėjau pasakyti. – Padavęs Karlui raštelį su numeriu jis apsisuko eiti. – Mes dabar tiriame avariją. Jos manęs viršuje laukia.

Karlas linktelėjo, tada prisitraukė telefoną ir sumaigęs numerį paskambino į parlamentą.

Atsiliepė moters balsas. Tai buvo Radikalų centro partijos biuro sekretorė. Ji kalbėjo gana draugiškai, tik apgailestaudama pranešė, jog Tagė Bagesenas išvykęs į Farerų salas visam savaitgaliui. Ar Karlas norėtų palikti jam žinutę?

– Ne, dėkui, – atsakė Karlas, – paskambinsiu jam pirmadienį.

– Norėčiau įspėti, kad ponas Bagesenas pirmadienį bus labai užsiėmęs. Tiesiog kad žinotumėte.

Į tai Karlas atsakė prašymu sujungti jį su Demokratų partijos biuru.

Šį kartą atsiliepusios sekretorės balsas buvo išvargęs, o į jo klausimą ji negalėjo taip greitai atsakyti. Bet regis, svarstė ji, Meretei Liungor dirbusi sekretorė buvo vardu Sosė Norup.

Karlas patvirtino, kad taip ir buvo.

Apie Sosę niekas nieko daug negalėjo pasakyti, nes ji pas juos dirbo labai trumpai. Viena biuro sekretorė užsiminė, jog ji, atrodo, buvo atėjusi iš Danijos teisininkų ir ekonomistų asociacijos, o paskui vėl ten pat grįžo, užuot likusi dirbti pas Meretę Liungor pakeitusį žmogų. „Tikra kalė buvo", – išgirdo Karlas kažką leptelint fone anapus laido, ir tai, regis, visiems kaipmat atgaivino atmintį.

„Tikrai taip, – patenkintas patvirtino Karlas, – tokius šaunius nesuskydusius šiknius kaip mes visi ir atsimena geriausiai."

Paskambinęs į Danijos teisininkų ir ekonomistų asociaciją jis sužinojo, kad ten Sosę Norup visi puikiai pažįsta. Tik ji pas juos dirbti nebegrįžo. Panašu, jog irgi tarytum skradžiai žemę prasmego.

Karlas padėjo ragelį ir papurtė galvą. Kur bepasisuksi, jo darbas panėšėjo į dingusių asmenų paieškos biurą. Karlas visai neturėjo ūpo lakstyti paskui kažkokią sekretorę, kuri gal prisimins, o gal ir ne kažkokią telegramą, galbūt atvesiančią iki konkretaus asmens, galėjusio eiti vakarieniauti su Merete Liungor ir galinčio pasakyti ką nors apie jos psichinę būklę prieš penkerius metus. Gal jis verčiau nueis viršun ir pažiūrės, kaip Asadui sekasi tvarkytis su vietinėmis sekretorėmis ir ta prakeikta avarija.

Karlas rado jį viename nedidukame kabinete, apsikrovusį faksais, dokumentų kopijomis ir visokiausiais popiergaliais. Viskas buvo paskleista Asadui ant stalo, tarsi jis dirbtų prezidento rinkimų štabe. Šalia čiauškėdamos sėdėjo trys sekretorės, o Asadas tūpčiojo aplink su arbata ir uoliai linkčiojo kas kartą, kai tik pokalbis bent kiek pasistūmėdavo pirmyn. Įspūdinga.

Karlas mandagiai pastukseno į praviras duris.

– Na, kaip matau, suradote mums nemažai visokių dokumentėlių, – rodydamas į visus tuos popierius Karlas staiga pasijuto nema-

tomu žmogumi. Vienintelė ponia Sorensen teikėsi pakelti į jį akis, bet Karlas kuo puikiausiai būtų ir be to apsiėjęs.

Išsliūkinęs į koridorių jis pajuto, kaip pirmą kartą nuo mokyklos laikų ėmė graužti pavydas.

– Karlas Mjorkas? – už nugaros pasigirdo balsas, kaipmat privertęs Karlą pamiršti pralaimėjimo kartėlį ir grąžinęs ūpą siekti saldžios pergalės. – Markusas Jakobsenas sakė, kad norėjote su manimi pasikalbėti. Ar paskirti jums susitikimą?

Atsisukęs Karlas išvydo Monos Ibsen akis. Paskirti susitikimą?

Po velnių, dar ir kaip.

22 SKYRIUS

2003–2005-ieji

Kai per trisdešimt trečiąjį gimtadienį Meretei išjungė šviesą ir padidino slėgį, ji nepabusdama miegojo visą parą. Suvokimas, kad niekas nuo jos nebepriklauso ir kad ji netrukus visai palūš, buvo nepakeliamas smūgis. Tik kitą dieną, kai tarkštelėjus liukui pasirodė kibiras su maistu, ji pagaliau pramerkė akis, bandydama susiorientuoti aplinkoje.

Pažvelgusi ten, kur buvo iliuminatoriai, pamatė blausią švieselę. Vadinasi, patalpoje už sienos degė šviesa. Į jos kambarį prasiskverbė tik menkas jos atspindys, ne šviesesnis už degtuko liepsną, bet vis dėlto tai buvo šviesa. Atsiklaupusi ant kelių Meretė bandė įžvelgti, iš kur ji sklinda, bet pro tamsų stiklą nieko nesimatė. Vis dėlto net ir menkos šviesos jos kambaryje užteko, kad po kelių dienų galėtų įžvelgti, kas dabar skendėjo tamsoje.

Akimirką moteris dėl to apsidžiaugė, bet paskui pati sau priminė, jog net ir tokia mažutė švieselė netrukus gali būti išjungta. Juk ne ji sprendė, kada nuspausti jungiklį.

Ji pasirėmė rankomis į grindis, norėdama atsistoti, ir apčiuopė mažą metalinę tūbelę. Tai buvo dovanotasis kišeninis žibintuvėlis. Stipriai suspaudusi jį delne ėmė spėlioti, ką tai galėtų reikšti. Žibintuvėlio, matyt, jai turėjo prireikti tada, kai jie išjungs tą silpną spingsėjimą, sklindantį iš gretimo kambario. Kam daugiau jį dovanotų?

Sekundėlę jau ketino jį įjungti, vien todėl, kad galėjo. Seniausiai buvo susitaikiusi su mintimi, jog nieko nebekontroliuoja, tad apėmė didelė pagunda. Galiausiai nusprendė, kad nereikia.

– Tavo akys vis dar mato, Merete. Tegul jos dirba, – paliepė ji sau ir padėjo žibintuvėlį greta savo tualeto po iliuminatorių stiklais. Jei įjungs šviesą, paskui, ją išjungusi, sunkiai apsipras su aklina tamsa. Tai tas pats, kas malšinti troškulį išgeriant jūros vandens.

Nepaisant jos spėlionių, silpna švieselė niekur nedingo. Joje moteris galėjo įžvelgti patalpos kontūrus ir matė, kaip nyksta jos kūnas. Tokioje kasdienybėje, panašioje į gūdžią žiemos prieblandą, praslinko beveik penkiolika mėnesių. Paskui viskas ir vėl smarkiai pasikeitė.

Tą dieną kitapus veidrodinių stiklų ji pirmą kartą pamatė šešėlius.

Gulėdama ant grindų mąstė apie knygas. Ji dažnai taip darydavo, kad negalvotų apie gyvenimą, kurį galėjo susikurti, jei tik būtų priėmusi kitokius sprendimus. Galvodama apie knygas nusikeldavo į visai kitokį pasaulį. Vos prisiminus tą sausą ir savitai šiurkštų popierinį paviršių, joje sukirbėdavo ilgesys. Atmintyje pabusdavo vos juntamas apdorotos medienos, spaustuvės ir rašalo kvapas. Tūkstančius kartų mintimis ji aplankydavo vaizduotėje susikurtą biblioteką ir pasiimdavo knygą, kurią vienintelę iš visų galėjo tiksliai atpasakoti. Tai nebuvo ta knyga, kurią labiausiai stengėsi prisiminti, ir net ne ta,

kuri būtų palikusi jai didžiausią įspūdį. Tiesiog ją vienintelę moters iškankinta atmintis išsaugojo visiškai nepaliestą, kartu su nevaržomo juoko pliūpsniais, kurie prisiminimuose vis dar buvo gyvi.

Mama ją skaitydavo Meretei, o Meretė skaitydavo Ufei. Dabar, sėdėdama tamsoje, ji bandė skaityti pati sau. Filosofuojantis mažas meškutis, vardu Mikė Pūkuotukas, tapo jos išsigelbėjimu bei vieninteliu ginklu prieš beprotybę. Kartu su Mike ir visais kitais Šimtamylės Girios gyventojais ji klaidžiodavo po tolimą medaus šalį, kaip ir dabar, kai staiga blausią švieselę, sklindančią pro veidrodinį langą, užstojo didelė tamsi dėmė.

Išplėtusi akis ji giliai įtraukė į plaučius oro. Šmėstelėjusi dėmė nebuvo jos vaizduotės padarinys. Pirmą kartą po ilgo laiko tarpo ji pasijuto išpilta lipnaus prakaito. Taip, kaip kadaise mokykloje, kaip siaurutėse tyliose svetimų miestų gatvelėse sutemus arba pirmosiomis dienomis, kai pradėjo dirbti parlamente. Taip, kaip ji visuomet pasijusdavo žinodama, kad netoliese yra nepažįstamasis, galbūt turintis piktų kėslų ir stebintis ją paslapčia.

„Šitas šešėlis nori mane nuskriausti“, – šmėstelėjo mintis, kai ji apglėbė savo kūną rankomis, stebėdama dėmę, kuri vis artėjo prie lango ir pagaliau sustojo. Šešėlis buvo vos iškilęs virš tos vietos, kur prasidėjo stiklas, tarsi tas, kuriam jis priklausė, būtų sėdėjęs ant aukštos kėdės.

„Ar jie mane mato?“, – spėliojo Meretė, žiūrėdama į sieną sau už nugaros. Baltai nudažytas jos paviršius buvo ryškus, vadinasi, gana aiškiai matėsi ir iš anapus stiklo, netgi žmonėms, kurių akys buvo įpratusios matyti tik šviesoje. Vadinasi, jie mato ir ją.

Vos kelios valandos buvo praėjusios po maisto davinio. Ji apskaičiavo tai pagal savo kūno ritmą. Diena iš dienos viskas vykdavo pagal tikslų grafiką. Iki kito kibirų pakeitimo dar turėjo praeiti labai daug valandų. Tuomet ko jie ten stovi? Ko jiems reikia?

Kaip galėdama lėčiau ji atsistojo ir priėjo prie veidrodinio stiklo, bet šešėlis nė nekrustelėjo.

Tada ji padėjo ranką ant stiklo, kur matėsi šešėlis, ir atsistojusi laukė, tyrinėdama miglotą savo atvaizdą. Stovėjo taip tol, kol ėmė pati savimi dvejoti. Ar ten tikrai šešėlis? Galėjo būti bet kas. Kodėl kas nors turėtų stovėti kitapus stiklo, jei anksčiau taip niekada nedarydavo?

– Eikit visi velniop! – suriko ji ir pajuto, kaip kūnu perbėgo šiurpas nuo atsimušusio aido.

Tada tai ir nutiko. Šešėlis už stiklo aiškiai sujudėjo. Šiek tiek krustelėjo į vieną pusę, paskui atgal. Kuo labiau jis tolo nuo lango, tuo labiau mažėjo ir nyko.

– Žinau, kad jūs ten! – vėl riktelėjo ji ir iškart pajuto, kaip krečia šaltis. Lūpos drebėjo, ir visas veidas ėmė trūkčioti. – Dinkit iš ten! – grasino į stiklą.

Bet šešėlis liko, kur buvęs.

Atsisėdusi ant grindų ji įsikniaubė veidu į rankas. Drabužiai buvo prisigėrę pelėsio tvaiko. Meretė dėvėjo tą pačią palaidinę jau trejus metus.

Pilkšva švieselė nedingdavo nei dieną, nei naktį. Ji buvo geresnė už visišką tamsą ar amžinai plieskiančią šviesą. Pilka tuštuma Meretei suteikė pasirinkimą. Ji galėjo rinktis tarp šviesos ir tamsos. Nebereikėdavo užsimerkti, kad galėtų susikaupti, – tiesiog leisdavo smegenims pačioms nuspręsti, kokia būsena joms labiau patinka.

Ši pilka švieselė įgavo daugybę įvairiausių tonų. Beveik kaip lauke, kur diena galėjo būti žiemiškai šviesi, apsiblaususi lyg vasarį, pilka kaip spalį, lietinga arba visai giedra ir kokio tik nori paletės atspal-

vio. Čia viduje paletė susidėjo tik iš juodos ir baltos, tad moteris maišė jas pagal savo nuotaiką. Kol galėjo piešti toje pilkoje šviesoje lyg drobėje, tol ruseno viltis.

Ufė, Mikė Pūkuotukas, Don Kichotas, dama su kamelijomis ir Smila sukosi jos mintyse, užpildydami slenkantį laiką ir užgoždami anapus stiklo šmėžuojančius šešėlius. Taip buvo daug lengviau laukti kito pagrobėjų žingsnio. Ji žinojo, kad anksčiau ar vėliau jie jį žengs. Tai buvo tik laiko klausimas.

Šešėlis už lango tapo kasdiene jos gyvenimo dalimi. Kas kartą, kai praeidavo kelios valandos po valgio, viename iš langų pasirodydavo tamsi dėmė. Meretė visuomet ją aiškiai matydavo. Pirmosiomis savaitėmis dėmė atrodė maža ir tolima, bet netrukus tapo didesnė ir ryškesnė. Ir vis artėjo.

Moteris suvokė, kad yra gana puikiai matoma iš anapus. Turbūt jau netrukus jie nukreips į ją šviesas ir lieps ką nors atlikti. Kokie žvėrys galėtų to norėti ir kodėl, jau buvo sunku įsivaizduoti, o be to, ir neberūpėjo.

Prieš pat trisdešimt penktąjį gimtadienį už stiklo pasirodė antrasis šešėlis. Jis buvo kiek stambesnis, ne toks kampuotas ir gerokai aukštesnis už pirmąjį.

„Dar vienas žmogus, stovintis pirmajam už nugaros“, – pagalvojo Meretė. Suvokimas, kad ji viena prieš kelis, ją baugino; nujaučiamas priešas dabar tapo akivaizdus. Tik po kelių dienų ji apsiprato su šiuo pokyčiu, o tada nusprendė mesti iššūkį savo pagrobėjams.

Prieš pasirodant šešėliams ji atsiguldavo po pat langais, kur jie, žiūrėdami iš už stiklo, negalėdavo jos matyti. Ji maištavo, nors ir nežinojo, kiek ilgai jie turės kantrybės laukti jos pasirodant. Čia ir buvo visa triuko esmė.

Kitą dieną, kai nebegalėjo tverti nenusišlapinusi, atsistojo ir įsmeigė žvilgsnį į veidrodinį stiklą. Kitapus jo, kaip visada, švietė blausi šviesa, bet šešėlių nebebuvo.

Tą patį ji pakartojo tris dienas iš eilės. „Jei jie nori mane pamatyti, tegul pasako“, – manė ji.

Ketvirtąją dieną ji ėmė ruoštis. Gulėjo po langais, kantriai kartodama savo knygų frazes, ir tvirtai spaudė rankoje kišeninį žibintuvėlį. Praėjusią naktį buvo jį išbandžiusi – kai uždegė, kambarį užliejo tokia šviesa, jog ją net svaigulys apėmė ir akimirksniu įsiskaudėjo galva. Šviesa buvo tiesiog nepakeliama.

Atėjus laikui, kai turėjo pasirodyti šešėliai, ji šiek tiek atlošė galvą, kad galėtų pažvelgti į langus. Ir štai, jie stovėjo anapus stiklo, pakibę lyg du debesys, arčiau vienas kito nei bet kada. Matyt, iškart pastebėjo ją, nes šiek tiek atsitraukė. Bet praėjus minutei ar dviem vėl žengė artyn.

Tą akimirką ji pašoko, įjungė žibintuvėlį ir prikišo jį prie lango.

Šviesos atspindys atsimušė į ilgą už jos nugaros esančią sieną, bet mažytis ruoželis vis dėlto prasiskverbė pro veidrodinį stiklą ir lyg blausi mėnesiena apšvietė kitapus jo stovinčius siluetus. Tiesiai į ją žiūrinčių akių vyzdžiai susitraukė ir vėl išsiplėtė. Ji žinojo, kad planui pavykus gali ištikti šokas, bet net nenumanė, kaip giliai į sąmonę įsirėš tuodu migloti veidai.

23 SKYRIUS

2007-ieji

Kristiansborgo rūmuose Karlo laukė du susitikimai. Ten jį pasitiko išstypusi moteris, panašu, pažinojusi šią vietą nuo vaikystės. Ji nardė painių koridorių labirintais kaip žuvis vandenyje ir kaipmat nuvedė Karlą iki demokratų vicepirmininko kabineto.

Birgeris Larsenas buvo patyręs politikos vilkas, užėmęs Meretei Liungor priklausiusią vicepirmininko kėdę praėjus trims dienoms po jos dingimo. Nuo tada jis pasižymėjo savo pastangomis bent kiek sulipdyti du tarpusavyje besivaržančius partijos sparnus, kad šie visai neatitrūktų vienas nuo kito. Dingus Meretei buvo atsivėrusi praraja. Naująjį savo įpėdinį partijos lyderis pasirinko kone aklai – jo pareigas perėmė plačiai besišypsanti kvailelė, nuo pat pradžių tapusi partijos atstove. Niekas, išskyrus pačią įpėdinę, nebuvo patenkintas tokiu pasirinkimu. Karlui jau nuo pirmųjų minučių tapo akivaizdu, kad Birgeris Larsenas mieliau būtų pradėjęs kokį versliuką kur nors toliau nuo miesto, užuot klausęs savimi patenkintos į ministro pirmininko postą besitaikančios žmogystos.

Kada nors turėjo ateiti laikas, kai jis nebegalės pats priimti tokio sprendimo.

– Net ir dabar man galvoje netelpa, kad Meretė būtų galėjusi nusižudyti, – pasakė Birgeris, pildamas Karlui drungnos kavos. Ji buvo tokia pravėsusi, kad drąsiai galėjai sumerkti pirštus į puodelį nepatirdamas jokių skaudžių pasekmių. – Turbūt nesu sutikęs kito tokio žmogaus, kuris būtų turėjęs daugiau energijos ir gyvenimo džiaugsmo, – truktelėjo pečiais. – Bet kai pagalvoji, ką mes apskritai žinom apie aplinkinius žmones? Argi patiems per gyvenimą nėra pasitaikę vienokių ar kitokių bėdų, kurių negalėjom numatyti?

Karlas pritariamai linktelėjo.

– Ar čia, Kristiansborgo rūmuose, ji turėjo kokių nors priešų?

Larsenas nusišypsojo, parodydamas visą eilę vienas už kitą kreivesnių dantų.

– O kas jų neturi? Meretė pas mus buvo pati pavojingiausia moteris, jei kalbėtume apie vyriausybės ateitį, Pju Vestegor įtaką ir tikimybę Centro radikalų partijai pasičiupti ministro pirmininko postą. Tiesą sakant, ji kėlė pavojų visiems, kas tame poste matė save. Meretė, be jokių abejonių, būtų pati jį užėmusi, jei tik būtų buvusi čia dar kelerius metus.

– Kaip manot, ar kas nors galėjo jai grasinti?

– Na jau, pone Mjorkai. Mes, parlamento nariai, nesam tokie kvaili.

– O gal kokie nors jos asmeniniai santykiai privedė prie pavydo ir neapykantos? Ar ką nors apie tai žinote?

– Kiek žinau, asmeniniai santykiai Meretės nedomino. Jai buvo svarbiausia darbas, darbas ir dar kartą darbas. Pažinojau ją nuo tada, kai dar studijavo politikos mokslus, bet net ir manęs ji neprisileisdavo pernelyg arti.

– Neprisileisdavo?

Larsenas ir vėl iššiepė dantis.

– Norite paklausti, ar ką nors ji domino kaip moteris? Aišku, galėčiau išvardyti bent pustuzinį vyrų, kurie būtų su džiaugsmu metę savo žmonas dėl galimybės bent dešimt minučių praleisti akis į akį su Merete Liungor.

– Ar ir jūs iš tokių? – Karlas leido sau nusišypsoti.

– Hmm, na, o kas gi to nenorėtų? – Birgerio šypsena dingo. – Bet mes su Merete buvom draugai. Aš niekad neperžengiau ribos.

– O gal buvo tokių, kurie peržengė?

– Šito turėtumėte paklausti Marianos Koch.

– Buvusios Meretės sekretorės? Ar žinote, kodėl ji ją atleido?

– Tiesą sakant, nelabai. Jos dirbo kartu porą metų, bet gali būti, kad Mariana buvo Meretei pernelyg landi.

– Kur aš galėčiau rasti tą Marianą Koch?

Larsenas gudriai žvilgtelėjo.

– Ten, kur ir pasisveikinote su ja, mano supratimu prieš kokias dešimt minučių.

– Tai ji dabar dirba pas jus? – padėjęs savo puodelį Karlas parodė pirštu į duris. – Ten sėdėjo ji?

Mariana Koch atrodė visiška jį atlydėjusios moters priešingybė. Ji buvo smulkaus sudėjimo, o tankūs juodi garbanoti plaukai jau iš tolo dvelkė moteriškumu ir pagunda.

– Kodėl išėjote iš Meretės Liungor prieš pat jai dingstant? – pasiteiravo Karlas, kai juodu mandagiai vienas kitam prisistatė.

Suraukusi kaktą ji susimąstė.

– Aš ir pati nesupratau. Na, bent jau tada. Tiesą sakant, buvau ant jos kaip reikiant įsiutusi, bet paskui paaiškėjo, kad ji turėjo neįgalų brolį, kuriuo rūpinosi.

– Ir?..

– Na, aš maniau, kad ji turi vaikiną, nes visada labai paslaptingai elgdavosi ir kasdien itin skubėdavo namo.

Karlas šyptelėjo.

– Ar taip jai ir pasakėte?

– Taip, kvailai padariau. Dabar jau suprantu. Bet tada maniau, jog esame draugės, o pasirodo, nebuvome. Gyveni žmogus ir mokaisi. – Ji ironiškai nusišypsojo, parodydama Karlui duobutes skruostuose. Jei Asadas ją kada nors susitiktų, tai būtų jam nepakeliamas smūgis.

– Ar kas nors iš Kristiansborgo rūmų siekė jos dėmesio?

– Tikrai taip. Vyrai nuolat palikinėdavo jai žinutes, bet atkakliai stengėsi tik vienas.

– Ar galėtumėte atskleisti, kas jis toks buvo?

Ji vėl nusišypsojo. Galėjo atskleisti bet ką, jei tik jai tai suteiktų malonumo.

– Žinoma. Tai buvo Tagė Bagesenas.

– Mat kaip, šitą vardą man jau minėjo.

– Jis apsidžiaugtų tai girdėdamas. Man regis, jis užima Centro radikalų partijos pirmininko postą jau kokį tūkstantį metų.

– Ar dar kam nors apie jį užsiminėte?

– Taip, sakiau policijai, bet jie nepamanė, kad tai svarbu.

– O jūs?

Ji truktelėjo pečiais.

– O kokių nors kitų vyrų buvo?

– Buvo, ir nemažai, bet nė vieno rimto. Daugiausia kelionėse.

– Norite pasakyti, jog ji buvo lengvai prieinama?

– Dieve mano, ar jūs taip iškart ir suprantate? – Ji nusisuko, bandydama sutramdyti juoką. – Ne, tikrai ne. Bet vienuolė ji irgi nebuvo. Daugiau intymių detalių aš nežinau. Ji niekad man nesipasakodavo.

– Bet ją domino vyrai?

– Na, ji visuomet juokdavosi, kai liežuvautojai teigdavo priešingai, sakykim taip.

– Ar įsivaizduotumėte bent vieną priežastį, kodėl Meretė būtų norėjusi atsikratyti praeities ir pradėti gyvenimą iš naujo?

– Turite galvoje, ar gali būti, kad ji dabar sėdi ir deginasi kur nors Mumbajuje? – Mariana atrodė kone pasipiktinusi.

– Aha, kur nors toliau nuo visų problemų. Ar jums tai atrodytų tikėtina?

– Visiškas absurdas. Ji buvo itin doras žmogus. Žinau, jog būna tokių žmonių, kurie neatlaiko ir vieną gražią dieną dingsta, bet tik jau ne Meretė. – Trumpam nutilusi Mariana užsisvajojo, paskui šyptelėjo. – Nors mintis visai nieko, kai pagalvoji, kad Meretė galbūt dar gyva.

Karlas linktelėjo. Meretei dingus buvo daug kalbama apie jos asmenybę ir psichologinę būklę, bet išvada visada būdavo viena ir ta pati. Meretė negalėjo tiesiog imti ir pabėgti nuo savo gyvenimo. Tokia versija nebuvo svarstoma netgi bulvariniuose laikraščiuose.

– Ar ką nors girdėjote apie telegramą, kuri atėjo jai į darbą savaitę prieš dingstant? – paklausė Karlas. – Tai buvo Valentino dienos sveikinimas.

Šis klausimas, regis, Marianą suerzino. Matyt, ji vis dar pyko, kad nedalyvavo Meretės gyvenime paskutinėmis dienomis.

– Ne. Policija jau manęs klausė, bet jiems pasakiau tą patį, ką ir dabar jums, – paklauskite Sosės Norup, kuri atėjo dirbti į mano vietą.

Karlas pažvelgė į ją pakėlęs antakius.

– Ar jūs dėl to jaučiate nuoskaudą?

– Aišku, kad taip. O jūs nejaustumėt? Juk dirbom kartu dvejus metus be jokių problemų.

– Gal kartais žinote, ką dabar veikia Sosė Norup?

Mariana gūžtelėjo pečiais. Jai buvo visiškai neįdomu.

– O kaip dėl Tagės Bageseno? Kur aš galėčiau jį rasti?

Ji brūkštelėjo Karlui kelią iki Bageseno kabineto. Iš planelio neatrodė, kad pavyks jį lengvai rasti.

Ieškodamas kelio į Tagės Bageseno ir Centro radikalų partijos valdas Karlas sugaišo kone pusvalandį, ir tai buvo ne juokas. Jam buvo nesuvokiama, kaip žmonės apskritai gali dirbti tokioje veidmainiškoje aplinkoje. Policijos valdyboje bent jau žinojai, su kuo prasidedi, ten draugai ir priešai nesibaimindavo parodyti savo tikrąjį veidą, ir vis dėlto prireikus visi sugebėdavo dirbti išvien siekdami bendro tikslo. Čia viskas buvo priešingai. Visi apsimesdavo geriausiais draugais, bet galvodavo tik apie save bei savus tikslus. Svarbiausia buvo banknotai, monetos ir įtaka, bet ne darbo rezultatai. Šioje vietoje suklestėdavo tas, kuris pažemindavo kitus. Gal anksčiau situacija buvo kitokia, bet dabar viskas vyko būtent šitaip.

Akivaizdu, kad ir Tagė Bagesenas nebuvo jokia išimtis. Jis turėjo ginti savo tolimos rinkimų apygardos interesus ir būti atsakingas už savo partijos transporto politiką, bet užtekdavo kartą į jį žvilgtelėti, kad susidarytum kitą nuomonę. Šis žmogus jau buvo užsitikrinęs sau solidžią pensiją, o tai, kas dar iki jos nubyrėdavo, išleisdavo brangiems drabužiams bei pelningoms investicijoms.

Karlas nužvelgė Tagės kabineto sienas, kurios buvo nukabinėtos diplomais iš įvairiausių golfo turnyrų ir po visą Daniją išsibarsčiusių jo užmiesčio vilų nuotraukomis iš paukščio skrydžio. Jau ketino klausti, ar vyrutis kartais nebus susipainiojęs, kuriai partijai priklauso, bet Tagė draugišku paplekšnojimu per nugarą ir širdingu sutikimu jį nuginklavo.

– Patarčiau jums uždaryti duris, – tarė Karlas, rodydamas į koridoriaus pusę.

Tai išgirdęs Tagė linksmai prisimerkė. Tokį triuką jis galėjo sėkmingai naudoti derėdamasis dėl naujų autostradų Holstebro mieste, bet vyresniojo inspektoriaus pavaduotojui detektyvui tai nepadarė jokio įspūdžio. Malti šūdą buvo Karlo specializacija.

– Nemanau, kad tai būtina. Nuo savo partijos kolegų neturiu ką slėpti, – atsakė Bagesenas.

– Kalbama, jog jūs rodėte dėmesį Meretei Liungor. Be visų kitų dalykų, nusiuntėte jai telegramą. Skirtą Valentino dienai.

Vyrukas kiek pablyško, bet po sekundėlės vėl pasirodė savimi patenkinta šypsena.

– Valentino dienos telegrama? – perklausė jis. – Šito neprisimenu.

Karlas linktelėjo. Veide buvo kiaurai matyti, kad Bagesenas meluoja. Aišku, jog prisimena. Dabar Karlas jau galėjo griebti jautį už ragų.

– Pasiūliau jums uždaryti duris todėl, kad norėjau tiesiai šviesiai paklausti, ar jūs nužudėte Meretę. Jūs buvote ją įsimylėjęs. Ji jus atstūmė, ir jūs praradote savitvardą. Taip ar ne?

Trumputę sekundės dalį, regis, kiekviena Tagės Bageseno, paprastai taip pasitikinčio savimi, smegenų ląstelė svarstė, ar derėtų atsistoti ir užtrenkti duris, ar iš pykčio patirti priepuolį. Jo veidas staiga tapo kone toks pat raudonas, kaip ir plaukai. Prakaitas žliaugė upeliais. Panašių situacijų Karlas buvo matęs daugybę, bet Tagės reakcija buvo visiškai kitokia. Jei jis buvo kaip nors susijęs su byla, o sprendžiant iš tokio atsako, tikrai buvo, tuomet atėjo metas išpažinti savo nuodėmes. Vienaip ar kitaip, slypėjo kažkas, kas nedavė jam ramiai miegoti. Bagesenas gaudė orą net išsižiojęs. Karlui reikėjo nepersistengti, kad vyrukas nenutiltų amžiams. Viena buvo aišku – per

visą savo puikiai sustyguotą gyvenimą Tagei dar nebuvo tekę išgirsti nieko panašaus.

Karlas pabandė išspausti šypseną. Vis dėlto tokia dramatiška reakcija rodė šiokį tokį nuolankumą. Tarsi kažkur giliai tame kūne, pratusiame prie švelnybių ir mandagumo, būtų tūnojęs paprasčiausias žmogus.

– Paklausykite manęs, pone Bagesenai. Jūs palikinėdavot Meretei raštelius, ir labai dažnai. Galiu pasakyti, kad jos buvusi sekretorė Mariana Koch puikiai žinojo apie visus jūsų žygius.

– Pas mus visi rašo vieni kitiems raštelius. – Bagesenas pabandė suvaidinti nerūpestingą ir atsilošti kėdėje, bet atstumas iki atlošo buvo pernelyg didelis, kad tai atrodytų natūraliai.

– Norite pasakyti, jog juose nebuvo nieko asmeniško?

Ponas parlamento narys pakėlė sėdynę ir nusliūkino tyliai uždaryti durų.

– Meretė Liungor man buvo labai svarbi, tas tiesa, – tarė jis su tokiu nuoširdžiu liūdesiu, kad Karlui jo beveik pagailo. – Buvo labai skaudu susitaikyti su jos mirtimi.

– Suprantu. Pasistengsiu kalbėti trumpai. – Šie Karlo žodžiai buvo sutikti su dėkinga šypsena. Žmogus pagaliau nusileido ant žemės.

– Žinome, jog du tūkstančiai antrųjų vasario mėnesį jūs išsiuntėte Meretei Liungor Valentino dienos telegramą. Telegramų siuntimo kompanija mums šiandien tai patvirtino.

Bageseną, regis, ši žinia prislėgė. Praeitis niekaip nenorėjo jo paleisti.

– Žinoma, aš žinau, kad nedominau jos kaip vyras. Deja. Jau seniai tai žinojau, net ir tada.

– Bet vis tiek nesiliovėte bandęs?

Tylėdamas jis linktelėjo.

– Ką parašėte telegramoje? Tik šį kartą verčiau nemeluokite.

Jis pakreipė galvą į šoną.

– Nieko ypatingo. Kad norėčiau su ja susitikti. Tikslių žodžių nepamenu, sakau jums tiesą.

– Tai jūs ją nužudėte, nes ji nerodė jums dėmesio?

Tai išgirdus Bageseno akys visai prisimerkė, o lūpos stipriai susičiaupė. Karlui jau buvo šmėstelėjusi mintis jį areštuoti, tačiau po sekundėlės politiko veidu ėmė riedėti ašaros. Pakėlęs galvą Tagė pažvelgė į Karlą. Tai nebuvo žvilgsnis žmogaus, kuris žiūri į budelį, neriantį jam kilpą ant kaklo; greičiau taip žvelgiama į kunigą nuodėmklausį, kuriam pagaliau galima atverti savo širdį.

– Kas galėtų nužudyti žmogų, kuris vienintelis daro gyvenimą prasmingą? – klausimu į klausimą atsakė jis.

Abu kurį laiką taip ir sėdėjo žiūrėdami vienas į kitą. Paskui Karlas nusuko žvilgsnį šalin.

– Gal žinote, ar Meretė čia turėjo kokių nors priešų? Turiu omenyje ne politinius konkurentus, o tikrus priešus.

Bagesenas nusišluostė akis.

– Visi turim priešų, bet ne tokių, kokius būtų galima pavadinti tikrais.

– Nebuvo nė vieno, kuris galėtų pasikėsinti į jos gyvybę?

Bagesenas papurtė galvą.

– Labai nustebčiau, jei tokių būtų atsiradę. Žmonės ją mėgo, netgi tie patys varžovai politikos pasaulyje.

– O man susidaro kitoks įspūdis. Tai jūs nemanote, jog ji galėjo spręsti kokius nors svarbius klausimus, kurie kam nors buvo tokie aktualūs, kad dėl jų ryžtųsi padaryti bet ką? Pavyzdžiui, kokioms nors spaudimą patiriančioms arba įbaugintoms specialiųjų interesų grupėms?

Tagė atlaidžiai pažvelgė į Karlą.

– Šito klauskite jos partijos kolegų. Mes nebuvome, kaip sakoma, vienas kito patikėtiniai politikos klausimais. Netgi sakyčiau, toli gražu ne. Ar turite konkrečių įtarimų?

– Juk visame pasaulyje įprasta, kad politikai tampa atpirkimo ožiais dėl savo išsakytų nuomonių, ar ne taip? Abortų priešininkai, gyvūnų teisių fanatikai, antimusulmoniškų pažiūrų asmenys; žodžiu, bet koks klausimas gali sukelti audringą reakciją. Užtenka pažiūrėti į Švediją, Olandiją ar Jungtines Amerikos Valstijas.

Karlui susiruošus kilti, priešais sėdinčio jo pašnekovo veide pasirodė palengvėjimas. Bet kas nenorėtų kuo greičiau užbaigti tokį nemalonų pokalbį, tad Karlas nusprendė pernelyg to nesureikšminti.

– Bagesenai, – pridūrė jis, – Gal būtumėte toks malonus ir su manimi susisiektumėte, jei tik atsirastų kas nors, ką man vertėtų žinoti. – Karlas ištiesė savo vizitinę. – Jeigu ne dėl manęs, tai bent savo paties labui. Kad ir kaip gaila, tačiau nedaug kas iš čia dirbančių žmonių puoselėjo tokius palankius jausmus Meretei Liungor kaip jūs.

Tai suveikė. Karlas neabejojo, kad tuoj vėl pasipils ašaros, jam dar nė nespėjus išeiti pro duris.

Pagal Gyventojų registro tarnybos duomenis, Sosės Norup gyvenamoji vieta buvo jos tėvų namai Kopenhagoje, madingame Frederiksbergo rajone. Lentelė šalia paradinių namo durų skelbė: „Didmenininkas Vilhelmas Norupas ir aktorė Kaja Brant Norup“.

Karlas paspaudė skambutį, ir už sunkių ąžuolinių durų nuvilnijo aidas. Netrukus jo fone pasigirdo tyliai ištartas „taip, taip, ateinu“.

Duris atidaręs vyriškis, ko gero, buvo išėjęs į pensiją mažiausiai prieš kokį ketvirtį amžiaus. Sprendžiant iš dėvimos liemenės ir šilkinės kaklaskarės, jo turtai dar nebuvo išsekę. Jis nerimastingai žvelgė

į Karlą ligos subjaurotomis akimis, tarsi šis nepažįstamasis, išdygęs ant jo slenksčio, būtų buvusi pati giltinė.

– Kas tu toks? – paklausė be užuolankų, pasirengęs bet kurią minutę užtrenkti duris.

Karlas prisistatė ir vėl išsitraukė iš kišenės policininko ženklelį. Paskui pasiteiravo, ar galėtų užeiti vidun.

– Ar kas nors atsitiko Sosei? – toliau klausinėjo vyriškis.

– Nežinau, o kodėl jūs klausiate? Ar ji ne namie?

– Ji čia nebegyvena, jeigu jos ieškai.

– Kas ten atėjo, Viljamai? – atsklido silpnas balselis iš už svetainės durų.

– Kažkas ieško Sosės, brangioji.

– Tegul ieško kitur, – pasigirdo atsakymas.

Didmenininkas Vilhelmas sučiupo Karlą už rankovės.

– Ji gyvena Valbiu. Pasakyk jai, kad atvažiuotų ir susirinktų savo daiktus, jei ir toliau žada taip gyventi.

– Kaip gyventi? – perklausė Karlas, tačiau atsakymo nesulaukė. Vyras pasakė Karlui namo numerį Valhojaus gatvėje ir užtrenkė prieš nosį duris.

Nedideliame kooperatiniame daugiabutyje prie laiptinės telefono tebuvo trys pavardės. Anksčiau šioje vietoje garantuotai gyveno kokios šešios šeimos, kiekviena iš jų turėjo keturis ar penkis vaikus. Tačiau lūšnynas dabar buvo virtęs vidurinės klasės namais. Būtent čia, mansardiniame bute, Sosė Norup buvo atradusi savo tikrąją meilę – gerokai per keturiasdešimt perkopusią moteriškę, kuri, pamačiusi Karlo ženklelį, nepatikliai sučiaupė savo blyškias lūpas.

Sosės išraiška buvo ne ką draugiškesnė. Jau iš pirmo žvilgsnio Karlui tapo aišku, kodėl nei Danijos teisininkų ir ekonomistų asoci-

acija, nei demokratų būstinė Kristiansborgo rūmuose per daug nenuliūdo jai išėjus. Gerokai tektų pavargti, norint rasti žmogų, kurio aura dar niūresnė.

– Meretė Liungor buvo nerimta viršininkė, – išrėžė ji.

– Norit pasakyti, kad ji nerimtai žiūrėjo į savo darbą? Aš girdėjau priešingai.

– Ji viską numesdavo spręsti man.

– Manyčiau, tai tik privalumas, – įdėmiai pažvelgė į šią moterį Karlas. Panašu, jog savo gyvenime ji niekada neturėjo per daug laisvės ir negalėjo to pakęsti. Didmenininkas Norupas ir jo žmona kadaise, tikėtina, buvo iškilios personos, mokiusios dukrą besąlygiškai paklusti. Vienturčiam vaikui, laikančiam tėvus Dievo dovana, turėjo būti be galo sunku. Karlas neabejojo, kad Sosė buvo pasiekusi kritinį tašką, kai vienu metu ir mylėjo juos, ir neapkentė. Neapkentė jų peršamų vertybių, kita vertus dėl tų pačių vertybių juos mylėjo. Kuklia Karlo nuomone, tai ir buvo priežastis, kodėl suaugusi ji tai grįždavo į gimtuosius namus, tai iš jų bėgdavo.

Jis vogčiomis žvilgtelėjo į Sosės draugužę. Pasidabinusi apsmukusiais drabužiais, su lūpose smilkstančia cigarete, ji sėdėjo ir saugojo, kad įsibrovėlis nesugalvotų kabinėtis. Moteris akivaizdžiai buvo pasiryžusi tapti Sosės gyvenimo ramsčiu visiems laikams.

– Girdėjau, jog Meretė Liungor jūsų darbu buvo labai patenkinta.

– Kurgi ne.

– Norėčiau pasiteirauti jūsų apie asmeninį Meretės gyvenimą. Ar yra priežasčių manyti, kad tuo metu, kai dingo, ji buvo nėščia?

Sosė susiraukusi kiek atšlijo.

– Nėščia? – ji ištarė šį žodį taip, tarsi jis reikštų tokią pat bjaurastį kaip koks užkratas, raupsai ar maras. – Ne, aš įsitikinusi, jog nebuvo. – Atsisukusi į savo mylimąją ji demonstratyviai pavartė akis.

– Iš kur taip tvirtai žinote?

– O kaip jums atrodo? Jei ji būtų buvusi tokia organizuota, kaip visi manė, nebūtų prašinėjusi manęs paskolinti tamponų kiekvieną kartą, kai tik prasidėdavo tos dienos.

– Norit pasakyti, kad ji sirgo mėnesinėmis prieš pat dingstant?

– Taip, savaitę prieš. Kai dirbau pas ją, mes abi vienu metu sirgdavom.

Karlas tik linktelėjo. Jai geriau žinoti tokius dalykus.

– Gal žinote, ar ji turėjo širdies draugą? – paklausė jis.

– Manęs to jau klausė šimtą kartų.

– Pakartokit.

Sosė išsitraukė cigaretę ir pabarbeno ja į stalą.

– Visi vyrai spoksodavo į ją taip, lyg norėtų čia pat parsiversti ant stalo. Iš kur man žinoti, ar nors vienas turėjo su ja kokių ryšių?

– Ataskaitoje minima, kad ji gavo Valentino dienos telegramą. Ar žinojote, jog ją atsiuntė Tagė Bagesenas?

Karlo pašnekovė prisidegė cigaretę ir pranyko melsvų dūmų debesyje.

– Ne, nežinojau.

– Tai negalėtumėt pasakyti, ar tarp jų kas nors buvo?

– Ar kas nors buvo? Penkeri metai praėjo, turbūt pats suprantate. – Ji išpūtė dūmus tiesiai Karlui į veidą, priversdama savo meilužę kreivai išsišiepti.

Karlas truputį atsitraukė.

– Dabar paklausykit. Už keturių minučių aš dingsiu iš čia. Bet iki tol bent jau apsimeskim, kad norim vienas kitam padėti, jei nieko prieš? – Tai sakydamas jis žvelgė tiesiai Sosei į akis, o ši vis dar stengėsi paslėpti pasibjaurėjimą savimi po nedraugiška veido išraiška. – Kreipsiuosi į tave vardu, jei tu nieko prieš. Jei jau rūkau su kuo nors vieną cigaretę, tai ir kreiptis esu įpratęs pirmuoju asmeniu.

Sosė nuleido ranką su cigarete sau ant kelių.

– Taigi, dabar užduosiu tau klausimą, Sose. Ar prisimeni bent kokį įvykį, kuris būtų nutikęs prieš pat Meretei dingstant? Ką nors, kuo galėtume pasidomėti? Išvardysiu keletą pavyzdžių, o tu tiesiog mane sustabdyk, jei išgirsi ką nors tokio. – Karlas padrąsinamai linktelėjo, tačiau jokio atsako nesulaukė. – Asmeniniai pokalbiai telefonu? Maži geltoni lapukai su priminimais ant jos stalo? Žmonės, kurių elgesys su ja neatitiko profesinės etikos? Saldainių dėžutės, gėlės, nauji žiedai ant pirštų? Gal ji kartais įsispoksodavo į vieną tašką ir užsisvajojusi nurausdavo? Ar jai nebūdavo sunku susikaupti tomis paskutinėmis dienomis? – Nutilęs Karlas žvelgė į prieš save sėdintį zombį. Jos bespalvės lūpos nė nekrustelėjo. Dar vienas akligatvis. – Gal jos elgesys buvo kaip nors pasikeitęs? Ar ji skubėdavo anksčiau grįžti namo? Ar ji išeidavo į koridorių paskambinti iš savo mobiliojo? Ar rytais atvažiuodavo vėliau nei įprastai?

Karlas vėl pažiūrėjo į Sosę kategoriškai linktelėdamas, tarsi tai galėtų ją prikelti iš numirusiųjų. Ši giliai užsitraukė cigaretę, paskui užgesino ją pasukiojusi peleninėje.

– Baigei? – paklausė.

Karlas atsiduso. Kaip žirniai į sieną. Ko daugiau ir tikėtis iš tokios karvės.

– Taip, baigiau.

– Gerai, – pakėlė smakrą ji. Kokią sekundėlę jis įžvelgė joje krislelį orumo. – Aš jau pasakojau policijai apie telegramą ir susitikimą su kažkuo „Bankerat“ kavinėje. Mačiau, kaip ji žymėjosi tai savo darbo kalendoriuje. Nežinau, su kuo turėjo susitikti, bet skruostai tikrai nuraudo.

– Kas tai galėjo būti?

Ji gūžtelėjo pečiais.

– Gal Tagė Bagesenas? – paklausė Karlas.

– Galėjo būti bet kas. Kristiansborgo rūmuose ji susipažindavo su daugybe žmonių. Buvo dar toks vyras iš vienos delegacijos, kuris atrodė ja susidomėjęs. Bet daug vyrų ja domėjosi.

– Delegacija? Kada tai buvo?

– Maždaug prieš tai, kai ji ir dingo.

– Prisimeni jo pavardę?

– Po penkerių metų? Viešpatie, aišku, kad ne.

– Kokia ten buvo delegacija?

Sosė į jį niūriai pažvelgė.

– Ji kažkaip susijusi su imuniteto tyrimais. Bet tu mane pertraukei, – atsakė ji. – Meretė gavo puokštę gėlių. Kažkokie asmeniniai santykiai tikrai buvo, neabejoju. Net neįsivaizduoju, kas ir kaip, bet viską jau anksčiau išpasakojau policijai.

Karlas pasikrapštė pakaušį. Ar kur nors apie tai buvo užsiminta?

– O kam tu visa tai pasakojai, tik tarp kitko?

– Neprisimenu.

– Ar kartais ne Borgei Bakui iš Greitojo reagavimo būrio?

Sosė bakstelėjo smiliumi į Karlo pusę, tarsi sakydama „bingo“.

Tas idiotas Bakas. Ar jis visada praleidžia tiek detalių, kai rašo ataskaitas?

Atsisukęs Karlas pasižiūrėjo į Sosės išrinktąją kameros draugę. Ji tikrai nesivargino svečiui šypsotis. Tiesiog sėdėjo ir laukė, kol jis išsinešdins.

Karlas linktelėjo Sosei ir atsistojo. Tarp didžiulių langų iki žemės buvo iškabintos kelios mažos spalvotos nuotraukos ir pora didelių juodai baltų, kur Sosė pozavo kartu su tėvais, matyt, dar senais gerais laikais. Senukai kadaise turėjo atrodyti visai nieko, nors sunku pasakyti, nes Sosė visus veidus nuotraukose buvo užpaišiusi. Pasilenkęs Karlas pažvelgė į mažąsias fotografijas rėmeliuose. Vienoje iš jų pagal drabužius ir stovėseną atpažino Meretę Liungor. Ji taip pat buvo

likusi praktiškai be veido. Vadinasi, Sosė kolekcionavo nuotraukas tų, kurių nekentė. Jei labiau pasistengtų, gal ir Karlui pavyktų užsitikrinti vietą šioje kolekcijoje.

Bent kartą pavyko rasti Borgę Baką savo kabinete vieną. Jo odinė striukė buvo dar labiau susiglamžiusi nei įprastai. Nenuginčijamas įrodymas, kad žmogus sunkiai dirbo dieną ir naktį.

– Man rodos, aiškiai pasakiau, jog nesibrautum čia kada panorėjęs, Karlai, – Bakas švystelėjo savo užrašinę ant stalo ir piktai dėbtelėjo į jį.

– Apsišikai iki ausų, Borge, – pranešė jam Karlas.

Nežinia, ar išgirdęs savo vardą, ar mestą kaltinimą, Bakas sureagavo akimirksniu. Jo kaktoje statmenai įsirėžusios raukšlės kone pasiekė plikę slepiančią šukuoseną.

– Kelios dienos prieš mirtį Meretė Liungor gavo puokštę gėlių. O kiek aš girdėjau, ji niekada negaudavo gėlių.

– Ir ką? – užrietęs nosį paklausė Bakas.

– Mes ieškom žmogaus, kuris galbūt ją nužudė. Tau gal iš galvos išgaravo? Meilužis būtų visai įtikinama versija.

– Mes ją jau apsvarstėm.

– Bet į ataskaitą to neįtraukei.

Bakas truktelėjo pečiais.

– Atsipūsk, Karlai. Kam jau kam, bet ne tau vertinti kitų žmonių darbą. Mes čia dirbam kaip jaučiai, o tu sėdi subinės nepajudindamas. Gal manai, jog aš nežinau? Ką reikėjo, tą surašiau ataskaitoj, baigta tema, – išrėžė jis, pliaukšėdamas į stalą savo bloknotu.

– Kažkodėl nepasivarginai paminėti fakto, kad socialinės rūpybos darbuotoja, vardu Karin Mortensen, pastebėjo Ufę žaidžiantį žaidimą, kuris rodo jį atsimenant avariją. Galbūt jis ką nors prisimena ir

apie tą dieną, kai dingo Meretė. Bet tu ryškiai pernelyg negvildenai šio klausimo.

– Karen Mortensen, su „e", o ne „i", Karlai. Pats paklausyk, ką šneki. Ir nebandyk čia atėjęs mokyti mane kruopštumo.

– Ar tai reiškia, jog tu suvoki, kokia svarbi gali būti ši Karen Mortensen suteikta informacija?

– Užčiaupk žabtus. Mes viską jau patikrinom, aišku tau? Ufė nė velnio apie nieką neprisimena. Jam ne visi namie.

– Meretė Liungor kelios dienos prieš mirtį susipažino su vienu vyriškiu. Jis buvo atėjęs kartu su delegacija pasikalbėti apie imuninės sistemos funkcionavimo tyrimus. Apie tai tu irgi nieko neužsiminei ataskaitoje.

– Neužsiminiau, bet ir tai patikrinome.

– Tada turbūt žinai, kad tas vyras su ja susisiekė ir juodu aiškiai vienas kitam simpatizavo. Bent jau tą tvirtina su tavimi kalbėjusi jos sekretorė Sosė Norup.

– Taip, po velnių, aišku, kad žinau.

– Tai kodėl to nėra ataskaitoje?

– Ką aš žinau. Gal todėl, kad paskui paaiškėjo, jog tas vyras miręs.

– Miręs?

– Taip, sudegė apsivertus mašinai kitą dieną po Meretės dingimo. Danielis Heilas. – Bakas pabrėžtinai ištarė šį vardą, kad Karlas įsidėmėtų, kokia gera jo atmintis.

– Danielis Heilas? – pakartojo Karlas. Matyt, per tiek metų Sosė spėjo šį vardą pamiršti.

– Taip, jis dirbo prie placentos tyrimų, kuriems ta delegacija bandė gauti finansavimą. Jis turėjo savo laboratoriją Slangerupe. – Visa tai Bakas išvardijo neregėtai pasitikėdamas savimi. Šias bylos detales jis puikiai išmanė.

– Jeigu jis žuvo tik kitą dieną, vis tiek galėjo būti susijęs su Meretės dingimu.

– Nemanau. Tą popietę, kai ji nuskendo, jis grįžo iš Londono.

– Ar jis buvo ją įsimylėjęs? Sosė užsiminė, kad galėjo taip būti.

– Jei buvo, tai aš jį užjaučiu. Meretei jis nerūpėjo.

– Tu įsitikinęs, Borge? – Bakui aiškiai nebuvo smagu girdėti Karlą minint jo vardą, todėl anas nusprendė kartoti jį be perstojo. – Gal su tuo Danieliu Heilu ji ir vakarieniavo „Bankerat". Kaip tu manai, Borge?

– Klausyk, Karlai. Dviratininko žmogžudystės bylos liudininkė prabilo, ir mes jau sekam žudiko pėdomis. Aš dabar užsipisęs darbais. Tu negali palaukti? Danielis Heilas žuvęs. Jo net nebuvo šalyje, kai Meretė Liungor mirė. Ji nuskendo, o Heilas čia apskritai niekuo dėtas, supranti?

– O tu bandei išsiaiškinti, ar Heilas ir buvo tas asmuo, su kuriuo ji vakarieniavo „Bankerat" kavinėje prieš savaitę? Ataskaitoj nieko apie tai neparašyta.

– Klausyk! Tyrimas galiausiai pasiekė tašką, kai nelaimingo atsitikimo versija buvo pripažinta kaip labiausiai tikėtina. Be to, prie tos bylos dirbo dvidešimt žmonių. Eik ir paklausinėk kieno nors kito. Dink iš čia, Karlai.

24 SKYRIUS

2007-ieji

Jei jo uoslė ir klausa nemelavo, tai išsiruošęs į darbą pirmadienio rytą Karlas staiga atsidūrė šurmuliuojančioje Kairo gatvelėje, o ne policijos valdybos rūsyje. Šis garbus pastatas dar niekad taip nekvepėjo maistu ir egzotiškais prieskoniais, o jo sienos dar niekada nebuvo girdėjusios tokių įmantrių muzikos garsų.

Koridoriuje sutikta sekretorė iš administracijos skyriaus, nešina šūsnimi archyvinių bylų, praeidama metė žvilgsnį į Karlą. Jos išraiška bylojo, jog po dešimties minučių visas pastatas sužinos, kokie nevaldomi dalykai dedasi rūsyje.

Viskas paaiškėjo pravėrus kišenės dydžio Asado kabineto duris. Ten, ant stalo sukrautose lėkštėse, puikavosi kepti skanėstai, iš folijos išvyniotos smulkintos česnako skiltelės, geltoni ryžiai ir kažkokie žalumynai. Nieko keisto, kad sekretorė atrodė tokia nustebusi.

– Asadai, ką čia sugalvojai? – riktelėjo Karlas, išjungdamas treles, sklindančias iš kasečių grotuvo. Asadas jam atsakė šypsena. Jis aiškiai nesuvokė to kultūrinio skirtumo, kuris šiuo metu kaip tik kėsinosi į tvirtus policijos valdybos pamatus.

Karlas klestelėjo į kėdę priešais savo asistentą.

– Kvepia dieviškai, Asadai, bet čia policijos skyrius, o ne libanietiško maisto kioskelis Vanliosėje.

– Prašom, Karlai, – tarė Asadas, tiesdamas jam trikampį sluoksniuotos tešlos pyragėlį. – Ir sveikinimai, pone vyresnysis inspektoriau, būtų galima sakyti. Čia nuo mano žmonos. Mano dukros iškarpė iš popieriaus.

Tai sakydamas Asadas mostelėjo ranka į kambarį, ir Karlas apsižvalgė. Nuo knygų lentynų bei lempų karojo gražus įvairiaspalvis šilkinis popierius.

Atrodo, taip paprastai išaiškinti nepavyks.

– Kelis ir Hardžiui vakar nuvežiau. Jau perskaičiau jam garsiai didžiąją dalį bylos dokumentų, Karlai.

– Tikrai? – Karlui mintyse iškilo slaugės, žiūrinčios, kaip Asadas maitina Hardį egiptietiškomis bandelėmis, vaizdas. – Nori pasakyt, buvai pas jį nuvažiavęs per laisvadienius?

– Jis galvoja apie bylą, Karlai. Puikus žmogus. Jis puikus žmogus.

Karlas linktelėjo ir atsikando pyragėlio. Jis pats planavo aplankyti Hardį rytoj.

– Sudėjau viską apie avariją ant tavo stalo, Karlai. Jei norėsi, dar galėsiu truputį papasakoti, ką skaičiau.

Karlas vėl linktelėjo. Nespės jis nė susivokti, kaip jo asistentas imsis rašyti ataskaitą dar nė neužbaigus bylos tyrimo.

1986-ųjų metų Kūčių vakarą daugelyje Danijos rajonų temperatūra siekė kone šešis laipsnius šilumos, tačiau Zelandijos apylinkių žmonėms ne taip pasisekė, o dešimčiai žmonių šis faktas kainavo gyvybę. Penki iš jų žuvo siaurame kaimo keliuke, vedančiame per

miškingą vietovę Tibirkės kalvose; du iš jų buvo Meretės ir Ufės Liungorų tėvai.

Jie bandė aplenkti „Ford Sierra“ kelio ruože, kur nuo vėjo buvo susidariusi plonytė ledo kristalų danga, ir tuomet viskas pakrypo pražūtinga linkme. Dėl šio įvykio niekas nebuvo apkaltintas ir niekas nesikreipė į teismą. Tai buvo paprasčiausias nelaimingas atsitikimas, tik jo padariniai buvo labai skausmingi.

Automobilis, kurį jie bandė aplenkti, rėžėsi į medį, ir atvažiavus gaisrininkams vis dar liepsnojo, o Meretės tėvų mašina gulėjo apsivertusi beveik už penkiasdešimties metrų nuo jo. Meretės motina buvo nublokšta lauk per priekinį stiklą į medžių tankmę, jai lūžo kaklas. Tėvo mirtis nebuvo tokia lengva. Jis kankinosi apie dešimt minučių į pilvą susmigus pusei variklio bloko, o krūtinės ląstą pervėrus medžio šakai. Ufė, kaip spėjama, visą tą laiką nebuvo praradęs sąmonės, nes, gaisrininkams vaduojant jį iš sudaužytos mašinos, jis stebėjo juos iš išgąsčio išplėstomis akimis. Ufė nenorėjo paleisti sesers rankos netgi tada, kai ją ištraukė iš mašinos ir bandė suteikti pirmąją pagalbą. Jis nė sekundei nebuvo nuo jos pasitraukęs.

Policijos ataskaita buvo trumpa ir aiški, bet laikraščių – toli gražu. Tokią istoriją reikėjo kaip reikiant išnaudoti.

Anoje mašinoje važiavusi mergaitė ir jos tėvas žuvo iš karto. Jiems aplinkybės buvo itin tragiškos, nes santykinai nenukentėjęs liko tik vienintelis vyresnis už savo seserį berniukas. Motina laukėsi ir netrukus turėjo gimdyti – visa šeima važiavo į ligoninę. Gaisrininkams bandant užgesinti liepsną po variklio gaubtu, moteris, padėjusi galvą ant nebegyvo vyro krūtinės ir vienai kojai įstrigus po mašinos sėdyne, pagimdė dvynukus. Nepaisant herojiškų pastangų visus juos kuo greičiau ištraukti iš automobilio, vienas naujagimis mirė, o spauda turėjo ką rašyti pirmuosiuose puslapiuose Kalėdų dienos proga.

Asadas Karlui parodė tiek vietinių laikraštpalaikių, tiek nacionalinių dienraščių – visi buvo pasičiupę šią neeilinę istoriją. Išspausdintos nuotraukos draskė širdį: į medį įsirėžusi mašina ir nuniokotas kelias; tik ką pagimdžiusi mama, nešama į greitosios pagalbos automobilį, ir šalia jos verkiantis berniukas; Meretė Liungor, gulinti ant neštuvų kelio viduryje su deguonies kauke ant veido, ir Ufė, sėdintis ant plonai apsnigtos žemės išsigandusiomis akimis, tvirtai spaudžiantis sąmonę praradusios sesers ranką.

– Štai, – tarė Asadas, traukdamas iš aplanko du bulvarinio laikraščio „Gossip" puslapius. Bylos aplanką jis buvo paėmęs nuo Karlo stalo. – Liza aptiko, kad kai kurios iš šių nuotraukų pateko į laikraščius ir tada, kai Meretė Liungor buvo išrinkta į folketingą, – pridūrė jis.

Vienaip ar kitaip, fotografas, tą lemtingąją popietę kaip tik buvęs Tibirkės miškuose, neabejotinai gavo gražaus pinigėlio už tas kelias šimtąsias sekundės dalis, kurių prireikė mygtukui nuspausti. Tas pats žmogus vėliau fotografavo ir Meretės tėvų laidotuves, tik šį kartą spalvotai. Aštriuose, gerai sukomponuotuose žurnalistiniuose kadruose buvo matyti, kaip Vestrės kapinėse paauglė Meretė Liungor laiko už rankos bežadį savo brolį laidojant urnas. Nuotraukų iš kitų laidotuvių nebuvo. Jos buvo surengtos laikantis didžiausio privatumo.

– Ką čia, po velniais, darot? – per visą koridorių nuaidėjo įsibrovėlio balsas. – Ar čia nuo jūsų visas biuras viršuj prasmirdo Kūčiomis?

Tarpduryje stovėjo Sigurdas Harmsas, vienas iš policijos seržantų, dirbančių antrajame aukšte. Apstulbęs jis žiūrėjo į lempas, padabintas ryškiomis spalvomis.

– Imk, bezdaliau Sigurdėli, – atsakė Karlas, tiesdamas jam vieną iš tų pikantiškų pyragėlių, sukrautų lėkštėje. – Pamatysi, kas bus per Velykas. Tada dar ir smilkalus deginsim.

Netrukus iš viršaus atskriejo žinia, jog žmogžudysčių skyriaus viršininkas lauks Karlo savo kabinete dar iki pietų. Jakobsenas sėdėjo prie savo stalo rūškanas, susimąstęs ir kažką skaitė. Įėjus Karlui jis pakėlė akis ir liepė prisėsti.

Karlas jau žiojosi atsiprašyti už Asadą ir pažadėti, kad daugiau niekas nieko rūsyje nebegruzdins ir kad situacija visiškai kontroliuojama. Tačiau nespėjo, nes kaip tik tuo metu į kabinetą įėjo du neseniai čia pradėję dirbti detektyvai ir atsisėdo prie sienos.

Karlas jiems kreivai šyptelėjo. Nejaugi jį dabar suims dėl tų kelių samosų, ar kaip ten tie pikantiški kepiniai vadinasi.

Kai galiausiai atėjo ir Larsas Bjornas su vyresniojo inspektoriaus pavaduotoju Terjė Plou, kuris buvo perėmęs pneumatinio vinių pistoleto žmogžudystės bylą, Markusas Jakobsenas užvertė savo aplanką ir atsisuko į Karlą.

– Pasikviečiau tave todėl, kad šį rytą sužinojome apie dar dvi žmogžudystes. Sorės gyvenvietėje, automobilių servise, rasti du jaunų vyrų lavonai.

„Sorėje, – mintyse pakartojo Karlas, – velnias, o kuo mes čia dėti?“

– Abu rasti su devyniasdešimties milimetrų vinimis galvoje, iš pneumatinio įmonės „Paslode“ vinių pistoleto. Neabejoju, tau kai ką primena, ar ne?

Karlas nusisukęs pažvelgė pro langą ir įsistebeilijo į pulkelį paukščių, skraidančių virš pastatų kitoje gatvės pusėje. Jis jautė atkaklų boso žvilgsnį, bet vargu ar juo Markusas galėjo ką nors pešti. Tai, kas vakar nutiko Sorėje, nebūtinai turėjo būti susiję su anuo įvykiu Amageryje. Pneumatiniais vinių pistoletais šiais laikais žudo netgi televizijos serialuose.

– Gal papasakosi plačiau, Terje? – tarsi kažkur iš toli Karlas išgirdo Marko žodžius.

– Žinoma. Mes įsitikinę, kad nusikaltėliai yra tie patys asmenys, kurie nužudė ir Georgą Madseną Amagerio barakuose.

Karlas atsisuko į Terjė.

– Kodėl jūs taip manot?

– Todėl, kad Georgas Madsenas buvo vienos iš aukų, nužudytų Sorėje, dėdė.

Karlas ir vėl nusisukęs įsispoksojo į paukščius.

– Turime vieno iš įtariamųjų apibūdinimą. Tas žmogus buvo įvykio vietoje tuo metu, kai įvykdyta žmogžudystė. Detektyvas Štolcas ir jo komanda dabar yra Sorėje ir nori, kad tu pas juos atvažiuotum palyginti jų turimo apibūdinimo su tuo, ką matei.

– Šūdą aš ten mačiau, juk buvau be sąmonės.

Terjė Plou metė į Karlą reikšmingą žvilgsnį, tačiau šis nekreipė į jį dėmesio. Kas jau kas, o Terjė turėjo iki smulkmenų ištyrinėti ataskaitą, tad kodėl dabar apsimeta kvailiu? Argi Karlas neaiškiai pasakė, jog buvo praradęs sąmonę nuo tos akimirkos, kai kulka kliudė smilkinį, iki tol, kol ligoninėje jam sulašino lašelinę? Gal jie mano jį melavus? Kurių galų jie dabar nori su juo pasikalbėti?

– Ataskaitoje rašoma, kad matei raudonus languotus marškinius prieš pat užpuolikams pradedant šaudyti.

Marškinius, mat kaip. Ar čia viskas tik dėl tų marškinių?

– Tai jie nori, jog aš atpažinčiau marškinius? – paklausė Karlas. – Nes jeigu tik tiek, tai gal tegul atsiunčia jų nuotrauką man elektroniniu paštu.

– Karlai, jeigu prašo, vadinasi, reikia, – įsiterpė Markusas. – Bus visiems į naudą, jei nuvažiuosi į tą Sorę. Tau pačiam irgi.

– Kad kažkaip neturiu noro, – Karlas žvilgtelėjo į laikrodį. – Be to, jau ir vėloka.

– Neturi noro? Klausyk, Karlai, kada ten esi sutaręs susitikti su krizių konsultante?

Karlas prikando lūpą. Ar būtina paskelbti tai girdint visam skyriui?

– Rytoj.

– Taigi, užtat šiandien nuvažiuok iki Sorės, o rytoj, kai susitiksi su Mona Ibsen, atmintyje bus viskas dar šviežia. – Markusas išspaudė dirbtinę šypsenėlę ir paėmė kažkokį aplanką nuo aukščiausios ant stalo gulinčios krūvelės viršaus. – Ai, tarp kitko, čia kopijos tų dokumentų, kuriuos gavom iš migracijos tarnybos užklausę apie Hafezą Asadą. Gali pasiimti.

Asadas, vėl gavęs galimybę vairuoti, pasiėmė su savimi keletą pikantiškųjų bandelių bei trikampių pyragėlių ir dabar kimšo juos lėkdamas autostrada E20. Iš šypsenos veide galėjai spręsti, kad sėdėdamas prie vairo jis jautėsi laimingas bei patenkintas. Kartkartėmis jis imdavo linguoti galva į šonus, pritardamas per radiją grojančiai muzikai.

– Gavau dokumentus iš migracijos tarnybos, Asadai, bet dar neperskaičiau, – tarė jam Karlas. – Gal pats papasakok, kas ten apie tave parašyta?

Jo vairuotojas atsisukęs metė nerimastingą žvilgsnį į Karlą juodviem lenkiant ilgą vilkstinę sunkvežimių.

– Mano gimimo data, iš kur aš atvykau ir paskui ką aš ten veikiau. Ar tu apie tai, Karlai?

– O kaip tu gavai leidimą nuolat gyventi? Ar ten irgi parašyta?

Asadas linktelėjo.

– Karlai, mane nužudytų, jei grįžčiau. Taip jau yra. Sirijos valdžia nelabai buvo manimi patenkinta, supranti.

– Kodėl?

– Mes tiesiog negalvojom vienodai. Ir to gana.

– Gana kam?

– Sirija – didelė šalis. Žmonės tiesiog dingsta.

– Gerai, tai tu įsitikinęs, kad su tavim susidorotų, jei ten grįžtum?

– Taip jau yra, Karlai.

– Gal tu dirbai amerikiečiams?

Asadas vėl staiga atsisuko.

– Kodėl taip sakai?

Karlas pažvelgė pro langą.

– Tik šiaip, Asadai. Nekreipk dėmesio.

Kai Karlas paskutinį kartą lankėsi senojoje Sorės policijos nuovadoje Didžiojoje gatvėje, ji dar priklausė šešioliktajai policijos apygardai ir buvo Ringstedo miesto policijos pajėgų žinioje. Dabar ši nuovada buvo pietinės Jutlandijos ir Lolando-Falsterio policijos apygardos dalis, bet iš esmės tai buvo toks pats raudonų plytų pastatas, puodeliai ant stalų stovėjo tie patys, o ir darbo krūvis nė kiek nebuvo sumažėjęs. Kokios naudos davė žmonių perkraustymas iš vieno gardo į kitą – klausimas, vertas milijono.

Karlas tikėjosi, kad nuovadoje jį pasitiks vienas iš detektyvų ir paprašys dar kartą apibūdinti tuos languotus marškinius. Tačiau čia dirbo toli gražu ne diletantai. Karlo sutiktuvėse dalyvavo keturi vyrai, laukiantys kabinete, ne didesniame už Asado, ir visi atrodė taip, tarsi būtų praradę po savo šeimos narį tų žiaurių vakarykščių įvykių metu.

– Jorgensenas, – prisistatė vienas iš jų, tiesdamas ranką pasisveikinti. Ji buvo šalta kaip ledas. Šis Jorgensenas dar prieš kelias valandas garantuotai spoksojo į akis porai vyrukų, baigusių gyvenimą su

vinimis galvose, paleistomis iš pneumatinio pistoleto. Vėliau greičiausiai jis visą naktį neužmigo nė sekundei.

– Ar nori pamatyti įvykio vietą? – pasiteiravo kitas pareigūnas.

– Ar tai būtina?

– Viskas kiek kitaip, nei buvo Amageryje. Vyrai nužudyti automobilių servise. Vienas garaže, kitas darbo kabinete. Vinys suvarytos iš arti, nes susmigusios iki pat galvučių. Net ne iš karto jas pastebėjome.

Vienas iš kolegų ištiesė Karlui kelias A4 formato nuotraukas. Tikrai taip, vinių galvutės vos matėsi kaukolėje. Netgi kraujo beveik nebuvo.

– Kaip matai, abu nužudyti darbo metu. Abiejų rankos purvinos, vilkėjo kombinezonais.

– Ar kas nors iš ten dingo?

– Ničniekas!

Jau senokai Karlas nebuvo girdėjęs tokio pasakymo.

– O ką jie tuo metu dirbo? Juk buvo jau vėlyvas vakaras? Uždarbiavo papildomai, ar ką?

Detektyvai susižvalgė. Į šį klausimą dar akivaizdžiai nebuvo radę atsakymo.

– Aptikome šimtus skirtingų batų pėdsakų. Matyt, niekada netvarkydavo savo darbo vietos, – tarė Jorgensenas. Ant pečių jam buvo užkritusi nelengva byla. – Norėtume, kad atidžiai pažiūrėtum, – pridūrė jis, suimdamas ant stalo patiestos medžiagos kampučių, – ir sakyk tik tai, dėl ko esi tikras.

Pakėlęs apklotą jis parodė ketverius marškinius su stambiais raudonais langeliais; patiesti vienas šalia kito jie atrodė lyg keturi medkirčiai, parkritę pailsėti po medžiu.

– Ar kurie nors iš jų panašūs į tuos, kuriuos matei nusikaltimo vietoje Amageryje?

Tokioje keistoje akistatoje Karlas dar nebuvo dalyvavęs. Kurie iš šių marškinių įvykdė nusikaltimą? Tai bent klausimas. Greičiau pokštas. Marškiniai niekada nebuvo Karlo sritis. Net ir savų, ko gero, nebūtų atpažinęs.

– Suprantu, Karlai, kad nelengva pasakyti, kai praėjo tiek laiko, – tarė Jorgensenas su nuovargiu balse. – Bet jei pamėgintum, mums labai padėtum.

– Kodėl jūs, po velnių, manot, jog nusikaltėlis vilkės tuos pačius marškinius po kelių mėnesių? Net ir jūs čia šitam kaime turbūt retkarčiais pasikeičiat skudurus.

Jorgensenas apsimetė, kad šios replikos negirdėjo.

– Mes tik norime išbandyti viską, kas įmanoma.

– O kodėl esat įsitikinę, jog liudininkas, matęs įtariamąjį žudiką iš toli, ir dar naktį, taip tiksliai įsidėmėjo tuos raudonus languotus marškinius, kad jūs dabar remsitės jais kaip pagrindiniu įkalčiu atlikdami tyrimą? Eina šikt, šitie marškiniai atrodo vienodi kaip vandens lašai! Na gerai, gal ne visai identiški, bet panašių marškinių turbūt yra dar koks tūkstantis.

– Vaikinukas, matęs marškinius, dirba drabužių parduotuvėje. Mes juo tikime. Jis labai tiksliai nupasakojo, kaip jie atrodė.

– O jis nenupasakojo, kaip atrodė vyras, vilkintis jais? Ar ne geriau būtų buvę tai padaryti?

– Tiesą sakant, nupasakojo. Nei labai blogai, nei labai ypatingai. Apibūdinti žmogų ne taip lengva kaip marškinius.

Karlas pažvelgė į vyro eskizą, kurį jie ką tik padėjo ant marškinių. Vyrukas kaip vyrukas. Jei nežinotų, pamanytų, kad koks kopijavimo aparatų pardavėjas iš Slagelsės. Apvalūs akinukai, švariai nuskustas veidas, nekaltos akys, berniukiškas sudėjimas.

– Neatpažįstu jo. Koks, pagal liudininką, buvo jo ūgis?

– Mažų mažiausiai metras aštuoniasdešimt trys, o gal ir daugiau.

Patraukęs piešinį detektyvas Jorgensenas vėl parodė į marškinius. Karlas įsižiūrėjo į visus paeiliui. Iš pirmo žvilgsnio jie tikrai atrodė beveik vienodi.

Paskui jis užsimerkė ir pabandė nusipiešti matytus marškinius savo mintyse.

– Ir kas tada nutiko? – paklausė Asadas juodviem grįžtant į Kopenhagą.

– Nieko, visi man atrodė tokie patys. Aš jau nebeatsimenu tų prakeiktų marškinių.

– Tai gal tada tau davė paveiksliuką parsinešti namo?

Karlas nieko nebeatsakė. Jis jau buvo paskendęs savose mintyse. Matė Ankerį, gulintį šalia ant grindų, ir dūstantį Hardį, prispaudusį jį savo kūnu. Šūdas, kodėl gi jis negalėjo jų nušauti? Tereikėjo tik atsisukti išgirdus, kaip kažkas įeina į baraką, ir viso to nebūtų buvę. Ankeris dabar sėdėtų šalia bei vairuotų vietoj to keisto sutvėrimo Asado. Ir Hardis, tas irgi nebūtų prirakintas prie lovos visam gyvenimui. Eina šikt.

– Ar jie negalėjo tau iškart atsiųsti nuotraukų, Karlai?

Šis nužvelgė savo vairuotoją. Kartais tos akys iš po piršto storumo antakių nutaisydavo velniškai nekaltą išraišką.

– Taip, Asadai, aišku, kad galėjo.

Karlas pažvelgė į ženklus virš autostrados. Jie rodė vos porą kilometrų iki Tostrupo.

– Pasuk čia, – paliepė jis Asadui.

– Kodėl? – paklausė Asadas, kirsdamas dvigubą ištisinę liniją. Siūbtelėjusi ant dviejų ratų mašina pasisuko į nuvažiavimą.

– Noriu apžiūrėti tą vietą, kur žuvo Danielis Heilas.

– Kas toks?

– Vyras, kuriam patiko Meretė Liungor.

– Iš kur tu žinai apie jį, Karlai?

– Bakas pasakojo. Heilas žuvo automobilio avarijoje. Turiu pasiėmęs policijos ataskaitą.

Tai išgirdęs Asadas tyliai švilptelėjo, tarsi žūtis avarijoje būtų buvusi pati blogiausia iš visų mirties priežasčių.

Karlas žvilgtelėjo į spidometrą. Gal Asadui reikėtų kiek primažinti greitį, kol jie patys dar nepapildė skaičiaus statistikos suvestinėje.

Nors buvo praėję penkeri metai po Danielio Heilo žūties Kapelevo plente, nelaimės pėdsakai vis dar gana aiškiai matėsi. Jo mašina rėžėsi į pastatą, kuris vėliau buvo šiek tiek paremontuotas, aprūkusios sienos nuplautos, bet Karlui buvo akivaizdu, jog didžioji dalis draudimo išmokėtų pinigų nusėdo kažkur kitur.

Jis nužvelgė tolumon per laukus besidriekiantį kelią. Vyrukui baisiai nepasisekė, kad šitaip rėžėsi į tą bjaurų pastatą. Bent dešimt metrų į vieną arba kitą pusę, ir mašina būtų paprasčiausiai nuslydusi nuo kelio į laukus.

– Kaip nepasisekė. Ar ne, Karlai?

– Žiauriai nepasisekė.

Asadas paspardė medžio nuolaužą, tebestūksančią priešais aptrupėjusią sieną.

– Jis įvažiavo į medį, ir medis perlūžo kaip pagaliukas, o paskui jis trenkėsi į sieną, ir mašina pradėjo degti, teisingai?

Karlas linktelėjo ir apsidairė. Kažkur netoliese buvo šalutinis kelias. Matyt, iš jo ir išsuko ta kita mašina – regis, taip buvo parašyta policijos ataskaitoje. Jis mostelėjo ranka į šiaurę.

– Danielis Heilas su savo „Citroen“ atvažiavo iš ten, iš Tostrupo. Pasak kito vairuotojo ir remiantis policijos matavimais, jie susidūrė štai šitoj vietoj. – Karlas parodė į liniją kelio viduryje. – Gal Heilas užmigo. Vienaip ar kitaip, jis išvažiavo į priešingą juostą ir įlėkė tiesiai į priešais važiuojantį sunkvežimį. Nuo smūgio automobilis atšoko atgal ir pataikė į medį bei pastatą. Viskas įvyko greičiau nei per sekundę.

– O kas nutiko tam kitoje mašinoje?

– Na, jis nuskrido ten, – atsakė Karlas, rodydamas į tuščią lygumą, kuri Europos Sąjungos leidimu buvo palikta pūdyti dar prieš keletą metų.

Asadas ir vėl tyliai švilptelėjo.

– Ir jam nieko nenutiko?

– Ne. Jis vairavo kažkokį keturiais ratais varomą gigantą. Juk čia kaimas, Asadai.

Karlo partnerio išraiška rodė, kad jis puikiai supranta, apie ką kalbama.

– Sirijoje irgi daug keturiais ratais varomų automobilių, – pridūrė jis.

Karlas linktelėjo nelabai klausydamasis.

– Keista, Asadai, ar ne? – garsiai pasvarstė jis.

– Kas? Kad įvažiavo į pastatą?

– Ne, kad jis žuvo kitą dieną po Meretės dingimo. Vyras, kurį Meretė buvo ką tik sutikusi ir kuris galbūt ją buvo įsimylėjęs. Labai keista.

– Tu manai, jog galbūt tai buvo savižudybė? Jog jis labai liūdėjo, nes ji pradingo jūroje? – Asadas žvelgė į Karlą, ir staiga jo veido išraiška persimainė. – Jis nusižudė, nes pats nužudė Meretę. Taip yra buvę, Karlai.

– Savižudybė? Tikrai ne. Tada jis būtų tyčia įsirėžęs į pastatą. Be to, jis negalėjo Meretės nužudyti. Kai ji dingo, jis sėdėjo lėktuve.

– Aišku. – Asadas palietė ištrupėjusią sieną. – Tai gal ir ne jis atnešė laišką, kuriame buvo parašyta „Geros kelionės į Berlyną“.

Karlas linktelėjo ir pakėlė akis į saulę, jau besileidžiančią vakaruose.

– Gal tu ir teisus.

– O tai ką mes čia darom, Karlai?

– Ką darom? – Karlas spoksojo kažkur į laukus, kur jau buvo išlindusios pirmosios pavasarinės piktžolės. – Aš tau pasakysiu, Asadai: mes atliekam tyrimą. Štai ką mes čia darom.

25 SKYRIUS

2007-ieji

– Dėkui, kad suorganizavote šį susitikimą ir kad sutikote dar kartą taip greitai mane priimti, – tarė Karlas spausdamas ranką Birgeriui Larsenui. – Ilgai jūsų negaišinsiu.

Demokratų vicepirmininko kabinete buvo susirinkę Karlui pažįstami veidai.

– Gerai, pone Mjorkai. Sukviečiau visus, kas tik dirbo kartu su Merete Liungor prieš jai dingstant. Galbūt ką nors iš čia esančių žmonių pažįstate.

Karlas linktelėjo visiems susirinkusiesiems. Žinoma, kai kuriuos jis tikrai atpažino. Keli čia sėdintys politikai turėjo realių galimybių palikti dabartinę vyriausybę be postų per kitus rinkimus. Na, bent jau galėjo to tikėtis. Tarp kitų susirinkusiųjų Birgerio kabinete buvo ir partijos atstovė spaudai, dėvinti sijoną iki kelių, keletas gana žymių parlamento narių ir dar keli partijos biuro darbuotojai, įskaitant ir sekretorę Marianą Koch. Pastaroji koketiškai žvilgtelėjo į Karlą, primindama jam, kad jau po trijų valandų laukia išpažintis pas Moną Ibsen.

– Kaip Birgeris Larsenas jums jau tikriausiai paaiškino, mes grįžome prie Meretės Liungor dingimo bylos. Taigi man svarbus kiekvienas faktas, galintis padėti geriau suprasti Meretės elgesį ir psichinę būklę tomis paskutinėmis dienomis. Man susidarė įspūdis, kad anuomet, pačiame pirminiame tyrimo etape, policija priėjo prie išvados, jog ji iškrito už borto netyčia, ir galbūt jie buvo teisūs. Jei taip, mes niekada taip ir nesužinosime, kas iš tiesų nutiko. Praėjo penkeri metai, kūnas jūroje jau seniai turėjo suirti.

Visi linktelėjo, liūdni ir susikaupę. Čia susirinkusius žmones Meretė būtų įvardijusi kaip savo kolegas, gal tik išskyrus naująją savo įpėdinę.

– Daugelis dalykų leidžia daryti išvadą, kad tai buvo nelaimingas atsitikimas, – tęsė Karlas, – ir, ko gero, tik sąmokslo teorijų mėgėjas galėtų pagalvoti ką nors kita. Bet vis dėlto mes, „Q skyriaus“ vyrukai, esam velniškai nepatiklūs, turbūt dėl to mums ir atiteko ši byla. – Visi šyptelėjo. Vadinasi, bent jau klausėsi. – Taigi, dabar norėčiau užduoti jums keletą klausimų, ir jei tik turite, ką pasakyti, drąsiai kalbėkite.

Dauguma vėl linktelėjo.

– Gal kas iš jūsų prisimenate, ar Meretė buvo susitikusi su grupele lobistų dėl placentos tyrimų, prieš pat savo dingimą?

– Aš prisimenu, – atsakė kažkuris iš biuro darbuotojų. – Tai buvo Bilės Antvoskovo iš „Basic Gen“ specialiai šiam tikslui suburta delegacija.

– Bilės Antvoskovo? Turite galvoje *tą* Bilę Antvoskovą? Milijardierių?

– Taip, tą. Jis subūrė grupę ir susitarė dėl susitikimo su Merete. Rėžė apie ją sparną.

– Rėžė sparną? Apie Meretę Liungor?

– Ne, – šyptelėjo moteris. – Mes taip vadiname, kai lobistai susitikinėja su visomis partijomis iš eilės. Ši delegacija bandė surinkti folketingo balsų daugumą.

– Ar kur nors būtų galima gauti susitikimo ataskaitą?

– Taip, ji turėtų būti kažkur. Nežinau, ar kas nors ją atspausdino, bet gal rastume Meretės sekretorės kompiuteryje.

– Ar tas kompiuteris tebenaudojamas? – paklausė Karlas, netikėdamas savo ausimis.

Moteris vėl nusišypsojo.

– Mes visuomet išsaugom standžiuosius diskus, kai keičiame operacines sistemas. Kai perėjome prie „Windows XP“, turėjom pakeisti mažiausiai dešimt standžiųjų diskų.

– Nejaugi jūs neprisijungę prie tinklo?

– Prisijungę, bet Meretės sekretorė ir keletas kitų žmonių anuomet dar nebuvo.

– Gal bijojo? – Karlas taip pat jai nusišypsojo.

– Gali būti.

– Ar jums nebūtų sunku paieškoti to susitikimo protokolo?

Moteris linktelėjo.

– Vienas iš to susitikimo dalyvių buvo vyriškis, vardu Danielis Heilas, – toliau kalbėjo Karlas, atsisukęs į visus. – Kiek girdėjau, jie su Merete simpatizavo vienas kitam. Ar kas nors galėtų tai patvirtinti arba plačiau pakomentuoti?

Keli žmonės susižvalgė. Na štai, ir vėl pataikyta į dešimtuką. Beliko luktelėti, kuris iš čia esančiųjų ryšis atsakyti.

– Vardo nežinau, bet mačiau, kad ji kalbėjosi su kažkokiu vyru „Snapstingete“, parlamento narių restorane. – Šį kartą prabilti išdrįso partijos atstovė spaudai. Jos manieros erzino, bet pati buvo nepėsčia mergina ir gerai atrodė prieš kameras. Ateityje, pribrendus laikui, jos neabejotinai laukė aukščiausi ministerijos postai. – Atrodė, jog

Meretė labai džiaugėsi jį sutikusi, ir paskui visą laiką, kol bendravo su Socialistų ir Centro radikalų partijos sveikatos komitetų pirmininkėmis, buvo šiek tiek išsiblaškiusi. – Mergina nusišypsojo. – Manau, daug kas tai pastebėjo.

– Ar todėl, kad Meretei toks elgesys buvo nebūdingas? Tą turite omenyje?

– Man atrodo, niekas iš mūsiškių anksčiau nebuvo matęs, jog Meretė būtų tokia nesusikaupusi. Tikrai buvo neįprasta.

– Ar tas vyras galėjo būti mano minėtasis Danielis Heilas?

– Nežinau.

– Ar kas nors žino?

Visi papurtė galvas.

– Kaip jį apibūdintumėt? – toliau klausinėjo Karlas atstovės spaudai.

– Jis sėdėjo už kolonos, todėl nelabai gerai mačiau, bet buvo lieknas, gerai apsirengęs ir įdegęs, kiek prisimenu.

– Kokio amžiaus?

Ji truktelėjo pečiais.

– Sakyčiau, gal vos vos vyresnis už Meretę.

Lieknas, gerai apsirengęs, vos vos vyresnis už Meretę. Jei ji nebūtų pridūrusi, kad įdegęs, tokį apibūdinimą būtum galėjęs pritaikyti visiems čia esantiems vyrams, įskaitant ir patį Karlą – aišku, jei metų pridėtum truputį daugiau. Kokius penkerius ar dešimt.

– Spėju, ne visus Meretės dokumentus perėmė jos įpėdinis, – Karlas mostelėjo galva į Birgerio pusę, – turiu galvoj, pavyzdžiui, darbo kalendorių, užrašų knygelę, ranka brūkštelėtas pastabas ir panašiai. Ar tokius daiktus tiesiog išmetėte arba sunaikinote? Niekas nežinojo, ar ji grįš, tiesa?

– Kai kuriuos daiktus susirinko policija, kai kurie buvo išmesti, – vėl atsakė ta pati partijos biuro darbuotoja. – Nelabai kas ir teliko.

– O jos darbo knyga? Kur ji atsidūrė?

Čia įsiterpė Mariana Koch.

– Darbo knygą Meretė visada nešdavosi namo su savimi, – tarė ji tonu, neleidžiančiu prieštarauti. – Visada, – pabrėždama pridūrė ji.

– Kokia tai buvo knyga?

– Paprastas darbo kalendorius su nutrintais raudonai rudos odos viršeliais. Dienotvarkė darbams ir susitikimams žymėti, užrašinė bei telefonų knygelė viename.

– Ir niekas jos neberado, – pridūrė Karlas. – Šitai jau žinau. Vadinasi, išvada tokia, jog ji taip pat nuskendo jūroje.

– Aš taip nemanau, – tvirtai atšovė sekretorė.

– Kodėl?

– Todėl, kad Meretė visuomet nešiodavosi gan mažą rankinę, ir jos darbo knyga ten paprasčiausiai netilpdavo. Dažniausiai įkišdavo ją į savo portfelį, o jo, garantuoju, tikrai nebūtų vilkusi į laivo denį. Galų gale, juk buvo atostogos, kodėl būtų reikėję apskritai jį tampytis su savimi? Mašinoje portfelio juk irgi nebuvo, ar ne?

Karlas papurtė galvą. Kiek jis prisiminė, tikrai ne.

Karlas taip ilgai laukė tos krizių konsultantės su žavinga sėdyne, kad net pradėjo nervintis. Jeigu ji būtų pasirodžiusi laiku, jis būtų tiesiog pasikliovęs savo žavesio galia, bet dabar, mintyse bekartojant, ką sakys, ir besipraktikuojant šypseną, po daugiau nei dvidešimties minučių laukimo jo pasitikėjimas savimi gerokai atslūgo.

Kai ji pagaliau teikėsi pasirodyti trečiajame aukšte, neatrodė, jog būtų jautusi didelę kaltę dėl savo vėlavimo, tačiau atsiprašė. Toks pasitikėjimas savimi Karlą vedė iš proto. Būtent tuo jį ir sužavėjo Viga, kai juodu susipažino, – pasitikėjimu savimi bei užkrečiamu juoku.

Mona Ibsen atsisėdo priešais. Iš Oto Monstedo gatvės pro langą besiveržianti šviesa krito jai ant sprando ir švytėjo aplink galvą tarsi aureolė. Švelnioje šviesoje išryškėjo subtilūs jos veido bruožai; lūpos buvo jausmingos ir ryškiai raudonos. Visa jos esybė spinduliavo rafinuotumą. Karlas įsispoksojo tiesiai jai į akis, kad žvilgsnis nenuklystų žemyn link putlios krūtinės. Nė už ką pasaulyje jis nebūtų iškeitęs tos būsenos, kuria mėgavosi dabar.

Ji paprašė papasakoti apie tą nutikimą Amageryje. Norėjo sužinoti konkretų laiką, veiksmus ir pasekmes. Klausinėjo apie visokiausius nereikšmingus dalykus, o Karlas nepasikuklino šiek tiek sutirštinti spalvas. Jo pasakojime kraujo buvo truputį daugiau, šūviai galingesni, atodūsiai gilesni, nei buvo iš tikrųjų. O ji dėmesingai žvelgė į jį, kartais šį bei tą pasižymėdama. Kai pagaliau Karlas pradėjo pasakoti apie tai, kaip jį paveikė sužeistų ir mirštančių draugų vaizdas ir kaip nuo tada jis nebegali ramiai miegoti, ji atsitraukė su savo kėde nuo stalo, padėjo savo vizitinę Karlui prieš nosį ir ėmė rinktis savo daiktus.

– Ar kas ne taip? – paklausė Karlas, stebėdamas, kaip jos bloknotas dingsta odiniame portfelyje.

– Man atrodo, tai jūs turėtumėte sau užduoti tą klausimą. Kai jau būsite pasiruošęs papasakoti tiesą, galėsime tartis dėl kito susitikimo.

Karlas suraukė antakius.

– Kaip suprasti? Viskas, ką jums dabar pasakojau, tiksliai taip ir buvo.

Ji prispaudė portfelį prie pilvuko, išryškėjusio po aptemptu sijonu.

– Pirmiausia pažiūrėjusi į jus matau, kad jokių problemų dėl miego jūs neturite. Antra, pasakodamas viską gerokai išpūtėte. Gal manėte, jog neperskaitysiu įvykio ataskaitos iš anksto? – Karlas jau

žiojosi prieštarauti, bet ji rankos mostu parodė jam nutilti. – Trečia, matau, kaip jūs kalbate apie Hardį Heningseną ir Ankerį Hojerį. Nežinau, kas ten nutiko, bet šis įvykis dar iki galo neišspręstas. Ir kai tik paminite savo kolegas, kuriems nepasisekė ištrūkti gyviems ir sveikiems, kažkas jūsų viduje sukyla ir jus siutina. Kai jau būsite pasiruošęs papasakoti tiesą, aš mielai jus priimsiu dar kartą. O kol kas niekuo negaliu padėti.

Karlas ir vėl bandė paprieštarauti, bet tik kažką nerišliai išlemeno. Nieko doro taip ir nesurezgęs jis žiūrėjo į ją tokia išraiška, kuri aiškiai išduoda susižavėjimą ir kurią moterys paprastai įžvelgia, tik nebūna šimtu procentų tikros.

– Palaukit minutėlę, – prisivertė ištarti Karlas, kol ji dar nedingo pro duris. – Jūs turbūt teisi. Aš tik to nesuvokiau.

Kol jis karštligiškai galvojo, ką čia dar pasakius, ji apsisuko eiti.

– Gal galėtume apie tai pasikalbėti nuėję kur nors pavakarieniauti? – išsprūdo Karlui.

Kad visiškai prašovė pro šalį, jis suprato akimirksniu. Tai buvo tokia kvailystė, jog ji net nesivargino atšauti ką nors pašaipaus. Vietoj to tik metė į jį žvilgsnį, kuriame iš visų emocijų aiškiausiai atsispindėjo susirūpinimas.

Bilė Antvoskovas, kuriam neseniai stuktelėjo septyniasdešimt, buvo reguliarus TV2 programos „Labas rytas, Danija" svečias ir dažnai šmėžuodavo kitose pokalbių laidose. Jis buvo tas vadinamasis ekspertas, kurį žmonės manė žinant apie viską, kas tik dėjosi šiame pasaulyje. Taip jau būdavo su danais – jei jau ką nors priimdavo už gryną pinigą, tai ir nepaleisdavo. Vis dėlto prieš kameras šis žmogus atrodė puikiai. Jis buvo autoritetingas ir brandus, turėjo žavias rudas akis, charakteringą žandikaulio liniją ir savitą charizmą, sujungian-

čią jaunuoliui iš gatvės būdingą sąmojį ir taktiškas aukštuomenės atstovo manieras. Aišku, savo darė ir faktas, kad per neįtikėtinai trumpą laiką šiam vyrui buvo pavykę sukaupti tokį turtą, koks netrukus turėjo padaryti jį vienu iš turtingiausių Danijos žmonių. Be viso to, jo pinigai buvo uždirbti iš rizikingų medicinos srities projektų, įgyvendintų visuomenės labui, ir tai garantavo visišką žiūrovų pagarbą bei susižavėjimą.

O štai Karlas jo tiesiog negalėjo pakęsti.

Netgi atėjęs į jo biurą iš sekretorės išgirdo, kad laikas brangus, o Bilė Antvoskovas yra labai užsiėmęs asmuo. Prie sienos laukdami savo eilės sėdėjo keturi vyriškiai, kurie akivaizdžiai nenorėjo turėti vienas su kitu jokių reikalų. Kiekvienas ant žemės tarp kojų buvo pasistatęs savo portfelį, o ant kelių pasidėjęs nešiojamąjį kompiuterį. Visi velniškai užsiėmę ir su baime laukiantys to, su kuo susidurs įžengę pro tas užvertas duris.

Sekretorė Karlui nusišypsojo, bet nenuoširdžiai. Jis be ceremonijų buvo įsibrovęs į jos sudėliotą darbotvarkę, ir ji tikėjosi, kad daugiau tai nepasikartos.

Pats bosas pasitiko Karlą su savo firmine šypsenėle lūpose ir mandagiai pasiteiravo, ar šis pirmą kartą lankosi jų biuro pastate Kopenhagos uosto krantinėje. Tada mostelėjo į milžiniškus langus, nusidriekusius nuo vieno sienos krašto iki kito tarsi stiklinė mozaika, sudėliota ir įvairiausių pasaulio detalių: laivų, kranų, prieplaukos, vandens ir dangaus, didingai stūksančių ir besivaržančių dėl dėmesio.

Tikrai, vaizdas Karlo kabinete nė iš tolo tam neprilygo.

– Norėjote su manimi pasikalbėti apie vizitą į Kristiansborgo rūmus du tūkstančiai antrųjų metų vasario dvidešimtą dieną. Viską turiu čia, – pasakė Antvoskovas, tarškindamas kompiuterio klaviatūra. – O, tik pažiūrėkit, palindromas. Koks sutapimas.

– Kaip sakot?

– Data: dvidešimta antro mėnesio diena, du tūkstančiai antrieji. Taip pat ir iš priekio, ir iš galo. O, dar gražiau, lygiai 20.02 lankiausi pas savo buvusią žmoną. Išgėrėm kartu po taurę šampano, – tarė jis. Ir pridūrė angliškai: – Once in a lifetime!

Po šių žodžių Bilė Antvoskovas nusišypsojo, ir tuo linksmoji pokalbio dalis buvo baigta.

– Kaip suprantu, jūs norėjote paklausti, apie ką mes kalbėjome per susitikimą su Merete Liungor? – tęsė jis.

– Taip, apie tai. Bet prieš tai dar norėčiau pasiteirauti šio to apie Danielį Heilą. Koks buvo jo vaidmuo tame susitikime?

– Hmm, keista, kad apie jį klausiate, nes iš tiesų jis neatliko jokio vaidmens. Danielis Heilas buvo vienas iš svarbiausių mūsų inžinierių laboratorijų technologijų srityje. Be jo laboratorijos ir šaunių bendradarbių didelė dalis mūsų projektų būtų šlubavę.

– Tai jis neprisidėdavo prie projektų plėtros?

– Jei turite omenyje politinę ar finansinę plėtros pusę, tai ne. Jis dalyvaudavo tik techniniu atžvilgiu.

– Kodėl tuomet jis atvyko į susitikimą?

Antvoskovas sekundėlę prikando skruostą iš įpročio.

– Kiek prisimenu, jis man paskambino ir pasiprašė vykti kartu. Jau nebeprisimenu, dėl kokios priežasties, bet, matyt, planavo investuoti didelius pinigus į naują įrangą ir norėjo neatsilikti nuo politinių niuansų. Jis buvo labai kruopštus žmogus, gal todėl mums taip gerai ir sekėsi dirbti kartu.

Karlas pajuto šiuose žodžiuose pasigėrėjimą savimi. Kai kurie verslininkai kuklumą laikė privalumu, tačiau Bilė Antvoskovas tai kategorijai tikrai nepriklausė.

– Koks, jūsų nuomone, Danielis buvo kaip žmogus?

– Kaip žmogus? – Antvoskovas palingavo galvą. – Net neįsivaizduoju. Kaip subrangovas jis buvo patikimas ir sąžiningas. O kaip žmogus – net neįsivaizduoju.

– Tai asmeniškai jūs su juo nebendraudavote?

Po šio klausimo nugriaudėjo firminis Bilės Antvoskovo riaumojimas, kurį derėjo suprasti kaip juoką.

– Asmeniškai? Iki to susitikimo Kristiansborgo rūmuose aš jo net matęs nebuvau. Nei jis, nei aš neturėjome laiko bendrauti. Be to, Danielis Heilas niekad nesėdėdavo namie. Jis nuolat skraidydavo iš vieno galo į kitą. Vieną dieną Konektikute, kitą jau Olborge. Keliaudavo pirmyn ir atgal. Aš ir pats turbūt esu surinkęs vieną kitą nemokamą skrydžių mylią, bet Danielis Heilas tikriausiai buvo surinkęs tiek, kad užtektų apskraidinti visą klasę mokyklinukų aplink pasaulį ne vieną kartą.

– Tai prieš tą vizitą jūs niekada nebuvote susitikę?

– Ne, niekada.

– Bet nejaugi anksčiau neturėjote jokių bendrų susitikimų, diskusijų, derybų dėl kainos? Nieko panašaus?

– Žinote, tokiems dalykams tvarkyti yra mano darbuotojai. Pažinojau Danielį Heilą iš rekomendacijų, keletą kartų mes kalbėjomės telefonu, paskui pradėjom bendradarbiauti. O visus kitus darbus tvarkydavo jo ir mano žmonės.

– Aišku. Norėčiau pasikalbėti su kuo nors iš jūsų įmonės, kas dirbo su Heilu. Ar tai įmanoma?

Bilė Antvoskovas taip sunkiai atsiduso, kad net jo odinė kėdė sugirgždėjo.

– Nežinau, kas iš jų dar čia dirba. Juk viskas vyko prieš penkerius metus. Darbuotojai mūsų versle labai dažnai keičiasi. Visi nuolat ieško naujų iššūkių.

– Mat kaip, – atsakė Karlas. Ar šis kvailys tiesiai šviesiai prisipažįsta, jog nesugeba išlaikyti darbuotojų? Sunku patikėti. – O gal galėtumėte man pasakyti Danielio kompanijos adresą?

Antvoskovas suraukė kaktą. Tokius dalykus tvarkė jo darbuotojai.

Prieš šešerius metus statyti pastatai atrodė taip, tarsi būtų išdygę tik vakar. Priešais automobilių aikštelę plytėjo kiemas su fontanais, o tarp jų buvo matyti pastato fasadas su didžiulėmis raidėmis: „Inter Lab A/S“. Panašu, kad verslas klestėjo net ir netekęs savo vairininko.

Priimamajame parodytas Karlo policininko ženklelis buvo kruopščiai apžiūrėtas, ir tik įsitikinus, jog jis ne iš žaislų parduotuvės, po dešimties minučių laukimo pagaliau atėjo sekretorė. Pasakęs, kad nori užduoti keletą gana konfidencialių klausimų, Karlas buvo tučtuojau palydėtas į kabinetą su odiniais krėslais, beržo stalais ir stikliniais barais, pilnais gėrimų. Ko gero, visa tai buvo skirta deramai reprezentuoti „Inter Lab“ pasiekimus svečiams iš užsienio. Laboratorijos pasiekimų įrodymai buvo matomi visur. Viena siena buvo nukabinėta apdovanojimais ir sertifikatais, ant kitų dviejų puikavosi įvairiausių projektų grafikai bei nuotraukos. Pro langus, išeinančius į japoniško stiliaus keliuką, vedantį link pastato, tvieskė saulės šviesa.

Šią įmonę greičiausiai buvo įkūręs Danielio Heilo tėvas, ir, sprendžiant iš nuotraukų ant sienos, jau gana seniai. Per tą trumpą laiką, kol jai vadovavo, Danielis sėkmingai sekė savo tėvo pėdomis, ir tai jam aiškiai patiko. Be jokios abejonės, jis buvo mylimas sūnus, kurį tėvas palaikė ir nukreipė teisinga linkme, – vienoje iš nuotraukų juodu su tėvu stovėjo šalia vienas kito ir laimingi šypsojosi. Tėvo

vilkimas švarkas ir liemenė buvo senų bepraeinančių laikų simbolis. Glotnūs sūnaus skruostai ir plati šypsena rodė, kad jis dar nebuvo pasiekęs tokios brandos, bet jau pasiruošęs palikti savo pėdsaką.

Karlas išgirdo artėjančius žingsnius ir atsisukęs išvydo putlią moteriškę su bateliais žemomis pakulnėmis.

– Ką norėjote sužinoti, pone? – paklausė ji. Tai buvo įmonės viešųjų ryšių vadovė. „Aina Hurinainen", – skelbė jos atlape prisegta darbuotojo kortelė. Kokie juokingi tie suomiški vardai.

– Norėčiau pasikalbėti su žmogumi, dirbusiu ir artimai bendravusiu su Danieliu Heilu prieš jam žūstant. Kuo nors, kas būtų jį labai artimai pažinojęs. Žinojęs, apie ką jis galvojo ir svajojo.

Moteris pažiūrėjo į Karlą taip, lyg šis būtų jai pagrasinęs.

– Ar galėtumėte mane suvesti su tokiu žmogumi?

– Nežinau, kas galėjo geriau jį pažinoti už mūsų pardavimo vadovą Nilsą Baką Nilseną. Deja, bijau, jog jis nenorės kalbėti su jumis apie asmeninį pono Heilo gyvenimą.

– O kodėl ne? Ar jis turi ką slėpti?

Ji vėl pažvelgė taip, tarsi Karlas būtų bandęs tyčia išprovokuoti.

– Nei Nilsas, nei Danielis neturėjo ko slėpti. Bet Nilsas taip ir neatsigavo po Danielio žūties.

Iš jos tono Karlas suprato užuominą.

– Norite pasakyti, kad juodu buvo pora?

– Taip. Nilsas ir Danielis buvo kartu ir džiaugsme, ir varge, ir darbe, ir gyvenime.

Kurį laiką Karlas spoksojo į jos šviesiai melsvas akis. Nebūtų nustebęs, jei ši moteris staiga būtų pratrūkusi juokais. Bet to nenutiko. Ji kalbėjo rimtai.

– Aš to nežinojau, – tarė jis.

– Matau, – atsakė ji.

– Gal netyčia turite kokią Danielio Heilo nuotrauką? Kurią galėtumėte man atiduoti?

Ištiesusi ranką į šoną, nuo stiklinio stalelio, apstatyto mineralinio vandens „Ramlosa" buteliukais, ji paėmė brošiūrą.

– Prašom, – pasakė. – Čia turėtų būti jų mažiausiai dešimt.

Dar kartą pasikalbėti su Bile Antvoskovu telefonu Karlui pavyko tik po ilgų diskusijų su irzlia jo sekretore.

– Nuskenavau vieną nuotrauką, kurią norėčiau jums atsiųsti elektroniniu paštu, – prisistatęs paaiškino jam Karlas. – Ar rastumėt porą minučių į ją žvilgtelėti?

Nors ir nenoromis, Antvoskovas padiktavo Karlui savo elektroninio pašto adresą. Karlas spustelėjo pelę ir išsiuntęs laišką pažvelgė į savo kompiuterio ekraną.

Nuotraukoje, kurią jis nuskenavo iš viešųjų ryšių vadovės duotos brošiūros, Danielis Heilas atrodė išties puikiai. Jis buvo lieknas šviesiaplaukis vaikinas, gana aukštas, įdegęs ir gerai apsirengęs, kaip visi ir buvo pastebėję tame parlamento narių restorane. Iš išvaizdos nė nebūtum įtaręs, kad jis homoseksualus. Panašu, jog Danielis turėjo ir kitokių seksualinių polinkių. Gal būtų netrukus prisipažinęs esąs heteroseksualus, mąstė sau Karlas, bandydamas įsivaizduoti šį vyrą užsiliepsnojusioje mašinoje ties Kapelevo plentu.

– Štai, jau gavau laišką, – kitame laido gale pasigirdo Antvoskovo balsas. – Tuoj atsidarysiu failą. – Tada stojo tyla, kuri regis, ilgokai užtruko. – Ir ką dabar su juo turėčiau daryti?

– Ar galėtumėt patvirtinti, kad šioje nuotraukoje yra Danielis Heilas? Ar šis vyras atvyko į susitikimą Kristiansborgo rūmuose?

– Šis? Aš jį pirmą kartą matau.

26 SKYRIUS

2005-ieji

Trisdešimt penktojo gimtadienio proga palubėje vėl įsiplieskė ryški lempų šviesa, ir veidų kitapus stiklo ji jau nebegalėjo įžvelgti.

Tačiau šįkart po stiklo gaubtais degė jau ne visos lemputės. Vieną dieną jiems teks ateiti čia ir jas pakeisti, pagalvojo ji, antraip kambarys paskęs visiškoje tamsoje. Jie vis dar stovi anapus ją stebėdami, ir toliau norės tai daryti. Kažkada turės ateiti ir pakeisti lemputes. Iš lėto sumažins slėgį, o tada pasirodys.

Oro slėgį jie buvo ir vėl padidinę atėjus gimtadieniui, bet ji dėl to jau nebesijaudino. Jei ištvėrė keturias atmosferas, ištvers ir penkias. Ji nežinojo, kokia yra žmogaus organizmo riba, bet panašu, kad iki jos dar buvo labai toli. Kaip ir praėjusiais metais, keletą dienų kamavo haliucinacijos. Atrodė, lyg kambario fonas mirguliuodamas suktųsi, o visa kita tebebūtų ryšku. Tačiau ji tik nerūpestingai dainavo, nes realybė jau buvo nebesvarbi. O vos po kelių dienų viskas stojo į vietas, tik ausyse ėmė ūžti. Iš pradžių spengė vos girdimai, ir Meretė bandė žiovaudama išlyginti spaudimą, bet praėjus dviem savaitėms ūžesys tapo stiprus ir ryškus, panašus į cypimą pasibaigus televizijos

programai, tik aukštesnis, aiškesnis ir šimtą kartų labiau alinantis. „Jis išnyks, Merete, – ramino ji save, – tu priprasi prie spaudimo."

„Jis išnyks, jis išnyks, jis išnyks", – kartojo be perstojo. Tačiau tokie pažadai, grįsti ignoravimu, visuomet nuvilia. Kai šis aukšto dažnio garsas nenutilo net po trijų mėnesių, vesdamas ją iš proto, neleisdamas išsimiegoti ir nuolat primindamas, kad jos kambarys tėra mirties kamera, o jos likimas priklauso nuo budelio gailestingumo, Meretė ėmė ieškoti būdo, kaip galėtų pasitraukti iš gyvenimo.

Ji jau suprato, jog, šiaip ar taip, mirs. Tos moters veidas nepaliko nė menkiausios vilties. Veriantis žvilgsnis aiškiai bylojo, kad jai niekada nebus leista ištrūkti. Geriau jau mirti savo pačios noru, ir pačiai pasirinkti, kaip tai nutiks.

Kambarys buvo tuštutėlis, išskyrus tualeto kibirą ir kibirą su maistu; dar ji turėjo kišeninį žibintuvėlį, dvi juosteles iš savo pūkinės striukės, iš kurių viena jai tarnavo kaip dantų krapštukas, porą ritinėlių tualetinio popieriaus ir savo drabužius. Sienos buvo lygutėlės. Nebuvo nieko, už ko galėtum pririšti striukės rankoves ir įkišti galvą į kilpą. Nusimarinti badu buvo vienintelė jos galimybė. Ji galėjo nebevalgyti to atsibodusio maisto ir nebegerti to lašelio vandens, kurį gaudavo. Gal jie to ir telaukė? Gal ji buvo kokių nors klaikių lažybų objektas? Juk nuo neatmenamų laikų žmonės linksmindavosi, stebėdami kitų žmonių kančią. Kiekvienas žmonijos istorijos laikotarpis buvo persmelktas sunkiai suvokiamo beširdiškumo, o nauji jo klodai vis tebesikaupė, ir dabar jai tai buvo akivaizdu. Mirti buvo vienintelė išeitis.

Nustūmusi maisto kibirą į šalį ir atsistojusi prieš iliuminatorius ji pareiškė, kad daugiau nebevalgys. Jai jau gana. Tai pasakiusi atsigulė ant grindų, susisupo į drabužius ir nugrimzdo į savo mintis. Pa-

gal jos skaičiavimus, buvo spalio šeštoji, nuo dabar išgyventi turėtų maždaug savaitę. Taigi, ji mirs sulaukusi trisdešimt penkerių metų, trijų mėnesių ir savaitės amžiaus. Jei tiksliau, dvylikos tūkstančių aštuonių šimtų šešiasdešimt keturių dienų, nors nebuvo visiškai dėl to tikra. Niekas jai nepastatys antkapio, neiškals gimimo bei mirties datų. Po jos mirties nebeliks nieko, kas liudytų apie šiame narve praleistą laiką, šį ilgą paskutinį jos gyvenimo laikotarpį. Tik moters žudikai žinos, kada ji mirė, ir ji pati gana tiksliai žino tai jau dabar: Meretė ketino mirti maždaug du tūkstančiai penktųjų metų spalio tryliktą dieną.

Kitą dieną, kai ji išsižadėjo maisto, jie riktelėjo jai, kad pakeistų kibirus, bet moteris nepakluso. Ir ką jie galėjo padaryti? Nebent palikti kibirą pravirame liuke arba pasiimti jį atgal. Jai buvo vis vien.

Jie atsiųsdavo kibirą, palikdavo ir kitą dieną pakeisdavo. Šis ritualas kartojosi keletą dienų. Jie rėkė, grasino padidinti slėgį, palikti patalpą be oro. Bet argi gąsdinimai mirtimi galėjo ją paveikti, kai pati troško numirti? Gal jie užeis į vidų, o gal ir ne – jai tai visiškai nerūpėjo. Ji davė laisvę savo mintims, kad vaizduotė ir prisiminimai užgožtų cypimą ausyse, ir po penkių dienų viskas susiliejo į viena. Svajonės apie laimingą gyvenimą, politinė karjera, vienišas laive stovintis Ufė, į šalį nustumta meilė, vaikai, kurių niekada nesusilauks, „Ponas Bynas“, ramūs vakarai prie televizoriaus. Jos kūnas darėsi vis mažiau įsitempęs, vis mažiau paisė savo poreikių. Gulėdama ant grindų jautėsi vis lengvesnė; apėmus keistam sąstingiui dienos bėgo, o maistas kibire greta jos pradėjo pūti.

Viskas vyko taip, kaip ir planuota, kol staiga pajuto tvinkčiojimą kažkur skruosto apačioje.

Būdama apatiškos būsenos, iš pradžių ji priėmė tai kaip virpesį, atsklidusį iš lauko, ir privertė tik vangiai pramerkti akis. „Ar jie jau ateina? Kas vyksta?“, – šmėstelėjo jai mintyse prieš vėl nugrimztant

į tylų sąstingį. Tik po kelių valandų ją pažadino aštrus skausmas, lyg kas badytų į veidą peiliu.

Ji nesuvokė, koks paros metas, nematė, ar ją stebi, tik sukliko taip, kaip dar niekad nebuvo klykusi tame tuščiame kambaryje. Veidas, rodėsi, plyšo pusiau nuo pneumatinio grąžto smūgiams prilygstančio danties skausmo, o ji nieko negalėjo padaryti. Dieve, ar čia bausmė už tai, kad nusprendė nutraukti savo gyvenimą? Vos penkioms dienoms ji spėjo apleisti savo kūną, ir štai kokia kančia. Atsargiai įkišusi pirštą į burną ji apčiuopė pūlinį ties krūminiu dantimi. Jis visuomet keldavo rūpesčių ir užtikrindavo nuolatines pajamas jos odontologui. Kasdien stengdavosi išvalyti tą vietą savo pasidarytu dantų krapštuku. Dabar, vos spustelėjus pūlinį, skausmas pervėrė iki kaulų smegenų; ji susirietė dvilinka ir beviltiškai žiopčiojo, gaudydama orą. Dar prieš akimirką jos kūnas skendėjo letarge, o dabar buvo pažadintas nepakeliamos kančios. Meretė jautėsi it žvėris, tuoj turėsiantis nusigraužti leteną, kad išsivaduotų iš spąstų. Jei skausmas buvo ginklas prieš mirtį, tuomet dabar ji jautėsi kaip niekad gyva.

– Aaa, – sukūkčiojo ji. Susiradusi krapštuką iš lėto pakėlė jį prie burnos ir atsargiai pamėgino iškrapštyti, jei kas buvo užstrigę tarp dantenų ir sukėlė infekciją, bet užteko tik prisiliesti prie pūlinio, kad vėl persmelktų nežmoniškas skausmas.

„Privalai jį pradurti, Merete, nagi“, – verkdama įtikinėjo save ir vėl palietė dantį krapštuku. Nors skrandyje beveik nieko nebuvo, ji pajuto, kaip pykina. Privalėjo pradurti pūlinį, bet nepajėgė, tiesiog nepajėgė, todėl nušliaužė prie liuko durelių pažiūrėti, kas kibire. Gal ten buvo kas nors, kas bent truputį palengvintų kančią. Gal lašelis vandens nuramintų tą siaubingą tvinkčiojimą burnoje.

Pažvelgusi į kibirą ji išvydo pagundą, apie kokią anksčiau nė nedrįso svajoti. Dugne gulėjo pora bananų, obuolys ir plytelė šokolado.

Koks absurdas. Jie bandė suvilioti ją skanėstais ir vėl priversti valgyti, o ji nebegalėjo net ir norėdama.

Kai vėl nudiegė toks skausmas, jog vos neprarado sąmonės, perkreiptu veidu ištraukė iš kibiro vaisius, padėjo juos ant grindų ir kibiro dugne susirado butelį vandens. Suvilgiusi pirštą palaikė jį prie pūlinio, tačiau ledinis vanduo nė kiek nepadėjo, kaip tikėjosi. Skaudėjo kaip skaudėję, vanduo nenumalšino nei skausmo, nei troškulio. Tad jai beliko tik pasitraukti į savo kampą po veidrodiniais langais, susiriesti į embriono pozą ir tyliai melsti Dievo atleidimo. Kada nors jos kūnas pasiduos, ji buvo tuo tikra. Paskutines savo dienas nugyvens kančioje.

Bet galiausiai ir skausmas turės liautis.

Pasigirdę balsai sklido tarsi kažkur iš toli; jie šaukė ją vardu, prašydami atsiliepti. Pramerkusi akis ji iškart suvokė, kad skruostas nustojo tvinkčioti, o jos suglebęs kūnas tebetysojo greta tualeto kibiro po veidrodiniu stiklu. Virš galvos vieno šviestuvo lempa po gaubtu silpnai blykčiojo. Regis, ji girdėjo balsus. Ar jai nesivaideno?

Po sekundės prabilo iki šiol jai negirdėtas balsas:

– Taip, ji ištraukė iš kibiro vaisius.

Nepasivaideno, pagalvojo, bet nebeturėjo jėgų net išsigąsti. Tai buvo vyro balsas. Nei labai jauno, nei seno. Vos jį išgirdusi kilstelėjo galvą, bet neaukštai, kad jie nepastebėtų.

– Iš čia matosi, kur jie numesti, – tarė moteris. – Štai ten, guli ant grindų.

Ta pati moteris, prabildavusi kartą per metus; jos balso Meretė su niekuo nebūtų supainiojusi. Matyt, jie bandė prisišaukti Meretę, o paskui pamiršo išjungti garsiakalbį.

– Ji nušliaužė tarp langų, net neabejoju, – tęsė moteris.

– Ar gali būti, kad numirė? Vis dėlto jau savaitė praėjo, – vėl prabilo vyras. Jo balsas nuskambėjo gana natūraliai, nors toks ir nebuvo. Juodu kalbėjo apie ją.

– Visko gali būti su ta valkata, nenustebčiau.

– Gal reikėtų sumažinti slėgį ir nueiti pasižiūrėti?

– Ir ką tu su ja darysi? Visi jos organai ir audiniai yra prisitaikę prie penkių atmosferų slėgio. Reikėtų ne vienos savaitės, kad kūnas grįžtų į normalią būklę. Jei dabar atidarysim duris, ji ne šiaip patirs dekompresiją, o išsitaškys akyse. Pats matei, kokios padidėjusios jos išmatos, o šlapimas tiesiog burbuliuoja. Nepamiršk, jog aukštam slėgyje ji išbuvo jau trejus su puse metų.

– Tai gal galim tiesiog pažiūrėti, ar ji gyva, ir vėl padidinti slėgį?

Moteris nebeatsakė, bet buvo aišku, kad ji to nieku gyvu neleis.

Meretė alsavo vis sunkiau ir sunkiau. Tie balsai buvo iš paties pragaro. Jie kėsinosi ją gyvą nudirti, paskui susiūti iš lopinėlių ir vėl pakartoti, jei tik būtų galėję. Tai buvo pragaro ratas, kuriame kančios niekada nesiliauja.

Nagi, ateikit, jūs, išgamos, galvojo ji, atsargiai spausdama prie savęs žibintuvėlį. Ausyse zvimbiantys balsai vis garsėjo. Ji ketino smeigti žibintuvėliu į akį pirmam padarui, kuris tik prisiartins, apakinti tą niekšą, išdrįsusį įžengti į jos šventas valdas. Tiek prieš mirdama dar tikrai sugebės padaryti.

– Mes nieko nedarysim, kol grįš Lasė, supratai? – moters balso tonas reikalavo paklusti.

– Kol mes jo sulauksim, ji seniai bus mirusi, – atsakė jai vyras. – O ką tada darysim? Lasė sužinojęs pasius.

Po šių žodžių stojo slegianti tyla, nuo kurios net pykino, tarsi kambario sienos būtų pradėjusios trauktis, spausdamos ir trėkšdamos ją kaip utėlę tarp pirštų.

Dar smarkiau sugniaužusi rankose žibintuvėlį ji toliau laukė. Staiga lyg iš niekur vėl nusmelkė pamirštas skausmas. Ji instinktyviai, išplėstomis akimis įkvėpė į plaučius oro ir jau ketino rikteleti, bet nepajėgė išleisti nė garso. Tada susitvardė. Vis dar baisiai pykino, tačiau net jusdama, kad gali tuoj apsivemti, ji tylėjo ir kentėjo. Atlošusi galvą leido ašaroms ristis per skruostus ir sukepusias lūpas.

„Aš girdžiu juos, bet jie tegul manęs negirdi“, – kartojo nebyliai judindama lūpas. Tai susiimdavo už gerklės, tai delnu vėdindavo ištinusį skruostą ir vis siūbavo pirmyn ir atgal, čia suspausdama, čia atleisdama laisvos rankos kumštį. Kiekvienas jos kūno nervas tvinkčiojo nuo nepakeliamo skausmo.

Galiausiai Meretė suriko. Tai buvo nevaldomas riksmas, prasiveržęs iš kūno gelmių – duslus, žemas, begalinis.

– Ji gyva. Girdi? Taip ir žinojau. – Pasigirdo jungiklio spragtelėjimas. – Išljsk, kad matytume, – paliepė tas šlykštus moters balsas. Ir tik tada jie suprato, jog kažkas ne taip. – Palauk, kas čia dabar. Jungiklis užstrigęs.

Moteris pabarbeno garsiakalbio jungiklį, bet jis nesuveikė.

– Ar klauseisi ten atsigulusi, ką mes kalbėjom, tu, valkata? – sustaugė ji lyg gyvulys. Jos atšiauriame balse galėjai justi per ilgus metus susikaupusį žiaurumą ir beširdiškumą.

– Lasė grįžęs sutvarkys, – tarė vyriškis. – Koks skirtumas.

Meretės žandikaulis, regis, tuoj būtų skilęs pusiau. Ji nenorėjo atsiliepti, bet neturėjo pasirinkimo. Reikėjo atsistoti, daryti bet ką, kas nukreiptų jos mintis nuo visą kūną užvaldančios panikos. Pirmiausia atsiklaupė ir pajuto, kokia yra nusilpusi, tada, sukaupusi jėgas, atsisėdo. Dabar jos burna tiesiog degė. Vienu keliu pasiremdama į grindis pagaliau pakilo.

– Dievuliau, tik pažiūrėkit, vargšiukė, – tarė tas šiurpusis balsas iš už stiklo ir tuoj pat ėmė kvatotis. Tas juokas Meretei prilygo

skalpelio dūriams. – Dantį skauda, – pridūrė balsas. – Viešpatėliau, purvinai valkatai suskaudo dantį, tik pažiūrėkit.

Staigiu judesiu Meretė atsisuko tiesiai į langus. Pajudinti lūpas jai buvo didesnė kančia, nei numirti.

– Vieną dieną aš jums atkeršysiu, – sušnibždėjo ji, prikišusi veidą prie pat stiklo. – Atkeršysiu. Pamatysit.

– Jei nevalgysi, sudegsi pragare net nespėjusi patirti tokio malonumo, – šiurkščiai atrėžė moteris. Tačiau jos balse buvo ir dar kai kas. Tarsi katė būtų žaidusi su pele, ir tas žaidimas dar toli gražu nebaigtas. Jie norėjo dar paturėti savo kalinę gyvą. Tiek, kiek jiems reikėjo, bet ne ilgiau.

– Aš *negaliu* valgyti, – gailiai sušvokštė Meretė.

– Pūlinys? – paklausė vyro balsas.

Ji linktelėjo.

– Turėsi pati kaip nors susitvarkyti, – šaltai tarė jis.

Meretė spoksojo į savo atvaizdą stikle. Jame atsispindėjo suvargusi moteris įdubusiais skruostais ir iššokusiomis, kone iš akiduobių lipančiomis akimis. Apatinė veido dalis buvo perkreipta skaudamo pūlinio, po akimis juodavo tamsūs ratilai. Ji atrodė lyg mirtinas ligonis; tokia ir buvo.

Atsirėmusi nugara į langą lėtai susmuko ant grindų. Kurį laiką taip ir sėdėjo, verkdama iš pykčio bei suvokdama, kad jos kūnas nori gyventi ir dar neketina pasiduoti. Ji pasiims viską, kas buvo tame kibire, ir prisivers nuryti. Galbūt skausmas ją pribaigs, o gal ir ne – tai parodys tik laikas. Vienaip ar kitaip, be kovos ji nepasiduos, nes prieš akimirką davė pažadą tai šlykštynei anapus lango. Meretė privalo jį ištesėti. Kada nors ta kalė spjaudysis, springdama savo pačios nuodais.

Trumpam jos kūną užplūdo ramybė, tarsi praūžus viską suniokojusiai audrai, o paskui sugrįžo skausmas. Šį kartą ji rėkė nesivar-

žydama, kiek tik leido jėgos. Iš dantenų pratrūkę pūliai nutįso ant liežuvio. Tvinkčiojimas nuo danties persismelkė iki pat smilkinio.

Tada pasigirdo liuko durelių švilpesys, joms atsivėrus, pasirodė dar vienas kibiras.

– Štai, įdėjom tau pirmosios pagalbos vaistinėlę. Eik, pasiimk, – juokdamasi paragino moteris iš už stiklo.

Meretė paskubomis nuropojo prie liuko, įtraukė vidun kibirą ir pasižiūrėjo.

Pačiame jo dugne, ant medžiagos skiautelės, tarsi tikras chirurgo įrankis gulėjo replės.

Didžiulės, aprūdijusios replės.

27 SKYRIUS

2007-ieji

Nuo pat ryto Karlo nuotaika buvo slogi. Iš pradžių tas blogas sapnas, paskui Džespero niurzgėjimas prie pusryčių stalo, galutinai išsiurbęs jėgas, ir, lyg to dar būtų maža, klestelėjęs į savo mašiną Karlas pamatė, kad degalų bakas tuščias. Keturiasdešimt penkios minutės uostant automobilių smarvę greitkelyje nuo Niumolės gatvės iki Verlosės nepridėjo jam kantrybės bei draugiškumo.

Kai pagaliau Karlas prisėdo prie stalo savajame policijos valdybos rūsio kabinete ir įsispoksojo į energija trykštantį žvalutėlį Asadą, jam šmėstelėjo mintis užlipti viršun pas Markusą Jakobseną ir sulaužyti vieną kitą kėdę jo kabinete. Gal tada jį išsiųstų ten, kur atitinkama priežiūra ir visos pasaulio bėdos matomos tik vakaro žinių laidoje.

Išvargęs Karlas linktelėjo savo asistentui. Jei tik Asadas bent minutę atstotų su savo gera nuotaika, galbūt jam pačiam pavyktų kaip nors atgauti jėgas. Karlas žvilgtelėjo į kavinuką. Šis buvo tuščias, tačiau Asadas jau tiesė jam nediduką puodelį.

– Aš ne visai suprantu, Karlai, – pradėjo Asadas. – Tu sakai, jog Danielis Heilas nebegyvas, bet į susitikimą Kristiansborgo rūmuose atėjo visai kitas žmogus. Tai kas tada jis buvo?

– Net neįsivaizduoju, Asadai, bet Heilas neturėjo nieko bendra su Merete Liungor. O tas, kas juo apsimetė, tikrai turėjo. – Karlas siurbtelėjo Asado mėtų arbatos. Jei ne tie keturi ar penki šaukštai cukraus, ji būtų buvusi visai nebloga.

– O tai iš kur tas kitas vyrukas galėjo žinoti, kad susitikimą organizavęs milijardierius niekada nebuvo matęs Danielio Heilo gyvai?

– Geras klausimas. Gal Heilas ir tas vyras buvo pažįstami, – padėjęs puodelį ant stalo Karlas pažvelgė į lentą, kurioje buvo prismeigęs brošiūrą iš „Inter Lab“ su dailiuoju Danieliaus Heilo atvaizdu.

– Tai ne Heilas atnešė laišką, taip? Ir ne jis vakarieniavo su Merete Liungor kavinėje, ar ne?

– Jei tikėsim Heilo kolegomis, jo tuo metu net nebuvo šalyje. – Karlas pasisuko į savo asistentą. – Ką rašo apie Danielio Heilo mašiną po avarijos policijos ataskaitoje? Gal prisimeni? Ar viskas buvo šimtu procentų tvarkinga? Ar nerado jokių gedimų, kurie galėjo būti avarijos priežastis?

– Ar turi galvoje stabdžius?

– Stabdžius, vairą – viską. Nebuvo jokių įtartinų ženklų?

Asadas gūžtelėjo pečiais.

– Sunku buvo ką nors pamatyti, Karlai, nes mašina sudegė. Bet tada greičiausiai pripažino kaip paprastą avariją, kiek aš supratau iš tos ataskaitos.

Karlas ir pats neprisiminė nieko įtartino. Eilinė avarija.

– Ir jokių liudininkų, tvirtinančių priešingai? – Karlas pagavo reikšmingą Asado žvilgsnį. – Žinau, Asadai. Pats žinau.

– Tik tas į jį trenkęsis vyras.

– Būtent. – Karlas išsiblaškęs vėl truktelėjo gerą gurkšnį mėtų arbatos, nuo kurios jį net supurtė. Prie šito birzgalo tai jau tikrai nepripras. Sekundėlę Karlas svarstė, gal užsirūkyti arba išsitraukti iš stalčiaus pastilę nuo gerklės skausmo, bet netgi tam neturėjo jėgų.

Viskas užsisuko kaip reikiant. Jis juk ketino mesti šalin šią prakeiktą bylą, ir še tau, kokie įvykiai, kokios neištirtos aplinkybės. Ant Karlo galvos staiga suvirto visa krūva darbų, o juk tai tik viena byla. Priešais jį ant stalo riogsojo tokių dar keturiasdešimt ar penkiasdešimt.

– Karlai, o kaip dėl jo, to liudininko iš kitos mašinos? Ar mums nereikėtų pasikalbėti su tuo vyru, su kuriuo Danielis Heilas susidūrė?

– Paprašiau Lizos, kad jį surastų.

Asadas, regis, be galo nusivylė.

– Bet aš turiu tau kitą užduotį.

Akimirksniu jo nuotaika persimainė ir lūpose pražydo palaiminga šypsena.

– Nuvažiuok iki Holtugo Stevnse ir dar kartą pasikalbėk su namų tvarkytoja Hele Andersen. Parodyk Danielio Heilo nuotrauką ir paklausk, ar tas vyras atnešė laišką. Pasiimk šią nuotrauką, – Karlas parodė į lentą.

– Bet ten buvo ne jis, ten buvo kitas, tas, kuris...

Rankos mostu Karlas nutildė Asadą.

– Tu tai žinai, ir aš žinau. Bet kai ji patvirtins, kad ne, kaip mes ir tikimės, tada jos paklausk, ar tas vyras su laišku bent kiek panašus į Danielį Heilą. Mums reikia žinoti, kaip jis atrodė, supranti? Ir dar vienas dalykas: paklausk jos, ar Ufė buvo šalia ir ar galėjo matyti laišką atnešusį vyrą. Paskui dar pasiteirauk, gal ji prisimena, kur Meretė pasidėdavo savo portfelį grįžusi namo. Pasakyk, kad jis juodas, su

didele kišene ant šono. Tai jos tėvo portfelis, jis buvo mašinoje per avariją, todėl greičiausiai Meretė jį labai saugojo. – Asadas bandė įsiterpti, bet Karlas ir vėl pakėlęs ranką jį nutildė. – Kai viską sužinosi, nuvažiuok pas tuos antikvaro pardavėjus, kurie nusipirko Meretės namą Maglebiu, ir pasiteirauk, ar kartais nerado tokio portfelio. Rytoj viską aptarsim, gerai? Mašiną gali pasiimti namo. Aš šiandien pavažinėsiu taksi, o į namus grįšiu traukiniu.

Asadas beviltiškai mojavo rankomis laukdamas, kol Karlas baigs kalbėti.

– Na, ką norėjai pasakyti, Asadai?

– Palauk minutėlę, gerai? Man reikia susirasti užrašų knygelę. Ar galėsi pasakyti viską dar kartą?

Hardis atrodė blogiau nei visada. Anksčiau jo galva ilsėdavosi susmegusi į pagalvę, o dabar buvo taip pakelta, kad matėsi plonytės smilkiniuose pulsuojančios gyslelės. Jis gulėjo užsimerkęs, atrodė ramesnis nei visada. Karlas nusprendė, jog atėjo ne laiku. Nors respiratorius tebebuvo prijungtas, bet iš palatos buvo išnešta dalis įrangos. Karlui tai pasirodė geras ženklas.

Tyliai apsisukęs jis žengė atgal link durų, tačiau Hardžio balsas jį sustabdė.

– Kur eini? Negali žiūrėti į pasliką žmogų?

Karlas atsigręžė. Hardis tebegulėjo lygiai taip pat, kaip jam įžengus į palatą.

– Jei nori, kad pas tave kas nors būtų, galėtum kaip nors parodyti, kad nemiegi, Hardi. Pavyzdžiui, galėtum atsimerkti.

– Ne. Ne šiandien. Šiandien kažkodėl nesinori atmerkti akių.

Karlas nė velnio nesuprato.

– Nedaug tematau diena iš dienos šitoj palatoj, tai gal bent jau galiu nuspręsti, kada man atsimerkti, o kada ne?

– Aha. Gali.

– Rytoj planuoju žiūrėt tik į dešinę.

– Gerai, – sutiko Karlas, nors Hardžio žodžiai skaudžiai smigo širdin. – Hardi, pas tave porą kartų buvo užėjęs Asadas. Tu nieko prieš, kad aš jį atsiunčiau?

– Aišku, prieš, – vos judindamas lūpas atsakė šis.

– Aha, bet aš vis tiek atsiunčiau. Ir galvoju dar atsiųsti, kai tik man reikės. Ar tu tam prieštarauji?

– Tegul bent jau nebeneša čia tų pikantiškų kepinių.

– Pasakysiu, kad nebeneštų.

Iš garso, atsklidusio nuo Hardžio lovos, turėjai suprasti, jog jis juokiasi.

– Nuo jų man paleido vidurius kaip niekad. Slaugės labai pyko.

Karlas stengėsi nuvyti šalin mintyse iškilusį vaizdą. Reikalas išties turėjo būti nemalonus.

– Perduosiu Asadui, Hardi. Daugiau jokių pikantiškų kepinių.

– Ar yra kokių naujienų Liungor bylos tyrime? – pasiteiravo Hardis. Nuo tada, kai jis čia guli paralyžiuotas, tai buvo pirmas kartas, kai jis kažko pasiteiravo. Karlas pajuto, kaip kaista skruostai. Sekundėlę netgi gumulas buvo susidaręs gerklėje.

– Aha, ir dar kaip, – atsakė jis ir papasakojo apie Danielio Heilo tapatybę.

– Žinai, ką manau, Karlai? – išklausęs tarė Hardis.

– Manai, kad byla pakilo iš pelenų?

– Būtent. Viskas smirda net iš tolo. – Hardis trumpam atsimerkė, pažvelgė į lubas ir vėl užsimerkė. – Ar turi kokių nors galimų politinių motyvų?

– Anei jokių.

– Su spauda kalbėjai?

– Kaip suprast?

– Su kokiu nors politikos apžvalgininku iš Kristiansborgo rūmų. Jie visur visada kaišioja nosį. Arba geltonoji spauda. Pavyzdžiui, Pelė Hytestedas iš „Gossip“. Tas landūnas apsilaižydamas kapsto ir drabsto purvus ant politikų nuo tada, kai jį išmetė iš „Aktuelt“. Senas vilkas. Pakalbink jį ir sužinosi daug daugiau nei dabar. – Hardžio veidu šmėstelėjo šypsena ir tuoj pat dingo.

Turiu jam pasakyti dabar pat, pagalvojo Karlas.

– Sorėje įvykdyta tokia pat žmogžudystė, Hardi, – pradėjo jis labai lėtai, kad nuo pat pradžių viskas būtų aišku, – ir man atrodo, čia tie patys vyrukai iš Amagerio.

Hardžio išraiška nė trupučio nepasikeitė.

– Ir? – paklausė jis.

– Na, žinai, tos pačios aplinkybės, tas pats ginklas, atrodo, tie patys raudonai languoti marškiniai, tie patys žmonės, tas pats...

– Aš pasakiau „ir“?

– Na, tai todėl aš tau viską ir pasakoju.

– Aš pasakiau „ir?“, o tai reiškia: „ir kas man dabar iš to?“

„Gossip“ redakcija išgyveno tą pereinamąjį laikotarpį, kai buvo tik ką išleistas naujas savaitės numeris, o kitas dar tik pradėtas. Pora žurnalistų žvilgtelėjo į Karlą, einantį per atviro išplanavimo biurą, bet ne itin juo susidomėjo. Matyt, nepažino, ir tai buvo gerai.

Tvarkinga, bet skystoka ruda Pelės Hytestedo barzdelė šmėžavo kampe tarp kitų senbuvių žurnalistų, regis, nugrimzdusių į amžiną letargą. Karlas puikiai žinojo Hytestedą esant šūdžių ir parsidavėlį,

kurį sustabdyti galėjo tik pinigai. Sunku buvo suvokti, kodėl tiek daug Danijos gyventojų mėgo skaityti jo perspaustą rašliavą. Jo straipsnių aukos anaiptol netryško džiaugsmu. Hytestedui iškeltų teismo ieškinių jau buvo ne vienas ir ne du, tačiau vyriausiasis redaktorius visuomet ištiesdavo pagalbos ranką savo numylėtam niekšeliui. Na ir kas, jei kartais tekdavo už jį susimokėti keletą baudų.

Išvydęs Karlo atkištą policijos ženklelį vyrukas nė nemirktelėjęs vėl nusisuko į savo kolegas. Karlas palietė ranka jo petį.

– Juk sakiau, kad turiu tau keletą klausimų.

Hytestedas, vėl atsisukęs, žvilgsniu kiaurai pervėrė Karlą.

– Ką, nematai, jog dirbu? O gal nori mane nusivesti į nuo...

Jis nutilo, pamatęs tūkstančio kronų banknotą, kurį Karlas ištraukė iš savo piniginės. Šiuos pinigus jis taupė mėnesių mėnesius ir dabar pakišo žurnalistui po nosimi.

– Tai ką norėjai iš manęs sužinoti? – paklausė jis, akimis rydamas banknotą. Turbūt mintyse skaičiavo, kiek vakarų už šią sumą galės paūžti „Endžio bare“.

– Tiriu Meretės Liungord dingimą. Mano kolega Hardis Heningsenas patarė tavęs paklausti, ar Meretė ko nors bijojo iš savo kolegų politikų rato.

– Bijojo? Keistas klausimas. – Tarė jis, glostydamas vos įžiūrimus pūkus ant veido. – Kodėl klausi? Ar toje byloje paaiškėjo kas nors naujo?

Kryžminė apklausa, regis, pakrypo ne ta linkme.

– Naujo? Ne, tikrai ne, bet byla priėjo tašką, kai reikia atsakyti į kai kuriuos klausimus kartą ir visiems laikams.

Hytestedas linktelėjo, nors aiškiai nepatikėjo.

– Po penkerių metų? Turbūt juokauji. Gal geriau tu papasakok, ką žinai, o paskui pasakysiu aš.

Karlas vėl pamojavo pinigais, primindamas pašnekovui reikalo esmę.

– Tai, kaip suprantu, nežinai, kas tuo metu galėjo labai nemėgti Meretės? Taip?

– Visi tos kalės nekentė. Jei ne tie jos papai, seniai būtų buvusi išmesta velniop.

„Žmogus, matyt, ne per labiausiai mėgo demokratus“, – pamanė sau Karlas. Ir nieko nuostabaus.

– Aišku. Vadinasi, tu nieko nežinai. – Karlas atsisuko į visus kitus. – Gal kas nors kitas žino? Bent ką nors? Nebūtinai apie Kristiansborgo rūmus. Gal girdėjot kokių gandų? Gal jūsų paparacai pagavo ją su kokiais nors asmenimis? Gal šiaip turite kokių minčių, gal ką prisiminėt? – Jis nužvelgė Hytestedo kolegas. Bent pusei iš jų būtų galima drąsiai diagnozuoti bukaprotiškumą. Tušti žvilgsniai aiškiai rodė, kad jiems jau viskas vienodai.

Karlas apsidairė po biurą. Gal kuris nors iš jaunesniųjų žurnalistų, kurių smegeninės dar neatbukusios, galės ką pasakyti – jei ne iš savo patirties, tai bent iš nuogirdų. Juk redakcija, šiaip ar taip, yra ta vieta, kur suplūsta visi gandai.

– Tai sakai, Hardis Heningsenas tave čia atsiuntė? – paklausė Hytestedas, lyg gyvatė šliauždamas prie tūkstančio kronų banknoto. – Gal tu ir sušikai jam gyvenimą? Esu kažką skaitęs apie Karlą Mjorką, labai gerai prisimenu. Ar toks tavo vardas? Tai tu ir būsi tas, kuris slėpėsi po savo kolega. Palindai po Hardžiu Heningsenu ir apsimetei, kad nebegyvas. Tu, ar ne?

Karlas pajuto, kaip nukrėtė šiurpas, šaltesnis už patį Grenlandijos ledyną. Iš kur jis ištraukė tokius dalykus? Niekas niekada jų neaptarinėjo už policijos ribų. Niekas nebuvo nė žodeliu užsiminęs apie tai, kuo tas suskis jį dabar apkaltino.

– Kaip suprantu, tu nori, kad griebčiau tau už gerklės, sumalčiau į miltus ir sušluočiau po kilimu, nes tada turėtum apie ką parašyti kitą savaitę? – Karlas priėjo prie Hytestedo taip arti, jog šis kaipmat nusuko žvilgsnį ir vėl įsispoksojo į banknotą. – Hardis Heningsenas buvo pats geriausias kolega, kokio dar reikėtų paieškoti. Galvą dėl jo būčiau paguldęs, jei tik būčiau galėjęs. Aišku tau?

Hytestedas atsisuko per petį ir triumfuodamas žvilgtelėjo į kolegas. Tai šūdas. Antraštė kitam numeriui dabar buvo garantuota, o Karlas tapo auka. Betrūko tik, kad jį nufotografuotų ir įamžintų sceną. Verčiau jau nešdintis, kol dar ne vėlu.

– Ar gausiu tą tūkstantį, jei pasakysiu, koks fotografas specializavosi darydamas Meretės Liungor nuotraukas?

– O kas man iš to?

– Nežinau, gal kuo nors padės. Juk tu policininkas. Argi gali sau leisti ignoruoti patarimą?

– Kas tas fotografas?

– Jonas, tau reikėtų su juo pasikalbėti.

– Koks Jonas?

Godūs Hytestedo pirštai jau beveik pasiekė banknotą.

– Jonas Hesas.

– Jonas Hesas? Aha, gerai. Kur man jį rasti? Ar jis sėdi čia pas jus redakcijoj?

– Tokių kaip Jonas Hesas mes nesamdom. Gausi pasiknisti telefonų knygoj.

Karlas mintyse užsirašė šį vardą ir pavardę, o tada staigiu judesiu susikišo pinigus atgal į kišenę. Juk tas pašlemėkas bet kokiu atveju parašys apie jį kitame numeryje. Be to, Karlas niekad gyvenime nebuvo mokėjęs už suteiktą informaciją, ir jei kas nors priverstų jį pakeisti šią nuostatą, tai jau tik ne toks mailius kaip Hytestedas.

– Sakai, galvą būtum paguldęs? – dar suriko Hytestedas, Karlui nužingsniuojant tarp darbo stalų. – Tai ko nepaguldei, Karlai Mjorkai?

Iš sekretorės gavęs Jono Heso adresą Karlas pasičiupo taksi ir netrukus jau stovėjo priešais nediduką tinkuotą namą Vailandso alėjoje, kuri bėgant laikui buvo virtusi tikru atitarnavusių daiktų sąšlavynu: visur riogsojo seni dviračiai, suskilę akvariumai, sena stiklo tara nuo namų gamybos alkoholinių gėrimų, sutrūnijusios valtys, kyšančios iš po apipelijusio brezento, krūvos butelių bei visokio kitokio šlamšto. Paties namo savininkas būtų idealiai tikęs filmuotis kokioje nors namų tvarkymo laidoje. Čia būtų pravertusi net ir paties nemokšiškiausio kraštovaizdžio architekto ranka.

Sprendžiant iš prie durų nutrenkto dviračio ir iš už purvinų langų besigirdinčio radijo, namuose kažkas buvo. Užgulęs skambutį Karlas mygo jį tol, kol paskaudo pirštą.

– Ar nebaigsi, po velnių, – galiausiai pasigirdo viduje.

Duris atidarė įraudęs, aiškiai pagirių kamuojamas vyriškis. Prisimerkęs nuo akinančios saulės šviesos jis įsistebeilijo į Karlą.

– Kiek, po velniais, valandų? – paklausė jis ir pasitraukęs nuo durų nušliaužė atgal į vidų. Galėjai sekti jam iš paskos ir be jokio teismo leidimo.

Svetainė atrodė kaip tuose filmuose, kur atskriejęs meteoritas trenkiasi į žemę. Šeimininkas, su palengvėjimu atsidusęs, išsidrėbė ant įdubusios sofos. Tada užsivertė butelį viskio, truktelėjo gerą gurkšnį ir pašnairavo į Karlą akies krašteliu.

Karlo patirtis bylojo, kad šis žmogus nebus pats geriausias liudininkas. Vildamasis bent kiek pralaužti ledus jis perdavė linkėjimų nuo Pelės Hytestedo.

– Jis man skoloj pinigų, – atšovė Hesas.

Karlas jau buvo betraukiąs savo ženklelį, tačiau apsigalvojęs susikišo jį atgal į kišenę.

– Aš iš specialiojo policijos skyriaus, tiriam neeilinius atvejus, susijusius su kai kuriais nelaimingais žmonėmis, – tarė jis. Tokia formuluotė neturėjo labai atbaidyti.

Butelis sekundėlę sustingo Heso rankose. Gal kiek per daug žodžių jo smegenims, esant tokios būklės.

– Atėjau pasikalbėti apie Meretę Liungor, – surizikavo Karlas. – Žinau, kad ji buvo tavo, kaip čia pasakius, specializacija.

Hesas pabandė išspausti šypseną, bet, matyt, sukilusi skrandžio rūgštis tam sutrukdė.

– Nedaug kas tai žino, – atsakė jis. – O jei konkrečiau?

– Gal turi kokių nors nuotraukų, kurios nepateko į spaudą?

Hesas net susirietė tramdydamas juoką.

– Jėzau, kokių dar nesąmonių paklausi? Turiu mažiausiai dešimt tūkstančių.

– Dešimt tūkstančių! Sakyčiau, nemažai.

– Klausyk. – Hesas iškalbingai pakėlė ranką su išskėstais pirštais. – Po dvi tris juostas kas antrą dieną, dvejus ar trejus metus iš eilės. Kiek čia bus nuotraukų, kaip tau atrodo?

– Turbūt daug daugiau nei dešimt tūkstančių.

Po valandos dėl gryname viskyje esančių kalorijų Jonas Hesas pagaliau atgavo budrumą ir beveik nesvyruodamas nusivedė Karlą į savo tamsųjį kambarėlį, įrengtą nedideliame šlakbetonio blokų pastate už namo.

Nuo svetainės jis skyrėsi kaip diena ir naktis. Karlui dažnai tekdavo apsilankyti fotolaboratorijose, bet dar nė karto jis nebuvo matęs

tokios sterilios ir tvarkingos kaip ši. Skirtumas tarp Heso namų ir tamsiojo kambarėlio kone gąsdino.

Ištraukęs vieną metalinį stalčių Hesas ėmė po jį knaisiotis.

– Štai, – tarė, tiesdamas Karlui aplanką su užrašu „Meretė Liungor, 2001 m. lapkričio 13 d. – 2002 m. kovo 1 d." – Čia paskutinio laikotarpio negatyvai.

Karlas paėmė aplanką ir ėmė versti jį nuo galo. Kiekvienoje įmautėje buvo po juostą su negatyvais, tik paskutinėje – vos penki kadrai ir skrupulingai atspausdinta data: „2002 m. kovo 1 d., ML."

– Nufotografavai ją dieną prieš dingstant?

– Taip. Nieko ypatingo. Padariau gal porą kadrų parlamento rūmų kieme. Dažnai stovėdavau ir laukdavau ten prie vartų.

– Jos laukdavai?

– Ne tik jos. Visų folketingo politikų. Nepatikėsi, kokių grupelių esu ant tų laiptų matęs. Tik reikia palaukt, ir vieną dieną būtinai kas nors išlenda.

– Bet tą dieną, kaip matau, nieko įdomaus neįvyko. – Ištraukęs iš aplanko vieną įmautę Karlas padėjo ją ant specialaus stalo su apšvietimu. Vadinasi, šie kadrai daryti penktadienį, kai Meretė Liungor buvo pakeliui namo. Dieną prieš jai dingstant.

Jis pasilenkė, norėdamas atidžiau įsižiūrėti į negatyvus.

Štai ir jis – portfelis, kurį Meretė laikė po pažastimi.

Karlas nejučia palingavo galva. Neįtikėtina. Tik pažvelgė į pirmą pasitaikiusį kadrą, ir štai. Juodai baltas įrodymas, kad Meretė pasiėmė portfelį namo su savimi. Seną, nutrintą portfelį su kišene ant šono, kaip ir turėjo būti.

– Galiu šitą pasiskolinti?

Fotografas truktelėjo viskio ir nusišluostė burną.

– Savo negatyvų aš neskolinu. Netgi neparduodu. Bet kopiją galim padaryti, aš tau nuskenuosiu. Kokybės turbūt nereikia pačios

aukščiausios, ne karalienei rodysi. – Giliai įkvėpęs jis atsikrenkštė ir nusijuokė.

– Kopijos man tikrai reikėtų, dėkui. Sąskaitą gali atsiųst į mano skyrių, – Karlas ištiesė vyrukui savo vizitinę.

Hesas žvilgtelėjo į negatyvus.

– Jo, tą dieną nepagavau nieko ypatingo. Bet su Merete Liungor ir šiaip neišeidavo nieko gero. Nebent vasarą, jei būdavo vėsiau, per palaidinę matydavosi jos speneliai. Už juos tikrai šį tą užkaliau.

Vėl pasigirdo krenkščiantis juokas. Nukulniavęs prie mažo raudono šaldytuvo, pastatyto ant tuščių indų nuo ryškalų, Hesas ištraukė butelį alaus ir, regis, jau būtų pasiūlęs svečiui, bet Karlas nesuspėjo nė mirktelėti, kai šis ištuštėjo.

– Pagauti ją su meilužiu, va čia tai būtų sensacija, – tarė Hesas, ieškodamas, kuo dar praskalauti gerklę. – Nors man atrodo, prieš kelias dienas buvau juos nufotografavęs.

Užtrenkęs šaldytuvą jis pasiėmė aplanką ir ėmė jį sklaidyti.

– Aha, va, Meretė, išėjusi iš folketingo rūmų, kalbasi su pora Danijos partijos narių. Šituos net buvau atsispausdinęs. – Hesas sukrizeno. – Fotografavau ne tuos, su kuriais ji kalbėjosi, bet štai tą moterį, stovinčią už jų. – Jis bakstelėjo pirštu į žmogystą, stovinčią greta Meretės. – Tokiam mažam paveiksliuke turbūt nesimato, bet kai padidini, tik pažiūrėk. Čia ta naujoji sekretorė, visiškai pametusi galvą dėl Meretės Liungor.

Karlas prisilenkė arčiau. Nuotraukoje tikrai buvo Sosė Norup, tik visiškai kitokia, negu Karlas buvo matęs toje jos lindynėje Valbyje.

– Neįsivaizduoju, ar kas nors tarp jų buvo, ar tik sekretorei buvo protelis pasimaišęs. Ai, koks skirtumas. Juk vieną dieną galėjo gražaus pinigo atnešti toks kadras, kaip sakai? – Murmėdamas sau po nosimi Hesas atvertė kitą įmautę su negatyvais. – Va, šitie, – tarė, per

vidurį uždėjęs drėgną pirštą. – Gerai prisimenu, buvo vasario dvidešimt penktoji, nes tada mano sesers gimtadienis. Maniau, nupirksiu jai neblogą dovaną, jei nuotrauka pasirodys aukso vertės. Štai ji.

Ištraukęs įmautę Hesas padėjo ją ant apšviesto stalo.

– Žiūrėk, koks kadras. Ji kalbasi su kažkokiu vyru ant laiptų prie parlamento rūmų pastato. – Hesas bakstelėjo į kitą nuotrauką viršuje. – Įsižiūrėk į šitą. Man atrodo, ji nusiminusi. Iš akių matyti, kad kažkas negerai.

Jis ištiesė Karlui padidinamąjį stiklą. Kokį velnią galima įžiūrėti iš negatyvo? Tos akys tebuvo tik du balti taškiukai.

– Ji pastebėjo, jog fotografuoju, todėl turėjau dingti. Nors nemanau, kad mane įsidėmėjo. Paskui dar bandžiau nufotografuoti tą vyrą, bet pagavau tik vieną kadrą iš nugaros, nes jis iš kiemo pasuko į priešingą pusę link tilto. Greičiausiai ten buvo šiaip koks vyrukas, bandė ją pakalbinti eidamas pro šalį, ir tiek. Daugiau tokių būtų atsiradę, jei tik nebūtų bijoję.

– Ar šiuos kadrus irgi turi atsispausdinęs?

Hesas dar porą kartų tyliai atsirūgo. Jo gerklė, panašu, degė kaip reikiant.

– Atsispausdinęs? Galiu atspausdint, jei subėgiotum iki kokio taško ir parneštum alaus.

Karlas linktelėjo.

– Bet prieš tai dar noriu paklausti. Jeigu taip norėjai pagauti Meretę Liungor su meilužiu, turbūt padarei keletą nuotraukų ir prie jos namo Stevnse. Taip?

Hesas nepakeldamas galvos vis dar tyrinėjo nuotraukas.

– Aišku. Daug kartų buvau ten nuvažiavęs.

– Tada aš kažko nesuprantu. Tai tu matei jos neįgalų brolį Ufę, taip?

– Aha, aišku, daug kartų. – Hesas pažymėjo kryželį ant įmautės šalia vieno negatyvo. – Štai čia labai geras kadras su ja ir anuo vyruku. Galiu duoti tau kopiją. Gal išsiaiškinsi, kas jis toks, ir man pasakysi, gerai?

Karlas vėl linktelėjo.

– Tai kodėl tu nenufotografavai Meretės kartu su broliu, kad visi žinotų, kodėl ji visada taip skubėdavo iš Kristiansborgo rūmų namo?

– Todėl, kad mano paties šeimoj yra neįgalus žmogus. Mano sesuo.

– Bet tu gyveni iš nuotraukų.

Hesas pažiūrėjo į jį apatišku žvilgsniu. Jei Karlas greitai neparneš jam alaus, tegul pamiršta tas negatyvų kopijas.

– Žinai, ką tau pasakysiu, – atsakė fotografas, žvelgdamas Karlui į akis. – Net jei žmogus yra šūdžius, tai dar nereiškia, jog jis neturi sąžinės. Pavyzdžiui, kaip tu.

Žingsniuodamas nuo Alerodo stoties pėsčiųjų alėja Karlas žvalgėsi po vis prasčiau ir prasčiau atrodančią gatvę bei nervinosi. Virš „Kvickly“ prekybos centro jau stūksojo betono dėžės, besivadinančios prabangiais butais, greitai turėjo nelikti ir tų jaukių senų vienaaukščių namukų kitoje gatvės pusėje. Vaizdas, anksčiau taip džiuginęs akį, buvo virtęs prašmatniu betono tuneliu. Dar prieš porą metų apie tai nebūtum nė pagalvojęs, tačiau dabar tokia buvo jo miesto realybė. Teliko tik padėkoti tokiems politikams kaip Erhardas Jakobsenas iš Bagsverdo, Urbanas Hansenas iš Kopenhagos ir dar Dievas žino kam iš Šarlotenlūno. Jaukūs, mieli miestų peizažai sudarkyti merų ir savivaldybių tarybų, neturinčių jokio skonio. Šitie šlykštūs pastatai aplink buvo aiškių aiškiausias įrodymas.

Barbekiu būrelis prie Karlo namo Roneholto parke buvo pačiame linksmybių įkarštyje, mat oras jau kelinta diena atrodė tiesiog puikus. Buvo 2007-ųjų kovo dvidešimt antroji, 18 valandų 24 minutės – oficiali pavasario pradžia.

Šia proga Mortenas buvo apsisiautęs apdaru, išsimainytu per kelionę į Maroką. Taip apsirengęs jis drąsiai galėjo įkurti naują sektą ir akimirksniu surinkti į ją narių.

– Pačiu laiku, Karlai, – tarė jis, versdamas į lėkštę kiaulienos šonkauliukus.

Kaimynė Siuserė jau atrodė mažumėlę įkaušusi, bet laikėsi oriai.

– Viskas, daugiau nebeištempsiu, – pasiskundė ji. – Parduodu savo lūšną ir išsikraustau. – Ji truktelėjo gerą gurkšnį raudonojo vyno. – Toj socialinėj rūpyboj mes daugiau laiko sugaištam pildydami idiotiškas formas, negu kad padedam žmonėms. Žinojai, Karlai? Tegul tie savim patenkinti vyriausybės ministrai patys pabando. Jeigu jiems reikėtų pildyti formas, kad valstybė sumokėtų už jų pietus, asmeninius vairuotojus ir butų nuomas, kad gautų didžiules algas ir mokamas išvykas, kad turėtų savo sekretores ir visą kitą šūdą, kažin ar dar liktų laiko valgyti, miegoti, važinėti ir taip toliau. Gali įsivaizduoti? Jei ministrui pirmininkui prieš susitikimą su kitais ministrais reikėtų sėdėti ir dėlioti varneles sąraše, ką jis norės aptarti? Ir dar trimis egzemplioriais atspausdinti iš kompiuterio, kuris veikia tik kas antrą dieną. O prieš tai dar gauti patvirtinimą iš kokio nors vyriausybės tarnautojo, kad galėtų kalbėti. Greitai nusivarytų nuo kojų. – Sulig paskutiniu sakiniu ji atošė galvą ir griausmingai nusikvatojo.

Karlas pritardamas linktelėjo. Diskusija netrukus turėjo pakrypti link to, ar kultūros ministras turi teisę užčiaupti žiniasklaidą ir ar kas nors prisimena argumentus, kodėl Danijoje buvo panaikintos grafystės, o be to, ir pertvarkyta ligoninių bei mokesčių sistema. Tokios

temos neišsekdavo tol, kol būdavo išgeriama viskas iki paskutinio lašo ir suvalgoma iki paskutinio kauliuko.

Draugiškai apkabinęs Siuserę ir paplekšnojęs Kenui per petį Karlas pasiėmė lėkštę ir patraukė į savo kambarį. Visi daugmaž laikėsi vieningos nuomonės. Daugiau kaip pusė šalies gyventojų troško, kad ministras pirmininkas sudegtų pragare, ir to paties jie norės ryt bei poryt, kol visos skriaudos, kartu su juo užplūdusios Daniją ir jos gyventojus, bus atitaisytos. Tam prireiks ne vieno dešimtmečio.

Tačiau šiuo metu Karlas ir be to turėjo ką apmąstyti.

28 SKYRIUS

2007-ieji

Trečią nakties Karlas pramerkė akis. Aplink buvo tamsu. Kažkur pasąmonėje šmėžavo prisiminimų nuotrupos. Raudoni languoti marškiniai, pneumatinis vinių šautuvas ir aiški nuojauta, kad vieni iš tų Sorėje matytų marškinių turėjo būtent tokį raštą. Širdis trankėsi. Nuotaika buvo slogi. Karlas išties jautėsi nekaip; jis tiesiog neturėjo jėgų galvoti apie tą bylą, bet argi jo valioje buvo sustabdyti tuos košmariškus sapnus ir nepabusti išpiltam šalto lipnaus prakaito?

Be viso to, dar prisidėjo rūpestis dėl to šliužo žurnalisto Pelės Hytestedo. Jis tikriausiai bandys ką nors iškapstyti. Nejaugi kitas „Gossip“ numeris išeis su antrašte apie susimovusį policijos detektyvą?

Šūdų šūdas. Vien tik pagalvojus apie tai pilvo raumenys įsitempė ir visą likusią naktį buvo sustingę lyg plieno šarvas.

– Atrodai pavargęs, – pastebėjo žmogžudysčių skyriaus viršininkas.

Karlas į tai atsakė numodamas ranka.

– Ar pakvietei Baką? – tepaklausė.

– Bus už penkių minučių, – atsakė Markusas ir pasilenkė artyn. – Kiek mačiau, dar neužsiregistravai į mokymo kursus. Žinok, laiko nebedaug.

– Tada, matyt, teks atidėti kitam kartui, ar ne?

– Juk pats supranti, kad mes turim šiokių tokių planų. Kai tavo skyriaus veikla ims duoti kokių nors apčiuopiamų rezultatų, logiška bus pasitelkti į pagalbą tavo buvusius kolegas. Tik sunkiai kas išeis, jei neturėsi autoriteto, kurį tau suteiktų policijos inspektoriaus titulas. Nelabai turi iš ko rinktis, Karlai. Tau *reikia* išeiti tuos kursus.

– Jei sėdėsiu klasėj, drožđamas pieštukus, tikrai netapsiu geresniu tyrėju.

– Tu esi naujojo skyriaus galva, o titulas yra neatskiriama to dalis. Arba užsirašai į mokymus, arba tirsi bylas kur nors kitur.

Karlas spoksojo pro langą į Auksinį bokštą Tivolio parke, kurį darbininkai kaip tik ruošė naujam sezonui. Reikėtų Markusui Jakobsenui pakilti keletą kartų į jo viršūnę ir nusileisti žemyn, paskui ant kelių maldautų jo atleidimo.

– Aš apie tai gerai pagalvosiu, pone inspektoriau.

Šaltoką šio pokalbio atmosferą išsklaidė Borgė Bakas, dailiai apsigaubęs pečius savo juodu odiniu švarku.

Nelaukdamas, kol pokalbį pradės viršininkas, Karlas prabilo pirmas.

– Na ką, Bakai, matau, kaip reikiant visi padirbėjot su Liungor byla. Nesutapimų buvo tiek, kad ir aklas pastebėtų, bet gal visa jūsų komanda pasigavo kokią miegligę, ar koks velnias?

Bakas žiūrėjo į Karlą lediniu žvilgsniu, tačiau šis nė neketino nusukti akių.

– Taigi, dabar norėčiau sužinot, ar dar kokių nors bylos detalių esi pasilikęs sau, – tęsė jis. – Gal kas nors privertė tave nutraukt tokį puikų darbą, Borge?

Žmogžudysčių skyriaus viršininkas sukiojo rankose akinius, aiškiai svarstydamas, ar juos užsidėjus pavyktų bent kiek pasislėpti, tačiau rūsti Bako veido išraiška reikalavo įsikišti.

– Nekreipiant dėmesio į tuos komentarus, kuriuos čia Karlas išsakė savo nepakartojamu stiliumi, – pakėlęs antakius Markusas sekundėlę reikšmingai žvelgė į Karlą, – jo pastaba suprantama, turint galvoj tik dabar paaiškėjusį faktą, jog velionis Danielis Heilas ir tas vyras, su kuriuo Meretė Liungor susipažino Kristiansborgo rūmuose, nebuvo tas pats asmuo. Tai turėjo būti išaiškinta jau tada, kai vyko tyrimas. Čia reikia pripažinti Karlo nuopelną.

Į kuprą susimetę pečiai ir muistymasis po odiniu švarku buvo vienintelis ženklas, išduodantis Bako jaučiamą įtampą.

Karlas nusprendė smogti tiesiai į paširdžius.

– Ir čia dar ne viskas, Borge. Ar tu, pavyzdžiui, žinojai, kad Danielis Heilas buvo gėjus? Arba kad jis buvo užsienyje tuo metu, kai juodu su Merete Liungor atseit bendravo? Nejaugi tau buvo sunku parodyti Heilo nuotrauką jos sekretorei Sosei Norup arba tam delegacijos vadui, Bilei Antvoskovui? Būtų iškart paaiškėję, jog kažkas ne taip.

Bakas prisėdo. Jo galva akivaizdžiai ūžė nuo minčių. Žinoma, jau buvo praėję daug laiko, o darbo žmogžudysčių skyriuje niekada nebūdavo per mažai, bet vis dėlto toks atvejis net ir jį turėjo priversti susigūžti.

– Ar vis dar manai, kad galima atmesti prielaidą apie įvykdytą nusikaltimą? – Karlas atsisuko į savo bosą. – Markai, kokia tavo nuomonė?

– Reikia manyti, jog dabar jūs imsitės tirti Danielio Heilo mirties aplinkybes. Teisingai, Karlai?

– Jau dirbam ties tuo. – Karlas vėl atsisuko į Baką. – Hornbeko nugaros smegenų traumų klinikoje guli mano buvęs kolega, jis turi košės galvoj ir mąsto gudriau už mus. – Jis švystelėjo ant stalo priešais Markusą pluoštą fotografijų. – Jei ne Hardis, nebūčiau prisikasęs iki fotografo, vardu Jonas Hesas, ir gavęs šių nuotraukų. Jos įrodo, kad Meretė Liungor, eidama namo iš Kristiansborgo rūmų paskutinę savo darbo dieną, pasiėmė portfelį su savimi. Čia dar prigauta jos lesbietė sekretorė, neatitraukianti akių nuo savo bosės, ir yra pora kadrų, kur Meretė su kažkuo kalbasi ant Kristiansborgo rūmų laiptų kelios dienos prieš dingimą. Panašu, jog tas pokalbis ją nuliūdino, – Karlas bakstelėjo į nuotrauką, kurioje buvo matyti Meretės veidas ir sunerimęs žvilgsnis. – Aišku, vyrukas pagautas tik iš nugaros, bet jei palygintume jo plaukus, ūgį ir laikyseną, panašumas į Danielį Heilą tikrai didelis, nors čia ir ne jis. – Tai sakydamas Karlas padėjo „Inter Lab“ brošiūrą su Heilo nuotrauka greta visų kitų. – Taigi, Borge Bakai, atsakyk man – ar tau nekeista, kad jos portfelis dingo kažkur pakeliui tarp Kristiansborgo rūmų ir Stevnso? Nes tu jo taip ir nesuradai, ką? O dar tau nekeista, jog Danielis Heilas žuvo būtent kitą dieną po Meretės dingimo?

Bakas truktelėjo pečiais. Aišku, kad jam buvo keista; šitas asilas tiesiog nenorėjo to pripažinti.

– Portfelius žmonės kartais pameta, – leptelėjo jis. – Gal ji pamiršo jį degalinėje ar dar kur pakeliui namo. Mes apieškojom ir namą, ir mašiną, paliktą kelte. Padarėm, ką galėjom.

– Aha, tiksliai. Tai pagal tave, ji galėjo pamiršti portfelį degalinėje. Tikrai? Kiek prisimenu, jos banko sąskaitos išraše tą dieną nebuvo jokių pavedimų. Nelabai kruopščiai padarei namų darbus, ką, Bakai?

Bakas, atrodė, tuoj pratrūks.

– Aš tau sakau, kad visaip bandėm surasti tą portfelį.

– Man atrodo, ir Bakas, ir aš suprantam, kad šitoj vietoj mums dar yra ką veikti, – Markusas pabandė diplomatiškai sušvelninti situaciją.

Ar jis pasakė „mums“? Ar visi dabar puls kištis į šios bylos tyrimą? Karlas nusuko žvilgsnį nuo savo boso. Ne, žinoma, jog Markusas Jakobsenas neturėjo to omenyje – juk iš viršaus niekad negalėjai tikėtis jokios pagalbos. Karlas kuo puikiausiai žinojo, kaip dirbama šioje įstaigoje.

– Bakai, dar kartą tavęs klausiu. Ar mes viską išsiaiškinom? Savo ataskaitoje nieko neužsiminei nei apie Heilą, nei apie Karen Mortensen pastabas dėl Ufės Liungoro. Ar dar ką nors praleidai, Borge? Gali man pasakyti? Šiokia tokia pagalba man dabar praverstų. Supranti?

Spoksodamas į grindis Bakas pasitrynė nosį. Po sekundėlės pakels ranką ir paglostys savo plaukus, sušukuotus ant plikės. O juk galėtų šokti Karlui į akis ir atsikirsti į visą tą šmeižtą bei jam mestus kaltinimus. Toks elgesys būtų visiškai normalus. Bet ne, Bakas juk buvo detektyvas iš didžiosios raidės, o jo mintys šiuo metu buvo kažkur toli.

Jakobsenas žvilgtelėjo į Karlą, akimis prašydamas nusiraminti, ir šis prikando liežuvį. Markusas buvo teisus. Reikia duoti laiko Bakui pagalvoti.

Jie taip ir sėdėjo kokią minutę, kol Bakas pagaliau pasiglostė savo paslėptą plikę.

– Stabdymo žymės, – tarė jis. – Stabdymo žymės Danielio Heilo avarijos vietoje.

– Kas su jomis negerai?

Bakas pakėlė akis.

– Kaip parašyta ataskaitoje, ant kelio nebuvo nė vienos mašinos stabdymo žymių. Nė mažiausio pėdsako. Lyg Heilas būtų visai nežiūrėjęs į kelią, išvažiavęs į priešingą juostą, o tada tik – bum! – Jis taukštelėjo delnais. – Niekas net nespėjo sureaguoti prieš susidūrimą. Tokia buvo prielaida.

– Aha, policijos ataskaitoj taip ir parašyta. Kodėl dabar apie tai užsiminei?

– Po poros savaičių važiavau pro avarijos vietą ir prisiminęs sustojau apžiūrėti.

– Ir?

– Ataskaitoje rašoma, kad stabdymo žymių nebuvo, bet avarijos vieta labai aiškiai matėsi. Nei nuverstas apdegęs medis nebuvo patrauktas, nei siena užtaisyta, ir tos kitos mašinos ratų žymės lauke tebesimatė.

– Ir ką? Tu kažkur lenki?

Bakas linktelėjo.

– Tada eidamas palei kelią, už kokių septyniasdešimt penkių pėdų Tostrupo kryptimi, iš tikrųjų aptikau kažkokių žymių. Jos jau buvo neberyškios, bet dar įžiūrėjau, jog gana trumpos, gal vos pusantros pėdos ilgio. Tada pagalvojau: „O gal čia tos pačios avarijos žymės“?

Karlui sunkiai sekėsi pagauti Bako minčių vingius, tad tik susinervino, kai bosas jį aplenkė.

– Tai kažkas bandė išvengti susidūrimo ir liko žymės? – paklausė Markusas.

– Taip, galėjo taip būti, – linktelėjo Bakas.

– Tai tu nori pasakyti, kad Heilas vos į kažką neįvažiavo, – mes nežinom, į ką, – bet puolė stabdyti ir metėsi į šalį? – toliau aiškinosi Markusas.

– Taip.

– O priešpriešine juosta važiavo kitas automobilis? – Jakobsenas pats sau linktelėjo. Tokia versija skambėjo įtikinamai.

Karlas kilstelėjo ranką.

– Pagal ataskaitos išvadas, susidūrimas įvyko priešpriešinėje eismo juostoje. O tu sakai, jog galėjo būti ir kitaip. Tavo manymu, mašinos susidūrė kelio viduryje, ir tokiu atveju priešais atvažiavęs automobilis čia visai niekuo dėtas? Teisingai sakau?

Bakas giliai atsiduso.

– Iš pradžių taip ir pamaniau, bet paskui persigalvojau. Dabar, ko gero, nereikėtų atmesti tokios galimybės. Kas nors galėjo išlįsti priešais Heilą ir priversti jį mestis į šoną, o tada prie pat vidurio linijos į jį trenkėsi priešinga juosta dideliu greičiu važiavęs automobilis. Gal tai buvo tyčinė avarija. Jei būtume paieškoję, gal dar už kokio šimto jardų ant kelio būtume radę akceleracijos žymių. Gal tas kitas vairuotojas padidino greitį, kad galėtų trenktis į Heilą, kai šis pasuko mašiną į kelio vidurį, siekdamas išvengti susidūrimo.

– O jei tas kažkas buvo žmogus, išbėgęs į kelią, ir jei jis veikė išvien su vairuotoju, įvažiavusiu į Heilą, tuomet tai jau nebėra eismo įvykis. Tai žmogžudystė. Ir tokiu atveju atsiranda pagrindo manyti, kad Meretės Liungor dingimas yra to paties nusikaltimo dalis, – padarė išvadą Jakobsenas, paskubomis kažką rašydamasis.

– Galimas daiktas, – susiraukęs tarė Bakas. Entuziazmu šią akimirką jis tikrai netryško.

Karlas atsistojo.

– Jokių liudininkų nebuvo, vadinasi, nieko daugiau mes neišsiaiškinsim. Šiuo metu ieškom tos kitos mašinos vairuotojo. – Jis atsisukęs pažvelgė į Baką, kuris, regis, visiškai susitraukė savo juodam odiniam švarke. – Taip ir įtariau, kad viskas galėjo įvykti būtent taip,

kaip dabar nupasakojai, Bakai. Tik dar noriu pasakyt, jog nepaisant visko, labai man padėjai. Būtinai man pasakyk, jei dar ką nors prisimintum, gerai?

Bakas linktelėjo. Jo veido išraiška buvo rimta. Galų gale, visa tai neturėjo nieko bendra su jo asmenine reputacija; tai lietė tik profesinę užduotį ir deramą jos atlikimą. Už tai vyrukas nusipelnė šiokios tokios pagarbos.

Nedaug trūko, kad Karlas būtų užsinorėjęs paplekšnoti jam per nugarą.

– Karlai, ką tik parvažiavau iš Stevnso, turiu ir gerų, ir blogų naujienų, – pranešė Asadas.

Karlas atsiduso.

– Man vienodai rodo, nuo ko tu pradėsi, Asadai. Greičiau sakyk.

Asadas prisėdo ant Karlo stalo krašto. Dar po kurio laiko, matyt, ims sėdėti jam ant kelių.

– Gerai, pirmiausia blogos. – Jei Asadui atrodė normalu pranešti blogą žinią su tokia šypsena, tai priėjęs prie gerosios greičiausiai juoksis už pilvo susiėmęs. – Vairuotojas, trenkęsis į Heilą, taip pat miręs. – Tai sakydamas jis aiškiai nekantravo pamatyti Karlo reakciją. – Liza paskambino ir pasakė. Aš štai čia užsirašiau. – Asadas bakstelėjo į eilutę arabiškų simbolių, kurie lygiai taip pat galėjo reikšti, jog Lufuteno salose rytoj pasnigs.

Karlas nebeturėjo jėgų ką nors sakyti. Tai buvo tipiškas jį erzinantis Asado elgesys. Aišku, kad miręs. Ko jis dar tikėjosi? Kad vyrukas gyvas ir sveikas, dar, žiūrėk, ir prisipažins, jog apsimetė Danieliu Heilu, nužudė Meretę Liungor, o paskui pribaigė ir patį Heilą? Absurdas.

– Liza sakė, kad jis buvo banditas iš kaimo glūdumos, Karlai. Ji minėjo, jog jis kelis kartus sėdėjo kalėjime už blogą vairavimą. Ar žinai, ką reiškia tas „banditas“ ir „glūduma“?

Karlas vangiai linktelėjo.

– Tai gerai, – tarė Asadas ir toliau garsiai skaitė savo hieroglifus. Kurią dieną Karlas turės savo asistentui užsiminti, kad užsirašinėtų pastabas daniškai. – Jis gyveno Skevingėje, šiaurinėje Zelandijoje, – tęsė Asadas. – Jį rado mirusį lovoje, užspringusį vėmalais, buvo mažiausiai promilė alkoholio. Taip pat jis vartojo tablečių.

– Mat kaip. Kada tai nutiko?

– Netrukus po avarijos. Ataskaitoje parašyta, kad visos nesąmonės prasidėjo kaip tik po to įvykio.

– Nori pasakyt, jog jis mirtinai nusigėrė dėl tos avarijos?

– Taip. Dėl podraminio streso.

– *Potrauminio* streso, Asadai. – Karlas pabarbeno pirštais į stalą ir užsimerkė. Susidūrimo metu kelyje galbūt buvo trys žmonės; ir jei taip, greičiausiai tai buvo žmogžudystė. O jei tai iš tiesų buvo žmogžudystė, tada tas banditas iš Skevingės tikrai turėjo dėl ko nusigerti ir nusibaigti. Bet jei tai tiesa, tuomet kur tas trečiasis, iššokęs priešais Danielio Heilo mašiną? Gal jis arba ji taip pat nusigėrė? – Kuo vardu buvo tas vyras?

– Denisas. Denisas Knusenas. Jam buvo dvidešimt septyneri, kai mirė.

– Ar gavai jo adresą? Ar turėjo kokių giminių? Šeimos narių?

– Taip. Jis gyveno su tėvu ir motina, – Asadas šyptelėjo. – Daug kas Damaske taip irgi daro, kai jiems dvidešimt septyneri.

Karlas kilstelėjo antakius. Iki šiol Asadas nieko nebuvo užsiminęs apie gyvenimą Artimuosiuose Rytuose.

– Sakei, turi ir gerų naujienų?

Kaip ir buvo galima tikėtis, Asado veidą nutvieskė šypsena nuo ausies ligi ausies. Reikėjo suprasti, kad iš pasididžiavimo savimi.

– Štai, – tarė jis, pastumdamas Karlui juodą plastikinį maišelį, kurį buvo pasidėjęs ant grindų.

– Aha, o kas ten yra, Asadai? Keturiasdešimt svarų sezamų sėklų? – Priėjęs Karlas įkišo ranką vidun ir apčiuopė rankeną. Jau numanydamas, kas ten, jis pajuto, kaip per nugarą perbėga šiurpuliukai.

Karlas neklydo: tai buvo senas apsitrynęs portfelis. Toks, kaip Jono Heso nuotraukoje, su kišenėmis ant abiejų pusių.

– Eina sau, Asadai, – teištarė Karlas, lėtai sėsdamasis. – Ar jos darbo knyga irgi yra?

Asadui linktelėjus, jis pajuto, kaip dilgčioja ranka, tarsi joje būtų laikęs Šventojo Gralio taurę. Karlas spoksojo į portfelį. Raminkis, paliepė pats sau, o tada nuspaudė užraktą ir atidarė portfelį. Viskas buvo viduje. Jos rudas odinis darbo kalendorius, mobilusis telefonas „Siemens“ su įkrovikliu, ranka užrašyti rašteliai ant liniuoto popieriaus, pora tušinukų ir pakelis popierinių nosinaičių. Tai *iš tiesų* buvo šventoji Gralio taurė.

– Bet kaip... – tik tiek Karlas tesugebėjo išlementi. Mintyse jis svarstė, ar pirmiausia derėtų atiduoti portfelį ekspertų apžiūrai.

Asado balsas skambėjo kažkur toli.

– Pirmiausia nuvažiavau pas Helę Andersen. Jos nebuvo namie, bet tada jos vyras jai paskambino. Jis gulėjo lovoje su skaudančia nugara ir visaip dejavo. Jai parėjus, aš parodžiau Danielio Heilo nuotrauką, bet ji neprisiminė, kad būtų tokį žmogų mačiusi.

Karlas tebespoksojo į portfelį ir tai, ką rado jame. „Kantrybės“, – galvojo jis. Asadas tuoj prieis ir prie to.

– Ar Ufė buvo šalia, kai tas vyras atnešė laišką? Ar nepamiršai šito paklausti? – Karlas stengėsi padėti Asadui nenukrypti nuo temos.

Šis linktelėjo.

– Taip. Ji sako, kad jis stovėjo šalia visą laiką. Jis buvo labai susidomėjęs. Jis visada taip elgiasi, kai pasigirsta durų skambutis.

– Ar vyras su laišku jai pasirodė panašus į Heilą?

Asadas suraukė nosį. Jis puikiai pamėgdžiojo Helę Andersen.

– Nelabai. Bet šiek tiek. Vyras su laišku gal buvo jaunesnis. Jo plaukai buvo truputį tamsesni ir atrodė truputį vyriškesnis. Kažką dar sakė apie akis ir taip toliau, bet tik tiek ir prisiminė.

– Tai paskui tu paklausei jos apie portfelį, taip?

Asado veide vėl nušvito šypsena.

– Taip. Ji nežinojo, kur jis yra. Moteris prisiminė portfelį, bet nežinojo, ar Meretė Liungor tą paskutinį vakarą parsinešė jį namo su savimi. Nes jos tada nebuvo – atsimeni?

– Asadai, prie reikalo. Kur tu jį radai?

– Prie krosnelės jų katilinėje.

– Nuvažiavai pas antikvarą į tą namą Maglebiu?

Asadas linktelėjo.

– Helė Andersen sakė, kad Meretė Liungor viską darydavo kiekvieną dieną taip pat. Ji pati tai pastebėjo per metus. Visada taip pat. Ji numesdavo batus katilinėje, bet pirma visada pažiūrėdavo į langą. Į Ufę. Ji kasdien iš karto nusivilkdavo drabužius ir pasidėdavo juos prie skalbimo mašinos. Ne todėl, kad būdavo purvini, bet kad šiaip jie ten būdavo. Ji dar visada užsivilkdavo chalatą. Ir tada ji su broliu žiūrėdavo tuos pačius filmus.

– Tai kaip dėl portfelio?

– Na, namų tvarkytoja nieko nežinojo, Karlai. Ji niekada nematė, kur Meretė jį pasidėdavo, bet spėjo, jog arba prieškambaryje, arba katilinėje.

– Bet po velnių, kaip tu galėjai jį rasti prie krosnelės, kai netgi Greitojo reagavimo būrys nesugebėjo? Ar jis buvo kur nors nukištas?

Ir kodėl jis ten dar tebebuvo? Aš kažkodėl neabejoju, kad tie antikvarai labai smulkmeniškai žiūri į tvarką namuose. Kaip tu jį suradai?

– Antikvaras davė man leidimą pačiam apžiūrėti namą, tai aš tiesiog viską persukau pas save galvoje. – Asadas krumpliais pastuksено į savo makaulę. – Katilinėje nusimečiau batus ir pasikabinau paltą ant kabliuko. Aš tik apsimečiau, nes kabliuko ten jau nebėra. Bet tada įsivaizdavau, kad ji galbūt laikė kažką abiejose rankose. Vienoje popierius, kitoje portfelį. Ir tada pagalvojau, jog ji negalėjo nusivilkti palto, kol pasidėjo kitus daiktus, kuriuos laikė rankose.

– Ir krosnelė buvo arčiausiai?

– Taip, Karlai. Visai šalia manęs.

– Bet kodėl po to ji nenusinešė portfelio į svetainę arba darbo kambarį?

– Tuoj pasakysiu, Karlai, po minutės. Aš pasižiūrėjau į krosnelę, bet portfelio ten nebuvo. Žinoma, aš ir nesitikėjau jo ten rasti. Tačiau žinai, ką pamačiau, Karlai?

Karlas žiūrėjo į jį tylėdamas. Akivaizdu, kad Asadas tuoj pats atsakys į savo klausimą.

– Aš pamačiau, jog nuo krosnelės iki lubų buvo mažiausiai trijų pėdų tarpas.

– Eik tu, – atsakė į tai Karlas be entuziazmo.

– Ir tada pagalvojau, kad ji neguldytų portfelio ant nešvarios krosnelės, nes seniau jis priklausė jos tėvui, todėl ji saugodavo jį.

– Aš nelabai suprantu, apie ką tu.

– Ji portfelio *nepaguldė*, Karlai. Ji *pastatė* jį ant krosnelės. Taip, kaip ant grindų pastato. Ten buvo daug vietos.

– Tai ji pastatė, o paskui portfelis užkrito už krosnelės.

Asado šypsena tai patvirtino.

– Iš kitos pusės kišenė nauja. Pažiūrėk pats.

Karlas užsegė portfelį ir jį apsuko. Vargu ar atrodė labai nauja.

– Aš nušluosčiau portfelį, nes buvo visas dulkinas, tai gal kišenė dabar truputį atrodo tamsi. Bet kai radau, atrodė labai nauja. Tikrai, Karlai.

– Tu ką, Asadai?! Nušluostei portfelį? Dar pasakyk, jog buvai išėmęs viską, kas viduj?

Asadas vis dar linkčiojo, tik jau nebe taip entuziastingai.

– Asadai, – Karlas giliai įkvėpė, kad nepasakytų per grubiai, – kitą kartą, kai rasi ką nors reikšmingo tyrimui, laikyk letenas kuo toliau, sutariam?

– Letenas?

– Rankas, po velnių, Asadai. Taip darydamas gali sugadinti svarbius įkalčius. Ar supranti?

Šis vėl linktelėjo, šįkart be jokio entuziazmo.

– Aš valiau su rankove, Karlai.

– Gerai. Teisingai galvoji, Asadai. Tai tu manai, kad taip pat atsirado ir ana kišenė? – Karlas vėl apsuko portfelį. Abi kišenės buvo labai panašios. Vadinasi, senoji atsirado ne per avariją tūkstantis devyni šimtai aštuoniasdešimt šeštaisiais.

– Taip. Aš manau, jog ne vieną kartą portfelis buvo užkritęs už krosnelės. Aš radau jį visai užstrigusį tarp vamzdžių. Turėjau traukti per jėgą, kad išimčiau. Meretė irgi bandė, aš įsitikinęs.

– O kodėl jis niekad daugiau neužkrito, tik porą kartų?

– Greičiausiai užkrito, nes atidarius katilinės duris buvo didelis skersvėjis, bet gal nenukrito taip giliai žemyn.

– Grįžtam prie kito mano klausimo – kodėl ji nenusinešė portfelio į kambarį?

– Ji norėjo turėti ramybę namuose. Ji nenorėjo girdėti savo mobiliojo telefono, Karlai. – Asadas kilstelėjo antakius ir išpūtė akis. – Aš taip manau.

Karlas žvilgtelėjo į portfelio vidų. Meretė parsinešė jį namo, tai tikrai atrodė suprantama. Portfelyje buvo jos darbo knyga ir galbūt užrašai, kurių jai kam nors galėjo prireikti. Bet dažniausiai ji pasiimdavo namo krūvas dokumentų, kuriuos reikėdavo peržiūrėti. Moteris visuomet turėdavo vienokio ar kitokio darbo. Namuose buvo laidinis telefonas, tačiau šį numerį žinojo nedaugelis. Jos mobilųjį turėjo kur kas platesnis ratas žmonių; jis buvo nurodytas vizitinėje kortelėje.

– O tu nemanai, kad Meretė vis vien būtų girdėjusi mobilųjį, net jei būtų palikusi portfelį katilinėje?

– *No way*, – angliškai leptelėjo Asadas. Karlas nė nežinojo, jog jis moka angliškai.

– Štai kur jūs. Du suaugę vyrai jaukiai šnekučiuojasi? – šalia pasigirdo žvalus balsas. Nė vienas iš jų negirdėjo koridoriumi ateinančios Lizos. – Turiu jums dar šį tą. Atėjo iš pietryčių Jutlandijos apygardos. – Kambaryje pasklido jos kvepalų aromatas, panašus į Asado smilkalus, tik nepalyginamai malonesnis. – Tenykščiai atsiprašo, kad taip uždelsė, bet pas juos buvo apsirgę keletas žmonių.

Ji padavė aplankus Asadui, kuris nėrėsi iš kailio, rodydamas mandagumą, paskui žvilgtelėjo į Karlą – nuo tokio žvilgsnio bet kuriam vyrui būtų pasidarę karšta žemiau juosmens.

Žiūrėdamas į drėgnas Lizos lūpas Karlas bandė prisiminti, kada paskutinį kartą intymiai bendravo su priešinga lytimi. Mintyse iškilo rožinis dviejų kambarių butas ir išsiskyrusi jo šeimininkė – vaizdas, pernelyg aiškiai įsirėžęs atmintyje. Indas su plūduriuojančiais levandų žiedais, žvakės, ryškiai raudonu audeklu pridengta lempa prie lovos. Tik moters veido jis niekaip negalėjo prisiminti.

– Karlai, ką tu pasakei Bakui? – paklausė Liza.

Pabudęs iš savo erotinio sapno jis pažvelgė į žydras jos akis, kurios dabar atrodė šiek tiek patamsėjusios.

– Bakui? Jis ką, žliumbia visiems ten apačioj?

– Tikrai ne. Išėjo namo. Bet kolegos sakė, kad po jūsų pokalbio boso kabinete buvo visas perbalęs kaip šmėkla.

Vildamasis, kad baterija dar veiks, Karlas įkišo kroviklį į Meretės Liungor telefoną. Nekantrūs Asado pirštai – kad ir su užsmaukta rankove – buvo nučiupinėję viską, kas gulėjo portfelyje, tad ekspertizė tebūtų bergždžias reikalas. Įkalčiai jau sugadinti.

Užrašinėje buvo prirašyti vos trys puslapiai, visi kiti tušti. Iš esmės joje tebuvo darbotvarkė ir informacija, susijusi su socialine slauga. Labai nuviliantis ir kartu iškalbingas faktas, parodantis Meretės gyvenimo kasdienybę.

Įkišęs ranką į šoninę kišenę Karlas ištraukė keletą suglamžytų popieriaus skiautelių. Viena iš jų buvo du tūkstančiai pirmųjų metų balandžio trečiąją pirktos „Jack & Jones" striukės čekis, visos kitos – sulankstyti A4 formato lapai. Tokių galėjai rasti kiekvieno mokyklinuko kuprinėje. Pieštuku pakeverzotos, sunkiai įskaitomos rašliavos be jokių datų.

Paėmęs vieną lapą ir kiek jį patiesinęs Karlas arčiau prisitraukė stalinę lempą. Jame tebuvo devyni žodžiai. „Ar galime pasikalbėti po mano pranešimo dėl mokesčių reformos?" Apačioje parašas: TB. Variantų daugybė, bet šios raidės prašyte prašėsi būti iššifruotos kaip „Tagė Bagesenas". Toks spėjimas Karlui buvo arčiausiai širdies.

Jis šyptelėjo. Mat kaip, neblogai. Vadinasi, Bagesenas norėjo pasikalbėti su Merete Liungor. Na ką gi, tikriausiai nieko gero jis iš to nepešė.

Karlas paskubomis ištiesino kitą lapą ir permetė jį akimis; tai, kas ten buvo parašyta, jį privertė surimtėti. Žinutės tonas šį kartą buvo labai asmeniškas. Panašu, kad Bagesenas buvo priremtas prie sienos.

„Nežinau, kas bus, jei tu apie tai paskelbsi viešai, Merete. Maldauju to nedaryti. TB."

Karlas pasiėmė paskutinį lapą. Žodžiai buvo beveik nusitrynę, tarsi raštelis ne kartą būtų buvęs traukytas iš portfelio ir kištas atgal. Sukiodamas jį rankose Karlas šifravo žodį po žodžio.

„Maniau, kad supratom vienas kitą, Merete. Ši situacija mane labai skaudina. Meldžiu tavęs dar kartą: nereikia. Aš stengiuosi viso to atsikratyti."

Inicialų šį kartą nebuvo, bet raštas neabejotinai tas pats.

Pačiupęs ragelį Karlas sumaigė Kurto Hanseno numerį. Atsiliepė konservatorių partijos biuro sekretorė. Ji mandagiai paaiškino, jog Kurtas Hansenas, deja, šiuo metu negali kalbėti. Ar Karlas galėtų lukteltėti nedėdamas ragelio? Ji mananti, kad susirinkimas baigsis už poros minučių.

Prispaudęs prie ausies ragelį Karlas laukė ir žiūrėjo į priešais jį gulinčius popieriaus lapus. Jie gulėjo portfelyje nuo du tūkstančiai antrųjų kovo, ir greičiausiai dar metus iki tol. Galbūt jie buvo visai nereikšmingi, o gal priešingai. Galbūt Meretė Liungor juos išsaugojo, manydama, kad vėliau prireiks, bet tai tik spėjimas.

Keletą minučių ragelyje girdėjosi tolimas pašnekesys, paskui Karlas išgirdo trakštelėjimą ir charakteringą Kurto Hanseno balsą.

– Kuo galiu padėt, Karlai? – paklausė jis, negaišdamas laiko malonybėms.

– Kaip man sužinoti, kada Tagė Bagesenas pasiūlė mokesčių reformos įstatymą?

– Kurių galų tau dabar prireikė tai žinoti, Karlai? – nusijuokė Kurtas. – Kam gali rūpėti tokios nesąmonės, kaip centro radikalų nuomonė apie mokesčius.

– Man reikia nustatyti tikslią datą.

– Hm, sunkus atvejis. Bagesenas kas porą sekundžių pasiūlo po naują įstatymą. – Jis vėl nusikvatojo. – Gerai, baigiam juokus. Bagesenas yra Transporto komiteto pirmininkas jau mažiausiai penkerius metus. Aš nežinau, kodėl jis pasitraukė iš mokesčių komiteto pirmininko pareigų. Palauk minutėlę. – Hansenas uždengė delnu ragelį ir kažkam kažką sumurmėjo. – Mums atrodo, kad tai buvo du tūkstančiai pirmųjų pradžioj, dar prie senos vyriausybės. Tada jis dar turėjo daugiau galimybių taip kvailioti. Sakytume, maždaug du tūkstančiai pirmųjų kovą ar balandį.

Karlas patenkintas linktelėjo.

– Gerai, Kurtai. Aš taip ir galvojau. Ačiū. Gal kartais galėtum sujungti mane su Tage Bagesenu, ką?

Po kelių pyptelėjimų atsiliepusi sekretorė pranešė, jog Bagesenas išvykęs į kelionę po Vengriją, Šveicariją ir Vokietiją rinkti informacijos bei apžiūrėti tramvajų sistemų. Grįš pirmadienį.

Rinkti informacijos? Tramvajų sistemos? Tikriausiai juokauja. Atostogos būtų tinkamesnis žodis, tokia buvo Karlo nuomonė. Ką čia dar vynioti.

– Man reikia jo mobiliojo telefono numerio. Ar būtumėt tokia maloni ir padiktuotumėt?

– Nemanau, kad man galima teikti tokią informaciją.

– Klausykit, aš jums ne koks kaimo ūkininkas. Jei reikės, sužinosiu tą numerį per kelias minutes. Bet kaip jums atrodo, ar Tagė Bagesenas bus labai patenkintas, kai sužinos, jog jo darbuotojai atsisakė man padėti?

Telefono ryšys smarkiai trūkčiojo, bet iš Bageseno balso buvo aiškiai girdėti, kad jis anaiptol neapsidžiaugė.

– Turiu čia tokių raštelių ir noriu iš jūsų paaiškinimo, – tarė Karlas kaip galėdamas švelniau. Jis kartą jau matė šio vyruko reakciją. – Tik formalumas, nieko ypatingo.

– Aš klausau. – Šaižus tonas išdavė pastangas pamiršti jų pokalbį, įvykusį prieš tris dienas.

Karlas ėmė skaityti žinutes vieną po kitos. Kai priėjo prie paskutinės, Bagesenas kitame laido gale, regis, nustojo kvėpuoti.

– Bagesenai? – pasitikslino Karlas. – Girdite mane?

Vietoj atsakymo ragelyje pasigirdo pypsėjimas.

„Tikiuosi, žmogus nenušoko nuo tilto“, – pagalvojo Karlas, bandydamas prisiminti, kokia upė teka per Budapeštą. Tada pasiėmė popieriaus lapą su įtariamųjų sąrašu ir prie ketvirtojo punkto *„kolegos“ iš Kristiansborgo rūmų* prirašė Tagės Bageseno inicialus.

Vos jam padėjus ragelį suskambo telefonas.

– Čia Beatė Luneskov, – prisistatė moters balsas ragelyje. Karlas neturėjo supratimo, kas ji tokia. – Patikrinome seną Meretės Liungor standųjį diską. Man labai gaila, bet viskas iš jo labai kruopščiai ištrinta.

Po šių žodžių Karlas susivokė, kad tai viena iš moterų, su kuriomis kalbėjosi demokratų biure.

– Bet juk sakėte, jog saugote standžiuosius diskus su visa informacija.

– Tikrai taip, bet, matyt, niekas to nepasakė Meretės sekretorei Sosei Norup.

– Kaip suprasti?

– Na, ji viską ištrynė, sprendžiant iš užrašo ant disko: „Suformatuota 2002 m. kovo 20 d., Sosė Norup.“ Dabar laikau jį rankoje.

– Bet tai buvo beveik po trijų savaičių, kai dingo Meretė.

– Taip, panašu, kad taip.

Šūdas, ir vėl Borgė Bakas su savo kompanija. Ar jie šiame tyrime bent ką nors padarė taip, kaip reikia?

– Galbūt galima nusiųsti tą diską apžiūrėti specialistams? Kažkas juk turėtų mokėti atkurti ištrintus duomenis, – tarė Karlas.

– Man atrodo, tai jau buvo padaryta. Luktelėkit minutę. – Pasiknaisiojusi popieriuose ji vėl prabilo su pasitenkinimo gaidele balse. – Taip, štai ataskaita. Bandyta atkurti duomenis „Down Under" parduotuvėje Didžiojo Karaliaus gatvėje 2002 m. balandžio pradžioje. Čia smulkiai aprašyta, kodėl nepavyko. Norite, kad perskaityčiau?

– Nebūtina, – atsakė Karlas. – Matyt, Sosė Norup pasistengė.

– Matyt. Ji buvo labai skrupulingas žmogus.

Padėkojęs Karlas padėjo ragelį.

Minutėlę jis sėdėjo ir žvelgė į niekur, tada prisidegė cigaretę. Paskui paėmė nuo stalo aptrintą Meretės Liungor darbo knygą. Ją verčiant apėmė jausmas, panašus į pagarbą – Karlas visada taip pasijusdavo, kai gaudavo progą žvilgtelėti į žmogžudystės aukos gyvenimą paskutinėmis jos dienomis.

Rašysena, kaip ir anų žinučių, buvo vos įskaitoma ir bylojo apie didelį skubėjimą. Paskubomis suraitytos didžiosios raidės, nesujungtos „N" ir „G", vienas ant kito lipantys žodžiai. Karlas pradėjo nuo pažymėto susitikimo su placentos tyrimų grupe: trečiadienis, 2002 m. vasario 20 d. Žemiau tame pačiame puslapyje buvo užrašyta: *„Café Bankerat" 18.30"*, ir daugiau nieko.

Kitos dienos puslapyje buvo užpildyta kiekviena eilutė. Beprotiška darbotvarkė ir nė vieno asmeninio įrašo.

Atvertęs paskutinę Meretės dieną darbe Karlas pajuto užplūstant nusivylimą. Knygoje nebuvo nieko, kas galėtų užvesti ant kelio. Jis atvertė paskutinį puslapį. Penktadienis, 2002 m. kovo 1 d. Du

komiteto susirinkimai ir vienas susitikimas su lobistais. Daugiau nieko. Viskas nugrimzdę į praeitį.

Karlas nustūmė knygą į šalį ir pažvelgė į tuščią portfelį. Negi jis pragulėjo penkerius metus užkritęs už krosnelės veltui? Vėl paėmęs darbo knygą vyras pervertė likusius lapus. Kaip ir dauguma žmonių, Meretė Liungor naudojosi tik kalendoriumi ir telefonų numerių sąrašu gale.

Karlas ėmėsi sąrašo nuo abėcėlės pradžios. Galėjo iškart peršokti prie „D" arba „H", bet nenorėjo taip greitai nusivilti. Didžioji dalis pavardžių ties „A", „B" ir „C" jam buvo pažįstamos. Šis sąrašas labai skyrėsi nuo jo paties telefonų knygelės, kurioje buvo užrašyti Vigos, Džespero ir visos krūvos Roneholto parko gyventojų vardai. Akivaizdu, kad Meretė turėjo nedaug draugų. Tiesą sakant, visai jų neturėjo. Be protiškai neįgalaus brolio ir nežmoniško darbo krūvio, ši graži moteris daugiau nieko neturėjo. Priėjęs raidę „D" Karlas žinojo, jog Danielio Heilo numerio sąraše neras. Meretė nesižymėjo žmonių pagal vardus, kaip darydavo Viga. Kiekvienam savo. Kas gi, po velnių, ieškotų Švedijos ministro pirmininko numerio prie raidės „G", nors jo vardas Gioranas? Niekas, išskyrus Vigą.

Ir tada Karlas pagaliau pamatė. Vos tik atvertęs puslapį su raide „H" jis suprato, kad ši byla pasiekė lūžio tašką. Nelaimingo atsitikimo versija, savižudybės versija – nė viena iš jų nedavė jokių rezultatų. Kai kurie ženklai jau anksčiau rodė, jog su Liungor byla kažkas ne taip, bet štai šis telefonų knygelės puslapis tiesiog badė akis. Visa darbo knyga buvo pilna paskubomis prikeverzotų užrašų. Tos raidės ir skaičiai, kuriuos netgi jo posūnis turbūt būtų užrašęs tvarkingiau, Karlui visiškai nieko nesakė. Meretės rašysena nebuvo iš gražiųjų, priešingai, nei galėjai tikėtis iš tokios kylančios žvaigždės kaip ji. Bet sykį ką nors pasižymėjusi, ji niekada neapsigalvodavo. Nė vienas įrašas nebuvo ištaisytas ar pakeistas. Ji visada tvirtai žinojo, ką rašė.

Viskas buvo kruopščiai apgalvota ir tikslu. Viskas, išskyrus šį puslapį ties raide „H“. Kai kas čia ryškiai išsiskyrė. Karlas negalėjo garantuoti, ar tai buvo Danielio Heilo vardas, bet giliai viduje policininko nuojauta kuždėjo, kad jis rado siūlo galą. Meretė buvo užbraukusi šį vardą stora rašalo linija. Raidės po ja buvo neįskaitomos, bet kadaise ten turėjo būti užrašyta „Danielis Heilas“ ir jo telefono numeris. Nebuvo jokių abejonių.

Karlas šypsojosi. Panašu, jog jam vis dėlto prireiks teismo ekspertų pagalbos. Verčiau jau jie padirbėtų iš peties, ir kuo greičiau.

– Asadai, – šūktelėjo jis. – Ateik čia.

Koridoriuje kažkas tarkštelėjo, ir po sekundės Asadas jau stovėjo tarpduryje, laikydamas rankose kibirą bei mūvėdamas žalias gumines pirštines.

– Turiu tau darbo. Vyrukai iš laboratorijos turės kaip nors iššifruoti šį numerį. – Karlas bakstelėjo į užbrauktą įrašą. – Liza tau paaiškins, kokia darbo tvarka. Pasakyk jiems, kad mums reikia *asap*.

Karlas atsargiai pabarbeno į Džespero kambario duris, bet, aišku, neišgirdo jokio atsako. Nėra namie, kaip visada, pagalvojo jis, pastebėjęs, jog durys nedreba nuo įprastinio šimto dvylikos decibelų garso. Pravėręs duris Karlas suprato klydęs.

Mergina, kurios krūtinę Džesperas grabaliojo sukišęs rankas po palaidine, taip suspiegė, kad net šiurpas perėjo, o įsiutęs Džespero veidas tik patvirtino situacijos rimtumą.

– Atsiprašau, – apgailestaudamas tarė Karlas, kol Džesperas bandė išsinarplioti iš palaidinės, o merginos skruostai nusidažė tokiu pat raudoniu, kaip jiems už nugarų kabančio Če Gevaros plakato fone. Karlas ją pažinojo. Jai buvo ne daugiau kaip keturiolika, bet atrodė kaip dvidešimties. Gyveno Kedrų gatvėje. Jos motina

greičiausiai kažkada atrodydavo lygiai taip pat, tik metams bėgant suprato karčią tiesą, kad atrodyti vyresnei ne visada privalumas.

– Po velnių, ką čia veiki, Karlai? – suriko Džesperas, pašokdamas nuo sofos.

Dar kartą atsiprašęs Karlas paaiškino, jog jis šiaip jau beldėsi, bet situacijos tai nesušvelnino.

– Galit... grįžt prie reikalo. Aš tik norėjau tavęs, Džesperai, paklausti – gal prisimeni, kur padėjai savo senus „Playmobil" žaisliukus?

Džesperas būtų tikrai paleidęs į patėvį rankinę granatą, jei tik būtų turėjęs. Karlas akimirksniu suprato, kad klausimas, ko gero, užduotas ne laiku. Atsisukęs į merginą jis linktelėjo, bandydamas ištaisyti klaidą.

– Turbūt keistai nuskambėjo, bet man jų reikia tyrimui, – paaiškinęs Karlas vėl atsigręžė į Džesperą ir sutiko rūstų jo žvilgsnį. – Ar dar turi tas plastikines figūrėles, Džesperai? Aš tau mielai už jas sumokėčiau.

– Dink iš čia, Karlai. Eik į apačią pas Morteną. Gal jis tau parduos. Jei tik įpirksi.

Nieko nesupratęs Karlas susiraukė.

Gal pusantrų metų buvo praėję nuo tada, kai Karlas beldėsi į Morteno duris. Jo nuomininkas dažnai sukiodavosi viršuje, kaip šeimos narys, tačiau jo asmeninis gyvenimas pusrūsyje visada buvo šventas ir neliečiamas. Galų gale, savo nuomos dalį jis sumokėdavo, ir tai buvo svarbiausia, užtat Karlas apie Morteną ir jo gyvenimo būdą nenorėjo sužinoti nieko, kas sugadintų jo reputaciją. Dėl to ir nelįsdavo jam į akis.

Iš tiesų, Karlas be reikalo ir nerimavo, nes Morteno būstas pasirodė neįtikėtinai nuobodus. Jei neskaitytume milžiniškų plakatų su plačiapečiais vyrukais ir didžiakrūtėmis merginomis, jo butas pusrūsyje turbūt nelabai skyrėsi nuo kokio pensininko namų Princo Valdemaro alėjoje.

Pasiteiravęs apie Džespero „Playmobil" figūrėles Karlas buvo palydėtas į suomišką pirtį. Kiekvienas Roneholto parko namas turėjo suomišką pirtį, bet devyniasdešimt devyniais procentais atvejų ji būdavo nugriauta arba paversta sandėliuku visokiam šlamštui kaupti.

– Užeik, apžiūrėk, – paragino Mortenas, išdidžiai atverdamas pirties duris į kambarį, apstatytą nuo žemės iki lubų siekiančiomis lentynomis, kurios lūžo nuo visokiausių niekniekių. Blusturgyje tokių prieš keletą metų nė dykai nebūtum ėmęs. Žaisliukai iš „Kinder" kiaušinių, „Žvaigždžių karų" veikėjai, vėžliukai ninzės ir „Playmobil" figūrėlės – ant šių lentynų buvo sukrauta pusė šiuose namuose esančio plastiko.

– Žiūrėk, čia dvi originalios vienos serijos figūrėlės iš žaislų parodos Niurnberge tūkstantis devyni šimtai septyniasdešimt ketvirtaisiais, – tarė Mortenas, su pasididžiavimu rodydamas dvi mažas figūrėles su šalmais. – Numeris 3 219 su kirtikliu ir numeris 3 220 su eismo reguliuotojo ženklais. Kaip nauji. Nenormaliai, ką?

Karlas linktelėjo. Tinkamesnio žodžio ir nesugalvosi.

– Man dabar trūksta tik numerio 3 218, ir turėsiu visą darbininkų kolekciją. Iš Džespero gavau 3 201 ir 3 203 dėžutes. Pažiūrėk, pasaka, ar ne? Net nepasakytum, kad Džesperas apskritai su jomis būtų žaidęs.

Karlas palingavo. Dabar buvo aišku kaip dieną, jog tik veltui išmetė pinigus, pirkdamas tą Raumeningąjį Maksą, ar kaip ten jis vadinosi.

– Ir atidavė man tik už porą tūkstančių. Kaip gražu iš jo pusės.

Karlas spoksojo į lentynas. Jei būtų jo valia, ir Mortenas, ir Džesperas išklausytų pamokslą apie tai, kaip jis gaudavo dvi kronas per valandą mėždamas mėšlą tais laikais, kai dešrainis su bandelėmis iš abiejų pusių kainuodavo kroną aštuoniasdešimt.

– Ar galiu pasiskolint kelias figūrėles iki rytojaus? Būtų gerai štai tas, – Karlas parodė pirštu į šeimą su šuniuku ir visokiausiais daiktais.

Mortenas Holandas pažvelgė į jį kaip į beprotį.

– Gal pablūdai, Karlai? Čia 3 965 dėžutė, pagaminta dutūkstantaisiais. Turiu visą kolekciją su namu, balkonu ir viskuo, – jis parodė į viršutinę lentyną.

Tikrai, ten visu gražumu stovėjo plastikinis namas.

– Gal gali kokių kitų paskolinti? Tik iki rytojaus vakaro.

Morteno veido išraiška rodė, kad jis priblokštas. Tarsi Karlas būtų ką tik paprašęs leidimo spirti jam į kiaušus.

29 SKYRIUS

2007-ieji

Penktadienio darbotvarkė žadėjo būti įtempta. Asadas iš ryto turėjo būti Imigracijos tarnyboje – toks buvo naujasis Imigracijos valdybos pavadinimas, kurį vyriausybė sugalvojo senajai svetimšalių tvarkymo sistemai, norėdama pagražinti situaciją. Karlui tuo metu teko lakstyti po visą miestą tvarkant reikalus.

Vakar vakare jis buvo įsliūkinęs į savo nuomininko lobių slėptuvę ir nukniaukė „Playmobil“ šeimynėlę, kol šis buvo darbe. Figūrėlės dabar gulėjo mašinoje ant sėdynės šalia Karlo ir su priekaištu žvelgė į jį šaltais žvilgsniais, kol šis vairavo vis gilyn į šiaurinės Zelandijos užkampius.

Namas Skevingėje, kur buvo rastas vėmalais paspringęs ir uždusęs vairuotojas Denisas Knusenas, niekuo nesiskyrė nuo visų kitų aplinkinių namų. Nė vieno iš jų niekaip negalėjai pavadinti gražiu, tačiau vis dėlto tos apleistos nušiurusios terasos ir meistriškos šlakbetonio blokų konstrukcijos kūrė savotiškai harmoningą paveikslą. Netgi ilgaamžė banguotų „Eternit“ lakštų stogo danga, regis, derėjo prie atgyvenusių dulsvų langų.

Karlas manė, kad duris atidarys koks nors tvirto sudėjimo statybininkas ar bent jau moteriškosios lyties jo atitikmuo, tačiau tarpduryje pasirodė moteris, kuri buvo arti keturiasdešimties ir tokios nenusakomos, rafinuotos išvaizdos, jog negalėjai pasakyti, ar ji kaukšėjo kulniukais biuro koridoriuose, ar dirbo palydove prabangių viešbučių baruose.

Ji maloniai pakvietė vidun ir mandagiai atsakė, kad, deja, abu jos tėvai mirę.

Prisistačiusi Kamila palydėjo Karlą į svetainę, kuri buvo nukrauta tradicinėmis daniškomis kalėdinėmis lėkštėmis, siaurutėmis „A" formos lentynomis ir rištiniais riju kilimėliais.

– Kiek metų buvo jūsų tėvams, kai jie mirė? – paklausė Karlas, stengdamasis nekreipti dėmesio į visas kitas bjaurias interjero detales.

Ji suprato, kur jis suka. Viskas šiame name atrodė lyg iš praėjusios epochos.

– Mama paveldėjo namą iš mano senelės, beveik visi šie daiktai yra jos, – paaiškino moteris, aiškiai leisdama suprasti, kad jos pačios namai atrodytų visai kitaip. – Viskas atiteko man. Dabar, po skyrybų, ketinu čia viską sutvarkyti, jei tik rasiu gerą statybininką. Jums pasisekė, jog mane čia radote.

Karlas pakėlė įrémintą nuotrauką, stovinčią ant riešutmedžio lukšto sekretero, geriausio iš kambaryje esančių baldų. Nuotraukoje buvo įamžinta visa šeima: Kamila, Denisas ir jų tėvai. Ji buvo daryta mažiausiai prieš dešimt metų; tėvai tiesiog švytėjo iš laimės, o už jų nugarų kabojo sidabrinė vestuvių metinių juosta. Ant jos buvo parašyta: „Sveikinimai Gretės ir Heningo 25-erių metų sukakties proga." Kamila buvo apsitempusi džinsais, kurie nieko nepaliko vaizduotei, o Denisas vilkėjo juodą odinę liemenę ir buvo užsimaukšlinęs kepu-

raitę su snapeliu bei „Castrol Oil" logotipu. Kaspinai, šypsenos ir laimingos dienos Skevingėje.

Ant židinio atbrailos stovėjo dar keletas fotografijų. Išklausinėjęs apie juose esančius žmones Karlas susidarė įspūdį, kad šeima buvo ne iš tų, kurios turi didelį draugų ratą.

– Denisas buvo galvą pametęs dėl greičio, – tarė Kamila, vesdama Karlą į buvusį savo brolio kambarį.

Kaip ir galėjai tikėtis, jame buvo pora lavos lempų ir milžiniškos kolonėlės, bet nepaisant jų, kambarys labai skyrėsi nuo viso likusio namo. Šviesūs mediniai baldai derėjo tarpusavyje. Nauja spinta buvo pilna gražių drabužių. Sienos nukabinėtos įvairiausiais kruopščiai įrėmintais diplomais, o virš jų, ant medinių beveik lubas siekiančių lentynų, išrikiuoti visi Deniso laimėti trofėjai. Karlas grubiai primetė, kad jų buvo ne mažiau kaip šimtas, o gal ir daugiau. Atrodė išties įspūdingai.

– Kaip matote, Denisas laimėdavo kiekvienas varžybas, kuriose tik dalyvaudavo, – vėl tarė Kamila. – Motokrosus, automobilių lenktynes, traktorių lenktynes, autoralius ir visokiausias motociklų varžybas. Jis turėjo įgimtą talentą. Jam puikiai sekėsi kone viskas, kuo tik susidomėdavo, netgi rašymas ir matematika, kaip ir daugelis kitų dalykų. Kaip baisu, jog jis mirė. – Ji palinksėjo, akyse kaupėsi ašaros. – Jo mirtis sugniuždė tėvą ir motiną. Toks geras buvo sūnus ir broliukas. Tikrai geras.

Karlas pažiūrėjo į ją su užuojauta, tačiau viduje jautėsi suglumęs. Argi čia tas pats Denisas Knusenas, apie kurį Liza pasakojo Asadui?

– Kaip gerai, kad ištirsit jo mirties aplinkybes, – pridūrė Kamila. – Gaila, jog nepadarėt to, kol tėvai dar buvo gyvi.

Įdėmiai į ją žvelgdamas Karlas spėliojo, ką reiškia šie jos žodžiai.

– Ką jūs turite omenyje, sakydama „aplinkybes“? Turit galvoje avariją?

Ji linktelėjo.

– Taip, avariją ir Deniso mirtį labai greit po jos. Denisas kartais užgerdavo, bet niekad neprasidėdavo su narkotikais. Mes taip ir pasakėm policijai. Iš tikrųjų, neįmanomas dalykas. Jis dirbo su paaugliais, aiškindavo jiems apie narkotikų žalą, bet policijai buvo neįdomu. Jie atkreipė dėmesį tik į jo įskaitą ir nuobaudas už greitį, ir mintyse jau buvo nuteisę dar prieš surasdami tas šykščias ekstazio tabletes jo sportiniame krepšyje. – Kamila prisimerkė. – Bet kokia kvailystė, Denisas niekad gyvenime tokių dalykų nevartojo. Jie būtų sulėtinę jo reakciją vairuojant. Jis nekentė tokio šūdo.

– Gal jis planavo parduoti narkotikus ir greitai užsikalti pinigų. Gal tik norėjo pabandyti. Mes tiek visokių atvejų prisižiūrim policijos valdyboj, kad net nepatikėtumėt.

Raukšlelės apie Kamilos lūpas įsitempė.

– Buvo, kas privertė jį susikišt tuos narkotikus, ir aš žinau, kas. Iškart taip ir pasakiau policijai.

Karlas išsitraukė užrašinę.

– Tikrai? – Dabar jis buvo budrus, it galvą pakėlęs šuo pėdsekys, kuris uodžia vėjo atneštą kvapą, žadantį kažką netikėto. – Ir kas gi tai galėjo būti?

Ji nužingsniavo į kambario gilumą prie sienos, išklijuotos tapetais, užsilikusiais dar nuo septintojo dešimtmečio pradžios, kai buvo pastatytas šis namas, ir nukabino nuo vinies kažkokią nuotrauką. Karlo tėvas taip pat buvo nufotografavęs panašų kadrą, kai Karlas laimėjo trofėjų per plaukimo varžybas Briondersleve. Tai buvo įamžintas tėvo pasididžiavimas sūnaus talentu ir šaunumu. Karlas spėjo, kad Denisui šioje nuotraukoje buvo apie dešimt ar dvylika metų.

Dailus, su šalmu ir kombinezonu, išdidžiai laikantis nediduką sidabrinį kartodromo trofėjų.

– Štai šis vaikas, – Kamila bakstelėjo į šviesiaplaukį už Deniso stovintį berniuką, padėjusį ranką draugui ant peties. – Jį visi vadino Atomu, tik nežinau kodėl. Denisas susipažino su juo per motokrosą. Atomas jam labai patiko, bet buvo tikras šiknius.

– Tai juodu ir suaugę bendraudavo?

– Tiksliai nežinau. Man atrodo, jų keliai išsiskyrė, kai Denisui buvo šešiolika ar septyniolika, bet pastaruosius metus prieš mirtį, kiek žinau, buvo vėl ėmę bendrauti, nes mama dažnai dėl to skųsdavosi.

– O kodėl manot, kad Atomas galėjo būti kaip nors susijęs su jūsų brolio mirtimi?

Ji liūdnai pažvelgė į nuotrauką.

– Jis buvo bjaurus žmogus, šūdžius iki kaulų smegenų.

– Keistas atsakymas. Gal galėtumėt aiškiau?

– Jis buvo nenormalus. Denisas sakydavo, jog aš nusišneku, bet jis tikrai toks buvo.

– Tai kodėl juodu draugavo?

– Todėl, kad Atomas visada skatindavo Denisą lenktyniauti. Be to, jis buvo pora metų vyresnis. Denisui jis atrodė autoritetas.

– Jūsų brolis uždusо apsivėmęs. Jis prarijo penkias tabletes, o kraujyje buvo 4,1 promilė alkoholio. Nežinau, kiek jis svėrė, bet, šiaip ar taip, čia jau reikalas rimtas. Galbūt žinote kokią priežastį, dėl kurios jis gerdavo? Ar toks elgesys jam nebuvo būdingas? Ar po avarijos jis buvo labai prislėgtas?

Liūdnomis akimis Kamila pasižiūrėjo į Karlą.

– Taip, tėvai sakė, kad avarija jį labai paveikė. Denisas buvo nuostabus vairuotojas. Jis apskritai niekad anksčiau nebuvo padaręs avarijos, o čia dar ir žmogus žuvo.

– Kiek man žinoma, Denisas du kartus buvo suimtas už neatsargų vairavimą, vadinasi, nebuvo toks jau nuostabus.

Ji paniekinamai prunkštelėjo.

– Jis visada vairuodavo atsargiai. Jei paspausdavo važiuodamas greitkeliu, tai tik tada, kai žinodavo, jog kelias priekyje tuščias. Mažiausiai norėjo sukelti pavojų kitų gyvybėms.

Įdomu, kiek visuomenėje sumažėtų sociopatų, jei tik jų šeimos kreiptų bent kiek dėmesio? Kodėl kraujo ryšys stipresnis už sveiką protą? Karlas jau tūkstančius kartų buvo girdėjęs tą pačią dainelę – mano brolis, sūnus ar vyras nekaltas.

– Kaip matau, jūs labai teigiamai atsiliepiate apie savo brolį. Ar nemanote, jog tai truputį naivu?

Sučiupusi Karlą už riešo Kamila prisilenkė taip arti, kad jos kirpčiukai pakuteno jo tarpuakį.

– Jeigu tavo tyrimo metodai tokie pat skysti, kaip ir tavo kiaušai, gali tuoj pat dingti iš čia.

Jos reakcija buvo netikėtai arši ir provokuojanti. „Greičiausiai ji vis dėlto ne biuro koridoriais kaukši", – pagalvojo Karlas, traukdamasis toliau nuo jos veido.

– Mano brolis buvo normalus. Aišku tau? – neatstojo ji. – Ir jeigu nori bent kiek pasistūmėti į priekį, nešikaliojęs be reikalo, patarčiau tau įsidėmėti, ką dabar papasakojau.

Tai pasakiusi Kamila paplekšnojo jam per tarpukojį ir atsitraukė. Jos metamorfozė buvo tiesiog neįtikėtina. Staiga ji vėl tapo švelnia, nuoširdžia ir pasitikėjimą keliančia moterimi. Ne pyragai prasidėti su tokia patyrusia vilke.

Suraukęs antakius Karlas žengė link jos.

– Jei dar kartą paliesi mano amuniciją, pradursiu ir išleisiu iš tavo papų silikoną, o paskui pasakysiu, kad grasinai mane pritrenkti su tuo nesąmoningu savo brolio trofėjum bei priešinaisi policijos parei-

gūnui. Kai sėdėsi su antrankiais ir žiopsosi į baltą sieną Hileriodo vienutėje, laukdama gydytojo, galėsi graužti save už tą papleksnojimą. Galim tęsti pokalbį ar dar nori ką nors pasakyti apie mano turtą?

Kamila laikėsi šaltakraujiškai. Net nešyptelėjo.

– Tik ketinau pasakyti, kad su mano broliu viskas gerai, ir tau teks manim patikėti.

Karlas nuleido rankas. Neverta buvo stengtis priversti ją apsigalvoti.

– Gerai, – tarė jis. – Kur man rasti tą Atomą? – paklausė, per žingsnį pasitraukdamas nuo šios chameleoniškos būtybės. – Daugiau nieko apie jį neprisimeni?

– O kaip tau atrodo? Jis buvo penkeriais metais jaunesnis. Tada jis man nė velnio nerūpėjo.

Karlas kreivai šyptelėjo. Metams bėgant žmonių interesai keičiasi.

– Turėjo kokių nors ypatingų žymių? Randų? Kokie jo plaukai? Dantys? Ar dar kas nors iš aplinkinių jį pažinojo?

– Nemanau. Jis augo vaikų namuose Tisvildėje, – minutėlę nutilusi ir nusukusi akis ji susimąstė. – Pala. Man atrodo, ta vieta vadinosi „Gerovės uostas“. – Kamila ištiesė Karlui įrėmintą nuotrauką. – Jei pažadi grąžinti, imk, pamėgink parodyti nuotrauką darbuotojams. Gal atsakys į tavo klausimus.

Saulės šviesos nutviekstoje sankryžoje Karlas stabtelėjo. Sėdėdamas mašinoje jis mąstė, kad galėtų pavažiuoti į šiaurę iki Tisvildės ir paklausinėti vaikų namų darbuotojus, kurie galbūt prisimintų berniuką, vardu Atomas, gyvenusį ten prieš dvidešimt metų. Arba galėtų pasukti į pietus, į „Egelį“, ir pažaisti prisiminimų žaidimą su Ufe. Taip pat galėtų pastatyti mašiną šalikelėj ir įjungti smegenyse

autopiloto režimą, o pats valandėlę kitą nusnūsti. Pastarasis variantas jį ypač viliojo.

Kita vertus, jei Karlas nespės laiku padėti „Playmobil" figūrėlių atgal į Morteno lentyną, rizikuos prarasti savo nuomininką ir nemažą sumelę nuompinigių.

Atleidęs rankinį stabdį Karlas pasuko į kairę pietų kryptimi.

„Egelyje" buvo pietų metas. Pomidorų padažo su čiobreliais kvapas pasiekė Karlą dar automobilių stovėjimo aikštelėje. Direktorius sėdėjo vienas pats prie ilgo tikmedžio stalo terasoje palei savo kabinetą. Kaip ir praėjusį kartą, jis buvo nepriekaištingai apsirengęs, su skrybėle nuo saulės, už apykaklės pasikišęs servetėlę. Vyras neryžtingai kramsnojo mažytę lazanijos porciją, gulinčią lėkštės kamputyje. Žmogus aiškiai buvo ne iš tų, kurie gyvena dėl žemiškų malonumų. To paties negalėjai pasakyti apie jo kolegas iš administracijos ir kelias slauges, kurios sėdėjo per trisdešimt pėdų nuo jo ir garsiai tarškėjo, kapodamos maistą iš pilnutėlių lėkščių.

Pamatę iš už kampo išlindusį Karlą visi akimirksniu nuščiuvo, o aplinka staiga pasidarė labai triukšminga: krūmuose čirškė paukščiai, sukantys lizdus ir besidžiaugiantys pavasariu; iš valgyklos sklido indų barškėjimas.

– *Bon appétit*, – tarė Karlas, sėsdamasis prie direktoriaus stalo be jokio pakvietimo. – Atvažiavau paklausti šio bei to apie Ufę. Ar žinojote, kad jis žaisdamas atseit atkūrė tą avariją, po kurios liko neįgalus? Karen Mortensen iš socialinės rūpybos pastebėjo jį taip žaidžiant visai prieš pat Meretės Liungor mirtį. Ar žinojot apie tai?

Direktorius iš lėto linktelėjo ir atsikando dar gabalėlį lazanijos. Karlas žvilgtelėjo į lėkštę. Matyt, nepajudinamasis „Egelio" karalius teiksis kalbėti su prasčioku tik tada, kai ištuštins savo lėkštę.

– Ar Ufės byloje kas nors apie tai parašyta? – paklausė Karlas.

Direktorius ir vėl linktelėjo, toliau iš lėto kramtydamas.

– Ar kada nors jis vėl taip darė?

Vyriškis truktelėjo pečiais.

– Tai darė ar ne?

Direktorius papurtė galvą.

– Norėčiau šiandien pabūti su Ufe vienas. Tik dešimčiai ar penkiolikai minučių. Ar galėčiau?

Direktorius neatsakė. Karlui teko palaukti, kol jis pabaigs savo pietus, nusišluostys burną medžiagine servetėle ir pasikrapštys liežuviu dantis. Gurkštelėjęs vandens su ledukais jis pakėlė akis.

– Ne, jums negalima būti vienam su Ufe.

– Ir kodėl gi, jei galima paklausti?

Direktorius žvelgė į Karlą iš savo aukštybių.

– Jūsų profesija gerokai skiriasi nuo to darbo, kurį mes čia dirbame, turbūt sutinkate? – Jis nelaukė, kol Karlas atsakys. – Negalime rizikuoti – dėl jūsų gali sutrikti Ufės daroma pažanga. Štai kodėl.

– Jis daro pažangą? Aš to nežinojau.

Pamatęs stalą užtemdžiusį šešėlį Karlas atsisuko ir išvydo prižiūrinčiąją slaugę. Ši draugiškai linktelėjo, kaipmat jam primindama, kad šioje įstaigoje yra ir geranoriškesnių žmonių.

Ji tvirtai žvilgtelėjo į savo bosą.

– Aš prižiūrėsiu. Mes su Ufe kaip tik dabar einam pasivaikščioti. Pabūsiu su ponu Mjorku.

Pirmą kartą stovėdamas šalia Ufės Liungoro Karlas pamatė, koks jis aukštas. Rankos ir kojos buvo ilgos, ištįsusios, o sprendžiant iš laikysenos, jis daug laiko praleisdavo sėdėdamas susikūprinęs prie stalo.

Slaugė paėmė Ufę už rankos, bet panašu, jog jam tai buvo nė motais. Priėjus pamiškę prie pat fiordo jis paleido jos ranką ir atsisėdo ant žolės.

– Jam patinka stebėti kormoranus. Ar ne, Ufe? – tarė ji, rodydama į kažkokių priešţvaninių paukščių koloniją, pulkeliais sutūpusią ant pusiau nudžiūvusių apdergtų medžių.

– Aš kai ką atsinešiau ir norėčiau Ufei parodyti, – pasakė Karlas.

Budriu bei susidomėjusiu žvilgsniu slaugė žiūrėjo, kaip Karlas traukia iš maišelio mašinėlę ir „Playmobil" figūrėles. Ji buvo nuovoki – Karlas ir pirmą kartą buvo tai pastebėjęs, – tik galbūt ne tokia paslaugi, kaip jis tikėjosi.

Ji uždėjo ranką ant savo slaugės ženklelio, lyg norėdama suteikti žodžiams svarumo.

– Aš žinau, ką pasakojo Karen Mortensen. Nemanau, kad turėtume viską pakartoti.

– Kodėl ne?

– Jūs norite atkartoti avariją jam stebint, ar ne? Tikitės taip iš jo ką nors išgauti.

– Taip.

Ji linktelėjo.

– Taip ir maniau. Tiesą sakant, nežinau, ar galiu jums tai leisti, – ji lyg ir ketino stotis, tačiau sudvejojusi liko sėdėti.

Karlas atsargiai padėjo ranką Ufei ant peties ir pritūpė greta. Ufės akys džiaugsmingai žvelgė į bangas, ir Karlas puikiai jį suprato. Kam nesinorėtų mėgautis tokia nuostabiai giedra kovo diena?

Ant žolės priešais Ufę padėjęs „Playmobil" mašinėlę Karlas vieną po kitos susodino į ją figūrėles. Priekyje tėvą ir motiną, gale dukterį su sūnumi. Slaugė atidžiai sekė kiekvieną Karlo judesį. Galbūt jam teks ateiti čia kitą dieną ir pakartoti eksperimentą, todėl dabar jis

stengėsi įtikinti bent jau tuo, kad juo galima pasitikėti. Parodyti, jog laiko ją sąjungininke.

– Vrum vrum, – atsargiai suburzgė Karlas, stumdydamas mašinėlę pirmyn ir atgal ant žolės prieš Ufę, tuo išgąsdindamas porelę kamanių, besisukiojančių aplink gėles.

Nusišypsojęs Ufei, Karlas išlygino mašinėlės paliktas vėžes žolėje. Atgal atšokusi priplota žolė labiausiai patraukė Ufės dėmesį.

– Dabar važiuosim pasivažinėti su Merete, mama ir tėčiu, Ufe. Tik pažiūrėk, visi kartu. Žiūrėk, važiuojam per mišką! Pažvelk, kaip čia gražu.

Karlas žvilgtelėjo į slaugę ir baltą jos uniformą. Ji, regis, nervinosi, raukšlelės aplink kietai sučiauptas lūpas išdavė abejonę. Reikėjo būti atsargiam ir neperlenkti lazdos. Jei jis suriks, ji pašoks išsigandusi. Slaugė buvo kur kas labiau įsitraukusi į žaidimą negu Ufė, kuris tik sėdėjo saulėje spindinčiomis akimis ir į nieką pernelyg nekreipė dėmesio.

– Atsargiai, tėti, – įspėjo Karlas, pamėgdžiodamas moters balsą, – labai slidu, dar nuslysi. – Jis šiek tiek pakratė mašinėlę. – Atsargiai, žiūrėk, kita mašina irgi slysta. Dieve, mes į juos trenksimės.

Karlas išleido garsą, turėjusį reikšti staigų stabdymą ir į važiuoklę besidaužantį metalą. Šį kartą Ufė viską stebėjo. Karlas apvertė mašinėlę, ir joje buvusios figūrėlės pažiro ant žemės.

– Merete! Ufe! Atsargiai! – spigiu balsu šūktelėjo Karlas. Slaugė pasilenkė prie jo ir uždėjo ranką ant peties.

– Nemanau, kad... – tarė ji, purtydama galvą. Tuoj pačiups Ufę už rankos ir pakels nuo žolės.

– Bum! – Karlas vartė mašiną ant žolės, bet Ufė nereagavo. – Nemanau, jog jis ką nors supranta, – tarė detektyvas, rankos mostu patikindamas slaugę, kad jau baigė pasirodymą. – Norėčiau parodyti

Ufei vieną nuotrauką, – pridūrė Karlas. – Galima? Paskui, pažadu, paliksiu jus ramybėje.

– Nuotrauką? – perklausė ji, Karlui traukiant iš maišelio pluoštelį fotografijų. Pasidėjęs iš sesers pasiskolintas Deniso Knuseno nuotraukas ant žolės jis prikišo Ufei Danielio Heilo kompanijos brošiūrą.

Ufė akivaizdžiai susidomėjo. Jis atrodė it beždžioniukas narve, kuris, prisižiūrėjęs į besivaipančius žmones, pagaliau pastebėjo kažką įdomaus.

– Ar pažįsti šį vyrą, Ufe? – paklausė Karlas, įdėmiai stebėdamas jo veido išraišką. Menkiausias trūktelėjimas galėjo būti vienintelis ženklas, kurį pavyks išpešti. Jei tik vangus Ufės protas apskritai galėjo duoti kokį nors atsaką, Karlas jokiu būdu negalėjo jo pražiopsoti.

– Ar jis buvo atėjęs pas jus į namus Maglebiu, Ufe? Ar tai jis atnešė jums su Hele laišką? Ar tu jį atsimeni? – Karlas bakstelėjo į ryškias Danielio Heilo akis ir šviesius plaukus. – Ar čia jis?

Ufė spoksojo į nuotrauką abejinga veido išraiška. Paskui jo žvilgsnis nuslydo žemyn ir aptiko nuotraukas, padėtas ant žolės.

Sekdamas jo žvilgsnį Karlas pastebėjo, kaip Ufės vyzdžiai staiga susitraukė, o burna prasivėrė. Reakcija buvo visiškai aiški ir akivaizdi – lyg jam būtų ką užmetę ant kojos.

– Pažįsti šį vyrą? Esi jį matęs, Ufe? – paklausė Karlas, greit pačiupęs Deniso Knuseno šeimos nuotrauką iš tėvų sukaktuvių ir prikišęs ją Ufei prie akių. – Pažįsti?

Karlas pajuto už nugaros atsistojusią slaugę, tačiau nekreipė į ją dėmesio. Jam rūpėjo pamatyti, ar Ufės vyzdžiai vėl susitrauks. Jis jautėsi taip, lyg laikytų rankoje surastą raktą, tik nežinotų, kurią spyną juo galima atrakinti.

Tačiau Ufė ir vėl tapo ramus, o jo apsiblausęs žvilgsnis nukrypo kažkur toli.

– Manau, kad jau baikim, – tarė slaugė, nedrąsiai paliesdama Ufės petį. Galbūt Karlui būtų užtekę dar dvidešimties sekundžių, gal jam būtų pavykę ką nors išgauti, jei juodu būtų buvę vieni.

– Nejaugi nematėt jo reakcijos? – paklausė jis.

Slaugė papurtė galvą.

Velnias.

Karlas padėjo nuotrauką ant žemės greta kitos, kurią taip pat buvo pasiėmęs iš Skevingės.

Tą pačią akimirką Ufės kūnas sutrūkčiojo. Pirmiausia juosmuo ir staiga įdubusi krūtinė, paskui dešinė ranka, sulenkta ties pilvu.

Slaugė bandė jį nuraminti, bet Ufė į ją nereagavo. Jis dusliai šnopavo, gaudydamas orą. Ir slaugė, ir Karlas tai išgirdo. Nepaisydamas garsių slaugės protestų Karlas sutelkė visą dėmesį tik į Ufę. Tą akimirką jie buvo tik dviese, ir iš savo pasaulio Ufė brovėsi iki Karlo. Jo akys pamažu plėtėsi, tarsi senovinio fotoaparato sklendė, įtraukdamos viską, kas tik buvo aplink.

Kai Ufė vėl pažvelgė žemyn, Karlas sekė jo žvilgsnį, slystantį žole. Šią akimirką Ufė buvo sąmoningas.

– Tai tu jį *pažįsti*? – paklausė Karlas, vėl pakėlęs nuo žemės ir atkišęs jam Deniso Knuseno nuotrauką tėvų sidabrinių vestuvių fone. Bet Ufė nustūmė ją šalin tarsi suirzęs vaikas ir ėmė leisti garsus, kurie labiau priminė ne vaiko verkšlenimą, o greičiau astmos kamuojamo žmogaus dusimą. Jo kvėpavimas kone virto į švokštimą, ir slaugė suriko Karlui eiti šalin.

Šį kartą sekant Ufės žvilgsnį Karlui neliko jokių abejonių. Jo akys buvo įsmeigtos į kitą Karlo atsineštą nuotrauką. Tą, kurioje Denisui Knusenui už nugaros, pasirėmęs ant peties, stovėjo jo draugas Atomas.

– Ar jis taip atrodė? – paklausė Karlas, rodydamas į paauglį Denisą, vilkintį lenktynininko apranga.

Tačiau Ufė žiūrėjo į berniuką, stovėjusį už jo. Karlas dar niekada nematė tokio prikaustyto akių žvilgsnio. Tarsi tas berniukas nuotraukoje būtų užvaldęs Ufę iki sielos gelmių, o jo žvilgsnis iš senos fotografijos būtų deginęs kaip ugnis, bet kartu ir įpūtęs Ufei gyvybės.

Ir tada jis suriko. Taip garsiai, kad slaugė nustūmė Karlą ant žolės ir pripuolusi apkabino Ufę. Jo riksmas buvo toks, jog paskui jį ėmė stūgauti ir kiti „Egelio" gyventojai.

Net pulkai kormoranų, išgąsdinti šio riksmo, pakilo nuo šakų ir nuplasnojo, palikdami tuščią pamiškę.

30 SKYRIUS

2005–2006-ieji

Meretei prireikė trijų dienų, kad pagaliau išrautų savo dantį. Tos trys košmariškos dienos ir naktys tapo jos pragaru. Kai tik suimdavo tvinkčiojantį skaudulį replėmis, pervėręs skausmas išsiurbdavo iš jos visas jėgas ir vėl tekdavo kaupti drąsą iš naujo. Vos paklibinus dantį jos organizmas tarsi atsijungdavo. Paskui keletą sekundžių trukdavo laukimas, iš baimės besidaužanti širdis, vėl replių truktelėjimas, ir taip be galo. Kelis kartus ji bandė truktelėti smarkiau, bet pritrūko jėgų bei drąsos tą pačią akimirką, kai tik surūdijusios replės prisilietė prie danties.

Tą akimirką, kai iš dantenų pasipylė pūliai ir skausmas sekundei atlėgo, ji pratrūko džiaugsmo ašaromis.

Moteris žinojo, kad yra stebima. Lasės, apie kurį girdėjo kalbant, dar nebuvo, o vidaus telefono mygtukas tebebuvo užstrigęs. Anapus stiklo niekas nesikalbėjo, bet girdėjosi žingsniai ir kvėpavimas. Kuo labiau Meretė kankinosi, tuo garsiau jie kvėpavo, tarsi būtų susijaudinę seksualiai, ir dėl to ji dar labiau jų nekentė. Kai tik išraus dantį,

ji galės mąstyti toliau. Taip, ji nenurims neatkeršijusi, tik pirmiausia reikia atsikratyti danties ir susikaupti.

Taigi, moteris dar kartą suėmė dantį replėmis, pajusdama burnoje šlykštų metalo skonį, ir jį paklibino, tvirtai žinodama, kad darbą turi atlikti iki galo. Dantis pridarė jai pernelyg daug bėdos; negalima toliau kentėti skausmo.

Naktį, kai buvo viena, jai pagaliau pavyko jį ištraukti. Jau kurį laiką iš už stiklo nesigirdėjo jokių gyvybės ženklų, ir su palengvėjimu išsprūdęs juokas buvo vienintelis garsas, nuaidėjęs tuščioje erdvėje. Infekcijos skonis burnoje Meretei buvo tarsi atgaiva, o tvinkčiojimas ir į burną plūstantis kraujas prilygo glamonei.

Kas keletą sekundžių nusispjaudama į delną ji tepliojo krauju veidrodinius langus. Liovėsi tik tada, kai kraujas nustojo tekėti. Švarus buvo likęs tik mažas aštuonių colių aukščio ir pločio kvadratėlis ant vieno lango. Taip ji atėmė malonumą stebėti ją kada panorėjus. Pagaliau galėjo pati spręsti, kada jiems pasirodyti.

Kitą rytą, kai buvo metas keisti kibirus, ją pažadino moters keiksmažodžiai.

– Ta kalė išmurzino langus. Tu pažiūrėk! Viską aptepliojo šūdais, ta kiaulė.

Meretė išgirdo vyrą sakant, jog tai panašiau į kraują.

– Tai šitaip atsidėkoji mums, kad davėm reples? Kad visur galėtum terliot savo purviną kraują? Jei taip temoki pasakyt mums ačiū, atsiimsi už tai. Išjungsim tau šviesą. Kažin, ką tu į tai pasakysi, valkata. Gal nuvalysi, ką pridirbai. Kol nenuvalysi, negausi maisto.

Išgirdusi, kad jie eina prie durų ištraukti atgal kibirų, Meretė greit pašoko ir įkišo į mechanizmą reples. Tegul nesitiki atimti iš jos paskutinės porcijos. Ji spėjo sučiupti kibirą su maistu paskutinę sekundę, kai hidraulinis mechanizmas paleido reples, švilptelėdamas apsisuko, ir liuko durelės trinktelėjo.

– Šiandien pagudravai, bet rytoj jau nebeišeis! – suriko moteris iš už stiklo. Jos balse girdimas įtūžis Meretei buvo paguoda. – Ėsi pašvinkusį maistą tol, kol nuvalysi langus. Girdi, ką sakau?

Po šių žodžių ant lubų kabančios dienos šviesos lempos užgeso.

Kurį laiką Meretė tyliai sėdėjo, žvelgdama į rusvas dėmes ant veidrodinių langų ir tą nediduką švarų lopinėlį, pro kurį matėsi šviesa kitoje pusėje. Ji išvydo, kaip moteris bando jį pasiekti ir pasižiūrėti vidun, bet Meretė tyčia buvo jį palikusi kuo aukščiau. Ji netgi nebeprisiminė, kada paskutinį kartą buvo jautusi tokį džiaugsmingą triumfą, nuvilnijantį kūnu. Ji puikiai suprato, jog ilgai tai nesitęs, bet juk dabartiniame jos gyvenime tokios akimirkos ir buvo vienintelis dalykas, už kurio kabinosi.

Kartu su keršto planais, svajonėmis apie laisvę ir pagaliau išauštančią dieną, kai vėl pamatys Ufės veidą.

Tą naktį paskutinį kartą įjungė kišeninį žibintuvėlį. Atsistojusi priešais tą mažytį švarų plotelį lange pašvietė sau į burną. Dantenose žiojėjo didžiulė skylė, bet atrodė visai pusėtinai, bent jau kiek suprato. Palietusi liežuvio galiuku įsitikino, kad ji išties pamažu gyja.

Po kelių minučių žibintuvėlio šviesa pradėjo silpti, tad Meretė atsiklaupė ant kelių ir ėmė tyrinėti mechanizmą, užveriantį liuko duris. Jau ir anksčiau buvo mačiusi jį tūkstančius kartų, bet dabar norėjo gerai įsidėmėti, kaip jis atrodo. Negali žinoti, ar lempos dar kada nors bus įjungtos.

Kameros durys buvo išgaubtos ir greičiausiai kūgio formos, kad sandariai izoliuotų patalpą. Jų apatinėje dalyje esantis liukas buvo maždaug trisdešimties colių aukščio, o sujungimai – beveik nepastebimi. Iš priekio, pačioje apačioje privirinta metalinė kojelė

sulaikydavo liuko dureles joms visiškai atsidarius. Meretė atidžiai viską apžiūrinėjo tol, kol žibintuvėlio šviesa visiškai nusilpo.

Tada, sėdėdama tamsoje, ji svarstė, ką galėtų padaryti.

Labiausiai moteris norėjo sutvarkyti tris dalykus. Pirma, kad kiti negalėtų jos stebėti; šis klausimas jau buvo išspręstas. Kažkada labai seniai, iškart, kai buvo pagrobta, ji kruopščiai apčiupinėjo visus paviršius, ieškodama filmavimo kameros, tačiau nieko panašaus neaptiko. Ją įkalinę žvėrys pasikliovė tik veidrodiniais langų stiklais. Ir be reikalo. Dėl šios klaidos ji dabar galėjo judėti patalpoje nestebima.

Antra, ji buvo pasiryžusi neprarasti sveiko proto. Būdavo dienų ir naktų, kai visiškai užsisklęsdavo savyje, kartais ištisas savaites jos mintys blaškydavosi, bet Meretė niekad neleisdavo smegenims nustoti veikti. Laiku susigriebdavo ir prisiversdavo galvoti apie tuos, kurie panašiose situacijose sugebėjo išlikti. „Drugelio", „Grafo Montekristo" ir kiti herojai – jei jiems pavyko, gali pavykti ir jai. Per jėgą ji nukreipdavo savo mintis į knygas, filmus bei geriausius savo gyvenimo prisiminimus, ir taip vis įstengdavo nepalūžti.

Ir nepalūš, nes visada išliks savimi, Merete Liungor, iki pat tos dienos, kai išeis iš čia. Ji davė sau tvirtą pažadą ir buvo pasiryžusi jo laikytis.

O kai galiausiai ateis ta diena, ji pati spręs, kaip numirti. Tai buvo trečiasis dalykas. Toji moteris sykį minėjo, kad viską sprendžia Lasė, bet tam tikromis aplinkybėmis ji pati galėjo perimti vadeles. Neapykanta jau ir anksčiau buvo išvedusi ją iš pusiausvyros, ir tai galėjo pasikartoti. Tereikėjo vos sekundėlės beprotybės, kuri priverstų ją atidaryti kameros duris ir išleisti slėgį. Visai tikėtina, jog tokia akimirka jau artėja.

Meretė sėdėjo šiame narve jau ketverius metus, bet bėgantis laikas neaplenkė ir tos moters. Galbūt įdubo jos akys, gal balsas pasi-

keitė. Tokiomis aplinkybėmis sunku buvo spręsti, kiek jai metų, bet ji tikrai nebuvo tokia jauna, kad nebijotų jos laukiančių gyvenimo vingių. Ir tai darė ją pavojingą.

Be to, buvo panašu, jog abi žmogystos ne ką tenutuokė apie techniką. Jei nemokėjo pataisyti užstrigusio mygtuko, vadinasi, nemoka ir slėgio išleisti niekaip kitaip, kaip tik atidarydami kameros duris – Meretė bent jau to tikėjosi. Taigi, jei tik sugalvotų, kaip neleisti jiems atverti durų prieš jos valią, per tą laiką spėtų nusižudyti. Tam pasitarnautų replės. Ji galėtų sugniaužti replėmis arterijas ir jas perdrėksti, jei tuodu staiga nuspręstų išleisti iš patalpos slėgį. Iš tiesų ji nežinojo, kas tada nutiktų, bet tos moters žodžiai, kad ji išsitaškytų akyse, siaubingai gąsdino. Baisesnės mirties ir nesugalvosi. Būtent todėl Meretė ir norėjo pati spręsti, kaip ir kada tai nutiks.

Jei kartais pasirodytų tas Lasė, ketindamas ką nors jai padaryti, tuomet ko nors tikėtis būtų naivu. Šiame kambaryje neabejotinai yra priemonių išleisti slėgį ir neatveriant liuko durų. Galbūt galima tam panaudoti ventiliacijos sistemą. Meretė neturėjo supratimo, kam iš tikrųjų buvo įrengta ši patalpa, bet ji turėjo brangiai kainuoti, vadinasi, vienaip ar kitaip, yra kažkam svarbi bei reikalinga. Turbūt joje yra ir kokių nors įrengimų nenumatytiems atvejams. Anksčiau ji buvo pastebėjusi mažus metalinius antgalius ant lubų po lempomis. Jie buvo ne didesni už mažąjį pirštelį, bet, matyt, tiek ir užteko. Galbūt per juos į patalpą buvo įleidžiama gryno oro, o gal jie skirti slėgiui išleisti. Tik dėl vieno ji buvo tikra: jei Lasė norės ją nuskriausti, jis tikrai žinos, kokį mygtuką paspausti.

Kol kas ji pamėgins susikaupti ir pasipriešinti toms grėsmėms, kurios atrodo arčiausiai. Nusukusi dangtelį nuo žibintuvėlio apačios ištraukė baterijas ir patenkinta įsitikino, koks kietas, tvirtas ir aštrus jo metalas.

Atstumas nuo liuko durų krašto iki žemės tesiekė gal colį, tad jeigu ji iškastų skylę tiesiai po metaline kojele, kuri sustabdydavo atsivėrusias dureles, galėtų įstatyti į ją žibintuvėlį ir neleisti durims atsidaryti.

Ji prispaudė žibintuvėlį prie krūtinės. Nuo šiol jis tapo įrankiu, leidžiančiu bent šį tą gyvenime perimti į savo rankas. Tai buvo neapsakomai malonus jausmas. Panašiai jautėsi tada, kai pirmą kartą išgėrė kontraceptinę tabletę. Arba tada, kai paliko globėjų šeimą ir pabėgo, paskui save išsitempdama ir Ufę.

Padaryti skylę betoninėse grindyse buvo šimtą kartų sunkiau, nei ji įsivaizdavo. Kelios pirmos dienos prabėgo greitai, nes ji vis dar turėjo maisto ir vandens, bet kai kibiras su geru maistu ištuštėjo, jos pirštai greit nusilpo. Ji suprato, kad visos energijos atsargos jos kūne beveik išseko, tačiau pastarosiomis dienomis jai atsiųstas maistas buvo visiškai nevalgomas. Jie buvo rimtai nusiteikę keršyti. Jau vien kvapas atgrasė valgyti iš tų kibirų. Maistas dvokė lyg pūvanti gyvulių dvėseliena. Kas naktį po penkias ar šešias valandas ji krapštydavo grindis po durimis žibintuvėlio kraštais. Šis darbas labai sekino. Bėda buvo ta, jog visos pastangos labai lengvai galėjo nueiti perniek dėl prastai atlikto darbo. Skylė turėjo būti tiksliai tokio dydžio, kad įsispraustų žibintuvėlis, o kadangi pats žibintuvėlis dar buvo ir darbo įrankis, ji vis turėjo sukioti jį skylėje, kad atitaikytų skersmenį, ir tada kruopščiai grandyti betoną plonyčiais sluoksniais.

Po penkių dienų duobutės gylis dar nesiekė nė colio, o nuo alkio net vidurius ėmė mausti.

Kiekvieną dieną tiksliai tuo pačiu metu senoji ragana pakartodavo savo reikalavimus. Jei Meretė nenuvalysianti langų, ji neįjungs

šviesos ir toliau siųs tik sugedusį maistą. Vyriškis dar bandė derėtis, bet nesėkmingai. Meretė klausėsi jų reikalavimų; šviesa jai buvo visiškai nė motais, bet žarna rijo žarną iš bado. Jei nevalgys, gali susirgti, o to tai jau tikrai nenorėjo.

Ji pažvelgė į rausvą plėvelę ant langų. Pro švarų tarpelį matėsi blausi šviesa.

– Jei jums taip reikia, duokit man su kuo nuvalyti! – galiausiai riktelėjo Meretė.

– Valyk su rankove ir myžalais, – šūktelėjo jai atgal moteris, – tada įjungsim šviesą ir duosim pavalgyt!

– Gerai, bet turėsit atsiųsti naują striukę.

Į tai moteris atsakė savo šlykščiu veriančiu juoku, persismelkusiu iki pat kaulų smegenų. Tai buvo visas jos atsakymas. Ji juokėsi, kol pritrūko oro, o paskui vėl stojo tyla.

– Aš to nedarysiu, – ištarė Meretė. Bet vis dėlto padarė.

Užtruko neilgai, tačiau atrodė, lyg būtų pralaimėjusi ištisus metus.

Nors retkarčiais jie vis dar pasirodydavo ir stoviniuodavo anapus stiklo, jos nematydavo. Vieta prie durų nepasiekė jų regėjimo lauko, kaip ir grindų plotelis tarp dviejų langų. Jei būtų sugalvoję netikėtai užsukti naktį, būtų iškart išgirdę brūžinamo žibintuvėlio garsą, bet naktį jie neateidavo. Tai buvo jų įvestos tvarkos privalumas. Ji žinojo, kad naktis yra jos metas.

Nukrapščius beveik pusantro colio betono sluoksnį, jos egzistencija, kuri visada buvo tokia nuspėjama, pasikeitė. Ji sėdėjo po mirksinčiomis dienos šviesos lempomis, laukdama maisto, kai staiga suprato, jog tuoj bus Ufės gimtadienis. Dabar turėjo būti gegužė. Penktoji

gegužė nuo tada, kai ji įkalinta. Du tūkstančiai šeštųjų gegužė. Sėdėdama greta tualetinio kibiro ir valydamasi dantis ji tebegalvojo apie Ufę. Mintyse aiškiai matė po dangų besiridinėjančią saulę. „Su gimimo diena", – uždainavo kimiu balsu, įsivaizduodama laimingą Ufės veidą. Jis kažkur kitapus sienų ir jam viskas gerai, ji tuo neabejojo. Aišku, kad jam viskas gerai. Meretė dažnai sau tai kartodavo.

– Štai tas mygtukas, Lase, – nugriaudėjo moters balsas. – Neišėjo jo iškrapštyti, todėl ji girdėjo viską, ką šnekam.

Saulės ir žydro dangaus vaizdiniai akimirksniu išgaravo, o širdis ėmė daužytis. Ji pirmą kartą išgirdo moterį kreipiantis į tą vyrą, kurį jie vadino Lase.

– Ar ilgai? – paklausė prislopintas balsas, kurį išgirdusi Meretė sulaikė kvėpavimą.

– Nuo tada, kai paskutinį kartą buvai atvažiavęs. Penki, gal šeši mėnesiai.

– Ar pasakėt ką nors, ko jai negalima girdėti?

– Aišku, kad ne.

Akimirką stojo tyla.

– Greit jau nebebus skirtumo. Tegul sau klausosi, ką mes kalbam. Bent jau kol aš ką nors nuspręsiu.

Paskutiniai jo žodžiai Meretę pakirto. „Greit jau nebebus skirtumo." Kodėl nebebus? Ką jis turi galvoje? Ką jie žada daryti?

– Ta kalė rodė ragus, kol tavęs nebuvo. Iš pradžių bandė nusimarinti badu, buvo užblokavusi liuko duris. Paskui išterliojo savo krauju langus, kad negalėtume jos matyti.

– Draugelis sakė, kad buvo jai dantį įsiskaudėję. Gaila, jog pats nemačiau, – tarė Lasė.

Moteris santūriai nusijuokė. Jie juk žino, kad Meretė sėdi už sienos ir girdi kiekvieną jų žodį. Kodėl jie taip elgiasi? Ką blogo ji jiems padarė?

– Jūs, gyvuliai, ką aš jums blogo esu padariusi? – iš visų jėgų užriko atsistodama. – Išjunkit šviesą, kad jus matyčiau! Išjunkit, kad galėčiau žiūrėti jums į akis, kai kalbat!

Ji vėl išgirdo moterį juokiantis.

– Pasvajok, mergužėle! – riktelėjo atsakydama.

– Nori, jog šviesą išjungtume? – sukrizeno ir Lasė. – Galim, kodėl gi ne. Galim taip viską iš tikrųjų ir pradėti, – pridūrė jis. – Bus labai įdomu kurį laiką, kol baigsim.

Tai buvo siaubingi žodžiai. Moteris dar bandė kažkaip prieštarauti, bet jis šiurkščiai ją nutildė. Tada lempos virš jos galvos užgeso.

Sekundėlę Meretė stovėjo nejudėdama ir tankiai plakančia širdimi pratinosi prie blausios šviesos, kuri skverbėsi iš anapus. Iš pradžių žmogystos už stiklo tebuvo lyg šešėliai, bet jų kontūrai pamažu darėsi vis ryškesni. Moters ūgis tesiekė apatinį lango kraštą; vyras buvo kur kas aukštesnis. Meretė spėjo, kad tai Lasė. Jis neskubėdamas žengė artyn. Išsiliejęs siluetas įgavo vis aiškesnę formą. Platūs pečiai, gražus proporcingas kūnas. Ne toks, kaip ano vyriškio.

Vienu metu ją užplūdo noras ir juos iškeikti, ir maldauti pasigailėjimo. Sakyti bet ką, kad tik išgautų priežastį, kodėl jie taip su ja elgėsi. Štai ir jis, vyras, nuo kurio viskas priklauso. Ji matė jį pirmą kartą. Ši akimirka buvo keistai jaudinanti. Meretė jautė, jog tik jis gali nuspręsti, ar ji ką nors sužinos, ir ketino to pareikalauti. Tačiau kai jis žengė dar vieną žingsnį ir ji išvydo jo veidą, žodžiai užstrigo gerklėje.

Su siaubu žvelgė į jo burną. Kreivą šypseną, stingstančią lūpose. Sušmėžuojančius baltus dantis. Viskas susiliejo į visumą, ir nuo to vaizdo visą jos kūną ėmė krėsti šiurpas.

Dabar Meretė žinojo, kas yra Lasė.

31 SKYRIUS

2007-ieji

Ant pievelės prie „Egelio" Karlas atsiprašė slaugės už nutikimą su Ufe. Paskui, sumetęs nuotraukas ir „Playmobil" figūrėles į savo maišelį, pasileido link automobilių stovėjimo aikštelės, o Ufė tuo metu teberėkė. Tik užvedęs variklį Karlas pastebėjo būrį darbuotojų, chaotiškai lekiančių žemyn nuo šlaito. Panašu, kad tai buvo paskutinis kartas, kai jis atliko tyrimą „Egelio" teritorijoje. Ką gi, visai suprantama.

Ufės reakcija buvo labai iškalbinga. Ji Karlą įtikino, kad, vienaip ar kitaip, jis suvokia aplinkinį pasaulį. Užteko pamatyti nuotraukoje kažkokio berniuko, pravarde Atomas, akis, ir tai išmušė Ufę iš vėžių. Jokių abejonių. Panašu, jog žengtas nepaprastai didelis žingsnis pirmyn.

Pasukęs į kelkraštį Karlas stabtelėjo palaukėje ir interneto ryšio sistemoje įvedė „Gerovės uosto" vaikų namus. Paieška kaipmat parodė telefono numerį.

Paskambinus Karlui nereikėjo pernelyg aiškintis. Darbuotojai, matyt, buvo įpratę prie policijos skambučių, tad nebuvo reikalo kalbėti užuolankomis.

– Nesijaudinkite, – nuramino jis, – jūsų globotiniai nepadarė nieko blogo. Aš skambinu pasiteirauti apie berniuką, gyvenusį pas jus maždaug prieš dvidešimt metų. Vardo nežinau, bet visi jį vadino Atomu. Ar jums tai ką nors sako?

– Prieš dvidešimt metų? – perklausė budinti darbuotoja. – Ne, aš tiek ilgai čia nedirbu. Mes turim visų vaikų asmens bylas, bet pagal tokias pravardes jų turbūt niekas negrupuoja. Tikrai nežinote vardo, pagal kurį galėtume paieškoti?

– Labai gaila, bet ne, – Karlas žvilgtelėjo į laukus, nuo kurių trenkė mėšlu. – Gal pažįstate kokį nors darbuotoją, kuris būtų pas jus dirbęs tuo metu?

– Hmm, iš visu etatu dirbančių žmonių – tikrai ne. Esu tuo tikra, – atsakė ji. – Bet palaukit... aha, teisingai, turime vieną tokį kolegą, Džoną, kuris jau pensijoje, bet ateina porą kartų per savaitę. Jis tiesiog negali būti namuose, o ir berniukai jo pasiilgtų. Manau, kad jis tikrai dirbo čia prieš tiek metų.

– Gal kartais jis yra pas jus šiandien?

– Džonas? Ne, jis atostogauja. Nusipirko kelionę į Kanarų salas už tūkstantį du šimtus devyniasdešimt penkias kronas. Kas galėtų atsispirti, kaip jis mėgsta sakyti. Bet pirmadienį Džonas grįš, ir aš pažiūrėsiu, ar išeis jį pasikviesti. Labiausiai mums jo reikia dėl berniukų. Vaikai jį mėgsta. Paskambinkit pirmadienį, tada pažiūrėsim, kuo galim padėti.

– Gal duotumėt man jo namų telefono numerį?

– Ne, atleiskite. Mes nedalijame asmeninių darbuotojų numerių. Juk niekada negali žinoti, kas prašo.

– Aš esu Karlas Mjorkas. Man regis, jau minėjau. Aš – policijos detektyvas, jei tik prisimenat.

Ji nusijuokė.

– Jei jūs toks gudrus, net neabejoju, kad ir pats susirasite jo numerį, bet aš patarčiau lukteléti iki pirmadienio ir mums perskambinti. Gerai?

Karlas atsilošė sėdynėje ir dirstelėjo į laikrodį. Buvo jau beveik pirma. Dar spėtų grįžti į biurą ir patikrinti Meretės Liungor mobilųjį, jei tik baterija veiks po penkerių metų, tačiau labai abejotina. Jei nebeveiks, reikės gauti naują.

Lauko tolumoje iš už kalvų į dangų pakilo pulkai klykiančių kirų. Pasigirdo mašinos gaudesys. Baidydamas paukščius pro dulkių ir purvo debesį išniro traktorius. Tai buvo milžiniškas „Landini" su mėlyna vairuotojo kabina, ritmingai dardantis per suartą lauką. Kiekvienam, užaugusiam su medinėmis mėšlinomis klumpėmis, šis vaizdas būtų buvęs puikiai pažįstamas. „Vadinasi, tuoj bus patręšta ir čia", – pagalvojo Karlas užvesdamas variklį ir bandydamas dingti, kol smarvė dar nepasiekė jo mašinos kondicionieriaus.

Tą pačią sekundę jo akys užkliuvo už kabinos viduje sėdinčio ūkininko. Jis dėvėjo kepurę su snapeliu ir buvo sutelkęs visą dėmesį į savo darbą bei lūkesčius šią vasarą nuimti rekordinį derlių. Įraudęs veidas, raudonai juodais langeliais raštuoti marškiniai. Tikro medkirčio marškinių raštas. Lengvai atpažįstamas.

„Šūdas", – pamanė Karlas. Jis visai pamiršo paskambinti kolegoms iš Sorės ir pasakyti, kuriuos marškinius, jo manymu, vilkėjo užpuolikas Amageryje. Pagalvojęs apie tai net atsiduso. Ir kam jiems reikėjo jį į visa tai įtraukti? Turbūt tuoj paprašys atvažiuoti ir dar sykį parodyti tuos marškinius.

Sumaigęs numerį jis išgirdo budinčio pareigūno balsą ir buvo tuoj pat sujungtas su tyrimo vadu, pavarde Jorgensenas.

– Čia Karlas Mjorkas iš Kopenhagos. Manau, kad galiu patvirtinti, jog vieni iš jūsų parodytų marškinių buvo tokie pat, kaip ir to nusikaltėlio Amageryje.

Jorgensenas tylėjo. Ar galėtų jis bent atsikrenkšti, kad Karlas žinotų, jog jis dar nenusikapanojo kitapus laido?

– Hm, – pats krenkštelėjo Karlas, tikėdamasis taip išpešti bent kokią reakciją, bet jo pašnekovas tebetylėjo. Gal laikė ragelį pridengęs ranka. – Matai, kelias naktis aš vis sapnavau, – Karlas nusprendė tęsti, – visokias detales iš to susišaudymo. Ir marškinius mačiau. Dabar tiksliai žinau, kokie jie.

– Tikrai? – tarė Jorgensenas po dar vienos spengiančios pauzės ragelyje. Bent jau galėjo išstenėti kokį pritarimo šūksnį.

– Tau neįdomu, kuriuos iš tų jūsų išdėliotų marškinių aš turiu omenyje?

– Tu manai, kad tikrai juos prisimeni?

– Jei jau galiu prisimint marškinius, kai gaunu kulką į galvą ir parkrentu po tris šimtus trisdešimt svarų sverianča paralyžiuota našta, laistomas savo geriausio kolegos krauju, trykštančiu upėmis, tai ar tau neatrodo, jog taip pat prisiminsiu, kaip prieš keturias dienas buvot išdėstę ant stalo tuos sušiktus marškinius?

– Iš tikrųjų tai nelabai normalu.

Karlas suskaičiavo iki dešimties. Labai gali būti, kad Soręje, Storgadės gatvėje, tai iš tikrųjų nenormalu. Taip pat labai tikėtina, jog būtent dėl to Karlas dabar dirba policijos skyriuje, kur žmogžudysčių bylų turi gal dvidešimt kartų daugiau nei Jorgensenas.

Tačiau garsiai jis tepasakė:

– Man, žinok, labai gerai sekasi žaisti atminties dėliones.

Stojusi tyla reiškė, kad jis virškina Karlo žodžius.

– Ak, mat kaip! Na, tokiu atveju tikrai norėčiau išgirsti, ką pasakysi.

Po velnių, tikras kaimo mužikas.

– Marškiniai yra tie, kurie gulėjo paskutiniai iš kairės, – tarė Karlas. – Arčiausiai lango.

– Supratau, – atsakė Jorgensenas. – Sutampa su liudininko parodymais.

– Puiku. Labai džiaugiuosi. Na, tiek ir tenorėjau. Atsiųsiu elektroninį laišką, kad turėtum patvirtinimą raštu. – Per lauką bildantis traktorius jau buvo pavojingai arti. Pro žarnas purškiami šlapimo ir mėšlo purslai, tykštantys ant žemės, buvo išties mielas akiai vaizdelis.

Uždaręs langą keleivio pusėje Karlas skubėjo baigti pokalbį.

– Palauk dar sekundėlę, – paprašė Jorgensenas. – Mes sulaikėme įtariamąjį. Na, tarp mūsų kalbant, galiu pasakyti, jog tikrai manom pagavę vieną iš tų nusikaltėlių. Kada galėtum atvažiuoti akistatai? Gal rytoj?

– Akistatai? Ne, negaliu.

– Kodėl ne?

– Rytoj šeštadienis, aš nedirbu. Kai išsimiegosiu, atsikelsiu ir pasidarysiu kavos, o paskui vėl eisiu į lovą. Gal visą dieną taip praleisiu, ką čia gali žinot. Be to, aš net nemačiau tu užpuolikų Amageryje, kaip jau ne kartą esu sakęs, jei netyčia buvai užmetęs akį į ataskaitą. O kadangi ir sapnuose nepasirodė joks vyro veidas, tai galim daryt išvadą, kad nuo to laiko aš jo nebesutikau. Todėl neatvažiuosiu. Ar nieko, Jorgensenai?

Stojo dar viena pauzė. Dėl Dievo meilės. Šis pokalbis vedė iš kantrybės labiau nei tas vemt verčiantis politikų mekenimas su visais „ėė“ ir „aa“ po kas antro žodžio.

– Tau spręsti, ar nieko tokio, – atsakė Jorgensenas. – Čia tavo draugai nukentėjo nuo to vyro rankos. Apieškojom įtariamojo gyve-

namąją vietą, ir kai kurie iš rastų daiktų įrodo ryšį tarp įvykių Amageryje ir Sorėje.

– Tai puiku, Jorgensenai. Linkiu sėkmės. Būtinai skaitysiu laikraščius.

– Tu juk žinai, jog reikės atvykti liudyti į teismą, ar ne? Tu atpažinai marškinius ir padėjai susieti du nusikaltimus.

– Aha. Atvyksiu. Sėkmingos medžioklės.

Padėjęs ragelį Karlas pajuto nemalonų skausmą krūtinėje. Šį kartą jis buvo stiprus kaip niekad. Gal dėl to nepakeliamai bjauraus kvapo, prasiskverbusio į mašiną, o gal ir dėl ko nors rimtesnio.

Minutėlę jis tiesiog sėdėjo ir laukė, kol maudimas šonkauliuose kiek atlėgs. Tada rankos mostu atsakė mojuojančiam ūkininkui ir užvedė variklį. Pavažiavęs kokius penkis šimtus jardų Karlas pristabdė, atsidarė langą ir ėmė žiopčiodamas kvėpuoti, kiek galėdamas išlenkęs nugarą, kad nuslūgtų įtampa. Paskui sustojo ir ėmė kvėpuoti, vis giliau traukdamas orą į plaučius. Jis buvo matęs, kaip kartais žmones ištinka tokie panikos priepuoliai, tačiau patirti tai pats savo kailiu niekada nesitikėjo. Atidaręs dureles ir stumtelėjęs jas iki pat galo Karlas sudėjo delnus prie burnos, kad sumažintų hiperventiliacijos poveikį.

– Šūdas! – riktelėjo jis svirduliuodamas palei griovį ir susirietęs nuo bronchuose smarkiai tvinksinčio skausmo. Debesys ir dangus virš galvos ėmė suktis. Parkritęs ant šono jis apgraibomis pabandė ištraukti mobilųjį iš savo striukės kišenės. To dar betrūko – pakratyti kojas nuo širdies smūgio niekam nieko nepasakius.

Pro šalį važiavusi mašina pristabdė. Viduje sėdintys žmonės nematė Karlo, gulinčio griovyje, bet jis girdėjo juos kalbant. „Kaip keista“, – atskriejo kažkieno balsas, ir mašina nuvažiavo tolyn. Jei tik Karlas būtų matęs jos numerius, jiems dar atsirūgtų už tai. Tai buvo

paskutinis dalykas, kurį Karlas spėjo pagalvoti prieš aptemstant sąmonei.

Kai atsipeikėjo, pajuto, kad laiko prie ausies prispaudęs telefoną, o burna visa aplipusi purvais. Apsilaižęs lūpas ir išspjovęs žemes Karlas, nieko nesuprasdamas, apsidairė. Tada pridėjo ranką prie krūtinės; ją vis dar maudė, bet jau nebe taip stipriai, todėl jis nusprendė, kad reikalas vis dėlto ne toks baisus, kaip galvojo. Šiaip ne taip atsistojęs ant kojų nusvirduliavo atgal prie mašinos ir klestelėjo prie vairo. Dar nebuvo nė pusės dviejų, vadinasi, neilgai tegulėjo atsijungęs.

„Kas tau yra, Karlai?", – paklausė pats savęs. Burna buvo išdžiūvusi, o liežuvis atrodė ištinęs kone dvigubai. Kojos šalo, nors juosmuo buvo kiaurai peršlapęs nuo prakaito. Labai negeri dalykai dėjosi su jo kūnu.

„Tavo nervai tuoj pakriks", – kažkas jo viduje tarsi rėkte išrėkė. Tada suskambėjo mobilusis.

Asadui nė į galvą neatėjo paklausti, kaip jis jaučiasi.

– Turim dabar problemą, Karlai, – išpyškino jis, kol Karlas tyliai keikėsi. – Laboratorijos specialistai nerizikuoja pašalinti tą užbrauktą liniją Meretės Liungor telefonų knygoje, – toliau dėstė Asadas, nė kiek nesutrikęs. – Jie sako, kad tas numeris ir brūkšnys užbrėžtas su tuo pačiu tušinuku, ir nors jie išdžiūvo skirtingai, yra per didelė rizika, jog abu sluoksniai susigadins.

Karlas vėl prispaudė ranką prie krūtinės. Jautėsi tarsi nurijęs oro. Velniškai skaudėjo. Gal jam tikrai širdies smūgis, ar tik taip jaučiasi?

– Jie sako, kad viską reikia siųsti į Angliją. Kažkaip ten pritaikytų skaitmenizaciją su chemine emersija, ar kaip ten sakė. – Asadas, ko gero, laukė, kol Karlas pataisys netaisyklingai ištartus terminus, ta-

čiau šiam dabar tai nerūpėjo. Užsimerkęs ir sukaupęs visas jėgas jis stengėsi iškęsti skausmingus spazmus, varstančius visą juosmenį. – Man atrodo, per ilgai užtrunka visas tas reikalas. Jie sakė, jog rezultatai bus tik po trijų ar keturių savaičių. Sutinki?

Karlas bandė suimti save į rankas ir susikaupti, bet laukti Asadas neturėjo kantrybės.

– Gal aš neturėčiau tau sakyti, Karlai, bet man atrodo, kad galiu tikrai labai tavim pasitikėti, tai bet kokiu atveju pasakysiu. Pažįstu vieną žmogų, kuris mums tai padarytų. – Asadas nutilo, tikriausiai laukdamas pritarimo, bet veltui. – Ar tu dabar dar klausai, Karlai?

– Taip, po velnių, – atrėžė Karlas ir giliai įkvėpė, kiek tik leido plaučiai. Skausmas buvo nežmoniškas, bet po sekundėlės kiek atslūgo. – Kas jis toks? – paklausė detektyvas stengdamasis atsipalaiduoti.

– Tau geriau nežinoti, Karlai. Bet jis labai geras. Jis iš Artimųjų Rytų. Aš jį pažįstu tikrai pakankamai, ir jis geras. Ar man paprašyti jo pagalbos?

– Neskubėk, Asadai. Duok man pagalvot.

Jis išsiropštė iš automobilio, pasilenkė, pasirėmė rankomis į kelius ir minutėlę taip pastovėjo nunarinęs galvą. Kraujas vėl suplūdo į smegenis. Veidas ėmė degti, bet maudimas krūtinėje pamažu liovėsi. Dieve, kaip pagerėjo. Nepaisant tos smarvės, įkyriai dvelkiančios nuo laukų, Karlas jautėsi įkvėpęs gryno oro.

Kai vėl atsitiesė, jautėsi visai žvalus. Tada pasiėmė mobilųjį.

– Na, Asadai, aš grįžau. Mes negalim bendradarbiauti su pasų klastotoju. Girdi mane?

– Kas sakė, kad jis – pasų klastotojas? Aš taip nesakiau.

– Tai kas tada?

– Jis tiesiog gerai dirbo tokius darbus ten, kur gyveno. Jis moka pašalinti atspaudų žymes, kad nesimatytų. Jam turėtų būti nesunku pašalinti truputį rašalo. Ir daugiau tau nieko nereikia žinoti. O aš

jam nesakysiu, koks čia darbas. Jis dirba greitai, Karlai. Ir nieko nekainuos. Jis man skolingas.

– Kaip greitai?

– Gausim pirmadienį, jei reikia.

– Tada nunešk jam tą šūdą, Asadai, ir lai dirba.

Kitame laido gale Asadas kažką sumurmėjo. Greičiausiai pasakė „ačiū" arabų kalba.

– Dar vienas reikalas, Karlai. Ponia Sorensen iš viršutinio žmogžudysčių skyriaus aukšto prašė pasakyti, kad liudininkė, ta moteris iš dviratininko bylos, pradėjo truputį šnekėti. Ir ji...

– Nieko nenoriu žinot, Asadai. Čia ne mūsų byla. – Karlas įsėdo į mašiną. – Ir taip turim, ką veikti.

– Ponia Sorensen man tiksliai nepasakė, bet man atrodo, jog jiems viršuje reikia tavo nuomonės, Karlai, kitaip tariant, nenori klausti tavęs taip tiesiogiai.

– Nueik pas juos ir ištrauk iš jos visą informaciją. O paskui nuvažiuok pas Hardį pirmadienį iš pat ryto ir jam viską papasakok. Jam tai tikrai bus įdomiau nei man. Nuvažiuok pas jį su taksi, o vėliau susitiksim valdyboje. Gerai? Tai kol kas, laikykis, Asadai. Perduok Hardžiui nuo manęs linkėjimų ir pasakyk, kad kitą savaitę užsuksiu jo aplankyti.

Baigęs pokalbį Karlas pažvelgė pro priekinį stiklą, kuris atrodė lyg po lietaus. Bet tai buvo ne lietus; net ir sėdėdamas viduje jis užuodė tą kvapą. Kiaulės šlapimas *à la carte**. Iš pavasarinio kaimo meniu.

Ant Karlo stalo, ištaigingai dekoruotas, stovėjo griozdiškas prietaisas arbatai virti ir burbuliuodamas spjaudėsi purslais. Jei Asadas

* Pranc. „užsakomas iš meniu" (Vert. past.).

manė, kad palikęs degančią aliejinę žvakutę išlaikys mėtų arbatą karštą iki bosui grįžtant, jis klydo, nes visas vanduo virdulyje jau buvo išviręs ir dugnas čirškėjo. Užpūtęs liepsną Karlas sunkiai žnektelėjo ant kėdės, krūtinėje vėl pajutęs maudimą. Jis buvo girdėjęs, kaip tai nutinka. Iš pradžių įspėjimas, paskui palengvėjimas. Paskui galbūt dar vienas trumpas perspėjimas, o tada šast, ir tu negyvas. Ne pati šviesiausia perspektyva vyriškiui, priešakyje turinčiam dar visą krūvą metų, kuriuos reikėjo nugyventi iki pensijos.

Išsitraukęs Monos Ibsen vizitinę kortelę Karlas pakilnojo ją delne. Turbūt užtektų dvidešimčiai minučių prisiglausti prie jos švelnaus šilto kūno, ir pasijustų daug geriau. Tik klausimas, ar jis taip pat gerai jaustųsi susidūręs su jos švelniomis šiltomis akimis.

Karlas pakėlė ragelį ir surinko jos numerį; klausant pypsėjimo krūtinę vėl ėmė mausti. Ar tai gyvybės ženklas, ar įspėjimas apie mirtį? Kaip žinoti?

Kai ji atsiliepė, Karlas žiopčiojo, kvėpdamas orą.

– Čia Karlas Mjorkas, – išlemeno jis. – Aš norėčiau atlikti išpažintį iki galo.

– Tokiu atveju jums reikėtų eiti į Švento Petro bažnyčią, – ramiai atsakė ji.

– Ne, rimtai sakau. Šiandien man buvo panikos priepuolis, bent jau taip atrodo. Aš nekaip jaučiuosi.

– Na gerai. Pirmadienį, vienuoliktą valandą. Ar man paskambinti dėl raminamųjų recepto, ar per savaitgalį ištversit?

– Ištversiu, – tarė Karlas, nors padėjęs ragelį jau nebebuvo toks tikras.

Laikas tiksėjo ir tirpo be gailesčio. Mažiau nei po dviejų valandų Mortenas grįš namo baigęs savo popietinę pamainą vaizdo įrašų parduotuvėje. Karlas ištraukė kroviklį iš Meretės Liungor mobiliojo

telefono ir jį įjungė. „Įveskite PIN kodą“, – nušvito jame. Bent tiek, kad baterija vis dar veikia. Geras ir patikimas senukas „Siemens“.

Sumaigius skaičius 1-2-3-4 ekrane nušvito perspėjimas apie klaidą. Karlas pabandė kombinaciją 4-3-2-1, tačiau rezultatas buvo toks pat. Teliko vienas bandymas prieš atiduodant telefoną į ekspertų rankas. Atsivertęs bylos aplanką Karlas susirado Meretės gimimo datą. Aišku, ji lygiai taip pat galėjo naudotis ir Ufės gimimo data. Pervertęs dokumentus Karlas susirado ir ją. Kita vertus, kodą galėjo sudaryti ir abiejų datų kombinacija arba visai kiti skaičiai. Jis nusprendė sujungti du pirmuosius abiejų datų skaičius, pradėdamas nuo Ufės, ir suspaudė mygtukus.

Kai ekrane pasirodė besišypsantis Ufė, apkabinęs Meretės kaklą, Karlui net krūtinę nustojo mausti. Kas nors kitas jo vietoje būtų pergalingai šūktelėjęs, bet Karlas tam nebeturėjo jėgų. Jis tik atsilošė ir užsikėlė kojas ant stalo.

Spaudimas krūtinėje atsinaujino. Karlas susirado priimtų ir rinktų numerių sąrašą ir ėmė tikrinti visus iš eilės nuo du tūkstančiai antrųjų metų vasario penkioliktosios iki tos dienos, kai Meretė Liungor dingo. Sąrašas buvo ilgas. Kai kurių numerių teko ieškoti archyvuose. Dalis jų ne kartą buvo pakeisti. Kad ir kaip tai atrodė nuobodu, bet po valandos išryškėjo akivaizdus faktas: per visą tą laiką Meretė bendravo tik su kolegomis bei įvairių specialiųjų interesų grupių atstovais. Net trisdešimt skambučių buvo iš jos sekretoriato, įskaitant ir patį paskutinį kovo pirmąją.

Tai reiškė, kad visi tariamojo Danielio Heilo skambučiai turėjo būti iš Kristiansborgo rūmų. Jei tik apskritai tokių buvo.

Atsidusęs Karlas koja nustūmė šūsnį ant stalo gulinčių popierių toliau nuo savęs. Jį tiesiog niežėjo iš noro kaip reikiant atspardyti Borgės Bako sėdynę. Jei tuometinė operatyvinė grupė ir buvo išsi-

traukusi darbinio Meretės telefono skambučių sąrašą, tai vėliau pametė, nes bylos aplanke nieko panašaus nebuvo.

Vadinasi, teks šį reikalą perduoti Asadui pirmadienio rytą, kol jis bus terapijos sesijoje pas Moną Ibsen.

„Playmobil“ figūrėlių pasirinkimas Alerodo žaislų parduotuvėje nebuvo prastas, netgi priešingai, tačiau kainos kandžiojosi. Karlui buvo sunku suvokti, kaip vietiniai gyventojai galėjo sau leisti turėti vaikų. Iš visų rinkinių, kuriuose buvo daugiau nei dvi figūrėlės, išsirinkęs patį pigiausią, kokį tik galėjo rasti – su policijos mašina ir dviem pareigūnais už du šimtus šešiasdešimt devynias kronas ir septyniasdešimt penkias eres, – Karlas paprašė čekio. Jis buvo beveik tikras, kad Mortenas vis tiek norės ateiti ir pasikeisti rinkinį.

Kai tik šis grįžo namo, Karlas prisipažino, ką padaręs. Ištraukęs iš maišelio pasiskolintas figūrėles jis ištiesė jas savo nuomininkui kartu su naujai nupirktu rinkiniu. Kaip įmanydamas atsiprašė ir pasižadėjo, jog daugiau niekada taip nebedarys. Tiesą sakant, daugiau nė nekels kojos į Morteno valdas, kol jo nebus namie. Mortenas sureagavo taip, kaip Karlas ir tikėjosi, bet vis tiek buvo keista matyti šį didžiulį suglebusį kūną, gyvą riebios mitybos bei sporto trūkumo padarinių pavyzdį, taip įsitempusį iš pykčio. Keista, kad žmogaus kūnas gali taip virpėti iš įniršio ir kad yra tokia daugybė skirtingų žodžių apmaudui išreikšti. Panašu, jog Karlas ne šiaip bus užkliudęs miegantį žvėrį, bet išjudinęs didžiausią širšių lizdą.

Karlui liūdnai spoksant į mažąją plastikinę šeimynėlę, stovinčią ant virtuvės stalo krašto, ir gailintis, kad taip nutiko, maudimas krūtinėje atsinaujino visu pajėgumu.

Mortenas taip įsijautė, rėždamas kalbą apie tai, kad Karlui teks pasiieškoti naujo nuomininko, jog nė nepastebėjo prastos jo savijau-

tos. Atsitokėjo tik tada, kai šis susmuko ant žemės nuo spazmų visoje viršutinėje kūno dalyje. Šį kartą skaudėjo ne tik krūtinę. Odą traukė, raumenys pulsavo, pritvinkę kraujo, o nuo dieglių pilve visi organai kone lipo prie nugaros. Skausmas buvo dar pakenčiamas, bet Karlas beveik negalėjo įkvėpti oro.

Mortenas akimirksniu pasilenkė prie jo išsigandusiomis akimis ir paklausė, ar paduoti stiklinę vandens. Vandens? „Kam to vandens", – pagalvojo Karlas. Jo pulsas šokčiojo pagal keistą sau vienam suprantamą ritmą. Gal Mortenas ketino užpilti tą vandenį ant jo, imituodamas gaivų vasaros lietutį? O gal norėjo sugirdyti jį pro sukąstus dantis, kurie net švokštė nuo žemo spaudimo užgultuose plaučiuose?

– Aha, dėkui, Mortenai, – prisivertė atsakyti Karlas. Tiek to, kad tik pagaliau baigtųsi ši drama vidury virtuvės.

Kai Mortenas pagaliau šiek tiek atlyžęs įsitaisė labiausiai nusėdėtame sofos kamputyje, jo beatodairišką pyktį pakeitė kiek praktiškesnis požiūris. Jeigu jau toks šaltakraujiškas vyras kaip Karlas atsiprašydamas taip dramatiškai palūžo, matyt, jis iš tikrųjų labai gailisi.

– Gerai. Tai pamirštam šį nesusipratimą, ar ne, Karlai? – tarė Mortenas rimta veido išraiška.

Karlas linktelėjo. Jis būtų sutikęs su bet kuo, kad tik gautų truputį tylos, ramybės ir keletą valandų atsigauti prieš tai, kai Mona Ibsen pradės narstyti jį po kaulelį.

32 SKYRIUS

2007-ieji

Svetainėje, lentynoje tarp knygų, Karlas laikė paslėpęs porą pusiau nugertų butelių viskio ir džino, kurių Džesperas dar nebuvo spėjęs suuosti ir tauriais tikslais paaukoti vienam iš savo improvizuotų vakarėlių.

Tik tada, kai abu buteliai buvo beveik tušti, Karlas pagaliau pajuto užplūstančią ramybę ir kietai įmigęs praleido visą lėtai slenkantį savaitgalį. Per tas porą dienų jis atsikėlė tik tris kartus, kad nueitų iki šaldytuvo ir susirastų ko nors užkąsti. Džespero namie nebuvo, Mortenas išvažiavo į Nestvedą aplankyti tėvų, ir niekam nerūpėjo, jog maisto galiojimo laikas buvo pasibaigęs, o valgiaraštį teko sudarinėti iš atsitiktinių produktų kratinio.

Išaušus pirmadieniui, atėjo Džespero eilė pabandyti ištempti Karlą iš lovos.

– Kelkis, Karlai. Kas tau yra? Man reikia pinigų pavalgyt. Šaldytuve nė sušikto trupinio nebėr.

Pramerkęs akis, kurios dar nesuvokė ir juo labiau nepriėmė dienos šviesos, Karlas pažvelgė į savo posūnį.

– Kiek valandų? – burbtelėjo jis, negalėdamas net prisiminti, kuri šiandien diena.

– Greičiau, Karlai. Aš žiauriai vėluoju.

Karlas žvilgtelėjo į žadintuvą, kurį Viga buvo kilniaširdiškai jam palikusi. Ta moteris nejautė jokios pagarbos laikui, išskyrus naktį. Laikrodžio rodyklės kaipmat Karlą prabudino. Buvo dešimt minučių po dešimtos. Po mažiau nei valandos jis jau turi sėdėti kėdėje priešais dailias psichologės Monos Ibsen akis.

– Tai pastaruoju metu jums nelengva išlipti iš lovos? – konstatavo ji, metusi žvilgsnį į savo laikrodėlį. – Kaip matau, dar gerai nė neprabudote, – pridūrė, tarsi jo pagalvė būtų transliavusi jai paskutines naujienas.

Karlą tai erzino. Jei būtų spėjęs palįsti po dušu prieš išlėkdamas pro duris, gal dabar jaustųsi geriau. „Tikiuosi, nuo manęs nedvokia", – pagalvojo jis, kiek pakreipdamas nosį link pažasties.

Žiūrėdama į jį ramiu žvilgsniu ji atsisėdo priešais, susidėjo rankas ant kelių ir sukryžiavo juodomis velvetinėmis kelnėmis apmautas kojas. Jos plaukai buvo iškarpyti sruogelėmis, trumpesni nei prieš tai, o antakiai – juodi kaip smala. Atrodė gana grėsmingai.

Karlas papasakojo jai, kaip nualpo ūkininko šūdlaukiuose, lyg ir tikėdamasis šiokios tokios užuojautos. Tačiau ji, užuot tai padariusi, smogė ten, kur skaudžiausia.

– Ar manote, jog nuvylėte kolegas per tą susišaudymą?

Sunkiai rydamas seiles Karlas išlemeno kažką apie tai, kad jis galėjo greičiau išsitraukti ginklą ir kad jo instinktai galėjo atbukti per daugelį metų vaikantis nusikaltėlius.

– Jūs manot, kad nuvylėt savo kolegas. Tokia mano nuomonė. Ir tokiu atveju kentėsit, kol pats sau pripažinsit, jog nieko nebuvo galima padaryti.

– Visada galima ką nors padaryti, – tarė jis.

Ji praleido šią pastabą pro ausis.

– Jums derėtų žinoti, kad aš taip pat dirbu ir su Hardžiu Heningsenu. O tai reiškia, jog matau šį atvejį iš dviejų pusių, ir galbūt turėčiau nuo jo nusišalinti. Bet jokie nuostatai iš manęs to nereikalauja, todėl privalau jūsų paklausti, ar viską žinodamas norite toliau su manimi kalbėtis. Turite suprasti, kad negaliu sakyti nieko, ką man papasakojo Hardis, lygiai taip pat viskas, ką sužinosiu iš jūsų, liks konfidencialu.

– Viskas gerai, – atsakė Karlas, nors taip ir negalvojo. Jei ne tie jos persiko švelnumo skruostai ir lūpos, prašyte prašančios bučinio, jis jau būtų atsistojęs ir pasiuntęs ją po velnių. – Bet su Hardžiu aš apie tai pasikalbėsiu, – pridūrė jis. – Mes su juo negalim turėti jokių paslapčių, nieko gero iš to nebūtų.

Ji linktelėjusi ištiesė nugarą.

– Ar dar kada nors buvot patekęs į situacijas, kai jautėte, jog nebesusitvarkote?

– Taip, – atsakė Karlas.

– Kada?

– Dabar, – jis metė į ją skvarbų žvilgsnį.

Ji nekreipė dėmesio. Net nemirktelėjo.

– Ką paaukotumėt, kad Ankeris su Hardžiu dabar būtų sveiki ir gyvi? – paklausė, ir vieną po kito išbėrė dar keletą klausimų, kurie išjudino Karlo širdyje keistą sielvartą. Sulig kiekvienu klausimu ji pažvelgdavo jam į akis ir užsirašydavo atsakymus savo nešiojamajame kompiuteryje. Atrodė, lyg stumtų jį prie bedugnės krašto. Tarsi jis

turėtų teatrališkai nuslysti, o ji iki tol būtų pasiruošusi ištiesti ranką ir jį pagauti.

Ji pastebėjo jį šniurkščiojant nosimi anksčiau nei jis pats. Pakėlusi galvą pažvelgė jam į akis ir užsirašė pastabą apie akyse besikaupiančius skysčius.

„Nemirksėk, po velnių, nes apsibliausi“, – paliepė Karlas pats sau, nesuprasdamas, kas dedasi jo viduje. Jis nebijojo pravirkti ir net nesijaudino, kad ji pamatys jo ašaras; tiesiog negalėjo suprasti, kodėl tai turėjo įvykti būtent dabar.

– Verkite, nebijokite, – tarė ji visažinio maniera, kaip kad žmonės drąsina apsirijusius vaikus atsirūgti.

Po dvidešimties minučių, kai terapijos sesija baigėsi, Karlui išpažinčių jau buvo per akis. O štai Mona Ibsen, regis, buvo patenkinta. Paspaudusi jam ranką ir paskyrusi kitą susitikimą ji dar kartą patikino, kad susišaudymo pasekmių nebuvo galima išvengti ir kad po dar kelių sesijų jis būtinai atgaus pusiausvyrą.

Karlas linktelėjo. Tam tikra prasme jam jau buvo lengviau. Gal dėl to, kad jos kvepalai nustelbė jo kvapą, o galbūt dar ir todėl, jog jos rankos paspaudimas buvo toks lengvas, o ranka – minkšta ir švelni.

– Skambinkite, jei norėsite apie ką nors pasikalbėti, Karlai. Nesvarbu, ar tai būtų reikšmingas dalykas, ar smulkmena. Galbūt tai pasirodys svarbu mums dirbant ateityje. Niekada negali žinoti.

– Na, tada aš jau noriu kai ko paklausti, – pasakė Karlas, stengdamasis atkreipti jos dėmesį į savo tvirtas ir, kaip jis tikėjosi, seksualias rankas. Jo rankos dažnai pelnydavo moterų pagyras.

Pastebėjusi jo laikyseną ji pirmą kartą nusišypsojo. Už tų švelnių lūpų slypintys dantys buvo dar baltesni nei Lizos iš antrojo aukšto.

Šiais laikais, kai daugumos žmonių dantys nuo kofeino ir raudonojo vyno panėšėjo į tamsintą stiklą, tai buvo retas vaizdas.

– Koks klausimas? – pasiteiravo ji.

Karlas sukaupė jėgas. Dabar arba niekada.

– Ar jūs šiuo metu esat užimta? – jis net pats išsigando, kaip storžieviškai tai nuskambėjo, bet atsiimti žodžius jau buvo per vėlu. – Atleiskit, – paskubomis tarė, purtydamas galvą. Sunkiai sekėsi sugalvoti, ką pasakyti toliau. – Aš tik norėjau paklausti, ar jus domintų kvietimas kada nors pavakarieniauti.

Šypsena jos lūpose sustingo. Balti dantys pasislėpė, o veido oda staiga nebeatrodė tokia švelni.

– Manau, kad jums reikėtų pirma atsistoti ant kojų, tik tada regzti tokias atakas, Karlai. Ir būtų protinga atidžiau rinktis savo aukas.

Stebėdamas, kaip ji nusisuka ir atidaro duris į koridorių, Karlas juto, kaip per visą kūną plūsta nusivylimo banga. Na, velniai nematė.

– Jeigu manot, jog aš blogai išsirinkau, – burbtelėjo jis išeidamas, – tuomet visiškai nesuvokiat, kokį poveikį darot priešingai lyčiai.

Ji atsisuko ir ištiesė ranką, rodydama žiedą ant piršto.

– Aišku, kad suvokiu, – atsakė, atsitraukdama nuo mūšio lauko.

Karlas taip ir liko stovėti beviltiškai nusvirusiais pečiais. Jis visada save laikė vienu iš geriausių detektyvų, kokius tik yra paleidusi į pasaulį Danijos karalystė, užtat dabar niekaip negalėjo suprasti, kaip toks elementarus dalykas sugebėjo praspūsti jam pro akis.

Sulaukęs skambučio iš „Gerovės uosto“ vaikų namų Karlas sužinojo, kad jie susisiekė su Džonu Rasmusenu, į pensiją išėjusiu

mokytoju, ir kad kitą dieną jis važiuos į Kopenhagą aplankyti sesers. Džonas prašęs perduoti, jog jam visada buvo smalsu pamatyti policijos valdybos būstinę, tad jis mielai galėsiąs užsukti pas Karlą tarp dešimtos ir pusės vienuoliktos, jei tinka. Jam perskambinti nėra galimybės, nes vaikų namų darbuotojų asmeniniai telefono numeriai nedalijami, bet jei reikia, Karlas gali palikti žinutę, kad tuo laiku susitikti negali.

Tik padėjęs ragelį Karlas sugrįžo į realybę. Nesėkmė su Mona Ibsen tarsi atjungė tam tikras jo smegenų dalis, ir dabar teko gerai padirbėti, norint jas vėl sujungti. Taigi, mokytojas iš „Gerovės uosto“ vaikų namų, atostogavęs Kanarų salose, nori pas jį užsukti. Gal būtų neblogai įsitikinti, ar tas vyriškis iš tiesų prisimena berniuką, pramintą Atomu, prieš sutinkant tapti gidu ir aprodyti jam valdybos būstinę. Bet velniai nematė.

Giliai įkvėpęs Karlas pabandė išstumti Moną Ibsen ir jos katiniškas akis iš savo pasaulėlio. Liungor byloje kyšojo apsčiai siūlų, kuriuos reikėjo sumegzti, todėl buvo geriau imtis darbų, kol dar nepradėjo savęs gailėtis.

Viena iš pirmųjų užduočių buvo parodyti Helei Andersen, socialinei darbuotojai iš Stevnso, Deniso Knuseno sesers paskolintas nuotraukas. Gal ir ją pavyktų įkalbėti, jog atvažiuotų į valdybos būstinę sudalyvauti vyresniojo inspektoriaus pavaduotojo detektyvo vedamoje ekskursijoje. Karlas buvo pasiryžęs bet kam, kad tik nereikėtų dar kartą trenktis į kitą Triugeveldės upės krantą.

Surinkus Helės numerį atsiliepęs jos vyras pasipasakojo, kad vis dar turi nedarbingumą dėl nežmoniško nugaros skausmo, nors iš balso atrodė stebėtinai žvalus. Jis pasisveikino, sakydamas „sveikas, Karlai“, tarsi jie būtų kartu važiavę į skautų stovyklą ir valgę iš to paties skardinio katiliuko.

Vyriškis plepėjo lyg sena tetulė, kurios vyras niekada neišklauso. Jis patikino, jog tuoj pat pakviesiąs Helę prie telefono, jei tik ji yra namie. Bet ne, nėra, ji visada dirba mažiausiai iki... Palaukit minutę, ar tik ne jos mašina girdisi už lango. Tiesa, ji juk nusipirko naują mašiną, akivaizdžiai girdėti, kaip skiriasi 1,3 ir 1,6 litro varikliai. Gryna teisybė, ką sakė per televiziją – nusipirkęs „Suzuki“ nenusivilsi. Vienaip ar kitaip, pasisekė atsikratyti to senojo „Opel“ už gerą kainą. Senukas tauškė it prisuktas tol, kol fone pasigirdo grįžusios žmonos balsas. „Kukū, Ole! Tu namie? Jau sukrovei malkas?“ – šūktelėjo ji. Olei pasisekė, kad skambino ne socialinės rūpybos atstovai ir šio klausimo neišgirdo.

Pagaliau atgavusi kvapą ir priėjusi prie telefono Helė Andersen kalbėjo maloniai bei paslaugiai. Karlas padėkojo jai už pagalbą Asadui ir pasiteiravo, ar galėtų atsiųsti keletą nuskenuotų nuotraukų elektroniniu paštu.

– Jūs norite dabar? – perklausė ji ir darkart atsikvėpusi paaiškino, kodėl dabar ne pats tinkamiausias laikas. – Aš parnešiau porą picų. Olė mėgsta picą su salotų lapais ant viršaus, o kai jie susmenga į sūrį, jau nebe taip skanu.

Karlui teko luktelėti dvidešimt minučių, kol Helė perskambino. Sprendžiant iš kalbos, ji dar nebuvo sukramčiusi paskutinio picos kąsnio.

– Ar gavote mano laišką?

– Taip, – atsakė ji. Helė sėdėjo prie kompiuterio, atsidariusi laišką su trimis atsiųstais failais.

– Atsidarykite pirmąją nuotrauką ir pasakykite, kas joje.

– Čia Danielis Heilas. Jūsų asistentas man jau rodė jo nuotrauką. Bet jo paties aš nesu mačiusi.

– Tada atsidarykite antrąjį failą. Ką galit pasakyti?

– Kas čia toks?

– Šito aš jūsų norėčiau paklausti. Jo vardas Denisas Knusenas. Ar esate jį mačiusi? Gal tik keleriais metais vyresnį?

Ji nusijuokė.

– Su tokia kvaila kepure tai jau tikrai ne. Ne, aš jo nepažįstu. Tikrai ne. Truputį panašus į mano pusbrolį Gormą, tik Gormas kokius du kartus storesnis.

Panašu, kad tai šeimos bruožas.

– O trečioji nuotrauka? Ten toks vyras kalbasi su Merete prie Kristiansborgo rūmų prieš pat jai dingstant. Suprantu, jog matosi tik iš nugaros, bet ar jums bent kas nors atrodo matyta? Gal drabužiai, plaukai, laikysena, ūgis, kūno sudėjimas ar dar kas?

Ji minutėlę nutilo. Tai buvo geras ženklas.

– Nesu tikra, nes nuotraukoje jis matosi tik iš nugaros, kaip ir sakėt. Bet gali būti, kad jis man matytas. O kur, jūsų manymu, aš jį galėjau matyti?

– Aš tikėjausi, jog jūs man tai pasakysit.

„Nagi, Hele, – pagalvojo Karlas. – Argi tiek daug variantų?“

– Jūs turbūt turit omenyje vyrą, atnešusį laišką. Aš tikrai mačiau jį iš nugaros, bet buvo visai kitaip apsirengęs, todėl sunku pasakyti. Atrodo matytas, bet nesu visiškai tikra.

– Tuomet nieko ir nesakyk, brangioji, – fone pasigirdo tariamai nugaros skausmą kenčiančio picos mėgėjo balsas.

Karlas vos susilaikė garsiai neatsidusęs.

– Gerai, – tarė jis. – Noriu atsiųsti jums paskutinę nuotrauką. – Karlas spragtelėjo pele.

– Gavau, – pranešė Helė po dešimties sekundžių.

– Sakykit, ką matot.

– Matau vaikiną, kuris, man atrodo, buvo antrojoje nuotraukoje. Denisas Knusenas, teisingai? Čia jis dar mažas berniukas, bet iš tos

juokingos veido išraiškos galima atpažinti. Kokie keisti jo skruostai. Tikrai, net neabejoju, kad važinėdavo kartingais vaikystėje. Bet kaip keista: mano pusbrolis Gormas irgi važinėdavo.

Karlui niežėjo liežuvį pridurti, jog tikriausiai tai buvo dar tada, kai jis nesvėrė tūkstančio svarų.

– Pažiūrėkit į kitą berniuką, stovintį Deniui už nugaros. Gal pažįstate jį?

Ragelyje stojo tyla. Net simuliuojantis Helės vyras nepratarė nė žodžio. Karlas laukė. Kaip sakoma, kantrybė buvo detektyvų dorybė. Todėl reikėjo stengtis šį posakį pateisinti.

– Koks siaubas, – pagaliau prabilo Helė. Jos balsas buvo kažkoks prikimęs. – Tai jis. Aš įsitikinusi, kad tai jis.

– Tas, kuris atnešė jums į Meretės namus laišką? Ar tą norit pasakyti?

– Taip, – stojo dar viena pauzė, tarsi Helė būtų mėginusi nuvalyti nuo matyto veido laiko pėdsakus ir palyginti jį su nuotrauka. – Ar jūs to vyro ir ieškot? Manot, jog jis kažką padarė Meretei? Ar turėčiau jo bijoti? – Jos balsas buvo sunerimęs. Kažkuriuo metu galbūt jai iš tiesų buvo priežasčių bijoti.

– Praėjo penkeri metai, Hele, todėl jums nėra ko bijoti. Nusiraminkit. – Karlas išgirdo jos atodūsį. – Tai jūs manot, kad čia tas pats vyras, atnešęs laišką. Ar šį kartą esat įsitikinusi?

– Turėtų būti tas pats. Taip, aš įsitikinusi. Jo akys labai išraiškingos, suprantat, ką turiu galvoj? Dieve, kaip aš keistai pasijaučiau.

„Čia turbūt nuo picos“, – pamanė Karlas, dėkodamas Helei. Padėjęs ragelį jis atsilošė kėdėje.

Ant bylos aplanko viršaus gulėjo bulvarinio laikraščio iškarpa su Meretės Liungor nuotraukomis. Dabar Karlą aplankė kaip niekad stiprus jausmas, kad jis yra grandis tarp aukos ir nusikaltėlio šioje byloje. Pirmą kartą jautėsi esąs teisingame kelyje. Tas Atomas, vaizdžiai

tariant, dar vaikystėje pasuko blogais keliais ir užaugęs ėmėsi nešvarių darbelių. Jis bus prikišęs savo purvinus nagus prie Meretės, tik klausimas, kodėl, kur ir kaip? Galbūt Karlas niekada nesuras atsakymo, bet buvo nusiteikęs pabandyti.

Mona Ibsen šiuo metu tegul sėdi ir blizgina savo vestuvinį žiedą.

Nepraėjus nė penkioms minutėms po nuotraukų išsiuntimo Bilei Antvoskovui, Karlas jau turėjo atsakymą savo elektroninio pašto dėžutėje. Taip, vienas iš nuotraukose esančių berniukų tikrai atrodė panašus į vyrą, dalyvavusį delegacijoje Kristiansborgo rūmuose. Tik Antvoskovas teigė negalintis prisiekti, kad tai tikrai tas pats žmogus.

Karlui to užteko. Jis puikiai žinojo, jog Antvoskovas ne iš tų, kurie ką nors prisiektų prieš tai neištyrinėję po kaulelį.

Suskambėjo telefonas. Skambino ne Asadas ir ne vyriškis iš „Gerovės uosto" vaikų namų, kaip jis tikėjosi. Iš visų šia žeme vaikštančių žmonių, kurie tik galėjo jam šiuo metu skambinti, Dieve padėk, tai buvo Viga.

– Kas tau nutiko, Karlai? – paklausė ji virpančiu balsu.

Kol neturėdamas nė menkiausio supratimo jis mintyse bandė spėlioti, apie ką ji kalba, Viga pratrūko.

– Priėmimas prasidėjo prieš pusvalandį, ir nė vieno žmogaus. Turim dešimt butelių vyno ir dvidešimt pakelių užkandžių. Jei dar ir tu nepasirodysi, aš tiesiog nežinau, ką reikės daryti.

– Kur nepasirodysiu? Tavo galerijoj?

Iš nosies šnirpščiojimo buvo galima spręsti, kad ji tuoj apsižliumbs.

– Aš nieko nežinau apie jokį priėmimą.

– Huginas užvakar išsiuntinėjo penkiasdešimt kvietimų. – Viga dar kartą šniurkštelėjo ir tada parodė savo tikrąjį veidą. – Kodėl aš nesulaukiu bent jau tavo palaikymo? Galų gale, juk tu – galerijos investuotojas!

– Gal paklausk savo skrajojančio vaiduoklio.

– Ką tu vadini vaiduokliu? Huginą?

– Ar yra dar kokių kitų parazitų, prisvilusių prie tavo sijono?

– Huginui rūpi galerijos sėkmė tiek pat, kiek ir man.

Karlas tuo nė kiek neabejojo. Kurgi daugiau jis galėtų eksponuoti tas apdriskusias iškarpas su apatinių reklamomis ir sulūžusias „Happy Meal“ žaisliukų figūrėles iš „McDonald's“, aptaškytas pačiais pigiausiais dažais?

– Viga, aš tik sakau, kad jeigu tavo Einšteinas tikrai išsiuntė kvietimus šeštadienį, kaip tu aiškini, tada visi ras juos pašto dėžutėse tik šiandien grįžę po darbų.

– O Dieve, ne, po velnių! – suaimanavo ji.

„Aha, tikriausiai juodasis gražuolis šiąnakt liks nieko nepešęs“, – pagalvojo Karlas. Jis negalėjo atsispirti apėmusiai piktdžiugai.

Kai Tagė Bagesenas pabeldė į jo kabineto duris, Karlas kaip tik prisideginėjo cigaretę, jau kurį laiką laukiančią ir neduodančią jam ramybės.

– Taip, ko reikia? – įtraukęs dūmą paklausė Karlas, ir tik paskui atpažino tarpduryje stovintį vyruką, kuris atrodė lengvai apsinešęs ir skleidė alaus bei konjako kvapelį.

– Aš tik norėjau atsiprašyti, kad taip nemandagiai nutraukiau mūsų pokalbį prieš kelias dienas. Man reikėjo laiko pagalvoti prieš tai, kai viskas bus paviešinta.

Pakvietęs Bageseną vidun Karlas pasiūlė prisėsti ir pasiteiravo, ar jis norėtų ko nors išgerti, tačiau parlamento narys rankos mostu pasiūlymo atsisakė ir įsitaisė kėdėje. Ne, dėkui, jis neištroškęs.

– Kokį reikalą jūs konkrečiai turėjote omenyje? – paklausė Karlas, norėdamas sudaryti įspūdį, kad žino šį tą daugiau, nors taip anaiptol nebuvo.

– Rytoj planuoju atsistatydinti iš parlamento nario pareigų, – pranešė Bagesenas, dairydamasis po kabinetą išvargusiu žvilgsniu. – Kai baigsim kalbėtis, eisiu susitikti su pirmininku. Meretė perspėjo, jog taip nutiks, jeigu neklausysiu, bet aš nenorėjau ja tikėti. Ir padariau tai, ko tikrai nereikėjo daryti.

Karlas prisimerkė.

– Tuomet būtų gerai, kad mes dabar viską išsiaiškintume, prieš jums puolant išsipasakoti kiekvienam iš eilės.

Prieš jį sėdintis stambus vyrukas linktelėjo ir nudelbė galvą.

– Dutūkstantaisiais ir du tūkstančiai pirmaisiais nusipirkau šiek tiek akcijų ir uždirbau gražaus pinigo.

– Kokios tai buvo akcijos?

– Visokio plauko šlamštas. Paskui pasisamdžiau naują biržos maklerį, kuris patarė man investuoti į ginklų gamyklas Jungtinėse Amerikos Valstijose ir Prancūzijoje.

Mat kaip, šmėstelėjo Karlui, jų vietinio Alerodo banko vadybininkas kažin ar galėtų klientams rekomenduoti tokį variantą santaupoms investuoti. Giliai įtraukęs paskutinį dūmą jis užgesino cigaretę į peleninę. Ne, tikrai, buvo akivaizdu, kad tokios investicijos pacifistinės Centro radikalų partijos lyderis nelabai norėjo sieti su savo vardu.

– Be to, porą savo nekilnojamojo turto objektų išnuomojau masažo salonams. Iš pradžių apie tai nežinojau, tik vėliau paaiškėjo. Jie

buvo Strobiu Egedėje, netoli Meretės namų; kalbos jau buvo pradėjusios sklisti. Tuo metu turėjau labai daug visokiausių reikalų. Savo nelaimei, vis pasigirdavau apie verslo reikalus Meretei. Buvau taip ją įsimylėjęs, o jai buvo visiškai nusispjaut. Gal tikėjausi, kad manim susidomės, jei pasirodysiu įtakingas žmogus, nors, aišku, tai nepadarė jokio įspūdžio. – Jis ištiesė ranką už galvos ir pamasažavo sau sprandą. – Tokie dalykai jai neimponavo.

Karlas spoksojo į dūmų debesį tol, kol šis išsisklaidė.

– Tai ji prašė jūsų mesti savo veiklas?

– Ne, mesti ji manęs neprašė.

– Tai kas tada?

– Ji pasakė, jog gali netyčia prasitarti ką nors savo sekretorei, Marianai Koch. Aš supratau, ką ji turėjo galvoje. Jei ta sekretorė būtų ką nors suuodusi, tuoj pat būtų sužinoję ir visi kiti. Meretė tik norėjo mane įspėti.

– Kodėl ji domėjosi jūsų verslo reikalais?

– Nesidomėjo. Čia ir buvo didžioji problema. – Tagė atsiduso ir užsidengė veidą rankomis. – Aš taip ilgai lindau Meretei į akis, kad galiausiai jai terūpėjo, kaip manimi atsikratyti. Ir ji žinojo, kaip tai padaryti. Esu tikras, kad jei tik būčiau toliau neatstojęs, Meretė būtų viską išklojusi. Aš jos nekaltinu. Kas jai daugiau beliko.

– Tai jūs nusprendėt palikti ją ramybėje, bet savo versliukų nenutraukėt?

– Nutraukiau nuomos sutartis su masažo salonais, bet akcijas tebelaikiau. Pardaviau jas iškart po rugsėjo vienuoliktosios įvykių.

Karlas linktelėjo. Po tos tragedijos pralobo ne vienas žmogus.

– Kiek užsidirbot?

Bagesenas pakėlė akis.

– Beveik dešimt milijonų kronų.

Karlas prikando lūpą.

– Ir paskui nužudėt Meretę, nes ji norėjo jus įskųsti?

Nuo šių žodžių parlamento narys net krūptelėjo. Tą pačią išsigandusią veido išraišką Karlas jau buvo matęs aną kartą, kai juodu kalbėjosi.

– Aišku, kad ne! Kodėl aš turėjau taip pasielgti? Žinot, aš juk nedariau nieko nelegalaus. Galėjau bijoti tik to, kas šiandien ir atsitiks.

– Bijojot, jog jus išmes iš partijos dar prieš atsistatydinant?

Po kabinetą neramiai lakstančios Bageseno akys stabtelėjo ties savo inicialais ant lentos surašytame įtariamųjų sąraše.

– Jau galit išbraukti mane iš savo sąrašo, – pasakė jis ir atsistojo.

Asadas darbe pasirodė tik trečią popiet. Tai yra gerokai vėliau, nei žmogus, turintis tokias kuklias pareigas ir nestabilią darbo vietą galėjo sau leisti. Sekundėlę Karlas svarstė, ar būtų kokios naudos, jei jį išbartų, bet gera nuotaika ir entuziazmu trykštantis Asado veidas nelabai suteikė tam pagrindo.

– Kokį velnią tu veikei šitiek laiko? – apsiribojo klausimu Karlas, rodydamas į laikrodį.

– Hardis siunčia tau daug linkėjimų, Karlai. Ar pamiršai, kad tu pats ten mane nusiuntei?

– Kalbėjai su Hardžiu septynias valandas? – Karlas vėl parodė į laikrodį.

Asadas papurtė galvą.

– Aš jam pasakiau, ką žinau apie dviratininko nužudymą, ir tu žinai, ką jis pasakė?

– Pasakė, kas, jo nuomone, yra žudikas?

Asadas atrodė nustebęs.

– Tu jį labai gerai pažįsti, Karlai. Taip, tikrai taip ir pasakė.

– Bet vardo jis tau nepasakė, teisingai?

– Vardo? Ne, bet jis patarė ieškoti svarbaus žmogaus liudininkės vaikams. Kad turbūt tai ne mokytojas arba kas nors iš vaikų dienos centro, bet tas, nuo kurio jie labai priklausomi. Gal buvęs liudininkės vyras ar gydytojas, arba kas nors, ką vaikai dažnai susitinka. Koks nors jojimo treneris ar ką. Bet jis turėjo būti susijęs su abiem vaikais. Aš kaip tik antram aukšte tai papasakojau.

– Matai kaip, – tarė Karlas, suspausdamas lūpas. Kiek daug Asadas staiga visko sužino, net nuostabu. – Jau įsivaizduoju, kad Bakui iš laimės buvo pilnos kelnės.

– Pilnos kelnės? – Asadas perkratė galvoje Karlo žodžius. – Nežinau. O kaip čia tai atrodytų?

Karlas tik gūžtelėjo pečiais. Pagaliau Asadas vėl tapo savimi.

– Tai ką gero dar nuveikei?

Iš trūkčiojančių antakių buvo galima spėti, jog žmogus turi ir daugiau naujienų.

– Žiūrėk, ką čia turiu, Karlai. – Asadas ištraukė aptrintą Meretės Liungor darbo knygą iš plastikinio pirkinių maišelio ir padėjo ant stalo. – Pasižiūrėk. Argi žmogus ne gerai dirba?

Karlas atsivertė telefonų knygelės puslapį ties raide „H" ir iškart pastebėjo skirtumą. Tikrai, tas žmogus įspūdingai pasidarbavo. Storos linijos, užbraukusios telefono numerį, jau nebebuvo, o skaičiai, nors kiek ir pablukę, liko aiškiai įskaitomi: „Danielis Heilas, 25772060". Tiesiog neįtikėtina. Beveik tokiu pat neįtikėtinu greičiu Karlo pirštai suskubo maigyti kompiuterio klaviatūrą, ieškodami šio telefono numerio. Jis negalėjo atsispirti smalsumui, bet, žinoma, nieko nepešė.

– Čia rodo, kad toks numeris neegzistuoja. Paskambink Lizai ir paprašyk, jog kuo greičiau jį patikrintų. Pasakyk jai, kad jis

greičiausiai buvo atjungtas prieš penkerius metus. Neaišku, kuriai mobiliojo ryšio kompanijai priklausė, bet esu tikras, jog ji galės išsiaiškinti. Paskubėk, Asadai, – paliepė Karlas, plekšnodamas per tvirtą kaip granitas savo asistento petį.

Vėl prisidegęs cigaretę ir patogiai atsilošęs Karlas mintyse dėliojo viską, ką jiems iki šiol buvo pavykę išsiaiškinti.

Meretė Liungor susipažino su tariamuoju Danieliu Heilu Kristiansborgo rūmuose ir galimai su juo paflirtavo, bet po kelių dienų metė. Ji išbraukė jo numerį iš savo telefonų knygos, o toks elgesys jai buvo nebūdingas ir labiau panėšėjo į simbolinį ritualą. Kad ir kokios priežastys ją paskatino taip pasielgti, nėra abejonių, jog pažintis su vyru, prisistačiusiu Danielio Heilo vardu, Meretės gyvenime buvo neeilinė patirtis.

Mintyse Karlas pabandė įsivaizduoti Meretę. Graži politikė, kuriai prieš akis dar visas gyvenimas, susipažįsta su netinkamu vyruku. Jis – apsimetėlis ir turi piktų kėslų. Pagal kelių žmonių parodymus, tai gali būti vaikinukas, pravarde Atomas. Socialinė darbuotoja iš Maglebiu beveik tikra, kad tai jis atnešė laišką su žinute „Geros kelionės į Berlyną". Bilė Antvoskovas taip pat patvirtina, jog Atomas yra tas pats asmuo, kuris sakėsi esąs Danielis Heilas. Atomas, pasak Deniso Knuseno sesers, darė didžiulę įtaką jos broliui vaikystėje. Ir iš visko sprendžiant, būtent jis po daugelio metų įkalbėjo savo draugą Denisą rėžtis į tikrojo Danielio Heilo vairuojamą automobilį ir sukelti avariją, turinčią mirtinų padarinių. Paini, bet kartu ir tikėtina istorija.

Į krūvą susikaupė gana nemažai faktų, pavyzdžiui, keista Deniso Knuseno mirtis iškart po avarijos. Pernelyg audringa Ufės reakcija, senoje nuotraukoje pamačius Atomą, kurį greičiausiai Meretė vėliau

sutiko kaip Danielį Heilą. Pats susitikimas turėjo būti labai kruopščiai suplanuotas.

Galiausiai Meretės Liungor dingimas.

Pajutęs skrandyje kylančią rūgštį Karlas pagalvojo, kad visai neblogai būtų dabar gurkštelėti iki koktumo saldžios Asado arbatos. Jis nekentė laukti, kai tai būdavo nebūtina. Velnias, ir kodėl jis negali pasikalbėti su tuo sušiktu mokytoju iš „Gerovės uosto" vaikų namų dabar pat? Tas Atomu vadinamas berniukas turi turėti tikrą vardą ir asmens kodą, pagal kurį būtų galima jį rasti. Karlas norėjo visa tai sužinoti. Nedelsiant.

Užgesinęs cigaretę jis nukabino nuo lentos sąrašus ir akimis permetė, ką ten buvo užrašęs.

ĮTARIAMIEJI:

1) Ufė
2) laiškanešys (laiškas apie Berlyną)
3) vyras / moteris iš kavinės „Bankerat"
4) „kolegos" iš Kristiansborgo rūmų – T. B.?
5) plėšikas – kiek pinigų ji turėjo rankinėje?
6) išprievartavimas

Ant kito lapo pasižymėjo:

PATIKRINTI:

telegrama
sekretorės iš Kristiansborgo rūmų
liudininkai, plaukę keltu į Šlėzvigą-Holšteiną

Globėjų šeima po avarijos; kurso draugai iš universiteto. Ar ji buvo linkusi į depresiją? Ar buvo nėščia? Įsimylėjusi?

Greta antrojo punkto Karlas skliausteliuose prirašė: „Atomas, apsimetęs Danieliu Heilu“. Paskui išbraukė ketvirtąjį punktą su Tagės Bageseno inicialais ir klausimą dėl galimo nėštumo antrojo puslapio apačioje.

Pirmajame sąraše buvo likęs trečiasis, penktasis ir šeštasis punktai. Net ir nedidelė pinigų suma galėjo suvilioti kokį nors nesveiko proto plėšiką. Bet šeštasis punktas, kuriame nurodoma galima išprievartavimo versija, atrodė mažai tikėtinas, turint galvoje aplinkybes ir nusikaltimo laiką.

Iš antrojo sąrašo punktų liko nepatikrinti keltu plaukę liudininkai, globėjų šeima ir kurso draugai iš universiteto. Kalbant apie liudininkus, jų ankstesni parodymai nedavė jokios naudos, o ir kiti užrašyti punktai atrodė nebesvarbūs. Buvo akivaizdu, kad Meretė bet kokiu atveju nenusižudė.

„Ne, šie sąrašai man daugiau nebereikalingi“, – pagalvojo Karlas. Dar keletą minučių patyrinėjęs jis švystelėjo juos į šiukšliadėžę, kurią, galų gale, irgi reikėjo bent kartą panaudoti.

Pakėlęs Meretės darbo knygą jis prisikišo ją prie pat nosies. Asado draugužis tikrai neįtikėtinai prasisuko. Brūkšnio beveik visiškai nebesimatė. Sunku ir patikėti.

– Pasakyk, kas čia pasidarbavo! – šūktelėjo Karlas į koridoriaus pusę, bet Asadas nutildė jį mostelėjęs ranka. Jis sėdėjo prie savo stalo prispaudęs ragelį prie ausies ir linkčiojo. Asadas neatrodė itin entuziastingas, greičiau priešingai. Karlas neabejojo, kad seno telefono numerio savininko, užsiregistravusio Heilo vardu, tarp mobiliojo ryšio klientų rasti nepavyko.

– Išankstinio mokėjimo ryšio kortelė? – paklausė Karlas, kai Asadas atėjo pas jį su popieriaus lapeliu rankoje ir nepatenkintas ėmė vėdinti cigaretės dūmus.

– Taip, – atsakė jis ir ištiesė Karlui raštelį. – Numeris priklausė vienai Tjorneliu vidurinės mokyklos moksleivei iš Grevės. Ji prane-

šė, jog dingo jos mobilusis iš palto kišenės, kurį buvo pasikabinusi koridoriuje du tūkstančiai antrųjų metų vasario aštuonioliktą dieną. Apie vagystę buvo pranešta tik po kelių dienų, ir niekas neišsiaiškino, kas tai padarė.

Karlas linktelėjo. Taigi, dabar jie žino, kieno šis numeris, tik nežino, kas pavogė mobilųjį telefoną ir juo pasinaudojo. Logiška. Dabar jis galutinai įsitikino, kad viskas susiję. Meretės Liungor dingimas nėra nelaimingas įvykis. Jos gyvenime išdygo vyras, turintis blogų kėslų, ir užsuko visą virtinę įvykių, po kurių niekas daugiau niekada nebematė gražiosios folketingo politikės. Nuo to laiko praėjo penkeri metai. Karlas, suprantama, baiminosi paties blogiausio.

– Liza dabar klausia, ar jai toliau tęsti bylą, – tarė Asadas.

– Kaip suprasti?

– Ar jai ieškoti ryšio tarp pokalbių iš senojo darbo telefono Meretės kabinete su šiuo numeriu? – Asadas bakstelėjo į popieriaus skiautelę, kurioje didžiosiomis raidėmis kruopščiai buvo užsirašęs: „25772060, Sanė Jonson, Tveragerio 90, Grevė." Pasirodo, Asadas vis dėlto mokėjo rašyti įskaitomai.

Karlas palingavo galva, pykdamas pats ant savęs. Kaip jis galėjo pamiršti paieškoti numerio skambučių sąraše? Kad jį kur, teks pradėti viską žymėtis, kol dar neužklupo Alzheimeris.

– Aišku, ieškoti, – atsakė jis valdingu balsu. Galbūt jiems pavyktų nustatyti, kiek ir kada tiksliai Meretė bendravo su apsišaukėliu Danieliu Heilu.

– Bet žinai ką, Karlai? Tai užtruks porą dienų, o Liza šiuo metu neturi laiko. Ji sako, kad bus labai sunku tai padaryti praėjus tiek daug laiko. Apskritai gal tai bus neįmanoma. – Asadas kone susigraudino.

– Sakyk tiesiai šviesiai, Asadai. Koks pažįstamas taip šauniai dirba? – paklausė Karlas, kilnodamas rankoje Meretės darbo knygą.

Tačiau Asadas atsisakė tai atskleisti.

Karlas jau ketino jam paaiškinti, kad toks slapukavimas nepadidins jo galimybių likti šiame darbe, bet tuo metu suskambėjo telefonas.

Skambino „Egelio“ direktorius. Jo panieka Karlui kone tiško kiaurai per ragelį.

– Noriu jums pranešti, jog po jūsų absoliučiai protu nesuvokiamo užsipuolimo praėjusį penktadienį Ufė Liungoras pabėgo. Mes net neįsivaizduojame, kur jis dabar. Frederiksundo policija jau įspėta, bet jeigu jam nutiks kas nors rimto, pažadu jums, Karlai Mjorkai, kad neturėsite ramybės visą likusią savo karjerą.

Tai pasakęs jis nutrenkė ragelį ir paliko Karlą kurtinančioje tyloje.

Po dviejų minučių Karlui paskambinęs žmogžudysčių skyriaus viršininkas paprašė užeiti į jo kabinetą. Daug aiškinti nereikėjo – tas tonas Karlui buvo puikiai pažįstamas.

Jį kvietė ant kilimėlio. Tučtuojau.

33 SKYRIUS

2007-ieji

Košmaras prasidėjo vos tik išėjus į darbą, žingsniuojant pro spaudos kioską Alerodo stotyje. Likus savaitei iki Velykų išėjo specialus šventinis „Gossip“ numeris, ir visi aplinkiniai, net ir tie, kurie pažinojo Karlą tik iš matymo, jau buvo atpažinę jo nuotrauką. Vyresniojo policijos inspektoriaus pavaduotojo detektyvo Karlo Mjorko atvaizdas puikavosi pirmojo puslapio kampe, tiesiai po svarbiausiu numerio straipsniu apie artėjančias Danijos princo ir jo išrinktosios prancūzės vestuves.

Keli vietiniai gyventojai, tuo metu pirkę sumuštinius bei vaisius, sutrikę net pasitraukė į šalį. „Policijos detektyvas grasina žurnalistui“, – rėkė antraštė. Apačioje mažesnėmis raidėmis buvo prierašas: „Visa tiesa apie lemtingąjį susišaudymą.“

Pardavėjas, regis, smarkiai nusivylė, kad Karlas nepanoro išleisti savo sunkiai uždirbtų pinigų šiam „Gossip“ numeriui, bet detektyvas būtų buvęs paskutinis asilas, jei bent viena erė iš jo piniginės nubyrėtų Pelei Hytestedui į kišenę.

Traukinyje pamatęs į save įsmeigtus žmonių žvilgsnius Karlas ir vėl pajuto, kaip kažkur šonkauliuose ima mausti.

Policijos valdyboje reikalai nė kiek nepagerėjo. Vakarykštę darbo dieną jis užbaigė klausydamasis žmogžudysčių skyriaus viršininko pylos dėl Ufės pabėgimo. Dabar jis ir vėl buvo kviečiamas į viršų.

– Į ką čia spoksot, asilai jūs, – suurzgė Karlas, prasilenkdamas su pora kolegų, kurie jam pasirodė pernelyg atsainūs.

– Na ką, Karlai. Vienintelis klausimas: – ką mums su tavim daryt? – tarė Markusas Jakobsenas. – Man baisu, kad kitą savaitę laikraščiuose perskaitysiu, jog tu psichologiškai terorizavai vargšą protiškai atsilikusį žmogų. Tikiuosi, puikiai supranti, kaip įsisiautės žiniasklaida, jeigu Ufei Liungorui kas nors atsitiks. – Markusas pabaksnojo į atverstą laikraštį. Jame buvo susiraukusio Karlo nuotrauka, daryta prieš keletą metų vieno nusikaltimo vietoje. Karlas prisiminė, kaip anuomet išspyrė žurnalistus iš juosta atitvertos zonos ir kaip jie dėl to siuto. – Tai dar kartą klausiu: ką mums su tavim daryt, Karlai?

Šis susierzinęs paėmė laikraštį ir greitosiomis permetė tekstą, sumaketuotą per vidurį geltonai raudonų rėmų fone. Ką ir besakyti, tie padugnės paskalų nešiotojai puikiai mokėjo taškyti žmones purvais.

– Niekada gyvenime nieko nepasakojau nė vienam „Gossip“ žurnalistui, – pasakė Karlas. – Tik pasakiau, kad mielai būčiau paguldęs galvą už Hardį ir Ankerį, nieko daugiau. Nekreipk dėmesio, Markusai, arba užsiundyk ant jų mūsų advokatus.

Švystelėjęs laikraštį ant stalo Karlas pakilo eiti. Jis paaiškino situaciją, ir tai buvo tiesa. Kokį velnią Markusas dar nori daryti? Atleisti jį iš darbo? Toks veiksmas tai jau tikrai duotų peno dar kelioms neblogoms antraštėms.

Bosas beviltiškai į jį žvilgtelėjo.

– Skambino iš antrojo kanalo kriminalinės laidos. Nori su tavim pasikalbėti. Pasakiau, kad pamirštų.

– Gerai, – atsakė Karlas. Jo bosas turbūt neišdrįso rizikuoti.

– Jie norėjo, jog pakomentuočiau tą „Gossip" aprašytą istoriją apie tave ir susišaudymą Amageryje.

– Rimtai? Ir ką tu jiems pasakei, jeigu galima paklausti?

– Pasakiau, kad tas straipsnis yra gryna nesąmonė.

– Aha, tai gerai, – Karlas pritariamai linktelėjo. – Ar tikrai taip manai?

– Karlai, aš tau noriu šį tą pasakyt, klausykis atidžiai. Tu jau daug laiko dirbi policijoj. Kiek kartų per visą savo karjerą esi matęs prie sienos priremtą kolegą? Prisimink, kai pirmą kartą patruliavai Randerse, ar kokioj ten skylėj, ir prie tavęs prikibo gauja girtų kaimiečių, nes jiems nepatiko tavo uniforma. Ar prisimeni, kaip jauteisi? Taigi, per ilgą laiką nutinka šimtus kartų šūdinesnių situacijų. Man taip buvo. Ir Larsui Bjornui, ir Bakui taip pat buvo. Taip pat daugybei kitų mūsų buvusių kolegų, kurie dabar jau kitaip užsidirba duoną. Būna mirtinai pavojingų situacijų su kirviais, kūjais, metaliniais strypais, peiliais, nuskeltais alaus buteliais, šautuvais ir visokiais kitokiais ginklais. Kiek tokių atvejų žmogus gali pakelti ir kada jis nusprendžia, jog viskas, jam jau gana? Kas gali pasakyti? Nuspėt neįmanoma, ar tau taip neatrodo? Visiems mums savu laiku buvo šikna. Kam nebuvo, tas ne policininkas. Reikia eiti, dirbti, ir viskas, nors ir žinom, kad kartais žemė iš po kojų slysta. Toks mūsų darbas.

Karlas linktelėjo. Krūtinės skausmas buvo įgavęs dar vieną naują formą.

– Tai koks nuosprendis dėl šito, bose? – paklausė jis, rodydamas į laikraštį. – Turi apie tai ką nors pasakyt. Kokia tavo nuomonė?

Žmogžudysčių skyriaus viršininkas ramiai žvelgė į Karlą. Netaręs nė žodžio pakilo ir atidarė langą, pro kurį matėsi Tivolio parkas.

Tada paėmė nuo stalo laikraštį, pasilenkė ir suvaidino, kad šluostosi juo užpakalį, o paskui švystelėjo pro langą lauk.

Vargu ar galėjo kilti klausimų dėl jo nuomonės.

Šypsena šmėstelėjo Karlo lūpų kampučiuose. Kažkas iš praeivių gatvėje ką tik gavo nemokamą TV programą.

Jis linktelėjo savo bosui. Markuso reakcija, tiesą sakant, jį šiek tiek sujaudino.

– Jau tuoj turėsiu naujos informacijos apie Liungor bylą, – pasakė Karlas atsidėkodamas ir laukdamas leidimo eiti.

Jakobsenas jam taip pat linktelėjo, aiškiai išreikšdamas pritarimą. Būtent tokiose situacijose jis pademonstruodavo, kodėl yra toks mėgstamas ir kodėl net daugiau nei po trisdešimties metų vis dar gyvena su ta pačia nuostabia moterimi.

– Tik nepamiršk, kad dar nesi užsiregistravęs į mokymus, Karlai, – pridūrė Markusas. – Tau liko dvi dienos tai padaryti. Girdi mane?

Karlas linktelėjo, nors to daryti nė neketino. Jeigu bosas ir toliau spaus lankyti tuos mokymus, teks jam pasikalbėti su profsąjunga.

Tos keturios minutės kelio, kurį Karlas turėjo įveikti nuo žmogžudysčių skyriaus viršininko kabineto iki savo buveinės rūsyje, buvo lyg iššūkis, regint paniekinančius žvilgsnius ir priešiškas pozas. „Tu darai mums gėdą“, – tarsi sakė kai kurių kolegų akys. „Bet man nusispjaut“, – pamanė sau Karlas. Galėtų verčiau pasistengti jį palaikyti, gal tada nors krūtinėje nekapotų lyg kirviu.

Netgi Asadas buvo skaitęs straipsnį, bet jis bent jau paplekšnojo Karlui per petį. Jo nuomone, nuotrauka pirmajame puslapyje buvo gražiai sufokusuota, tačiau kaina, kaip už bulvarinį laikraštį, per didelė.

Išgirsti tokį netikėtą požiūrį Karlui buvo gana smagu.

Lygiai dešimtą valandą sučirškė telefonas; skambino iš „narvo“, kaip visi vadino policijos valdybos registratūrą.

– Karlai, čia atėjo toks žmogus, jis sako, kad yra su tavim susitaręs, – šaltai pranešė budintis pareigūnas. – Džonas Rasmusenas. Tikrai pas tave?

– Taip, tegul ateina į apačią.

Po penkių minučių koridoriuje pasigirdo nedrąsūs žingsniai.

– Laba diena, ar čia kas nors yra? – atsargiai šūktelėjo lankytojas.

Karlas prisivertė atsistoti. Tarpduryje jis kaktomuša susidūrė su keista praėjusio laikmečio žmogysta, vilkinčia megztuku su islandiškais raštais, klostuotomis kelnėmis ir kitomis hipiškomis puošmenomis.

– Aš – Džonas Rasmusenas, buvęs mokytojas iš „Gerovės uosto“ vaikų namų. Mes tarėmės susitikti. – Jis ištiesė ranką, spoksodamas į Karlą gudriu žvilgsniu. – Palaukit, ar tik ne jūsų nuotrauką mačiau šiandien pirmuosiuose laikraščių puslapiuose?

Nedaug trūko, kad Karlas būtų sutrikęs. Šitaip pasidabinęs žmogus, užuot spoksojęs, pirmiau turėtų pasižiūrėti į save.

Pernelyg netuščiažodžiaudami jie greit išsiaiškino, jog Rasmusenas iš tiesų prisimena Atomą, ir sutarė pirmiau pasikalbėti apie reikalą, o paskui pasivaikščioti po valdybos pastatą. Karlas planavo išsisukti pavedžiojęs jį tik po pirmąjį aukštą ir trumpam išsivedęs į kiemą.

Vyriškis atrodė gana malonus, nors ir mėgstantis daug šnekėti. Karlui buvo sunku įsivaizduoti, kaip tokio galėtų klausyti mažieji banditai. Bet, matyt, dar daug ko apie mažuosius banditus Karlas nežinojo.

– Atsiųsiu jums faksu visą informaciją, kokią apie jį turime vaikų namuose. Jau susitariau su darbuotojais, jie sutiko. Tik, žinokite, jos

daug ir nebus. Atomo asmens byla prieš kelerius metus buvo dingusi, o kai vėliau suradome užkištą už lentynos, joje trūko gal pusės dokumentų. – Vyriškis papurtė galvą, sudrebindamas nukarusią odą po smakru.

– Kaip tas vaikas pas jus atsidūrė?

Rasmusenas gūžtelėjo pečiais.

– Na, žinot, šeimyninės problemos. Be to, jis buvo atiduotas globėjų šeimai, kuri jam turbūt nelabai tiko. Tokie dalykai išprovokuoja tam tikrą reakciją ir prie gero nepriveda. Berniukas, matyt, buvo šaunus, bet per gudrus, ir jam trūko veiklos. Labai blogas derinys. Tokių vaikų pilna getuose, kur gyvena emigravę darbininkai. Jaunimas tiesiog dūsta, neturėdamas kur iškrauti energijos.

– Ar jis buvo įsivėlęs į kokią nors nusikalstamą veiklą?

– Turbūt reikėtų sakyti, kad taip, nors, kiek žinau, nieko rimto. Na, suprantat, jis buvo aršaus charakterio, bet neprisimenu, jog būtų patekęs į „Gerovės uostą“ už smurtavimą. Ne, tikrai nieko panašaus nepamenu, nors, žinoma, viskas buvo prieš dvidešimt metų.

Karlas prisitraukė užrašinę.

– Užduosiu jums keletą trumpų klausimų, ir labai norėčiau, kad taip pat trumpai į juos atsakytumėt. Jei ko nors nežinosit, eisim prie kito klausimo. Vėliau, jei vis dėlto prisiminsit, galėsim grįžti. Gerai?

Vyriškis draugiškai linktelėjo Asadui, kuris jau tiesė jam elegantišką aukso gėlėmis puoštą puodelį, kaip visada, pilną kažko nežmoniškai karšto ir klampaus. Rasmusenas paėmė puodelį šypsodamasis. Netrukus dėl to gailėsis.

– Gerai, – tarė jis, vėl atsisukęs į Karlą, – supratau.

– Koks tikrasis to berniuko vardas?

– Man atrodo, kad Larsas Erikas, o gal Larsas Henrikas, arba kas nors panašaus. Pavardė irgi iš tų dažnai pasitaikančių, jei neklystu, Petersenas. Faksu atsiųsiu jums tiksliai.

– Kodėl jį vadino Atomu?

– Tėvas davė jam tokią pravardę. Tėvas, matyt, buvo jam didelis autoritetas, bet anksti mirė. Jis, rodos, buvo inžinierius ir dirbo branduolinių tyrimų bazėje „Riso“, o gal ir kažkur kitur. Na, galėsit smulkiau pasiaiškinti, kai gausit jo tikslią pavardę ir asmens kodą.

– Jūs turit jo asmens kodą?

– Taip. Jis buvo pradingęs kartu su kitais jo asmens byloje saugotais dokumentais, bet mūsų buhalterinė sistema susieta su savivaldybės ir vyriausybės finansavimu, todėl galėjom vėl susirasti.

– Kiek laiko jis gyveno jūsų vaikų namuose?

– Manau, kokius trejus ar ketverius metus.

– Tai gana ilgai pagal savo amžių, ar ne?

– Ir taip, ir ne. Kartais taip jau būna. Niekaip nepavyko surasti jam kitos vietos. Eiti pas naują globėjų šeimą jis atsisakė, o jo paties šeima tuo metu negalėjo juo pasirūpinti.

– Ir paskui nieko apie jį nebegirdėjote? Nežinot, kaip jam susiklostė gyvenimas?

– Buvau jį sutikęs po kelerių metų, visai atsitiktinai, kiek supratau, jam visai neblogai sekėsi. Tai buvo, jei neklystu, Helsingiore. Jis dirbo, regis, palydovu ar kapitono padėjėju, kažkas tokio. Žodžiu, buvo su uniforma.

– Norit pasakyt, jog jis tapo jūreiviu?

– Taip, man atrodo, kad taip. Kažkas panašaus.

„Reikės gauti iš „Scandlines“ sąrašą su Šlėzvigo-Holšteino kelto įgulos pavardėmis“, – pamanė Karlas. Įdomu, ar jo jau buvo kas nors prašęs. Mintyse jam iškilo sąžinės graužiamo Bako veidas, kai aną ketvirtadienį abu sėdėjo Markuso Jakobseno kabinete.

– Luktelkit minutėlę, – paprašė jis Rasmuseno, tada liepė Asadui užlipti viršun, susirasti Baką ir paklausti jo, ar jie yra gavę kelto,

kuriuo plaukė Meretė Liungor, darbuotojų sąrašą, o jeigu taip, tai kur jo ieškoti.

– Meretė Liungor? Čia viskas dėl jos? – sukluso vyriškis, žybtelėdamas akimis it kalėdinėmis lemputėmis. Paskui truktelėjo gerą gurkšnį saldžios lyg sirupas Asado arbatos.

Karlas nutaisė kuo maloniausią šypseną, iš kurios derėjo suprasti, kaip malonu jam girdėti šį klausimą, o tada lyg niekur nieko tęsė savo apklausą.

– Ar berniukas turėjo kokių nors psichinių problemų? Gal prisimenat, ar jis buvo jautrus kitiems?

Buvęs mokytojas žiūrėjo į tuščią savo puodelį, tarsi mielai būtų išgėręs dar. Matyt, bus užgrūdinęs savo skonio receptorius makrobiotine mityba.

– Daugelis berniukų, kurie patenka pas mus, yra emociškai nestabilūs, – atsakė jis, pakeldamas žilus antakius. – Kai kuriems tikrai diagnozuojamos psichikos problemos, bet kalbant apie Atomą, neprisimenu, kad taip būtų nutikę. Manau, jis mokėjo užjausti. Bent jau dėl savo motinos tikrai labai nerimaudavo.

– Ar jis turėjo tam priežasčių? Galbūt ji buvo narkomanė, ar dar ką?

– Ne, visai ne. Bet, kiek prisimenu, ji turėjo bėdų su sveikata, todėl jo šeima taip ilgai ir negalėjo pasiimti jo atgal.

Ekskursija po valdybos būstinę buvo trumpa. Džonas Rasmusenas, kaip paaiškėjo, buvo be galo smalsus ir viską iš eilės komentuodavo. Jei būtų buvusi jo valia, pastatą jis būtų ištyrinėjęs po centimetrą. Kiekviena smulkmena Rasmusenui atrodė svarbi, tad galiausiai Karlui teko apsimesti, kad jo kišenėje pypsi pranešimų gaviklis.

– Hm, atleiskite, ką tik gavau signalą, jog įvykdyta žmogžudystė, – tarė jis, nutaisęs baisiai rimtą veidą, ir senukas kaipmat tuo pa-

tikėjo. – Bijau, kad jau turiu su jumis atsisveikinti. Ačiū už pagalbą, pone Rasmusenai. Labai lauksiu iš jūsų fakso už valandos ar dviejų, teisingai?

Karlo buveinėje viešpatavo tyla. Ant stalo priešais jį gulėjo Bako paliktas raštelis. Jis teigė nieko nežinantis apie jokį kelto įgulos darbuotojų sąrašą. Ir kokio velnio Karlas dar ko nors tikėjosi.

Be murmėjimo, sklindančio iš Asado kambariūkščio, kuriame jis meldėsi parkritęs ant kampe patiesto kilimėlio, nebuvo girdėti nė garso. Karlas jautėsi lyg po audros nublokštas vėjo. Dėl to *supisto* laikraščio straipsnio telefonas net springdamas skambėjo kokią valandą be paliovos. Skambino visi iš eilės: nuo policijos komisaro, panūdusio duoti vieną kitą patarimą, iki vietinių radijo stočių atstovų, interneto portalų redaktorių, spaudos žurnalistų ir kitokio plauko parazitų, kurių buvo privisę žiniasklaidos pasaulyje. Ponia Sorensen, matyt, smaginosi, sujungdama Karlą su kiekvienu interesantu, todėl galiausiai jis nusprendė išjungti garsą ir palikti tik numerio rodymo funkciją, kad matytų, kas skambina. Bėda tik ta, jog numerių Karlas niekada nesugebėdavo įsiminti. Bet dabar bent jau kurį laiką prie jo niekas nesikabinės.

Rasmusenas, kaip ir reikėjo tikėtis, buvo mandagus žmogus. Jis nepraleido progos dar kartą padėkoti Karlui už ekskursiją ir sugaištą laiką. Faksu atsiųsti pažadėti dokumentai buvo glausti, bet aukso vertės.

Berniuko, pravarde Atomas, tikrasis vardas buvo Larsas Henrikas Jensenas. Asmens kodas 020172-0619, vadinasi, gimęs 1972-aisiais. Dabar jis turėjo būti trisdešimt penkerių, kitaip tariant, maždaug tokio pat amžiaus, kaip ir Meretė Liungor.

„Larsas Henrikas Jensenas – paprastesnio vardo ir nesugalvosi“, – vangiai šmėstelėjo Karlui. Negi sunku buvo tam Bakui ar kokiam kitam klounui iš pirminio tyrimo komandos susiprotėti ir atspausdinti Šlėzvigo-Holšteino įgulos sąrašą? Kas dabar žino, kiek šansų atkapstyti tąkart dirbusių žmonių pavardes praėjus tiek laiko?

Karlas kietai sučiaupė lūpas. Jei paaiškėtų, kad šis vyrukas tuo metu dirbo kelte, tai būtų milžiniškas žingsnis pirmyn. Reikia tikėtis, jog užklausus „Scandlines“ atstovų pavyks be vargo viską sužinoti. Dar kartą permetęs akimis faksu atėjusius puslapius Karlas čiupo ragelį, ketindamas skambinti į centrinį „Scandlines“ biurą.

Jam nė nespėjus surinkti numerio ragelyje pasigirdo balsas. Iš pradžių pasirodė, kad kalba Liza, bet po akimirkos, pažinęs ausį kutenantį aksominį Monos Ibsen balsą, jis sulaikė kvapą.

– Kas čia dabar? – nustebo ji. – Nespėjo net supypsėti.

Aha, geras klausimas. Tikriausiai ją sujungė tą pačią sekundę, kai jis pakėlė telefono ragelį.

– Mačiau šiandieninį „Gossip“ numerį, – vėl prabilo ji.

Karlas be garso nusikeikė. Jos tik ir betrūko. Jei tik to šūdino laikraščio redaktorius žinotų, kiek skaitytojų šią savaitę pritraukė jiems Karlas, turbūt visam laikui paliktų jo portretą pirmajame puslapyje.

– Sakyčiau, gana neeilinė situacija, Karlai. Kaip tu dėl to jautiesi?

– Na, ne pats maloniausias reikalas, turiu pasakyt, – atsakė jis.

– Artimiausiu metu tau reikėtų vėl pas mane apsilankyti, – tarė Mona.

Pasiūlymas kažkodėl nebeatrodė toks viliojantis kaip anksčiau. Turbūt dėl to vestuvinio žiedo keliamų trikdžių, ėmusių blokuoti jo antenas.

– Nujaučiu, kad nei tu, nei Hardis neišsivaduosite iš psichologinės naštos, kol žudikai nebus pagauti. Sutinki su manim, Karlai?

Šiame judviejų pokalbyje Karlas nejautė didelio nuoširdumo.

– Ne, tikrai ne, – paprieštaravo jis. – Tie suskiai čia niekuo dėti. Mūsų profesijos žmonės turi susitaikyti su pavojais, taip jau yra. – Karlas intensyviai stengėsi atgaivinti atmintyje šiandien išklausytą Markuso pamokslą, bet tos seksualios būtybės kvėpavimas į ragelį trukdė jam susikaupti. – Kita vertus, reikia nepamiršt, jog policininko karjeroje būna daugybė atvejų, kai viskas susiklosto sėkmingai. O nesėkmės anksčiau ar vėliau turi užklupti.

– Labai džiaugiuosi dėl tokio požiūrio, – išklausiusi tarė ji. Tikriausiai ką nors panašaus buvo girdėjusi ir iš Hardžio. – Tik žinai ką, Karlai? Pasakei gryną nesąmonę. Aš labai tikiuosi sulaukti reguliariai tavęs apsilankant, kad pamažu viską sutvarkytume. Kitą savaitę laikraščiai apie tave neberašys, todėl galėsim ramiai sau padirbėti.

Vyrukas iš „Scandlines", kuriam Karlas paskambino, buvo labai paslaugus. Kaip ir visais panašiais atvejais su dingusiais asmenimis, jų įmonė turėjo atskirą Meretei Liungor skirtą bylos aplanką ir galėjo patvirtinti, jog tą dieną plaukusios įgulos sąrašas iš tikrųjų buvo atspausdintas bei perduotas Greitojo reagavimo būriui. Buvo apklausti visi darbuotojai, dirbę tiek denyje, tiek mašinų skyriuje, bet, deja, niekas negalėjo suteikti jokios informacijos, iš kurios būtų galima spręsti, kas nutiko Meretei plaukiant šiuo keltu.

Karlą apėmė noras trenkti galvą į sieną. Į kokią šikną policija galėjo nukišti tą sąrašą? Gal pasidarė iš jo kavos filtrą? Eina šikt tas Bakas su savo kompanija, ir visi kiti iš paskos.

– Aš turiu vieną asmens kodą, – tarė jis administratoriui. – Gal galėtumėte pagal jį paieškoti?

– Šiandien ne, – atsakė vyriškis. – Atleiskite, bet visas apskaitos skyrius išvykęs į kursus.

– Aišku. Ar jūsų darbuotojų sąrašas eina abėcėlės tvarka? – paklausė Karlas. Paaiškėjo, kad ne. Pagal bendrą nusistovėjusią tvarką, pirmieji sąraše eidavo kapitonas ir jo tiesioginiai pavaldiniai. Laive kiekvienas žinojo savo vietą hierarchijos sistemoje.

– Ar galėtumėte paieškoti tarp savo darbuotojų Larso Henriko Jenseno?

Kitame laido gale pasigirdo vangus juokas. Sąrašas, matyt, buvo išties begalinis.

Per tą laiką, kol Asadas sukalbėjo dar vieną maldą, apsišlakstė veidą vandeniu iš kampe pastatyto dubenėlio, skambiai išsišnypštė nosį ir užkaitė dar vieną katilą cukrinio vandens, „Scandlines" biuro tarnautojas pagaliau baigė ieškoti.

– Ne, nėra jokio Larso Henriko Jenseno, – pranešė jis, ir tuo jų pokalbis buvo baigtas.

Gaila, nors nusišauk.

– Ko toks nusiminęs, Karlai? – šypsodamasis pasiteiravo Asadas. – Nebegalvok daugiau apie tą kvailą nuotrauką tame kvailame laikraštyje. Tik pamanyk kaip būtų, jeigu būtum susilaužęs visas rankas ir kojas, – būtų buvę daug blogiau tada.

Keista paguoda, reikia pasakyti.

– Išsiaiškinau, kas tas Atomas, Asadai, – tarė jam Karlas. – Galvojau, kad jis dirbo tame kelte, kuriuo plaukė Meretė, bet pasirodo, ne. Dėl to šiek tiek nusiminiau.

Po šių žodžių Asadas draugiškai patapšnojo Karlui per nugarą.

– Bet vis tiek, išsiaiškinai apie kelto įgulos sąrašą. Gerai pasistengei, Karlai, – pagyrė Asadas tokiu tonu, lyg kalbėtų su kūdikiu, sėkmingai pakakojusiu ant puoduko.

– Kas iš to, tai nieko nedavė, tačiau turėsim pasiknaisiot giliau. Iš „Gerovės uosto" faksu gavau to vaikino asmens kodą, todėl manau,

jog jį susirasim. Ačiū Dievui, galim prieiti prie visų reikalingų valdiškų registrų.

Įvedęs kompiuteryje skaičius, už nugaros stovint Asadui, jis pasijuto kaip vaikas, išvyniojantis kalėdinę dovaną. Kiekvienas policijos detektyvas labiau už viską mėgdavo tą akimirką, kai turėdavo atsiskleisti pagrindinio įtariamojo tapatybė.

Bet šį kartą Karlo laukė nusivylimas.

– Ką tai reiškia, Karlai? – paklausė Asadas, rodydamas į kompiuterio ekraną.

Patraukęs ranką nuo pelės Karlas įsmeigė žvilgsnį į lubas.

– Tai reiškia, kad asmens kodas nerastas. Niekas visoje Danijos karalystėje neturi tokio asmens kodo. Štai taip.

– Tada gal tu blogai užrašei? Ar tikrai toks pats, kaip fakse?

Karlas patikrino – taip, įvedė teisingai.

– Gal tada čia yra neteisingas asmens kodas.

Taikliai pasakyta.

– Gal kas nors jį pakeitė. – Asadas paėmė iš Karlo fakso lapą ir tyrinėdamas asmens kodą net susiraukė. – Pažiūrėk čia, Karlai. Man atrodo, kažkas pakeitė vieną skaičių arba du. Kaip tu manai? Ar neatrodo, kad nutrinta čia ir va čia? – Jis bakstelėjo į du paskutinius skaičius. Nors buvo sunku įžvelgti, bet ties dviem skaitmenimis fakse tikrai matėsi kažkoks neryškus šešėlis.

– Net jeigu tik du skaičiai pakeisti, bus šimtai galimų kombinacijų, Asadai.

– Taip, bet na ir kas? Ponia Sorensen gali suvesti asmens kodus greitai, per pusę valandos, jeigu mes jai į viršų nusiųsim gėlių.

Tiesiog neįtikėtina, kaip apsukriai šis vyrukas sugebėjo pelnyti tos raganos malonę.

– Sakau tau, Asadai, gali būti šimtai variantų. Be to, jei pakeitė du, galėjo ir visus dešimt pakeisti. Mums reikia gauti iš „Gerovės

uosto" originalų dokumentą ir atidžiai ištirti, o tik paskui bandyti skaičių kombinacijas.

Karlas tuoj pat jiems paskambino ir paprašė per kurjerį atsiųsti dokumento originalą į policijos valdybą, bet vaikų namų personalas nesutiko. Jie bijojo, kad originalas pasimes.

Karlui teko paaiškinti, jog reikalas labai svarbus.

– Panašu, kad ilgą laiką jūsų archyvuose gulėjo suklastotas dokumentas.

Tačiau jo argumentas nepadarė jokio poveikio.

– Negali būti, – pasigirdo užtikrintas atsakymas. – Mes būtume tai pastebėję, kai pateikėm duomenis valdžiai dėl finansavimo atnaujinimo.

– Mat kaip. O jeigu klastotė atsirado jau gerokai vėliau, kai globotinis paliko įstaigą? Koks gudrutis tada būtų pastebėjęs? Neatmeskite galimybės, jog šis naujasis asmens kodas jūsų dokumentuose galėjo atsirasti tik praėjus penkiolikai metų po Atomo išėjimo.

– Atleiskite, bet vis tiek negalime jums atiduoti dokumento originalo.

– Kaip norit, tada teks prašyti teismo orderio. Jūsų požiūris labai negeranoriškas. Nepamirškite, mes tiriame galimą žmogžudystę.

Tačiau nei faktas, kad tiriama žmogžudystė, nei grasinimas teismo orderiu nebūtų davę jokios naudos, ir Karlas nuo pat pradžių tai suprato. Kur kas veiksmingiau buvo apeliuoti į žmogaus savimeilę. Kam gi patiktų klijuojama menkinanti etiketė? Socialinės rūpybos darbuotojams tai jau tikrai ne. Frazė „labai negeranoriškas" buvo santūri, bet kartu ir labai galinga. „Tyli pastaba pati žiauriausia", – mėgdavo sakyti vienas Karlo dėstytojas dar policijos akademijoje.

– Pirmiau turėsite atsiųsti mums elektroninį laišką su prašymu gauti originalą, – tepasakė globos namų darbuotojas.

Pagaliau pergalė.

– Tai koks tas berniuko Atomo tikrasis vardas buvo, Karlai? Ar mes žinom, iš kur jis gavo tokią pravardę? – vėliau paklausė Asadas, pasidėjęs koją ant praviro Karlo stalo stalčiaus.

– Man sakė, kad Larsas Henrikas Jensenas.

– Larsas Henrikas. Keistas vardas. Nedaug žmonių tokį vardą turi.

„Ten, iš kur atvažiavo Asadas, greičiausiai tikrai ne“, – pamanė Karlas. Besvarstydamas, ar ką nors apie tai lepteléti, jis pastebėjo keistai susimąsčiusią Asado veido išraišką. Sekundėlę jis atrodė visai kitoks nei įprastai. Labiau įsitraukęs ir susikaupęs. Panašesnis į lygiavertį partnerį.

– Asadai, apie ką mąstai? – paklausė Karlas.

Asado akys suraibuliavo, net pakeisdamos spalvą. Suraukęs antakius jis čiupo nuo stalo Liungor bylos aplanką. Surasti tai, ko ieškojo, jam prireikė vos sekundės.

– Ar gali būti sutapimas? – paklausė, rodydamas į pirmojo dokumento eilutę.

Perskaitęs vardą Karlas suprato, kokią ataskaitą laiko Asadas.

Karlas greitosiomis pabandė viską sudėlioti mintyse, ir tuomet kai kas nutiko. Kažkur giliai viduje, kur priežastis ir pasekmė nebūtinai turėjo viena kitą pateisinti, o logika ir paaiškinimai niekada nesumenkindavo nuojautos, kur mintys turėjo visišką laisvę ir buvo galima jomis žongliruoti – būtent ten viskas sugulė į savas vietas, ir jis suprato, kaip puikiai dera visos detalės.

34 SKYRIUS

2007-ieji

Didžiausias šokas ištiko ne tada, kai ji pažvelgė į akis Danieliui – vyrui, kuriuo buvo taip susižavėjusi. Ir net ne tada, kai suvokė, kad Danielis ir Lasė buvo tas pats asmuo, nors šis faktas jai pakirto kojas. Ne, baisiausia buvo sužinoti, kas jis iš tikrųjų yra. Tas žinojimas išsunkė iš jos visą gyvastį. Liko tik ta sunkiai pakeliama kaltė, slėgusi pečius visą sąmoningą gyvenimą.

Ji atpažino ne tiek jo akis, kiek jose matomą skausmą. Skausmą, neviltį ir neapykantą, kurie užvaldė šio vyro gyvenimą vos per akimirksnį. Tiksliau, berniuko gyvenimą. Dabar Meretė tai žinojo.

Juk Lasei tebuvo vos keturiolika, kai tą žvarbią ir giedrą žiemos dieną jis pažvelgė pro savo tėvų mašinos langą ir kitoje mašinoje pamatė mergaitę, žvalią bei nerūpestingą, energingai dūkstančią su broliu ir savo dūkimu blaškančią tėvo dėmesį. Vos kelių milisekundžių pakako, kad jis pamirštų atsakomybės jausmą ir paskui nebespėtų sugriebti vairo. Kaip brangiai kainavo ta sekundės dalis, per kurią, nepraradus budrumo, buvo galima išsaugoti penkių žmonių gyvybes ir išvengti kitų trijų luošumo. Tik Meretė ir Lasė po avarijos

išliko gyvi bei sveiki. Ir būtent dėl šios priežasties jie turėjo pagaliau suvesti visas tarpusavio sąskaitas.

Ji tai suprato ir nebenorėjo priešintis savo likimui.

Vyras, kuriuo kažkada žavėjosi, sutikusi jį kaip Danielį, o dabar neapkentė, pažinusi kaip Lasę, kelis mėnesius kasdien atsirasdavo kambaryje už stiklo ir žiūrėdavo į ją. Kartais jis tiesiog stovėdavo, stebėdamas Meretę kaip kokį retą žvėrį, uždarytą narve ir laukiantį mirtinos dvikovos su pražūtingomis kobromis. Kitomis dienomis jis ją kalbindavo. Beveik niekada nieko neklausinėdavo. Jam ir nebuvo reikalo to daryti, nes jos atsakymus jautėsi žinantis.

– Kai tu iš savo mašinos pasižiūrėjai man į akis, tavo tėvui mus lenkiant, aš pamaniau, kad esi pati gražiausia iš visų mergaičių, kokias tik apskritai buvau matęs, – kažkurią dieną pasakė jis. – Bet po sekundės, kai išsišiepei man, nekreipdama dėmesio į tai, kokį jovalą sukėlei mašinoj, supratau, jog tavęs nekenčiu. Akimirką prieš tai, kai mūsų mašina nuslydo ir šalia manęs sėdėjusi sesutė susilaužė kaklą, atsitrenkusi į mano petį. Girdėjau, kaip trakštelėjo, supranti?

Jis atkakliai žiūrėjo, bandydamas priversti ją nusukti akis, bet ji atlaikė jo žvilgsnį. Meretė jautė kaltę, ir tiek. Neapykanta buvo abipusė.

Paskui jis papasakojo savo istoriją apie tas akimirkas, kurios viską pakeitė. Kaip jo motina gimdė dvynukus sumaitotame automobilyje ir kaip tėvas, kurį jis taip mylėjo bei dievino, žiūrėjo į jį meilės kupina veido išraiška ir pravėręs burną mirė. Kaip liepsnos laižė motinos koją, įkalintą po priekine sėdyne. Kaip jo mažoji sesutė, tokia miela ir linksma, suknežinta gulėjo po juo; kaip vienas iš turėjusių gimti dvynių tysojo keista poza, su apie kaklą apsivijusia virkštele, o kitas gulėjo ant priekinio stiklo ir klykė vis artėjant liepsnoms.

Klausytis jo žodžių buvo nepakeliama. Kaltės draskoma Meretė pernelyg aiškiai prisiminė kiekvieną klyksmą.

– Mano mama negali vaikščioti, po avarijos ji liko paralyžiuota. Brolis niekada nelankė mokyklos ir negalėjo išmokti to, ko mokosi kiti vaikai. Mūsų visų gyvenimai žlugo dėl to, ką tu tada padarei. Kaip manai, koks jausmas yra turėti tėvą, mielą sesutę ir laukti gimstant dviejų broliukų, o paskui staiga viską prarasti? Mano mama visuomet buvo trapios sielos, bet kartais vis dėlto išgirsdavome linksmą jos juoką. Bet tik iki tol, kol mūsų gyvenime išdygai tu ir viską iš jos atėmei. Viską!

Jam bekalbant į kambarį įėjusi moteris taip pat susigraudino. Galbūt net pravirko. Meretė negalėjo tiksliai pasakyti.

– Kaip manai, kaip aš jaučiausi tais pirmaisiais mėnesiais, kai vienui vienas turėjau gyventi pas globėjus, kurie mane mušė? Aš, berniukas, kurį nuo mažų dienų supo tik meilė ir saugumas? Nebuvo nė minutės, kad nenorėčiau trenkti atgal tam suskiui, kuris vertė vadinti jį tėvu. Ir visą tą laiką man mintyse stovėdavai tu, Merete. Su savo gražiomis nerūpestingomis akimis, kurios sunaikino viską, ką mylėjau. – Po šių žodžių stojo tokia ilga pauzė, jog tai, ką jis pasakė toliau, nuskambėjo be menkiausios dvejonės. – Oi Merete, Merete. Esu davęs sau pažadą, kad atkeršysiu ir tau, ir kitiems bet kokia kaina. Ir žinai ką? Dabar jaučiuosi puikiai. Visiems jums atkeršyta, *supisti* gyvuliai, už mūsų gyvenimus. Jei nori žinot, galvojau nudėti ir tavo brolį. Bet paskui, vieną dieną stebėdamas tave, supratau, kokia tu nuo jo priklausoma. Pamačiau, kiek kaltės tavo akyse, kai jūs kartu, ir kaip jo buvimas šalia apkarpė tau sparnus. Nejaugi būčiau galėjęs nužudyti jį ir išvaduoti tave nuo naštos? Be to, juk jis irgi yra dar viena tavo auka. Užtat leidau jam gyventi. Bet ne savo įtėviui ir ne tau, Merete. Ne tau.

Į vaikų namus Lasė pateko po bandymo nužudyti savo įtėvį. Jo šeima niekada neišdavė tikrosios priežasties ir nuslėpė, jog gilią žaizdą vyro kaktoje paliko kastuvo ašmenys. Įtėviai tiesiog pasakė, kad berniukas nesveiko proto ir kad jie nebegali prisiimti už jį atsakomybės. Jiems tiesiog reikėjo įsisūnyti naują globotinį, kad galėtų pasipelnyti iš valstybės.

Taip Lasės viduje pabudo laukinis žvėris. Po šito jau niekas nebegalėjo kontroliuoti nei jo, nei jo gyvenimo.

Praėjus penkeriems metams, dviem mėnesiams ir trylikai dienų, kai buvo išmokėtos draudimo išmokos ir jo motina jautėsi pakankamai gerai, jau suaugęs Lasė vėl galėjo grįžti namo gyventi pas ją ir savo neįgalų brolį. Vienas iš brolių dvynių per avariją taip apdegė, kad jo gyvybės išgelbėti nebepavyko, tačiau antrasis išgyveno, nepaisant apie kaklą apsivijusios virkštelės.

Kol jų motina gulėjo ligoninėje ir gydėsi reabilitacijos centre, kūdikį buvo priglaudę giminės. Ji parsivežė jį namo prieš pat trečiąjį gimtadienį. Berniuko krūtinė ir veidas buvo subjauroti po gaisro likusių randų, o dėl gimdymo metu patirto deguonies trūkumo jam buvo sutrikusi motorika. Tačiau, šiaip ar taip, jis buvo visa mamos paguoda porą metų, kol ji atgavo jėgas ir pagaliau galėjo priimti namo Lasę. Kaip kompensaciją už sugriautą gyvenimą šeima gavo pusantro milijono kronų. Tiek buvo įkainota tėvo žūtis, sesutės ir naujagimio brolio mirtis, mamos neįgalumas, sėkmingo verslo žlugimas, nes niekas daugiau jo negalėjo perimti, ir sugriauta šeimos laimė. Apgailėtina pusantro milijono kronų suma. Kai nebereikės kasdien terliotis su Merete, Lasė ketino imtis keršyti draudimo kompanijos darbuotojams bei teisininkams, apgavusiems jo šeimą

ir išviliojusiems teisėtai jiems priklausiusią kompensaciją. Jis buvo davęs tokį pažadą savo motinai.

Meretei tikrai buvo už ką atgailauti.

Ji suprato, kad laikas nenumaldomai senka. Vienu metu jos sieloje augo ir nerimas, ir palengvėjimas. Beveik penkeri metai, praleisti šiame šlykščiame narve, ją pamažu naikino, bet galiausiai juk visa tai turės baigtis. Kitaip ir būti negali.

2006-aisiais, per Naujųjų metų išvakares, Meretės kambaryje jau be perstojo blykčiojo visos dienos šviesos lempos, išskyrus vos vieną, o slėgis seniai buvo padidintas iki šešių atmosferų. Šventiškai pasipuošęs Lasė pasirodė už stiklo kartu su savo broliu bei motina ir palinkėjęs jai laimingų ateinančių metų pridūrė, kad tai bus paskutiniai Naujieji metai jos gyvenime.

– Mes juk puikiai žinom, kada tu mirsi, ar ne, Merete? Gerai pagalvok, – tarė jis. – Juk taip logiška. Jei pridėsi tuos metus, mėnesius ir dienas, kuriuos buvau per prievartą atskirtas nuo savo šeimos, prie dienos, kai uždariau čia tave kaip gyvulį, kokia tu ir esi, tuomet tiksliai žinosi savo mirties datą. Tu turėsi kentėti vienatvę lygiai tiek, kiek aš kentėjau, bet ne daugiau. Pasiskaičiuok, Merete. Kai ateis tas laikas, mes atidarysim kameros duris. Tau skaudės, bet tikriausiai ilgai neužtruks. Tavo riebalų ląstelėse prisikaupė azoto, Merete. Nors tu ir labai liesa, bet nepamiršk, jog oro burbuliukų pilna visame kūne. Kai tavo kaulai ims plėstis, o jų skeveldros draskys audinius, kai nuo spaudimo burnoje išsproginės plombos, kai cypsi nuo pečių ir klubų sąnarių skausmo, tada žinok, kad jau laikas. Pasiskaičiuok, kada tai bus. Penkeri metai, du mėnesiai ir trylika dienų, skaičiuojant nuo du tūkstančiai antrųjų kovo antrosios, – tokia data

bus iškalta ant tavo paminklo. Aišku, gali tikėtis, kad kraujo krešuliai plaučiuose ir smegenyse tave suparalyžiuos arba kad trūkus plaučiams prarasi sąmonę, o gal ir mirsi greita mirtimi. Bet per daug vilčių nedėk. Be to, aš juk nesakiau, jog leisiu tau greitai nusibaigti.

Taigi, ji turėjo mirti 2007 metų gegužės 15 dieną. Jei jos skaičiavimai buvo tikslūs, tai šiandien išaušo vasario 13-oji, arba keturiasdešimt ketvirtoji diena po Naujųjų metų. Gyventi jai buvo likusi devyniasdešimt viena diena. Nuo pat Naujųjų metų išvakarių ji kasdien gyveno mintimi, kad padės tašką dar gerokai prieš tai. Tačiau iki tol ji buvo pasiryžusi laikytis, ignoruoti visas niūrias mintis ir puoselėti gražiausius savo prisiminimus.

Taip ji psichologiškai ruošėsi atsisveikinti su šiuo pasauliu. Dažnai pakėlusi reples ji pažvelgdavo į aštrias briaunas arba susirasdavo striukėje ilgiausią nailono juostelę ir mąstydavo, kad reikia perlaužti ją pusiau, o tada užaštrinti abi dalis į betonines grindis. Kažkuriuo iš šių įrankių ji ketino pasinaudoti. Atsigulusi po veidrodiniais langais Meretė prasidrėks riešo venas. Ačiū Dievui, tokiose plonose rankose jos ryškiai matėsi.

Tokiomis mintimis ji kasdien ir gyvendavo iki šiandien. Kai liuko durelėse pasirodė kibiras su maistu, iš už stiklo jos ausis pasiekė Lasės ir jo motinos balsai. Abu atrodė susierzinę ir dėl kažko ginčijosi.

„Pasirodo, tas suskis ir kalė ne visada pučia į vieną dūdelę“, – pamanė Meretė. Tai pakėlė jai nuotaiką.

– Lase, vaikuti, kas nutiko, ar negali susitvarkyti su savo motina? – šūktelėjo ji, nors puikiai suvokė, kad toks įžūlumas išprovokuos atsaką. Juk tą seną raganą jau pažinojo.

Tačiau, kaip paaiškėjo, pažinojo nepakankamai. Ji spėjo, jog keršaudama toji moteris sumažins maisto porciją ar visai jo nebeduos keletą dienų. Tačiau net nenumanė, kad vietoj to ji neteks galimybės pati rinktis mirtį.

– Atsargiai su ja, Lase, – sušnypštė senė. – Ji mus sukiršins, jei tik gaus progą. O tave apgaus, patikėk manim. Verčiau pasisaugok. Ji turi su savim reples, ir jei reiks, tikrai pabandys nusigalabyti. Nejaugi tu nori, jog ji juoktųsi paskutinė? Girdi, Lase?

Pauzė tetruko vos porą sekundžių. Tada virš Meretės galvos pakibo Damoklo kardas.

– Merete, girdėjai, ką pasakė motina, ar ne? – Pro garsiakalbį pasigirdo šaltas jo balsas. Savo atsakymu ji vis tiek būtų nieko nepešusi. – Nuo dabar tu nebesėdėsi po langais. Noriu matyt tave visą laiką. Aišku? Patrauk kibirą prie galinės sienos. Tuoj pat! Jei tik pabandysi marintis badu, žalotis arba slėptis, pažadu, kad sumažinsiu slėgį greičiau, nei spėsi sureaguoti. O tada, jei bandysi susižeisti, kraujas iš tavęs ištrykš fontanais. Prieš nusibaigdama dar tikrai spėsi pajusti, kaip viduriai sproginėja, sakau tau. Pastatysiu kameras, kad nuo šiol galėtume tave stebėti dieną ir naktį. Apšviesim langus ryškiais prožektoriais. O slėgį, beje, aš galiu pakeisti ir per atstumą. Taigi, rinkis, ar pasidaryti sau galą dabar, ar dar palaukti. Nors žinai, Merete, ką čia gali žinoti – gal rytoj visi mirsim. Gal apsinuodysim ta skania lašiša šiandien pietaudami. Nieks nežino. Užtat nepasiduok. Gal vieną dieną atjos princas ant balto žirgo ir pamėtės iki namų. Viltis miršta paskutinė, ar ne taip? Taigi, Merete, laikykis. Bet taisyklių nelaužyk.

Ji pažvelgė į langus. Viename iš jų galėjai įžiūrėti blausų Lasės siluetą. Atrodė kaip koks pilkasis mirties angelas, plevenantis anapus ir puoselėjantis savo nesveikas, pykčio pritvinkusias mintis. Meretė linkėjo, kad jos kankintų jį amžinai.

– Kaip nužudei savo įtėvį? Taip pat gyvuliškai? – riktelėjo ji, tikėdamasi išgirsti jo juoką. Tačiau kartu su juo nusijuokė ir dar du balsai. Vadinasi, susirinko visi.

– Laukiau dešimt metų, Merete. O tada grįžau pas jį, priaugęs keturiasdešimt svarų raumenų ir prikaupęs tiek paniekos, jog, man atrodo, jau vien jos galėjo užtekti jam pribaigti.

– Tai tu galvojai, kad taip nusipelnysi pagarbą? – atšovė Meretė ir pašaipiai nusijuokė. Ji norėjo bent žodžiais pabandyti apkartinti jo pergalės skonį.

– Aš jį užmušiau savo rankomis. Parodžiau, kad mane reikia gerbti, ar ne taip? Gal ne pats subtiliausias būdas, bet kas man? Neskubėdamas sudaužiau jį mirtinai. Norėjau, kad pajustų, ką tai reiškia, kitaip būčiau nenusiraminęs.

Meretė pajuto, kaip ją pykina. Tas vyras buvo visiškai nesveikas.

– Tu lygiai toks pat, kaip ir jis, gyvuly tu nesveikas, – sušnibždėjo ji. – Gaila, jog tavęs iškart nepagavo.

– Nepagavo? Manęs? – Jis vėl nusikvatojo. – Kas mane galėjo pagauti? Buvo pats darbymetis, laikas nuimti derlių, lauke kaip tik stovėjo paruoštas tas senas sušiktas jo kombainas. Užkūrus mašiną jau tikrai nesunku buvo jį pakišti. Tas pimpis amžinai prisigalvodavo visokių nesąmonių, pavyzdžiui, eidavo dirbti į laukus naktimis. Užtat niekas ir nenustebo, kad jis taip žuvo. Ir, galiu pasakyti, nelabai kas nuliūdo.

– Eina sau, Lase, štai čia tai žygdarbis. Aš sužavėta. Ką dar esi nužudęs? Gal dar kas nors guli tau ant sąžinės?

Kad čia Lasė sustos, ji nesitikėjo, bet žinia apie Danielio Heilo likimą ją vis tiek sukrėtė. Danielis buvo tik įrankis prisidengus jo profesija prasibrauti arčiau Meretės. Atlikus Danielio vaidmenį teliko jį nužudyti. Šis vyras nepadarė nieko blogo – jį tiesiog reikėjo pašalinti, kad kas nors atsitiktinai neatskleistų tikrosios Lasės tapatybės.

Tas pats nutiko ir Lasės pagalbininkui Denisui Knusenui. Jis turėjo mirti. Jokių liudininkų. Lasė buvo šaltas kaip ledas.

„Dieve mano, kiek žmonių tu pražudei net pati nežinodama, Merete?“ – sušnibždėjo ji pati sau.

– Kodėl iškart negalėjai manęs užmušti, šlykštyne? – užriko ji, vėl pakėlusi akis į langą. – Juk turėjai progą. Pats sakei, jog stebėdavai mus su Ufe. Kodėl nepapjovei, pagavęs sode? Juk buvai kažkur pasislėpęs, ar ne taip?

Kurį laiką jis tylėjo. Kai pagaliau prabilo, kalbėjo aiškiai tardamas kiekvieną žodį, kad ji suprastų visą juose slypintį cinizmą.

– Visų pirma, tai būtų buvę per paprasta. Norėjau padaryti taip, kad galėtume stebėti tavo kančias lygiai tiek pat laiko, kiek mes patys kentėme. Antra, mano brangioji Merete, aš norėjau, jog taptume artimi. Norėjau pamatyti, kokia tu pažeidžiama. Norėjau apversti tavo gyvenimą aukštyn kojom. Tu turėjai išmokti pamilti tą Danielį Heilą, o paskui išmokti jo bijoti. Man reikėjo, kad paskutinį kartą išplauktum į tą kelionę su Ufe ir vis nesiliautum galvoti, jog palikai vieną neišspręstą reikalą, kuris lauks tavęs sugrįžtant. Man tai suteikė labai didelį malonumą, noriu, kad tai įsidėmėtum.

– Tu visiškai nesveikas!

– Nesveikas? Tikrai? Galiu pasakyt, kad tai nieko nereiškia, palyginti su tuo, kaip aš jaučiausi sužinojęs, jog mano motina kreipėsi į Liungorų fondą prašydama paramos, nes norėjo kuo greičiau grįžti namo, kai ją išrašė iš ligoninės. Jos prašymas buvo atmestas motyvuojant tuo, kad šis fondas skirtas tik Lotės ir Aleksanderio Liungorų palikuonių reikmėms. Mama prašė tik vargano šimto tūkstančių kronų iš to jūsų *supisto* pinigais aptekusio fondo. Valdyba pasakė „ne“, nors žinojo, kas ji tokia ir kas jai nutiko. Per juos mama turėjo dar kelerius metus praleisti valdiškose įstaigose. Ar supranti dabar, kodėl ji taip tavęs nekenčia, kale tu išlepinta? – nuo šių žodžių psi-

chopatas net pats apsiverkė. – Sušiktas šimtas tūkstančių. Ar nuo tokios sumos jūs su broliu būtumėt nuskurdę? Ne, net pajutę nebūtumėt!

Meretė galėjo paaiškinti, kad nieko apie tai nežinojo, bet jai jau buvo vis vien. Ji jautėsi išpirkusi savo kaltę, ir gana seniai.

Tą patį vakarą Lasė su broliu pastatė kameras ir įjungė prožektorius. Akinamai ryški jų šviesa pavertė naktį į dieną, išryškindama baisiausias kambario detales ir dar kartą parodydama jai visą kalėjimo skurdą bei purvą. Matyti savo pačios degradavimą buvo taip siaubinga, kad pirmąją parą ji visą laiką išbuvo užsimerkusi. Nors mirties nuosprendžio vieta badė akis, išsigelbėjimą pasmerktajam suteikė jo paties pasirinkta tamsa.

Vėliau, ištempę laidus ant abiejų langų, jie prijungė juos prie detonatorių, kad vadinamuoju avariniu atveju galėtų išsprogdinti. Galiausiai už stiklo įtaisė suslėgto deguonies, vandenilio ir, kaip patys vadino, „degiųjų skysčių" cilindrus.

Lasė pranešė, kad viskas paruošta. Jos kūnui išsitaškius, jie surinks jį į komposterį, o tada išsprogdins visą pastatą velniop. Sprogimas girdėsis toli toli. Šį kartą draudimo kompanija turės pakratyt piniginę. Tokius nelaimingus atsitikimus reikia kruopščiai suplanuoti ir panaikinti bet kokius įrodymus.

„To tai jau nebus, patikėk manim", – mintyse pažadėjo Meretė, galvodama apie savo keršto planą.

Po poros dienų, atsisėdusi nugara į langus, ji replėmis ėmė krapštyti betonines grindis. Per kelias dienas darbas bus baigtas, nors iš replių jau nieko nebus likę. Venoms prasidrėksti ji teturės tik plastikinius dantų krapštukus, bet koks skirtumas. Su jais irgi pavyks, ir tai buvo svarbiausia.

Išbraižyti betoną užtruko ilgiau, nei ji planavo. Vietoj kelių dienų Meretė sugaišo beveik savaitę, tačiau galiausiai grindyse išraižytos raidės buvo tokios gilios, kad būtų išlikusios ir po didžiausio sprogimo. Meretė paslėpė jas iš visų kampų užšlavusi dulkių ir purvo sluoksnį. Kruopščiai, ant kiekvienos raidelės. Ji buvo tikra, jog, kai draudimo kompanijos ekspertai atvyks į įvykio vietą aiškintis gaisro priežasčių, pamatys bent dalį žodžių, o tada galbūt iššifruos ir visą žinutę. Ant grindų Meretė išbraižė:

Šio pastato savininkas Lasė nužudė savo įtėvį Danielį Heilą ir vieną savo draugą, o paskui nužudė mane.

Pasirūpinkite mano broliu Ufe ir pasakykite jam, kad sesuo galvojo apie jį kiekvieną dieną daugiau nei penkerius metus.

2007 02 13

Meretė Liungor, pagrobta ir įkalinta šioje Dievo pamirštoje vietoje nuo 2002 m. kovo 2 d.

35 SKYRIUS

2007-ieji

Tai, ką Asadas rodė, buvo ne kas kita kaip vardas, paminėtas policijos ataskaitoje apie kraupią 1986-ųjų metų Kūčių dieną įvykusią avariją, kurioje žuvo Meretės Liungor tėvai. Pasak ataskaitos, iš kitame automobilyje važiavusių asmenų žuvo trys: naujagimis berniukas, vos aštuonerių tesulaukusi mergaitė ir mašinos vairuotojas, Henrikas Jensenas, inžinierius bei kompanijos „Jensen Industries" įkūrėjas. Toliau surašyta informacija, sprendžiant iš daugybės klaustukų paraštėse, buvo nepatikslinta. Ranka brūkštelėtas prierašas skelbė, kad įmonė „vystė labai sėkmingą verslą" ir gamino „hermetiškus plieninius gaubtus branduoliniams reaktoriams". Apačioje buvo dar viena trumpa pastaba: „Danijos pramonės pasididžiavimas". Iš visko sprendžiant, kokio nors liudininko pasakyti žodžiai.

Asado atmintis nenuvylė. Žuvusio antrosios mašinos vairuotojo vardas buvo Henrikas Jensenas. Niekaip negalėjai paneigti neįtikėtino panašumo su Larsu Henriku Jensenu. Niekaip negalėjai apkaltinti Asado kvailumu.

– Asadai, ištrauk dar kartą tą bulvarinę spaudą, – paprašė Karlas. – Gal bus kur parašyti vardai tų, kurie išgyveno. Nenustebčiau, jei tikrai paaiškėtų, kad to berniuko iš anos mašinos vardas buvo Larsas Henrikas, tėvo garbei. Randi ką nors? – Staiga susigėdęs, jog permeta Asadui visus darbus, Karlas ištiesė ranką. – Paduok ir man porą straipsnių. Ir dar tuos paduok, – pridūrė, rodydamas į rytinių laikraščių iškarpas.

Juose išspausdintos avarijos nuotraukos buvo sukrečiančios. Šalia jų sudėtos nereikšmingų šlovės ištroškusių žmogystų fotografijos atrodė ne mažiau šiurpus kontrastas. Sprendžiant iš apanglėjusių „Ford Sierra“ nuolaužų, ugnis nieko nepagailėjo. Tik per stebuklą tuo metu pro šalį važiavę medikai sugebėjo ištraukti keleivius iš automobilių prieš jiems užsiliepsnojant. Policijos ataskaitoje buvo teigiama, kad ugniagesiai nespėjo atvažiuoti į nelaimės vietą taip greitai, kaip įprastais atvejais – slidūs keliai buvo pernelyg pavojingi.

– Tai čia rašo, jog motinos vardas Ula Jensen, ir jai abi kojas sutraiškė, – pasakė Asadas. – Berniuko vardo tau negaliu pasakyt. Čia nepaminėta. Visur tik rašoma „vyriausias poros vaikas“. Bet va čia parašyta, kad jam buvo keturiolika metų.

– Tai sutampa su Larso Henriko Jenseno gimimo metais, jei tik apskritai galima tikėti tuo suklastotu asmens kodu, kurį mums atsiuntė iš „Gerovės uosto“, – atsakė Karlas, tyrinėdamas keletą iškarpų iš popietinių laikraščių.

Pirmajame jis nerado nieko vertingo. Istorija buvo išspausdinta greta kažkokių nereikšmingų politinių rietenų ir antraeilių skandalų. Bet kokia kaina laikytis tam tikrų gairių, kurios garantuotai užtikrindavo perkamumą, buvo skiriamasis šio laikraščio bruožas. Ir panašu, kad ilgalaikis, nes jei Karlas būtų sukeitęs šį penkerių metų senumo numerį su vakarykščiu, nelabai galėtų ir pasakyti, kuris iš jų naujas.

Keiksnodamas spaudą jis paėmė kitą laikraštį ir ieškomą vardą pamatė kone iškart. Jis praktiškai pats iššoko jam prieš akis, pateisindamas visus Karlo lūkesčius.

– Asadai, radau! – šūktelėjo jis neatplėšdamas akių nuo atversto puslapio. Tą akimirką jis jautėsi kaip koks vanagas, pastebėjęs savo auką nuo medžio viršūnės ir staigiai neriantis žemyn sučiupti grobio. Nuostabus radinys. Net krūtinės skausmas kažkur išgaravo ir per kūną perėjo keistas palengvėjimas. – Asadai, klausyk. „Automobilyje, į kurį rėžėsi didmenininko Aleksanderio Liungoro vairuojama mašina, gyvi liko tik keturiasdešimtmetė Henriko Jenseno žmona Ula Jensen, vienas iš naujagimių dvynių ir vyriausias sūnus keturiolikmetis Larsas Henrikas Jensenas."

Asadas padėjo į šalį laikraščio iškarpą. Nuo plačios šypsenos jo veide iš tamsiai rudų akių teliko du siauručiai plyšeliai.

– Paduok man policijos ataskaitą apie avariją, Asadai. – Karlas norėjo pažiūrėti, ar joje bus surašyti per avariją nukentėjusių žmonių asmens kodai. Atidžiai vesdamas per tekstą pirštu terado tik du – Meretės ir Larso Henriko tėvų, kurie abu vairavo automobilius.

– Jeigu turim tėvo asmens kodą, ar galima greitai taip pat sužinoti ir sūnaus kodą, Karlai? Tada mes galbūt galėtume palyginti su tuo numeriu apie berniuką, kurį gavom iš „Gerovės uosto".

Karlas linktelėjo. Tai padaryti neturėtų būti sunku.

– Pažiūrėsiu, gal pavyks ką nors išknisti apie Henriką Jenseną, – tarė jis. – O tu tuo tarpu nueik ir paprašyk Lizos, kad paieškotų asmens kodų. Pasakyk, jog mums reikėtų Larso Henriko Jenseno adreso. Jeigu ji neras jo gyvenamosios vietos Danijoje, paprašyk, kad išsiaiškintų, kur gyvena motina. O jeigu ras jo asmens kodą, tegul surenka ir atspausdina visus adresus, kur tik jis yra gyvenęs po avarijos. Nusinešk pas ją visą aplanką, Asadai, ir greit sukis.

Interneto paieškoje suvedęs „Jensen Industries“ Karlas negavo jokių rezultatų. Paieškos laukelyje užrašius frazę „hermetiški plieniniai gaubtai branduoliniams reaktoriams“ pasirodė ilgas įvairiausių kompanijų sąrašas, iš kurių daugelis buvo Prancūzijoje ir Vokietijoje. Tada Karlas pabandė ieškoti tik pagal žodžius „gaubtai reaktoriams“, kurie, jo supratimu, daugmaž atitiko visą frazę „hermetiški plieniniai gaubtai branduoliniams reaktoriams“. Deja, ir taip nieko doro nepešė.

Kai jau buvo praradęs viltį, akis užkliuvo už vieno PDF dokumento, kuriame buvo minima kažkokia Kiogėje įkurta kompanija. Dokumente Karlas aptiko sakinį „Danijos pramonės pasididžiavimas“ – lygiai tokį patį, koks buvo brūkštelėtas avarijos tyrimo ataskaitoje. Matyt, iš čia ir bus nurašyta toji citata. Karlas mintyse padėkojo tam kelių policijos pareigūnui, kuris nepatingėjo įsigilinti į reikalą labiau, nei privaloma. Jis galėjo lažintis, kad šis žmogus galiausiai pats bus tapęs detektyvu.

Tačiau tai buvo viskas, ką jam pavyko surasti apie „Jensen Industries“. Galbūt tai buvo neteisingas pavadinimas. Paskambinęs įmonių registrų centrui Karlas gavo atsakymą, kad pagal turimą asmens kodą Henriko Jenseno vardu nebuvo užregistruota jokia įmonė. Galbūt ši kompanija priklausė užsieniečiams, gal kiti savininkai ją užregistravo kaip nors kitaip, o gal ji priklausė kokiai nors kontroliuojančiajai bendrovei ir buvo užregistruota jos vardu.

Išsitraukęs rašiklį Karlas išbraukė įmonės pavadinimą iš savo užrašinės. Viską sudėjus, „Jensen Industries“ tebuvo neaiški dėmė moderniųjų technologijų pramonėje.

Karlas prisidegė cigaretę ir stebėjo, kaip dūmai kyla viršun link palubėje kabančios vamzdžių raizgalynės. Vieną dieną juos užuodę koridoriuje esantys gaisro signalizacijos davikliai sukels tokį triukšmą, kad visi pastato darbuotojai supanikavę puls bėgti lauk. Nu-

sišypsojęs nuo šios minties Karlas dar giliau įtraukė ir išpūtė tirštą dūmų debesį durų link. Toks įvykis padarytų galą šiam nelegaliam malonumui, bet, ko gero, būtų verta vien dėl vaizdo, kaip Bakas, Bjornas ir pats Jakobsenas susierzinę stovi ant gatvės ir su nerimu žiūri į savo kabinetų langus, už kurių stūkso šimtus jardų nusidriekusios lentynos, prigrūstos suarchyvuotų baisybių.

Ir tada jis prisiminė, ką buvo sakęs Džonas Rasmusenas iš „Gerovės uosto“, – kad Atomo, arba kitaip Larso Henriko Jenseno, tėvas lyg ir turėjo reikalų su branduolinių tyrimų baze „Riso“.

Karlas susirado jų telefono numerį. Gal šis skambutis tik patvirtins, jog reikalas atsidūrė aklavietėje, bet kita vertus, ten dirbantys žmonės tikrai turėjo nusimanyti apie hermetiškus plieninius gaubtus branduoliniams reaktoriams.

Ragelį pakėlęs darbuotojas buvo labai paslaugus ir sujungė Karlą su inžinieriumi, pavarde Matijesenas, kuris savo ruožtu sujungė jį su kažkokiu Stainu, o tas galiausiai sujungė su Jonesenu. Sprendžiant iš balsų, inžinieriai buvo vienas už kitą senesni. Jonesenas Karlui prisistatė tiesiog Mikiu, ir nors pasakė esąs labai užsiėmęs, vis dėlto sutiko paaukoti penkias minutes, kad pagelbėtų policijai. Ką gi ten Karlas norėjęs sužinoti?

Išgirdęs jo klausimą vyriškis, regis, pasijuto dar labiau patenkintas savimi.

– Klausiat, ar aš ką nors žinau apie danišką įmonę, devintojo dešimtmečio viduryje gaminusią reaktorių gaubtus? – pasitikslino jis. – Taip, žinoma. „HJ Industries“ greičiausiai buvo vieni iš lyderių visame pasaulyje.

Išgirdęs jį sakant „HJ Industries“, Karlas panūdo įspirti pats sau šiknon. H-J I-n-d-u-s-t-r-i-e-s. Žinoma, kaipgi daugiau. Paprasčiau ir būti negali. Jergutėliau, registrų centro darbuotoja galėjo ir susiprotėti paieškoti ko nors panašaus, kai jis skambino.

– Henriko Jenseno kompanija iš tiesų buvo pavadinta „Trabeka Holding“. Neklauskit manęs, kodėl. Bet santrumpa HJI vis dar žinoma visame pasaulyje. Jų įvesti standartai tebėra visos industrijos etalonas. Liūdna, kad Henriką Jenseną ištiko tokia staigi mirtis ir kompanijai labai greitai teko nutraukti veiklą. Vienaip ar kitaip, dvidešimt penki jos darbuotojai nebūtų susitvarkę be jo vadovavimo, o ir pati kompanija nebūtų galėjusi išsilaikyti be jo aukštų kokybės reikalavimų. Be to, jie buvo tik ką įdiegę didelių naujovių, persikėlę į kitą vietą ir vykdė plėtrą, tad Jenseno mirtis tuo metu smogė itin skaudžiai. Įmonė prarado daug turto ir profesinės patirties. Mano asmenine nuomone, verslą buvo galima išsaugoti, jei „Riso“ būtų buvę leista įsikišti, bet tam padaryti anuomet valdybai pritrūko politinės paramos.

– Gal pasakytumėt, kur HJI buvo įkurta?

– Taip, gamykla ilgą laiką stovėjo Kiogėje. Pats buvau keletą kartų ten nuvažiavęs. Bet prieš pat nelaimę ją buvo perkėlę kažkur į pietus nuo Kopenhagos, tiksliai negaliu pasakyti, kur. Galiu paieškoti savo senoj telefonų knygelėj, turiu ją kažkur po ranka. Ar lukteltumėt minutėlę?

Geras penkias minutes ragelyje girdėjosi, kaip vyras kuičiasi po savo daiktus, o jo neabejotinai didžiulis intelektas liejasi skambiausiais ir vulgariausiais danų kalbos ištekliais. Panašu, jog jis rimtai pykosi pats su savimi. Retai kada Karlui tekdavo ką nors panašaus išgirsti.

– Nėra, atleiskite, – baigęs keiktis pranešė Jonesenas. – Niekur nerandu, nors niekada nieko neišmetu. Kaip visada. Gal pasikalbėkit su Ula Jensen, Henriko našle. Ji dar turėtų būti gyva, ir dar ne tokia sena. Turėtų papasakoti jums viską, kas jus domina. Iš tiesų, maloni moteris. Labai gaila, kad tiek daug jai teko iškęsti.

Karlas nusprendė daugiau jo nebegaišinti.

– Taip, tikrai labai gaila, – pasakė jis, norėdamas užduoti paskutinį klausimą.

Tačiau inžinierius jau buvo užsivedęs.

– Nuostabiai dirbo tie vyrukai iš HJI. Jau vien tik jų suvirinimo technologijos kokios buvo. Sujungimai praktiškai nepastebimi, netgi peršvietus pačia moderniausia įranga. O dar jie turėjo visokios technikos nutekėjimams ieškoti. Pavyzdžiui, turėjo jie tokią slėgio kamerą, kurioje galėjai padidinti slėgį iki šešiasdešimties atmosferų ir tikrinti gaminių patvarumą. Turbūt niekur daugiau nesu matęs didesnio slėgio kameros, valdomos tokia neįtikėtinai modernia kontrolės sistema. Jeigu jau gaubtai atlaikydavo tokį slėgį, tai galėjai būti tikras, jog branduolinės energijos reaktoriai gauna aukščiausios klasės įrangą. Tokia buvo HJI. Visada aukščiausios klasės.

Žmogus taip tryško entuziazmu, kad net galėjai pamanyti jį turint įmonės akcijų.

– Gal jūs kartais žinote, kur Ula Jensen gyvena dabar? – įsiterpė Karlas.

– Ne, bet jūs juk galite sužinoti paskambinęs į gyventojų registrą. Manau, kad ji tebegyvena įmonės sklype. Kiek žinau, niekas jos iš ten neišmetė.

– Sakėte, kažkur į pietus už Kopenhagos?

– Taip, būtent, kažkur ten.

Ir sugebėk tu man dar pavartoti žodį „būtent“, taip tiksliai nusakius vietą – „į pietus nuo Kopenhagos“.

– Jei jus išties taip domina ši sritis, tuomet maloniai prašom pas mus apsilankyti, – pridūrė vyriškis.

Padėkojęs Karlas mandagiai išsisuko, argumentuodamas tuo, jog šiuo metu neturi laiko. Iš tikrųjų jis jau seniai troško sulyginti „Riso“ su žeme, pervažiavęs milžinišku volu, o likusį laužą parduoti kokiam nors kaimeliui Sibiro užkampyje, kad turėtų kuo išsigrįsti kelius. To-

dėl ekskursija po šią įstaigėlę būtų grynas laiko gaišimas, juo labiau kad ir pats Jonesenas sakėsi esąs užsiėmęs žmogus.

Kai pagaliau padėjo ragelį, Karlas pamatė tarpduryje stovintį Asadą, kuris jo laukė jau keletą minučių.

– Asadai, kas yra? – paklausė jis. – Ar jau turim, ko reikia? Asmens kodus jau patikrino?

Asadas papurtė galvą.

– Aš pats manau, kad tau reikia užlipti į viršų ir su jais pasikalbėti, Karlai. Jie visiškai... – pakėlęs pirštą prie smilkinio Asadas jį pasukiojo. – ... visiškai už galvų šiandien.

Atsargiai, prisispaudęs prie sienos, Karlas lyg katinas sliūkino pas Lizą. Vargšelė tikrai atrodė visai nusikamavusi. Trumpi jos plaukai, kurie paprastai būdavo žaismingai pašiaušti, dabar gulėjo prigludę kaip koks motociklininko šalmas. Už Lizos stovinti ponia Sorensen metė nuožmų žvilgsnį į Karlą. Kabinetuose girdėjosi vienas ant kito rėkaujančios žmogystos. Išties graudus vaizdelis.

– Kas vyksta? – paklausė jis Lizos, kai pagaliau pagavo jos žvilgsnį.

– Neįsivaizduoju. Mums blokuoja prisijungimą prie valstybinių duomenų bazių, lyg kas būtų pakeitęs visus slaptažodžius.

– Bet internetas juk veikia?

– Taip, tačiau pabandyk prisijungti prie gyventojų registro arba mokesčių inspekcijos, ir pats pamatysi.

– Turėsi palaukti, kaip ir visi kiti, – piktdžiugiškai pareiškė ponia Sorensen.

Dar kiek pastovėjęs ir pamąstęs, kaip dar būtų galima susirasti reikiamos informacijos, Karlas netrukus pasidavė. Lizos kompiuterio ekranas rodė vieną perspėjimą apie klaidą po kito.

Karlas tik gūžtelėjo pečiais. Na, velniai nematė. Ne taip jau ir dega, galų gale. Kas jau kas, o jis tai žino, kaip geriausiai išnaudoti *force majeure*. Jeigu jau technologijos nusprendė *užlūžti*, matyt, tai ženklas dislokuotis atgal į rūsį ir valandėlę kitą pasinerti į turiningą pokalbį su kavos puodeliais užsikėlus kojas ant stalo.

– Karlai, sveikas, – pasigirdo iš už nugaros. Ten stovėjo Markusas Jakobsenas, pasidabinęs akinančio baltumo marškiniais ir kruopščiai išlygintu kaklaraiščiu. – Kaip gerai, kad tu čia. Ar galėtum sekundėlei prisijungt prie mūsų kavinėje? – Karlui buvo akivaizdu, jog tai ne klausimas. – Bakas nori trumpo pasitarimo, ir man atrodo, tau bus visai įdomu, ką jis pasakys.

Kavinėje buvo mažiausiai penkiolika žmonių. Karlas atsistojo pačiame gale, žmogžudysčių skyriaus galva paėjėjo į šoną. Priekyje, nugara į langus, stovėjo keli pareigūnai iš narkotikų skyriaus, vyresniojo inspektoriaus pavaduotojas Larsas Bjornas ir Borgė Bakas su savo pavaduotoju. Visi Bako kolegos atrodė baisiai patenkinti.

Larsas Bjornas perdavė žodį Bakui, ir visiems buvo aišku, ką jis pasakys.

– Šį rytą mes suėmėm įtariamąjį dviratininko žmogžudystės byloje. Šią akimirką kaltinamasis kalbasi su savo advokatu, neabejojam, kad dar šiandien turėsim jo raštišką prisipažinimą. – Bakas šypsodamasis paglostė savo šukuoseną. Šį rytą jis buvo vienintelė ir ryškiausia žvaigždė. – Pagrindinė liudininkė Anelisė Kvist viską smulkiai papasakojo, kai užtikrinome ją, jog įtariamasis sulaikytas. Jos parodymai šimtu procentų sutampa su mūsų prielaidomis. Žmogus, apie kurį kalbame, yra labai gerbiamas ir tebedirbantis gydytojas, konsultuojantis pacientus Valbyje. Be to, kad Valbio parke mirtinai sužalojo narkotikų prekeivį, jis taip pat prikišo rankas ir prie

tariamo Anelisės Kvist bandymo nusižudyti bei grasino susidoroti su jos vaikais.

Po šių žodžių Bakas mostelėjo ranka savo asistentui, kad pratęstų ataskaitą.

– Per kratą įtariamojo namuose radome daugiau kaip šešis šimtus penkiasdešimt svarų įvairiausios rūšies narkotikų, kuriuos šiuo metu tiria mūsų laboratorijos specialistai. – Jis trumpam stabtelėjo, laukdamas, kol susirinkusiųjų reakcija nurims. – Nėra jokių abejonių, kad gydytojas buvo sukūręs platų kolegų tinklą, kurio nariai užsidirbdavo didžiules sumas prekiaudami įvairiais pagal receptą parduodamais vaistais, tokiais kaip metadonas, diazepamas, fenobarbitalis ir morfinas, taip pat įveždami tokių narkotinių medžiagų kaip amfetaminas, zopiklonas, tetrahidrokanabinolis, acetofenazinas, taip pat platindami didelius kiekius raminamųjų, migdomųjų bei haliucinogenų. Kaltinamasis ėmėsi visko iš eilės. Matyt, viskam atsirasdavo pirkėjų.

Vyras, nužudytas Valbio parke, buvo platintojų vadeiva. Jis pardavinėdavo narkotikus būtent klubų lankytojams. Kaip spėjame, jis bandė gydytoją šantažuoti, o šis greitai su juo susidorojo, nors žmogžudystė nebuvo iš anksto apgalvota. Anelisė Kvist tapo nužudymo liudininke ir per sutapimą pažinojo gydytoją. Dėl to jis galėjo ją susirasti ir priversti tylėti.

Pareigūnui baigus, pasakojimą vėl pratęsė Bakas.

– Kaip dabar jau žinome, įvykdęs žmogžudystę, gydytojas nuvyko pas Anelisę Kvist į namus. Jo specializacija yra bronchų ligos, o abi Anelisės dukros buvo jo pacientės. Jų būklė labai priklauso nuo vartojamų vaistų. Tą vakarą Anelisės bute jis elgėsi itin žiauriai ir, grasindamas susidoroti, privertė sugirdyti joms tablečių. Nuo jų mergaičių plaučių alveolės susitraukė, o tai pavojinga gyvybei. Paskui jis suleido joms priešnuodžio. Motinai turėjo būti nepaprastai

didelė trauma matyti, kaip mėlynuoja mergaičių veidai ir jos nebegali pratarti nė žodžio.

Bakas apsižvalgė po kambarį. Visi linkčiojo, pritardami jo žodžiams.

– Vėliau gydytojas paliepė reguliariai atvesti mergaites į jo kabinetą, kad galėtų suleisti joms priešnuodžio, nes kitaip vėl pasikartos mirtinai pavojinga būklė. Tokiu būdu jis privertė Anelisę tylėti. Už tai, jog pagaliau nustatėme svarbiausią liudininką, turime būti dėkingi jos motinai. Ji nieko nežinojo apie tą smurtavimą ir grasinimą, vykusį dukters bute, bet žinojo, kad ji matė žmogžudystę. Moteris iškamantinėjo dukterį jau kitą dieną, kai pastebėjo, kokios šoko būsenos ji yra. Vienintelis dalykas, kurio jai nepavyko iškvosti, buvo žudiko vardas; Anelisė atsisakė jį pasakyti. Kai motinai primygtinai reikalaujant iškvietėme Anelisę į nuovadą apklausai, moterį buvo ištikusi didžiulė vidinė krizė.

Dabar mes jau žinome ir tai, kad po kelių dienų gydytojas vėl buvo atėjęs pas Anelisę ir pagrasino, jog jai prabilus nužudys mergaites. Jis vartojo tokius žodžius kaip „gyvoms nudirti odą“, taip privedė liudininkę iki to, kad ji išgėrė mirtiną piliulių kokteilį.

Kaip viskas vyko toliau, jau ir patys žinote. Moteris buvo nuvežta į ligoninę, kur ją pavyko atgaivinti, tačiau po to įvykio ji nepratarė nė žodžio. Tiesa, jūs nežinote to, kad mūsų tyrimui labai daug pagelbėjo naujasis „Q“ skyrius, vadovaujamas Karlo Mjorko.

Tai pasakęs Bakas atsisuko į Karlą.

– Karlai, nors tiesiogiai ir nebuvai įtrauktas į tyrimą, bet davei keletą idėjų apmąstymui. Aš ir mano komanda norėtume tau už tai padėkoti. Taip pat norėtume padėkoti tavo asistentui, kuris tapo tarpininku tarp mūsų ir Hardžio Heningseno, irgi suteikusio mums vertingų patarimų. Nusiuntėme Hardžiui gėlių, tiesiog kad žinotum.

Karlas klausėsi jo apstulbęs. Keli buvę jo kolegos atsisuko ir pabandė išspausti šypsenas savo akmeniniuose veiduose, tačiau kiti nė nekrustelėjo. Paskui prabilo Larsas Bjornas.

– Prie šio tyrimo dirbo daugybė žmonių. Jums, vyrai, taip pat norim padėkoti, – pridūrė jis, rodydamas į narkotikų skyriaus pareigūnus. – Dabar jau jums teks narplioti narkotikus platinančių gydytojų tinklą. Visi suprantam, koks tai bus darbas. Kita vertus, žmogžudysčių skyrius dabar galės sutelkti dėmesį į kitus reikalus, ir tai yra gerai. Darbo trečiajame aukšte visiems yra per akis.

Karlas luktelėjo, kol visi išsiskirstys. Jis puikiai suprato, kaip sunku buvo Bakui prisiversti jį pagirti, užtat priėjo prie jo, norėdamas paspausti ranką.

– Nenusipelniau padėkų, bet dėkui, Bakai.

Borgė Bakas sekundėlę žiūrėjo į ištiestą Karlo ranką, o paskui ėmė rinkti savo popierius.

– Gali man nedėkoti. Niekada taip nebūčiau pasakęs, jei Markusas Jakobsenas nebūtų man liepęs.

Karlas linktelėjo. Vadinasi, jų santykiai ir vėl buvo labai aiškūs.

Koridoriuje panika sklido žaibo greičiu. Visa administracija buvo apgulusi boso kabineto duris, ir kiekvienas norėjo pasiskųsti.

– Gerai, gerai, palaukit. Mes dar neišsiaiškinom, kokia problema, – gynėsi nuo jų Markusas Jakobsenas. – Bet iš to, ką pasakė policijos komisarė, panašu, jog šiuo metu nė viena oficiali duomenų bazė neprieinama. Kažkas įsilaužė į centrinius serverius ir pakeitė visus slaptažodžius. Mes dar nežinom, kas už tai atsakingas. Nedaug kas galėtų atlikti tokio masto įsilaužimą. Darom viską, kas įmanoma, kad surastume kaltininkus.

– Kažkokia nesąmonė, – kažkas leptelėjo, – kaip taip įmanoma?

Jakobsenas truktelėjo pečiais. Jis stengėsi atrodyti ramus ir susikaupęs, bet greičiausiai viduje taip nesijautė.

Karlas pranešė Asadui, kad jų darbo diena baigėsi, nes vis tiek nieko daugiau nebuvo galima padaryti. Negavę informacijos iš Gyventojų registro tarnybos sistemos jie negali susekti Larso Henriko Jenseno. Teks palaukti.

Važiuodamas keliu į Hornbeko nugaros smegenų traumų kliniką, per radiją Karlas išgirdo apie žiniasklaidai išplatintą laišką, kurį parašęs piktas pilietis tvirtino kompiuteriniu virusu užkrėtęs visas oficialias valstybines duomenų bazes. Kaip manoma, šis asmuo buvo valstybės tarnautojas, užėmęs aukštas pareigas, bet greičiausiai atleistas dėl savivaldybių reformos. Kol kas jokia informacija nebuvo patvirtinta. Kompiuterinių sistemų ekspertai aiškinosi, kaip įmanoma įveikti tokio aukšto lygio duomenų apsaugą, o ministras pirmininkas nusikaltėlius pavadino „pačiais baisiausiais banditais, kokius tik galima įsivaizduoti“. Jo teigimu, duomenų perdavimo srityje besispecializuojantys saugumo ekspertai jau dirba visu pajėgumu, todėl netrukus viskas turėtų būti sutvarkyta. Žinoma, kad ir kas atsakingas už šį išpuolį, jis nusipelnė ilgam netekti laisvės. Įsijautęs ministras pirmininkas vos nepalygino situacijos su Pasaulio prekybos centro atakomis, bet laiku sustojo.

Tai buvo pirmasis protingas jo poelgis per ilgą laiko tarpą.

Ant stalelio prie Hardžio lovos išties stovėjo puokštė gėlių, bet net ir mažiausios degalinės parduotuvėlėje būtum galėjęs rasti ką nors gražesnio. Nors Hardžiui buvo vis vien. Jis tų gėlių net nematė,

nes slaugės buvo perstūmusios jo lovą prie lango, kad jis galėtų pro jį žiūrėti.

– Bakas man liepė perduoti linkėjimus, – pranešė Karlas.

Hardis metė į jį žvilgsnį, kurį šiaip jau galėtum pavadinti atšiauriu, bet iš tiesų nė nepavyktų jo tiksliai apibūdinti.

– Ko tas *supistas* išsigimėlis iš manęs nori?

– Asadas perdavė jam tavo patarimą, dėl kurio pavyko suimti įtariamąjį, kurį žada pasodint ilgam.

– Nė velnio aš niekam nieko nepatariau.

– Aišku, kad patarei. Juk pasakei, kad Bakui reikėtų pasidomėti visais, pas kuriuos pagrindinė liudininkė Anelisė Kvist galėjo lankytis dėl sveikatos problemų.

– Apie kokią bylą mes čia kalbam?

– Apie dviratininko žmogžudystę, Hardi.

Šis susiraukė.

– Neįsivaizduoju, apie ką tu čia kalbi, Karlai. Tu man numetei tą debilišką Meretės Liungor bylą, o ta boba psichologė prisvilo dėl susišaudymo Amageryje. Man ir tiek per akis. Kokia dar dviratininko žmogžudystės byla, pirmą kartą girdžiu.

Dabar jau susiraukė abu.

– Tai Asadas rimtai tau nieko nepasakojo apie dviratininko bylą? Gal tau su atmintim prastai, Hardi? Nebijok, pasakyk.

– Ai, *atsipisk*, Karlai, – užputojo Hardis, žvelgdamas savo skaidriomis akimis. – Aš visai nenusiteikęs klausytis tavo nesąmonių. Mano atmintis yra mano didžiausias priešas. Tu ką, nesupranti?

Atsiprašydamas Karlas pakėlė ranką.

– Nepyk, Hardi. Turbūt Asadas kažką supainiojo. Jam taip pasitaiko.

Tačiau giliai viduje jis anaiptol nemanė, jog tai smulkmena. Tokių dalykų daugiau būti negali, ir jis pasistengs, kad nebebūtų.

36 SKYRIUS

2007-ieji

Jis atsisėdo prie stalo pusryčiauti vis dar mieguistas, apsunkęs ir kamuojamas stemplę deginančio sukilusio rūgštingumo. Nei Mortenas, nei Džesperas jam neištarė nė žodžio – tai buvo įprastas dalykas jo posūniui, bet labai nepalankus ženklas nuomininkui.

Ant stalo krašto gražiai perlenktas gulėjo rytinis laikraštis, kuriame svarbiausia istorija šiandien buvo Tagės Bageseno savanoriškas pasitraukimas iš parlamento nario pareigų, pasak jo, dėl sveikatos problemų. Kol Mortenas nepakeldamas galvos tyliai kramsnojo, įbedęs akis į savo lėkštę, Karlas atsivertė šeštąjį puslapį ir nustėro, išvydęs jame nekokybišką savo paties nuotrauką.

Tai buvo ta pati fotografija, kuri aną dieną buvo išspausdinta „Gossip“, tik šį kartą greta jos buvo kiek pablukusi lauke stovinčio Ufės Liungoro nuotrauka. Užrašas po ja nieko gero nežadėjo:

„Q“ skyriaus vadovas, atsakingas už „ypatingo kruopštumo reikalaujančių bylų“ tyrimą pagal Danijos partijos nurodymą, per dvi pastarąsias dienas dažnai buvo minimas žiniasklaidoje dėl itin nepalankių aplinkybių.“

Straipsnyje apie „Gossip“ išspausdintą istoriją buvo nedaug teužsiminta, tačiau žurnalistas buvo paėmęs interviu iš „Egelio“ darbuotojų, ir visi jie skundėsi nesubtiliais Karlo darbo metodais. Taip jie kaltino jį dėl Ufės dingimo. Vyriausioji slaugė, sprendžiant iš citatų, buvo itin įpykusi. Ji vartojo tokias frazes kaip „piktnaudžiavimas mūsų noru padėti“, „psichologinė prievarta“ ir „manipuliavimas“. Straipsnis baigėsi žodžiais: „Rengiant šį straipsnį jokių komentarų iš Policijos departamento gauti nepavyko.“

Didesnio niekšo už Karlą Mjorką nebūtum radęs nė tarp itališko vesterno herojų. Tiesiog nuostabus reportažas, ypač žinant, kaip viskas iš tiesų buvo.

– Man šiandien baigiamasis egzaminas, – apmąstymuose paskendusį Karlą pažadino Džespero balsas.

Karlas pažvelgė į jį pro laikraščio viršų.

– Kokio dalyko?

– Matiekos.

Dvelkė problemomis.

– Ar tu bent kiek mokeisi?

Džesperas truktelėjo pečiais ir pakilo eiti. Šūsnis uogiene ir sviestu išterliotų indų bei visa kita netvarka, kurią jis nuolat palikdavo ant stalo po savęs, Džespero nė kiek nejaudino.

– Džesperai, neskubėk, – sustabdė jį Karlas. – Ką tu tuo norėjai pasakyt?

Posūnis atsigręžė į jį.

– Norėjau pasakyt, kad jei neišlaikysiu, manęs gali nepriimti mokytis į Alerodą. Gaila!

Mintyse regėdamas priekaištingą Vigos veidą Karlas nuleido laikraštį. Rūgštis skrandyje dar labiau sukilo.

Automobilių stovėjimo aikštelėje liaudis jau laidė juokelius apie vakarykštį duomenų bazių nulaužimą. Pora žmonių sakė nežinantys, ką reikės veikti darbe. Vienas iš jų rūpindavosi statybos leidimais, o kitas tvarkydavo sveikatos draudimo išmokas – abu dažniausiai visą darbo dieną praleisdavo įsmeigę akis į kompiuterių ekranus.

Per radiją Karlas išgirdo kelių merų išsakytą kritiką dėl savivaldybių reformų, kurios netiesiogiai ir įžiebė visą šią sumaištį. Paskambinę klausytojai burbėjo, kad besitęsianti apgailėtina situacija dėl viršvalandžiais ir darbais apkrautų savivaldybių darbuotojų dabar tik dar pablogės. Jei tas duomenų bazes nulaužęs nusikaltėlis išdrįstų pasirodyti kuriuose nors panikos apimtuose savivaldybės rūmuose, artimiausias reanimacijos skyrius neabejotinai turėtų pasidarbuoti iš peties.

Policijos valdybos būstinėje nuotaikos buvo geresnės – problemų sukėlęs asmuo jau buvo suimtas. Kai tik iš kaltinamojo – vyresnio amžiaus moteriškės, dirbusios programuotoja Vidaus reikalų ministerijoje, – bus gautas paaiškinimas, kaip atitaisyti padarytą žalą, ši istorija bus paviešinta. Vos po kelių valandų viskas turėtų stoti į savas vėžes. Visiška visuomenės kontrolė, daugeliui žmonių įgrisusi iki gyvo kaulo, ir vėl turėjo būti grąžinta į valdžios biurokratų rankas.

Vargšė moteriškė.

Nors ir keista, tačiau iki savo rūsio Karlas nusigavo nesutikęs nė vieno iš savo kolegų, ir tai buvo tiesiog puiku. Naujienos rytiniame laikraštyje apie Karlo smurtą prieš psichiškai neįgalų vyrą šiaurinės Zelandijos slaugos namuose jau neabejotinai buvo pasiekusios net pačius mažiausius šio milžiniško pastato užkampius.

Jis tik vylėsi, kad trečiadieniniame Markuso Jakobseno susirinkime su komisare ir kitais policijos vadais nebus aptarinėjama vien tik ši istorija.

Radęs Asadą kabinete Karlas negaišo laiko ir iškart jį užsipuolė. Vos per kelias sekundes, regis, jam pavyko išmušti jį iš pusiausvyros. Visuomet linksmai nusiteikęs asistentas dar niekad nebuvo matęs šios Karlo asmenybės pusės. O šis dabar nė nemanė vynioti į vatą savo pykčio.

– Asadai, tu mane apgavai, – užriko Karlas, įsmeigęs į jį akis. – Net neužsiminei Hardžiui apie dviratininko žmogžudystę. Pats sugalvojai visas išvadas. Aš nieko nesakau, jos protingos, bet tu man sakei visai ką kita. Taip nepraeis. Girdi, ką sakau? Lengvai neišsisuksi.

Praktiškai buvo galima girdėti, kaip Asado galvoje net girgždėdamas sukasi mąstymo mechanizmas. Kažin, kas joje dedasi? Ar žmogus bent jaučia sąžinės graužimą?

Karlas nusprendė dar šliūkštelėti alyvos į ugnį.

– Gali nieko nebesakyti, Asadai! Daugiau man makaronų nebekabinsi. Kas tu apskritai per vienas, Asadai? Štai ką aš norėčiau sužinoti, ir dar, ką veikei visą tą laiką, nes pas Hardį juk nesėdėjai? – Rankos mostu jis nutildė Asadą, mėginantį įsiterpti. – Gerai, gerai, žinau, kad buvai nuvažiavęs, bet ilgai neužsibūdavai. Na, rėžk, Asadai. Kur čia šuo pakastas?

Asadas tylėjo, nors akivaizdžiai nervinosi. Karlas matė, jog po ramia jo veido išraiška slypi į kampą įspeistas žvėris. Jeigu jie būtų priešai, Asadas turbūt šią akimirką jį jau smaugtų.

– Sekundėlę, – tarė Karlas. Atsisukęs į savo kompiuterį jis atsidarė „Google“ paieškos langą. – Turiu tau porą klausimų. Girdi mane?

Asadas neatsakė.

– Tu klausai, ką aš sakau?

Asado murmesys buvo dar tylesnis už kompiuterio ūžimą. Matyt, tai reikėjo priimti kaip teigiamą atsakymą.

– Tavo byloj parašyta, kad tu su žmona ir dviem dukterimis atvažiavai į Daniją tūkstantis devyni šimtai devyniasdešimt aštuntaisiais. Iki dutūkstantųjų gyvenai Sandholmo pabėgėlių stovykloje, tada tau buvo suteiktas politinis prieglobstis.

Asadas linktelėjo.

– Kažkaip per greitai.

– Tuo metu ne, Karlai. Dabar viskas kitaip.

– Asadai, iš kurio tu Sirijos miesto? Apie tai byloje nieko neparašyta.

Atsigręžęs Karlas pamatė tokį niūrų Asado veidą, kokio dar niekad nebuvo matęs.

– Karlai, ar čia tardymas?

– Taip, galima ir taip pavadint. Tu prieštarauji?

– Yra daug dalykų, kurių tau aš nesakysiu, Karlai. Turi gerbti tai dėl to. Aš turėjau blogą gyvenimą. Jis mano, ne tavo.

– Šitą aš suprantu. Bet iš kurio tu miesto? Nejaugi taip sunku atsakyti į šį klausimą?

– Aš atvykau iš Sab Abaro apylinkių.

Karlas įvedė pavadinimą į paieškos laukelį.

– Čia kažkoks neaiškus užkampis, Asadai.

– Ar aš sakiau, kad ne, Karlai?

– Kiek kelio, tavo manymu, nuo Sab Abaro iki Damasko?

– Viena diena. Du šimtai su viršum kilometrų.

– Viena diena?

– Ten greičiau neišeina. Pirmiau reikia pervažiuoti miestą, paskui yra kalnai.

Pažvelgęs į „Google Earth“ Karlas tuo įsitikino. Nykesnės vietos dar būtų reikėję paieškoti.

– Hafezas Asadas, toks tavo vardas, bent jau taip parašyta Imigracijos tarnybos dokumentuose. – Įvedęs vardą į paiešką Karlas akimirksniu gavo rezultatus. – Turbūt nelabai kaip sekasi su tokiu vardu, ar ne?

Asadas gūžtelėjo pečiais.

– Toks pat vardas, kaip ir diktatoriaus, kuris valdė Siriją dvidešimt devynerius metus! Ar tavo tėvai buvo „Baath“ partijos nariai?

– Taip, buvo.

– Tai tu pavadintas jo garbei?

– Mano šeimoj keli žmonės pavadinti tokiu vardu. Sakau tau.

Karlas įdėmiai stebėjo tamsias Asado akis. Vyrukas atrodė nepanašus į save.

– Kas buvo Hafezo Asado įpėdinis? – be ceremonijų paklausė Karlas.

Asadas net nemirktelėjo.

– Jo sūnus Bašaras. Ar tai dabar negalėtume jau baigti, Karlai? Mums nieko iš to gero.

– Gal tu ir teisus. Tai koks buvo pirmojo sūnaus vardas, to, kur žuvo per avariją tūkstantis devyni šimtai devyniasdešimt ketvirtaisiais?

– Dabar aš neprisimenu.

– Neprisimeni? Kaip keista. Čia parašyta, kad jis buvo myliausias tėvo pasirinktas įpėdinis. Jo vardas buvo Bazilis. Man atrodo, bet kuris tavo amžiaus žmogus Sirijoje prisimintų jo vardą net negalvojęs.

– Teisingai. Jo vardas Bazilis, – linktelėjo Asadas. – Bet yra tiek daug dalykų, kuriuos aš jau pamiršęs, Karlai. Aš *nenoriu* prisiminti. Aš... – Jis nutilo, ieškodamas tinkamo žodžio.

– Palaidojai praeitį?

– Taip, galima taip ir sakyti.

„Gerai, jei jis ir toliau taip elgsis, aš nieko doro nepešiu, – pamanė Karlas. – Teks perjungti kitą pavarą."

– Žinai, ką aš manau, Asadai? Manau, kad tu man meluoji. Tavo vardas visai ne Hafezas Asadas. Čia tiesiog pirmas vardas, tau šovęs į galvą prašant politinio prieglobsčio. Teisybę sakau? Taip ir matau, kiek juoko buvo tam žmogui klastojant tavo dokumentus, argi ne taip? Gal ten buvo netgi tas pats vyras, pagelbėjęs mums su Meretės telefonų knyga. Ar pataikiau?

– Aš manau, jog mums reiktų baigti dabar, Karlai.

– Tai iš kur vis dėlto tu atvažiavęs, Asadai? Na, dėl vardo tiek to, aš jau pripratau, neverta dabar keisti, nors tai iš tikrųjų tavo pavardė, ar ne, Hafezai?

– Aš iš Sirijos, atvažiavau iš Sab Abaro.

– Norėjai pasakyt, iš Sab Abaro apylinkių?

– Taip, į šiaurės rytus nuo centro.

Kad ir kaip įtikinamai nuskambėjo, Karlui buvo nelengva priimti informaciją už gryną pinigą. Prieš dešimt metų gal būtų priėmęs. Bet po šimtų įvykdytų apklausų jau nebegalėjo. Jo instinktai virte virė. Asado reakcija kėlė įtarimą.

– Ar tu kartais ne iš Irako, Asadai? Prisipažink. Ar kartais neturi kokių paslapčių, dėl kurių tave deportuotų iš Danijos ir išsiųstų atgal? Atspėjau?

Asado veidas ir vėl persimainė. Raukšlės kaktoje išnyko. Gal šią akimirką jam toptelėjo, kaip išsisukti, o gal buvo išties nuoširdus.

– Irako? Visai ne. Tu dabar kalbi kvailai, Karlai, – tarė jis įsižeidęs. – Ateik į svečius ir apžiūrėk mano daiktus, Karlai. Aš iš namų atsivežiau lagaminą. Gali pasikalbėti su mano žmona. Ji truputį su-

pranta angliškai. Arba su mano mergaitėmis. Tada žinosi, jog tai, ką aš sakau, yra teisybė, Karlai. Aš – politinis pabėgėlis, ir patyriau daug negerų dalykų. Aš apie tai nenoriu kalbėti, Karlai, taigi, gal galėtum palikti mane ramybėje. Tiesa, kad nedaug laiko išbuvau pas Hardį, kaip kad sakiau, bet buvau nuvykęs labai toli iki Hornbeko. Aš bandau padėti savo broliui atvykti į Daniją, tam irgi reikia laiko, Karlai. Aš atsiprašau. Sakysiu tau tiesiai ateityje.

Karlas atsilošė. Jam jau beveik norėjosi mesti į šalį skeptiškumą ir patikėti tomis saldybėmis, kurias čia į kairę ir į dešinę suokė Asadas.

– Aš niekaip nesuprantu, kaip tu galėjai taip greitai perprasti policijos darbą, Asadai. Tikrai esu dėkingas tau už pagalbą. Tu kartais šiurpini, bet reikalą išmanai. Iš kur to išmokai?

– Šiurpini? Kas tai yra? Čia apie vaiduoklius ir panašiai? – Asadas atviraširdiškai žvelgė į Karlą. Na gerai, jis išties šį tą išmano. Galbūt yra sumanus iš prigimties. Galbūt dėl nieko nemeluoja. Gal čia tik Karlas su metais darosi vis didesnis niurzga.

– Tavo byloj nieko neparašyta apie išsilavinimą, Asadai, kur tu mokeisi?

Šis patraukė pečiais.

– Nedaug mokiausi, Karlai. Mano tėvas turėjo mažą įmonę, kuri pardavinėjo konservuotus produktus. Aš labai gerai žinau, kiek laiko gali išbūti konservuoti pomidorai 50 °C.

Karlas šyptelėjo.

– Tai negalėjai susilaikyti nuo politikavimo ir galiausiai turėjai pasikeisti vardą, ar tą nori pasakyti?

– Taip, labai panašiai.

– Tave kankino?

– Taip. Karlai, aš nenoriu kalbėti apie tai. Tu dar nematei, koks aš pasidarau, kai būna blogai. Aš negaliu apie tai kalbėti, gerai?

– Gerai, – linktelėjo Karlas. – Bet nuo šiol nuo manęs neslėpsi, ką veiki darbo metu. Ar supratai?

Asadas patvirtino tai iškeldamas savo bosui abu nykščius. Pamatęs sušvelnėjusį Karlo žvilgsnį jis taip pat atsipalaidavo. Tada Karlas atkišo pakeltą ranką, ir abu pliaukštelėjo delnais.

Viskas išsiaiškinta.

– Gerai, Asadai. Dirbam toliau. Turim ir kitų reikalų per akis, – tarė Karlas. – Reikia surasti tą Larsą Henriką Jenseną. Tikiuosi, jau greit vėl bus galima prisijungt prie gyventojų registro sistemos, bet iki tol pabandykim paieškot jo motinos, Ulos Jensen. Toks vyriškis iš „Riso... – pamatęs, kad Asadas jau žiojasi klausti, kas tas „Risu“, Karlas nusprendė negaišti laiko. – Vienas toks žmogus man sakė, jog ji gyvena į pietus nuo Kopenhagos.

– Ar Ula Jensen yra retas vardas?

Karlas papurtė galvą.

– Kadangi dabar žinome tėvo įmonės pavadinimą, turim daugiau už ko užsikabinti. Pirmiausia paskambinsiu į įmonių registrą. Reikia tikėtis, kad bent jau jis nepastrigęs. O tu kol kas adresų knygoje paieškok Ulos Jensen. Pradėk nuo Brondbiuerno ir varyk į pietus. Valensbekas, galbūt Glostrupas, Tostrupas, Kildebrondė. Neieškok prie pat Kiogės, nes ten kompanija buvo įsikūrusi anksčiau. Pabandyk labiau į šiaurę.

Asadas atrodė lyg naštą nuo pečių nusimetęs. Jis jau ketino eiti pro duris, tik staiga atsisuko ir priėjęs Karlą apkabino. Jo barzdos šeriai braižėsi ir dvelkė pigiu losjonu po skutimosi, bet apkabinimas buvo nuoširdus.

Kai Asadas net pasišokinėdamas nužygiavo į savo kabinetą kitapus koridoriaus, Karlas dar kurį laiką sėdėjo prie stalo, laukdamas, kol sentimentai aprims. Jis jautėsi kone taip, lyg būtų susigrąžinęs savo senąją kolegų komandą.

Reikiamą informaciją neilgai trukę surado abu. Įmonių registro veikla užlūžus sistemoms sutrikdyta nebuvo, tad surasti „HJ Industries“ adresą jiems tetruko penketą sekundžių. Kompanija priklausė vokiečių įmonei „Trabeka Holding“. Darbuotojas maloniai pasitikslino, ar Karlui reikia apie ją dar kokios nors informacijos. Savininkų pavardės nurodytos nebuvo, bet jas galima sužinoti susisiekus su jų kolegomis Vokietijoje. Gavęs vokiečių įmonės kontaktus Karlas šūktelėjo Asadui, kad nebeieškotų, bet šis savo ruožtu šūktelėjo jau radęs keletą galimų adresų.

Sulyginę turimus duomenis abu suprato, jog rado, ko ieškojo. Ula Jensen gyveno bankrutavusios „HJ Industries“ sklype, Strohuso gatvėje Grevėje.

Karlas susirado tą vietą žemėlapyje. Ji buvo vos už kelių šimtų jardų nuo to Kapelevo autostrados ruožo, kuriame per avariją sudegė Danielis Heilas. Karlas prisiminė, kaip stovėjo tame kelyje ir tyrinėjo apylinkes. Netoliese, regis, buvo malūnas.

Jis pajuto, kaip gyslose plūsteli adrenalinas. Na štai, pagaliau jie turi adresą ir gali nuvažiuoti ten per dvidešimt minučių.

– Galbūt reikėtų mums ten pirma paskambinti, Karlai? – Asadas ištiesė jam telefono numerį.

Šis pažiūrėjo į savo pagalbininką bereikšmiu žvilgsniu. Na štai, pasirodo, ne vien išminties perliukai trykšta iš jo lūpų.

– Puikiai sugalvojai, Asadai, galim paskambinti, jei norim rasti tuščius namus.

Kadaise čia, matyt, buvo niekuo neišsiskiriantis ūkis su gyvenamuoju namu, kiaulide, daržine ir akmenimis grįstu kiemu. Namas

stovėjo taip arti kelio, jog pro langus galėjai matyti viduje esančius kambarius. Kiek toliau už šių baltų pastatų kyšojo dar trys ar keturi didesni. Iš visko sprendžiant, pora iš jų niekada nė nebuvo naudojami. Bent jau vienas, kokių trisdešimties ar keturiasdešimties pėdų aukščio statinys, kuriame vietoj langų žiojėjo skylės. Sunku buvo ir suvokti, kaip valdžia galėjo leisti tokias statybas. Pastatas visiškai užgožė vaizdą į laukus, nuklotus geltonais rapsų žiedais, ir už jų plytinčias tokio žalumo pievas, kad jų spalvos nepavyktų atkartoti jokiam dailininkui.

Apsižvalgęs aplink Karlas nepastebėjo nė gyvos dvasios. Žmonių nesimatė nei laukuose, nei prie pastatų. Sodybos kiemas taip pat buvo tuščias. Baltintas namo fasadas vietomis buvo pradėjęs lupinėtis. Šiek tiek toliau į rytus palei kelią riogsojo suverstos šiukšlių ir statybinių nuolaužų krūvos. Nors aplink geltonavo pienės ir virš banguotų „Eternit" stogo lakštų sviro sužydėjusių vaismedžių šakos, ši vieta vis tiek atrodė baisiai niūri.

– Kieme nėra mašinos, Karlai, – informavo Asadas. – Turbūt jau labai seniai kada čia kas nors gyveno.

Tramdydamas nusivylimą Karlas net sukando dantis. Intuicija sakė, jog Larso Henriko Jenseno čia ieškoti beviltiška. Velnias. Ot velnias.

– Einam, Asadai, apsidairysim po kiemą, – tarė Karlas, statydamas automobilį pakelėje, kiek toliau nuo namo.

Tylėdami abu išlipo. Pralindę pro gyvatvorę jie apėjo namą ir atsidūrė sode, užžėlusiame išsikerojusiais krūmais bei garšvomis. Panoraminiai namo langai buvo pilkšvi, apsinešę purvu. Viskas atrodė apleista ir negyva.

– Tu pažiūrėk, – sušnibždėjo Asadas, prispaudęs nosį prie lango stiklo.

Karlas priėjo ir taip pat pažvelgė vidun. Namo vidus buvo toks pat apleistas. Atrodė, lyg būtum atsidūręs Miegančiosios Gražuolės pilyje, trūko tik vėliavų ir erškėčių krūmų. Viduje storas dulkių sluoksnis dengė stalus, knygas, laikraščius ir visokiausių popierių krūvas. Viename kampe stovėjo sukrautos kartono dėžės, kurios, matyt, niekada nebuvo iškraustytos, o greta gulėjo į ritinius susukti taip ir nepatiesti kilimai.

Čia buvo likęs laimingas šeimos gyvenimas prieš užklumpant niūriems laikams.

– Man atrodo, jie kaip tik kraustėsi, kai įvyko nelaimė, Asadai. Taip sakė ir tas vyras iš „Risu“.

– Taip, bet tada pasižiūrėk ten, kas gale.

Asadas parodė į kitapus kambario esančias duris. Pro jas vidun skverbėsi šviesa, o grindys ties slenksčiu atrodė blizgančios, lyg nušlifuotos.

– Tikrai, – sutiko Karlas, – atrodo kažkaip kitaip.

Perėję žolynų darželį, kur aplink žydinčius česnakus dūzgė kamanės, jie pasuko už namo kampo ir atsidūrė kieme.

Karlas priėjo prie užsklęstų langų ir pro vieną pasižiūrėjęs teįžvelgė tuščias sienas ir porą kėdžių. Prispaudęs kaktą prie stiklo pamatė ryškėjant kambario kontūrus. Be jokios abejonės, jame kažkas gyveno. Ant grindų mėtėsi marškiniai, buvo patiestas storas čiužinys su sujauktomis antklodėmis, o ant jų nusviesta pižama, kokią Karlas prisiminė visai neseniai matęs universalinės parduotuvės kataloge.

Stengdamasis tolygiai kvėpuoti jis instinktyviai uždėjo ranką ant diržo, kur ilgus metus nešiodavosi tarnybinį ginklą, nors jau keletą mėnesių jo su savimi nebeturėjo.

– Kažkas neseniai čia miegojo, – tyliai tarė Asadui, stovėjusiam už kelių žingsnių ir taip pat spoksojusiam pro langą.

– Kažkas irgi čia buvo, – atsakė šis.

Priėjęs prie jo Karlas pats įsitikino. Virtuvė buvo tvarkinga ir švari. Tiesiai prieš juos matėsi praviros durys, o už jų – dulkina svetainė, kurią jau buvo apžiūrėję iš anos pusės. Nepaliesta ir niekieno netrukdoma buveinė.

Užtat virtuve neabejotinai kažkas naudojosi dar visai neseniai.

– Yra šaldiklis, ant stalo kava, elektrinis virdulys. Štai ten kampe dar matau porą pilnų butelių kokakolos, – pasakė Karlas.

Tada atsigręžęs pažvelgė į kiaulidę ir už jos esančius pastatus. Buvo galima viską apieškoti ir be teismo orderio, bet tada, jei nieko nepeštų, turėtų už tai atsakyti – juk tvirto pagrindo teigti, kad grįžus kitą kartą būtų jau per vėlu, jie neturėjo. Iš tikrųjų, galima palaukti ir iki ryto. Gerai pagalvojus, atvažiuoti čia kitą dieną gal būtų netgi geriau. Galbūt rastų ką nors namuose.

Karlas pats sau linktelėjo. Ko gero, geriausia bus palaukti ir atlikti viską pagal oficialią tvarką. Tada giliai atsidusęs pagalvojo, kad iš tiesų jam nepatinka nei vienas, nei kitas sprendimas.

Kol Karlas stovėjo ir svarstė, Asadas sukruto kažkur bėgti. Iš pažiūros kresnas ir drūtas vyrukas buvo stebėtinai vikrus – keliais šuoliais perbėgęs kiemą jis išlėkė į kelią ir mojuodamas rankomis susistabdė pro šalį važiuojantį traktorių.

Karlas leidosi jam iš paskos.

– Taip, – per traktoriaus burzgimą išgirdo jis ūkininko balsą. – Motina su sūnumi čia tebegyvena. Gana keista, bet atrodo, jog jie dabar persikėlė į aną pastatą štai ten, – jis parodė į patį tolimiausią iš sujungtų pastatų. – Man atrodo, jie ten ir dabar. Bent jau rytą mačiau ją lauke.

Karlui parodžius policininko ženklelį vyras kaipmat užgesino traktoriaus variklį.

– Ką galit pasakyt apie sūnų? – paklausė Karlas. – Gal jo vardas Larsas Henrikas Jensenas?

Ūkininkas, primerkęs akį, kiek pagalvojo.

– Nea, man atrodo, ne toks. Jis toks keistas, labai aukštas. Po galais, koks ten jo vardas?

– Tai ne Larsas Henrikas?

– Ne, ne toks.

Ir vėl tie vaikų žaidimai. Gal toks, gal ne toks. Šimtus kartų Karlui jau buvo tekę susidurti su tokiomis spėlionėmis. Tai jį buvo gerokai užknisę, kaip ir dar daugelis kitų dalykų.

– Sakėte, jie gyvena štai tam pastate? – rodydamas pirštu pasitikslino jis.

Ūkininkas linktelėjo ir nusišnypštė nosį tiesiai ant savo naujutėlaičio „Ferguson" traktoriaus variklio gaubto.

– Iš ko jie gyvena? – paklausė Karlas, ranka mostelėdamas į kaimo laukus.

– Nežinau. Aš nuomojuosi iš jų keletą akrų žemės. Kristofersenas, kaimynas, irgi truputį nuomojasi. Jie turi gabaliuką subsidijuojamos žemės, ji tikriausiai dar gauna šiek tiek pensijos. Porą kartų per savaitę iš kažkur atvažiuoja autobusiukas, man atrodo, atveža visokių plastikinių daiktų jiems valyti. Ir maisto jiems atveža. Manau, kad taip ir pragyvena ji su sūnumi. – Vyriškis nusijuokė. – Taigi čia kaimas, ūkis. Kaip ir turim viską, ko mums reikia.

– Ar tas autobusiukas valstybinis, iš savivaldybės?

– Ne, tikrai ne. Iš kažkokios krovinių gabenimo įmonės, kaip suprantu. Ant šono yra toks ženklas, toks pat, kaip kartais būna ant laivų, kai rodo per televiziją, bet tiksliai nepasakysiu. Nelabai man ir įdomūs tie visi jūriniai dalykai.

Ūkininkui nupukšėjus malūno link, Karlas su Asadu atsisuko dar kartą apžiūrėti pastatų, stūksančių už kiaulidės. Keista, kad pirma važiuodami keliu nebuvo jų pastebėję, nors jie buvo gana dideli. Gal dėl tos tankiai susodintos gyvatvorės, kuri jau buvo sužaliavusi orams atšilus.

Be namo, daržinės ir kiaulidės, kurie supo kiemą, dar toliau už nebaigto statinio, ant išlygintos bei žvyru užpiltos aikštelės, vienas šalia kito stovėjo trys neaukšti pastatai. Matyt, kažkada buvo planuojama ten iškloti asfaltą. Dabar visur kyšojo piktžolės, o tarp žalumos buvo įsispraudęs tik vienintelis visus pastatus jungiantis platus takas.

Asadas parodė į siauras ratų vėžes ant tako, kurias jau spėjo pastebėti ir Karlas. Jos buvo tokio pat pločio, kaip dviračio padangos, tik paraleliai ėjo dvi. Greičiausiai kažkas čia pravažiavo invalido vežimėliu.

Jiems beeinant link ūkininko parodyto pastato, garsiai ir šaižiai suskambo Karlo mobilusis. Mintyse keikdamasis, kad neišjungė garso, jis pastebėjo piktą Asado išraišką.

Skambino Viga. Jos talentas nutaikyti patį netinkamiausią momentą buvo tiesiog neprilygstamas. Ji paskambindavo jam stovint tarp yrančių lavonų ir paprašydavo parnešti namo grietinėlės kavai. Ji įkyriai bandydavo prisiskambinti, kai telefonas tūnodavo švarko kišenėje, o šis kartu su kitais daiktais būdavo numestas ant automobilio sėdynės Karlui skubant karštais kokio nors įtariamojo pėdsakais. Šiuo klausimu Viga buvo nepakartojama.

Karlas išjungė skambučio garsą.

Ir tą akimirką, kai pakėlė galvą, jo žvilgsnis susidūrė su aukšto, lieso, maždaug dvidešimties metų vyruko akimis. Jo galva atrodė

keistai pailga, tarsi deformuota, o viena veido pusė buvo sudarkyta randų ir apdegusios odos.

– Čia negalima eiti, – perspėjo jis balsu, iš kurio nebūtum pasakęs, ar kalba vaikas, ar suaugęs.

Karlas atkišo jam savo ženklelį, bet vaikinukas, regis, nelabai suprato, ką jis reiškia.

– Aš – policijos pareigūnas, – draugiškai paaiškino Karlas. – Norėtume pasikalbėti su tavo mama. Kiek žinom, ji čia gyvena. Būčiau labai dėkingas, jei jos paklaustum, ar mes galime trumpam užeiti.

Nei ženklelis, nei du nepažįstamieji jaunuoliui nepadarė įspūdžio. Panašu, kad jis nebuvo toks naivus, kaip atrodė iš pirmo žvilgsnio.

– Kiek laiko man dar reikės laukti? – šiurkščiai paklausė Karlas. Vyrukas krūptelėjęs atsitokėjo ir pranyko namo viduje.

Praėjo kelios minutės. Karlas pajuto, kaip krūtinę vėl pradeda mausti, ir prakeikė save už tai, jog nuo pat grįžimo į darbą po biuletenio taip ir nebuvo paėmęs iš policijos valdybos saugyklos savo tarnybinio ginklo.

– Būk už manęs, Asadai, – paliepė jis. Galvon šmėstelėjo rytojaus laikraščio antraštė: „Policijos detektyvas per pražūtingą susišaudymą paaukoja savo asistento gyvybę. Trečią dieną iš eilės „Q“ skyriuje dirbantis vyresniojo inspektoriaus pavaduotojas detektyvas Karlas Mjorkas įsivelia į skandalą.“

Nustūmęs Asadą į šoną, kad šis neabejotų situacijos rimtumu, Karlas atsistojo prie durų. Jeigu kas nors išlįs iš už jų su šautuvu ar dar kuo, tegul jo asistento galva bent jau nebūna artimiausias taikinys.

Tada tarpduryje pasirodė tas pats jaunuolis ir pakvietė juos užeiti.

Sėdėdama invalido vežimėlyje moteris rūkė cigaretę. Ji buvo sunkiai nusakomo amžiaus – visai žila, raukšlėta ir išvargusi, bet, sprendžiant pagal sūnų, negalėjo būti vyresnė nei šešiasdešimt vienerių ar dvejų. Žvelgdamas į šią susikūprinusią būtybę negalėjai nepastebėti keistai nukarusių kojų, kreivų tarsi medžio šakos, kadaise perlaužtų perpus, o paskui ir vėl kažkaip suaugusių. Avarija išties paliko ryškų pėdsaką, kuris kėlė liūdesį bei gailestį.

Karlas apsidairė. Kambarys buvo milžiniško dydžio – mažiausiai dviejų tūkstančių penkių šimtų kvadratinių pėdų ploto, o gal ir daugiau – bet nepaisant dvylikos pėdų aukščio lubų, jame tvyrojo tabako smarvė. Cigaretės dūmai spirale kilo į viršų ir driekėsi palei stoglangius. Jų tebuvo koks dešimt, tad patalpa skendėjo prieblandoje. Vietoj sienų ir kambarių viskas įrengta bendroje erdvėje. Prie pat lauko durų buvo virtuvės zona, šone tualetas. Baldais iš „Ikea" apstatyta svetainė su pigiais kilimėliais ant betono grindų tęsėsi gal penkiolika ar visus dvidešimt jardų, o pačiame jos gale matėsi kažkas panašaus į miegamąjį.

Jei ne tas pridvisęs kambario oras, aplinką būtum galėjęs pavadinti pedantiškai tvarkinga. Moteris čia žiūrėjo televiziją, skaitė žurnalus ir, matyt, praleisdavo didžiąją dalį savo laiko. Mirus vyrui ji turėjo verstis kaip išmanydama. Pašonėje bent jau turėjo sūnų, kuris jai padėdavo.

Karlas pastebėjo, kaip Asado akys iš lėto skenuoja patalpą. Kažkas velniško buvo jo žvilgsnyje, keliaujančiame nuo vieno daikto prie kito, kartkartėmis stabtelinčiame prie kokios nors detalės patyrinėti atidžiau. Jis buvo nepaprastai susikaupęs ir įsitempęs – rankos prie šonų, pėdos tvirtai įremtos į grindis.

Moteris bendravo gana draugiškai, nors pasisveikindama ranką ištiesė tik Karlui. Šis pristatė juos abu ir patikino, kad nėra ko jaudintis, – jie tik ieško vyresniojo jos sūnaus, Larso Henriko, ir nori užduoti jam keletą klausimų. Nieko ypatingo, greičiau formalumas. Galbūt ji pasakytų, kur galima jį rasti?

– Lasė yra jūrininkas, – nusišypsojusi atsakė moteris. Taigi, ji vadino jį Lase. – Šiuo metu jo nėra, parplauks namo po mėnesio. Pasakysiu, kad ieškojote. Ar turite savo vizitinę kortelę? Galėčiau jam perduoti.

– Deja, ne, – Karlas taip pat pabandė nekaltai nusišypsoti, bet tai moters neįtikino. – Būtinai grįžęs į biurą atsiųsiu jums savo vizitinę kortelę. – Jis dar kartą nusišypsojo. Šį kartą pavyko geriau. Tokia buvo auksinė taisyklė: pirmiausia pasakyti ką nors teigiamo, o tada nusišypsoti, kad atrodytum nuoširdus. Atvirkštinį variantą žmonės gali interpretuoti visaip – pavyzdžiui, kad jiems geriniesi arba flirtuoji. Tai leidžia pajusti jiems savo pranašumą. Bent jau šią gyvenimišką tiesą moteris puikiai žinojo.

Karlas pasisuko, tarsi jau ketindamas eiti, ir pačiupo Asadą už rankovės.

– Gerai, ponia Jensen, taip ir sutarkime. Beje, kokioje keltų linijoje, įdomumo dėlei, dirba jūsų sūnus?

Dirbtinis nerūpestingumas ir šypsena nepraslydo pro jos akis.

– Oi, mielai atsakyčiau, jei tik prisiminčiau... Jis plaukioja daugybe skirtingų laivų. – Tai pasakiusi ji nusišypsojo. Pageltę dantys Karlui buvo ne naujiena, bet tokių geltonų kaip jos dar niekad nebuvo regėjęs.

– Jis dirba kapitono padėjėju, jei aš neklystu?

– Ne, jis palydovas. Lasė – geras virėjas. Jam visada puikiai sekėsi gaminti maistą.

Karlas pabandė įsivaizduoti tą berniuką iš nuotraukos, uždėjusį ranką ant Deniso Knuseno peties. Berniuką, kurį praminė Atomu, nes jo velionis tėvas gamino įrangą branduoliniams reaktoriams. Kada sūnus spėjo ištobulėti kaip virėjas? Gyvendamas smurtaujančių globėjų šeimoje? „Gerovės uoste“? Nuo pat mažų dienų, kai dar gyveno su motina? Karlui per gyvenimą irgi buvo tekę matyti šilto ir šalto, bet jis net kiaušinio nemokėjo išsikepti. Jeigu ne Mortenas Holandas, jam apskritai būtų riesta.

– Kaip nuostabu, kai vaikams gerai sekasi. Ar lauki grįžtant savo brolio? – paklausė Karlas vaikinuko subjaurotu veidu, kuris nepatikliai stebėjo juos, tarsi abu būtų tik ir taikęsi ką nors pavogti. Nesulaukęs atsakymo Karlas pasisuko į motiną, bet jos veido išraiška nė kiek nepasikeitė. Reikėjo suprasti, kad atsakymo iš jaunuolio lūpų tikėtis neverta.

– Kur šiuo metu plaukia jūsų sūnaus laivas?

Moteris žiūrėjo į Karlą. Šypsena nuo jos veido dingo, sukepusios lūpos paslėpė geltonus dantis.

– Lasė labai dažnai plaukioja po Baltiją, bet dabar, man atrodo, jis išplaukęs į Šiaurės jūrą. Kartais išplaukia vienu laivu, o atgal grįžta jau kitu.

– Turėtų būti stambi laivų kompanija. Tikrai neprisimenate jos pavadinimo? Gal pasakytumėt, kaip atrodo logotipas?

– Ne, atleiskite. Man sunkiai sekasi įsiminti tokius dalykus.

Karlas dar kartą dirstelėjo į jaunėlį. Buvo akivaizdu, jog jis puikiai supranta jų pokalbį. Turbūt net nupieštų tą sumautą logotipą, jei tik motina leistų.

– Bet jis nupieštas ant autobusiuko, atvažiuojančio čia porą kartų kiekvieną savaitę, – staiga įsiterpė Asadas. Jo pastaba buvo visai ne laiku. Vaikinuko akys sunerimo, o motina giliai įtraukė dūmą į plaučius. Kai išpūtė, jos veidas pasislėpė tirštame dūmų debesyje.

– Na, mes tik taip girdėjome, – skubiai pridūrė Karlas. – Vienas jūsų kaimynas sakė, kad lyg ir matė jį, bet galbūt suklydo. – Jis timptelėjo Asadą už rankos. – Ačiū jums už pokalbį. Perduokit Lasei, jog paskambintų man, kai grįš. Tada galutinai išspręsim kelis klausimus, ir bus viskas.

Eidami link durų jie išgirdo moters vežimėlį riedant iš paskos.

– Padėk man išvažiuoti į lauką, Hansai, – paprašė ji sūnaus. – Noriu įkvėpt gryno oro.

Karlas suprato, kad ji nori pati įsitikinti, ar jie tikrai išsinešdins. Jeigu namo kieme ar prie šio pastato būtų stovėjęs automobilis, net pamanytum, jog ji bando pridengti kur nors pasislėpusį vyresnėlį sūnų. Tačiau Karlo intuicija vis dėlto sakė, kad Larso Henriko Jenseno čia nėra; ji tiesiog norėjo kuo greičiau jų atsikratyti.

– Koks įspūdingas visas šis jūsų pastatų kompleksas. Ar čia seniau buvo gamykla?

Įkandin jų žvyro taku dardėjo vežimėlis; mindama jiems ant kulnų moteris prisidegė dar vieną cigaretę. Tvirtai įsikibęs į vežimėlio rankenas ją stūmė sūnus. Nelaimės subjaurotas veidas negalėjo paslėpti jo nerimo.

– Mano vyras turėjo gamyklą, kurioje buvo gaminami modernūs gaubtai branduoliniams reaktoriams. Kai jis žuvo, mes buvom ką tik čia atsikraustę iš Kiogės.

– Taip, prisimenu, skaičiau apie tai. Labai jus užjaučiu. – Karlas parodė į du žemesnius pastatus priešais. – Ar ten turėjo būti gamybinės patalpos?

– Taip, ten ir dideliame koridoriuje. – Kalbėdama ji viską rodė. – Ten buvo suvirinimo cechas, ten slėgio kamera, o surinkimo cechas buvo numatytas koridoriuje. Tame pastate, kur aš gyvenu, turėjo būti laikomi jau surinkti gaubtai.

– O kodėl jūs negyvenate name? Jis atrodo labai simpatiškas, – tarė Karlas, nužvelgdamas prie vieno iš pastatų sustatytą eilę pilkšvai juodų kibirų, kurie nederėjo bendrame fone. Galbūt juos čia buvo palikęs ankstesnis savininkas. Tokiose vietose kaip ši laikas slinkdavo sraigės greičiu.

– Ai, net nežinau. Tame name tiek daug daiktų, primenančių praeitį. Ir dar tie slenksčiai... aš jau nepajėgiu jų įveikti. – Ji pastuksено delnais į vežimėlio atramas rankoms.

Karlas pastebėjo, kad Asadas rodo jam paėjėti į šalį.

– Mūsų mašina ten, Asadai, – tarė jis, galvos mostu rodydamas į priešingą pusę.

– Gal geriau einam pro gyvatvorę ten ir išlįsim į kelią, – atsakė Asadas, bet Karlas matė, jog jis nenuleidžia akių nuo šiukšlių krūvos, suverstos ant neužbaigtų betoninių pamatų.

– Visas tas šlamštas čia jau buvo, kai mes atsikraustėme, – atsiprašančiu tonu pasiteisino moteris, tarsi šis konteineris su metalo nuolaužomis būtų galėjęs kaip nors pabloginti bendrą aplinkos vaizdą, kuris ir taip buvo niūrus.

Jame tebuvo visokiausios atliekos. Ant krūvos viršaus voliojosi tokie patys pilkai juodi kibirai. Jie neturėjo jokių etikečių, bet greičiausiai kažkada buvo skirti aliejui arba kokiems nors maisto produktams laikyti dideliais kiekiais.

Jei būtų žinojęs, kokios mintys sukasi Asado galvoje, Karlas būtų spėjęs jį sulaikyti, bet nespėjus jam nė sureaguoti Asadas jau buvo užsikabarojęs ant išmestų metalinių virbų, suraizgytų virvių ir plastikinių vamzdžių krūvos.

– Atleiskite, jau tas mano partneris... nepataisomas senienų kolekcionierius. Ką ten radai, Asadai? – šūktelėjo jam Karlas.

Tačiau vaidyba Asadui dabar nė kiek nerūpėjo. Jis kažko ieškojo. Kiek pakapstęs ir pavartęs nuolaužas koja pagaliau įkišo krūvon

ranką ir vargais negalais ištraukė ploną metalo lakštą, kuris buvo maždaug dvidešimties colių pločio ir ne mažiau kaip dvylikos pėdų ilgio. Apvertęs jį, kitoje pusėje Asadas pamatė užrašą: „Inter Lab A/S".

Jis pakėlė akis į Karlą, o šis pritariamai linktelėjo. Čia tai bent radinys. „Inter Lab A/S" juk buvo didžioji Danielio Heilo laboratorija, neseniai perkelta į Slangerupą. Vadinasi, tarp šios šeimos ir Danielio Heilo esama tiesioginio ryšio.

– Jūsų vyro įmonės pavadinimas juk buvo ne „Inter Lab", ar aš klystu, ponia Jensen? – šypsodamasis paklausė Karlas moteriškės, kuri sėdėjo tvirtai sučiaupusi lūpas.

– Ne. Taip vadinosi įmonė, iš kurios pirkome sklypą ir keletą pastatų.

– Rodos, mano brolis buvo kažką apie ją užsiminęs. Jis dirba kompanijoje „Novo", – mintyse Karlas atsiprašė savo vyresniojo brolio, kuris šiuo metu tikriausiai šėrė audines Frederikshaune esančioje fermoje. – „Inter Lab". Jie gamino kažkokius fermentus, ar ne?

– Tai buvo tyrimų laboratorija.

– Heilas, ar ne? Danielis Heilas?

– Taip, mano vyras pirko šią nuosavybę iš Heilo, bet ne Danielio. Tuo metu Danielis buvo dar mažas. Šeima perkėlė „Inter Lab" į kitą vietą, į šiaurę, o tėvui mirus, dar kitur. Bet iš pat pradžių ji buvo įkurta čia. – Moteris mostelėjo ranka į nuolaužų krūvą. Na, jei taip atrodė pradžia, tuomet „Inter Lab" tikrai velniškai suklestėjo.

Kol moteris kalbėjo, Karlas atidžiai stebėjo ją nenuleisdamas akių. Ji buvo visiškai užsisklendusi savyje, nors tuo pat metu kalbėjo be pauzių. Visai neatrodė sunerimusi, greičiau priešingai – labai šaltakraujiška, apgalvojanti kiekvieną krustelėjimą. Moteris stengėsi sudaryti įspūdį, kad elgiasi normaliai, ir būtent dėl to jos elgesys neatrodė normalus.

– Ar ne jis kartais yra tas vyras, žuvęs netoli nuo čia? – staiga paklausė Asadas.

Šį kartą Karlas norėjo spirti jam į blauzdą. Kai grįš į biurą, teks juodviem rimtai pasikalbėti apie tokius tiesmukus klausimus.

Jis atsisukęs nužvelgė pastatus. Jų sienos bylojo ne tik apie sugriautą šeimos likimą. Pilkuose fasaduose galėjai įžvelgti ir kitų atspalvių, tarsi jie būtų norėję Karlui kažką pasakyti. Į juos bežiūrint jam dar labiau sukilo skrandžio rūgštis.

– Heilas žuvo? Keista, šito neprisimenu, – žvilgsniu paliepęs Asadui užsičiaupti Karlas vėl atsigręžė į moterį.

– Labai norėčiau apžiūrėti tą vietą, kur iš pradžių buvo įkurta „Inter Lab". Būtų smagu paskui papasakoti broliui. Jis vis kalba, kad norėtų pradėti nuosavą verslą. Kaip manot, ar galėtume žvilgtelėti į kitus pastatus? Žinoma, neoficialiai.

Pernelyg draugiška jos šypsena aiškiai sakė, jog ji anaiptol nejaučia jokio draugiškumo. Ši moteris nebenorėjo jo ilgiau matyti. Ji laukė, kol Karlas apsisuks ir dings iš akių.

– Oi, mielai parodyčiau, bet sūnus viską užrakinęs, todėl neišeis jūsų įleisti į vidų. Bet kai su juo kalbėsitės, galėsite paprašyti, kad jums aprodytų. Ir savo brolį galėsite atsivežti.

Važiuojant pro pastatą, kurio siena buvo paženklinta pražūtingais Danielio Heilo avarijos pėdsakais, Asadas nepratarė nė žodžio.

– Kažkas su ta vieta tikrai ne taip, – tarė Karlas. – Reikės mums ten grįžti su kratos orderiu.

Bet Asadas jo nesiklausė. Jis tik sėdėjo ir spoksojo, įsmeigęs žvilgsnį į tuštumą, iki kol jiems prieš akis išniro daugiaaukščiai Ishojaus betono mūrai. Net nesureagavo, kai Karlas vėl įsijungė savo mobilųjį ir šis iškart suskambėjo.

– Na, – atsiliepė Karlas, tikėdamasis išgirsti ragelyje irzlų Vigos toną ir nenutrūkstamą skundų srautą. Jis numanė, dėl ko ji skambino. Kas nors ir vėl buvo negerai. Tas suknistas jų atidarymas buvo perkeltas į šiandieną. Po velnių, jis tikrai nenumirtų ir be ištežusių traškučių su taure pigaus vyno, o ką jau kalbėt apie tą niekingą dūšią, su kuria susidėjo Viga.

– Čia aš, – tarė balsas ragelyje. – Helė Andersen iš Stevnso.

Sutelkęs visą dėmesį Karlas perjungė žemesnę pavarą.

– Ufė atsirado. Aš dabar esu buvusiam Meretės name pas savo klientus. Prieš kelias minutes jį čia atvežė taksistas iš Klipingės. Jis pamatė Ufę braidžiojant po griovį palei autostradą, netoli įvažiavimo į Lelingę, ir atpažino, nes anksčiau vežiodavo juos su Merete. Vargšas visai išsekęs. Sėdi dabar virtuvėje ir ištisai geria vandenį, vieną stiklinę po kitos. Ką man daryti?

Karlas žvilgtelėjo į šviesoforą. Viduje pajuto kirbant jaudulį. Kilo didelė pagunda staigiai čia pat apsisukti ir paspausti greičio pedalą iki dugno.

– Ar jam viskas gerai? – paklausė jis Helės.

Sprendžiant iš balso, ji buvo kiek sunerimusi ir jau nebečiauškėjo taip linksmai, kaip anksčiau.

– Kad net nežinau. Jis visas purvinas, tarytum nežinia iš kur išlindęs. Visas lyg nesavas.

– Ką turit omenyje?

– Na, sėdi kažkoks susirūpinęs. Vis dairosi po virtuvę, lyg nepažintų savo namų.

– Nieko nuostabaus, – Karlui prieš akis stojo antikvaro prekiautojų virtuvė su variniais prikaistuviais nuo apačios iki lubų nukabinėtomis sienomis, išrikiuotais krištoliniais dubenėliais ir pastelinių spalvų tapetais su egzotiškų vaisių raštu. Aišku, kad Ufė nepažino, kur esąs.

– Turiu galvoj, ne dėl apstatymo. Nemoku paaiškinti. Atrodo, jog jis bijo čia būti, bet į mašiną su manimi neina.

– O kur jūs norėjot jį išsivežti?

– Į policiją. Juk negali vėl jo paleisti. Bet jis nenori su manimi niekur eiti. Net kai šeimininkas gražiai paprašė.

– Ar Ufė ką nors sakė? Nors kokį garsą ištarė?

Karlas kone girdėjo ją purtant galvą.

– Ne, jokio garso. Bet jis visas dreba. Taip mano vyriausias sūnus darydavo, kai ko nors negaudavo. Prisimenu, vieną kartą parduotuvėj...

– Hele, jums reikia paskambinti į „Egelį". Ufės jau penkias dienas ieško. Turit jiems pranešti, kad jam nieko nenutiko. – Karlas surado slaugos namų numerį. Nieko geresnio jis nesugalvojo. Dar kartą įsikišti būtų buvusi prasta mintis – bulvariniai laikraščiai ir vėl trintų savo rašaluotas rankas iš džiaugsmo.

Abipus senosios Kiogės autostrados vis išnirdavo maži neaukšti pastatai. Lekiant pro šalį šmėstelėjo nuo senų laikų tebestovintis ledų kioskas, paskui buvusi elektros prekių krautuvė, kurioje dabar buvo įsikūrusios kelios putlaus sudėjimo merginos, nuolat sukeldavusios rūpesčių dorovės policijai.

Karlas žvilgtelėjo į Asadą svarstydamas, gal švilptelėti ir patikrinti, ar jis dar gyvas. Juk pasitaiko, kad žmonės miršta atmerktomis akimis vidury sakinio.

– Alio, Asadai? – paklausė jis, nesitikėdamas atsakymo. Pasilenkęs prie Asado Karlas atidarė daiktadėžę ir išsitraukė pusiau suplotą pakelį „Lucky Strikes".

– Karlai, gal galėtum nerūkyti? Mašina smirda, – tarė Asadas stebėtinai žvaliu balsu.

Jeigu jam taip nepatinka truputis dūmelio kvapo, tegul sau eina namo pėsčias.

– Sustok štai ten, – paprašė Asadas. Gal ir jis pagalvojo apie tą patį.

Užtrenkęs daiktadėžę Karlas pasuko į šalį ir stabtelėjo ties keliuku, vedančiu link jūros.

– Karlai, viskas labai negerai, – atsisukęs Asadas blykstelėjo tamsiomis akimis. – Aš galvojau apie tai, ką ten matėm. Viskas labai negerai visur.

Karlas iš lėto linktelėjo. Nebuvo ko prieš jį vaidinti.

– Pas tą seną moterį namie buvo keturi televizoriai.

– Tikrai? Aš mačiau tik vieną.

– Dar buvo trys vienas prie kito, tokie nedideli, pačiam gale prie jos lovos. Lyg ir uždengti, bet mačiau, kaip šviečia.

„Jo žvilgsnis turbūt kaip erelio ir pelėdos kartu sudėjus“, – pamanė Karlas.

– Trys įjungti telikai, ir dar uždengti antklode? Ar tikrai juos matei iš taip toli, Asadai? Juk viduj buvo tamsu, beveik nieko nesimatė.

– Jie buvo ten tikrai, pačiam gale prie sienos, palei lovos kraštą. Nedideli. Panašiai kaip kokie... – jis ieškojo reikiamo žodžio. – Kaip kokie...

– Monitoriai?

Asadas linktelėjo.

– Ir žinai ką, Karlai? Aš savo galvoj vis daugiau ir daugiau supratau. Ten buvo trys ar keturi monitoriai. Matėsi tokia pilkšva ar žalsva šviesa pro antklodę. Kam ten jų reikėjo? Kodėl jie buvo įjungti? Ir dar uždengti, tarsi mums negalima būtų jų pamatyti?

Karlas spoksojo į kelią, kuriuo link miesto dundėjo sunkvežimiai. Asado klausimai buvo ne iš piršto laužti.

– Ir dar vienas dalykas, Karlai.

Tačiau dabar jau Karlas nebesiklausė. Paskendęs mintyse jis barbeno pirštais į vairą. Jeigu dabar juodu važiuotų tiesiai į valdybos būstinę ir eitų prašyti leidimo kratai, užtruktų mažiausiai porą valandų prieš vėl čia sugrįždami.

Dar kartą suskambėjo mobilusis. Jei tai Viga, Karlas nusprendė tiesiog numesti ragelį. Iš kur ji ištraukė, jog jis bus jos paslaugoms kiaurą dieną ir naktį?

Tačiau skambino Liza.

– Markusas Jakobsenas nori, kad užsuktum į jo kabinetą, Karlai. Kur tu esi?

– Jam teks palaukti, Liza. Aš važiuoju daryti kratos. Ar vėl kas nors dėl straipsnio?

– Tiksliai nežinau, bet gali būti. Juk žinai, koks jis. Per daug nešneka, kai kur nors apie mus parašo ką blogo.

– Tada pasakyk jam, kad Ufė Liungoras atsirado ir jam viskas gerai. Ir dar pasakyk, jog mes tiriam bylą.

– Kokią bylą?

– Tą, po kurios tie sušikti laikraščiai apie mane ir mūsų skyrių įvairumo dėlei turės parašyt šį tą gero.

Tai pasakęs Karlas staigiai apsuko mašiną ir pagalvojo, ar nevertėtų įjungti mėlynų švyturėlių.

– Ką ten dar norėjai man pasakyti, Asadai?

– Dėl cigarečių.

– Kaip suprast?

– Kiek laiko tu jau rūkai tas pačias cigaretes, Karlai?

Šis suraukė kaktą. O prieš kiek laiko atsirado „Lucky Strikes“?

– Juk žmonės be priežasties nepakeičia vienos rūšies į kitą, taip? O ant jos stalo buvo dešimt pakelių „Prince“. Visai naujų pakelių, nepradarytų. Ir jos pirštai buvo tokie visai pageltonavę. O jos sūnaus – ne.

– Ką tu nori pasakyt?

– Ji rūkė „Prince" cigaretes su filtrais. O tas sūnus visai nerūkė. Aš esu tuo įsitikinęs.

– Ir ką?

– Kodėl tada beveik ant paties viršaus peleninėje buvo cigaretės be filtro?

To užteko, kad Karlas įjungtų sireną ir mėlynus švyturėlius.

37 SKYRIUS

Tą pačią dieną

Darbas užtruko, nes grindys buvo visiškai lygios, o ji nenorėjo, kad tolygus viršutinės kūno dalies trūkčiojimas sukeltų įtarimą per monitorius ją stebintiems žmonėms.

Didžiąją dalį nakties ji prasėdėjo ant grindų vidury kambario ir atsukusi nugarą į kameras smailino ilgą nailoninę juostelę, kurią dar vakar sukiodama buvo perlaužusi perpus. Kad ir kaip ironiškai tai skambėtų, bet šis pakietinimas, ištrauktas iš striukės gobtuvo, turėjo tapti jos bilietu į aną pasaulį.

Pasidėjusi abi juostelės dalis sau ant kelių moteris perbraukė jas pirštais. Viena netrukus bus smaili kaip yla, o iš antrosios jau buvo pasidariusi kažką panašaus į dildę su aštria it peilis briauna. Šitą turbūt ir panaudos, kai ateis laikas. Ji bijojo, kad su smailiąja juostele negalės normaliai prasidurti arterijos, ir jei viskas vyks per lėtai, ant grindų privarvėjęs kraujas ją išduos. Meretė nė akimirką nesudvejojo, jog tą pačią sekundę, kai tik perpras jos ketinimus, jie sumažins slėgį patalpoje. Todėl savižudybė turėjo būti atlikta greitai ir veiksmingai.

Mirti tuo kitu būdu ji nenorėjo.

Kai iš koridoriaus pro garsiakalbius pasigirdo balsai, ji susikišo juosteles į striukės kišenę ir susirietė, tarsi būtų tokia poza užsnūdusi. Kai taip sėdėdavo, Lasė dažniausiai imdavo ant jos rėkti, o ji nieko neatsakydavo, taigi, nieko neįprasto.

Sukryžiavusi po savimi kojas Meretė įsispoksojo į nutįsusį savo pačios kūno šešėlį. Ten ant sienos buvo tikrasis jos atspindys. Aštrių formų siluetas, priklausantis nykstančiam žmogui. Ant pečių nukarę plaukų kuokštai, nutrinta striukė, po kuria praktiškai nieko nebebuvo. Liekana iš praeities, kuri taip pat tuoj pradings, kai tik užges šviesa. Šiandien buvo du tūkstančiai septintųjų balandžio ketvirta diena. Gyventi jai buvo likusi keturiasdešimt viena diena, bet ji planavo nusižudyti penkiomis dienomis anksčiau – gegužės dešimtąją. Tą dieną Ufei sukaks trisdešimt ketveri, ir galvodama apie jį, mintimis siųsdama jam savo meilę, švelnumą bei gražaus gyvenimo pažadą, ji persipjaus riešus. Švytintis iš laimės jo veidas bus paskutinis dalykas, kurį ji regės. Savo mylimą brolį Ufę.

– Greičiau, paskubėkim! – per garsiakalbius ji išgirdo moters riksmą kitapus stiklo. – Lasė bus už dešimties minučių, reikia viską paruošti. Susikaupk, sūnau! – Ji, regis, panikavo.

Už langų kažkas tarkštelėjo, ir Meretė pažvelgė į liuko duris. Bet kibirų ten nebuvo, o ir jos vidinis laikrodis sakė, kad dar per anksti.

– Bet mums reikia dar vieno akumuliatoriaus, mama! – šūktelėjo jai atgal liesoji žmogysta. – Šita nevisiškai įkrauta. Jei nepakeisim, nieko negalėsim susprogdinti. Lasė pats man taip sakė prieš porą dienų.

Susprogdinti? Meretės kūną nukrėtė šalčio banga. Ką, viskas, jau dabar?

Atsiklaupusi ant kelių ji iš visų jėgų ėmė brūžinti peiliuko formos juostelę į lygias betonines grindis, stengdamasi galvoti tik apie Ufę.

Gali būti, jog jai liko vos dešimt minučių. Jei žaizda bus pakankamai gili, gal užteks ir penkių, kad prarastų sąmonę. Reikėjo pasistengti.

Meretė sunkiai alsavo ir inkštė iš nevilties, matydama, kaip lėtai dyla juostelė. Ji vis dar buvo per buka. Meretė dirstelėjo į reples, bet nuo žinutės raižymo grindyse jų galai buvo visiškai atšipę.

– Ak, – sušnibždėjo ji, – dar bent viena diena, ir būčiau suspėjusi.

Nusibraukusi nuo kaktos prakaitą pakėlė riešą prie lūpų. Gal pavyktų pradrėksti arterijas, jei smarkiai sukąstų. Ji pabandė krimstelėti, bet nepajėgė tvirtai suimti odos dantimis. Apsukusi riešą pamėgino dar kartą priekiniais dantimis, bet jos ranka buvo pernelyg sulysusi ir kaulėta. Riešo kaulas trukdė gerai sukąsti, o ir dantys nebuvo tokie aštrūs.

– Ką ji ten daro? – suspiegė ragana savo veriančiu balsu, prikišdama veidą prie lango. Buvo matyti tik išplėstos jos akys, o visas likęs kūnas, iš nugaros apšviestas prožektorių, skendėjo šešėlyje. – Atidaryk kameros duris iki galo. *Tuoj pat!* – paliepė ji savo sūnui.

Akimis susiradusi žibintuvėlį, kuris paruoštas gulėjo greta išgremžtos skylės po kameros durimis, ji metė į šalį dilinamą juostelę ir keturiomis nušliaužė jo pasiimti nepaisydama moters riksmų. Kiekviena Meretės kūno ląstelė troško gyventi ir šaukėsi išsigelbėjimo.

Pro garsiakalbius girdėdama, kaip žvanga atidarinėjamos kameros durys, ji pačiupo žibintuvėlį ir įstatė į skylę grindyse.

Kažkas trakštelėjo, ir durų mechanizmas pajudėjo. Ji žiūrėjo į jas besidaužančia širdimi. Jeigu kojelė ir žibintuvėlis neatlaikys, tuomet viskas. Nuo slėgio jos kūnas išsitaškys kaip granata, bent jau taip ji įsivaizdavo.

– O Dieve, Dieve brangus, neleisk, kad taip nutiktų, – kūkčiojo Meretė, šliauž2dama atgal pasiimti savo juostelės ir girdėdama į

žibintuvėlį besidaužančią metalinę durų kojelę. Atsisukusi ji išvydo, kaip žibintuvėlis kliba skylėje. Tada pasigirdo kažkoks nepažįstamas garsas. Lyg būtų zvimbtelėjęs atleidžiamas mechanizmas, panašiai, kaip zvimbia fotoaparato objektyvas, o paskui į kameros duris kažkas stuktelėjo. Vadinasi, išorinės durys jau atviros. Dabar visas spaudimas užgulė vidines, ir vienintelis žibintuvėlis skyrė ją nuo pačios baisiausios mirties, kokią ji tik galėjo įsivaizduoti. Tačiau jis jau nebeklibėjo. Durys buvo prasivėrusios gal tik per šimtąją milimetro dalį, nes pro plyšį iš kambario tyliai šnypšdamas ėmė veržtis oras, ir tas garsas pamažu peraugo į šaižų švilpimą.

Po kelių sekundžių ji pajuto tai savo kūnu. Ausyse staiga pradėjo tvinkčioti, o nosies ertmę šiek tiek užgulė, lyg būtų užklupusi sloga.

– Ji užrėmė duris, mama! – šūktelėjo vaikinukas.

– Tai uždaryk ir dar kartą pabandyk, idiote, – atkirto ji.

Švilpesys sekundėlei sušvelnėjo, paskui mechanizmas dar kartą pasisuko, ir garsas vėl tapo šaižus.

Kol jie kelis kartus tuščiai bandė išjudinti vidines duris, Meretė dildė savo nailoninę juostelę.

– Mes turim ją nužudyti ir atsikratyti kūno, supranti? – anapus kambario girdėjosi raganos riksmas. – Tuoj pat bėk ir atnešk kūjį. Jis už namo.

Meretė žvelgė į langus. Kelerius pastaruosius metus jie buvo ir jos kalėjimo grotos, ir apsauga nuo tų išsigimėlių. Jeigu jie sudaužys stiklą, ji mirs tą pačią sekundę. Slėgis išsilygins akimirksniu. Gal nė nespės nieko pajusti prieš mirdama.

Susidėjusi delnus ant kelių ji pridėjo savo ginklą prie kairiojo riešo. Daugybę kartų jau buvo apžiūrėjusi savo venas ir žinojo, kur reikia pjauti. Štai ir arterija, tokia tamsi, smulki ir matoma po plona, gležna oda.

Suspaudusi ranką į kumštį ji užsimerkė ir kaip galėdama smarkiau brūkštelėjo. To, regis, neužteko – skaudėjo, bet oda nepasidavė. Meretė pažvelgė į likusią žymę. Rėžis atrodė platus, ilgas ir iš pažiūros gilus, bet iš tiesų toks nebuvo. Netgi kraujo nebuvo. Jos plastikinis peiliukas nebuvo kaip reikiant aštrus.

Numetusi jį šalin Meretė nuo grindų pasičiupo nusmailintą juostelę. Sutelkusi žvilgsnį nusitaikė ten, kur oda aplink veną atrodė ploniausia, ir smeigė. Skaudėjo kur kas mažiau, nei manė. Juostelės smaigalys iškart nusidažė raudonai, ir ją apėmė malonus nenusakomas jausmas. Stebint srovele tekantį kraują sielą užplūdo ramybė.

– Ak, badaisi save, tu kale! – suspiegė moteris, kumščiu daužydama stiklą; per visą patalpą nuvilnijo jos smūgių aidas. Bet Meretė jos nesiklausė ir nieko nebejautė. Tyliai prigulusi ant grindų ji nusibraukė savo ilgus plaukus nuo veido ir įsmeigė žvilgsnį į paskutinę dar veikiančią dienos šviesos lempą.

– Adeisk, Ufe, – sušnibždėjo ji. – Daugiau nebegalėjau laukti. – Nusišypsojusi kambaryje suplevenusiam brolio atvaizdui ji pamatė, kad jis taip pat jai šypsosi.

Nugriaudėjęs pirmasis kūjo smūgis išblaškė jos gražų sapną. Meretė pažvelgė į veidrodinį stiklą, sudrebantį sulig kiekvienu trinktelėjimu. Nuo smūgių stiklas patamsėjo, bet nieko daugiau nenutiko. Kūjo trenksmą kaskart palydėdavo sunkus atodūsis. Vaikinas pabandė trenkti į kitą langą, bet šis taip pat atkakliai laikėsi. Jo liesos rankos akivaizdžiai nebuvo pratusios kilnoti tokį svorį. Pauzės po kiekvieno smūgio darėsi vis ilgesnės ir ilgesnės.

Nusišypsojusi ji pažvelgė į savo kūną, tysantį ant grindų taip, lyg ilsėtųsi. Štai kaip ji, Meretė Liungor, atrodys mirusi. Netrukus jos kūnas bus sutaršytas į smulkius gabalėlius ir sušertas šunims, bet ši mintis jos visai nekankino. Kai tai nutiks, jos siela jau bus laisva.

Prasidės naujas gyvenimas. Žemėje jai teko patirti pragarą ir didžiąją savo gyvenimo dalį gedėti. Per ją kentėjo kiti žmonės. Jei egzistavo kitas pasaulis, jame nebegalėjo nutikti nieko blogesnio. O jei negzistavo, tuomet apskritai nebebuvo ko bijoti.

Pasižiūrėjusi į šoną ji pastebėjo, kad tamsiai raudona kraujo balutė ant grindų ne didesnė už jos delną. Tada, pasukusi riešą, apžiūrėjo pradrėkstą žaizdą. Ji jau buvo beveik nustojusi kraujuoti. Paskutiniai prasisunkę lašai susiliejo į vieną, susikibo lyg dvi viena kitos ieškančios rankytės ir lėtai ėmė stingti.

Smūgiai į stiklą tuo metu jau buvo nutilę. Tesigirdėjo vien tik per durų plyšį laukan besiveržiantis oras ir tvinkčiojantis pulsas ausyse. Jis buvo garsesnis nei pirma, ir Meretė pajuto, kaip įsiskausta galva. Skausmas po truputį sklido per visą kūną, panašiai, kaip būna susirgus gripu.

Ji vėl pasičiupo juostelę ir įbedė ją į žaizdą, jau pradėjusią traukits. Kaip galėdama giliau pabrūžino lankstų plastiką pirmyn ir atgal, stengdamasi ją padidinti.

– Mama, aš jau čia! – šūktelėjo vyriškas balsas. Tai buvo Lasė.

Jam atsiliepęs jaunėlis, sprendžiant iš balso, buvo išsigandęs.

– Aš norėjau pakeisti bateriją, Lase, tačiau motina liepė eiti atnešti kūjo. Bandžiau išdaužt stiklą, bet neišėjo. Stengiausi iš visų jėgų.

– Taip paprastai jo nesudaužysi, – atsakė Lasė. – Su kūju nieko nebus. Sprogdiklių, tikiuosi, nesugadinai?

– Ne, žiūrėjau, kur daužti, – patikino brolis. – Aš tikrai viską saugojau, Lase.

Atitraukusi juostelę Meretė pažvelgė į nuo smūgių patamsėjusius langus, ant kurių lyg voratinkliai driekėsi įtrūkimai. Perpjautas riešas vėl kraujavo, bet nesmarkiai. Dieve, kodėl? Nejaugi ji pradrėskė ne arteriją, o veną?

Meretė paskubomis smeigė į antrą riešą, giliai ir stipriai. Iš jo kraujas tryško smarkiau. Ačiū Dievui.

– Čia buvo atėję iš policijos, Lase, – staiga tarė ragana.

Meretė sulaikė kvapą. Žaizda buvo pradėjusi dar labiau kraujuoti. Policija? Čia buvo atvažiavę policininkai? Ji prikando lūpą. Galvą jau skaudėjo kaip reikiant, o širdies plakimas darėsi lėtesnis.

– Jie žino, kad sklypas priklausė Heilui, – pridūrė moteris. – Vienas iš jų apsimetė nustebęs, jog Danielis užsimušė netoli nuo čia, bet jis melavo, Lase, aš iškart supratau.

Štai ir spengimas ausyse – panašiai kaip lėktuvui leidžiantis, tik šįkart ausis užgulė greičiau ir smarkiau. Meretė pabandė nusižiovauti, bet neįstengė.

– Ko jiems iš manęs reikėjo? Gal čia buvo tas, apie kurį rašė laikraščiai? Tas faras iš naujojo policijos skyriaus? – paklausė Lasė.

Per užgulusias ausis balsai Meretei atrodė kažkur toli, bet ji vis tiek klausėsi, ką jie šneka. Nieko nenorėjo praleisti.

Moteris, regis, jau kone žliumbė.

– Aš nieko nežinau, Lase, – vis kartojo ir kartojo ji.

– Kodėl tu manai, kad jie sugrįš? – neatlyžo Lasė. – Juk pasakei, jog aš jūroje, ar ne?

– Pasakiau, bet, Lase, jie žino, kokiais keltais tu plaukioji. Taip žino, kad atvažiuoja autobusiukas. Juočkis apie tai prasitarė, o tas kitas, danas, ant jo įsiuto, aiškiai mačiau. Gal jie sužinojo, jog tu nebuvai niekur išplaukęs jau keletą mėnesių, o darbe esi atsakingas už maitinimą. Jie sužinos, Lase, viską sužinos. Išsiaiškins, kad mums siunti maisto likučius įmonės autobusiuku. Užteks jiems vieną kartą paskambinti, Lase, ir ką tu padarysi? O kai tik sužinos, tai ir sugrįš. Man atrodo, jie išvažiavo pasiimti kratos orderio. Nes prašė, kad leisčiau čia apsižvalgyti.

Meretė apmirė. Policija ketina grįžti? Ir dar su kratos orderiu? Ar gali taip būti? Ji pažvelgė į tebekraujuojantį riešą ir stipriai užspaudė žaizdą nykščiu. Kraujas ėmė sunktis pro apačią, kaupėsi odos raukšlėse ir mažais lašais kapsėjo ant kelių. Ji neketino pasiduoti, kol nebuvo tikra, kad nebėra vilties. Greičiausiai jie vis tiek pasieks savo, bet bent jau kol kas atrodė pasimetę. Kaip malonu buvo tai žinoti.

– Dėl ko jie norėjo apžiūrėti pastatus? – toliau klausinėjo Lasė.

Spengimas Meretės ausyse vis stiprėjo. Ji jau nebegalėjo jo suvaldyti, nors ir bandė žiovauti, atidžiai gaudydama kiekvieną jų žodį. Be to, nuo slėgio pradėjo mausti ties klubu, o po sekundėlės toks pat pojūtis atsirado ir burnoje.

– Tas danas policininkas sakė, jog atseit jo brolis yra „Novo“ darbuotojas, ir norėjo pamatyti, kur iš pradžių buvo įkurta „Inter Lab“.

– Kokį šūdą sugalvojo...

– Todėl aš tau ir paskambinau.

– Kada tiksliai jie čia buvo?

– Prieš dvidešimt minučių, ne daugiau.

– Tai gali būt, kad turim mažiau nei valandą. Mums reikės sušluot kūną ir paskui išnešti, bet dabar tam laiko neužteks. O dar juk turėsim viską išvalyti ir išplauti. Ne, dabar negalim, reikia palaukti. Dabar svarbu susitvarkyti, kad jie nieko nerastų ir paliktų mus ramybėje.

Meretė niekaip negalėjo išmesti iš galvos žodžių „sušluoti kūną“. Ar Lasė išties kalbėjo apie ją? Ar žmogus gali būti toks išsigimęs ir ciniškas?

– Aš tikiuosi, jog jie atvažiuos čia ir jūs nieko nespėsit! – suriko ji. – Tikiuosi, jog supūsit kalėjime, nes ten jūsų vieta, šlykštynės! Nekenčiu jūsų. Girdit? Nekenčiu!

Ji lėtai atsistojo, žiūrėdama į mirguliuojančius šešėlius per suskilusį stiklą.

Lasės balsas buvo šaltesnis už ledą.

– Tai gal pagaliau supranti, kas toji neapykanta! Gal dabar supranti, Merete! – taip pat užriko jis.

– Lase, gal geriau susprogdinkim pastatą? – nutraukė jį motina.

Meretė įsitempė.

Tyla. Jis turbūt mąstė. Jos gyvybė dabar buvo pakibusi ant plauko. Lasė sprendė, kaip būtų geriau ją nužudyti ir neįkliūti. Apie ją pačią jau nebebuvo ko galvoti – baigtis ir taip aiški. Dabar tik reikėjo išsisukti patiems.

– Ne, kai tokia situacija, niekaip negalim. Turėsim palaukti. Jie nieko neturi įtarti. Jei dabar viską susprogdinsim, mūsų planas žlugs. Negausim pinigų iš draudimo, mama. Būsim priversti slėptis. Visą gyvenimą.

– Aš to neištverčiau, Lase, – atsakė moteris.

„Tai mirk kartu su manim, tu ragana“, – pagalvojo Meretė.

Tačiau Lasės ji dar niekad, išskyrus tą vakarą, kai žvelgė jam į akis per pasimatymą „Café Bankerat“ kavinėje, nebuvo girdėjusi kalbant taip švelniai.

– Žinau, mama. Žinau, – atsakė jis. Akimirką jo balsas buvo labai žmogiškas, bet paskui nuskambėjęs klausimas privertė Meretę dar smarkiau suspausti perrėžtą riešą. – Tu sakei, kad ji užrėmė kameros duris?

– Taip. Nejaugi nesigirdi? Slėgis lyginasi pernelyg lėtai.

– Tada aš užstatysiu laikmatį.

– Kokį laikmatį, Lase? Juk tada angos prasivers tik po dvidešimties minučių. Ar nieko daugiau negalim sugalvoti? Ji susibadė save, Lase. Gal galim išjungti vėdinimo sistemą?

„Laikmatis“, – pagalvojo Meretė. Juk jie sakė, kad gali išleisti slėgį kada tik panorėję. Kad ji nė nespėtų susižaloti, jei jie sugalvotų taip padaryti. Vadinasi, melavo?

Ji pajuto, jog tuoj puls į paniką. „Laikykis, Merete, – ramino save, – neisterikuok. Neleisk protui atsijungti.“

Tuo metu Lasė aiškiai susinervino.

– Išjungt ventiliaciją? Kas mums iš to? Juk vakar įleidom šviežio oro. Mažiausiai aštuonios dienos turės praeiti, kol ji iškvėpuos visą deguonį. Ne, aš užstatysiu laikmatį.

– Kaip matau, turit problemų? – šūktelėjo Meretė. – Ta jūsų šūdina sistema nelabai ir veikia, ką, Lase?

Jis bandė apsimesti, kad juokiasi, bet ji nesileido kvailinama. Buvo akivaizdu, jog jos panieka jį įsiutino.

– Tik nesijaudink, – atsakė susitvardęs. – Ši sistema sukurta mano tėvo. Čia buvo pati moderniausia slėgio kamera visam pasauly. Čia gamino pačius geriausius ir kruopščiausiai išbandytus reaktorių gaubtus, kokius tik įmanoma. Kiti dažniausiai testuoja gaubtus pripumpavę į vidų vandens, bet tėvo kompanija atlikdavo slėgio bandymus ir iš išorės. Viskas būdavo daroma preciziškai tiksliai. Laikmačiu buvo kontroliuojama patalpos temperatūra ir drėgmė, nustatomi visi parametrai, kad slėgis neišsilygintų pernelyg greitai, nes kitaip gaubtai per patikrinimą būtų sutrūkinėję. Štai kodėl viskam reikia laiko, Merete! Štai kodėl!

Jie tikrai buvo nesveiki. Visi trys.

– Jūs nenormalūs, – šūktelėjo Meretė. – Jūs visi psichai. Žuvę, kaip ir aš.

– Psichai? Aš tau tuoj parodysiu psichus! – įtūžo Lasė. Anapus stiklo pasigirdo kažkoks tarkštelėjimas ir skubūs žingsniai koridoriuje. Netrukus lange sušmėžavo šešėlis ir per garsiakalbius nuaidėjo

du kurtinantys šūviai. Stiklo spalva ir vėl pasikeitė – dabar jis tapo matinis ir kone visiškai baltas.

– Verčiau jau pasistenk sulyginti viską su žemėm, Lase, nes aš čia visur tiek prisižymėjau, kad visko nepaslėpsi. Sausi neišbrisite. – Meretė nusikvatojo. – Sausi iš čia nė vienas neišbrisite. Aš tuo pasirūpinau.

Tą pačią minutę driokstelėjo dar šeši šūviai. Matyt, šaudė dviese. Tačiau langų stiklai šūvius atlaikė.

Po akimirkos Meretė pajuto spaudimą ir petyje. Nesmarkiai, bet vis dėlto nemaloniai maudė. Maudimas jautėsi ir kaktoje, nosies ertmėje bei žandikaulyje. Ėmė traukti odą. Jei visa tai buvo nuo mažyčio plyšelio duryse, tuomet išleidus slėgį akimirksniu kančios būtų nepakeliamos.

– Policija jau važiuoja! – vėl užriko ji. – Aš žinau.

Ranka kraujavo. Policija nespės, ir ji tą puikiai suprato. Ilgai nebegalės laikyti užspaudusi žaizdos, o vėdinimo angos atsivers po dvidešimties minučių.

Pajutusi, kaip kažkas šilto teka per kitą jos ranką, Meretė pažvelgė žemyn ir pamatė grėsmingai prasivėrusią pirmąją žaizdą. Lasės pranašystės jau pildėsi – kai slėgis jos kūne padidės, kraujas ims trykšti fontanais.

Šiek tiek pasisukusi keliu užspaudė ir kitą kraujuojantį riešą. Tai darydama net sukikeno, nes pasijuto, lyg žaistų kokį žaidimą iš tolimos vaikystės.

– Jau jungiu laikmatį, Merete, girdi? – pranešė Lasė. – Po dvidešimties minučių ventiliacijos angos atsidarys ir išleis iš kambario slėgį. Dar pusvalandis praeis, kol jis nukris iki vienos atmosferos. Tikrai turėsi laiko iki tol nusižudyti, aš tuo net neabejoju. Bet jau nebegaliu tavęs stebėti, Merete, supranti? Nieko nematau, nes stiklas visiškai

sugadintas. O jei aš nematau, tai nematys ir niekas kitas. Mes užkalsim visą šią kamerą, Merete, turim čia daug gipskartonio plokščių. O per tą laiką, vienaip ar kitaip, tu mirsi.

Pasigirdo moters juokas.

– Ateik čia, broli, padėk man, – paliepė Lasė. Jo balsas dabar nuskambėjo visai kitaip. Jis buvo susitvardęs.

Kažkas girgžtelėjo, ir jos kambarys aptemo. Išjungę prožektorius jie ėmė dengti langus gipskartonio plokštėmis, kol tapo aklinai tamsu.

– Labanakt, Merete, – švelniai palinkėjo Lasė. – Linkiu tau per amžius degti pragare.

Tai pasakęs jis išjungė garsiakalbius, ir stojo visiška tyla.

38 SKYRIUS

Tą pačią dieną

Eismo spūstys E20 greitkelyje buvo didesnės nei įprastai. Kaukianti sirena varė Karlą iš proto, tačiau žmonės sėdėjo savo automobiliuose lyg niekur nieko. Visi buvo pasinėrę į savas mintis ir visu garsu pasileidę radiją svajojo šiuo metu būti kur nors kitur.

Šalia sėdintis Asadas nekantriai stukseno į prietaisų skydelį. Kelis kilometrus pavažiavę kelkraščiu, priversdami priekyje stovinčius automobilius susispausti ir juos praleisti, jie pagaliau prasiskynė kelią iki autostrados nuvažiavimo.

Kai pagaliau privažiavę sodybą sustojo, Asadas parodė į kitą kelio pusę.

– Ar ta mašina ir prieš tai čia buvo? – paklausė jis.

Karlas ją pastebėjo ne iškart, tik pažvelgęs kiek toliau už žvyrkelio. Ji stovėjo paslėpta tarp krūmokšnių už maždaug šimto jardų. Matėsi tik melsvai pilkas keturiais ratais varomo visureigio kapotas.

– Kažkaip neprisimenu, – atsakė jis, bandydamas nekreipti dėmesio į kišenėje skambantį mobilųjį telefoną. Išsitraukęs jį pažvelgė į numerį ekrane. Skambino iš valdybos.

– Taip. Mjorkas klauso, – atsiliepė Karlas, žiūrėdamas į sodybos pastatus. Viskas atrodė lygiai taip pat. Jokių panikos ar pabėgimo ženklų.

Kitame laido gale pasigirdo baisiai patenkintas Lizos balsas.

– Karlai, viską jau sutvarkė. Duomenų bazės vėl veikia. Vidaus reikalų ministro žmona buvo pridirbusi, bet šiaip ne taip prisipažino ir pasakė, kaip išsrėbt tą visą košę. O ponia Sorensen jau suvedė visas galimas Larso Henriko Jenseno asmens kodo kombinacijas, kaip Asadas ir buvo prašęs. Man atrodo, ji daug privargo, todėl liekat skolingi jai didelę puokštę. Bet tą vyrą vis dėlto surado. Kaip Asadas ir spėjo, buvo pakeisti du skaičiai. Jis registruotas Strohuso gatvėje Grevėje. – Liza pasakė tikslų namo numerį.

Pakėlęs akis Karlas nužvelgė pastatus. Iš plieno iškaltas numeris ant vieno iš jų buvo tas pats.

– Dėkui, Liza, – tarė jis kaip įmanydamas entuziastingiau. – Ir poniai Sorensen nuo manęs perduok ačiū. Ji labai mums padėjo.

– Palauk, Karlai, yra dar kai kas.

Dirstelėjęs į Asadą, savo tamsiomis akimis įdėmiai tyrinėjantį priešais juos nusidriekusias valdas, Karlas giliai įkvėpė. Jis jautėsi lygiai taip pat. Čia įsikūrę žmonės ir jų namai buvo labai keisti. Kažkas juose buvo neįprasto. Kažkas nenormalaus.

– Larsas Henrikas Jensenas anksčiau teistas nebuvo, jis dirba laive palydovu, – ragelyje girdėjosi Lizos balsas, – laivybos kompanijoje „Merconi“ ir dažniausiai plaukioja laivais, kursuojančiais po Baltijos jūrą. Ką tik kalbėjausi su darbdaviais, sakė, Larsas Henrikas Jensenas atsakingas už maitinimą beveik visuose jų reisuose. Jie tvirtina, jog jis – labai geras darbuotojas. Tiesa, visi jį vadina Lase.

Karlas nusuko žvilgsnį nuo pastatų.

– Liza, gal gavai jo mobiliojo telefono numerį?

– Tik namų telefono. – Ji kaipmat išpyškino skaičius, bet Karlas jų neužsirašė. Kokia iš jų nauda? Juk neskambins pasakyti, kad bus pas juos už poros minučių?

– Mobiliojo neturi?

– Tuo adresu nurodytas tik Hanso Jenseno mobilusis.

Gerai, vadinasi, toks buvo to lieso jaunuolio vardas. Karlas užsirašė numerį ir dar kartą padėkojo Lizai.

– Ką ji pasakė? – paklausė Asadas.

Karlas gūžtelėjo pečiais ir iš daiktadėžės ištraukė automobilio registracijos dokumentus.

– Nieko, ko mes nežinom, Asadai. Tai einam?

Liesasis vaikinas duris atidarė iškart vos tik jiems pabeldus. Netaręs nė žodžio įleido vidun, lyg jų čia būtų jau laukę.

Buvo aiškiai pasistengta sudaryti įspūdį, kad juodu su motina šiuo metu kaip tik ramiai sau valgė, įsikūrę maždaug per trisdešimt pėdų nuo laukinių durų, užtiesę stalą gėlėta staltiese. Jų pietūs atseit buvo virtinukai iš skardinės. Tik Karlas galėjo galvą guldyti, jog patikrinęs maistą lėkštėse rastų šaltą. Jo taip lengvai neapkvailinsi. Tokius žaidimus verčiau tegul žaidžia su mėgėjais.

– Gavome kratos orderį, – pranešė jis, iš kišenės traukdamas mašinos registracijos dokumentą ir trumpai pašmėžuodamas juo jiems prieš akis. Pamatęs popierių vaikinukas krūptelėjo. – Ar galime čia apsižiūrėti? – Rankos mostu Karlas parodė Asadui eiti prie monitorių.

– Kaip suprantu, čia buvo retorinis klausimas, – atsakė moteris. Rankoje ji laikė stiklinę vandens ir atrodė visai nusikamavusi. To atkaklumo jos akyse jau nebebuvo, bet ir neatrodė, kad būtų išsigandusi. Tiesiog elgėsi paklusniai.

– Kam jūs naudojate šiuos monitorius? – paklausė Karlas, kai Asadas apžiūrėjo vonią ir ranka parodė į žalsvą šviesą, kuri matėsi iš po antklode uždengtų ekranų.

– Aa, čia Hansas juos sustatė, – atsiliepė moteris. – Juk gyvenam kaimo glūdumoj, ir tiek visokių baisybių šiais laikais prisiklausom. Pagalvojom, jog geriau bus įsitaisyti keletą kamerų, kad galėtume matyti namų teritoriją.

Asadas tuo metu nutraukė nuo jų antklodę ir papurtė galvą.

– Nieko nerodo, Karlai. Nė vienas.

– Hansai, ar galiu paklausti, kodėl ekranai veikia, jei niekas neprijungta?

Vaikinas įbedė žvilgsnį į motiną.

– Jie visada veikia, – atsakė ši. – Elektra ateina tiesiai iš paskirstymo skydo.

– Paskirstymo skydo? Supratau. O kur jis yra?

– Šito aš nežinau. Lasės reikėtų klausti, – triumfuodama moteris žvelgė į Karlą. Štai, įstūmė jį į aklavietę. Vargšiukas dabar stovi ir žiopso į neįveikiamą sieną. Bent jau ji taip manė.

– Lasės darbdaviai sakė, kad šiuo metu jis niekur neišplaukęs. Kur jis tuomet yra?

Nė kiek nepasimetusi ji šyptelėjo.

– Kai Lasė ne jūroje, jis leidžia laiką su merginomis. Apie tokius dalykus jis nepasakoja motinai, ir neprivalo.

Tai pasakiusi moteris dar plačiau nusišypsojo. Jei būtų galėjusi, matyt, būtų perkandusi Karlui gerklę tais savo geltonais dantimis.

– Einam, Asadai, – pasakė Karlas. – Čia mums nėra kas veikt. Einam, apžiūrėsim kitus pastatus.

Eidamas link durų jis vogčiomis dirstelėjo į moterį. Ji jau siekė savo cigarečių pakelio, šypsenos veide nebebuvo. Vadinasi, jie teisingame kelyje.

– Atidžiai viską stebėk, Asadai. Pradėsim nuo šito, – Karlas parodė į aukštąjį pastatą, stūksantį virš visų kitų. – Stovėk čia ir duok man žinią, jei tik ką pastebėsi prie kitų pastatų. Gerai, Asadai?

Šis linktelėjo.

Karlas jau buvo apsisukęs eiti, kai už nugaros pasigirdo tylus, bet puikiai pažįstamas spragtelėjimas. Atsigręžęs jis pamatė Asado rankose blykstelėjusią peilio geležtę. Tinkamai naudojamas toks keturių colių ilgio ginklas galėjo pridaryti rimtų problemų priešininkui, kita vertus, jei naudojamas netinkamai – galėjo pridaryti problemų visiems.

– Kokį velnią čia sugalvojai, Asadai? Iš kur tu jį ištraukei?

Asadas tik pečiais gūžtelėjo.

– Iš niekur, Karlai. Paskui padarysiu, kad ten pat ir dingtų. Pažadu.

– Tai jau tikrai, po velnių. – Iš koto verčiančios Asado staigmenos, regis, jau buvo tapusios Karlui beveik kasdienybe. Nešiotis su savimi nelegalų ginklą, ir sugalvok tu man, žmogau, tokią nesąmonę. – Asadai, mes dabar tarnyboje. Tu supranti? Čia pats blogiausias sumanymas, koks tik gali būt. Duok man peilį.

Asadas sulenkė peilį neįtikėtinai mikliai, ir nuo to Karlui tikrai netapo ramiau. Paėmęs ginklą jis pakilnojo jį delne, nekreipdamas dėmesio į nepatenkintą Asado žvilgsnį, ir įsikišo į kišenę. Netgi senasis didžiulis skautiškas Karlo peilis svėrė mažiau.

Betono grindys šiame milžiniško dydžio pastate buvo sutrūkinėjusios nuo šalčio ir į vidų prasisunkusio vandens. Ten, kur turėjo būti langai, žiojėjo skylės su pajuodusiais ir aptrūnijusiais kraštais;

aptriušusios nuo oro sąlygų buvo ir lubas palaikančios sijos. Erdvė buvo neaprėpiama. Be statybinio laužo ir penkiolikos ar dvidešimties visur besivoliojančių jau matytų kibirų, čia daugiau nieko nebuvo.

Karlas vieną iš jų paspyrė, ir šis nusirideno, paskleisdamas šlykštų dvoką. Paskui jį ant grindų nusidriekė kažkokie maurai. Karlas pasilenkė pažiūrėti. Ar čia kartais ne tualetinio popieriaus liekanos? Jis netikėdamas papurtė galvą. Šiuose kibiruose, matyt, jau seniai kaupėsi dulkės, žemės, šiukšlės ir lietaus vanduo. Per tiek laiko bet kas prasmirstų ir virstų tokia šlykščia mase.

Ant plastikinio kibiro dugno matėsi įspaustas kompanijos „Merconi“ logotipas. Greičiausiai šiuose kibiruose Lasė parnešdavo į namus iš laivų susirinkto maisto likučių.

Nuo šiukšlių krūvos viršaus pasičiupęs sunkų geležinį strypą Karlas grįžo pas Asadą, ir abu kartu patraukė link paties tolimiausio iš trijų sujungtų pastatų.

– Palauk čia, – paliepė Karlas, tyrinėdamas ant durų kabančią spyną, nuo kurios raktus neva turėjo tik Lasė. – Jei pamatysi ką nors įtartino, ateik ir pakviesk, – pridūrė bei užkišo už jos geležinį strypą. Savo senajame tarnybiniame automobilyje jis turėdavo nemažą įrankių dėžę ir tokius užraktus kaip šis galėdavo atrakinti nė nemirktelėjęs. Tačiau dabar teko sukąsti dantis ir sutelkti visą jėgą.

Įsirėžęs jis taip vargo gal pusę minutės, kol priėjo Asadas ir nieko nesakydamas paėmė iš jo strypą.

„Na gerai, leiskim jaunimui pasireikšti“, – pagalvojo Karlas.

Po sekundėlės nulaužta spyna jau gulėjo ant žvyro Asadui po kojomis.

Dar po akimirkos Karlas stovėjo pastato viduje, vis dar jusdamas pralaimėjimo kartėlį ir sykiu sukaupęs visą savo budrumą.

Patalpa nedaug skyrėsi nuo tos, kurioje buvo apsigyvenusi ponia Jensen, tik čia vietoj baldų per vidurį stovėjo daugybė įvairiaspalvių dujų suvirinimo balionų, o palei sienas driekėsi ilgiausi tušti metaliniai stelažai. Pačiame tolimiausiame kampe prie durų gulėjo sukrauti nerūdijančio plieno lakštai. Ir viskas, daugiau nieko nebuvo. Karlo žvilgsnis stabtelėjo ties durimis. Šios durys negalėjo išeiti į lauką, nes kitaip jis būtų jas ir anksčiau pastebėjęs.

Priėjęs prie jų Karlas pabandė atidaryti. Žalvarinė rankena žvilgėjo, tačiau durys buvo užrakintos. Jis pasižiūrėjo į „Ruko“ gamybos spyną – ji taip pat žvilgėjo nuo dažno naudojimo.

– Asadai, ateik čia, – šūktelėjo Karlas. – Ir tą geležinį strypą atsinešk!

– Juk sakei, kad palaukčiau lauke, – atėjęs priminė jam Asadas.

Karlas mostelėjo ranka į strypą, o paskui į duris.

– Parodyk, ką sugebi.

Kambaryje, į kurį juodu pateko, tvyrojo stiprus odekolono kvapas. Čia buvo lova, stalas su kompiuteriu ir veidrodis iki pat žemės, buvo patiesta raudona antklodė, atviroje spintoje kabėjo kostiumai ir kelios mėlynos uniformos, stovėjo kriauklė su stiklo lentyna, o ant jos – krūva buteliukų su losjonais po skutimosi. Lova buvo paklota, popieriai ant stalo tvarkingai sukrauti. Nė menkiausio ženklo, kad čia gyvenantis žmogus turėtų kokių nors problemų.

– Kodėl jis užrakino duris, kaip manai, Karlai? – paklausė Asadas, pakėlęs nuo stalo padėkliuką ir dirstelėjęs po juo. Paskui, atsiklaupęs ant kelių, jis žvilgtelėjo po lova.

Karlas žvalgėsi po kambarį. Asadas buvo teisus. Čia nelabai yra ką slėpti, tai kam rakinti duris?

– Karlai, kažkas čia *turi* būti. Arba tada nebūtų spynos.

Karlas linktelėjo ir įkišo nosį į spintą. Odekolono kvapas pasklido dar stipriau. Juo buvo persigėrę visi drabužiai. Praskleidęs juos Karlas pastukseno į sieną, bet neišgirdo nieko keisto. Asadas tuo metu pakėlė kilimą. Liuko grindyse taip pat nebuvo.

Ištyrinėjus lubas ir sienas abiejų akys nukrypo į kabantį vienišą veidrodį. Siena aplink jį buvo nudažyta pilkšvai balta spalva.

Karlas pastukseno į ją krumpliais. Atrodė stora.

„Gal išeitų nuimti tą veidrodį, – pagalvojo jis, – bet atrodo tvirtai pakabintas." Tuomet Asadas prispaudė skruostą prie sienos ir pažvelgė už veidrodžio briaunos.

– Man atrodo, jis pakabintas ant vyrių. Matau čia kažkokią spyną.

Užkišęs už veidrodžio pirštą Asadas atkabino sklendę, paskui suėmė už krašto ir truktelėjo. Atsidarančiame veidrodyje šmėstelėjo visas kambarys, o už jo sienoje žiojėjo aklinai tamsi skylė, didumo sulig žmogaus ūgiu.

„Kai kitą kartą darysim kratą, būsiu geriau pasiruošęs", – pamanė Karlas. Mintyse jam iškilo pieštuko dydžio kišeninis žibintuvėlis, gulintis ant popierių krūvos jo darbo stalo stalčiuje. Įkišęs ranką į ertmę Karlas ėmė apgraibomis ieškoti šviesos jungiklio, gailėdamasis, kad su savimi neturi tarnybinio revolverio. Po akimirkos jau pajuto ir maudimą krūtinėje.

Giliai įkvėpęs įsiklausė į tylą. Ne, po velnių, viduje niekas negalėjo slėptis. Kas gi sugebėtų užsirakinti su spyna ant lauko durų, jei slėptųsi viduje? Ar įmanoma, jog Lasė būtų liepęs broliui ar motinai užrakinti jį šioje slėptuvėje tuo atveju, jei grįžtų policija ir imtų visur šniukštinėti?

Pagaliau suradęs jungiklį Karlas jį spustelėjo, pasirengęs atšokti, jei pasirodytų, jog ten viduje kas nors stovi ir tykoja. Sekundėlę sublyksėjusios užsidegė dienos šviesos lempos ir viską apšvietė.

Tuomet viskas tapo aišku kaip dieną.

Jie prisikasė iki to, kurio ir ieškojo. Dėl to nebuvo jokių abejonių.

Girdėdamas už savęs tylius Asado žingsnius Karlas įėjo į kambarį. Palei sienas stovėjo apsitrynę metaliniai stalai ir buvo sukabintos skelbimų lentos. Priėjęs arčiau jis nužvelgė jose iškabintas nuotraukas, kuriose buvo užfiksuotas Meretės Liungor gyvenimas. Nuo pirmojo pasirodymo ant pakylos parlamente iki medžių lapais nuklotos pievelės jaukioje namų aplinkoje Stevnse. Nerūpestingos akimirkos, įamžintos pikto jai linkinčio žmogaus ranka.

Vos tik užmetęs akį į metalinius stalus Karlas suprato, kaip sistemingai darbavosi šitas Lasė, kitaip tariant, Larsas Henrikas Jensenas, siekdamas savo tikslo.

Pirmiausia jis pamatė krūvelę popierių iš „Gerovės uosto". Kilstelėjęs keletą dokumentų įsitikino, kad tai tie patys Larso Henriko Jenseno asmens bylos originalai, kurie dingo prieš daugelį metų. Šūsnis lapų buvo panaudota nesėkmingai bandant suklastoti savo asmens kodą. Pamažu, regis, Lasė tobulėjo, o paskutiniame lape jam pavyko visai neblogai. Vadinasi, šis žmogus išties buvo prikišęs nagus prie „Gerovės uosto" dokumentų, ir taip laimėjo šiek tiek laiko.

Asadas bakstelėjo į kitą šūsnį popierių. Tai buvo laiškai nuo Danielio Heilo. Panašu, jog juodu susirašinėjo dėl vis dar neapmokėtos skolos už pastatus, kuriuos kadaise pirko Lasės tėvas. Du tūkstančiai antrųjų metų pradžioje Danielis Heilas faksu atsiuntė pranešimą, kad ketina pateikti ieškinį. Jis reikalavo dviejų milijonų kronų, taip pasirašydamas sau mirties nuosprendį. Vyras nė nenumanė, su

kokiu viskam pasiryžusiu priešininku susidūrė. Galbūt šie Heilo reikalavimai ir suveikė tarsi grandininė reakcija.

Karlas pakėlė patį viršutinį laišką. Tai buvo fakso, kurį Lasė Jensenas išsiuntė tą dieną, kai Heilas buvo užmuštas, kopija. Prie jo buvo pridėta nepasirašyta sutartis su žinute:

Turiu pinigus. Galime pasirašyti dokumentus ir užbaigti sandorį susitikę šiandien mano namuose. Mano advokatas atsineš visus reikiamus dokumentus; siunčiu tau preliminarią sutartį. Sužymėk savo pastabas bei pataisymus ir atsivežk šį dokumentą su savimi.

Išties, viskas kruopščiai suplanuota. Jei dokumentai nebūtų sudegę mašinoje, Lasė greičiausiai būtų pasistengęs juos pradanginti dar prieš atvykstant policijai ir medikams. Karlas atkreipė dėmesį į susitikimo datą bei laiką. Viskas sutapo. Heilas buvo atviliotas į savo paties mirtį. Kapelevo greitkelyje, padėjęs koją ant akceleratoriaus, jo jau laukė Denisas Knusenas.

– Pažiūrėk čia, Karlai, – tarė Asadas, imdamas popierių nuo kitos krūvelės viršaus. Tai buvo straipsnis iš laikraščio „Fredriksborg Amts“. Puslapio apačioje aprašoma Deniso Knuseno mirtis po trumpa drūta antrašte: „Mirė dėl piktnaudžiavimo narkotikais“.

Tiesiog tobula mirties priežastis.

Karlas peržvelgė kitus šioje krūvoje gulinčius popierius. Lasė neabejotinai buvo pasiūlęs Denisui didelę sumą už tai, kad sukeltų avariją. Taip pat nebuvo jokių abejonių, jog Hansas, Lasės brolis, iššoko priešais Heilo mašiną, priversdamas jį pasukti į kelio vidurį. Viskas vyko pagal planą, išskyrus faktą, kad Lasė taip ir nesumokėjo Denisui pažadėtų pinigų. Dėl to šis labai įsiuto.

Viename stebėtinai sklandžiai suformuluotame Deniso Knuseno laiške jis buvo pateikęs Lasei ultimatumą: arba Lasė sumoka tris šimtus tūkstančių kronų, arba Denisas pertrėkš jį kokiame nors kelyje ar autostradoje, kai šis mažiausiai to tikėsis.

Karlas prisiminė Deniso seserį. Tikrai, kokio mielo mažylio broliuko ji gedėjo.

Jis dar kartą akimis permetė skelbimų lentas. Jose kabėjo bendra triuškinančių Lasės Jenseno gyvenimo įvykių suvestinė. Kraupi avarija, draudimo kompanijos apgaulė, atmestas paramos prašymas Liungorų fondui. Visi motyvai susikaupė į bendrą visumą ir tapo aiškūs kaip niekad.

– Ar manai, jog jis išėjo iš proto nuo viso šito? – paklausė Asadas, kažką tiesdamas Karlui.

Karlas suraukė kaktą.

– Bijau ir pagalvoti, Asadai.

Tada žvilgtelėjo, ką jam padavė Asadas. Tai buvo nedidukas mobilusis telefonas „Nokia". Raudonas, naujas, žvilgantis. Kitoje pusėje buvo nupiešta širdelė ir mažomis kreivomis raidėmis užrašyta: „Sanė Jonson". „Kažin ką pasakys mergaitė, sužinojusi, kad jos telefonas atsirado", – pagalvojo Karlas.

– Čia visi įrodymai, – tarė jis Asadui ir galvos mostu parodė į ant sienos sukabintas nuotraukas. Jose buvo Lasės mama, sėdinti ligoninės lovoje ir verkianti, „Gerovės uosto" pastatai, kažkoks vyras, prie kurio stambiomis raidėmis užrašyta „įtėvis šėtonas". Greta kabėjo iškirpti straipsniai apie „HJ Industries" nuopelnus, kuriuose Lasės Jenseno tėvas buvo giriamas už savo neeilinę veiklą ir novatoriškumą Danijos moderniųjų technologijų pramonėje. Taip pat buvo mažiausiai dvidešimt nuotraukų iš Šlėzvigo-Holšteino kelto, kartu su plaukimo tvarkaraščiais, išmatuotu atstumu nuo viršutinio denio

iki automobilių aikštelės apačioje ir paskaičiuotais žingsniais. Šalia buvo dviem stulpeliais surašytas dar kažkoks laiko grafikas – vienas Lasės, kitas jo brolio. Vadinasi, abu prikišę nagus.

– Ką čia reiškia? – rodydamas į skaičius paklausė Asadas.

Karlas negalėjo tiksliai atsakyti.

– Gali būti, kad jie pagrobė ją ir kur nors nužudė. Bijau, jog toks tėra paaiškinimas.

– O tada ką šitie reiškia? – Asadas parodė į tolimiausią metalinį stalą, ant kurio gulėjo keletas didelių segtuvų ir pluoštas kažkokių techninių diagramų.

Karlas paėmė vieną segtuvą. Tarp puslapių buvo keletas skirtukų, o ant pirmojo užrašyta: „Nardymo vadovas. Karinio laivyno ginklų akademija, 1985 m. rugpjūtis". Prabėgomis versdamas lapus Karlas skaitė antraštes: nardymo fiziologija, vožtuvų priežiūra, paviršinės dekompresinės lentelės, deguonies sunaudojimo lentelės, Boilio dėsnis, Daltono dėsnis.

Karlui visa tai buvo tamsus miškas.

– Tai ar kapitono padėjėjui reikia žinoti apie nardymą, Karlai? – pasitikslino Asadas.

Karlas papurtė galvą.

– Gal čia jo hobis.

Dar pasirausęs tarp popierių jis surado kažkokį juodraštį, kruopščiai surašytą ranka, matyt, būsimam vadovėliui. Pavadinimas skelbė: „Slėgio bandymų instrukcijos reaktorių gaubtams. Henrikas Jensenas, „HJ Industries", 1986 m. lapkričio 10 d.".

– Ar tu ką nors perskaitai, Karlai? – Asadas, nors ir įsmeigęs akis į tekstą, to padaryti, matyt, nesugebėjo.

Pirmame puslapyje buvo nupaišytos kelios diagramos ir vamzdžių sistemų apžvalga. Turbūt tai buvo techninės specifikacijos,

susijusios su kokios nors įrangos pakeitimais, pavyzdžiui, tos, kurią „HJ Industries" perėmė iš „Inter Lab" įsigijusi jų pastatus.

Įtempęs akis Karlas bandė įskaityti ranka primargintus puslapius, kai jo akys stabtelėjo ties žodžiais „slėgio kamera" ir „uždarymas".

Jis pakėlė galvą ir pažvelgė į viršum popierių kabančią Meretės Liungor nuotrauką stambiu planu. Tik ką prieš akis sušmėžavę žodžiai „slėgio kamera" dabar trenkė lyg žaibas.

Nuo to, ką pagalvojo, per nugarą jam perbėgo šiurpas. Ar tikrai gali taip būti? Karlo galvoje sukosi baisi, siaubinga mintis. Tokia baisi, kad net prakaitas ėmė tekėti.

– Kas yra, Karlai? – paklausė Asadas.

– Eik į lauką ir stebėk viską aplinkui. *Dabar pat*, Asadai.

Jo partneris jau žiojosi pakartoti klausimą, tačiau Karlas, atsisukęs į paskutinę popierių šūsnį, nesileido į kalbas.

– Paskubėk, Asadai. Ir saugokis. Pasiimk šitą, – jis įbruko Asadui geležinį strypą, kuriuo buvo išlaužę duris.

Tada greitai perbėgo per popierius. Juose mirgėjo įvairūs paskaičiavimai, surašyti daugiausia Henriko Jenseno ir kelių kitų. Tačiau nieko panašaus į tai, ką tikėjosi surasti, Karlas nepamatė.

Jis dar kartą įsižiūrėjo į ryškią geros kokybės Meretės Liungor nuotrauką. Greičiausiai buvo fotografuota iš labai arti, nors panašu, jog jai pačiai nežinant, nes žvilgsnis buvo nukreiptas kažkur į šoną. Tas jos žvilgsnis išties buvo išraiškingas. Jame buvo tiek gyvasties ir energijos, kad bežiūrėdamas negalėjai likti abejingas. Tačiau Karlas buvo tikras, jog Lasė Jensenas ne dėl to būtent šią nuotrauką pasikabino. Greičiau priešingai. Jos kraštuose matėsi daugybė skylučių, matyt, buvo ne kartą nuimta ir vėl prismeigta prie lentos.

Vieną po kito Karlas ištraukė visus keturis ją laikančius smeigtukus. Tada apsuko nuotrauką ir pažvelgė, kas kitoje pusėje.

Tai, kas ten buvo užrašyta, tegalėjo būti pamišėlio darbas. Karlas perskaitė viską kelis kartus.

Tos šlykščios akys iššoks tau iš kaktos. Tavo kvaila šypsena paskęs kraujyje. Iš tavo plaukų liks kuokštai, o tavo mintys bus sumaltos į dulkes. Tavo dantys supus. Niekas tavęs neprisimins kitokios, tik tokią, kokia ir esi: kekšė, kalė, piktoji dvasia, supista žmogžudė. Tokia ir mirsi, Merete Liungor.

Po apačia didžiosiomis raidėmis buvo pažymėta:

2002 m. liepos 6 d.: 2 ATMOSFEROS
2003 m. liepos 6 d.: 3 ATMOSFEROS
2004 m. liepos 6 d.: 4 ATMOSFEROS
2005 m. liepos 6 d.: 5 ATMOSFEROS
2006 m. liepos 6 d.: 6 ATMOSFEROS
2007 m. gegužės 15 d.: 1 ATMOSFERA

Karlas žvilgtelėjo sau per petį. Apėmė jausmas, tarsi jį supančios sienos būtų ėmusios slinkti artyn. Prispaudęs prie kaktos ranką jis stovėjo ir įtemptai mąstė. Jie laikė ją kažkur čia, jis tuo neabejojo. Ji buvo kažkur visai netoli. Nors čia rašė, jog nužudys ją po penkių savaičių, gegužės 15-ąją, bet greičiausiai jau buvo tai padarę. Karlas nujautė, kad jie su Asadu galėjo išprovokuoti tokį žingsnį, ir tai buvo atlikta tikrai kažkur čia.

„Ką dabar daryti? Kas galėtų patarti?“, – galvojo Karlas, kapstydamasis po savo atmintį.

Išsitraukęs mobilųjį jis ėmė rinkti numerį, ketindamas skambinti Kurtui Hansenui, savo buvusiam kolegai, kuris dabar buvo tapęs konservatorių partijos atstovu parlamente.

Klausydamasis pypsėjimo ragelyje Karlas žingsniavo po kambarį. Laikas išties buvo Visagalis, ir dabar skaniai iš jų visų juokėsi, jis tą aiškiai pajuto.

Tą pačią sekundę, kai jau ketino padėti ragelį, jame pasigirdo tas puikiai pažįstamas Kurto Hanseno krenkštelėjimas, o paskui ir balsas.

Karlas paliepė jam nieko nekalbėti, tik išklausyti ir greitai mąstyti. Jokių klausimų, tik atsakymai.

– Tai tu manęs klausi, kas atsitiktų žmogui, kuriam per penkerius metus pakeltų slėgį iki šešių atmosferų, o paskui iškart sumažintų iki vienos? – pakartojo Kurtas. – Koks keistas klausimas. Čia tik teorinė situacija, ar ne?

– Greičiau atsakyk, Kurtai. Aš daugiau nieko nepažįstu, kas galėtų išmanyti tokius dalykus. Tu vienintelis iš mano pažįstamų turi profesionalaus nardymo sertifikatą, todėl sakyk, kas atsitiktų.

– Na, tas žmogus mirtų, savaime suprantama.

– Taip, bet per kiek laiko?

– Net neįsivaizduoju, bet būtų baisus reikalas.

– O konkrečiau?

– Viskas viduje susproginėtų. Alveolės susprogdintų plaučius. Kauluose susikaupęs azotas sudraskytų audinius. Visi organai, visas kūnas išsiplėstų, nes visur pilna deguonies. Kraujo krešuliai, kraujo išsiliejimas į smegenis, labai smarkus kraujavimas...

– Kaip galima padėt žmogui tokioj situacijoj? – pertraukė Karlas.

Kurtas Hansenas vėl krenkštelėjo. Gal nelabai žinojo, ką atsakyti.

– Tai čia viskas iš tikrųjų, Karlai? – paklausė jis.

– Bijau, kad taip, gali būti iš tikrųjų.

– Tada skambink į Holmeno karinio jūrų laivyno bazę. Jie turi mobiliąją barokamerą, „Dräger DUOCOM". – Knutas padiktavo Karlui telefono numerį. Šis padėkojo ir padėjo ragelį.

Atsiliepusiam Holmeno karinio jūrų laivyno pareigūnui situacijos ilgai aiškinti nereikėjo.

– Turit paskubėti. Negalim nė minutės delsti, – pasakė Karlas. – Atsiųskit žmones, ir tegul pasiima pneumatinius grąžtus su visa kita įranga, nes nežinau, per kokias kliūtis reikės prasibrauti. Ir praneškite policijos valdybai. Man reikia pastiprinimo.

– Viską supratau, – atsakė balsas ragelyje.

39 SKYRIUS

Tą pačią dieną

Prie paskutinio pastato abu artinosi sutelkę visą dėmesį. Atidžiai tyrinėjo žemę, ieškodami šviežių kasimo žymių. Akimis sekė glotnias plastikines statines, išrikiuotas palei sieną, tarsi jose galėtų būti paslėpta bomba.

Durys taip pat buvo užrakintos spyna, kurią Asadas nulaužė geležiniu strypu – šitą įgūdį paskui reikės įtraukti į asistento darbo aprašymą.

Įėję vidun jie pajuto salstelėjusį kvapą, tarsi jau pažįstamas odekolonas iš Lasės Jenseno kambario būtų sumišęs su per ilgai užsistovėjusia mėsa. Panašiai atsiduodavo gyvūnų narvai zoologijos sode šiltą pavasario dieną, kai viskas aplink sužydėdavo.

Ant grindų gulėjo daugybė įvairaus ilgio talpyklų iš žvilgančio nerūdijančio plieno. Tik nedidelė dalis iš jų visų turėjo pritvirtintus matuoklius. Iš ilgų lentynų palei sieną, kurių net galo nesimatė, galėjai spręsti, jog čia buvo planuojama stambaus masto gamyba. Tik šie planai taip ir neišsipildė.

Pridėjęs prie lūpų pirštą Karlas mostelėjo Asadui, kad sektų jam iš paskos iki kitų durų. Asadas linktelėjo ir suspaudė strypą rankose taip, jog net krumpliai pabalo, o pats kiek pasilenkė, lyg būtų norėjęs tapti mažiau pastebimas. Regis, suveikė kažkoks instinktas.

Karlas atidarė kitas duris.

Patalpoje degė šviesa. Koridoriuje švietė armuoto stiklo lempos. Vienoje pusėje už pravirų durų buvo keletas kabinetų be langų, iš kitos pusės durys vedė į dar vieną koridorių. Karlas ranka parodė Asadui eiti apieškoti kabinetų, o pats patraukė link ilgo siauro koridoriaus.

Jis buvo neapsakomai purvinas, lyg kas metų metus būtų tepliojęs grindis ir sienas visokiausiais šūdais. Aplinka nė iš tolo nepriminė tos vizijos, kurią norėjo įgyvendinti gamyklos įkūrėjas Henrikas Jensenas. Karlui tokiame fone niekaip nepavyko įsivaizduoti baltai apsirengusių inžinierių.

Pačiame koridoriaus gale buvo durys, kurias, sugriebęs kišenėje gulintį automatinį peilį, jis atsargiai pravėrė.

Įjungęs šviesą Karlas pamatė kažką panašaus į saugyklą – čia buvo keletas vežimėlių, krūvos gipskartonio plokščių ir gausybė vandenilio bei deguonies balionų. Jis instinktyviai pauostė. Ore jautėsi parako kvapas, lyg visai neseniai šioje patalpoje būtų iššovęs ginklas.

– Nė vienam kabinete nieko, – už nugaros tyliai pranešė Asadas.

Karlas linktelėjo. Panašu, kad ir čia nieko nėra, išskyrus tokią pačią šūdiną aplinką, kaip ir koridoriuje.

Asadas taip pat įėjo vidun ir apsižvalgė.

– Tai jo čia nėra, Karlai.

– Ne jo mes dabar ieškom.

Asadas suraukė kaktą.

– O tai ko?

– Ššš, – nutildė jį Karlas. – Girdi?

– Ką?

– Klausykis. Kažkur labai tyliai švilpia.

– Švilpia?

Karlas iškėlė ranką, rodydamas Asadui užsičiaupti, ir užmerkė akis. Tai galėjo būti kažkur toli veikiantis ventiliatorius. Arba vamzdžiais tekantis vanduo.

– Oras leidžia tokį garsą, Karlai. Tarsi kas nors būtų pradurta.

– Taip, bet iš kur tas garsas sklinda? – Karlas lėtai apsisuko aplink. Tiksliai pasakyti buvo neįmanoma. Kambarys buvo ne didesnis nei dešimties pėdų pločio ir gal penkiolikos arba dvidešimties pėdų ilgio, tačiau tas garsas, regis, sklido iš visur ir kartu iš niekur.

Jis apsidairė po kambarį, tarytum fotografuodamas viską vaizduotėje. Iš kairės viena šalia kitos buvo keturios gipskartonio plokštės, sustatytos kokiais penkiais sluoksniais. Prie tolimiausios sienos tebuvo tik viena kreivai palinkusi plokštė. Siena iš dešinės buvo plika.

Pažvelgęs į lubas Karlas pamatė keturis skydelius su mažytėmis skylutėmis, o tarp tų skydelių išsiraizgę laidai ir variniai vamzdžiai atėjo iš koridoriaus ir vedė kažkur už gipskartonio plokščių.

Asadas irgi tai pastebėjo.

– Tai kažkas turi būti už tų plokščių, Karlai.

Šis linktelėjo. Gal lauko siena, o gal dar kas nors.

Jie kibo į darbą. Sulig kiekviena pakelta ir patraukta plokšte garsas, regis vis artėjo.

Galiausiai prieš juos atsivėrė siena, ant kurios kone palei lubas kabojo didžiulė juoda dėžė su daugybe jungiklių, matuoklių ir

mygtukų. Greta šio valdymo prietaisų skydo sienoje buvo įtaisytos dviejų dalių durys, dengtos metalo plokštėmis. Kitoje pusėje buvo du dideli iliuminatoriai iš armuoto visiškai nepermatomo stiklo. Lipnia juostele ant jo buvo priklijuoti laidai, išvedžioti tarp keleto galvučių. Karlas spėjo, kad tai detonatoriai. Ties abiem iliuminatoriais stovėjo po trikojį su kamera. Nebuvo sunku įsivaizduoti, kam jos buvo naudojamos ir kokį darbą turėjo atlikti detonatoriai.

Ant grindų po kameromis juodavo pabirę kažkokie rutuliukai. Pakėlęs Karlas pamatė, jog tai stambūs šratai. Palietęs stiklą jis atsitraukė atgal. Nebuvo jokių abejonių, kad į juos šaudyta. Vadinasi, kažkas čia vyko ne taip, kaip tie žmonės buvo suplanavę.

Karlas priglaudė ausį prie sienos. Švilpesys sklido kažkur iš ten. Švilpė ne pro langus, ne pro duris, o kažkur ten viduje. Tai turėjo būti labai aukšto dažnio garsas, jei jau įveikė tokią patikimą izoliaciją.

– Karlai, čia rodo daugiau nei keturis barus.

Karlas pasižiūrėjo į slėgio matuoklį, kurį baksnodamas rodė Asadas. Jo tiesa. Keturi barai – tai beveik penkios atmosferos. Vadinasi, patalpos viduje slėgis jau buvo nukritęs per vieną atmosferą.

– Asadai, man atrodo, ten viduje yra Meretė Liungor.

Karlo partneris stovėjo sustingęs ir žvilgsniu tyrinėjo metalines arkos formos duris.

– Tu taip manai?

Karlas linktelėjo.

– Slėgis krinta žemyn, Karlai.

Asadas buvo teisus. Net matėsi, kaip slenka rodyklė.

Pakėlęs akis Karlas pažvelgė į laidus. Plonyčiai tarp detonatorių išvedžioti kabeliai buvo nukarę iki žemės, atvirais galais. Tikriausiai jie planavo prijungti juos prie akumuliatoriaus ar kokio kito

sprogdiklio. Ar tai ir turėjo įvykti gegužės penkioliktą dieną, slėgiui nukritus iki vienos atmosferos, kaip buvo parašyta kitoje Meretės Liungor nuotraukos pusėje?

Karlas vėl apsidairė aplink, bandydamas viską sudėlioti į vietas. Variniai vamzdžiai vedė tiesiai į kambarį. Iš viso jų buvo turbūt dešimt, ir kas žino, kurie iš jų buvo skirti slėgiui išleisti, o kurie – didinti? Nupjovę bent vieną iš jų jie rizikuotų tik dar labiau pakenkti slėgio kameroje uždarytam žmogui. Lygiai tas pats galėjo nutikti ir prikišus nagus prie elektros laidų.

Priėjęs prie kameros durų Karlas ėmė tyrinėti šalia esančius jungiklius. Čia viskas jau buvo aiškiau – prie visų šešių mygtukų juodu ant balto buvo surašyta: „Viršutinėms durelėms atidaryti“, „Viršutinėms durelėms uždaryti“, „Išorinėms durims atidaryti“, „Išorinėms durims uždaryti“, „Vidinėms durims atidaryti“, „Vidinėms durims uždaryti“.

Dabar abejos kameros durys buvo uždarytos. Taip ir turėjo būti.

– Kaip manai, kam šis daiktas? – paklausė Asadas, pernelyg pavojingai krapštydamasis prie mažyčio potenciometro, kuris buvo išjungtas.

„Kaip gerai dabar būtų čia turėti Hardį“, – pagalvojo Karlas. Jau ką ką, o apie mygtukus ir prietaisų skales Hardis nutuokė daug daugiau už visus kitus.

– Šitas jungiklis tai buvo uždėtas po visų kitų, – pareiškė Asadas. – Nes kitaip kodėl kiti padaryti iš to rudo? – Jis parodė į kvadratinę dėžutę, pagamintą iš bakelito. – Ir kodėl tada šitas turėtų būti tik vienas iš visų padarytas iš plastiko?

Tai buvo tiesa. Skirtingi jungikliai akivaizdžiai pagaminti skirtingu laiku.

Asadas linktelėjo.

– Aš manau, tas prietaisas gali arba sustabdyti viską, arba daugiau jis nieko nereiškia.

Kaip gražiai, nors ir netiksliai, pasakyta.

Karlas giliai įkvėpė. Nuo tada, kai paskambino į Holmeną, jau buvo praėję dešimt minučių, o iki čia jie vis tiek taip greitai neatvažiuos. Jeigu ten viduje yra Meretė Liungor, jie turi imtis drastiškų priemonių.

– Įjunk, – paliepė jis Asadui, kamuojamas negeros nuojautos.

Kai tik Asadas spustelėjo jungiklį, švilpesys perskrodė kambarį visu smarkumu. Karlo širdis jau kone lipo iš krūtinės. Akimirką jis buvo įsitikinęs, kad jie išleido iš patalpos dar daugiau slėgio.

Paskui jis pakėlė akis į viršų ir pamatęs ties lubomis keturis stačiakampius rėmelius suprato, jog tai garsiakalbiai. Per juos ir sklido tas švilpesys iš kameros vidaus, toks šaižus, kad net ėjo per smegenis.

– Kas čia darosi? – sušuko Asadas, užsidengdamas rankomis ausis ir negirdėdamas Karlo atsakymo.

– Man atrodo, tu įjungei garsiakalbius, – šūktelėjo Karlas jam atgal ir vėl pakėlė galvą į lubas. – Ar tu ten viduje, Merete? – suriko tris ar keturis kartus, o tada atidžiai įsiklausė.

Dabar jis aiškiai girdėjo, kad švilpesį kėlė pro siaurą plyšį besiveržiantis oras. Garsas priminė tą, kurį žmogus išleidžia pro dantis, kai pradeda švilpauti. Jis buvo tolygus.

Karlas sunerimęs pažvelgė į slėgio matuoklį. Rodyklė jau buvo nukritusi ties keturiomis su puse atmosferos. Slėgis sparčiai krito.

Jis dar kartą suriko, šį kartą tiek, kiek tik leido plaučiai. Asadas, atsikimšęs ausis, taip pat riktelėjo. „Taip rėkdami galėtume prikelti ir numirėlį“, – pagalvojo Karlas, nuoširdžiai vildamasis, kad iki to reikalai dar nėra spėję prieiti.

Tada iš juodosios dėžės palubėje pasigirdo garsus dunkstelėjimas, ir kambaryje akimirkai stojo visiška tyla.

„Vadinasi, dėžė viršuje reguliuoja slėgio išleidimą“, – sumojo jis ir jau ketino bėgti į kitą patalpą atsinešti, ant ko galėtų pasilipti iki dėžės.

Ir tą akimirką per garsiakalbius abu išgirdo aimanuojant. Tokius garsus galėjo skleisti į kampą užspeistas žvėris arba labai kenčiantis, o gal didelio sielvarto apimtas žmogus. Tai buvo ilga, monotoniška dejonė.

– Merete, ten tu? – riktelėjo Karlas.

Abu stovėjo apmirę ir laukė. Tada išgirdo garsą, kurį jie palaikė teigiamu atsakymu.

Karlas pajuto gniužulą gerklėje. Ten, už sienos, buvo Meretė Liungor. Daugiau nei penkerius metus įkalinta tokioj niūrioj ir šlykščioj skylėj. Dabar jau turbūt vos gyva, o Karlas net neturi supratimo, ką daryti.

– Merete, kaip tau padėt? – suriko jis, ir tą pačią sekundę pro gipskartonio plokštę prie tolimiausios sienos pasigirdo kurtinantis trenksmas. Karlas iškart suvokė, kad kažkas, pasislėpęs už plokštės, šovė į juos iš už nugaros, pažerdamas šratus po visą kambarį. Jis pajuto, kaip keliose vietose tvinkčioja kūnas ir veržiasi šiltas kraujas. Tarsi apmiręs taip stovėjo vos trumpą akimirką, nors ji atrodė kaip visa amžinybė. Paskui metėsi atgal tiesiai ant Asado, kuris stovėjo susiėmęs peršautą ranką, šoko perkreiptu veidu.

Jiems gulint ant grindų gipskartonio plokštė susvyravo ir nukrito, atskleisdama tą, kuris buvo paleidęs šūvį. Nebuvo sunku jį atpažinti. Jei ne kelios raukšlės, kurias per daugelį metų jo veide buvo įrėžęs nelengvas gyvenimas ir iškankinta siela, Lasė Jensenas atrodytų lygiai taip pat, kaip tas berniukas iš jų matytų nuotraukų.

Žengdamas iš savo slėptuvės su rūkstančiu ginklu rankoje jis akimis tyrinėjo padarytas žaizdas taip šaltakraujiškai, lyg būtų apžiūrinėjęs užlietą rūsį.

– Kaip mane radot? – paklausė, atlenkdamas šautuvo vamzdį ir vėl jį užtaisydamas. Paskui priėjo artyn. Nebuvo nė menkiausios dvejonės, jog jis paspaus gaiduką, kai tik panorės.

– Lase, dar turi progą viską nutraukt, – įspėjo Karlas, šiek tiek pasikeldamas, kad prispaustas Asadas galėtų iš po jo išlįsti. – Dabar dar galėtum išsisukt su keleriais metеliais kalėjime. Paskui jau sėsi iki gyvos galvos už žmogžudystę.

Vyras nusišypsojo, parodydamas, kodėl juo žavėjosi moterys. Po gražia šypsena slėpėsi pats velnias.

– Kaip matau, dar daug ko nežinot, – atsakė jis, nutaikęs vamzdį tiesiai Asadui į smilkinį.

„Aha, tai čia tau taip atrodo“, – pamanė Karlas, jusdamas, kaip Asado ranka apčiuopomis ieško jo švarko kišenės.

– Aš iškviečiau pastiprinimą. Mano kolegos pasirodys bet kurią minutę. Duok man tą šautuvą, Lase, ir viskas bus gerai.

Lasė papurtė galvą, nepatikėjęs nė vienu žodžiu.

– Nudėsiu tavo partnerį, jei man neatsakysi. Kaip, po velnių, mane radot?

Turint galvoje situaciją ir patiriamą spaudimą, Lasės balsas skambėjo pernelyg ramiai. Viduje jis tikriausiai virte virė.

– Per Ufę, – atsakė Karlas.

– Ufę? – Tai išgirdus Lasės veidas persimainė. Jo smegenys, norinčios viską kontroliuoti, tiesiog nepriėmė tokio netikėto atsakymo. – Nesąmonė! Ufė Liungoras nieko nežino. Jis net nekalba. Pastarosiomis dienomis aš sekiau visas naujienas. Jis nė žodžio nepratarė. Meluoji.

Karlas pajuto, kaip Asadas pagaliau sugriebė peilį.

Eina šikt tos visos taisyklės ir įstatymai dėl nelegalių ginklų. Tik duok Dieve, kad Asadas spėtų juo pasinaudoti.

Per garsiakalbius virš galvos pasigirdo kažkoks garsas, lyg uždaryta moteris būtų bandžiusi kažką pasakyti.

– Ufė Liungoras atpažino tave iš nuotraukos, – tarė Karlas. – Tos, kur jūs su Denisu Knusenu stovit abu, kai dar buvot maži. Atsimeni tą nuotrauką, Atomai?

Šis vardas nutvilkė kaip antausis. Iš veido buvo matyti, kaip bunda visos prieš daugelį metų patirtos Lasės Jenseno kančios.

Jis išsiviepė ir linktelėjo.

– Tai ir apie šitą žinot! Kaip suprantu, viską jūs žinot. Tada, matyt, suprantat, jog gausit palaikyti kompaniją Meretei.

– Tu nespėsi. Pagalba jau pakeliui, – atsakė jam Karlas, kiek pasilenkdamas į priekį, kad Asadas galėtų ištraukti peilį ir staigiai pulti. Tik klausimas, ar tas psichas nenuspaus gaiduko. Jei Lasė iššautų iš abiejų vamzdžių per tokį mažą atstumą, tuomet jiems su Asadu būtų mišios.

Bet Lasė jau vėl šypsojosi. Savitvarda buvo grįžusi. Tai buvo skiriamasis psichopatų bruožas – niekas negalėjo jų pernelyg sujaudinti.

– Spėsiu, patikėk. Dėl to galit būt ramūs.

Tą pačią sekundę Karlo kišenė truktelėjo, trakštelėjo atlenkiamasis peilis, ir pasigirdo garsas, kokį skleidžia peilio ašmenys, smingantys į žmogaus kūną, perkertantys sausgysles ir drėskiantys tvirtus raumenis. Prieš akis šmėstelėjo kruvina Lasės koja ir Asadas, savo sužeista ranka išmušantis į viršų šautuvą. Instinktyviai Lasės dar spėtas paleisti šūvis nugriaudėjo Karlui palei pat ausis, užgoždamas visus kitus garsus. Jis tik matė, kaip Lasė tyliai pargriūva atatupstas, o Asadas, atkišęs peilį, šoka ant jo.

– Ne! – užriko Karlas, nors nė pats negirdėjo savo balso. Jis pabandė atsistoti ir iškart pajuto, kad yra ne juokais sužeistas. Pažvelgęs po savimi pamatė ant grindų plūstantį kraują. Tada susiėmė už šlaunies ir smarkiai suspaudęs ją atsistojo.

Asadas, taip pat pasruvęs krauju, sėdėjo Lasei ant krūtinės ir laikė prikišęs peilį jam prie gerklės. Karlas nieko negirdėjo, bet matė, kaip Asadas kažką rėkia, o Lasė spjaudo jam į veidą sulig kiekvienu ištartu sakiniu.

Pamažu Karlui atsikimšo viena ausis. Jungiklis viršuje buvo vėl pradėjęs leisti orą iš kameros. Šį kartą švilpimas atrodė dar stipresnis nei prieš tai. Ar taip ir buvo, ar Karlo klausa jį klaidino?

– Kaip sustabdyt šitą šūdą? Kaip išjungt ventiliatorius? Sakyk! – gal kokį šimtąjį kartą išrėkė Asadas, už tai gaudamas dar vieną spjūvį į veidą. Karlas tik dabar pastebėjo, jog kiekvieną kartą Lasei spjovus, peilis vis smarkiau įsiremdavo jam į gerklę.

– Dar ne tokiems kaip tu esu perpjovęs gerkles! – užriko Asadas, rėždamas odą peiliu. Pjūvis buvo negilus, Lasei per kaklą nuvarvėjo kraujo srovelė.

– Jei ir žinočiau, nesakyčiau, – pro dantis iškošė Lasė. Karlas žvilgtelėjo į jo koją, kur Asadas buvo smogęs peiliu. Žaizda kraujavo nesmarkiai, vadinasi, šlaunies arterija nebuvo prakirsta. Bet sužeidimas vis tiek buvo rimtas.

Karlas pakėlė akis į manometrą; slėgis krito lėtai, bet tolygiai. Kur tas sušiktas pastiprinimas? Gal tas pareigūnas iš Holmeno jiems nepaskambino, kaip Karlas buvo prašęs? Atsirėmęs į sieną Karlas išsitraukė mobilųjį ir surinko numerį. Atsiliepęs budėtojas patikino, kad pagalba turi atvykti bet kurią minutę. Karlo kolegoms ir medikams čia išties bus ką veikti.

Kas įvyko paskui, Karlas dorai nė nepajuto – tik pastebėjo, kaip ant žemės nukrito jo mobilusis, o smūgį gavusi ranka bejėgiškai nu-

sviro prie šono. Pasisukęs visu kūnu jis pamatė už nugaros stovinčią liesą būtybę su geležiniu strypu, kuri dar kartą prisitaikė ir smogė Asadui į smilkinį. Šis nukrito, nespėjęs išleisti nė garso.

Tada Lasės brolis užlipo ant Karlo mobiliojo ir trypė, kol iš jo liko tik šukės.

– O Dieve, sūnau, tu labai sužeistas? – iš toliau pasigirdo balsas. Moteris riedėjo link jų, sėdėdama savo vežimėlyje nerimo perkreiptu veidu. Ji nekreipė jokio dėmesio į vyrą, gulintį ant grindų be sąmonės, tik matė pro sūnaus kelnių klešnę besisunkiantį kraują.

Vargais negalais Lasė atsistojo ir metė Karlui įtūžusį žvilgsnį.

– Nieko tokio, mama, – atsakė, traukdamasis iš kišenės nosinę. Brolio padedamas jis nusisegė diržą ir apsuko juo nosinę, prispaustą prie šlaunies.

Motina pravažiavo pro juos ir sustojusi įsispoksojo į manometrą.

– Kaip laikaisi, kale tu nelaiminga? – suriko ji, atsisukusi į stiklą.

Karlas žvilgtelėjo į Asadą, kuris tysojo ant grindų ir sunkiai alsavo. Vadinasi, greičiausiai išgyvens. Akimis tyrinėdamas grindis Karlas ieškojo peilio. Gali būti, kad jis parkrito po Asadu, o galbūt guli kur nors čia netoliese, jei tik tas džiūsna pasitrauktų.

Hansas, regis, perskaitė Karlo mintis. Jis atsisuko ir pažvelgė į jį kaip vaikas, iš kurio Karlas būtų kėsinęsis kažką pavogti ar netgi ketintų primušti. Šis jo žvilgsnis bylojo apie vienišą vaikystę. Jame galėjai įskaityti patyčias vaikų, nesuprantančių, koks pažeidžiamas būna likimo nuskriaustas žmogus.

Iškėlęs strypą Hansas nusitaikė Karlui į gerklę.

– Ar man jį nužudyt, Lase? Sakyk. Aš galiu.

– Tu nieko nežudysi, – pertraukė moteris, privažiavusi artyn.

– Sėskis, fare tu apsišikęs, – paliepė Lasė, išsitiesęs visu ūgiu. – Hansai, atnešk akumuliatorių. Išsprogdinsim šitą pastatą iki pamatų. Daugiau nieko negalim padaryt. Paskubėk, turim iš čia dingt per dešimt minučių.

Jis užtaisė šautuvą, nenuleisdamas akių nuo Karlo, kuris, vis dar atsišliejęs į sieną, pamažu susmuko ir atsisėdo ant grindų nugara į kameros duris.

Nuplėšęs nuo stiklo lipniąją juostą Lasė susirinko sprogmenis. Vienu mikliu judesiu apsuko laidus ir detonatorius Karlui apie kaklą lyg kokį mirtiną šaliką.

– Nebijok, vis tiek nieko nepajusi. Užtat jai ten kameroje bus daug blogiau. Bet taip jau turi būti, – šaltai paaiškino Lasė, tempdamas dujų balionus prie kameros sienos.

Nešinas akumuliatoriumi ir ritiniu laidų sugrįžo brolis.

– Ne, Hansai, dabar darysim kitaip. Akumuliatorių išsinešim į lauką su savim. Sujunk štai taip, ir viskas, – pasakė Lasė, rodydamas, kaip prijungti Karlui ant kaklo pakibusius sprogmenis prie detonatoriaus laidų ir akumuliatoriaus. – Atpjauk kuo ilgesnį gabalą, kad užtektų iki pat kiemo. – Nusikvatojęs jis pažvelgė Karlui į akis. – Lauke prijungsim srovę, ir kai sprogs, šitam asilui galva nulėks kartu su visais dujų balionais.

– O kaip iki tol? O ką šitas? – brolis parodė į Karlą. – Juk jis gali nusiplėšt laidus.

– Ar šitas? – Lasė išsišiepė ir pastūmė akumuliatorių toliau nuo Karlo. – Labai gerai sakai. Tuoj leisiu tau pridaužyt jį, kad nieko nebesuvoktų.

Paskui jis staiga surimtėjo ir vėl atsisuko į Karlą.

– Kaip, po velnių, jūs mane radot? Sakei, per Denisą Knuseną ir Ufę? Kažkas man neaišku, kaip tu suvedei visus galus iki manęs?

– Tu pridirbai milijoną klaidų, asile. Štai taip ir radom.

Lasė žengtelėjo atatupstas. Tai, kas blykstelėjo jo akyse, kuo aiškiausiai bylojo apie giliai sieloje šaknis įleidusią beprotybę. Neliko dvejonių, jog po akimirkos jis iššaus. Tiesiog nusitaikys ir paspaus gaiduką. O tada jau sudie, Karlai. Lasė turėjo išsprogdinti šį pastatą bet kokia kaina, ir joks faras negalėjo jam to sutrukdyti. Tarsi Karlas būtų pats to nesupratęs.

Susitaikęs su likimu Karlas atsisuko į Lasės brolį. Jis plušėjo virpančiomis rankomis, niekaip nesusitvarkydamas su laidais. Vos tik išvyniodavo, jie kaipmat susipainiodavo tarpusavyje.

Karlas pajuto, kaip jam kažkur palei koją trūkčioja peršauta Asado ranka. Gal vis dėlto jis nebuvo labai sunkiai sužeistas. Nors tai menka paguoda tokioje situacijoje – po akimirkos abu jau tysos negyvi.

Užmerkęs akis Karlas pabandė prisiminti bent keletą reikšmingų savo gyvenimo akimirkų. Kai nepavyko, jis ir vėl atsimerkė. Net ir tokia paguoda jam uždrausta.

Nejaugi per visą savo gyvenimą jis nebuvo išgyvenęs prisiminimo vertų akimirkų?

– Mama, geriau dabar važiuok iš čia, – pasigirdo Lasės balsas. – Važiuok į kiemą, kuo toliau nuo sienų. Mes irgi ateisim pas tave po minutės, o tada visi dingsim iš čia.

Motina linktelėjo, paskutinį kartą atsisuko į iliuminatorius ir nusispjovė ant stiklo.

Važiuodama pro šalį ji su panieka pažvelgė į Karlą ir šalia gulintį jo partnerį. Jei būtų galėjusi, būtų juos dar paspyrusi. Juk jie atėmė iš jos gyvenimą, taip pat, kaip ir visi kiti prieš tai. Ši moteris kvėpavo nuolatiniu pykčiu ir neapykanta. Jokia kita emocija nebūtų prasiskverbusi pro tą stiklo šarvą, kuriame ji gyveno.

„Pro čia nepravažiuosi, ragana“, – pagalvojo Karlas, matydamas, kaip keistai atmesta į šoną tyso Asado koja.

Kai vežimėlio ratai ją užkliudė, Asadas net suriaumojo ir vienu šuoliu užtvėrė kelią iki durų. Prie iliuminatorių stovėję broliai krūptelėję atsisuko, ir po sekundėlės Lasė jau kėlė šautuvo vamzdį. Asadas, kurio smilkiniu vis dar varvėjo kraujas, pasilenkė, slėpdamasis už moters, tada nusitvėrė už kaulėtų jos kelių ir pasileido link jų, stumdamas vežimėlį prieš save. Užviręs triukšmas buvo pragariškas: Asado riaumojimas, moters klyksmas, šaižus švilpesys iš slėgio kameros ir grasinantys dviejų vyrų riksmai, kuriuos netrukus pertraukė visa jėga į juos atsitrenkęs ir žemyn pargriovęs vežimėlis.

Ore tik sutabalavo moters kojos, o Asadas, nuo jos atsispyręs, metėsi prie šautuvo, kurį Lasė bandė į jį nukreipti. Broliui klykiant Asadas viena ranka sugriebė už vamzdžio, o kita ėmė talžyti Lasei per gerklę. Visa tai truko vos keletą sekundžių.

Tvirtai laikydamas ginklą Asadas atsitraukė. Nustūmęs tolyn vežimėlį jis koja prispaudė springstantį Lasę ir akimirką stovėjo įsmeigęs į jį akis.

– Pasakyk mums, kaip sustabdyt tą šūdą! – suriko jis.

Karlas taip pat atsistojo. Pastebėjęs palei sieną gulintį peilį jis nusivyniojo laidus su sprogmenimis nuo kaklo ir nuėjo jo pakelti. Hansas bandė pakelti motiną.

– Sakyk. Greičiau! – Karlas prikišo peilį Lasei prie skruosto.

Bet Lasės akyse abu pamatė tą patį. Jis jų nesiklausė. Jo smegenys galvojo tik apie vieną dalyką: Meretė Liungor turi mirti tame kambaryje jiems už nugaros. Viena pati, lėtai ir skausmingai. Toks buvo Lasės tikslas. Kai viskas baigsis, jis buvo pasirengęs priimti bet kokią bausmę. Dabar jam nebuvo jokio skirtumo.

– Susprogdinsim jį ir visą jo šeimą, Karlai, – tarė Asadas, primerkęs akis. – Meretė Liungor vis tiek tuoj mirs. Tai mes jau nebegalim

niekuo jai padėti. – Jis mostelėjo į manometrą, kurio rodyklė jau buvo nukritusi gerokai žemiau už keturių atmosferų padalą. – Mes jiems padarykim tą patį, ką jie norėjo padaryti mums. Ir suteikim Meretei paslaugą.

Karlas įdėmiai žvelgė į savo partnerį. Tose šiltose rudose jo akyse dabar žybtelėjo nuoširdi neapykanta, kurios nė nereikėtų ilgai kurstyti.

Jis papurtė galvą.

– Mes negalim, Asadai.

– Aišku, Karlai, kad galim, – atsakė Asadas. Tada neskubėdamas ištraukė Karlui iš rankų laidus su sprogmenimis ir apvyniojo juos Lasei aplink kaklą.

Kai Lasė dirstelėjo į pasigailėjimo meldžiančią savo motiną ir drebantį brolį, kuris stovėjo jai už nugaros, Asadas dar kartą reikšmingai pažvelgė į Karlą, ir šiam tapo aišku. Jie turėjo pakratyti Lasę taip, kad šis pagaliau imtų žiūrėti į juos rimtai. Net jeigu jo paties kailis jam neberūpi, vargu ar jis numotų ranka į savo brolį ir motiną. Asadas suprato tai iš jo žvilgsnio, ir nesuklydo.

Tada, pakėlęs Lasės rankas, Karlas pritvirtino atvirus laidų galus prie detonatorių, kaip pats Lasė buvo nurodęs.

– Eikit ten ir atsisėskit į kampą, – paliepė jis sūnui ir motinai. – Hansai, nešk ten savo motiną ir pasisodink sau ant kelių.

Jaunėlis žvelgė į Karlą siaubo kupinomis akimis; paskui, paėmęs ant rankų motiną lyg pūkelį, nusinešė prie tolimiausios sienos ir atsisėdo.

– Jei nepasakysi mums, kaip išjungt tą prakeiktą mechanizmą, mes jus visus susprogdinsim kartu su Merete Liungor, – tarė Karlas, jungdamas detonatorių prie akumuliatoriaus gnybto.

Iki šiol žiūrėjęs į motiną Lasė atsisuko į Karlą. Jo akys degė neapykanta.

– Aš nežinau, kaip jį sustabdyt, – ramiai atsakė jis. – Galėčiau paieškot instrukcijose, bet nebėra laiko.

– Meluoji! Juk žinau, kad tik bandai tempti laiką! – užstaugė Karlas. Akies krašteliu jis pastebėjo, jog Asadas ruošiasi Lasei trenkti.

– Galvok, ką nori, – tepasakė Lasė ir pasukęs galvą į Asadą jam nusišypsojo.

Karlas palingavo galva. Lasė nemelavo. Jis laikėsi šaltakraujiškai, bet nemelavo. Per daugelį metų sukaupta patirtis Karlui tai patvirtino. Lasė nežinojo, kaip išjungti sistemą, neperskaitęs instrukcijų. Labai prastos naujienos.

– Kaip tu, viskas gerai? – Karlas atsisukęs paklausė Asado, uždėdamas ranką ant šautuvo vamzdžio. Pačiu laiku, nes dar sekundė, ir šis būtų trenkęs su buože Lasei per snukį.

Asadas piktai linktelėjo. Nei šratas rankoje, nei smūgis į galvą jam nebuvo pridaręs didelių bėdų. Vyrukas buvo ne iš skystųjų.

Karlas atsargiai paėmė iš jo šautuvą.

– Negalima. Aš palaikysiu ginklą, Asadai, o tu geriau nubėk ir atnešk instrukciją. Matei, kur buvo padėta. Tam slaptam kambaryje, ranka prirašytas juodraštis iš pačios paskutinės krūvos. Man atrodo, guli ant viršaus. Atnešk, Asadai. Ir paskubėk!

Vos tik Asadas išėjo, ir Karlas įrėmė šautuvo vamzdį Lasei į smakrą, šis nusišypsojo. Lyg koks gladiatorius jis mintyse lygino savo priešininkų jėgas, rinkdamasis sau parankesnį varžovą. Jis aiškiai manė, kad Karlas jam kur kas geresnis pasirinkimas nei Asadas. O Karlas savo ruožtu manė, jog jis aiškiai klydo.

Atatupstas Lasė ėmė trauktis link durų.

– Tu neišdrįsi manęs nušaut. Anas būtų nušovęs. Aš išeinu, ir tu manęs nesustabdysi.

– Tu taip manai? – Karlas žengė į priekį ir tvirtai sugriebė jį už gerklės, ketindamas vožti šautuvu per veidą, jei tik šis dar bent pajudės.

Tolumoje pasigirdo policijos sirenos.

– Bėk, – suspiegė Lasės brolis staiga pašokęs ir laikydamas glėbyje motiną spyrė į Karlą jos vežimėlį.

Tą pačią sekundę Lasė nėrė lauk. Karlas mėgino jį vytis, bet nepajėgė. Jo būklė, matyt, buvo gerokai blogesnė nei Lasės; sužeista koja tiesiog atsisakė judėti iš vietos.

Todėl, atšokęs nuo riedančio vežimėlio, kuris čia pat suknežo į sieną, Karlas nukreipė ginklą į Hansą ir motiną.

– Atsargiai! – sukliko jaunėlis, rodydamas į Lasei iš paskos besivelkantį ilgą laidą.

Visų akys nukrypo į grindis. Bėgdamas koridoriumi Lasė, matyt, bandė nusiplėšti nuo kaklo sprogmenis. Jie stebėjo, kaip Lasei bėgant per pastatą ant žemės gulintis ritinys mažėja, o laidai vis vyniojasi ir galiausiai visiškai įsitempia, apversdami akumuliatorių bei nusitempdami jį iš paskos. Ties durimis akumuliatorius trinktelėjo į staktą, o vienas pakibęs laidas nuslydo po juo, užkliudydamas antrąjį gnybtą.

Iki jų atsklido tik vos juntamas virpesys ir prislopintas sprogimo dunkstelėjimas kažkur tolumoje.

Gulėdama ant nugaros ir klausydamasi švilpimo visiškoje tamsoje Meretė pabandė sudėti rankas taip, kad galėtų užspausti abu riešus.

Po kurio laiko jos oda pradėjo niežėti, bet nieko daugiau neįvyko. Akimirką ji patikėjo, kad tuoj įvyks didžiausias pasaulio stebuklas,

ir lubose prasivėrusioms vėdinimo galvutėms suriko, kad nepasiduos.

Tačiau visos viltys sulaukti stebuklo pražuvo, kai burnoje ėmė klibėti pirmoji plomba. Kelias minutes ji svarstė, ar jau paleisti riešus, nes galvos ir sąnarių skausmai, kaip ir spaudimas vidiniuose organuose, vis smarkėjo ir plito po visą kūną. Kai pagaliau nusprendė paleisti, net nebejautė savo rankų.

„Reikia apsiversti", – pagalvojo ji ir paliepė kūnui pasisukti ant šono, bet raumenys tam jau nebeturėjo jėgų. Visi pojūčiai tarsi apsitraukė kažkokia migla ir ėmė taip pykinti, kad žiaukčiodama ji vos neuždusо.

Meretė gulėjo ant grindų, neįstengdama nė pajudėti, ir tada pamažu prasidėjo konvulsijos. Pirmiausia ėmė trūkčioti sėdmenų, paskui pilvo raumenys, o tada traukuliai persimetė ir į krūtinę.

„Per lėtai!", – girdėjo ji savo pačios sąmonės balsą, bandydama dar kartą atlaisvinti suspaustas riešo arterijas.

Po keleto minučių ją apėmė visiškas mieguistumas. Sutelkti mintis ir galvoti apie Ufę darėsi nebeįmanoma. Prieš akis šmėžavo tik spalvos, šviesos blyksniai, besisukantys kontūrai ir daugiau nieko.

Kai iš danties iššovė klibanti plomba, ji ėmė be paliovos dejuoti. Visa jos kūne dar užsilikusi energija prasiveržė šiuo ilgu, monotonišku, kančios persmelktu garsu. Tačiau pati savęs ji negirdėjo – viską nustelbė tas šaižus antgalių skleidžiamas švilpimas.

Ir tuomet oro siurbimas netikėtai sustojo, o šaižus garsas nutilo. Sekundėlę vėl šmėstelėjo viltis išsigelbėti. Už kameros sienų ji išgirdo balsus. Jie šaukė ją vardu. Moteris nustojo aimanuoti. Kažkieno balsas paklausė, ar čia Meretė. „Taip, aš čia", – jos viduje viskas šaukte šaukė. Galbūt jai pavyko ir garsiai tai pasakyti. Tada ji išgirdo juos kalbant apie Ufę, tarsi jis būtų buvęs normalus berniukas. Ji ištarė

jo vardą, bet nuskambėjo kažkaip ne taip. Paskui nuaidėjo garsus šūvis, ir vėl Lasės balsas, lyg peiliu perrėžęs visas jos viltis. Ji lėtai alsavo, jusdama, kaip sugrubę pirštai atleidžia riešus. Ji nebesuprato, ar vis dar kraujuoja. Nejautė nei skausmo, nei palengvėjimo. Tada jos narve vėl pasigirdo švilpesys.

Kai žemė pradėjo virpėti, vienu metu užplūdo šaltis ir karštis. Akimirksnį ji dar prisiminė Dievą ir pati sau sukuždėjo Jo vardą. Kitą akimirką galvoje kažkas blykstelėjo.

Šviesos blyksnis, nežmoniškas gaudesys, dar ryškiau užliejanti šviesa.

Ir tada ją užplūdo lengvumas.

EPILOGAS

2007-ieji

Žiniasklaidos dėmesys buvo milžiniškas. Nepaisant liūdnos baigties, Liungor bylos tyrimas ir išaiškinimas tapo tikra sėkmės istorija. Pju Vestegor iš Danijos partijos buvo ypač patenkinta ir maudėsi šlovės spinduliuose, nes juk būtent jos reikalavimu buvo įkurtas „Q“ skyrius. Pasinaudojusi šia proga ji taip pat ėmėsi dėti į šuns dienas visus, kurie nepritarė jos visuomenės vizijai.

Ir tai buvo tik viena iš daugelio priežasčių, kodėl Karlas daugiau nebeištvėrė.

Trys vizitai į ligoninę, kad iškrapštytų kojoje įstrigusius šratus, ir vienas apsilankymas pas Moną Ibsen, kurį jis atšaukė. Apie nieką daugiau nebegalėjo nė pagalvoti.

Jie vėl buvo grįžę į savo postus rūsyje. Ant skelbimų lentos kabėjo du nedidukai plastikiniai maišeliai, pilni šratų. Dvidešimt penki, ištraukti iš Karlo, ir dvylika iš Asado. Stalo stalčiuje gulėjo peilis su keturių colių ilgumo geležte. Ilgainiui visa ši manta greičiausiai nukeliaus į šiukšliadėžę.

Abu vienas kitu rūpinosi – ir Karlas, ir Asadas. Karlas – leisdamas savo asistentui ateiti ir išeiti kada tik panorėjus, o Asadas – kurdamas rūsyje nerūpestingą nuotaiką. Po trijų savaičių sąstingio rūkydamas cigaretes, gerdamas kavą ir klausydamasis Asado leidžiamo kačių kniaukimo, kurį jis vadino muzika, Karlas pagaliau prisitraukė arčiau ant stalo kampo tebegulinčią bylų krūvą ir ėmė ją sklaidyti.

Darbų jiems buvo per akis.

– Ar eisi šiandien į Feledo parką, Karlai? – paklausė Asadas nuo slenksčio. Karlas pakėlė į jį abejingas akis. – Na, juk žinai. Gegužės 1-oji? Žmonių pilnos gatvės, visi geria ir šoka, ir eina... ar ne taip sakoma?

Karlas linktelėjo.

– Gal vėliau, Asadai. Bet tu eik, jei nori. – Jis dirstelėjo į laikrodį. Buvo pietūs. Senais laikais daug kur žmonės turėjo teisę pasiimti laisvą pusdienį.

Tačiau Asadas papurtė galvą.

– Man tai nelabai, Karlai. Per daug žmonių, kurių aš nenoriu sutikti.

Karlas vėl linktelėjo. Jam spręsti.

– Ryt peržiūrėsim visas šias bylas, – tarė jis, delnu plekšnodamas per aplankus. – Tu nieko prieš, Asadai?

Šis taip plačiai nusišypsojo, kad vos nenuplyšo tvarstis nuo smilkinio.

– Labai gerai, Karlai! – atsakė jis.

Tada sučirškė telefonas. Skambino Liza, kaip visada, su tuo pačiu prašymu. Žmogžudysčių skyriaus galva norėjo matyti Karlą savo kabinete.

Ištraukęs apatinį stalčių jis išsiėmė ploną skaidrų plastikinį aplanką. Kažkodėl jautė, jog šį kartą gali jo prireikti.

– Kaip reikalai, Karlai? – Markusas Jakobsenas jau trečią kartą per šią savaitę turėjo progą to paklausti.

Karlas tik pečiais gūžtelėjo.

– Kokią bylą dabar pasiėmei?

Jis vėl gūžtelėjo.

Jakobsenas nusiėmė akinius ir pasidėjo juos ant priešais netvarkingai paskleistų popierių. – Šiandien kaltintojas susitarė su Ulos Jensen ir jos sūnaus advokatais dėl kaltės pripažinimo.

– Tikrai?

– Aštuoneri metai motinai, treji sūnui.

Karlas linktelėjo. Taip ir reikėjo tikėtis.

– Ula Jensen, ko gero, bus uždaryta į psichiatrinę ligoninę.

Ir vėl Karlui beliko tik linktelėti. Jos sūnus, be jokios abejonės, irgi netrukus atsidurs ten. Vargšas vaikinukas kalėjime niekaip neišsaugos sveiko proto.

Jakobsenas pažvelgė iš padilbų.

– Ar yra kokių žinių apie Meretę Liungor?

Karlas papurtė galvą.

– Vis dar komoje, bet vilties mažai. Jos smegenys turbūt negrįžtamai pažeistos daugybės kraujo krešulių.

Markusas linktelėjo.

– Ir tu, ir tie Holmeno karinio jūrų laivyno bazės nardymo ekspertai padarėt viską, ką galėjot, Karlai. – Jis pamėtėjo Karlui kažkokį laikraštį. – Čia norvegų leidinys narams. Pasižiūrėk, kas ketvirtam puslapyje.

Karlas atsivertė laikraštį ir žvilgtelėjo. Čia buvo išspausdinta sena Meretės Liungor fotografija. Kitoje nuotraukoje – specialus rezervuaras, kurį narai pritvirtino prie kameros durų, kad gelbė-

tojas galėtų ištraukti joje įkalintą moterį ir paguldyti ją į mobiliąją barokamerą. Po apačia puikavosi trumpas straipsnis apie gelbėtojo vaidmenį ir mobiliojo įrenginio paruošimą: kaip jis buvo pritvirtintas, kaip veikia slėgio kameros sistema, kaip iš pradžių teko šiek tiek padidinti slėgį kameroje, iš dalies tam, kad sustotų kraujavimas iš moters riešų. Straipsnis taip pat buvo iliustruotas pastato planu ir „Dräger DUOCOM" skerspjūviu, vaizduojančiu viduje besidarbuojantį gelbėtoją, teikiantį moteriai deguonį ir pirmąją pagalbą. Dar buvo išspausdintos nuotraukos gydytojų, stovinčių prie milžiniškos Valstybinės ligoninės barokameros, ir vyresniojo seržanto Mikaelio Overgardo, prižiūrinčio joje gulintį pacientą, kamuojamą rimto kesoninės ligos atvejo.

Stambi antraštė norvegiškai skelbė: „Puikus bendradarbiavimas tarp Holmeno karinio jūrų laivyno bazės nardymo ekspertų ir naujai įsteigto policijos padalinio leidžia išaiškinti kontroversiškiausią žmogaus dingimo bylą Danijoje per pastaruosius dešimtmečius."

– Taigi, – tarė Markusas, nutaisęs pačią žaviausią savo šypseną. – Dėl šio straipsnio su mumis susisiekė Oslo policijos departamentas. Jie norėtų daugiau sužinoti apie tavo darbą, Karlai. Rudenį jie nori į Daniją atsiųsti delegaciją, būtų puiku, jei tu juos priimtum.

Karlui net lūpų kampučiai nusviro.

– Aš neturiu tam laiko, – paprieštaravo jis. Verčiau jau padvės, negu lakstys aplink pulką kažkokių norvegų. – Nepamiršk, kad mūsų skyriuje tik du žmonės. Ir kiek ten, sakei, mes teturim biudžeto, bose?

Markusas skubiai nukreipė temą.

– Kadangi jau atsigavai ir grįžai į darbą, pats laikas tau pasirašyt šitą, Karlai. – Jis ištiesė Karlui tą pačią anketą, kurią reikėjo pateikti vadinamiesiems „kvalifikacijos kėlimo kursams".

Karlas nė nekrustelėjo.

– Net nežadu, vade.

– Bet juk reikia, Karlai. Kodėl nenori?

„Dabar turbūt abiem būtų ne pro šalį parūkyti“, – pagalvojo Karlas.

– Yra daug priežasčių, – atsakė jis. – Tik pagalvok apie socialinės apsaugos reformą. Jau greitai mums pensiją nukels iki septyniasdešimties metų, priklausomai nuo rango, o aš neturiu jokio noro būti sukriošęs faras, ir juo labiau sėdėti prie popierizmo. Man nereikia krūvos pavaldinių. Aš nenoriu daryt namų darbų ir laikyt egzaminų. Aš tam jau per senas. Man nereikia naujos vizitinės ir nenoriu jokio paaukštinimo. Štai kodėl.

Jakobsenas atrodė pervargęs.

– Iš to, ką čia išvardijai, daug ko net nebus. Čia tik spėlionės, Karlai. Bet jeigu nori būti „Q“ skyriaus vadovas, privalai išeiti kursus.

Karlas atkakliai purtė galvą.

– Ne, Markusai. Jokių knygų, tiesiog nenoriu. Jau per akis užtenka ir to, kad padedu posūniui namie spręst matematiką. O jis vis tiek neišlaikys. Taigi, nuo šiol „Q“ skyriui vadovaus vyresniojo inspektoriaus pavaduotojas detektyvas. Taip taip, aš pasilieku senąsias pareigas. Taškas. – Karlas iškėlė ranką su skaidriu aplanku. – Matai šitą, Markusai? – pridūrė jis. – Čia „Q“ skyriui numatytas biudžetas, lygiai tiek, kiek patvirtino folketingas.

Kitapus stalo pasigirdo gilus atodūsis.

Karlas bakstelėjo pirštu į apatinę eilutę. Ten parašyta suma buvo penki milijonai kronų per metus.

– Pagal mano skaičiavimus, tarp šitos sumos ir realių mano skyriaus gaunamų pajamų yra daugiau kaip keturių milijonų skirtumas. Ar nemanai, jog būtų sąžininga?

Žmogžudysčių skyriaus viršininkas pasitrynė kaktą.

– Ką nori pasakyt, Karlai? – paklausė jis aiškiai susierzinęs.

– Jei nori, kad pamirščiau šiuos skaičius, tuomet pamiršk apie visokius kursus ir reikalavimus.

Jakobseno veidas pastebimai pakeitė spalvą.

– Karlai, čia šantažas, – tarė jis, tramdydamas savo balso toną. – Mes čia vieni su kitais nenaudojam tokios taktikos.

– Būtent, bose, – atsakė Karlas, traukdamas iš kišenės žiebtuvėlį ir padegdamas juo biudžeto lenteles. Liepsnos rijo vieną skaičiuką po kito, kol iš dokumento nieko nebeliko. Karlas nupurtė pelenus ant brošiūros, kurioje reklamuojamos biuro kėdės. Paskui ištiesė žiebtuvėlį Markusui Jakobsenui.

Grįžęs į rūsį Karlas rado Asadą klūpintį ant savo kilimėlio ir giliai pasinėrusį į maldas, tad nenorėdamas trukdyti brūkštelėjo jam raštelį ir padėjo ant grindų prie Asado kabineto durų. „Iki rytojaus“, – buvo parašyta jame.

Pakeliui į Hornbeko nugaros smegenų traumų kliniką Karlas mąstė, ką pasakyti Hardžiui apie Amagerio bylą. Jis niekaip neapsisprendė, ar apskritai verta ką nors sakyti. Pastarosiomis savaitėmis Hardžio savijauta buvo nekokia. Jam pradėjo blogiau išsiskirti seilės, todėl sunkiai sekėsi kalbėti. Gydytojai sakė, kad toks pablogėjimas laikinas; kita vertus, tai buvo Hardžio depresijos pasekmės.

Dėl šios priežasties jis buvo perkeltas į geresnę palatą ir dabar gulėjo ant šono, greičiausiai tik akies krašteliu tematydamas laivų vilkstines sąsiauryje.

Vos prieš metus juodu sėdėjo Bakeno atrakcionų parko restoranėlyje, dorodami po milžinišką kiaulienos kepsnį su petražolių

padažu, Karlui skundžiantis dėl Vigos. Dabar jis sėdėjo ant Hardžio lovos krašto, ir liežuvis neapsivertė dėl ko nors pasiskųsti.

– Sorės policija turėjo paleisti tą vyrą su languotais marškiniais, Hardi, – pasakė Karlas, galiausiai nusprendęs nevynioti į vatą.

– Ką tokį? – kimiai pratarė Hardis, nepasukdamas galvos nė per milimetrą.

– Jis turėjo alibi. Bet visi įsitikinę, jog tai jis. Tas, kur šovė į tave, į mane ir į Ankerį, taip pat nužudė dar kelis žmones Sorėje. Bet vis tiek jie turėjo jį paleisti. Man labai dėl to gaila, Hardi.

– Man nusišikt. – Hardis užsikosėjo. Karlas atsikėlė, apėjo jo lovą ir po čiaupu suvilgė popierinį rankšluostį. – Kas man iš to, jei jį uždarytų? – Pridūrė Hardis. Jo lūpų kampučiuose kaupėsi seilės.

– Uždarysim ir jį, ir kitus, kurie prisidėjo, Hardi, – tarė Karlas, šluostydamas servetėle kolegai burną bei smakrą. – Jaučiu, kad tuoj reikės man pačiam įsikišti. Tie šūdžiai tegul negalvoja išsisukti, tai jau tikrai ne.

– Sėkmės, – teatsakė Hardis, sunkiai rydamas seiles, lyg ruoštųsi pasakyti dar kažką. Po sekundėlės ir pasakė: – Vakar buvo atėjusi Ankerio našlė. Nekas buvo, Karlai.

Karlo atmintyje iškilo rūstus Elizabet Hojer veidas. Jis nebuvo su ja kalbėjęsis nuo tada, kai mirė Ankeris. Net per jo laidotuves moteris nepratarė jam nė žodžio. Tą pačią akimirką, kai sužinojo apie savo vyro mirtį, ji nukreipė visą pyktį ir priekaištus į Karlą.

– Ar ji ką nors sakė apie mane?

Hardis tylėjo. Kurį laiką taip ir gulėjo, lėtai mirksėdamas akimis, tarsi tie laivai už lango būtų išplukdę jį į tolimą kelionę.

– Tai tu vis dėlto man nepadėsi, Karlai? – galų gale paklausė.

Karlas paglostė bičiulio skruostą.

– Jei tik galėčiau, Hardi. Bet negaliu.

– Tada padėk man grįžti namo. Ar pažadi? Aš nebenoriu daugiau čia būt.

– O ką tavo žmona apie tai sako, Hardi?

– Ji dar nežino, Karlai. Aš ką tik taip nusprendžiau.

Mintyse Karlas įsivaizdavo Miną Heningsen. Ji ir Hardis susipažino būdami labai jauni. Dabar jų sūnus jau buvo išsikraustęs, o ji vis dar atrodė jaunai. Greičiausiai šiame gyvenimo etape ir taip turėjo kuo rūpintis.

– Nueik ir pasikalbėk su ja šiandien, Karlai. Padarytum man tikrai labai didelę paslaugą.

Karlas žvelgė į laivus tolumoje.

Gyvenimiška tikrovė turbūt privers Hardį pasigailėti šio prašymo.

Vos po kelių minučių Karlas įsitikino buvęs teisus.

Už tarpduryje stovinčios Minos Heningsen buvo matyti būrelis linksmų kvatojančių moterų. Ši scena turbūt nelabai derėjo su Hardžio puoselėjamomis viltimis. Šešios moterys, pasipuošusios spalvingais drabužiais ir šelmiškomis skrybėlaitėmis, aptarinėjo pašėlusius šio vakaro planus.

– Karlai, juk Gegužės 1-oji. Mes su merginomis visada šitaip klube švenčiam. Nejaugi neprisimeni? – Sekdamas paskui Miną į virtuvę Karlas linktelėjo kelioms jos draugėms.

Aiškindamas Minai situaciją jis ilgai neužtruko, o po dešimties minučių jau ir vėl buvo gatvėje. Paėmusi jį už rankos ji papasakojo, kaip jai dabar sunku ir kaip ji ilgisi savo ankstesnio gyvenimo. Paskui padėjo galvą jam ant peties ir kiek pašniurkščiojo, bandydama paaiškinti, kodėl nepajėgtų pasirūpinti Hardžiu.

Paskui, nusišluosčiusi ašaras, droviai šypsodamasi, paklausė, ar Karlas nenorėtų kurią dieną užsukti vakarienės. „Juk reikia kam nors išsikalbėti“, – paaiškino ji, tačiau po jos žodžiais slypintys ketinimai buvo tokie aiškūs, kad aiškiau ir nebegalėjo būti.

Stovėdamas Strand bulvare jis klausėsi triukšmo, sklindančio iš Feledo parko. Šventė buvo kaip reikiant įsisiūbavusi. Galbūt žmonės po truputį ėmė prabusti.

Kurį laiką jis svarstė, ar trumpam nenuėjus į parką ir neišgėrus alaus, dėl senų gerų laikų, bet paskui apsigalvojo ir grįžo atgal į mašiną.

„Jei nebūčiau pametęs galvos dėl Monos Ibsen, tos kvailos psichologės, ir jeigu Mina nebūtų mano paralyžiuoto draugo Hardžio žmona, gal visai ir priimčiau jos kvietimą“, – pagalvojo Karlas. Tada suskambo jo mobilusis.

Tai buvo Asadas. Regis, jis netvėrė savam kailyje.

– Asadai, Asadai, apsiramink. Tu vis dar darbe? Pakartok dar sykį. Ką ten norėjai pasakyti?

– Ką tik skambino iš Respublikinės ligoninės žmogžudysčių skyriaus šefui. Aš ką tik sužinojau iš Lizos. Meretė Liungor pabudo iš komos.

Karlui akyse sumirguliavo.

– Kada?

– Šį rytą. Tai aš pagalvojau, kad norėsi žinoti.

Padėkojęs jam ir padėjęs ragelį Karlas įsispoksojo į žalias medžių viršūnes, trykštančias gyvybe, ir pavasariu alsuojančias išsprogusias šakas. Giliai širdyje jis turėjo džiaugtis, bet nesidžiaugė. Galbūt Meretė visą savo gyvenimą turės praleisti lovoje lyg daržovė. Niekas

šiame pasaulyje nebuvo taip paprasta. Netgi pavasaris netrukdavo ilgai, ir dėl to kasmet būdavo taip sunku jį išgyventi. „Greitai dienos vėl ims trumpėti", – pamanė jis, nekęsdamas pats savęs už tokį pesimistišką požiūrį.

Karlas dar kartą pažvelgė į Feledo parką ir tolumoje stūksančią didingą pilką Respublikinę ligoninę.

Tada antrą kartą prie priekinio stiklo padėjo stovėjimo bilietą ir nužingsniavo parko bei ligoninės link. „Danija, pradėk iš naujo!", – skelbė šių metų Gegužės 1-osios šūkis. Žmonės su alaus buteliais sėdėjo ant žolės, o per didelį ekraną iki pat Masonų ložės sklido folketingo narės Džitės Andersen atsisveikinimo kalba.

Tikrai, viskas turėjo būti tik į gera.

Kai Karlas ir jo draugai dar buvo jauni, sėdėdami čia su savo marškinėliais jie atrodydavo it laibakojai uodai. Dabar bendra žmonių kūno masė buvo maždaug dvidešimt kartų didesnė. Protestuoti į gatves eidavo pernelyg savimi patenkinta liaudis. Valdžia buvo suteikusi jiems reikalingo opiumo: pigių cigarečių, svaigiųjų gėrimų ir viso kito šlamšto. Jeigu šie ant žolės sutūpę žmonės dėl ko nors ir reiškė nepasitenkinimą valdžia, tai tebuvo laikina problema. Jų vidutinė gyvenimo trukmė sparčiai mažėjo, ir greitai tokių, kurie piktintųsi žiūrėdami į sveikesnių žmonių sportines pergales per Danijos televiziją, turėjo tiesiog nebelikti.

Koridoriuje jau laukė būrelis žurnalistų.

Pamatę iš lifto išeinantį Karlą, jie stumdydamiesi ir rėkdami vienas per kitą supuolė su savo klausimais.

– Karlai Mjorkai! – sušuko arčiausiai stovintis reporteris. – Ką gydytojai sako apie Meretės Liungor patirtą smegenų sužalojimą? Ar ką nors žinote?

– Ar jau buvot aplankyti jos anksčiau, pone vyresniojo inspektoriaus pavaduotojau detektyve? – pasiteiravo kitas.

– Ei, Mjorkai! Ką manai apie savo atliktą darbą? Ar didžiuojiesi savimi?

Atsisukęs ten, iš kur sklido šis balsas, Karlas susidūrė tiesiai su paraudusiomis Pelės Hytestedo kiaulės akimis. Kiti laidė į jį piktus žvilgsnius, tarsi šis vyras būtų nevertas jų profesijos.

Savaime aišku, kad taip ir buvo.

Atsakęs į keletą klausimų Karlas pajuto, kaip spaudimas krūtinėje vis labiau stiprėja. Niekas jo taip ir nepaklausė, ko jis čia apskritai atėjo. Šito jis ir pats nežinojo.

Galbūt tikėjosi palatoje pamatyti gausesnį būrį lankytojų, bet, išskyrus slaugę iš „Egelio", sėdinčią ant kėdės šalia Ufės, daugiau nebuvo nė vieno pažįstamo veido. Žiniasklaida nuo Meretės Liungor nenuleido akių, tačiau ligoninėje ji tebuvo eilinis pacientas, turintis savo ligos istoriją. Dvi savaitės intensyvios terapijos prižiūrint dekompresijos specialistams barokameroje, tada dar savaitė traumatologijos skyriuje. Tuomet intensyvi terapija neurochirurgijos skyriuje, ir galiausiai štai ši neurologijos skyriaus palata.

Prikelti ją iš komos pavyko tik pasitelkus eksperimentą, atsakė į Karlo klausimą vyriausioji slaugė. Ji taip pat pasakė Karlą atpažinusi. Jis – tas, kuris rado Meretę Liungor. Jei būtų kas nors kitas, nebūtų leidusi jam čia įeiti.

Karlas iš lėto artėjo prie dviejų sėdinčių siluetų, geriančių vandenį iš plastikinių puodelių. Ufė laikė apglėbęs savąjį abiem rankomis.

Karlas linktelėjo slaugei iš „Egelio", nesitikėdamas jokio atsakymo, tačiau ji atsistojo ir paspaudė jam ranką. Regis, Karlo pasiro-

dymas ją sujaudino, tačiau ji nieko nepasakė. Tiesiog vėl atsisėdo ir įsmeigė žvilgsnį į palatos duris, laikydama Ufę už rankos.

Viduje viskas aiškiai virte virė. Pro šalį pirmyn ir atgal zujo gydytojai, mandagiai jiems linktelėdami, o po valandos išėjusi slaugė pasiteiravo, gal jie norėtų kavos.

Karlas niekur neskubėjo. Morteno kepsnių vakarėliai, šiaip ar taip, visada buvo vienodi.

Truktelėjęs gurkšnį kavos jis pažvelgė į Ufę, sėdintį į jį profiliu ir tyliai stebintį duris. Kartkartėmis jam vaizdą užstodavo pražingsniuojanti slaugė, bet vos jai nuėjus, Ufės akys vėl nukrypdavo į duris. Jis nė akimirkai neatitraukė nuo jų žvilgsnio.

Sugavęs „Egelio“ slaugės žvilgsnį Karlas parodė į Ufę, žvilgsniu nebyliai klausdamas, kaip jis laikosi. Ji atsakydama nusišypsojo ir vos pastebimai papurtė galvą, kas greičiausiai reiškė nei blogai, nei gerai.

Kai po kelių minučių suveikė išgerta kava ir Karlą prispyrė, grįžęs iš tualeto koridoriuje jis rado tuščias kėdes.

Patraukęs prie durų žvilgtelėjo pravėręs mažą plyšelį.

Palatoje buvo visiškai tylu. Lovos kojūgalyje stovėjo Ufė, šalia, padėjusi ranką jam ant peties, – slaugė iš „Egelio“, o vietinė slaugė tuo metu rašėsi kažkokius skaičius nuo skaitmeninių prietaisų.

Lovoje gulinčią Meretę Liungor vos galėjai įžiūrėti; antklodė buvo užtraukta iki pat kaklo, o galva apvyniota tvarsčiais.

Ji atrodė rami; gulėjo pravėrusi lūpas, akių vokai vos pastebimai virpėjo. Kraujosruvos veide, regis, jau buvo pradėjusios nykti, tačiau bendras vaizdas vis dar baugino. Žmogus, kadaise buvęs toks žvalus ir pilnas gyvybės, dabar atrodė trapus ir galintis nebeatlaikyti. Jos oda buvo išbalusi ir peršviečiama lyg popierius, o po akimis juodavo įkritę dideli ratilai.

– Galite prieiti arčiau, – padrąsino slaugė, įsikišusi parkerį į chalato kišenę. – Bandysiu ją vėl pažadinti, bet ji gali nereaguoti. Tai ne vien dėl smegenų traumos bei ilgo laiko, praleisto komoje; yra ir daugybė kitų veiksnių. Ji vis dar prastai mato abiem akimis, o dėl kraujo krešulių ją iš dalies suparalyžiavo, greičiausiai smarkiai pažeistos ir smegenys. Tačiau būklė nėra tokia beviltiška, kaip dabar gali atrodyti. Mes tikimės, kad vieną dieną ji vėl galės judėti, tik didžiausias klausimas, ar galės normaliai bendrauti. Kraujo krešuliai jau pašalinti, bet ji vis dar nekalba. Labai gali būti, jog ir visai nebegalės kalbėti. Manau, turime būti tam pasiruošę. – Ji linktelėjo pati sau. – Nežinom, kokios mintys sukasi jos galvoje, bet vilties prarasti neturėtume. – Nuėjusi prie pacientės lovos slaugė pataisė vieną iš daugelio virš jos kabančių lašelinių. – Gerai. Manau, kad ji tuoj atsibus. Pakvieskit, jei ko reikėtų.

Tai pasakiusi ji išėjo iš palatos ir klapsėdama savo šlepetėmis patraukė prie kitų darbų.

Visi trys tyliai stovėdami žiūrėjo į Meretę. Ufės veidas nerodė jokių emocijų; „Egelio“ slaugė atrodė susigraudinusi. Gal vis dėlto visiems būtų buvę geriau, jei Karlas nebūtų kišęs nagų prie šios bylos tyrimo.

Po minutėlės Meretė, varginama ryškios dienos šviesos, iš lėto prasimerkė. Jos akys buvo išvagotos raudonai rudų kraujagyslių, ir vis dėlto, vos pamačius ją atsimerkiant, Karlui užgniaužė kvapą. Ji pamirksėjo, lyg stengdamasi sutelkti vaizdą, bet, matyt, nepavyko, todėl netrukus vėl užsimerkė.

– Na, Ufe, – paragino slaugė iš „Egelio“. – Gal eik, pasėdėk prie sesers truputį.

Jis, regis, suprato, nes nuėjęs pasiėmė kėdę ir pasistatė ją prie lovos, o pats atsisėdo prikišdamas veidą taip arti, kad nuo Meretės kvėpavimo net šviesios plaukų sruogos ant kaktos suplazdeno.

Kiek pasėdėjęs ir pažiūrėjęs jis kilstelėjo antklodės kraštelį, apnuogindamas vieną ranką, ir suėmė jos delną. Jo žvilgsnis nebyliai klaidžiojo sesers veidu.

Karlas žengė porą žingsnių pirmyn ir atsistojo prie lovos kojūgalio šalia „Egelio" slaugės.

Vaizdas, kaip nebylus Ufė laiko seserį už rankos, priglaudęs veidą prie jos skruosto, buvo išties jaudinantis. Tą akimirką jis atrodė panašus į pasimetusį šunytį, kuris po ilgų klajonių pagaliau vėl šiltai ir saugiai glaudžiasi kitų šuniukų būryje.

Paskui Ufė šiek tiek atšlijo, dar kartą įdėmiai pažvelgė į Meretę, priglaudė lūpas prie jos skruosto ir pabučiavo.

Karlas pastebėjo, kaip po antklode nežymiai krusteli Meretės kūnas, o širdies ritmo kreivės elektrokardiografo ekrane šiek tiek kilsteli aukštyn. Jis dirstelėjo į kitą prietaisą. Taip, pulsas taip pat truputėlį padažnėjo. Tada, išleidusi gilų atodūsį, Meretė atsimerkė. Dabar ryškią šviesą jai buvo užstojęs Ufės veidas. Brolio šypsena buvo pirmasis dalykas, kurį ji išvydo prieš akis.

Stebėdamas, kaip Meretė vis aiškiau ir aiškiau suvokia aplinką, Karlas nejučia pats išplėtė akis. Jos lūpos prasivėrė, paskui ėmė virpėti. Tarp brolio ir sesers tvyranti įtampa trukdė jiems užmegzti kontaktą. Tai buvo galima suprasti iš Ufės veido, kuris vis niaukėsi ir niaukėsi, lyg jis būtų užmiršęs kvėpuoti. Po akimirkos Ufė jau siūbavo pirmyn ir atgal tyliai inkšdamas. Paskui pravėrė burną; atrodė sutrikęs ir įsitempęs. Užmerkęs akis jis paleido sesers ranką ir susiėmė sau už gerklės. Nepratarė nė žodžio, bet buvo aišku, kad nori kažką pasakyti.

Tada Ufė iškvėpė iš plaučių visą orą, atrodė, jog tuoj vėl susmuks savo kėdėje, taip ir nepajėgęs padaryti to, ką ketino. Bet garsai vėl ėmė veržtis jam iš gerklės, ir šį kartą jie jau nebebuvo tokie duslūs.

– Mmmmmmm, – pratarė jis, net švokšdamas iš didžiulių pastangų. Paskui dar kartą pasigirdo: – Mmmmmeeme.

Meretė gulėjo įsmeigusi akis į savo brolį. Be jokios abejonės, ji pažino, kas sėdi prieš ją. Akyse ėmė kauptis ašaros.

Karlas žioptelėjo. Šalia stovinti slaugė prisidengė burną rankomis.

– Mmmmeerete, – galiausiai išsiveržė Ufei, sutelkus nežmoniškas pastangas.

Išsprūdęs garsas sukrėtė net patį Ufę. Pražiojęs burną jis sunkiai alsavo. Greta Karlo stovinti moteris ėmė kūkčioti, ranka ieškodama jo peties, kad galėtų atsiremti.

Ufė vėl susirado Meretės ranką ir, stipriai suėmęs, ją pabučiavo. Jis visas drebėjo, tarsi ką tik ištrauktas iš apledėjusios eketės.

Ir tada Meretė staiga atlošė galvą. Jos akys išsiplėtė, visas kūnas įsitempė, o laisvosios rankos pirštai susigniaužė į kumštį, lyg traukiami mėšlungio. Net Ufė suprato tai kaip pavojaus ženklą, o „Egelio“ slaugė tučtuojau puolė kviesti pagalbą.

Meretės lūpos išleido sunkią, slogią aimaną, o tada jos kūnas atsipalaidavo. Akys vis dar buvo atmerktos ir žiūrėjo į brolį. Tada pasigirdo dar vienas duslus atodūsis, beveik kaip kvėpuojant į šaltą stiklą. Šį kartą ji šypsojosi. Atrodė, lyg tie garsai ją pačią džiugintų.

Jiems už nugarų prasivėrė durys, ir į palatą įskubėjo slaugė, lydima jauno gydytojo sunerimusia veido išraiška. Sustoję prie lovos juodu sužiuro į Meretę, kuri atrodė rami ir laikė savo brolio ranką.

Tada jų žvilgsniai nukrypo į prijungtus aparatus, bet kai ir ten, matyt, nieko grėsmingo nepamatė, abu sutartinai atsisuko į „Egelio“ slaugę. Tačiau nespėjo nieko paklausti, nes Meretė ir vėl kažką sušvokštė.

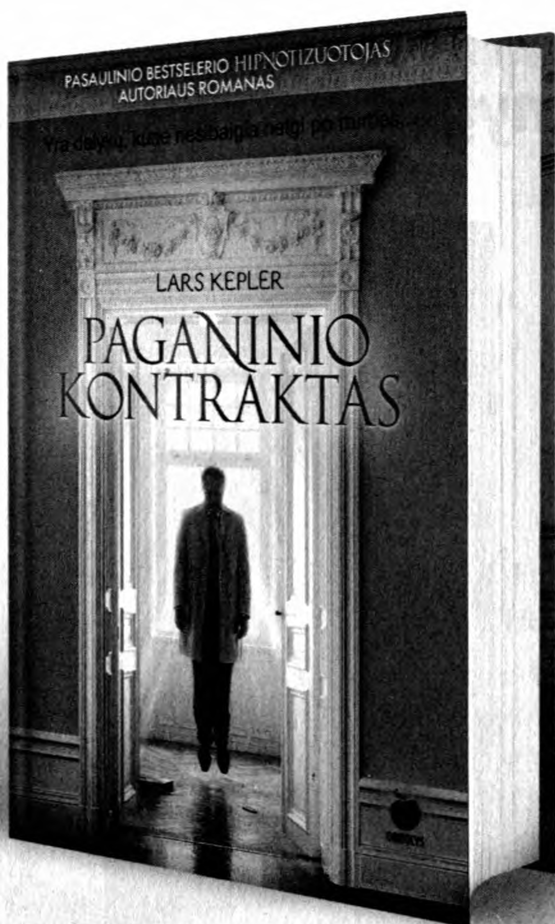
Ufė prikišo ausį prie pat sesers lūpų, tačiau visi kiti kambaryje taip pat išgirdo.

– Ačiū, Ufe, – tyliai ištarė ji ir pakėlė akis į Karlą.

Karlas pajuto, kaip skausmas krūtinėje pamažu atlėgsta.

PADĖKA

Labai dėkoju Hanei Adler-Olsen, Heningui Kurei, Elzbetei Vėrens, Sorenui Šou, Fredžiui Miltonui, Edžiui Kiranui, Hanei Petersen, Mišai Šmalstig ir Karstenui D. D. už jų neįkainojamą ir visapusišką kritiką. Ačiū Gitei ir Peteriui Q. Ransams bei Danijos Haldo rašytojų ir vertėjų centrui, kad suteikė man ramybės, kurios taip reikėjo lemiamomis akimirkomis, kai rašiau šią knygą. Ačiū Peteriui H. Olsenui ir Jornui Pedersenui už įkvėpimą. Ačiū Jorgenui N. Larsenui už surinktą informaciją, Mikeliui Nedegorui už pateiktus faktus apie barokamerų poveikį, taip pat K. Olsenui ir policijos komisarui Leifui Kristensenui už tai, kad knygoje patikslino visus faktus, susijusius su policijos darbu. Galiausiai labai dėkoju savo redaktorei Anei Kristinai Andersen už neeilinį bendradarbiavimą.

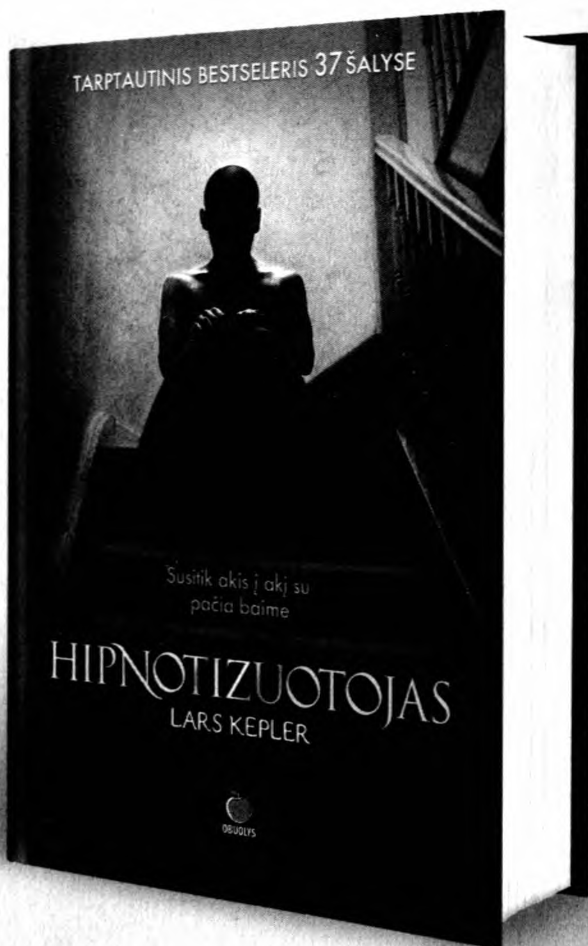

Lars Kepler

Paganinio kontraktas

592 p., kieti viršeliai

Prie Stokholmo krantų dreifuojančiame laive randama mirusi jauna moteris. Specialistai nustato, kad jos plaučiai pilni jūros vandens, bet vandens pėdsakų nėra ant drabužių ir kūno. Ar gali būti, jog moteris nuskendo laive? Kitą dieną prabangiame bute aptinkamas pasikoręs vyras. Niekas negali paaiškinti, kaip vyrui pavyko pasiekti aukštoje palubėje kabančią kilpą, kai aplinkui nėra jokių daiktų, ant kurių buvo galima pasilypėti. Gal tai ne savižudybė, o žmogžudystė? Ar šios dvi keistos mirtys susijusios? Detektyvas Jonas Lina imasi pavojingo, įtempto ir netikėtų posūkių kupino tyrimo.

Lars Kepler

Hipnotizuotojas

624 p., kieti viršeliai

Po žiaurių šeimos skerdynių Stokholmo priemiestyje liko vienas liudininkas – penkiolikametis sūnus Josefas Ekas. Jo būklė neleidžia apklausti, todėl komisaras Jonas Lina ekstremalioje situacijoje mato vienintelę išeitį – ieškoti hipnotizuotojo pagalbos. Erikas Marija Barkas jau dešimt metų neužsiima šia praktika, tačiau padaro išimtį Josefui, tikėdamasis, jog taip išgelbės dingusią jo seserį Eveliną. Kai hipnotizuotojas sulaužo sau duotą priesaiką ir pasineria į vaikino sąmonę, išaiškėja tiesa, kur kas labiau šokiruojanti, nei jis galėjo įsivaizduoti. Paties šeimai iškilusi grėsmė priverčia Eriką sugrįžti į siaubingą savo praeitį.

Adler-Olsen, Jussi

Ad36 Moteris narve : romanas / Jussi Adler-Olsen : iš anglų kalbos vertė Vaiva Lešinskaitė. – Kaunas : Obuolys [i.e. MEDIA INCOGNITO, 2013]. – 458, [6] p.

ISBN 978-609-403-562-3

Žmogžudysčių skyriaus vadovas, nugrūdęs detektyvą Karlą Mjorką į rūsį krapštytis su beviltiškomis neišspręstomis bylomis, džiaugiasi jo atsikratęs. Mjorkas, kuris vis dar neatsigauna nuo užpuolimo, per kurį vienas kolega žuvo, o kitas liko suparalyžiuotas, visiškai patenkintas, kad gali niekieno netrukdomas tuščiai stumti laiką. Iš letargo jį išjudina pagalbon atsiųstas siras Asadas ir atsitiktinai iš krūvos ištraukta penkerių metų senumo politikės Meretės Liungor dingimo byla. Įpratęs elgtis priešingai, nei iš jo tikimasi, Karlas metodiškai tikrina visus faktus ir sulaukia pagalbos iš to, iš ko visai nesitikėjo...

UDK 821.113.4-31

Jussi Adler-Olsen
MOTERIS NARVE

Iš anglų kalbos vertė *Vaiva Lešinskaitė*
Redagavo *Erika Merkytė-Švarcienė*
Tekstą tvarkė *Rūta Bagdanavičiūtė*
Viršelį pritaikė *Andrius Morkeliūnas*
Maketavo *Alma Liuberskienė*

29 sp. l. Užsakymas Nr.
Išleido OBUOLYS®
(OBUOLYS yra registruotas leidybinis ženklas,
kurį pagal sutartį naudoja UAB MEDIA INCOGNITO)
Butrimonių g. 9, LT-50220 Kaunas
knygos@obuolys.lt | www.obuolys.lt

Spausdino UAB „Spindulio spaustuvė“,
Vakarinis aplinkkelis 24, LT-48184 Kaunas

Iš pradžių ji drasko sienas, kol susikruvina pirštus. Aklina tamsa, nė vieno daikto. Iš kambario nėra vilties pasprukti. Nėra pagal ką skaičiuoti laiką, dienas, savaites, metus. Bet ji prisiekia sau neišprotėti. Ji nesuteiks pagrobėjams pasitenkinimo anksčiau, nei ją užklups mirtis.

Kolegoms iš žmogžudysčių skyriaus įsipykęs Kopenhagos detektyvas Karlas Mjorkas perkeliamas į naujai sukurtą „Q“ skyrių neišspręstoms byloms tirti. Pirma į rankas patekusi beviltiška byla – politikės Meretės Liungor, kuri dingo prieš penkerius metus. Visi sako, kad moteris seniai mirusi. Visi tvirtina, kad tai tik laiko gaišimas. Bet Karlui neatrodo, kad jie teisūs...

Balsas tamsoje niūrus, iškraipytas ir negailestingas. Jis sako, kad moters kančios baigsis, kai ji atsakys į vieną paprastą klausimą. Tą, kurį pati sau uždavė milijoną kartų:

UŽ KĄ VISA TAI?

Jussi Adleris-Olsenas gimė Kopenhagoje 1950 m. garsaus psichiatro šeimoje. Mokėsi medicinos, sociologijos ir kinematografijos, pradėdamas rašyti dirbo žurnalo redaktoriumi ir leidėju. Adleris-Olsenas jau buvo garsus ir vertinamas Skandinavijoje, kai parašė *Moterį narve*, pirmąjį iš keturių romanų apie „Q“ skyrių. Adlerio-Olseno detektyvai išleisti 35 kalbomis, tarp kurių kinų, vokiečių ir japonų. Daugelyje šalių jo kūriniai atsidūrė bestselerių viršūnėse. Kaip geriausio metų skandinavų detektyvo autorius Jussi pelnė *Stiklinio rakto* apdovanojimą, kurį anksčiau yra gavę Henningas Mankellis, Stiegas Larssonas ir Jo Nesbø. Istorijos apie detektyvą Karlą tęsinį skaitykite knygoje *Fazanų žudikai*.

SKANDINAVIŠKO DETEKTYVO ELITAS

ISBN 978-609-403-562-3

